Printed
at the "VAVILLA" Press
Madras.—1923.

విజ్ఞప్తి.

సారావళి:—ఇయ్యది వేదాంగవిద్వర్యుఁడగు కల్యాణవర్మవిరచితమగు జాతకగ్రంథము. ఈగ్రంథకర్త బృహజ్జాతకమును రచించిన శ్రీమద్వరాహమిహిరాచార్యులకుఁ దరువాతివాఁ డనుట స్పష్టము. గ్రంథకర్తయే సారావళి తొలియధ్యాయమున

శ్లో. "విస్తరకృతానిమునిభిః పరిహృత్యపురాతనాని శాస్త్రాణి,
హోరాతంత్రం రచితం వరాహ మిహిరేణ సంక్షేపాత్."

అని చెప్పియుండుటంబట్టి పైయర్థము స్పష్టమే. ఈశ్లోకముంబట్టి విమర్శింపఁగా వరాహమిహిరాచార్యులమార్గము మునికృతపూర్వ జాతకశాస్త్రవిరుద్ధమని యీకవి యూహ యని తోఁపకమానదు.

వరాహమిహిరాచార్యులు అరేబియా దేశమునకుంబోయి జాతకశాస్త్రరహస్యములను దెలిసికొనివచ్చి బృహజ్జాతకమును రచించినట్లు నానుడికలదు. అట్లు కాఁబట్టియే బృహజ్జాతకమునందు సంస్కృత భాషేతరశబ్దములను "ఆకోకేర" ప్రభృతులను వాడియున్నారు. యవన మతమున మిక్కిలి గౌరవమామహాత్ములకుం గలదు. "మయయవనమణిత్థశక్తిపూర్వైః" అనుచో యవనాచార్యులను బేర్కొనియుండుట పైనాయూహను దృఢపఱచుచున్నది. అంతియకాక ప్రాచీనశాస్త్రమున నొకక్రొత్తసంస్కార మామహామహులచేఁ జేయఁబడిన దనక తప్పదు. యోగములను వ్రాయుచు,

శ్లో. "పూర్వశాస్త్రానుసారేణ మయా వజ్రాదయః కృతాః,
చతుర్థే భవనే సూర్యాత్ జ్ఞసితౌ నివసేత్కథమ్."

అని ప్రాచీనమతమునఁ గలదోషమును వెలిఁబుచ్చియున్నారు. కావున నాతనికాలమునఁ బ్రాచీనగ్రంథముల లేనివిషయములు పెక్కు చేర్పఁబడుటంజేసి క్రొత్తసంస్కరణముల నొనరించె ననుట వింతలోనిదికాదు.

ఈసారావళికర్త బృహజ్జాతకమునకంటె ఫలవిషయమున నెక్కువగాఁ దాఁ జెప్పినట్లు

శ్లో. "విషయవిభాగం స్పష్టం కర్తుం న తు శక్యతే యతస్తేన
అతఏవ విస్తరేభ్యో యవననరేంద్రాదిరచితశాస్త్రేభ్యః,
సకలమసారం త్యక్త్వా తేభ్యః సారం సముద్ధ్రియతే."

అనుశ్లోకములనుండి తేలకపోదు.

బృహజ్జాతకమునకు వ్యాఖ్యరచియించిన భట్టోత్పలాచార్యులు ఈసారావళినుండి పలుతావులఁ బ్రమాణశ్లోకములను దనవ్యాఖ్యలో నుదహరించియున్నాఁడు. ఈభట్టోత్పలుఁడు క్రీస్తుశ. ౧౬౦౫ సం॥ పట్టాభిషిక్తుఁడైన జహంగీరుచక్రవర్తికాలములో నున్నవాఁ డనుట కనేకదృష్టాంతములు గలవు అనఁగా నేఁటికి 318 సం॥ల క్రిందటి వాఁడు. బృహజ్జాతకకర్తయగు వరాహమిహిరాచార్యులు విక్రమార్కుని యాస్థానపండితు లనుట స్పష్టము. అంతకాలముక్రిందట రచింపఁబడిన యీజాతకగ్రంథము నేఁటికి మూఁడువందలసంవత్సరముల క్రిందనున్న భట్టోత్పలాచార్యునిచే వ్యాఖ్యాతమగుట కేమిహేతువో తెలియదు. పెక్కువ్యాఖ్యలుండి యవి క్షీణించిగాని లేక యవి యసంగతములుగ నుండుటంగాని యిందులకుం గారణమై యుండనోవు.

ప్రకృతగ్రంథకర్తయగు కల్యాణవర్మ భట్టోత్పలునకు ముందున్నవాఁ డని చెప్పనగునే కాని యీకాలమున నున్నవాఁడని చెప్పుటకాధారములు కానరావు. గ్రంథమునఁ జివరభాగము లభింపకుండుటంజేసి కాల మూహింపనుగూడ శక్యము గాకున్నది.

ఈగ్రంథకర్త క్షత్రియుఁడని పేరునుబట్టియే చెప్పవచ్చును. గ్రంథమునఁ బెక్కువిషయములు చమత్కారమును గొలుపునవి కలవు. జాతకశాస్త్రమున కీగ్రంథము మహోపయుక్తమనుటకు సందియము లేదు.

ఈగ్రంథమునకుఁ దాత్పర్యమువ్రాయ నన్నుం బురికొల్పినది ఆంధ్రభాషోద్ధారణసమర్థులని విఖ్యాతిఁగాంచిన మ-రా-రా-శ్రీ,వావిళ్ల. వేంకటేశ్వరశాస్త్రులుగారు. నేను వారియాజ్ఞచేఁ గొంతభాగమునకు మాత్రము వ్రాసితి. ఆంధ్రశ్రీమద్రామాయణమును రచించుచున్న నాకు నక్కాలమున వ్యవధిచాలకపోయెను. అంత నాసహాధ్యాయులగు బ్రహ్మశ్రీ, తెలకపల్లి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యసిద్ధాంతిగారి నిప్పనికిం బూన్చితి. వారు తాత్పర్యమును సుబోధకమగునట్లు వ్రాసియున్నారు. ఇందలిలోపముల ద్వితీయముద్రణమున కొనసాగుతఱి సవరింపఁబడును. విద్వాంసు లీయుత్తమగ్రంథమును దెలుఁగుదేశమునఁ బ్రబలునట్లు చేసి జాతకశాస్త్రమునకుఁ బ్రమాణతను గల్పింతురుగాక.

ఇట్లు విన్నవించు సుజనసేవకుఁడు,

కావ్యతీర్థ: జనమంచి శేషాద్రిశర్మ.

पिडपर्ति सत्यनारायणशास्त्रि

శ్రీ ర సు.

సా రా వ ళి.

సాంధ్రతాత్పర్యము.

శ్లో. యస్యోదయే జగదిదం ప్రతిబోధమేతి
మధ్యస్థితే ప్రసరతి ప్రకృతిక్రియాసు,
అస్తంగతే స్వపితి చోఛ్వసితైకమాత్రం
భాను స్సఏష జగతి ప్రకటప్రభావః. 1

తాత్పర్యము. గ్రంథకర్తయగు కళ్యాణవర్మ సూరి తనయుపాస్యదైవమగు భాస్కరుని యీలాగున నుతించి గ్రంథారంభప్రయోజనమును జెప్పుచున్నాఁడు.

శ్లో. విస్తరకృతాని మునిభిః పరిహృత్య పురాతనాని శాస్త్రాణి,
హోరాతంత్రం రచితం వరాహమిహిరేణ సంక్షేపాత్. 2

పూర్వశాస్త్రములు మునులచే విస్తరముగఁ జెప్పఁబడినవైనను వానిలోనిసారమును గ్రహించి సంక్షేపముగ వరాహమిహిరాచార్యులు హోరాతంత్రమును జేసియున్నాఁడు.

రాశిదశవర్గభూపతి యోగాయుర్దాయతో దశాదీనాం,
విషయవిభాగం స్పష్టం కర్తుం నతు శక్యతే యతస్తేన. 3

. రాశి దశవర్గ రాజయోగ దశాదులయొక్క విషయవిభాగమును స్పష్టముగాఁ జేయుటకు వరాహమిహిరకృత శాస్త్రముచే శక్యముగాదు.

అతఏవ విస్తరేభ్యో యవననరేంద్రాదిరచితశాస్త్రేభ్యః,
సకల మసారం త్యక్త్వా తేభ్య స్సారం సముద్ధ్రియతే. 4

కావున యవనాచార్యముఖులొనరించిన శాస్త్రములనుండి సారమును మాత్రము గ్రహించి నిస్సారభాగమును వదలివేయుచున్నాను.

దేవగ్రామపుర ప్రపోషణబలా ద్వ్యిష్టాండసత్పంజరే
కీర్తి ర్హంసవిలాసినీవ సహసా యస్యైహ భాత్యాతతా,

శ్రీమద్వ్యాఘ్రపదీశ్వరో రచయతి స్పష్టాం ససారావళీం
హోరాశాస్త్రవిని శ్చలీకృతమనాః కల్యాణవర్మాకృతీ. 5
హోరాతృష్ణార్తానాం శిష్యాణాం స్ఫుటతరార్థశిశిరజలా,
కల్యాణవర్మశైలా న్నదీవ సారావళీ ప్రసృతా. 6

కల్యాణవర్మ యనుపేరుగల కృతికర్తనై వ్యాఘ్రపదీశ్వరుండ నగు నేను సారావళిని చేయుచున్నాను. హోరాశాస్త్రమును జదువనెంచినశిష్యులకు నీసారావళి నదీప్రవాహమువలె నుపకరించును. అనఁగా, నద్యుదకము సకలజనతృష్ణాక్షయముజేసి న ట్లీసారావళి శిష్యహృత్సందేహముల నెడబాపునని సారాంశము.

ఇతి కల్యాణవర్మవిరచితాయాం సారావల్యాం శాస్త్రావతారో నామ ప్రథమోధ్యాయః.

హోరాశబ్దార్థమును దెలుపు రెండవఅధ్యాయము.

విధాత్రా లిఖితాయాసౌ లలాటే క్షరమాలికా,
దైవజ్ఞ స్తాం పఠే ద్వ్యక్తం హోరా నిర్మలచక్షుషా. 1

బ్రహ్మ వ్రాసిన నొసలివ్రాతను జ్యోతిశ్శాస్త్రవేత్త స్పష్టముగా హోరాశాస్త్రమను నేత్రముతో బఠించెను.

ఆద్యంతవర్ణలోపా ద్ధోరాశాస్త్రం భవ త్యహోరాత్రాత్,
తత్ప్రతిబద్ధ శ్చాయం గ్రహభగణ శ్చింత్యతే యస్మాత్. 2

అహోరాత్ర మనుశబ్దములోని మొదటిదయిన అకారము కడపటిత్రకారము లోపింపజేసినచో హోరా యనుశబ్దమగును. గ్రహభగణాదులు ఈశాస్త్రమున నాలోచింపఁబడును గాన నిది హోరాశాస్త్ర మనఁబడుచున్నది.

కర్మఫలలాభహేతుం చతురా స్సంవర్ణయం త్యన్యే,
హోరేతి శాస్త్రసంజ్ఞా లగ్నస్య తథార్ధరాశేశ్చ. 3

కొందఱు పండితులు కర్మఫలములయొక్క లాభములకు గారణముగ హోర యనునామ మీశాస్త్రమునకు గలదని చెప్పుదురు. హోరాశబ్దము లగ్నమునకును రాశియం దర్ధమునకును బేరు.

జాతకమితి ప్రసిద్ధం యల్లోకే తదిహ కీర్త్యతే హోరా,
అథవా దైవవిమర్శన పర్యాయః ఖల్వయం శబ్దః. 4

లోకమున జాతకమని ప్రఖ్యాతి గలదానికే హోర యనిపేరు. లేక అదృష్ట మిట్టిదని దెలుపునుగాన నీశబ్ద మదృష్టఫలమును బోధించునదియుం గావచ్చును.

అర్థార్జనే సహాయః పురుషాణా మాపదర్ణవే పోతః,
యాత్రాసమయే మంత్రీ జాతక మపహాయ నా స్త్యపరః. 5

ద్రవ్యార్జనయందు సహాయ మొనరించును. ఆపత్సముద్రమునకు బడవవంటిది (తరింపఁజేయుననుట) ప్రయాణసమయమున మంత్రివలె నాలోచన జెప్పును. ఇన్ని పనుల కుపయోగించునది యీజాతకశాస్త్రము తప్ప వేఱొకటి లేనేలేదు.

ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయః.

హోరా రాశిభేదములను దెలుపు మూడవయధ్యాయము.

తమసావృతే సమంతా జ్జలభూతే భూతలే తతోఽకస్మాత్,
ఉదితో భగవా న్భానుః ప్రకాశయ న్స్వప్రకాశేన. 1
వ్యసృజ జ్జగత్సమస్తం గ్రహర్క్షసంఘాతకల్పితావగతం,
ద్వాదశభేదై శ్చిత్రైః కాల స్సంప్రస్తుత స్తస్మాత్. 2
మేష వృష మిథున కర్కట సింహాః కన్యా తులాథ వృశ్చికకః,
ధన్వీ మకరః కుంభో మీనా వితి రాశినామాని. 3

ప్రపంచమును జీకట్లు గ్రమ్ముకొనియుండ భూమియంతయు జలమయ మగుచుండ హఠాత్తుగా సూర్యుఁ డుదయించి తనకాంతులచేఁ బ్రపంచమును వెలుగునట్లు చేయుచు గ్రహనక్షత్రకల్పనచే గలుగు సమస్తప్రపంచమును బుట్టించెను. మరియు బండ్రెండురాసులుగల జ్యోతిశ్చక్రమును బుట్టించెను. మేషవృషభాదులు రాశినామములు.

కుంభః కుంభధరో నరోథమిథునం వీణాగదా భృ న్నరో
మీనౌ మీనయుగం ధను శ్చ సధనుః పశ్చా చ్ఛరీరో హయః,
ఏణా స్యోమకరః ప్రదీపసహితా కన్యా చ నౌ సంస్థితా
శేషో రాశిగణ స్స్వనామసదృశో ధత్తే తులాంభృత్తులామ్. 4

కుంభరాశిరూపము రిక్తకుంభమును ధరించిన పురుషుఁడు. మిథునము వీణాగదలను ధరించినమనుష్యుఁడు. మీనము రెండుమీనములస్వరూపము. ధనుస్సు వెనుకటిభాగము హయమై ముందుభాగము ధనుస్సును ధరించినమనుష్యరూపము. లేడిముఖము గలిగినది మకరస్వరూపము. ప్రదీపముతోఁగూడి నౌకయందున్న స్త్రీ కన్యారాశిస్వ

శుక్రులు అధిపతులు సమరాసులకు శుక్ర బుధ గురు శని కుజులు త్రింశాంశాధిపతులని తెలియవలెను.

మేషాళిమిథునమృగహరిమీనతులావృషభచాపధరకర్కాః,
ఘటధరకన్యాపూర్వాః స్సప్తాంశానాం భవంతీశాః. 16

లగ్నమును ఏడుచే భాగించిన సప్తాంశయగును. మేషము లగ్నమైనయెడల మేషాదిగా లెక్కింపవలెను. వృషభమాయెనా వృశ్చికాదిగాను, మిథునమాయెనా మిథునాదిగాను, కర్కాటమాయెనా మకరాదిగాను లెక్కింపవలెను. ఇట్లె అన్నిరాసులకు లెక్కింపవలెను. (అనఁగా నవాంశమునకు చెప్పినరీతియేయనుట)

షష్టి ర్హోరాత్రింశచ్చ్యాడపదానాం ద్విస ప్తతిసమేతాః,
లిప్తానా మష్టాదశశతాని పరివర్తనై స్స్వగృహాత్. 17
లగ్నాదీనాం లిప్తాజ్ఞేయాః స్స్వగృహాదివర్గసంగుణితాః,
అష్టాదశశతభక్తా ల్లబ్ధస్స్వ దీప్సితో వర్గః. 18
ఏతేషాం గుణదోషా న్విస్తరతో నష్టజాతకే వక్ష్యే,
ఏభి స్స్పష్టతరం తత్ప్రత్యక్షపరీక్షణం యస్మాత్. 19

తాత్పర్యము సులభము. బుధులచే నాలోచింపవలయును.

అజాదితః క్రూరశుభౌ పుమాంస్త్రీ చరస్థిరో మిశ్రతనుశ్చ దృష్టాః,
కుళీరమీనాళిగృహాంతసంధిం వదంతి గండాంతమితి ప్రసిద్ధమ్.20

మేషాదిగా రాసులు క్రూరరాసులనియు శుభరాసు లనియు పురుషరాసియని స్త్రీరాసియని యెఱుంగవలయును. అనఁగా బేసిరాసులు క్రూరరాసులు. సమరాసులు శుభరాసులు. బేసిరాసులు పురుషరాసులు. సమరాసులు స్త్రీరాసులు. అనితాత్పర్యము. మేషాది మూఁడేసిరాసులు చరస్థిరద్విస్వభావము లనఁబడును. కర్కాటకాంతము వృశ్చికాంతము మీనాంతము గండాంతమని పేరుగలది.

జాతో నజీవతి నరో మాతురవధ్యో భవే త్స్వకులహంతా,
యదిజీవతి గండాంతే బహుగజతురగో భవే ద్భూపః. 21

గండాంతమున జన్మించిన శిశువు జీవించఁడు. మాతృదోషకరుఁడు, సలహంతయు నగు. ఒకవేళ జీవించెనేని చతురంగబలయుతుండగు ప్రభువేయగు.

ఐంద్రాద్యం పరివర్తై స్త్రితయం త్రితయం త్రిభిస్తు మేషాద్యైః,
ఏభి ర్దిఙ్నిబద్ధై ర్యాత్రాది వికల్పయే త్కార్యే. 22

మేషాది మూఁడురాసులు ప్రాగ్దిక్కునుండును. కర్కాటకాది మూఁడురాసులు దక్షిణమున నుండును. తులాది మూఁడురాసులు పడమర నుండును. మకరాది మూఁడు

రాసు లుత్తరమున నుండును. ప్రయాణాదులయం దీదిక్కుల నుపయోగమును దెలియ వలెను.

నరపశువృశ్చికజలజా యథాక్రమం ప్రాగ్దిగాదిగాబలినః,
నిశిదివసే సంధ్యాయాం పశవః పురుషామృగాళికర్కిఝషాః. 23

నరరాసులు అనఁగా మిథునకన్యాతులధనుఃకుంభములు ప్రాగ్దిక్కుగలవిఅయిన యెడల బలవంతములు. అనఁగా నరరాసులు లగ్నమైనయెడల స్థానబలముగలవి యని తాత్పర్యము. పశురాసులు అనఁగా మేషవృషభసింహములు దక్షిణదిక్కు. అనఁగా దశమస్థానమాయెనా బలవంతములు. వృశ్చికము పశ్చిమదిక్కు. అనఁగా సప్తమ మాయెనా బలముగలది. కర్కటమకరమీనములు ఉదగ్దిక్కు అనఁగా చతుర్థ మాయెనా బలవంతములు. మరియు రాత్రియందు పశురాసులు పగటియందు పురుషరాసులు సంధ్యాకాలమందు కీటజలచరరాసులు బలవంతములని తాత్పర్యము.

నక్తంబలా మిథునకర్కిమృగాజగోశ్వాః
ద్యుశ్చైత్రికా హరితులాళిఘటాంత్యకన్యాః,
పృష్ఠోదయా స్సమిథునా మిథునం విహాయ
శేషా శ్శిరోభి రుదయం త్యుభయేన మీనః. 24

పృష్ఠోదయ శీర్షోద యోభయోదయము లని రాసులు మువ్విధములు. మిథున కర్కటమకరమేషవృషభధనురాసులు రాత్రియందు బలముగలవి. సింహతులా వృశ్చిక కుంభమీనకన్యలు పగటియందు బలముగలవి. మేషవృషభకర్కటక ధనుర్మకరములు పృష్ఠోదయరాసులు. సింహకన్యాతులావృశ్చికకుంభములు శీర్షోదయరాసులు. మీన ముభయోదయరాశి.

ఆత్మీయనాథదృష్ట స్సహిత స్తే నైవ తత్ప్రియైర్వాపి,
శశిసుతజీవాభ్యామపి రాశి ర్బలనాన్న చేచ్ఛేషైః. 25

ఏరాశియైనను తనయధిపతిచే జూడఁబడినను గూడియున్నను మిత్రగ్రహముల చే జూడఁబడినను గూడఁబడినను లేక బుధగురులచే జూడఁబడినను గూడఁబడినను ఆరాశి బలవంతమైనది. ఇతరులున్నను జూచినను బలవంతమైనది గాదని తాత్పర్యము.

తనువర్థసహజబాంధవపుత్రారిస్త్రీవినాశపుణ్యాని,
కర్మాయవ్యయభావాలగ్నాద్యాభావతశ్చింత్యాః. 26

తను ధన భ్రాతృ బంధు పుత్ర శత్రు కళత్ర ఆయు ర్భాగ్య రాజ్య లాభ వ్యయములని లగ్నము మొదలు ద్వాదశరాసులయందైన భావములకు పేరులు. అనఁగా ఏపేరుగల భావమువలన నాభావఫలమును జూడవలయునని తాత్పర్యము.

శ_క్తిధనపౌరుషగృహప్రతిభాప్రణకామదేవ వివరాణి,
గురుమానభవవ్యయమితి కథితా న్యపరాణి నామాని. 27

పై నామములనలెనే యివిగూడ నిందొక్కరీతి నామములనితాత్పర్యము.

సంజ్ఞావేశ్మాష్టమయో శ్చతురశ్రం వై తపశ్చ నవమన్య,
హోరా స్తదశజలానాం చతుష్టయం కంటకం కేంద్రమ్. 28

ద్ధినరాశియు అష్టమరాశియు చతురస్రసంజ్ఞలు గలవి. నవమరాశి తపస్సంజ్ఞ గలది లగ్నచతుర్థస_ప్తమదశమరాసులు చతుష్టయమనియు కంటకమనియుకేంద్రమనియు సంజ్ఞలుగలవి.

నామాని చతుర్థస్యతు సుఖజలపాతాళబంధుహిబుకాని,
క_ర్మాజ్ఞామేషూరణగగనాఖ్యం కీ_ర్త్యతే దశమమ్. 29

నాల్గవరాశికి సుఖ జల పాతాళ బంధు హిబుకసంజ్ఞలు గలవు. కర్మ, ఆజ్ఞ మేషూరణ గగననామములు దశమరాశికి నామములు.

ధర్మసుతయో స్త్రికోణం సుతస్య ధీస్త్రిత్రికోణ మితితపసః,
ద్యూనం జాయా _స్తమయం జామిత్రం స_ప్తమస్యాఖ్యా. 30

పంచమనవమరాసులకు త్రికోణమనిపేరు. పంచమరాశికి మాత్రము బుద్ధిస్థానమనిపేరు. తొమ్మిదవరాశికి త్రిత్రికోణమనిపేరు. స_ప్తమరాశికి ద్యూన జాయ అ_స్తమయజామిత్రములని పేరులు.

షట్కోణం రిపుభవనం తృతీయ మథ కీ_ర్తయంతి దశ్చిక్యం,
రిఃఫద్వాదశభవనం ద్వితీయసంజ్ఞం కుటుంబంచ. 31

ఆరవరాశి షట్కోణమనఁబడు. మూడవరాశి దుశ్చిక్యమనుపేరొందు. పండ్రెండవరాశి రిఃఫమనఁబడు. రెండవరాశి కుటుంబమనుపేరునఁ దనరు.

కేంద్రాత్పరంపణపర మాపోక్లిమసంజ్ఞితం తయోఃపరతః,
బాలయువస్థవిరత్వే క్రమేణ ఫలదాగ్రహా స్తేషు. 32

లగ్నమునుండి వరుసగా కేంద్రమనియు పణపరమనియు నాపోక్లిమమనియును పేరులు. మరల నిట్లే లెక్కింపవలయును. కేంద్ర పణపర ఆపోక్లిమములయందున్నగ్రహములు బాల్యయౌవనవార్ధికములందు క్రమముగా ఫలములను ఇచ్చెదరు.

షడ్దశభవదుశ్చిక్యా న్యుపచయసంజ్ఞాని కీ_ర్త్యంతే,
స్వతనుసుఖసుతా_స్తపశ్ఛిద్రవ్యయసంజ్ఞితానిచాన్యాని. 33

ఆరు, పది, పదునొకండు, మూడు ఈరాసుల నుపచయములనిపేరు. రెండు,

ఒకటి, నాలుగు, ఐదు, ఏడు, తొమ్మిది, ఎనిమిది, పండ్రెండురాసులు కనుపచయము లనుపేరులు.

సింహవృషమేషకన్యాః కార్ముకభృత్తౌళికుంభధరాః,
సూర్యాదీనా మేతే త్రికోణభవనాని కథ్యంతే. 34

రవికి సింహము చంద్రునకు వృషభము కుజునకు మేషము బుధునకు కన్య గురువునకు ధనుస్సు శుక్రునకు తుల శనికి కుంభము త్రికోణరాసులు.

సూర్యాదీనాముచ్చాః క్రియవృషమృగయువతి కర్కిమీనతులాః,
స్వోచ్చగృహాకథితభాగాయథాక్రమేణైవ పరమోచ్చాః. 35
దిగ్వహ్న్యష్టావింశతి తిథిబాణత్రిఘనవింశతయః,
స్వోచ్చాత్సప్తమరాశి ర్నీచస్స్యాదంశకాత్పరమమ్. 36

సూర్యాదులకు వరుసగా మేషవృషభమకరకన్యాకర్కాటకమీనతులారాసు లుచ్చరాసులు. ఏయేరాశి కెన్నిభాగలు జెప్పఁబడునో అవియారాశియందు బరమోచ్చభాగలగును. పైరాసులకు వరుసగా ౧౦, ౩, ౨౮, ౧౫, ౫, ౨౭, ౨౦ ఇవి పరమోచ్చభాగలు. ఏగ్రహమున కేదియుచ్చస్థానమో దాని కేడవరాశి నీచరాశియనిచెప్పఁబడును.

హ్రస్వా స్తిమిఘటోజఘటామిథునధనుఃకర్కిమృగముఖాశ్చ సమాః,
వృశ్చికకన్యామృగపతివణిజో దీర్ఘా స్సమాఖ్యాతాః. 37

మీనమేషవృషభములు కుంభము పొట్టిరాసులు. మిథునధనుఃకర్కాటకమకరములు సమరాసులు. వృశ్చికకన్యాసింహతులారాసులు పొడుగురాసులు.

ఏభిర్లగ్నాధిగతై శ్శీర్షప్రభృతీని వై శరీరాణి,
సదృశాని నిజాయంతే యుతగగనచరై శ్చ తుల్యాని. 38

పైసంజ్ఞలు గలరాసులు లగ్నమును పొందెనేని శిరస్సుమొదలు శరీరావయవములు ఆరాసులకనుగుణములుగ నుండును (అనఁగా మూర్ధాలోచనయను నాల్గవయధ్యాయమునందుండు శ్లోకమునుబట్టి ఏరాశి యేఅవయవమందుండునో ఆరాశినిబట్టి యూహించవలయుననుట). ఒక్కరాసులబట్టియె గాక ఆరాసులయందున్న గ్రహములను బట్టిగూడ జెప్పవలయును.

భవనాధిపదిక్ప్రాహుప్లవఇతి యవనైః ప్రయత్నతః కథితః,
తత్ప్లవగోవినిహన్యా దచిరేణ మహీపతి శ్శత్రూన్. 39

రాశినాథునిదిక్కు ప్లవమని యవనులు పట్టుదలతోఁ జెప్పుచున్నారు. రాజా దిక్కునొంది త్వరలో శత్రువులజంపును.

లోహితశుకసితహరితాః పాటలహరిధూమ్రపాండుచిత్రాశ్చ,
కృష్ణకనకాభిపింగాః కర్బురబభ్రూత్వజాదివర్ణాస్స్యుః. 40
మేషాదిరాసులకు వరుసగా పై లోహితాదివర్ణములని తాత్పర్యము.

జన్మోదయగృహవర్ణా తదధిపతేః పూజితా ప్రతిమా,
హంతి హఠే రివా శత్రూ న్ంద్రధ్వజనీవ దేవరిపూన్. 41
జన్మలగ్నము వర్ణముతో ఆరాశినాథుని ప్రతిమను జయించి పూజించినయెడల శత్రునాశనమగును.

ఇతి తృతీయోధ్యాయః.

గ్రహయోనిభేదములను దెలుపు నాల్గవ యధ్యాయము.

ఆత్మారవి శ్శీతకరస్తు చేత స్సత్వం ధరాజ శ్శశిజోథవాణీ,
జ్ఞానం సుఖం దేవగురుర్మదశ్చ శుక్ర శ్శనిః కాలనరస్యదుఃఖమ్. 1
కాలపురుషునకు సూర్యుఁడు దేహము, చంద్రుఁడు మనస్సు, తక్కినవారు బలాదులని తాత్పర్యము.

ఆత్మాదయో గగనగై ర్బలిభి ర్బలవత్తరాః,
దుర్బలై ర్దుర్బలా స్తేతు విపరీతం శనేః ఫలమ్. 2
పైనచెప్పిన ఆత్మాదులు బలవత్తరగ్రహములచే బలవత్తరములగును. దుర్బలులైనచో నాయవయములు దుర్బలములగును. శనికి మాత్రము వ్యత్యయముగ జెప్పవలయును.

యథాయథాలగ్నగృహాశ్రయాణాంసముద్గమోభ్యారివికల్పనానాం
తథాతథా శైలనవాప్తసంఖ్యాః క్రమేణ కాలావయవాః ప్రసూతాః.
లగ్నాత్తత్ష ణ ముదితం వామాంగగ మథాబలం,
సవ్యార్థాదితర త్తస్య నోద్గతం సబలం చ తత్. 4
తాత్పర్యము విజ్ఞులచే నాలోచింపవలయును.

మూర్ధాలోచనకర్ణగంధవహనం గండౌహనుశ్చాననం
గ్రీవాస్కంధభుజంతు పార్శ్వహృదయక్రోడాశ్చ నాభిఃపునః,
వస్తిర్లింగగుదేచ ముష్కయుగళం చోరుద్వయం జానునీ
జంఘే పాదయుగం విలగ్నభవనా త్పార్శ్వద్వయే కల్పితాః. 5
జన్మలగ్నమునందు ప్రథమద్రేక్కాణముదయించెనేని లగ్నరాశి శిరస్సు. ద్వితీ

యద్వాదశము కన్నులు; అందు ద్వితీయము కుడికన్ను. ద్వాదశము ఎడమకన్ను. తృతీయైకాదశములు చెవులు; అందు తృతీయము కుడిచెవి. ఏకాదశము ఎడమచెవి. చతుర్థదశమములు నాసాపుటములు: అందు చతుర్థము దక్షిణనాసాపుటము. దశమము వామనాసాపుటము. పంచమనవమములు చెక్కిళ్లు; అందు పంచమము కుడిచెక్కిలి. నవమము ఎడమచెక్కిలి. షష్ఠాష్టమములుహనుప్రదేశములు; హనువనగాచెక్కిళ్లమీఁది పార్శ్వమునకును వెనుకటిపార్శ్వమునకుగు పేరు అందు షష్ఠము దక్షిణహనువు. అష్టమము వామహనువు. సప్తమము నోరు. ఈరీతిగా శీర్షాదిప్రథమాంగవిభాగము జేయఁదగినది. లగ్నమందు ద్వితీయద్రేక్కాణమాయె నేని. లగ్నము. కంఠము ద్వితీయద్వాదశములు భుజశిరస్సులు; అందు ద్వితీయము కుడిభుజశిరస్సు. ద్వాదశము ఎడమభుజశిరస్సు. తృతీయైకాదశములు చేతులు; అందు తృతీయము కుడిచెయ్యి. ఏకాదశము ఎడమచెయ్యి. చతుర్థదశమములు ప్రక్కలు. అందు చతుర్థము కుడిప్రక్క. దశమము ఎడమప్రక్క. పంచమనవమములు హృదయప్రదేశము; అందు పంచమము దక్షిణభాగము. నవమము వామభాగము. షష్ఠాష్టమములు కడుపు; అందు షష్ఠము కుడికడుపు. అష్టమము ఎడమకడుపు. సప్తమము నాభి. ఈరీతిగా కంఠాదిద్వితీయావయవవిభాగము జేయఁదగినది. తృతీయద్రేక్కాణ ముదయించెనేని, లగ్నము నాభికిని మేఢ్రమునకును మధ్యప్రదేశము. ద్వితీయద్వాదశములు లింగగుదములు; ద్వితీయము లింగగుదముల కుడితట్టున్ను, ద్వాదశము ఎడమతట్టున్ను. తృతీయైకాదశములు వృషణములు; అందు తృతీయము కుడివృషణము. ఏకాదశము ఎడమవృషణము, చతుర్థదశమములు తొడలు; అందు చతుర్థము కుడితొడ. దశమము ఎడమతొడ. పంచమనవమములు మోకాళ్లు; అందు పంచమము కుడిమోకాలు. నవమము ఎడమమోకాలు. షష్ఠాష్టమములు పిక్కలు; అందు షష్ఠము కుడిప్రక్క. అష్టమము ఎడమప్రక్క. సప్తమము పాదములు. ఈప్రకారము లగ్నముమొదలుగా పార్శ్వద్వయమందును కల్పించఁదగినదని ముఖ్యతాత్పర్యము.

పాపా వ్రణంలాంఛనమేషుసౌమ్యాస్సాన్వం శేస్వరాశావధవాస్థితేషు,
కుర్వంతి జన్మోత్థితమేషుచిహ్నామేషు గ్రహా స్తద్విపరీతసంస్థాః. 6

పూర్వముచెప్పిన అవయవములయందు పాపగ్రహములుండిరేని వ్రణములు గలుగును. శుభగ్రహములుండిరేని మచ్చలుండును. శుభగ్రహములు స్వరాశియందుగాని స్వనవాంశయందుగాని యుండిరేని పుట్టుమచ్చయుండునని తెలియవలయును. శత్రునీచక్షేత్రములయందుండిరేని వికారచిహ్నములుండునని తాత్పర్య ము.

రాజారవి శ్శశధర స్తు బుధః కుమార
స్సేనాపతిః క్షితిసుత స్సచివా సితేజ్యౌ,

భృత్య స్తథోశ్చ రవిజ స్సబలా నరాణాం,
కుర్వంతి జన్మసమయే నిజమేవసత్వమ్. 7

రవిచంద్రులు రాజులు. కుజుడు సేనాధిపతి. బుధుడు యువరాజు. గురుశుక్రులు మంత్రులు. శని దాసుడు. జన్మకాలమున రాజాదులైనసూర్యాదులు బలవంతులైయుండినేని తమతమసంజ్ఞను దగినట్లుగా కార్యసాధకులగుదురు. బలహీనులైరేని కార్యహానిని కలుగజేయుదురని భావము.

భాను శ్శుక్రః క్షమాపుత్ర స్సైంహికేయ శ్శని శ్శశీ,
సౌమ్య స్త్రిదశమంత్రీచ ప్రాచ్యాది దిగధీశ్వరాః. 8

సూర్యుడు శుక్రుడు కుజుడు రాహువు శని చంద్రుడు బుధుడు గురువు వీరలు క్రమముగా ప్రాగాది ఎనిమిదిదిక్కుల కధిపతులు.

గురుబుధశుక్రా స్సౌమ్యా స్సౌరికుజార్కా స్తు నిగదితాః పాపాః,
శశిజోఽశుభసంయుక్తః క్షీణశ్చ నిశాకరః పాపః. 9

పూర్ణచంద్రుడు బుధగురుశుక్రులు శుభగ్రహములు క్షీణచంద్రుడు రవికుజశనులు పాపగ్రహములు పాపగ్రహయుతబుధుడును పాపగ్రహమని తాత్పర్యము.

హేళి ర్భాను శ్శశీ చంద్రః క్రూరాక్షః క్షితినందనః,
ఆరోరక్త స్తథావక్రో హేమ్నో విద్బోధబోధనః. 10

ఈడ్యేజ్యావంగిరాజీవ ఆస్ఫుజిచ్ఛ సితో భృగుః,
మందః కోణో యమః కృష్ణో వింద్యాదన్యానిలోకతః. 11

హేళిః భానుః ఇవి సూర్యపర్యాయనామములు. శశీ చంద్ర చంద్రనామములు. క్రూరాక్షః క్షితినందనః ఆరః రక్తః వక్రః ఇవి కుజనామములు. హేమ్నః విత్ జ్ఞః బోధనః బుధనామములు. ఈడ్యః ఇజ్యః అంగిరాః జీవః గురునామములు. ఆస్ఫుజిత్ సితః భృగుః శుక్రనామములు. మందః కోణః యమః కృష్ణః శనినామములు. ఇట్లే ఇతరపర్యాయనామములను గ్రంథాంతరముచే తెలియవలయును.

తామ్రసితారుణహారితకపీతవిచిత్రాసితా ఇనాదీనాం,
పావకజలగుహ కేశవశక్రశచీ వేధసః పతయః. 12

రవ్యాదిగ్రహములు క్రమముగా తామ్రాదివర్ణముల కధిపతు లగుదురు. అగ్ని జలము కుమారస్వామి విష్ణువు ఇంద్రుడు శచీదేవి బ్రహ్మ క్రమముగ సూర్యాదిసప్తగ్రహముల కధిపతులు.

అర్కాదిగ్రహదైవతమంత్రై స్సంపూజ్యతా మాశాం,

కనకగజవాహనాదీ న్ప్రాప్నోతి గతోఽరితశ్శీఘ్రమ్. 13

ఏగ్రహము ఏదిక్కున కధిపతియో ఆగ్రహమును బూజించి ఆదిక్కునకు యుద్ధయాత్రనిమిత్తమై వెళ్లినరాజు శత్రువులను జయించి కనకగజవాహనాదులను పొందునని తాత్పర్యము.

స్త్రీణాం చంద్రసితౌ నపుంసకపతీ సోమాత్మజార్కాత్మజౌ
పుంసాం జీవదివాకరక్షితిసుతా విప్రస్య శుక్రోఽంగిరాః,
రాజ్ఞాం సూర్యకుజౌ విశాం శశధరో మిశ్రస్యమందో బుధ
శ్శూద్రాణాం శిఖిభూఖతోయమరుతాం భౌమాదయః కీర్తితాః.

స్త్రీలకు చంద్రశుక్రులు నపుంసకులకు బుధశనులు పురుషులకు రవిగురుకుజులు అధిపతులు. బ్రాహ్మణులకుగురుశుక్రులు క్షత్రియులకు రవికుజులు వైశ్యులకు చంద్రుడు సంకరజాతికి శని శూద్రులకు బుధుడు అధిపతులగుదురు. కుజుడు అగ్నికి బుధుడు భూమికి గురు డాకాశమునకు శుక్రుడు జలమునకు శని వాయువుకు అధిపతులనితాత్పర్యము.

కటుకలవణతిక్తమిశ్రితమధురామ్లకషాయరసవిశేషాణాం,
సురగృహకాగ్నివిహారార్థశయనపాంసూత్కరాణాంచ. 15

కారము లవణము చేదు షడ్రసనంఘము మధురము పులుసు వగరు క్రమముగ వీటికి సూర్యాదిసప్తగ్రహము లధిపతులు. దేవస్థానమునకు రవి, సమీపభూమికి చంద్రుడు, అగ్నిసమీపభూమికి కుజుడు, క్రీడాప్రదేశమునకు బుధుడు, ధనగృహమునకు గురువు, శయనగృహమునకు శుక్రుడు, భూపరాగరాశికి శని అధిపతులని తాత్పర్యము.

వస్త్రాణాం స్థూలాహతశిఖిజలహతమధ్యదృఢసుజీర్ణానాం,
తామ్రమణిహేమమిశ్రితరూప్యకముక్తాయసాంవాపి. 16

సూర్యాదిగ్రహములు క్రమముగా స్థూలము మొదలుగాగల వస్త్రములకు తామ్రము మొదలుగాగల లోహములకు అధిపతులని తాత్పర్యము.

అయనక్షణదివసర్తుకమాసతపక్షశరదాంది నేశాద్యాః,
శశిరాదీనా మీశా శ్శనిసితభౌమేందుబుధజీవాః. 17

అయనము క్షణము ఋతువు మాసము పక్షము సంవత్సరము క్రమముగా రవ్యాదు లధిపతులు. శని శుక్ర కుజ చంద్ర బుధ గురులు క్రమముగ శిశిరాదిఋతువుల కధిపతులని తాత్పర్యము.

లగ్నాధిపతే స్తుల్యః కాలో లగ్నాదితాంశకసమాఖ్యాతః,
వక్తవ్యో రిపువిజయో గర్భేషు చ కార్యసంయోగే. 18

శత్రువిజయము గర్భము కార్యఘటన మొదలగునవి లగ్నాధిపతివల్లనుంచిగాని లేక లగ్ననవాంశాధిపతివల్లనుంచిగాని పైన అయనక్షణదివసర్తుక యని చెప్పినకాలముకు గలుగునని చెప్పవలయును.

ఋగ్వేదాధిపతిర్జీవో యజుర్వేదపతి స్సితః,
సామవేదాధిపో వక్ర శ్శశిజోథర్వవేదరాట్. 19

గురుశుక్రకుజబుధులు క్రమముగ ఋగ్యజుస్సామాథర్వణవేదముల కధిపతులు.

సురపూజ్య శ్శశిశుక్రౌ దినకరభౌమౌబుధార్కజౌనాథాః,
విబుధమనుష్యపితౄణాం తిర్యఙ్నరకాధివాసానామ్. 20

దేవతలకు గురువు మనుష్యులకు చంద్రశుక్రులు పితృదేవతలకు రవికుజులు తిర్యగ్జంతువులకు బుధుడు నరకాధివాసులకు శని అధిపతులని తాత్పర్యము.

స్వల్పాకుంచితమూర్ధజః పటుమతి ర్ముఖ్యస్వరూపస్వనో
నాత్యుచ్చో మధుపింగచారునయన శ్శూరః ప్రచండః స్థిరః,
రక్తశ్యామతను ర్విగూఢచరణః పిత్తాస్థిసారో మహా
న్గంభీర శ్చతురశ్రకః పృథుకరః కౌసుంభవాసా రవిః. 21

సూర్యుడు వంకిరవెంట్రుకలు మంచిబుద్ధి రక్తశ్యామవర్ణము మొదలయినవి గలవాఁడని తాత్పర్యము.

సౌమ్యః కాంతివిలోచనో మధురవాగ్గౌరః కృతాంగో యువా
ప్రాంశుస్సూక్ష్మనికుంచితాసితకచః ప్రాజ్ఞో మృదుస్సాత్వికః,
చారుర్వాతకఫాత్మకః ప్రియసఖో రక్తైకసారో ఘృణీ
వృద్ధస్త్రీషు రతశ్చలోఽతిసుభగ శ్శుభ్రాంబరశ్చంద్రమాః. 22

చంద్రుడు సౌమ్యత కాంతిగలనేత్రములు మధురవాక్కులు మొదలయినవి గలవాఁడని తాత్పర్యము.

హ్రస్వః పింగళలోచనో దృఢవపు ర్దీప్తాగ్నికాంతి శ్చలో
మజ్జావానరుణాంబరః పటుతర శ్శూరశ్చ నిష్పన్నవాక్,
హ్రస్వాకుంచితకేశదీప్తతరుణః పిత్తాత్మక స్తామస
శ్చండస్సాహసికో విఘాతకుశల స్సంరక్తగౌరః కుజః. 23

కుజుడు పొట్టివాఁడును పచ్చనినేత్రములు దృఢశరీరము ప్రజ్వలాగ్నితుల్య

మైనకాంతి రక్తవర్ణము పరుషవాక్యములు పైత్యము మొదలయినవి గలవాఁడని తాత్పర్యము.

రక్తాంతాయతలోచనో మధురవాగ్దూర్వాదలశ్యామల
స్త్వక్సారోతిరజోధికస్స్ఫుటవచాస్స్ఫీతస్త్రిదోషాత్మకః,
హృష్టో మధ్యమరూపవా న్నునిపుణో వృత్తశ్శిరాభి స్తత
స్స్వర్ణస్నానుకరోతి వేషవచనైః పాలాశవాసాబుధః. 24

ఎఱ్ఱనై విశాలమైన నేత్రములు మధురవాక్కులు ఆకుపచ్చవర్ణము వర్తులమైన నరములు మొదలైనవి గలవాఁడని తాత్పర్యము.

ఈషత్పింగళలోచన శ్శ్వేతిధర స్సింహాంచ్ఛనాదస్థిరః
సత్వాఢ్య స్సువిశుద్ధకాంచనవపుః పీనోన్నతోరస్థలః,
హ్రస్వో ధర్మరతో వినీతనిపుణో బద్ధోత్కటాక్షః క్షమీ
స్యా త్పీతాంబరధృత్కఫాత్మకతను ర్మేదః ప్రధానో గురుః. 25

బృహస్పతి పచ్చనినేత్రములు బంగారువంటిశరీరము మొదలయినవి గలవాఁడని తాత్పర్యము. వేదములసారము తెలిసినవాఁడని తాత్పర్యము.

చారు ర్దీర్ఘభుజః పృథూరువదన శ్శుక్లావికః కాంతిమాన్
కృష్ణాకుంచితసూక్ష్మలంబిచికురో దూర్వాదళశ్యామలః,
కామీవాతకఫాత్మకోతిసుభగ శ్చిత్రాంబరో రాజసో
లీలావా న్మతిమా న్విశాలనయన స్థూలాంశదేశస్సితః. 26

శుక్రుడు సుందరము దీర్ఘభుజములు గొప్పతొడలు తెల్లనికాంతియు వాతశ్లేష్మ ప్రకృతి మొదలయినవి గలవాఁడని తాత్పర్యము.

పింగో నిమ్నవిలోచనః కృశతను ర్దీర్ఘస్సిరాలోలసః
కృష్ణాంగఃపవనాత్మకోఽతిపిశున స్స్నాయ్వాతతో నిర్ఘృణః,
మూర్ఖ స్థూలనఖద్విజోతిమలినో రూక్షోఽశుచి స్తామసో
రౌద్రః క్రోధపరో జరాపరిణతః కృష్ణాంబరో భాస్కరిః. 27

శని పచ్చనినేత్రములు కృశించినశరీరము పొడవు నలుపు మూర్ఖత అశుచి కోపము మొదలయినవి గలవాఁడని తాత్పర్యము.

మిత్రాణి సూర్యాద్గురుభౌమచంద్రా
స్సూర్యేందుపుత్రౌ రవిచంద్రజీవాః,
భానుశ్చ శుక్రశ్శశిసూర్యభౌమా
మందేందుజౌ శుక్రబుధౌ క్రమేణ. 28

సూర్యునకు చంద్రకుజగురువులు మిత్రులు. చంద్రునకు రవిబుధులుమిత్రులు. కుజునకు రవిచంద్రగురువులు మిత్రులు. బుధునకు రవిశుక్రులు మిత్రులు. గురునకు రవిచంద్రకుజులు మిత్రులు. శుక్రునకు బుధశనులు మిత్రులు. శనికి బుధశుక్రులు మిత్రులు అని తెలియవలెను.

శుక్రార్కజౌ చంద్రమసో నకశ్చి త్సౌమ్యస్యశీశుక్రబుధారవీందూ,
సోమార్కవక్రారవిజ స్త్వమిత్రా మిత్రారిశేషా నసుహృ న్నశత్రుః.

సూర్యునకు శుక్రశనులు శత్రువులు. కుజునకు బుధుడు శత్రువు. బుధునకు చంద్రుడు శత్రువు. గురునకు బుధశుక్రులు శత్రువులు. శుక్రునకు రవిచంద్రులుశత్రువులు. శనికి రవిచంద్రకుజులు శత్రువులని తాత్పర్యము. శత్రువులు మిత్రులుగాక శేషించినగ్రహములు సములు. అనఁగా సూర్యునకు బుధుడు సముడు. చంద్రునకు కుజగురుశుక్రశనులు సములు. కుజునకు శుక్రశనులు సములు. బుధునకు గురుశనులు సములు. గురునకు శనిసముడు. శుక్రునకు కుజగురువులు సములు. శనికి గురువు సముడు. చంద్రునకు శత్రువులు లేరని తాత్పర్యము.

వ్యయాంబుధనఖాయేషు తృతీయే సుహృదస్థితాః,
తత్కాలరిపవషష్ఠసప్తాష్టైకత్రికోణగాః. 30

ఒకరికొకరు ౧౨-౪-౨-౧౦-౧౧-౫-3 ఈస్థానములయందున్న గ్రహములు తత్కాలమిత్రులు ౧-౭-౬-౮-౫-౯- ఈస్థానములయందున్న గ్రహము శత్రువులు అని తాత్పర్యము.

హితసమరిపుసంజ్ఞా యేనిసర్గా న్నిరుక్తా
హితతమహితమధ్యా స్తేపి తత్కాలమిత్రైః,
రిపుసమసుహృదాఖ్యా స్సాంతికాలే గ్రహేంద్రా-
అరిరిపురిపుమధ్యా శ్శత్రుభి శ్చింతనీయాః. 31

నిసర్గతచే మిత్రుఁడైనగ్రహము తాత్కాలికమిత్రుఁడాయెనేని అధిమిత్రుఁడగును. నిసర్గసముఁడుతాత్కాలికమిత్రుఁడాయెనేని, మిత్రుఁడగును. నిసర్గశత్రువుతాత్కాలికమిత్రుఁడాయెనేని సముఁడగును. నిసర్గశత్రువుతాత్కాలిక శత్రువాయెనేని అధిశత్రువనఁబడును. సముఁడుతాత్కాలికశత్రువాయెనేని శత్రువనఁబడును. నిసర్గమిత్రుఁడుతాత్కాలికశత్రువాయెనేని సముఁ డనఁబడును. ఇట్లె పరస్పరము తెలియఁదగి ది.

సంపశ్యంతి స్థానా త్సదా గ్రహాశ్చరణవృద్ధితస్సర్వే,
త్రిదశత్రికోణచతురశ్రసప్తమానాం ఫలం క్రమేణైవ. 32

గ్రహములన్నియు తాము న్న స్థానము మొదలు 3-10 స్థానములను పాదదృష్టి చేతను 4-8 స్థానములను అర్థదృష్టిచేతను 5-9 స్థానములను త్రిపాదదృష్టిచేతను 7 స్థానమును పూర్ణదృష్టిచేతను జూచుచున్నవారై క్రమముగా పాదార్థత్రిపాద పూర్ణఫలముల నిచ్చుచున్నారు.

పూర్ణం పశ్యతి రవిజ స్తృతీయదశమం త్రికోణమపి జీవః,
చతురశ్రం భూమిసుతో ద్యూనంచ సితార్కశశిబుధాః క్రమశః.

3-10 స్థానములను శని 4-8 స్థానములను గురువు 5-9 స్థానములను కుజుడు 7 స్థానమును రవిచంద్రబుధశుక్రులు సంపూర్ణదృష్టిచే చూచుచున్నారని తాత్పర్యము.

దిక్స్థానకాలచేష్టాకృతంబలం సర్వనిర్ణయవిధానే,
వక్ష్యే చతుష్ప్రకారం గ్రహాస్తు రిక్తోథ వేదబలః. 34

చెప్పబోవురీతిని దిక్స్థానకాలచేష్టాకృతబలములు లేనిగ్రహము దుర్బలము గలదనితాత్పర్యము.

లగ్నే జీవబుధౌ దివాకరకుజౌ వ్యోమ్నిస్మరే భాస్కరి
ర్బంధావిందుసితౌ దిశాకృతమిదం స్వోచ్చే స్వకోణేస్వభే,
మిత్రస్వాంశకసంస్థితశ్శుభఫలై ర్దృష్టో బలీయాన్గ్రహ
స్త్రీక్షేత్రే శశిభార్గవౌ నరగృహే శేషాబలేస్థానజే. 35

లగ్నమందు గురుబుధులు, చతుర్థమందు చంద్రశుక్రులు, సప్తమమందు శని, దశమమందు రవికుజులు దిగ్బలము గలవారు. ఉచ్చత్రికోణస్వక్షేత్రమిత్రక్షేత్ర స్వాంశలయందున్నవాఁడును, శుభదృష్టిగలవాఁడును స్థానబలముగలవాఁడు. మఱియు స్త్రీక్షేత్రములగు వృషభాదిసమరాసులయందు చంద్రశుక్రులు పురుషరాసులగు మేషాదివిషమరాసులయందు రవికుజబుధగురుశనులు స్థానబలము గలవారని తాత్పర్యము.

జీవార్కాస్సుజిత్రోహ్నివిచ్ఛ సతతం మందేందుభౌమానిశి
హోరామాసదినాబ్దపాశ్చ బలినశ్ సౌమ్యాస్సితేఽన్యేఽసితే,
సంగ్రామే జయినో విలోమగతయ స్సంపూర్ణగావో గ్రహాః
సూర్యేందూపునరుత్తరేణ బలినౌ సత్యోక్తచేష్టాబలే. 36

రవికుజశుక్రులు పగటియందును బుధుడు సర్వకాలములయందును చంద్రకుజశనులు రాత్రియందును హోరదివసమాసవర్షాధిపతులు శుక్లపక్షమందు శుభగ్రహములు. కృష్ణపక్షమందు పాపగ్రహములు కాలబలము గలవారు. యుద్ధమందు జయిం

చినవాడును వక్రగతి గలవాడును సూర్యునకు దూరమందున్న గ్రహమును చేష్టాబలము గలవారని తాత్పర్యము.

ఉత్తరమయనం ప్రాప్తాః శుక్రకుజార్కేంద్రమంత్రిణో బలినః,
యామ్యం శశిరవిపుత్రౌ ద్వయేపి శశిజస్స్వవర్గస్థః. 37

ఉత్తరాయణమందు కుజరవిగురుశుక్రులు దక్షిణాయనమందు చంద్రశనులు అయనద్వయమందున్ను స్వవర్గమును పొందిన బుధుఁడు చేష్టాబలముగలవారని తాత్పర్యము. ఇది కొందరిమతము.

స్త్రీపుంనపుంసకాఖ్యాః క్షేత్రే ప్రాద్యంతమధ్యసంప్రాప్తాః,
సూర్యాన్నిర్గత్య సదా నవోదితా యవనరాజమతమ్. 38

యవనరాజమతమందు స్త్రీగ్రహములు రాశ్యాదియందును పురుషగ్రహములు రాశిమధ్యయందును నపుంసకగ్రహములు రాశ్యంతమందును ఉన్నవారై చేష్టాబలమును పొందుచున్నారు. ఉదయించిన గ్రహములు చేష్టాబలములు గలవారని తా.

ప్రాగ్రాత్రిభాగేఽతిబలశ్శశాంక
శ్శుక్రో నిశార్ధేఽవనిజో నిశాంతః,
ప్రాతర్బుధో మధ్యదినే చ సూర్య
స్సర్వత్ర జీవోఽర్కసుతో దినాంతే. 39

తా. సులభము ఈప్రకారము కొందరిమతమని తాత్పర్యము.

కృష్ణారబుధగురుసితాశ్శశిసూర్యావుత్తరోత్తరం బలినః,
సాధారణబలమేతద్బలసామ్యే చింతయేత్ప్రాజ్ఞః. 40

శనికుజబుధగురుశుక్రచంద్రసూర్యులు ఒకరికంటె ఒకరు బలవంతులు. ఇది నైసర్గికబలము. పూర్వమందు జెప్పినబలముల సామ్యమందు ఈనైసర్గికబలము ననుసరించి న్యూనాధికము ప్రాజ్ఞులచే నాలోచించవలయునని తాత్పర్యము.

ఇతి చతుర్థోధ్యాయః.

మిశ్రిక యనుపేరుగల ఐదవ యధ్యాయము.

రాశిప్రభేదసంజ్ఞః కథితో గ్రహయోనిభిస్త్రిరధ్యాయః,
సర్వవ్యాపకమధునా కథయిష్యే మిశ్రికం నామ. 1

మిశ్రికాధ్యాయమును జెప్పబోవుచున్నాను అని తాత్పర్యము.

దీప్తస్స్వస్థో ముదితశ్శాంతశ్శక్తో నిపీడితో భీతః,

వికలః ఖలశ్చ కథితో నవప్రకారో గ్రహోహరిణా. 2

గ్రహము దీప్తమనియు స్వస్థమనియు మొదలుగాగల తొమ్మిది అవస్థలు కలవ డని ముఖ్యతాత్పర్యము.

స్వోచ్చేభవతిచ దీప్తస్స్వస్థస్స్వగృహే సుహృద్గ్రహే ముదితః,
శాంతశ్శుభవర్గస్థశ్శక్తస్స్ఫుటకరణజాలశ్చ. 3
వికలోరవిలుప్తకరో గ్రహాభిభూతో నిపీడితశ్చైవం,
పాపగణస్థశ్చ ఖలో నీచేభీతస్సమాఖ్యాతః. 4

ఉచ్చయందున్న గ్రహము దీప్తుడనియు, స్వక్షేత్రమందున్న స్వస్థుడు, మిత్రరాశియందున్న ముదితుడు, శుభవర్గమందున్న శాంతుడు, సూర్యునకు దూరమందున్న శక్తుడు, అస్తంగతుడైన వికలుడును, యుద్ధమందు పరాజయమును పొందినవాడు నిపీడితుడు, పాపవర్గమందున్న ఖలుడు, నీచయందున్న భీతుడు అని చెప్పవలయును.

దీప్తో విచరతి పురుషః ప్రతాపవిషమాగ్నిదగ్ధరిపువర్గః,
లక్ష్మ్యాలింగితదేహో గజమదసంసిక్తభూపృష్ఠః. 5

గ్రహము దీప్తావస్థయందుండగా జనించినపురుషుడు పరాక్రమము గలవాడై గజాంతైశ్వర్యము గలవాడగును.

స్వస్థఃకరోతి జన్మని రత్నాని సుఖాని కనకపరివారాన్,
నృపతేర్దండపతిత్వం గృహధాన్యకుటుంబపరివృద్ధిమ్. 6

గ్రహము స్వస్థావస్థయందుండగా బుట్టినమనుజుడు రత్నములు సుఖము పరివారము మొదలగునవి కలవాడై సేనాధిపతియగును.

ముదితే విలసతి ముదితో విలాసినీ కనకరత్నపరిపూర్ణః,
విజితసకలారిపక్ష స్సమస్తసుఖభాఙ్నరోభవతి. 7

గ్రహము ముదితావస్థయందుండగా బుట్టినమనుజుడు సంతోషము రత్నములు మొదలగునవి కలవాడై శత్రువులను నశింపజేయువాడై అత్యంతసుఖము నొందును.

శాంతే ప్రశాంతచిత్తస్సుఖధనభాగీ మహీపతేస్సచివః,
విద్వాన్పరోపకారీ ధర్మపరో జాయతే పురుషః. 8

గ్రహము శాంతావస్థయందుండగా బుట్టినమనుజుడు శాంతము సుఖము ధనము విద్య మొదలగునవి కలవాడగును.

స్త్రీవస్త్రమాల్యగంధై ర్విలసతి పురుష స్సదావితతకీర్తిః,
జయిత స్సర్వజనస్యచ శక్తాఖ్యే భవతి విఖ్యాతః. 9

గ్రహము శక్తావస్థయందుండగా బుట్టినశిశువు, స్త్రీమాల్యగంధాదులచే మిక్కిలి భోగము కీర్తియు మొదలగునవి గలవాడగును.

దుఃఖై ర్వ్యాధిభి రరిభిః ప్రపీడ్యతే పీడితాఖ్యేతు,
దేశాద్దేశం విచరతి బంధువియోగాభిసంతప్తః. 10

గ్రహము పీడితావస్థయందుండగా బుట్టినవాడు అత్యంతదుఃఖములు మొదలుగాగలవానిచే పీడితుడగును.

బహుసాధనోపి రాజా ప్రధ్వస్తబలః ప్రపీడితో రిపుణా,
నాశ ముపయాతి విజితో భీతే దైన్యం పరంప్రాప్తః. 11

గ్రహము భీతావస్థయందుండగా బుట్టినవాడు రాజ్యాధిపత్యముగల రాజవంశమందు బుట్టినను అత్యంతదైన్యతను బొందునని తాత్పర్యము.

స్వస్థానపరిభ్రష్టః క్లిష్టో మలినః ప్రయాతి పరదేశం,
విధ్వస్తబలో వికలే రిపుబలసంచకితచిత్తశ్చ. 12

గ్రహము వికలావస్థయందుండగా బుట్టినవాడు స్వస్థానత్యాగము క్లేశము ధన హీనత మొదలగునవి గలవాడగును.

స్త్రీభరణదుఃఖతప్త స్సుతధననాశకలుషితమనస్కః,
నజహాతి శోకభారం కథమపి ఖలసంజ్ఞితే పురుషః. 13

గ్రహము ఖలావస్థయందుండగా జనించినవాడు సర్వకార్యములయం దసమర్థుడగునని భావము.

ఉచ్చరాశౌ విలోమేచ బలం నాన్యై ర్విహ్రియతే,
కాలస్యాతిబహుత్వాచ్చ తస్మాత్స్వోచ్చేఽతివక్రితే. 14

గ్రహము ఉచ్చరాశియందున్నను వక్రించియున్నను బల మన్యులచే హరింపబడదు. కాలబహుత్వ మగుటవలన గ్రహము పరమోచ్చయందుండగను (అతివక్రమనగా వక్రించినగ్రహము శీఘ్రనీచభాగతుల్యుఁడై యుండఁగా యనితాత్పర్యము)అతి వక్రమందుండగాను బల మన్యులచే హరింపఁబడదని ముఖ్యతాత్పర్యము.

స్వోచ్చాశ్రితా శ్శ్రేష్ఠబలాభవంతి
మూలత్రికోణే స్వగృహేచ మధ్యాః,
ఇష్టేక్షితా మిత్రగృహాశ్రితావా
వీర్యం కనీయ స్సముపోద్వహంతి. 15

స్వోచ్చలయందున్న గ్రహములు మిక్కిలి బలవంతులు. స్వమూలత్రికోణ

స్వక్షేత్రములయందున్నవారు మధ్యమబలవంతులు. మిత్రదృష్టిగలవారును మిత్రక్షేత్రమందున్నవారును స్వల్పబలము గలవారని తాత్పర్యము.

శుక్లప్రతిపద్దశకే మధ్యబలః కీర్త్యతే యవనవృద్ధైః,
శ్రేష్ఠో ద్వితీయదశకే స్వల్పబలశ్చంద్రమాస్తృతీయేచ. 16

చంద్రుఁడు శుక్లపాడ్యమి మొదలు మొదటి పదిరోజులు మధ్యబలుడును, రెండవపదిరోజులు పూర్ణబలుడును, మూఁడవపదిరోజులు బలహీనుఁడని తాత్పర్యము.

ఆహితకలాసమూహః ప్రసన్ననిజమండలః సుపరిపూర్ణః,
అప్రతిహతమిహకురుతే భూతిబలముడుగణాధిపతిః. 17

జననకాలమున చంద్రుఁడు పూర్ణుఁడై యుండెనేని ఐశ్వర్యమునిచ్చునని తాత్పర్యము.

చంద్రాధ్యాసితరాశే ర్నాథోలగ్నాధిపోపి వాయస్య,
కేంద్రేసురగురుమంత్రివయసో మధ్యే సుఖంతస్య. 18

జన్మకాలమున చంద్రస్థితరాశ్యధిపతి లగ్నాధిపతియైనను కేంద్రమందు గురువున్నను వానిమధ్యవయస్సు సుఖముగలది యగును.

రాశే స్తదీశ్వరస్యచ బలేన పరికల్ప్య మృత్యుభేదఫలం,
యుగపత్ఫలోపలబ్ధే రవధృతిరేకస్యకర్తవ్యా. 19

రాశి రాశ్యధిపతి బలముగనుండెనేని సంపూర్ణఫలము గలుగును. అటుగానిచో మధ్యమఫలము గలుగునని తాత్పర్యము.

హోరాగ్రహబలసామ్యే నిసర్గజం చింతనీయమాచార్యైః,
లగ్నాధిపతే స్తుల్యం బలమిహ చూడామణి ర్వదసి. 20

రాశి. రాశ్యధిపతులబలసామ్యమందు నిసర్గబలముచే నాలోచింపవలెను. లగ్నాధిపతిబలమే లగ్నబలమని కొందరు జెప్పుదురు.

వింశతిరంశాస్సింహే త్రికోణమపరే స్వభనమర్కస్య,
ఉచ్చంభాగత్రితయం వృషఇందోశ్చ త్రికోణమపరేఽంశాః. 21
ద్వాదశభాగా మేషే త్రికోణ మపరే స్వభంతు భౌమస్య,
ఉచ్చబలం కన్యాయాం బుధస్య తిథ్యంశకై స్సదాచింత్యమ్. 22
పరత స్త్రికోణజాతం పంచభిరంశై స్స్వరాశిజం పరతః,
దశభాగా ఈడ్యస్యచ త్రికోణ మపరే స్వభంచాపే. 23

శుక్రస్య తు త్రికోణం పంచభి రపరే స్వభంజూకే,
కుంభే త్రికోణనిజభే రవిజస్య యథారవే స్సింహే. 24

సులభమైనను వ్రాయబడును రవికి సింహరాశియందు మొదటి ౨౦ భాగలు త్రికోణసంజ్ఞ. శేషము స్వక్షేత్రము. చంద్రునకు వృషభమందు మొదట ౩ భాగలు ఉచ్చ. శేషము త్రికోణము. కుజునకు మేషమందు మొదట ౧౨ భాగలు త్రికోణము. శేషము స్వక్షేత్రము. బుధునకు కన్యారాశియందు మొదట ౧౫ భాగలు ఉచ్చసంజ్ఞ. తరువాత ౫ భాగలు త్రికోణము. శేషము స్వక్షేత్రము. గురునకు ధనుస్సుయందు మొదట ౧౦ భాగలు త్రికోణము. శేషము స్వక్షేత్రము. శుక్రునకు తులారాశియందు మొదట ౫ భాగలు త్రికోణము. శేషము స్వక్షేత్రము. శనికి కుంభరాశియందు మొదట ౨౦భాగలు త్రికోణము. శేషము స్వక్షేత్రము. అని తాత్పర్యము.

స్వోచ్చస్థిత శ్శుభ ఫలం ప్రకరోతి పూర్ణం
నీచర్క్షగస్తు విఫలం రిపుమందిరేల్పం,
పాదంశుభస్య హితభే స్వగృహే హితార్థం
పాదత్రయం గగనగఃస్థితవాం స్త్రికోణేః. 25

ఉచ్చయందున్న గ్రహము పూర్ణఫలము నిచ్చును. త్రికోణమందున్న త్రిపాద ఫలము నిచ్చును. స్వక్షేత్రమందున్న అర్థశుభఫలము నిచ్చును. మిత్రాలయమందున్న పాదశుభఫలము నిచ్చును. శత్రుక్షేత్ర క్షేత్ర మందున్న స్వల్పశుభఫలము నిచ్చును. నీచ యందుండేనేని శుభము నివ్వడని తాత్పర్యము.

నీచర్క్షగి స్సకలమేవ కరోతి పాపం
న్యూనంచ కించ దరిభే విఫలం స్వతుంగే,
పాదత్రయం హితగృహే విహగో శుభస్య
స్వర్క్షేదళంచ చరణం స్థితవాం స్త్రికోణే. 26

నీచయందున్న గ్రహము సంపూర్ణపాపఫలము నిచ్చును. శత్రుక్షేత్రమందున్న స్వల్పశుభమును, (అనగా: త్రిపాదాధికపాపఫలమును), ఉచ్చయందున్న సంపూర్ణశుభమును (పాపము లేదనుట) మిత్రక్షేత్రమందున్న త్రిపాదపాపఫలమును, స్వక్షేత్రమందున్న అర్థపాపఫలమును త్రికోణమందున్న పాదపాపఫలమును ఇచ్చునని తాత్పర్యము.

ఔత్పాతికా షువిత్రులు ష్తకరా విమాఙ్షా
నీచంగతా రిపుగృహంచ నభశ్చరేంద్రాః,

యుద్ధే జితా శ్శుభఫలాని వినాశయంతి
పాపాని యాని సుతరాం పరివర్ధయంతి. 27

గ్రహములు గ్రహణాద్యుత్పాదయుక్తులైనను. అస్తంగతులైనను. నీచక్షేత్ర శత్రుక్షేత్రములను పొందినను. యుద్ధమందు పరాజితులైనను శుభము నివ్వరు. పాప ఫలముల నిత్తురని తాత్పర్యము.

పైనిజెప్పిన స్థానాదిబలములకు ఫలములను జెప్పుచున్నాడు.--
ఉచ్చబలేన సమేతః పరాంవిభూతిం గ్రహఃప్రసాధయతి,
పుంసా మథసాచివ్యం త్రికోణబలవా న్నృపతిత్వమ్. 28
స్వర్క్షబలేన చ సహితః ప్రముదితధనధాన్యసంపదాక్రాంతం,
మిత్రబలేన చ యుక్తో జనయతి కీర్త్యన్వితం పురుషమ్. 29
తేజస్వినమతిసుభగం సుస్థిరవిభవం నృపాచ్చలబ్ధధనం,
నిజహోరాబలయుక్తో జనయతి విక్రాంతమతిచింత్యమ్. 30
స్వద్రేక్కాణబలేనాహీనోగుణభాజనం గ్రహఃకురుతే,
స్వనవాంశకబలయుక్తః కరోతి పురుషం ప్రసిద్ధంచ. 31
సప్తాంశకబలసహితః సాహసికం విత్తకీర్త్యాఢ్యం
ద్విరసాంశబలసమేతః కర్మరతః పరోపకారకంచైవ. 32
త్రింశాంశబలేనతథా వికసత్సౌఖ్యం గుణాన్వితంకుర్యాత్,
శుభదర్శనబలసహితః పురుషంకుర్యా ద్ధనాన్వితంఖ్యాతమ్. 33
సుభగం ప్రధానమఖిలం సురూపదేహం సుసౌఖ్యంచ,
పుంస్త్రీభవనబలేనచ కరోతి జనపూజితం కలాకుశలం. 34
పురుషం ప్రసన్నచిత్తం కల్యం పరలోకభీరుంచ,

ఉచ్చమొదలగు బలములుగల గ్రహములు ఆయాఫలముల నిత్తురని ముఖ్యతాత్పర్యము.

స్థానబలేనసమేత స్స్థినతిసౌఖ్యం సుహృచ్చ భాగాఢ్యః. 35
ధీరో నిశ్చలవిత్త స్వతంత్రకర్మాభవే న్మనుజః,

స్థానబలయుక్తమైన గ్రహము మిత్రక్షేత్రమందున్న గ్రహము. ధైర్యము మొదలగునవి గలుగఁజేయును.

ఆశాబలసముపేతో నయతి స్వదిశం నభశ్చరః పురుషం. 36
నీత్వా వస్త్రవిభూషణవాహనసౌఖ్యాన్వితం కురుతే,

దిగ్బలముగల గ్రహము తనదశయందు. స్వదిక్కును పొందించి వస్త్రాద్యాభరణములు గలవానిగ జేయును.

అయనబలసముపేతో దద్యాద్వివిధార్థ సంగమంస్వదిశి. 37

అయనబలముగల గ్రహము, తనదిక్కుయందు లాభము గలుగఁజేయును.

క్వచిద్రాజ్యం క్వచిత్పూజ్యం క్వచిద్ద్రవ్యం క్వచిద్యశః,
దదాతి విహగ శ్చిత్రం చేష్టావీర్యసమన్వితః. 38

చేష్టాబలముగల గ్రహము స్వల్పముగ పూజ్యత మొదలగునవి గలుగజేయును

వక్రిణస్తు మహావీర్యా శ్శుభారాజ్యప్రదాగ్రహాః,
పాపావ్యసనిదాః పుంసాం కుర్వంతి చ వృథాటనమ్. 39

బలవంతులై వక్రించిన శుభగ్రహములు అత్యంతశుభము నిచ్చెదరు. పాపగ్రహములు దుఃఖములను గలుగజేయుదురని తాత్పర్యము.

స్వస్థశరీరసమాగమసుఖమాహవజయబలేన వినధాతి,
శుభ మఖిలం విహగేంద్రో రాజ్యంచ వినిర్జితారాతిమ్. 40

యుద్ధమున జయమును పొందినగ్రహములు మిక్కిలి శుభము నిత్తురు.

రాత్రిదివాబలపూర్ణై ర్భాగజలాభేన శౌర్యపరివృద్ధ్యా,

మలినయతి శత్రుపక్షం భజతిచ లక్ష్మీం నభశ్చరైః పురుషః. 41

జన్మ రాత్రియందాయెనేని రాత్రిబలగ్రహములు, పగటియందైన దివాబలగ్రహములు భూములు గజములు మొదలగువానిని గలుగజేయుదురని తాత్పర్యము.

ద్విగుణా ద్విగుణం దద్యు ర్వర్షాధిపమాసదివసహోరేశాః,
క్రమపరివృద్ధ్యాసౌఖ్యం స్వదశాసుధనంచ కీర్తించ. 42

వర్షమాసదివసహోరాధిపతులు క్రమముగ ఒకరికంటె నొకరు రెండురెట్లు అధికమైన సౌఖ్యము ధనము కీర్తి మొదలగుఫలములు నిచ్చుచున్నారు. పైనిజెప్పిన ఫలములన్నియు తమతమదశలయందు సంపూర్ణముగ జరుగునని తాత్పర్యము.

పక్షబలాద్రిపునాశం రత్నాంబరహస్తిసంపదం దద్యుః,
స్త్రీకనకభూమిలాభా న్కీర్తించ శశాంకకరధవళామ్. 43

పక్షబలముగలగ్రహము శత్రునాశము గజరత్నాదిలాభములను జేయును.

సకలకరభారభరితానిర్మలకరజాలభాసురాస్సతతం,
రాజ్యంగ్రహాః ప్రదద్యు స్సౌఖ్యం చ మనోరథాతీతమ్. 44

పూర్ణ తేజస్సు గలిగి సూర్యునకు దూరమునసున్న గ్రహము సౌఖ్యము మొదలగువాని నిచ్చును.

ఆచారసత్యశుభశౌచయుతా స్సురూపా
స్తేజస్వినః కృతవిదో ద్విజదేవభక్తాః,
స్రగ్వస్త్రగంధజలభూషణసంప్రియాశ్చ
సౌమ్యగ్రహై ర్బలయుతైః పురుషా భవంతి. 45

శుభగ్రహములు స్థానాదిబలయుక్తలై యుండిరేని ఆచారాది అత్యంతశుభఫలముల నిచ్చెదరు.

లుబ్ధాః కుకర్మనిరతా నిజకార్యనిష్ఠా
స్సాధుద్విష స్సకలహాశ్చ తమోభిభూతాః,
క్రూరాస్సదావధరతా మలినాః కృతఘ్నాః
పాపగ్రహై ర్బలయుతై పిశునాః కురూపాః. 46

స్థానాదిబలయుక్తలైన పాపగ్రహములు లౌభ్యాదిప్రబలపాపఫలముల నిచ్చెదరని తాత్పర్యము.

స్వమిత్రక్షేత్రసంస్థానాం గ్రహాణాం బాలసంజ్ఞికా,
స్వత్రికోణగతానాంచ కుమారో నామసంజ్ఞితః. 47
గ్రహాణాం స్వోచ్చసంస్థానాం యువరాజఇతీరితః,
శత్రుక్షేత్రగతానాంచ వృద్ధో నామతధేరితః. 48
నీచగానాం గ్రహాణాంచ దశామరణసంజ్ఞితా,
తత్తత్ఫలసమాయుక్తా గ్రహాణాంతు దశాభవేత్. 49
బాల్యే స్సుఖీ సుశీలశ్చ యౌవనే రవనీశ్వరః,
వృద్ధే ర్వ్యాధియుతోవృద్ధి ర్మరణే మరణం వ్యయమ్. 50

మిత్రాలయమందున్న గ్రహదశ బాలసంజ్ఞగలది స్వత్రికోణస్థగ్రహదశ కుమార సంజ్ఞగలదియు ఉచ్చయందున్న గ్రహదశ యువరాజసంజ్ఞగలదియు శత్రుక్షేత్రమందున్న గ్రహదశ వృద్ధసంజ్ఞగలదియు నీచయందున్న గ్రహదశ మరణసంజ్ఞగలదియు నగును. బాల యనుదశయందు సుఖము మొదలగునవి గలుగును. యౌవ్వనదశయందు రాజ్యాధిపత్యము, వృద్ధదశయందు వ్యాధి, మరణదశయందు మరణము, ద్రవ్య వ్యయము కలుగును.

పుంరాశిగై శ్శుభఖగై ర్ధీరా స్సంగ్రామరక్షిణో బలినః,

నిస్స్నేహాస్సుకఠోరాః క్రూరైః మూర్ఖాశ్చ జాయంతే. 51

శుభగ్రహములు పురుషరాసులయందుండిరేని బుట్టినవారు ధీరులు బలవంతులు నగుదురు. క్రూరగ్రహములు పురుషరాసులయందుండిరేని క్రూరులు మూర్ఖులును అగుదురని తాత్పర్యము.

యువతి భవనస్థితేషు చ మృదవ స్సంగ్రామభీరవః పురుషాః,
జలకుసుమవస్త్రనిరతాః సౌమ్యాః కల్యా స్స్వజనహృష్టాః. 52

స్త్రీరాసులయందుండగా బుట్టినవారు. సుకుమారత మొదలగు గుణములు గలవారగుదురు.

ఇతి పంచమాధ్యాయః.

కారకాదులను దెలుపు ఆరవ యధ్యాయము.

స్వర్క్షత్రికోణతుంగస్థాః యది కేంద్రేషు సంస్థితాః,
అన్యోన్యం కారకా స్తేస్యుః కేంద్రేష్వేవహరేర్మతమ్. 1

స్వక్షేత్రత్రికోణోచ్చస్థానములను పొంది కేంద్రములయందున్న గ్రహములు పరస్పరము కారకసంజ్ఞ కలవారు. ఈనియమము కేంద్రములయందే యని వారిమతము.

రవితనయోజూకస్థకులీరలగ్నే బృహస్పతిహిమాంశూ,
మేషేకుజోరవియుతః పరస్పరం కారకాప్తే. 2

కర్కటము లగ్నమై అందు చంద్రగురువులు తులయందు శని, మేషమందు రవికుజులు పరస్పరము కారకులని తాత్పర్యము.

తుంగసుహృత్స్వగృహంశే స్థితా గ్రహాః కారకా స్సమాఖ్యాతాః,
మేషూరణేచ రవిరితి విశేషతో వక్తిచాణక్యః. 3

ఉచ్చమిత్రస్వక్షేత్రములను పొందిన గ్రహములు కారకులనియు దశమమందున్న రవి కారకసంజ్ఞ కలవాడని చాణక్యుడు చెప్పెను.

లగ్నస్థ స్సుఖసంస్థో దశమస్థ శ్చాపి కారకాస్సర్వే,
ఏకాదశేపి కేచి ద్వాంఛంతి నతన్మతం మునీంద్రాణామ్. 4

లగ్నచతుర్థదశమములను పొందిన గ్రహములు కారకసంజ్ఞ కలవారు. ఏకాదశమందున్న గ్రహము కారకుడని కొందరిమతము. మునిసమ్మతముగాదు.

నీచకులే సంభూతః కారకవిహగైః ప్రధానతాంయాతి,
క్షితిపతివంశసముత్థో భవతి నరేంద్రో నసందేహః. 5

జన్మకాలమున గ్రహములన్నియు కారకులైయున్న శిశువు నీచకులజుఁడైనను మంత్రిగాని తత్తుల్యుఁడుగాని యగును. రాజకులజుఁడాయెనేని రాష్ట్రాధిపతి యగును. సందియములేదు.

కారకవేధో బలవాన్ మూలం యోగేషు కీర్తితో హరిణా,
తస్మాత్ఫలనిర్దేశః కారకభేదాదిభిర్వాచ్యమ్. 6

కారకబలము యోగములకు ప్రధానకారణముగాన కారకభేదాదులను దెలుసుకొని ఫలనిర్దేశము జేయనగునని ముఖ్యతాత్పర్యము.

ఇతిషష్ఠాధ్యాయః.

కారకవిశేషములను దెలుపు ఏడవ యధ్యాయము.

రవిచంద్రభౌమబుధజీవశుక్రసౌరాదినాధిపతయశ్చ,
మాసే చాశ్వయుజాదౌ దినేశ్వరేబ్దే దినపతేశ్చ. 1

సులభము.

అబ్దాధిపా శ్చతుర్థా క్రమేణ షష్ఠస్తు కాలహోరేశాః,
ద్విర్ద్వాదశహోరాస్స్యుర్దివసేతత్త్రింశతామాసః. 2

(మాసాబ్దదినసంఖ్యాష్టం) అనుసౌరసిద్ధాంత ప్రథమాధ్యాయ శ్లోక ప్రకారము రాబడిన వత్సరాధిపతివల్లనుండి. నాల్గవగ్రహము రెండవవత్సరాధిపతి యగును. ఆరవ గ్రహము హోరాధిపతి యగును. (అనఁగా: ప్రథమహోరాధిపతి రవి అయినయెడల రెండవహోరాధిపతి శుక్రుడనుట) దినమునకు ఇరువదినాల్గుహోరలు. ముప్పదిదినము లొకమాసము.

మాసా స్త్రింశద్గుణితా గతై ర్దినై స్సప్తభాజితాదివసాః,
అబ్దాధిపా త్ప్రగణ్యాగతే దినాద్యః ప్రగణ్యేన. 3

చైత్రాదిగతమాసములను 30 చే గుణించి గతదినములు కలిపి 7 చే భాగించగా శేషము అబ్దాధిపతివల్లనుంచి లెక్కపెట్ట గతదినాధిపతి యగును. ఈయోగము సరికాదు.

ఏకత్రింశద్భాగై ర్వ్యక్తై శ్చైత్రాదీనాం గ్రహాదీనాం,
క్రమశో విజ్ఞాతవ్యా శుక్లప్రతిపత్ప్రసంఖ్యాయామ్. 4

సులభము.

యస్యగ్రహస్య భావో య స్తస్యగ్రహే ప్రశస్యతే కర్మ,
తస్మింశ్చోపచయస్థే తస్మిన్ లగ్నే గ్రహేచాస్య. 5

సులభము.

తత్కర్మగ్రహదివసే తదేవహోరాబ్దమాసకాలేషు,
పాదవివృద్ధ్యోవాస్యా స్తేషాం కాలస్యసంపాకః. 6

సులభము. ఈ యారుశ్లోకములకు ప్రత్యంతరము దొరకక ప్రమాదములున్నట్లు దోచుటవలన తాత్పర్యము వ్రాయఁబడలేదు.

సవ్యాలోర్ణికశైలస్వర్ణశస్త్రవిషదహనభేషజనృపాళ్చ,
మ్లేచ్ఛాబ్ధితారకాం తారకాష్టమంత్రప్రభుసూర్యః. 7

సవ్యాలము. రోమరాతినస్త్రము పర్వతము బంగారము మొదలగువానికి సూర్యుఁడధిపతియని తాత్పర్యము.

కవికుసుమభోజ్యమణిరజితశంఖలవణోదకేషువస్త్రాణాం,
భూషణనారీఘృతకుజతైలజలజ నిద్రాప్రభుశ్చంద్రః. 8

కవిత్వము పుష్పములు మణులు మొదలగువాటికి చంద్రుఁడధిపతి.

రక్తోత్పలతామ్రసువర్ణరుధిరపారదమనశ్శిలాద్యానాం,
క్షితినృపతితనయమూర్ఛాపైత్తికచోరప్రభుర్భౌమః. 9

ఎఱ్ఱకలువ రాగి బంగారము రక్తము మొదలగువాటికి కుజుఁడధిపతి.

శ్రుతలిఖితశిల్పచైత్యకనైపుణమంత్రిత్వదూతహాస్యానాం,
ఖగయుగ్మఖ్యాతివనస్పతిస్వర్ణమయప్రభుర్బుధః. 10

వినుట వ్రాయుట శిల్పము మొదలగువాటికి బుధుఁడధిపతి.

మాంగల్యధర్మపౌష్టికమహత్వశిక్షానియోగపురరాష్ట్రం,
యానాసనశయనసువర్ణధాన్యపుత్రప్రభుస్సూరయః. 11

ధర్మము పుష్టిఫలకమైనకర్మలు పుత్రులు ధాన్యము మొదలగువాటికి గురుఁడధిపతియని తెలియవలయును.

వస్త్రమణిరత్నభూషణవివాహగంధేష్టమాల్యయువతీనాం,
గోమయనిధానవిద్యాధనశుక్తిరజతప్రభుశ్శుక్రః. 12

వస్త్రములు మణులు మొదలుగాగలవాటికి శుక్రుఁడధిపతి యగును.

త్రపుసీసకాలలోహకకుధాన్యమృతబంధభృతకానాం,
నీచస్త్రీపణ్యకదాసవృద్ధజనదీక్షాప్రభు సౌరిః. 13

ఇనుము సీసము మొదలగువానికి శని అధిపతి యగును.

అర్కః కళింగవిషయే యవనేషుచ చంద్రమాః,
శుక్రస్సమతటేజాత సైంధవేషు బృహస్పతిః. 14

మగధేషు బుధోజాత స్సౌరాష్ట్రేషు శనైశ్చరః,
అంగారక స్తూజ్జయిన్యాం రాహుః కేతుశ్చ ద్రావిడే. 15

సూర్యుఁడు కళింగదేశాధిపతి. చంద్రుఁడు యవనదేశాధిపతి. శుక్రుఁడు సమతట దేశాధిపతి. శని సౌరాష్ట్రదేశాధిపతి. బుధుఁడు మగధదేశాధిపతి. గురుఁడు సైంధవదేశాధిపతి. కుజుఁడు ఉజ్జయిని ప్రభువు. రాహుకేతువులు ద్రవిడదేశాధిపతులు ఈప్రకారము తెలియవలయును.

ఇతి సప్తమాధ్యాయః.

ఎనిమిదవ యధ్యాయము.

రాశ్యాదిఫలవిభాగః కస్యవిధేయో వినా సముత్పత్తేః,
ఆధాన మతోవక్ష్యే కారణభూతం సమస్తజంతూనామ్. 1

సమస్తజంతువులకు కారణభూతమైన గర్భాధానకాలము లేకుండా రాశ్యాది ఫలవిచారణ కలుగదు; గాన అట్టికాలజ్ఞానము జెప్పఁబోవుచున్నాను.

అనుపచయరాశిసంస్థే కుముదాకరబాంధవే రుధిరదృష్టే,
ప్రతిమాసం యువతీనాం భవతీహ రజోధ్రువం త్యేకే. 2

యౌవనస్త్రీయొక్క జన్మరాశిమొదలు చంద్రుఁడు అనుపచయములగు ౧, ౨, ౪, ౫, ౭, ౮, ౯, ౧౨ స్థానములందుండి కుజునిచే జూడఁబడెనేని రజోదర్శనము గలుగునని కొందరియభిప్రాయము.

ఇందుర్జలం కుజోగ్ని ర్జలమస్రం త్వగ్నిరేవ పిత్తంస్యాత్,
ఏవంరక్తే క్షుభితే పిత్తేన రజఃప్రవర్తతే స్త్రీషు. 3
ఏవంయద్భవతిరజో గర్భస్య నిమిత్తమేవ కథితం తత్,
ఉపచయసంస్థే విపులం ప్రతిమాసం దర్శనంతస్య. 4

చంద్రుఁడు జలము. కుజుఁడు అగ్ని. జలమనఁగా రక్తము. అగ్నియనఁగా పిత్తము. ఈపిత్తముచే రక్తము క్షోభించగా స్త్రీలకు రజఃప్రవృత్తి కలుగును. పూర్వముచెప్పినప్రకార మనఁగా; చంద్రుఁడు అనుపచయరాసులయందుండి కుజునిచే జూడఁబడఁగా గలుగు రజోదర్శనము. గర్భధారణము యుక్తమైనదగును. స్త్రీజన్మరాశికి చంద్రుఁడు ఉపచయస్థానమందుండి కుజునిచే జూడఁబడఁగా ప్రతిమాసము ఆర్తవము కలుగును. ఇట్టిఆర్తవము గర్భధారణము సమర్థమైనదికాదు.

పూర్వము చెప్పినరీతిని యార్తవమును గర్భధారణకు తగినదానినిగా తెలుసుకొని, తరువాత స్త్రీపురుషసంయోగసంభవాసంభవములను జెప్పుచున్నాఁడు.

ఉపచయభవనే శశభృద్దృష్టో గురుణా సుహృద్భి రథవాసా,
పుంసాకరోతి యోగం విశేషత శ్శుక్రసందృష్టః. 5
చంద్రేకుజేనదృష్టే పుష్పవతీసహా విటేనసంయోగం,
రాజపురుషేణ రవిణా రవిజే నాప్నోతి భృత్యేన. 6

పురుషుని జన్మరాశికి ఉపచయస్థానములందు 3, 6, 10, 11 చంద్రుఁడుండి గురునిచేగాని మిత్రులచేగాని జూడఁబడేనేని స్త్రీపురుషసంయోగము కలుగును. శుక్రునిచేతనుగూడ జూడఁబడేనేని మిక్కిలి ప్రియముగ గలుగును. పూర్వోక్తస్థానములందుండు చంద్రుఁడు. కుజునిచే జూడఁబడేనేని, విటునితోను, సూర్యునిచే జూడఁబడేనేని రాజపురుషునితోను, శనిచే జూడఁబడేనేని భృత్యునితోను సంయోగము కలుగును. (అనఁగా: ఆయా రాజపురుషాదిచేష్టలతో భర్తతోటిదె సంయోగము కలుగునని ముఖ్యతాత్పర్యము. అట్లుకానిచో పతివ్రతలు పరపురుషులసంపర్క మెరుగరుగాన ఆయాచేష్టలుగల భర్తతో యనియే తాత్పర్యము.

ఏకైకేనఫలంస్యా ద్దృష్టోనాన్యైఃకుజాదిభిఃపాపైః,
సర్వైస్స్వగృహం త్యక్త్వా గచ్ఛతి వేశ్యాపదం యువతీ. 7

ఉపచయస్థానమందుండు చంద్రుఁడు పాపగ్రహము లందరిచేతను జూడఁబడేనేని స్త్రీ నిర్లజ్జకలదై భర్తతో విహరించునని ముఖ్యతాత్పర్యము. ఇందుకు ప్రమాణము హోరత్నమునందు గచ్ఛతి వేశ్యాపదం యువతీ యనువాక్యము నిర్లజ్జత్వద్యోతకమని యున్నది.

ద్విపదాదయో విలగ్నా త్సురతం కుర్వంతి సప్తమేయద్వత్,
తద్వత్ర్స్త్రీపురుషాణాం గర్భాధానే సమాదేశ్యమ్. 8

గర్భాధానలగ్నముకు సప్తమరాశి సంజ్ఞగలజంతువు. ఏప్రకారము మిథునకర్మ చేయునో ఆప్రకారము మైథునము కలుగునని తాత్పర్యము.

అస్తే శుభయుతదృష్టే సరోషకలహం భవే ద్గ్రామ్యం,
సౌమ్యం సౌమ్యైస్సురతంవాత్స్యాయనసంప్రయోగకాఖ్యాతమ్.

ఆధానలగ్నముకు సప్తమస్థానము పాపగ్రహములచే కూడినను జూడఁబడినను మైథునము రోషావిష్టమగును. శుభగ్రహములచే జూడబడినను కూడబడినను హాసవిలాసాదులు కలది యగునని తాత్పర్యము.

తత్రశుభాశుభమిశ్రైః కర్మభి రధివాసితావిషయవృత్తిః,
గర్భాధానే నిపతతి సంయోగశ్శుక్రశోణితయోః. 10

మైథునకాలమున ఇంద్రియవ్యాపారము శుభాశుభకర్మలతో కూడుకొనియుండును. శుక్రశోణితములసంయోగము ఉత్పత్తికి కారణమై గర్భమందు పడును. (చింత్యము.)

ఉపచయగౌరవిశుక్రా బలినౌ పుంసః స్వమంశకం ప్రాప్తౌ,
యువతేర్వా కుజచంద్రౌ యదాతదా గర్భసంభవో భవతి. 11

ఆధానలగ్నమునకు బలవంతులైన రవిశుక్రులు ఉపచయస్థానములయందుండి స్వాంశలను పొందిరేని పురుషజన్మ కలుగును. ఉపచయస్థానములందున్న చంద్రకుజులు బలవంతులై స్వాంశలను పొందిరేని స్త్రీజన్మ కలుగునని తాత్పర్యము.

శుక్రార్కభౌమశశిభి స్స్వాంశోపచయే స్థితై స్సురేడ్యే వా,
ధర్మోదయాత్మజస్థే బలవతి గర్భస్యసంభవో భవతి. 12

ఆధానలగ్నముకు రవిచంద్రకుజశుక్రులు స్వాంశలను పొందినను లేక బలవంతుఁడై గురువు లగ్న పంచమ నవమములయందుండెనేని గర్భధారణ కలుగును.

మిథునస్య మనోభవో యాదృజ్మదలాలసంభవతి,
శ్లేష్మాదిభి స్స్వదోషై స్తత్తుల్యగుణో నిషిక్తస్స్యాత్. 13

సురతకాలమున స్త్రీపురుషులు శ్లేష్మాదిగుణములచే శుక్లశోణితము లేగుణములు కలిగియుండునో కోరికె లెట్లుండునో గర్భస్థశిశువు. అట్టిగుణములు కలవాఁడగును.

విషమే విషమాంశగతా హోరాశశిజీవభాస్కరాబలినః,
కుర్వంతి జన్మపుంసాం సమేసమాంశేచ యువతీనామ్. 14
ఓజర్క్షేగుకుసూర్యా బలినౌ పుంసఃసమేసితేందుకుజాః,
కన్యానాం జన్మకరా గర్భాధానే స్థితాబలినః. 15

లగ్నము రవిచంద్రుఁడు గురుస్ఫీరలు బలవంతులై విషమరాసులగు మేషము, మిథునము, సింహము మొదలగు రాసులయందుండిరేనియు లేక విషమాంశలయందున్నను పురుషజన్మ గలుగును. సమరాశియందుగాని లేక సమాంశలయందుగాని యుండిరేని స్త్రీజన్మ కలుగును. మరియు బలవంతులై రవిగుజులు ఓజరాశియందుండిరేని పురుషజన్మ. చంద్రకుజశుక్రులు సమరాశియందుండిరేని స్త్రీజన్మ కలుగును.

మిథునే చాపేర్కగురూబుధ దృష్టౌదారకద్వయంకురుతః,
స్త్రీయుగ్మం కన్యాయాం సితశశిభౌమాఝషేచ బుధదృష్టాః. 16

రవిగురువులు ధనుర్మిథునములలో నొకచోట యుండి బుధునిచే జూడఁబడిరేని యమళపురుషులు కలుగుననియు, చంద్రకుజశుక్రులు కన్యామీనములలో నొకచోట యుండి బుధునిచే జూడఁబడిరేని యమళస్త్రీలు కలుగుదురు.

లగ్నం ముక్త్వా విషమే శనైశ్చరః పురుషజన్మదో భవతి,
యోగే విహగస్య బలం సంవీక్ష్య వదేన్నరం స్త్రియంవాపి. 17
అన్యోన్యం రవిచంద్రా విషమర్క్షగతౌ నిరీక్షేతే,
ఇందుజరవిపుత్రౌవా దృష్టౌబలినా నపుంసకం కురుతః. 18
పశ్యతి వక్రస్సముభే సూర్యంచంద్రోదయౌచ విషమర్క్షే,
యద్యేవంగర్భస్థః క్లీబో మునిభి స్సమాదిష్టః. 19
ఓజసమరాశిసంస్థౌ జ్ఞేందూ్వాషండంకుజేక్షితౌకురుతః,
నరభేవిషమనవాంశే హో రేందుబుధాస్సితార్కిదృష్టౌవా. 20

లగ్నముగాక తక్కిన విషమరాసులయందు శనియుండెనేని పురుషజన్మ కలుగును. యోగములవలన గ్రహబలము ననుసరించి స్త్రీపురుషభేదము తెలియఁదగినది. రవిచంద్రులుగాని, బుధశనులుగాని ఒకరినొకరు విషమరాశియందుండి జూచుకొనిరేని నపుంసకజన్మ కలుగును. సమరాశినిపొందిన రవినిగాని, విషమరాసులనుపొందిన లగ్నచంద్రులనుగాని కుజుఁడు. జూచెనేని నపుంసకుఁడు గలుగును. మఱియు బుధుఁడు ఓజరాశియందుండి చంద్రుఁడు సమరాశియందుండియు కుజునిచే జూడఁబడిరేని నపుంసకుఁడు గలుగును.

లగ్నేసమరాశిగతే చంద్రేచ నిరీక్షితే బలయుతేన,
గగనసదావక్తవ్యం మిథునం గర్భస్థితం నిత్యమ్. 21
సమరాశౌ శశిసితయో ర్విషమే గురువక్రసౌమ్యలగ్నేషు,
ద్విశరీరేవా బలిషు ప్రవదే త్త్రీన్ఱిపురుషమత్రైవ. 22

లగ్నము చంద్రుఁడు సమరాశినిపొంది బలవంతుఁడైన గ్రహముచే జూడఁబడెనేని గర్భము యమళులుకలది యని తాత్పర్యము. చంద్రశుక్రులు సమరాశియందును. లగ్నము, కుజుఁడు. బుధుఁడు, గురువు వీరలు బలవంతులై విషమరాశియందుగాని లేక ద్విశరీరరాశియందుగాని యుండిరేని గర్భమందు ఒక స్త్రీ ఒక పురుషుఁడు కలరని తాత్పర్యము.

ద్విశరీరాంశకయుక్తా న్గ్రహా న్విలగ్నంచ పశ్యతీందుసుతే,
మిథునాంశే కన్యైకా ద్వౌపురుషౌ త్రితయమేవంస్యాత్. 23
మిథునే ధనురంశగతా న్గ్రహా న్విలగ్నంచ పశ్యతీందుసుతః,
మిథునాంశస్థశ్చ యదాపురుషత్రితయం తదాగర్భే. 24
కన్యామీనాంశస్థా న్విహగానుదయంచ యువతి భాగగతః,
పశ్యతి శశిరగుతనయః కన్యాత్రితయం తథాతదాగర్భః. 25

ద్విశరీరాంశకయుక్తా స్గ్రహా న్విలగ్నంచ పశ్యతీందుసుతే,
కన్యాంశే ద్వేకన్యే పురుషశ్చ నిమిచ్యతే గర్భే. 26

గర్భాధానకాలమున ద్విస్వభావరాశ్యంశలగు మిథునకన్యాధనుర్మీనాంశలను పొందిన గ్రహములను లగ్నమును మిథునాంశను పొందినబుధుఁడు జూచెనేని గర్భము ఒకకన్యక ఇద్దరు పురుషులు కలదియనియు, మిథునాంశనుపొందిన బుధుఁడు మిథునరాశియందుండిన ధనురంశనుపొందిన గ్రహములను లగ్నమును జూచెనేని గర్భమందు ముగ్గురుపురుషులు కలరనియు, కన్యారాశియందుండిన మీనాంశనుపొందిన గ్రహములను లగ్నమును కన్యాంశనుపొందిన బుధుఁడు జూచెనేని గర్భమందు ముగ్గురుకన్యకలు కలరనియు, ద్విస్వభావరాశ్యంశనుపొందిన గ్రహములను బుధుఁడు కన్యాంశయందుండి జూచెనేని ఇద్దరుకన్యకలు ఒకపురుషుఁడు కలది యగును.

దివసే మాతాపితరౌ శుక్రరవీ శశిశనీనిశాయాంచ,
మాతృభగినీ పితృవ్యౌ విపర్యయాత్కీర్తితౌ యవనైః. 27
లగ్నాద్విషమర్క్షగతః పితుఃపితృవ్యస్య ఖేచరశ్శస్తః,
మాతృజననీభగిన్యో స్సమగృహగోన్యతథాభేషు. 28

సూర్యుఁడు విషమరాసులగు మేషమిథునసింహాదులయందున్నవాఁడై ఆధానము పగటియందు అయిన వానితండ్రికిని, రాత్రియందైన వానిపెత్తండ్రి పినతండ్రులకును శుభకరుండగును. శుక్రుఁడు సమరాసులగు వృషభకర్కటాదులయందున్నవాఁడై ఆధానము పగటియందైన వానితల్లికిని, రాత్రియందైన వానిపెత్తల్లి పినతల్లులకును శుభకరుండగును. శని విషమరాసులగు మేషమిథునాదులయందున్నవాఁడై ఆధానము రాత్రియందైన వానితండ్రికిని, పగటియందైన వానిపెత్తండ్రి పినతండ్రులకును శుభకరుండగును. చంద్రుఁడు సమరాసులగువృషభకర్కటాదులయందున్నవాఁడై ఆధానము రాత్రియందైన వానితల్లికిని, పగటియందైన వాని పెత్తల్లి పినతల్లులకును శుభకరుండగును. ఈచెప్పినగ్రహములు ఉక్తవైపరీత్యముగానున్న పితృమాత్రాదులకు అశుభకరంబు లగును. అది ఎట్లనిన, సమరాశిగతుఁడగు సూర్యుఁడు ఆధానాదులు పగటియందైతే తండ్రికిని, రాత్రియందైతే పితృవ్యునికిని అశుభకరుం డగును. విషమరాశిగతుండగు శుక్రుఁడు పగటియందైతే తల్లికిని, రాత్రియందైతే పెత్తల్లి పినతల్లులకును అశుభకరుండగును. సమరాశిగతుండగు శని రాత్రియందైతే తండ్రికిని, పగలైతే పితృవ్యునికిని అశుభకరుండగును. విషమరాశిగతుండగు చంద్రుఁడు రాత్రియందైతే తల్లికిని, పగటియందైతే పెత్తల్లి పినతల్లులకును అశుభకరుండగును.

మాసేష్వాధానాదిషు గర్భస్య యథాక్రమేణ జాయంతే,

సప్తసు కలిలాండకశాఖాస్థిత్వగ్రోమచేతనతాః. 29
మాసేష్టమేచ తృష్ణాక్షుధాచనవమే తథోద్వేగః,
దశమే త్వథసంపూర్ణః పక్వమివ ఫలంపతతి గర్భః. 30
శుక్రారజీవరవిశశిసౌరిబుధవిలగ్నపోడుపాదిత్యాః,
మాసపతయస్స్యురేతై ర్గర్భస్య శుభాశుభం చింత్యమ్. 31

ఆధానమాసము మొదలు మొదటిమాసమున శుక్లశోణితములయొక్క బుద్బుదాకారమును, రెండవమాసమున కఠినమై మాంసపిండ యగును. మూడవమాసమున అవయవాంకురములును, నాలుగవమాసమున ఎముకలును, ఐదవమాసమున చర్మయు ఆరవమాసమున రోమావిర్భావమును, ఏడవమాసమున జ్ఞానేంద్రియములును, ఎనిమిదవమాసమున తృష్ణయు, తొమ్మిదవమాసమున ఆఁకలియు, పదవమాసమున చలించుటయు కలుగును. దశమమాసాంతముకాఁగానే వేగమే పక్వమైనఫలమువలె గర్భస్థశిశువుజనించును. ఈపదిమాసంబులకును క్రమంబుగ శుక్రకుజగురురవిచంద్రశనిబుధలగ్నాధిప చంద్రసూర్యులు క్రమముగ మాసాధిపతులు. వీరలవలన గర్భముయొక్క శుభాశుభము లూహించవలెను.

ఉత్పాతక్రూరహతే తస్మి త్స్వస్యాధిపే పతతి గర్భః,
లగ్నగృహంవా హేతు ర్యోగేశో గర్భపతనస్య. 32
అథవానిషేకకాలే విలగ్నసంస్థా యదారుధిరమందా,
తద్గ్రహాగతేథవేందా తదీక్షితేవా పతతిగర్భః. 33

పూర్వముచెప్పిన మాసాధిపతులు నిషేకకాలమున యుద్ధమందు పరాజయమును పొందినను రాహుకేతూల్కాదులచే పీడితులైనను (అనఁగా సూర్యచంద్రులు పాపగ్రహయుతులైనను రాహుకేతుగ్రస్తులైనను పీడితులని యర్థము) ఆమాసమున గర్భపతనము కలుగును. ఇదిగాక లగ్నమందు కుజశనులున్నను చంద్రుఁడు లగ్నమందుండి కుజశనులలో నెవరిచేతనైనఁ జూడఁబడెనేని గర్భపతనము కలుగును.

హోరేందుయుతై స్సౌమ్యై స్త్రికోణజాయార్థఖాంబుసంస్థైర్వా,
పాపైస్త్రిషడాయగతై స్సుఖీతు గర్భో నిరీక్షితే రవిణా. 34

లగ్నమునుగాని లేక చంద్రునిగాని శుభగ్రహములు పొందినను, లగ్నమునకుగాని చంద్రునకుగాని ౧-౪-౫-౭-౯-౧౦ స్థానములయందు శుభగ్రహములున్నను, పాపులు 3-౬-౧౧ స్థానములయందున్నను లగ్నముగాని చంద్రుఁడుగాని రవిచేజూడఁబడెనేని గర్భము పుష్టికలిగియుండును.

క్రూరాంతస్థ స్సూర్య శ్చంద్రో వా యుగపదేవమరణాయ,
సౌమ్యై రదృష్టమూర్తి ర్యువతీనాం గర్భసహితానామ్. 35
ఉదయాస్తగతైః పాపై స్సౌమ్యై రనవేక్షితై శ్చ మరణం స్యాత్,
ఉదయస్థితేర్కజేవా క్షీణేందౌభౌమసందృష్టే. 36
వ్యయగేర్కే శశినికుజే పాతాళే లోహితే సగర్భాస్త్రీ,
మ్రియతే తస్మిన్నథవా శుక్రే పాపద్వయాంతస్థే. 37

నిషేకకాలమున సూర్యచంద్రు లేకరాశియందుండిగాని లేక భిన్నరాశియందుండిగాని పాపగ్రహమధ్యస్థులై శుభులచే జూడఁబడకయుండిరేని గర్భిణిస్త్రీ మరణమును పొందును. పాపగ్రహములు లగ్నసప్తమములను పొంది శుభులచే జూడఁబడకపోయిరేని గర్భిణీస్త్రీ మరణమును పొందును. క్షీణచంద్రుఁడుగాని శనిగాని లగ్నమునుపొంది కుజునిచేజూడఁబడినను గర్భిణి మరణమునుపొందును. సూర్యుఁడు ఆధానలగ్నమునకు వ్యయమందును చంద్రుఁడు లగ్నమందును చతుర్థమందు కుజుఁడును శుక్రుఁడు పాపమధ్యస్థుఁడైయుండెనేని గర్భిణిస్త్రీ మరణము నొందును.

చంద్రచతుర్థే క్రూరై ర్వాలగ్నతో వా విపద్యతే గర్భః,
హోరాద్యూనేక్షితిజే మ్రియతే గర్భస్సహాజనన్యా. 38
హిబుకగతే ధరణిసుతే రిప్ఫగతేర్కే క్షపాకరేక్షీణే,
గర్భేణసహమ్రియతే పాపగ్రహదర్శనప్రాప్తే. 39
లగ్నేరవిసంయుక్తే క్షీణేందౌ వా కుజేథవా మ్రియతే,
వ్యయధనసంస్థైః పాపై స్తథైవసౌమ్యగ్రహాదృష్టైః. 40

చంద్రునకుగాని లగ్నమునకుగాని చతుర్థమందు పాపగ్రహములుండెనేని గర్భస్రావము కలుగును, సప్తమమున కుజుఁడుండెనేని తల్లితోకూడా గర్భము మరణమునుపొందును. చతుర్థమందు కుజుఁడును ద్వాదశస్థానమున రవియునుండి చంద్రుఁడుక్షీణుఁడై ఎచటనున్నను పాపులచేజూడఁబడెనేని గర్భముతోకూడా తల్లిమరణమునుపొందును. లగ్నమందు రవిగాని క్షీణచంద్రుఁడుగాని కుజుఁడుగాని యుండి పాపులచే జూడఁబడెనేని గర్భిణీస్త్రీ మరణమునొందును. ద్వితీయద్వాదశములను పాపులు పొంది శుభులచే జూడఁబడకపోయిరేని గర్భిణిస్త్రీ మరణమును పొందును.

జామిత్రే రవియుక్తే లగ్నగతేవా కుజేనిషిక్తస్య,
గర్భస్యభవతి మరణం శస్త్రచ్ఛేదై స్సహాజనన్యా. 4

రవికుజులు ఒకరికొకరు లగ్నసప్తమములను పొందిరేని గర్భిణీస్త్రీ శస్త్రకృతమరణమును పొందును.

బలిభి ర్బుధగురుశుక్రై ర్దృష్టేఽర్కేణచ వివర్ధతే గర్భః,
మాసాధిపబలతుల్యై స్తైస్తై స్తైస్సంయుజ్యతే భావైః. 42

లగ్నము బలవంతులైన బుధగురుశుక్రరవులలో కొందరిచేత జూడఁబడెనేని గర్భము వృద్ధిపొందును. మాసాధిపతి బలము ననుసరించి ఆయాభావములు కలిగి యుండును.

మాసితృతీయే స్త్రీణాం దౌహృదకంజాయతే వశ్యం,
మాసాధిపస్వభావై ర్విలగ్నయోగాధిప శ్చాన్యత్. 43

స్త్రీలకు గర్భధారణమొదలు తృతీయమాసమున పూర్వోక్తమాసాధిపతుల స్వభావము ననుసరించి మాసాధిపబలము ననుసరించియు గర్భాధానలగ్నగతగ్రహగుణముల ననుసరించియున్న గర్భదౌహృదము జనించును. అనఁగా: గర్భిణిస్త్రీలకు తదనుగుణ్యమైన వస్తువయం దభిలాష కలుగును.

నిషేకకాలే చరరాశిగేఽర్కే గర్భప్రసూతి ర్దశమేచ మాసే,
ఏకాదశేచ స్థిరరాశిసంస్థే స్యా ద్ద్వాదశే మాస్యుభయాశ్రితేచ.
గర్భాధానే చరేరాశౌ దశమాసైః ప్రసూయతే,
స్థిరే హ్యైకాదశేమాసే ఉభయే ద్వాదశే భవః. 45

నిషేకకాలమున సూర్యుఁడు చరరాశియందున్నను, నిషేకలగ్నము చరరాశియైనను, పదియవమాసమున ప్రసూతియని తెలియదగినది. సూర్యుఁడు స్థిరరాశియందున్నను,లగ్నము స్థిరరాశియైనను పదునొకొండవమాసమున ప్రసూతియని తెలియఁదగినది. సూర్యుఁడు ద్విశరీరరాశియందున్నను, లగ్నము ద్విశరీరరాశియైనను పండ్రెండవ మాసమున ప్రసూతియని తెలియఁదగినది.

గర్భప్రసవవిధానం తత్కాలవిలగ్నవర్గతశ్చింత్యం,
ఆధానాజ్జన్మర్క్షం దశమం వాంఛంతి కేచిదాచార్యాః. 46
ఆధానోదయశశినోః సప్తమభం బాదరాయణో బ్రూతే,
తస్మిన్నైకాంతోఽయం సర్వేషాం సమ్మతం వక్ష్యే. 47
యస్మిన్ ద్వాదశభాగే గర్భాధానే స్థితో నిశానాథః,
తత్తుల్యర్క్షే ప్రసవం గర్భస్య సమాదిశే త్ప్రాజ్ఞః. 48

ప్రసవము నిషేకకాలలగ్నషడ్వర్గములు మొదలగువానిచే నూహింపవలెను. ఆధానలగ్నమునకు దశమరాశి జన్మరాశి యగునని కొందరు. ఆధానలగ్నమునకుగాని, చంద్రలగ్నమునకుగాని సప్తమస్థానము జన్మలగ్నమని కొందరు. ఈప్రకారము జెప్పు

టవలన సర్వసమ్మతమైన మార్గమును జెప్పఁబోవుచున్నాను. నిషేకకాలమున చంద్రుఁడు తానున్నరాశియం దెన్నవద్వాదశాంశయందుండునో మేషాదిగా అన్నవసంఖ్యగల రాశియందు చంద్రుఁడుండఁగా ప్రసూతి యని తెలియఁదగినది.

లగ్నేశనైశ్చరాంశే శనైశ్చరే ద్యూనగేయది నిషేకః,
వర్షత్రయేణ సూతి ర్ద్వాదశభి స్స్యా చ్ఛశిని చైవమ్. 49

ఏలగ్నమందైనను శన్యంశలగు మకరకుంభాంశలయందు గర్భాధానమై ఆలగ్నమునకు సప్తమమున శనియుండెనేని మూడేండ్లకు ప్రసవము కలుగును. ఏలగ్నమందైనను కర్కాటనవాంశము లగ్నమై ఆలగ్నమునకు సప్తమమున చంద్రుఁడుండెనేని పండ్రెండేండ్లకు ప్రసవము కలుగును.

తాత్కాలికదివసనిశాసంజ్ఞః సముదేతి రాశిభాగోయః,
యావానుదయ స్తావా న్వాచ్యో దివసస్య రాత్రేర్వా. 50
మునిభాగే దివసనిశో ర్జన్మనిలగ్నంవదేద్యుక్త్యా,
ఉదయగతాత్ప్రసవస్స్యాద్దినపక్షముహూర్తమాససంజ్ఞ స్స్యాత్. 51

నిషేకలగ్నము పగటిబలము గలది యయ్యెనేని పగలు జన్మయనియు, రాత్రిబలముగలది యయ్యెనేని రాత్రిజన్మ యనియు జెప్పవలెను. లగ్నమం దెన్నవభాగగతించునో ఆదివారాత్రులయందు అన్నిఘడియలకు జననము అనితెలియఁదగినది. పగలుగాని రాత్రిగాని లగ్నమం దెన్నవసప్తమాంశ గతించునో అన్నవరాశి జన్మలగ్నమని తెలియఁదగినది. నిషేకకాలలగ్నగతమునల్లనుంచి ప్రసవకాలిక దివస పక్ష మాస ముహూర్తములను ప్రసవముయొక్క గుణవిశేషమును తెలుసుకోవలయును.

ఇత్యాధానం ప్రథమం ప్రసూతికాలం సునిశ్చితం కృత్వా,
జాతకవిహితం చ విధిం విచింతయే త్తత్రగణితజ్ఞః. 52

గణితశాస్త్రవేత్తయైన దైవజ్ఞుఁడు ప్రథమమున ఆధానకాలమును తరువాత ప్రసూతికాలమును నిశ్చయముగా తెలుసుకొని జాతకశాస్త్రఫలములను జెప్పవలెను.

స్యాతాం యద్యాధానే రవిశశినౌ సింహరాశిగౌ లగ్నే,
దృష్టౌ కుజసౌరిభ్యాం జాత్యంధః సంభవతి తత్ర. 53
ఆగ్నేయసౌమ్యదృష్టౌ రవిశశినౌ బుద్బుదే క్షణం కురుతః,
నయనవినాశోపి యథాతథాధునా సంప్రవక్ష్యామి. 54
వ్యయభవనగతశ్చంద్రో వామంచక్షుర్వినాశయతి హీనః,
సూర్య స్తథైవచాన్యచ్ఛుభదృష్టౌ యాప్యతాం నయతః. 55

నిషేకలగ్నము సింహమై అందు రవికుజులుండి కుజునిచే జూడఁబడిరేని జాతకుఁడు జాత్యంధుఁడగును. లగ్నమందు రవిచంద్రులుండి శుభపాపులచే మిశ్రమముగ జూడఁబడిరేని పూగండ్లవాఁడగును. క్షీణచంద్రుఁడు వ్యయమందుండి పాపులచే జూడఁబడెనేని ఎడమకన్ను పోవును. రవియుండి పాపులచే జూడఁబడెనేని కుడికన్ను పోవును. శుభులుగూడను జూచిరేని కాలాంతరమున నేత్రబాధ కలుగును.

క్రూరై ర్గ్రహసంధిగతై శ్శశినివృషే భౌమసౌరసందృష్టే,
మూకస్సౌమ్యై ర్దృష్టే వాచం కాలాంతరే వదతి. 56
క్రూరేషు రాశిసంధిషు శశినసౌమ్యై ర్నిరీక్షితేచ జడః,
బుధనవమభాగసంస్థౌ శశిభౌమౌయది సదంతస్స్యాత్. 57

నిషేకకాలమున చంద్రుఁడు వృషభమందుండి చక్రసంధిరాసులగు కర్కాటవృశ్చికమీనాంత్యనవాంశలయందున్న పాపులచే జూడఁబడెనేని మూగవాఁడగును. శుభులు జూచిరేని కాలాంతరమున - అనఁగా బహుకాలమునకు మాటలువచ్చును. క్రూరులు చక్రసంధులయందుండి చంద్రుఁడు శుభులచే జూడఁబడక యుండెనేని చెవిటివాఁడగును నిషేకకాలమున చంద్రకుజులు బుధనవాంశను పొందిరేని దంతములు కలిగి జనించును.

సౌమ్యే త్రికోణసంస్థే లగ్నా చ్ఛేషగ్రహై ర్బలవిహీనైః,
ద్విగుణాస్యపాదహస్తో యోగేస్మి న్నిహితో భవతి గర్భః. 58

నిషేకలగ్నమునకు పంచమనవమములయందు శుభగ్రహములుండి పాపగ్రహములు బలవిహీనులై యుండిరేని గర్భస్థుఁడు రెండుముఖములు, నాలుగుపాదములు, నాలుగుహస్తములు కలవాఁడగును.

వామనకో మకరాంత్యే లగ్నే రవిచంద్రసౌరిభి ర్దృష్టే,
శశినివిలగ్నే కర్కిణి కుజార్కదృష్టేథవాకుబ్జః. 59
మీనోదయేచ దృష్టే కుజార్కిశశిభిః పుమాన్ భవతి పంగుః,
వ్యర్థాభవంతి యోగా సౌమ్యగ్రహవీక్షితాస్సర్వే. 60

లగ్నము మకరాంత్యనవాంశయై రవిచంద్రశనులచే జూడఁబడెనేనియు, కర్కాటకము లగ్నమై అందుండుచంద్రుఁడు కుజరవులచే జూడఁబడెనేని జాతకుఁడు కుబ్జుఁడగును. అనఁగా పొట్టివాఁడని తాత్పర్యము. మీనము ఆధానలగ్నమై రవిచంద్రకుజులచే జూడఁబడెనేని జాతకుఁడు పంగు అనఁగా కుంటివాఁడగును. పైచెప్పినయోగములు అన్నియు బలవంతులైన శుభులచే జూడఁబడెనేని వ్యర్థములు.

క్రూరగ్రహాస్త్రికోణే త్రికోణగేజ్ఞే శుభేషు బలవత్సు,
ద్విశిరోంఘ్రిబాహుయుగ్మ శ్శేషె గబలై ర్భవతి గర్భః. 61

నిషేకలగ్నమునకు పంచమనవములలో నొకచోట పాపగ్రహములుండి శుభులు బలవంతులై పాపులు బలహీనులై యుండిరేని ఆగర్భస్థశిశువు రెండుశిరస్సులు, నాలుగు కాళ్లు, నాలుగుచేతులు కలవాఁడగును.

ఇత్యాధానవిధానం ప్రసూతిసమయేపి యోజయేద్యోగ్యం,
ఆధానే యన్నోక్తం ప్రసూతివిహితం తదపిచింత్యమ్. 62

ఆధానమునకుచెప్పిన యోగములలో కొన్ని జననమునకుఁగూడ గ్రహించవచ్చును. సూతికాధ్యాయమందు చెప్పఁబడినదానినిగూడ విషయానుగుణ్యముగ గ్రహించఁదగినది.

ఇతి అష్టమోధ్యాయః.

సూతికాధ్యాయం బను తొమ్మిదవ యధ్యాయము.

ఆధానే హిమయోక్తం ప్రసూతికాలస్య నిర్ణయార్థపరం,
తస్మిన్ సుపరిజ్ఞాతే జన్మాధ్యాయం ప్రవక్ష్యామి. 1

పూర్వముచెప్పిన ఆధానాధ్యాయము ప్రసూతికాలజ్ఞానము నిమిత్తమై చెప్పఁబడినది. ప్రసూతికాలము తెలిసినపిమ్మట జన్మాధ్యాయమును జెప్పుచున్నాఁడు.

శీర్షోదయే విలగ్నే మూర్ధ్నా ప్రసవోన్యథోదయే చరణైః,
ఉభయోదయేచ హస్తై శ్శుభదృష్టే శోభనోఽన్యథా కష్టః. 2

జన్మలగ్నము శీర్షోదయరాసులగు మిథున సింహ కన్యా తులా వృశ్చికములలో నొకటి యయ్యెనేని మొదట శీర్షోదయమగును. పృష్ఠోదయరాసులగు మేష వృషభ కర్కట ధనస్సులలో నొకటి లగ్నమైనయెడల పాదోదయమగును. మీనము లగ్నమైనయెడల హస్తోదయమగును. జన్మలగ్నమును శుభులు జూచిరేని సుఖముగ ప్రసూతియగును పాపులు జూచిరేని కష్టముగ ప్రసూతి యగును.

భవనాంశసదృశదేశే ప్రసవో జ్ఞేయ స్సదాత్రయువతీనాం,
మిశ్రగృహాంశే వర్త్మని స్థిరరాశ్యంశే తథాన్యగృహే. 3

స్వగృహనవాంశేలగ్నే స్వగృహేఽన్యస్మిన్ యది ప్రథమహర్మ్యే,
పితృమాతృగ్రహబలత స్తత్తత్స్వజనగృహేషు బలయోగాత్. 4

ప్రాకారతరునదీషుచ సూతిర్నీచాశ్రితైస్సౌమ్యైః,
నేక్షంతే లగ్నేందూ యద్యేకస్థా మహాటవ్యామ్. 5

జన్మకాలలగ్నము నవాంశముయొక్క స్వరూపమైన జంతువు ఏప్రదేశమందు సంచరించునో ఆప్రదేశమందు ప్రసవము చెప్పవలయును. లగ్ననవాంశము ద్విస్వభావరాశినవాంశ మైనయెడల మార్గమందు అనఁగా ఆరాశిసంచారప్రదేశమందున్న మార్గమందును, లగ్ననవాంశము స్థిరరాశినవాంశమైనయెడల అన్యులగృహమందు ప్రసవమని తెలియదగినది. వర్గోత్తమాంశమైన యెడల స్వగృహమందును, తక్కిన నవాంశలయందాయెనేని ప్రథమప్రాకారములో ప్రసవమగును. జన్మకాలలగ్నమునకు పితృమాతృగ్రహముల ననుసరించి వారివారిబంధువుల గృహమందు జననము తెలియఁదగినది. జన్మకాలమున శుభులు నీచనుపొందిరేని ప్రాకారములలోను వృక్షమూలములయందును నదీప్రాంతములయందును ప్రసవమని తెలియఁదగినది. చంద్రేతరసర్వగ్రహములు ఒకరాశియందుండి జన్మకాలికలగ్నచంద్రులను జూడకుండిరేని మహారణ్యమందు ప్రసవమని తెలియఁదగినది.

సలిలభలగ్నేచంద్రో జలరాశౌ వీక్షితే తథాపూర్ణః,
ప్రసవం సలిలే వింద్యా ద్బంధూదయదశమగశ్చ యదా. 6
సౌమ్యై ర్లగ్నే పూర్ణే స్వగృహగతే శశినిసలిలసంయాతే,
పాతాళస్థైశ్చశుభై ర్జలజే లగ్నేంబుగే గృహేశశిని. 7

లగ్నము జలరాసియై పూర్ణచంద్రుఁడు జలరాశియందుండి జూచెనేని ప్రసవము ఉదకసమీపమందనియు, లగ్నము జలరాశియై లగ్నచతుర్థదశమములయందు చంద్రుఁడుండెనేని జలసమీపమందనియు చెప్పవలెను. లగ్నమందు శుభులుండి పూర్ణచంద్రుఁడు స్వక్షేత్రమగు కర్కాటకమును పొందెనేని జలసమీపమందు జననమగును. శుభులు చతుర్థమందుండి జలరాశి లగ్నమై చంద్రుఁడు జలరాశియందుండెనేని జలసమీపమందు జననమని తెలియఁదగినది.

వృశ్చికకుళీరలగ్నే సౌరేచంద్రేక్షితేత్వవటే,
భవతి ప్రసవఃస్త్రీణాం వదంతి యవనాస్సహ మణిత్థైః. 8
రవిజే జలజవిలగ్నే క్రీడోద్యానేబుధేక్షితేప్రసవః,
రవిణాదే వాగారే తథోషరేచైవ చంద్రేణ. 9

కర్కాటకవృశ్చికములలో నొకటి లగ్నమై శనియుండి చంద్రునిచే జూడఁబడెనేని అవటమందు (అనఁగా గోతిలో) ప్రసవమగును. జలరాశి లగ్నమై యందు శనియుండి బుధునిచే జూడఁబడెనేని ఉద్యానమందు ప్రసవమగును. సూర్యునిచే జూడఁ

బడెనేని దేవాలయమందును, చంద్రునిచే జూడఁబడెనేని చవిటిభూమియందును ప్రసవమని తెలియఁదగినది.

ఆరణ్యభవనలగ్నే గిరివనదుర్గే తథారవౌలగ్నే,
రుధిరేక్షితే శ్మశానే శిల్పకనిలయేషు సౌమ్యేన. 10
సూర్యేక్షితేగో నృపదేవవాసే శుక్రేందుజాభ్యాం రమణీయదేశే,
శుక్రేడ్యదృష్టేద్విజవహ్నిహోత్రే నరోదయేసంప్రవదంతి సూతిమ్.

జన్మలగ్నము అరణ్యరాశియగు సింహమయి యందు శనియుండెనేని పర్వతములు,వనములు మొదలగు స్థలములయందును,అందు సూర్యుఁ డుండి కుజునిచేఁ జూడఁబడెనేని శ్మశానమందును, బుధునిచేఁ జూడఁబడెనేని శిల్పగృహమందును జన్మకలుగును. నరరాసులగు మిథునకన్యాతులాధన్వపూర్వార్థ కుంభములలో నొకటి లగ్నమై సూర్యునిచే జూడఁబడెనేని గోశాలలు మొదలగు స్థలములయందును, శుక్రచంద్రులు జూచిరేని మనోహరప్రదేశములయందును, బుధశుక్రులు జూచిరేని బ్రాహ్మణగృహమందును ప్రసవమని తెలియఁదగినది.

స్వోచ్ఛేదశమేజీవే ద్విత్రిచతుస్స్వామికే గృహేప్రసవః,
మందర్క్షాంశేసాలే చతుర్థదశమస్థితై స్సౌమ్యైః. 12

జన్మలగ్నమునకు దశమస్థానము మేషమై అందు పరమోచ్ఛస్థానమందు సూర్యుఁడుండెనేని మేడయందు ప్రసవము కలుగును. మకరకుంభములలో వర్గోత్తమాంశ లగ్నమై శుభులు చతుర్థదశమములయందుండిరేని కోటలు మొదలుగాఁగలిగిన ప్రదేశములయందు ప్రసవము కలుగునని తెలియవలెను.

ద్వాద్వా రాశీమేషా త్పూర్వాదిషు సంస్థితౌ గృహవిభాగే,
కోణేషు ద్విశరీరాలగ్నంతు భవే ద్ధితస్ప్రిముఖైః. 13

మేషవృషభములు పూర్వదిగ్రాసులును,మిథునము ఆగ్నేయదిగ్రాశియు, కర్కాటసింహములు దక్షిణదిగ్రాసులును, కన్య నైరుతిదిగ్రాశియు, తులావృశ్చికములు పశ్చిమదిగ్రాసులును, ధనుస్సు వాయవ్యదిగ్రాశియు, మకరకుంభములు ఉత్తరదిగ్రాసులును, మీనము ఈశాన్యదిగ్రాశియు.

దిగ్భాగరాశిమండలకేంద్రేషు ఖగేషు తచ్ఛాలా,
అథమృగహాయబలవత్వే గృహాంద్విశాలం త్రిశాలంచ. 14

జన్మలగ్నమువల్లనుంచి ఏకేంద్రము ఏకేంద్రము గ్రహములతో కూడుకొనియుండునో ఆదిశగృహము ప్రసూతిగృహమని తెలియఁదగినది. అన్నికేంద్రములయందును యుండిరేని బలము ననుసరించి తెలియవలయును. ధనుస్సు కేంద్రమై బలయు

క్తముగ నుండెనేని ప్రసూతిగృహము త్రిశాలయనియును, మకరము కేంద్రమై బల యుక్తముగ నుండెనేని ద్విశాలయనియును జెప్పవలెను.

చిత్రంనవం భృగుసుతేచ దృఢంగురౌచ
దగ్ధంకుజే దినకరే పరిపూర్ణకాష్ఠం,
చంద్రేనవంచబహుశిల్పకృతం బుధేచ
జీర్ణంభవే ద్గృహమిహోష్ణకరాత్మజేచ. 15

సూర్యాది సప్తగ్రహములలోను శుక్రుఁడు బలవంతుఁడై యుండెనేని సూతికాగృహము నూతనమైనదియు, బహుచిత్రములు కలదియు, గురుఁడు బలవంతుఁడై యుండెనేని గట్టిదియు, కుజుఁడు బలవంతుఁడై యుండెనేని ఒకప్రదేశము కాలినదియు, సూర్యుఁడు బలవంతుఁడై యుండెనేని కఱ్ఱలు మెండుగాఁగలదియు, చంద్రుఁడు బలవంతుఁడై యుండెనేని నూతనమైనదియు, బుధుఁడు బలవంతుఁడై యుండెనేని బహువిధశిల్పలచే రచింపఁబడినదియు, శని బలవంతుఁడై యుండెనేని సూతికాగృహము జీర్ణమైనదియు నని తెలియఁదగినది.

వాసగృహే ద్యూనగతా ద్ద్వారో దిక్పాలకాద్బలోపేతాత్,
భవనగ్రహసంయోగైః ప్రతివేశ్మా చింతనీయా స్స్యుః. 16

గృహద్వారనిర్ణయమును జెప్పుచున్నాఁడు.—సప్తమకేంద్రమును పొందిన గ్రహములలో నెవఁడు బలవంతుఁడో ఆగ్రహము యేదిక్కున కధిపతియో ఆదిక్కున ద్వారమని తెలియఁదగినది. సప్తమకేంద్రమందు గ్రహము లేనియెడల గ్రంథాంతరమందు జెప్పినరీతిని ఏకేంద్రమందుండు గ్రహము బలవంతుఁడో ఆగ్రహము ఏదిగధిపతియో ఆదిశను ద్వారమని తెలియఁదగినది. కేంద్రములయం దెచ్చట లేనియెడల సప్తగ్రహములలో నెవఁడు బలవంతుఁడో ఆగ్రహము ఏదిగధిపతియో ఆదిశను ద్వారమని తెలియఁదగినది. లగ్నమం దెన్నిగ్రహములుండునో చుట్టుప్రక్కల నన్నియిం డ్లున్నవని తెలియవలయును.

దేవాలయాంబుపావకకోశవిహారా స్థితోత్కరోభూమేః,
నిద్రాగృహంచ భాస్కరశశికుజగురుభార్గవార్కిబుధయోగాత్.

సూర్యుఁడు అందరిలోను బలవంతుఁడై లగ్నమం దుండెనేని దేవాలయమందును, చంద్రుఁడు బలవంతుఁడై లగ్నమందుండెనేని ఉదకసమీపమందును, కుజుఁడు బలవంతుఁడై లగ్నమందుండెనేని వంటశాలయందును, గురుఁడు బలవంతుఁడై లగ్నమందుండెనేని ధనాగారమందును, శుక్రుఁడు బలవంతుఁడై లగ్నమం దుండెనేని విహారస్థానమందును, శని బలవంతుఁడై లగ్నమందుండెనేని భూమియొక్క-

పెంటలుపోయు స్థలమందునను, బుధుఁడు బలవంతుఁడై లగ్నమందుండెనేని నిద్రా గృహమందునను ప్రసవమని తెలియఁదగినది.

ఖట్వాస్థితి ర్భవనవద్యుతవిహగసమాని తత్రచిహ్నాని,
ఆ_స్తరణానిచ వింద్యా చ్ఛుభదృష్టికృతాని దైవజ్ఞః. 18
ప్రాచ్యాదిగృహద్వితయం భద్వితయం రాశయశ్చ గాత్రాణి,
ఆజానుశిరశ్శయనం గ్రహతుల్యం లక్షణం తత్ర. 19
గ్రహయు_క్తం వా నియతం వినతత్వంచ ద్విమూ_ర్తిరాశిషుచ,
షట్త్రినవాంత్యాః పాదాః పర్యంకేంగాని రాశయశ్శేషాః. 20

మంచముయొక్క స్థితి గృహమునకు జెప్పినరీతినే దెలుసుకొనవలయును. ౩,౬, ౯,౧౨ స్థానములు మంచముయొక్క పాదములు. తక్కినవి మంచముయొక్క అవయవములు. ఈయవయవరాసులయందున్న గ్రహముల ననుసరించి మంచమందుండు ఆ_స్తరణాదులను దెలుసుకొనవలయును ఎట్లన: ఏరాశి ప్రసవలగ్నమగునో ఆరాశి దిక్కును మంచముయొక్క శిరోభాగంబుగా నేర్పఱచి ఆలగ్నము మొదలుకొని తృతీయరాశి మంచపూర్వపాదంబులలో దక్షిణపాదంబును, ద్వాదశరాశి వామపాదంబును, మంచపశ్చిమపాదంబులలో షష్ఠరాశి దక్షిణపాదంబును, నవమరాశి వామపాదంబును, లగ్నద్వితీయములు మంచశిరోభాగంబును, చతుర్థపంచమములు మంచదక్షిణభాగంబును, స_ప్తమాష్టమములు పాదాంతభాగంబును, దశమైకాదశములు, వామాంగంబును ఈప్రకారము మంచమంగును పాదములయందును విభజించవలయును. ఇట్లే బృహజ్జాతకమందు భట్టోత్పలుఁడు వ్రాసియున్నాఁడు. ఇందుకు ప్రయోజనంబేమనిన: మంచముయొక్క ఏభాగమంగు ద్విస్వభావరాసులుండునో ఆభాగమందు మంచము వంగియుండుననియు, ఏభాగమందు పాపగ్రహములుంచున్నవో ఆభాగమందు మంచమునకు తత్తుల్యోపఘాతము గలిగియుండునని దెలియుట. అయితే ద్విస్వభావరాసులు శుభగ్రహయు_క్తులైగాని శుభగ్రహదృష్టులైగాని యుండెనేని తదు_క్తమంచ భాగమందు వంగియుండుననియు, పాపగ్రహములు స్వోచ్చత్రిణస్వక్షే త్రమిత్ర క్షేత్రాదిస్థానములయందుండెనేని తత్తుల్యోపఘాతము కలిగియుండుననియుఁ జెప్పవలయును.

నీచస్థే భూశయనం చంద్రేప్యథవా సుఖేవిలగ్నే వా,
శశిలగ్నవివరయు_క్తగ్రహతుల్యా స్సూతికాజ్ఞేయాః. 21
అనుదితచక్రార్ధయుతై రంతర్బహిరన్యథావదంత్యేకే,
లక్షణరూపవిభూషణయోగాస్తాసాంశుభై ర్యోగాత్. 22

క్రూరై ర్విరూపదేహాలక్షణహీనా స్సురాద్రమలినాశ్చ,
మిశ్రై ర్మధ్యమరూపాబలసహితై స్సర్వమేవనువధార్యమ్. 23

చంద్రుఁడు నీచస్థుఁడై లగ్నమందుగాని లేక చతుర్థమందుగాని యుండెనేని శయనము భూమియందని తెలియఁదగినది. లగ్నచంద్రులమధ్యయం దెన్నిగ్రహము లుండునో అందఱు సూతిక యుపచారములనిమిత్త మున్న ఉపసూతికలని తెలియవలయును. అదృశ్యచక్రార్థమం దెన్నిగ్రహములుండునో అందరుస్త్రీలు సూతికాగృహములోపల యుందురనియు, దృశ్యచక్రార్థమం దెన్నిగ్రహములుండునో అన్ని సంఖ్యగలస్త్రీలు సూతికాగృహబాహ్యప్రదేశమందు నుందురని తెలియవలయును. పై చెప్పిన చక్రార్థమందు శుభులెందరో అందరు పుణ్యస్త్రీలు. క్రూరులెందరో అందరు విధవస్త్రీలనియును జెప్పవలెను. క్రూరసౌమ్యులు కలిశియుండిరేని మధ్యమరూపము కలవారనియును పైయోగములన్నియు గ్రహములబలము ననుసరించి చెప్పవలయును.

ద్వాదశభాగచ్ఛన్నే వాసగృహేనస్థితే సహస్రాంశౌ,
దీపశ్చరస్థిరాదిషు తథైవ వాచ్యః ప్రసవకాలే. 24

సూతికాగృహము పండ్రెండుభాగములుగా విభజించి మేషము మొదలుగా గణనజేయఁగా సూర్యుఁడున్నరాశి యేదిక్కు కలదో ఆదిశను దీపముండును.

యావల్లగ్నాదుదితం వర్తిర్దగ్ధాతు తావతీభవతి,
దీపఃపూర్ణేపూర్ణ శ్శశినిక్షీణేక్షయస్తు తైలస్య. 25

జన్మలగ్నప్రారంభమందాయెనేని వత్తి అప్పుడే వేయఁబడినదనియు, లగ్నమధ్యమ మాయెనేని అర్థము దగ్ధమైనదనియు, లగ్నాంతమాయెనేని వత్తిఅంతయు దగ్ధమైనదనియు, చంద్రుఁడు పూర్ణుఁడుగ నుండెనేని దీపములో తైల మప్పుడే వేయఁబడినదనియు, చంద్రుఁడు క్షీణుఁడుగ నుండెనేని దీపములో తైలము క్షీణించినదనియు తాత్పర్యము. అట్లే చంద్రుని ననుసరించి దీపముయొక్క న్యూనాధికతను దెలిసికొనవలయును.

బలవతి సూర్యేదృష్టే బహవః ప్రదీపాః వదేత్కుపుత్రేణ,
అన్యైరపి గతవీర్యై స్సూతౌజ్యోతి స్తృణైర్భవతి. 26

సూర్యుఁడు బలవంతుఁడై కుజునిచే జూడఁబడెనేని సూతికాగృహమం దనేకదీపములుండును. బలహీనులైన ఇతరగ్రహములచే జూడఁబడెనేని తృణాదులచే ప్రకాశముండునని జెప్పఁదగినది.

సౌరాంశేధజలాంశే చంద్రేర్క_జసంయు తేధవాహిబుకే,
తద్దృష్టేవాకుర్యా_త్తమసి ప్రసవం నసందేహః. 27

చంద్రుఁడు శనియంశయందుగాని జలరాశ్యంశయందుగాని యుండి శనిచే జూడఁబడిగాని లేక కూడఁబడిగాని యుండెనేనియు, చంద్రుఁడు చతుర్థమందుండి శనిచే జూడఁబడిగాని కూడఁబడిగాని యుండెనేని అంధకారమందు ప్రసవమని తెలియఁదగినది.

హోరామనీక్షమాణే శశినిపరోక్షస్థితే పితరిజాతః,
మేషూరణాగతేవా చరభే భానౌ విదేశగతే. 28

చంద్రుఁడు బలయుక్తుఁడై లగ్నమును జూడకయుండెనేని తండ్రి గ్రామాంతరమందుండఁగా జననమని తెలియఁదగినది రవి బలవంతుఁడై దశమస్థానమును పొందినను, లేక చరరాశిని పొందినను తండ్రి విదేశమందుండఁగా జననమని తెలియఁదగినది.

ద్యునిశోరర్కా_సితయోః కుజేన సందృష్టయోః పితాప్యభవత్,
చరరాశౌ పరదేశే యు_క్తే క్షితయోస్తు తత్రమృతః. 29

పగలు జననమైనయెడల సూర్యుఁడు, రాత్రి జననమైనయెడల శుక్రుఁడు కుజునిచే జూడఁబడిరేని తండ్రి మరణమును పొందును. చరరాశియందుండఁగా కుజునిచే జూడఁబడిరేని పరదేశమందు తండ్రి మరణమును పొందును.

పంచమనవమద్యూనే పాపై రర్కా_తు పాపసందృష్టైః,
బద్ధః పితాన్యదేశే రాశివశా త్స్వేధవామార్గే. 30

సూర్యునకు ౫-౯-౭ స్థానములందు పాపగ్రహములుండి పాపులచే జూడఁబడిరేని తండ్రి విదేశమందు అన్యులచే నిరోధింపఁబడినవాఁ డగును. చరస్థిరద్విస్వభావరాసుల ననుసరించి విదేశస్వదేశమార్గములయందని యూహించ దగినది.

జాయాత్రికోణసంస్థైః క్రూరైరానందవర్జితః ప్రసవః,
దశమచతుర్థోపగతైః సౌమ్యైః సంపత్తయో విపులాః. 31

జన్మలగ్నమునకు ౫-౯-౭ స్థానములయందు క్రూరులుండిరేని ప్రసవము సుఖవిహీనమైనదగును. ౪-౧౦ స్థానములయందు శుభులుండిరేని ప్రసవము సంపత్తులు కలిగియుండును (అనఁగా: సుఖప్రసవము. ఆప్రదేశమందు చిత్రవస్తువు లుండునని తాత్పర్యము.)

పశ్యతి నగురుశ్శశినం లగ్నంచ దివాకరం సేందుం,
పాపయుతంవా సూర్యం చంద్రంయది జారజాతిస్స్యాత్. 32
గురుశశిరవయోనీచే సూతౌలగ్నేధవార్క-సూనుశ్చ,
లగ్నోడుపభృగుపుత్రా శ్శుభై రదృష్టా స్తథాన్యజాతశ్చ. 33

లగ్నమునుగాని చంద్రునిగాని గురుఁడు జూడకయుండెనేని అట్టికాలమున జనించినవాఁడు జారజుఁడగును. సూర్యుఁడు చంద్రునితో కలిసియున్నను లేక సూర్యుఁడుగాని చంద్రుఁడుగాని బలముకలిగిన పాపులతో కలిసియుండిరేని జాతకుఁడు జారజాతుఁడని తెలియఁదగినది. లగ్నము నీచరాశియై రవిచంద్రగురులు నీచయందున్నను లేక చంద్రశుక్రులు శుభులచే జూడఁబడకయుండిరేని జారజుఁడని తెలియఁదగినది.

క్లేశోమాతుః క్రూరై ర్బంధ్వస్తగతై శ్శశాంకయుక్తైర్వా,
చంద్రా త్సప్తమరాశౌ పాపామరణాయ వక్రసంద్రుష్టాః. 34
చంద్రాద్దశమేభాను ర్మాతుర్మరణం కరోతి పాపయుతః,
శుక్రాత్పంచమనవమే సౌరియుతస్తేనవాదృష్టః. 35
చంద్రాత్త్రికోణరాశౌ రవిజోమాతుర్వధందిశతి రాత్రౌ,
శుక్రాత్తద్దివదివసే భౌమఃపాపేనసంద్రుష్టః. 36

జన్మలగ్నమునకు చతుర్థసప్తమములయందు క్రూరులున్నను చంద్రుఁడు బలవంతులైన పాపులతో కలిసియున్నను ప్రసవమున తల్లి (మరణమును పొందును.) క్లేశమును పొందును. చంద్రునకు సప్తమస్థానమందు పాపులుండి కుజునిచే జూడఁబడిరేని తల్లి మరణమును పొందును. చంద్రునకు దశమస్థానమందు సూర్యుఁడు పాపులతో కలిసియుండెనేని తల్లి మరణమును పొందును శుక్రునకు పంచమనవమములయందు శని యుండి పాపులచే కూడఁబడినను జూడఁబడినను తల్లి మరణమును పొందును. ప్రసూతి రాత్రియై చంద్రునకు పంచమనవమస్థానములయందు శనియుండి కుజునిచే జూడఁబడెనేనియు, పగలు ప్రసూతియై శుక్రునకు త్రికోణస్థానములగు పంచమనవమముల యందు కుజుఁడుండి పాపునిచే జూడఁబడెనేనియు తల్లి మరణమును పొందును.

కుజసౌరయోస్త్రికోణే చంద్రేస్తగతే వియుజ్యతే మాత్రా,
దృష్టే సురేంద్రగురుణా సుఖాన్వితో దీర్ఘజీవీచ. 37

కుజశనులకు త్రికోణస్థానములయందు అస్తంగతుఁడైన చంద్రుఁడుండెనేని శిశువు తల్లిచే విడువఁబడును. గురునిచే జూడఁబడెనేని సుఖము దీర్ఘాయువు కలవాఁడై యుండును.

మ్రియతేపాపై ర్దృష్టే శశిని విలగ్నే కుజే స్తగేత్యక్తః,
లగ్నాస్తలాభగతయో ర్వసుధాసుతమందయో రేవమ్. 38

చంద్రుఁడు లగ్నమందుండి పాపులచే జూడఁబడి. కుజుఁడు సప్తమమందుండెనేని జాతకుఁడు తల్లిచే విడువఁబడినవాఁడై మరణమును పొందును. రవిచే జూడఁబడిన చంద్రుఁడు లగ్నమందుండి సప్తమ్యేకాదశులయందు కుజశనులుండిరేని తల్లిచే విడువఁబడినవాఁడై మరణమును పొందును.

పశ్యతి సౌమ్యో బలవాన్ యాదృగ్గృహ్ణాతి తాదృశో జాతం,
శుభపాపగ్రహదృష్టే పరై ర్గృహీతోపి వా మ్రియతే. 39

పూర్వమందు జెప్పఁబడిన తల్లిచే విడువఁబడు యోగములు సంభవించినపుడు చంద్రుఁడు బలవంతులైన శుభులచే జూడఁబడెనేని తల్లిచే విడువఁబడినవాఁడై ఏజాతిగలగ్రహముచే చంద్రుఁడు చూడఁబడెనో ఆజాతివానిచే తల్లిచే విడువఁబడిన యాశిశువు గ్రహింపఁబడును. చంద్రునిఁజూచిన గ్రహము శుభుఁడాయెనేని పరహస్తగతుఁడై ఆశిశువు జీవించును. ఏజాతిపాపగ్రహముచే జూడఁబడునో తల్లిచే విడువఁబడిన యాశిశువు ఆజాతివానిచే గ్రహింపఁబడి మరణమును పొందును. శుభపాపులచే మిశ్రముగ జూడఁబడెనేనియు మరణమును పొందును.

ఏకాంశస్థితయోర్వా యమారయో స్త్యజ్యతే మాత్రా,
లగ్నాత్సప్తమభవనే భౌమే శనివీక్షితే నియతమ్. 40

పాపులచేఁ జూడఁబడిన చంద్రుఁడు లగ్నమందుండి కుజశను లొకయంశయందుండిరేని జనించిన శిశువు తల్లిచే విడువఁబడును. కుజుఁడు సప్తమమందుండి చూచెనేని నియతముగ గలుగును.

యాదృక్పశ్యతి సౌమ్యో తత్తుల్యగుణం సుతస్సమాధత్తే,
పితృజననీసాదృశ్యం రవేశ్శశాంకస్య బలయోగాత్. 41

పూర్వమందు జెప్పఁబడిన మాతృత్యక్తయోగములతోఁ గూడినచంద్రుఁడు ఏజాతి కధిపతియైన సౌమ్యగ్రహముచే జూడఁబడునో ఆజాతిగుణములు కలుగును. రవి బలవంతుఁడై యుండెనేని తండ్రిగుణములు, చంద్రుఁడు బలవంతుఁడై యుండెనేని తల్లిగుణములు కలుగునని తెలియఁదగినది.

సింహాజగోభిరుదయే జాతో నాళేనవేష్టితోజంతుః,
లగ్నేకుజేథసౌరే రాశ్యంశసమానగాత్రేషు. 42

మేషవృషభసింహములలో నొకరాశిలగ్నమై ఆలగ్నమందు శనిగానికుజుఁడుగాని

యుండఁగా బుట్టిన శిశువు. జన్మకాలనవాంశరాశిపూర్వము చెప్పిన కాలపురుషునియేయ వయవమందుండునో ఆయవయవమందు నాళవేష్టన కలిగియుండును.

భౌమశనిద్రేక్కాణే పాపేలగ్నేస్థితే శశియుతేవా,
ద్వ్యేకాదశగా స్సౌమ్యై రభివేష్టితకోభుజంగేన. 43

లగ్నమందు పాపగ్రహములుగాని (క్షీణచంద్రుఁడుగాని) యుండి ద్వితీయ ఏకాదశములయందు శుభులుండి కుజశనిద్రేక్కాణములయ్యేనేని సర్పవేష్టితుఁడై జనించును.

సూర్యశ్చతుష్పదస్థ శ్శేషాః ద్విశరీరసంస్థితాబలినః,
కోశావేష్టితదేహా యమళౌఖలు సంప్రజాయేతే. 44

మేషవృషభసింహరాసులు ధనుస్సుయొక్క ఉత్తరార్థము చతుష్పదరాసులు వీటిలో నొకరాశియందు సూర్యుఁడుండి తక్కిన గ్రహములు బలవంతులై ద్విశరీర రాసులగు మిథునకన్యాధనుర్మీనములలో నుండిరేని నాళవేష్టితులైనయమళులు జనింతురు.

లగ్ననవభాగతుల్యా మూర్తిర్బలసంయుతాద్గ్రహాద్వాపి,
నవభాగాద్వర్ణో క్తి శ్శశియోగా త్తత్రసూతస్య. 45

జన్మకాలమందు లగ్ననవాంశరాశి బలయుక్తమై యుండెనేని తదధిపతి గ్రహ సమానశరీరుండగును. బలహీనుఁడై యుండెనేని సూర్యాదిసప్తగ్రహములలో నేగ్రహము బలముగనుండునో తత్సమానశరీరుం డగుననియు, జన్మకాలమున చంద్రుఁ డేన వాంశయందుండునో ఆనవాంశరాశ్యధిపతియైన గ్రహమునకు సమానమైనవర్ణము కల వాఁడని చెప్పవలయును.

బహవోయది బలయుక్తా మిశ్రామూర్తి స్తదావాచ్యా,
కులజాతిదేశపురుషా న్బుధ్వాఽఽదేయం సమాదిశే త్తద్జ్ఞః. 46

అనేకగ్రహములు బలయుక్తములై యుండెనేని మిశ్రమైన శరీరము కల వాఁడగును.

త్రింశద్భాగేభానుగ్రహస్యయస్యస్థితో భవతి,
తత్తుల్యాప్రకృతిస్సాస్య దేవంమునయోఽధ్యవస్యంతి. 47

సూర్యుఁ డేగ్రహముయొక్క త్రింశాంశయందుండునో అట్టిప్రకృతి కలవాఁడగును.

తత్కాలసుహృదరిత్వం బలంచ నీచోచ్చ సంభృతం జ్ఞాత్వా,
జ్ఞాత్వా గ్రహస్వభావాఽ స్తేభ్య స్సంచింత్య మన్యదపి. 48

జన్మకాలమందు గ్రహములయొక్క శత్రుమిత్రత్వములవల్లను, తాత్కాలిక శత్రుమిత్రత్వాదులవల్లను, నీచోచ్చాదులవల్లను బలమును అనుసరించి శేషించినవన్నియు నాలోచింపవలయును.

క్షీణేశశిని సపాపే మాతామ్రియతే పితారవౌతద్వత్,
బలిభిర్గ్రహైర్దృష్టే మిశ్రై ర్వ్యాధి స్సౌమ్యై శ్శుభంభవతి. 49

చంద్రుఁడు క్షీణుఁడై, పాపయుతుఁడై యుండెనేని తల్లి మరణమును పొందును. సూర్యుఁడు బలహీనుఁడై, పాపయుతుఁడై యుండెనేని తండ్రి మరణమును పొందును. శుభులచేతను, పాపులచేతను మిశ్రముగ జూడఁబడిరేని వ్యాధిగ్రస్థు లగుదురు. శుభులు జూచిరేని శుభము గలుగును.

విపుల విమలమూర్తి స్సోమ్యచ్చగోవా స్వరాశౌ
గురుసితయుతఇందు ర్బోధనేనానుదృష్టః,
అతిశయశుభదాతా పంచమేవాపి మాతుః
పితురపి ఖలు తద్వద్భాస్కరస్సంవ్విదైవ. 50

పూర్ణచంద్రుఁడు గురుశుక్రులతో కలిసి స్వక్షేత్రమందుగాని ఉచ్చయందుగాని యుండి, బుధునిచే జూడఁబడి జన్మలగ్నమునకు పంచమమందుండెనేని తల్లికి మిక్కిలి శుభము నిచ్చువాఁడగును. ఇట్లే సూర్యుఁడు బలవంతుఁడై గురుశుక్రులతో కలిసి స్వక్షేత్రమందుగాని ఉచ్చక్షేత్రమందుగాని యుండి బుధునిచే జూడఁబడి జన్మలగ్నమునకు పంచమస్థానమందుండెనేని తండ్రికి మిక్కిలి శుభములు గలుగఁజేయువాఁడగును.

ఇతి నవమోధ్యాయః.

అరిష్టములను దెలుపు పదియవ యధ్యాయము.

ఆయుర్జ్ఞానాభావే సర్వంవిఫలం ప్రకీర్తితం యస్మాత్,
తస్మాత్తద్జ్ఞానార్థే రిష్టాధ్యాయం ప్రవక్ష్యామి. 1

ఆయుర్దాయము లేనిది సర్వము విఫలముగాన అందునిమిత్తమై మొదట రిష్టాధ్యాయమును జెప్పుచున్నాఁడు.

ఓజేస్థితాః పుమాంస శ్శుక్లే హాని సూరిభి స్సమాఖ్యాతాః,
యుగ్మభవనేషు సర్వే కృష్ణే నిశియోషితో బలినః. 2

శుక్లపక్షమందు పగలు పురుషగ్రహములు బేసిరాసులయందుండెనేని బల

వంతములు. కృష్ణపక్షమందు రాత్రి స్త్రీగ్రహములు సమరాసులయందుండెనేని బలవంతము.

త్రివిధ మిహశాస్త్రకారా నియమమనియమంచ యోగజంప్రాహుః,
యోగసముత్థం తావ ద్వక్ష్యే పశ్చాత్తు పరిశేషా. 3

నియమములనియు, అనియమములనియు యోగజములనియు రిష్టలు మూఁడువిధములుగాఁ జెప్పబడియున్నవి. అందు మొదట యోగమువల్ల కలుగు రిష్టలను జెప్పుచున్నాఁడు.

బృహస్పతిర్భౌమగృహే ష్టమస్థస్సూర్యేన్దుభౌమార్కజదృష్టమూర్తిః
అబ్దై స్త్రిభి ర్భార్గనదృష్టిహీనో లోకాంతరంప్రాపయతి ప్రసూతం.

జన్మలగ్నమునకు అష్టమస్థానము కుజక్షేత్రమై అచట గురుఁడుండి శుక్రునిచే జూడఁబడక సూర్యచంద్రభౌమశనులచే జూడఁబడెనేని జననము మొదలు మూఁడు సంవత్సరములలోగా శిశువు మరణమును పొందును.

వక్రీశని ర్భౌమగృహం ప్రపన్న శ్చంద్రేష్టష ష్ఠేదచతుష్టయేవా,
కుజేన సంప్రాప్తబలేన దృష్టో వర్షద్వయం జీవయతి ప్రజాతం. 5

వక్రముగలిగినశని కుజక్షేత్రమందుండి బలయుక్తుఁడైన కుజునిచే జూడఁబడి చంద్రుఁడు షష్ఠాష్టమములయందుగాని కేంద్రములయందుగాని యుండెనేని జననము మొదలు రెండుసంవత్సరములు శిశువు జీవించును.

భాస్కరహిమకరసహిత శ్శనై శ్చరో మృత్యుదః ప్రసవకాలే,
వర్షై ర్నవభిర్వ్యాప్తై రిత్యాహ బ్రహ్మశౌండాఖ్యః. 6

రవిచంద్రశనులు కలిసియుండిరేని శిశువు తొమ్మిదిసంవత్సరములు జీవించును.

భౌమదివాకరసౌరా శ్ఛిద్రేజాతస్యభౌముగృహే
మ్రియతే వస్యంసనరో యమకృతరక్షోపిమాసేన. 7

జన్మలగ్నమునకు అష్టమస్థానము కుజక్షేత్రమై రవికుజశనులచట యుండిరేని శిశువు మాసము జీవించును.

ఏకఃపాపోష్టమగ శ్శుక్రగృహే పాపవీక్షితో వర్షాత్,
మారయతి నరంజాతం సుధారసోయేన వీతోపి. 8

అష్టమస్థానము శుక్రక్షేత్రమై అందొకపాపగ్రహముండి పాపగ్రహముచే జూడఁబడెనేని ఒకసంవత్సరము శిశువు జీవించును.

రవిశశిభవనేశుక్రో ద్వాదశరిపురంధ్రగై శ్శుభై స్సర్వైః,

దృష్టః కరోతి షడ్భి ర్వర్షై ర్మరణం కిమత్రచిత్రంహి. 9

రవిచంద్రక్షేత్రములలో నొకచోట శుక్రుఁడుండి షష్ఠాష్టద్వాదశములను పొందిన శుభులచే జూడఁబడెనేని ఆరుసంవత్సరములు శిశువు జీవించును.

కర్కటధామనిసౌమ్య షష్ఠాష్టమసంస్థితో విలగ్నర్క్షాత్,
చంద్రేణదృష్టమూర్తి ర్వర్ష చతుష్కేణ మారయతి. 10

జన్మలగ్నము మొదలు షష్ఠాష్టమస్థానములలో నొకటి కర్కటకమై అందు శుభగ్రహముండి చంద్రునిచే జూడఁబడెనేని శిశువు నాలుగుసంవత్సరములు జీవించును.

తీవ్రఫలరాజయోగా యవనాద్యై ర్యేవినిర్మితా స్తేషు,
జాయంతే ఖలకులజా రిష్టం తేషు ప్రసూతానాం. 11

యవనాదులచే ఎట్టిప్రబలరాజయోగములు జెప్పఁబడినవో అట్టియోగముల యందు బుట్టిన హీనవంశజులకు బాలారిష్టము గలుగును.

కేతు ర్యస్మి న్నృక్షే౽భ్యుదిత స్తస్మి న్ప్రసూయతే యోహి,
మాసద్వయేనమరణం వినిర్దిశే త్తస్యజాతస్య. 12

ధూమకేతువు మొదలగునవి ఏనక్షత్రమందు పుట్టునో అట్టినక్షత్రమందు పుట్టిన శిశువు రెండుమాసములు జీవించును.

గగనస్థో దివసకరః పాపై ర్గ్రహైర్భి ర్నిరీక్షిత స్సద్యః,
మారయతి భౌమధామని శనిభేచ నసంశయో భవతి. 13

సూర్యుఁడు దశమస్థానమందుండి పాపులచే జూడఁబడెనేని శిశువు శీఘ్రముగ మృతిపొందును. కుజశనిక్షేత్రములను పొంది పాపులచే జూడఁబడెనేని నిస్సంశయముగ మృతికలుగును.

లగ్నేయేద్రేక్కాణానిగడాహి విహంగపాశధరసంజ్ఞాః,
మరణాయస ప్తవర్షైః క్రూరయుతా నస్వపతి దృష్టః. 14

జన్మలగ్నమందు నిగడసంజ్ఞయు అహిసంజ్ఞయు విహంగసంజ్ఞయు పాశధరసంజ్ఞయు కలిగిన ద్రేక్కాణములు పాపగ్రహములతో గూడుకొని స్వాధిపతిచే జూడఁబడకయుండెనేని శిశువు ఏడుసంవత్సరములు జీవించును— ఇందు జెప్పఁబడిన నిగడాదిద్రేక్కాణములు ముందు జెప్పఁబోవు ద్రేక్కాణాధ్యాయమువలన దెలియఁదగినది.

రాహు శ్చతుష్టయస్థో మరణాయ నిరీక్షితో భవతి పాపైః,
వర్షై ర్వదంతి దశభి ష్షోడశభిః కేచిదాచార్యాః. 15

రాహువు కేంద్రమందుండి పాపులచే జూడఁబడెనేని పదిసంవత్సరములు జీవించును.

పాపా స్త్రికోణ కేంద్రే సౌమ్యా షష్ఠాష్టమవ్యయగతాశ్చ,
సూర్యోదయే ప్రసూత స్సద్యఃప్రాణాం స్త్యజతి జంతుః. 16

పాపగ్రహములు కేంద్రకోణములయందును. శుభగ్రహములు షష్ఠాష్టమవ్యయములయందును ఉండఁగా సూర్యోదయకాలమందు బుట్టిన మనుజుఁడు శీఘ్రముగ మృతిపొందును.

అంశాధిపజన్మపతీ లగ్నపతి శ్చా స్తసమయగతాయస్య,
సంవత్సరై స్తు మరణం నిర్వ్యాజం కతిపయై రేవ. 17

లగ్నాధిపతియు నవాంశాధిపతియు చంద్రస్థితిరాశ్యధిపతియు అస్తంగతులై యుండిరేని కొన్నిసంవత్సరములలోగా మిషలేకున్నట్టుగా మృతి కలుగును.

రాశిప్రమితై ర్వర్షై ర్మారయతి విలగ్నపో రిపుస్థానే,
మాసై ర్ద్రేక్కాణపతి ర్దివసై రంశాధిపో హంతి. 18

లగ్నాధిపతి శత్రుక్షేత్రమందుండెనేని మేషము మొదలు నెంతసంఖ్య కల స్థానమందుండునో అన్ని సంవత్సరములు శిశువు జీవించును ద్రేక్కాణాధిపతి శత్రుక్షేత్రమందుండెనేని మేషము మొదలు ఎంతసంఖ్యకల స్థానమందుండునో అన్నిమాసములు శిశువు జీవించును. నవాంశాధిపతి శత్రుక్షేత్రమందుండెనేని మేషము మొదలు ఎంతసంఖ్యగల స్థామందుండునో అన్నిరోజులు శిశువు జీవించును.

మారయతి షోడశాహాచ్ఛనైశ్చరః పాపవీక్షితో లగ్నే,
సంయుక్తో మాసేనతు వర్షాచ్ఛుభదృష్టి మారయతి. 19

శని పాపులచే జూడఁబడి లగ్నమందుండెనేని శిశువు పదునారురోజులు జీవించును. పాపగ్రహములతోఁగలసియుండెనేని ఒకమాసము జీవించును. పాపులచే జూడఁబడక కూడఁబడక యుండెనేని సంవత్సరము జీవించును.

క్షీణశరీరశ్చంద్రో లగ్నస్థః క్రూరవీక్షితః కురుతే,
స్వర్గగమనం హి పుంసాం కుళీరగోజాఙ్గ పరిత్యజ్య. 20

మేషవృషభకర్కటకములుగాక తక్కినరాసులలో నొకటి లగ్నమై క్షీణచంద్రుఁడుండి పాపులచే జూడఁబడెనేని బుట్టిన శిశువు శీఘ్రముగ మృతిపొందును.

వర్షా న్మారయతి శశీ షష్ఠాష్టమరాశిసంస్థితో లగ్నాత్,
సద్యః క్రూరై ర్దృష్ట స్సౌమ్యై రష్టాష్టకాచ్చైవ. 21

జన్మలగ్నమునకు షష్ఠాష్టమములందు చంద్రుఁడుండెనేని ఒకసంవత్సరము జీవించును. క్రూరులచే జూడఁబడెనేని శీఘ్రముగ మృతిపొందును. శుభులుజూచిరేని ఎనిమిదిసంవత్సరములు జీవించును.

అశుభైశ్శుభైశ్చ దృష్టో వర్షచతుష్కేణ నిర్దిశేదంతం,
అనుపాతః కర్తవ్యః ప్రోక్తాన్యూన్యనగ్రహైర్దృష్టః. 22

పూర్వము జెప్పినరీతిని షష్ఠాష్టమములందున్నచంద్రుఁడు శుభపాపగ్రహములచే మిశ్రమముగ జూడఁబడెనేని శిశువు నాలుగుసంవత్సరములు జీవించును. శుభపాపగ్రహములయొక్క న్యూనాధికము ననుసరించి అనుపాతప్రకారముగ జీవితమును దెలుసుకొనవలయును.

సౌమ్యాష్షష్ఠాష్టమగాః పాపై ర్వక్రోపసంగతై ర్దృష్టాః,
మాసేన మృత్యుదాస్తే యది నశుభై స్తత్ర సందృష్టాః. 23

శుభగ్రహములు షష్ఠాష్టమములలో నొకచోటనుండి వక్రగతులైన పాపులచే జూడఁబడి శుభులచే జూడఁబడక యుండెనేని ఒకమాసము జీవించును.

లగ్నా ద్ద్వాదశధనగైః క్రూరై ర్మృత్యుర్యతేచ రంధ్ర రిపుయుక్తైః,
శుభసంపర్కమయాతై ర్మాసే షష్ఠేష్టమేవాపి. 24

జన్మలగ్నమునకు ద్వితీయద్వాదశములయందు క్రూరగ్రహములుగాని షష్ఠాష్టమములను పొందిన క్రూరగ్రహములుగాని శుభగ్రహయుక్తులుగాకుండిన ఆరవమాసముందుగాని ఎనిమిదవమాసమందుగాని మృతిపొందును.

లగ్నాధిపజన్మపతీ షష్ఠాష్టమరిఃఫగౌ ప్రసవకాలే,
అస్తమితౌ మరణకరౌ రాశిప్రమితై ర్వదేద్వర్షైః. 25

లగ్నాధిపతియు, చంద్రస్థితరాశ్యధిపతియు వీరిద్దరు షష్ఠాష్టమద్వాదశములను పొంది అస్తమయమును పొందిరేని మేషాదిగా నెంతసంఖ్యగల రాశియందుండిరో అన్నిసంవత్సరములకు శిశువు మృతిపొందును.

హోరాధిపస్త్యూనే పాపజితో మరణమేవ విదధాతి,
మాసేనజన్మనాథ స్త్వద్వచ్చంద్రో న యది శుభదృష్టః. 26
చంద్రః కుజరవియుక్తః స్వసుతస్థానే నచాపి శుభదృష్టః,
మరణం శిశోః ప్రయచ్ఛతి వర్షేనవమే నసందేహః. 27

లగ్నాధిపతి సప్తమమందుండి పాపగ్రహములచే జయింపఁబడెనేని ఒకమాసము జీవించును. చంద్రస్థితరాశ్యధిపతిగాని చంద్రుఁడుగాని సప్తమమందుండి పాప

గ్రహములచే జయింపఁబడి శుభులచే జూడఁబడక యుండిరేని ఒకమాసము శిశువు జీవించును. చంద్రుఁడు రవియుక్తుఁడై ద్వితీయమందుగాని పంచమమందుగాని యుండి శుభులచే జూడఁబడకయుండెనేని తొమ్మిదవసంవత్సరమందు మరణము గలుగును.

హోరేశ్వరస్తు మృత్యౌ పాపైః స్సకలైశ్చ దృశ్యతే బలిభిః,
మాసిచతుర్థే మరణం జాతస్య కరోతి మునివాక్యం. 28

లగ్నాధిపతి అష్టమమందుండి బలవంతులైనఅన్నిపాపగ్రహములచేతను జూడఁబడియుండెనేని శిశువు నాలుగుమాసములు జీవించును.

జన్మాధిపతి స్సూర్యస్స సౌరపుత్రసహితోష్టమేభవతి రాశౌ,
వర్షైరాశిప్రమితై ర్మరణాయసితేన సందృష్టః. 29

చంద్రుఁడున్న రాశ్యధిపతి సూర్యుఁడై శనితో కలసి అష్టమమందుండెనేని శుక్రునిచే జూడఁబడినను మేషము మొదలు సూర్యుఁ డెంతసంఖ్యగల రాశియందుండునో అన్నిసంవత్సరములు శిశువు జీవించును.

వ్యయాష్టమష్ఠోదయగే శశాంకే పాపేనయుక్తే శుభదృష్టిహీనే,
కేంద్రేషు సౌమ్యగ్రహవర్జితేషుప్రాణైర్వియోగంవ్రజతిప్రయాతః.

చంద్రుఁడు పాపయుక్తుఁడైన శుభగ్రహములచే జూడఁబడక షష్ఠాష్టద్వాదశములయందుండఁగా కేంద్రములయందు శుభులు లేకుండిరేని శిశువు శీఘ్రముగ మరణమును పొందును.

చక్రస్య పూర్వభాగే పాపా స్సౌమ్యా స్తథేతరేచైవ,
వృశ్చికలగ్నేజాతా గతాయుషో వజ్రముష్టియోగేస్మిన్. 31

వృశ్చికలగ్నమై చక్రముయొక్క పూర్వభాగమందు క్రూరగ్రహములుండి చక్రముయొక్క పశ్చిమభాగమందు శుభులుండిరేని వజ్రముష్టియను యోగము. ఈయోగమునఁ బుట్టిన శిశువు మరణమును పొందును. (చక్రముయొక్క పూర్వాపరభాగము లనఁగా) లగ్నమం దెన్నిభాగలు చెల్లినవో, దశమలగ్నమం దన్నిభాగలు విడిచి చెల్లవలసినవి. ఎన్నిభాగలో అవియు ఏకాదశ ద్వాదశ లగ్న ద్వితీయ తృతీయములు లగ్నమం దెన్నిభాగలు చెల్లినవో చతుర్థమం దన్నిభాగలు కలసి చక్రపూర్వార్థము. చతుర్థలగ్నమందు చెల్లవలసిన భాగలు బంచమ షష్ఠ సప్త మాష్టమ నవములు దశమలగ్నమందు చెల్లియున్నభాగలు కలసి చక్రముయొక్క పశ్చిమార్థమని తెలియఁదగినది.

క్షీణేశశినివిలగ్నే పాపైః కేంద్రేషు మృత్యుసంస్థైర్వా,
భవతి విపత్తి రవశ్యం యవనాధిపతే ర్మతంచైతత్. 32

క్షీణచంద్రుఁడు లగ్నమందుండఁగా పాపగ్రహములు కేంద్రములయందుగాని అష్టమమందుగాని యుండిరేని శీఘ్రముగ మరణము గలుగును.

రాశ్యంతగతైః పాపై స్సంధ్యాయాం తుహినరశ్మిహోరాయాం,
మృత్యుః ప్రత్యేకస్థైః కేంద్రేషు శశాంకపాపైశ్చ. 33

పాపగ్రహములు రాశ్యంతములయందుండి సంధ్యాకాలమందు లగ్నార్థమైన చంద్రహోరయందు జననమైన శిశువు మృతిపొందును. క్షీణచంద్రుఁడు రవి కుజ శనులు ప్రత్యేకముగ నాలుగు కేంద్రములయందుండిరేని శిశువు మృతినొందును.

ద్యూనచతురశ్రసంస్థే పాపద్వయమధ్యగే శశినిజాతః,
విలయం ప్రయాతి నియతం దేవైరపి రక్షితో బాలః. 34

చంద్రుఁడు పాపగ్రహమధ్యగతుఁడై ౭-౪-౮ స్థానములయందుండెనేని శిశువు మరణమును పొందును.

పాపద్వయమధ్యగతే హోరాసప్తాష్టమస్థితేచంద్రే,
సౌమ్యై రబలై ర్దృష్టే జాతో మ్రియతే ధ్రువం హ్యత్ర. 35

చంద్రుఁడు పాపమధ్యగతుఁడై లగ్నసప్తమాష్టములలోనుండి బలహీనులైన శుభులచే జూడఁబడెనేని శిశువు శీఘ్రముగ మృతినొందును.

ద్యూనాష్టమగైః పాపైః క్రూరగ్రహవీక్షితై స్సహ జనన్యా,
మ్రియతే శుభసందృష్టై స్సత్యస్యమతాద్వదేద్వ్యాధిం. 36

పాపగ్రహములు సప్తమాష్టములలోనుండి పాపగ్రహములచే జూడఁబడెనేని తల్లి శిశువు మృతినొందుదురు. శుభులచే జూడఁబడెనేని ప్రబలవ్యాధి గలుగును. ఇది సత్యాచార్యమతము.

గ్రహణోపగతేచంద్రే సక్రూరే లగ్నగే కుజేష్టమగే,
మాత్రాసార్థం మ్రియతే చంద్రవదర్కేచ శస్త్రేణ. 37

రాహుగ్రస్తుఁడైనచంద్రుఁడు పాపగ్రహయుతుఁడై లగ్నమందుండి కుజుఁడష్టమమందుండఁగా జననమయ్యెనేని తల్లితోగూడ శిశువు మృతినొందును. ఇట్లే

సూర్యుఁడు రాహుగ్రస్తుఁడై క్రూరయుతుఁడై లగ్నమందుండి కుజుఁడష్టమమం దుండెనేని మాతాశిశువులకు శస్త్రకృతమైన మరణము గలుగును.

క్షీణే శశిని విలగ్నే కంటకనిధనాశ్రితై స్తథాపాపైః,
సౌమ్యా దృష్టే మృత్యు స్సద్యస్సత్యస్యనిర్దేశః. 38

క్షీణచంద్రుఁడు లగ్నమందుండి కేంద్రాష్టమములందు పాపగ్రహములుండి శుభులచే జూడఁబడక యుండెనేని శిశువు శీఘ్రముగ మృతినొందును.

ద్యూనగతేఽర్కే లగ్నే యమేకుజేవా విపర్యయేవాపి,
అన్యతరయుతే వేందా వశుభై ర్దృష్టేఽచిరాన్మృత్యుః. 39

రవి సప్తమమందుండి లగ్నమందు శనిగాని కుజుఁడుగాని యుండి చంద్రుఁడు కుజునితోనైనను శనితోనైనను కలసియుండి పాపగ్రహములచే జూడఁబడి యుండెనేని శిశువు శీఘ్రముగ మృతినొందును. (విపర్యయేవాపి.) అనుటవలన సప్తమందు కుజుఁడుగాని లేక శనిగాని యుండి లగ్నమందు రవియుండఁగా చంద్రుఁడు కుజశనులలో నొకరితో కలసియుండి పాపగ్రహములచే జూడఁబడి యుండెనేని శిశువు శీఘ్రముగ మృతినొందును.

హోరానిధనాస్తగతైః పాపైః క్షీణే వ్యయస్థితే చంద్రః,
జాతస్య భవేన్మరణం సద్యః కేంద్రేషుచేన్నశుభాః. 40

పాపగ్రహములు లగ్నసప్తమాష్టములను పొంది, క్షీణచంద్రుఁడు ద్వాదశమందుండి, కేంద్రములయందు శుభగ్రహములు లేకుండెనేని శిశువు శీఘ్రముగ మృతినొందును.

లగ్నాంత్యనవమనైధనసంయుక్తాశ్చంద్రసూర్యసౌరారాః,
జాతస్యవధంకుర్యు స్సద్యోగురుణా నచేద్దృష్టాః. 41

లగ్న ద్వాదశ నవమ సప్తమములయందుఁ గ్రమముగ చంద్ర సూర్య శని కుజు లుండి గురుదృష్టి లేకయుండెనేని శీఘ్రముగ శిశువు మృతినొందును.

లగ్నేచంద్రేఽర్కేవా పాపాబలిన స్త్రికోణనిధనేషు,
సౌమ్యై రదృష్టయుక్తా స్సద్యోమరణాయకీర్తితాయవనైః. 42

లగ్నమందు చంద్రుఁడుగాని, సూర్యుఁడుగాని యుండి పాపగ్రహములు బలవంతములై పంచమాష్టమనవమములయందుండి శుభులచే జూడఁబడక కూడఁబడక యుండెనేని శీఘ్రముగ శిశువు మృతిపొందును.

శుక్రోరవిశనిసహితో మారయతి నరం సదాప్రసవకాలే,

దృష్టోపి దేవగురుణా నవభిర్వర్షై ర్నసందేహః. 43

శుక్రుఁడు రవిశనులతో కలసియుండెనేని గురునిచే జూడఁబడినను శిశువు తొమ్మిది సంవత్సరములు జీవించును.

యత్రస్థ స్తత్రస్థో రుధిరార్కశనైశ్చ రీక్షితశ్చంద్రః,
జననీ మృత్యుం కుర్యా న్నతు సౌమ్యనిరీక్షితస్సద్యః. 44

చంద్రుఁడేరాశియందైనను ఉండి రవికుజశనులచే జూడఁబడి శుభులచే జూడఁబడక యుండెనేని శీఘ్రముగ తల్లి మృతినొందును.

రుధిరశనైశ్చరదృష్టో దివసకరో దివసజన్మని తు యస్య,
పాపయుతో వా హన్యా త్పితరం నిస్సంశయం జాతః. 45

పగటి జన్మమై సూర్యుఁడు కుజశనులచే కలసినను జూడఁబడినను శీఘ్రముగ తండ్రి మృతినొందును.

రహితో బుధగురుశుక్రై ర్జన్మని రుధిరాంగసౌరసహితోర్కః,
కథయతి పితరమతీతం పితురపిచ శరీరకర్తారమ్. 46

జననకాలమున సూర్యుఁడు శుభసంపర్కము లేనివాఁడై కుజశనులచే జూడఁబడిగాని కలసిగాని యుండెనేని శిశువుయొక్క తండ్రి పితామహుఁడు మృతినొందుదురు.

పాపగ్రహమధ్యగతో దివసకరో దివసజన్మనినరస్య,
పాపయుతో వా హన్యా త్పితరం నిస్సంశయం జాతమ్. 47

పగటిజన్మముకలిగి సూర్యుఁడు పాపమధ్యస్థుఁడైనను లేక పాపయుతుఁడైనను శిశువుయొక్క తండ్రి మృతినొందును.

సూర్యాదష్టమరాశౌ యది యుక్తౌ సౌరలోహితౌ ప్రసవే,
సౌమ్యాదృష్టౌ నిధనం కుర్యాతాం సద్య ఏవ పితుః. 48

తా. ప్రసవకాలమున సూర్యున కష్టమరాశియందు కుజశనులు కలసియుండి శుభులచే జూడఁబడక యుండిరేని తండ్రి శీఘ్రముగ మృతినొందును.

పాపగ్రహసంయుక్త శ్చరరాశిగతో దివాకరః ప్రసవే,
విషశస్త్రజలాన్మృత్యుం కథయ త్యల్పాయుషం పితరం. 49

తా. రవి పాపగ్రహముతో కలసి చరరాశియందుండెనేని స్వల్పాయుస్సు గల తండ్రి విషశస్త్రాదులవలన శీఘ్రముగ మృతినొందును.

చంద్రా దష్టమరాశౌ నవమేవా సప్తమేపివా పాపాః,

స ర్వేఽత్రాన్యతమే హాన్యు ర్జాతం సహ జనన్యా. 50

పాపగ్రహములు చంద్రునకు సప్తమమందుగాని అష్టమమందుగాని నవమమందుగాని యుండెనేని మాతాశిశువులకు మరణము గలుగును.

చరరాశిగతే సూర్యే దినజన్మని వీక్షితే కుపుత్రేణ,
కథయతి విదేశయాతం జాతస్య శరీరకర్తారం. 51

పగటియందు జన్మముకలిగి జన్మకాలమున సూర్యుఁడు చరరాశియందుండి కుజునిచే జూడఁబడెనేని తండ్రి విదేశమందుండఁగా జన్మము కలుగును.

చరరాశిగతం సౌరం యద్యర్కో రాత్రిజన్మనీక్షేత,
అత్రాపి విదేశస్థం కథయతి పితరం ప్రసూతస్య. 52

రాత్రియందు జన్మముకలిగి శని చరరాశి యందుండి రవిచే జూడఁబడెనేని తండ్రి విదేశమందుండఁగా జన్మము కలుగునని తెలియఁదగినది.

రుధిరసహితస్తు సౌర శ్చరభవనే రాత్రిజన్మని నరస్య,
కథయతి పితరమతీతం పరదేశే నాత్రసందేహః. 53

రాత్రియందు జన్మలగ్నము చరరాశియై కుజశనులు కలసి చరరాశియందుండిరేని తండ్రి విదేశమందు మృతినొందును.

యత్రస్థ స్తత్రస్థ స్స్వపుత్రరుధిరాంగసంగతస్సౌర్యః,
ప్రాగ్జన్మనో నివృత్తం కథయతి పితరం ప్రసూతస్య. 54

ఏరాశియందైనను జన్మకాలమున రవికుజశనులు కలసియుండిరేని జన్మమునకు పూర్వమే (అనఁగా గర్భస్థుఁడై యుండఁగనే) తండ్రి మరణమును పొందును.

జన్మాష్టసప్తమష్ఠద్వాదశసంస్థేషు పాపేషు,
మాతాసు తేన సార్ధం మ్రియతే నాస్త్యత్ర సందేహః. 55

జన్మలగ్నషష్ఠసప్తమాష్టమముల యందు పాపగ్రహములందరునుండిరేని శిశువుతోఁగూడ తల్లి మృతినొందును.

జీవతి మాతామ్రియతే సూను ష్షష్ఠాష్టమేషు పాపేషు,
జన్మాష్టసప్తమేషుచ జీవతి సూను ర్మ్రియేత తన్మాతా. 56

పాపగ్రహములన్నియు షష్ఠాష్టమములయందుండెనేని తల్లి జీవించి శిశువు మరణము నొందును. లగ్నసప్తమాష్టమములందు పాపగ్రహములన్నియు నుండెనేని శిశువు జీవించి తల్లి మరణము నొందును.

వక్రోవా సౌరోవా ద్వాదశసంస్థో నయనహంతా,

దక్షిణనయనం సౌరో వామమథాంగారకో హన్యాత్. 57

కుజుఁడు ద్వాదశమందుండెనేని కుడినేత్రమును, శనియుండెనేని ఎడమనేత్రమును హరించును.

యుగపచ్చంద్రాదిత్యౌ ద్వాదశభే విస్థితౌ గ్రహౌ స్యాతాం,
కురుతః ప్రసూతమంధం పాపష్షష్ఠేథవానిధనే. 58

రవిచంద్రులు ద్వాదశరాశియం దొకభాగయందుండిరేని పాపగ్రహము షష్ఠమందుగాని అష్టమమందుగాని వుండినా శిశువు అంధుఁడగును.

అథవాప్యన్యతరయుతే ద్వాదశభే జాయమానస్య,
అత్రాపి హరే న్నయనం దక్షిణ మర్క శ్శశీసవ్యం. 59

సూర్యుఁడు ద్వాదశమందుండెనేని కుడినేత్రమును చంద్రుఁడుండెనేని ఎడమనేత్రమును హరించును.

స్వర్భానునోపసృష్టా యది హోరాదినకరశ్చజామిత్రే,
జాత స్తత్ర మనుష్యో నిస్సందిగ్ధం భవ త్యంధః. 60

రాహువు లగ్నమందుండి సూర్యుఁడు సప్తమమందుండెనేని శిశువు గ్రుడ్డివాఁడగును.

ధనరాశౌ ద్వాదశభే చంద్రసూర్యశ్చ విస్థితోయత్ర,
తత్రాపి భవత్యంధో యద్యష్టమషష్ఠయోఃపాపౌ. 61

ద్వితీయమందు చంద్రుఁడు ద్వాదశమందు సూర్యుఁడు షష్ఠాష్టమములయందు పాపగ్రహములు యుండెనేని శిశువు అంధుఁడగును.

రజనికర ష్షష్ఠగతో నిధనే సూర్యోరవేస్సుతస్తు శుభే,
వక్రః కుటుంబరాశౌ వత్రాప్యంధోభవే జ్జాతః. 62

చంద్రుఁడు ఆరవస్థానమునందును, ఎనిమిదవస్థానమందు రవియు, శని తొమ్మిదవస్థానమందును, కుజుఁడు రెండవస్థానమందునను ఉండిరేని శిశువు గ్రుడ్డివాఁడగును.

రుధిరాంగసౌరయుక్త శ్చంద్రో నిధనేథవాపి షష్ఠేవా,
పిత్తశ్లేష్మవికారై ర్దృష్టిం హన్యా దశుభయుక్తః. 63

చంద్రుఁడు కుజశనులతో కలసి షష్ఠాష్టమములలో నొకచోటనుండి శుభులతో కూడకయుండెనేని పైత్యాదిగుణములచే నేత్రావరోధము గలుగును.

దక్షిణమష్టమసంస్థ స్సవ్యంతు హరే త్సమాశ్రితష్షష్ఠం,

సౌమ్యై ర్నవీక్షితతను స్సదోఽనయనం హరే ద్ధరే త్పశ్చాత్. 64

చంద్రుఁడు పాపయుక్తుఁడై ఎనిమిదింటయుండెనేని కుడికన్నును ఆరింటనుండెనేని ఎడమకన్నును హరించును. శుభులు జూచిరేని కాలాంతరమున హరించును.

దినకరసుతేన సహితో నిధనే చాంత్యే సమాశ్రితశ్చంద్రః,
వాతశ్లేష్మవికారై ర్దృష్టిం హన్యా దశుభదృష్టః. 65

చంద్రుఁడు శనితోఁ కలసి శుభులచే జూడఁబడక అష్టమమందుగాని ద్వాదశమందుగాని యుండెనేని వాతశ్లేష్మాదిగుణములచే గ్రుడ్డివాఁడగును.

నిధనే దక్షిణనయనం త్యాగే సవ్యం హరేత్తు నియమేన,
సౌమ్యైస్తు దృశ్యమానో నహరే ద్దధవాహరేత్పశ్చాత్. 66

చంద్రుఁడు శనితో అష్టమమందుండెనేని కుడికన్నును హరించును. ద్వాదశమందుండెనేని ఎడమకన్నును హరించును. శుభులు జూచిరేని కాలాంతరమున నేత్రావరోధము కలుగును.

ఏతేనైవతు విధినా సౌరారదివాకరాశ్రితశ్చంద్రః,
కుర్యా ద్దృష్టివికారం నానారోగై ర్ప్రథివంజంతోః. 67

పూర్వోక్త ప్రకారముగ చంద్రుఁడు రవికుజశనులతో కలసి షష్ఠాష్టద్వాదశములలో నొకచోటనుండిరేని అనేకవికారములచే దృష్టివికారము గలుగును.

ఏకాదశే తృతీయే హోరాయాం పాపసంయుతే శశిని,
కర్ణవికలో నరస్స్యా త్పాపగ్రహవీక్షితస్సద్యః. 68

చంద్రుఁడు పాపగ్రహయుతుఁడై లగ్న తృతీయైకాదశములలో నొకచోటయుండెనేని కర్ణవైకల్యము గలుగును. పాపగ్రహములు జూచిరేని శీఘ్రముగ గలుగును.

నవమే పంచమరాశౌ పాపగ్రహవీక్షితౌ గ్రహౌస్యాతాం,
శ్రోత్రోపఘాత మతులం కుర్యాతాం జాతమాత్రస్య. 69
నవమే దక్షిణకర్ణం వామం వై పంచమే గ్రహోహన్యాత్,
అత్రైవ సౌమ్యభేవా శుభదృష్టేవా శుభంవాచ్యం. 70

జన్మలగ్నమునకు నవమస్థానమందు గ్రహముండి పాపగ్రహముచే జూడఁబడెనేని సవ్యకర్ణమును హరించును. పంచమమందు గ్రహముండి పాపగ్రహములచే జూడఁబడెనేని వామకర్ణమును హరించును. శుభక్షేత్రమైనను శుభులచే జూడఁబడినను అట్టుల గలుగదు.

రాశౌ హోరాంతరంప్రాప్య యోయస్మిన్ వ్యాధిమాప్నుయాత్,
తచ్చాస్యహోరాప్రసవే చంద్రస్థానంచ యద్భవేత్. 71

జననకాలమున లగ్నముగాని చంద్రస్థితరాశిగాని ఏగ్రహాధిపరాశియగునో ఆగ్రహమునకు సంబంధించిన కర్ణవ్యాధి గలుగుననిభావము.

సవ్యాపసవ్యభాగే యోగమద్ధైవం గ్రహాస్తు సంప్రాప్తాః,
కుర్యుర్వ్రణాంచ చిహ్నం వ్యంగభయం పాపవీక్షితా సౌమ్యాః.

పూర్వోక్తప్రకారముగా యోగకర్తలైన శుభగ్రహములు శిశువుయొక్క వామదక్షిణభాగములయందు నాలుగవ అధ్యాయములో ఐదవశ్లోకములో జెప్పినరీతిని ఏప్రదేశమందుందురో ఆదేశమందు మచ్చయుండును. పాపగ్రహములచేజూడఁబడిరేని ఆభాగమందు అంగభయమును అనఁగా వ్రణాదులను గలుగఁజేయుదురు.

విదిత్వా త్రితయం హ్యేత త్కృత్స్నస్యతు విశేషతః,
శుభాశుభౌతు విజ్ఞేయౌ గ్రహాసంయోగకారణౌ. 73

పూర్వము జెప్పిన యోగములను దెలుసుకొని శుభాశుభములను దెలుసుకొనవలయును.

చంద్రాదిత్యౌ తృతీయస్థౌ మీనక్షేత్రంచ యస్యతు,
వ్యాధిం తత్ర విజానీయా త్త్రిరాత్రం తస్యజీవనం. 74

మీనము లగ్నమై రవిచంద్రులు వృషభమందుండిరేని వ్యాధిగలిగి శిశువు మూఁడురోజులు జీవించును.

అత స్తృతీయే నక్షత్రే సమస్తే వ్యస్తగేపివా,
రవౌ రాత్రింపరాంజీవే చ్చంద్రే దశమమాశ్రితే. 75

జన్మనక్షత్రమునకు పూర్వాపరములయందైన మూఁడవనక్షత్రమందు సూర్యుఁడుండి చంద్రుఁడు దశమస్థానమందుండేని శిశువు ఒకరోజు జీవించును.

సహితౌ చంద్రజామిత్రే యస్యాంగారకభాస్కరౌ,
జాతస్య తస్యహి తదా భవే త్సప్తాహజీవితం. 76

చంద్రునకు సప్తమరాశియందు రవికుజులు కలసియుండిరేని శిశువు ఏడురోజులు జీవించును.

చతురశ్రస్థితాః పాపాః వామదక్షిణగా యదా,
తదా యో వ్యాధి మాప్నోతి దశరాత్రం సజీవతి. 77

చతుర్థాష్టమములందు పాపగ్రహములుండఁగా వ్యాధిగలిగెనేని పదిరోజులలో శిశువు మృతినొందును.

త్రికోణే దక్షిణే సూర్య శ్చంద్రో వామే యదాభవేత్,
యస్తదాలభతే వ్యాధిం ద్వాదశాహం సజీవతి. 78

నాల్గవయధ్యాయమందు మూర్ధాలోచన యను ఐదవశ్లోకమువలన జెప్పిన రీతిని దక్షిణభాగమందైన త్రికోణరాశియందు సూర్యుఁడును, వామభాగమందైన త్రికోణరాశియందు చంద్రుఁడును యుండఁగా వ్యాధిగల శిశువు పండ్రెండురోజులు జీవించును.

త్రికోణస్థే యదాచంద్ర శ్చతురశ్రేథ భాస్కరః,
తదా దుర్వ్యాధినా పుత్ర స్త్రిరాత్రం నాతివర్తతే. 79

త్రికోణస్థానమందు చంద్రుఁడు చతురాష్టమములయందు సూర్యుఁడు యుండెనేని శిశువు దుష్టవ్యాధిచే మూఁడురోజులు జీవించును.

యదాహోరాచతుర్థస్థ శ్చంద్రష్షష్ఠస్థితో యది,
అష్టాదశాహంచ నర స్తదా వ్యాధిసమన్వితః. 80

చతుర్థస్థానమందు చంద్రుఁడు, ఆరింట రవియు నుండెనేని శిశువు వ్యాధిగలవాఁడై పదునెనిమిదిరోజులు జీవించును.

రవిర్యదా చంద్రమస స్త్రికోణస్థానమాశ్రితః,
వింశతిం దివసాన్ జీవే త్తదా వ్యాధిభయార్దితః. 81

చంద్రునకు త్రికోణస్థానమందు రవియుండఁగా వ్యాధిగల శిశువు ఇరువది రోజులు జీవించును.

హోరాష్టమస్థిత స్సూర్య స్సౌరభౌమనిరీక్షితః,
యః పుమాన్ప్రాప్నుయా ద్వ్యాధిం నసజీవే ద్విపద్యతే 82

లగ్నమునకు అష్టమస్థానమందు సూర్యుఁడుండి కుజశనులచే జూడఁబడుచుండఁగా వ్యాధిగల మనుజుఁడు జీవించఁడు.

హోరాయాం కంటకే భౌమో భవే ద్యస్య ప్రజాయతః,
నచ కేంద్రగతో జీవో జాయతే మృతఏవసః. 83

కేంద్రములయందు కుజుఁడుండి గురుఁడు లేకుండెనేని మృతశిశువు జనించును.

అథ హోరాగతస్సూర్యో నచ కేంద్రే బృహస్పతిః,
నిధనేవాపరః కశ్చి జ్జాతమాత్రో వినశ్యతి. 84

లగ్నమందు సూర్యుఁడుండి కేంద్రములయందు బృహస్పతి లేకుండి అష్టమమందు గ్రహముండెనేని శిశువు శీఘ్రముగ మృతినొందును.

హోరాయాం కంటకే చంద్రో నచ కేంద్రే బృహస్పతిః,
నిధనేవాపరఃకశ్చి జ్జాతమాత్రో వినశ్యతి. 85

కేంద్రములయందు చంద్రుఁడుండి బృహస్పతి లేకుండి అష్టమస్థానము గ్రహసహితమై యుండెనేని శిశువు శీఘ్రముగ మృతినొందును.

ద్రేక్కాణజామిత్రగతో యస్యస్యా ద్దారుణగ్రహః,
హోరాగత శ్శశాంకశ్చ సద్యో హారతి జీవితం. 86

క్రూరగ్రహములు లగ్నమందే ద్రేక్కాణము భుక్తమగునో సప్తమరాశియందా ద్రేక్కాణమందుండి లగ్నమందు చంద్రుఁడుండెనేని శిశువు శీఘ్రముగ మృతినొందును.

గ్రహోన్నమేయు ర్బహవో నిధనే యస్య జన్మని,
మాసంవా సప్తరాత్రంవా తస్యాయు స్సముదాహృతం. 87

అష్టమస్థానమందనేకగ్రహము లుండిరేని శిశువు ఏడురోజులుగాని లేక ఒకమాసముగాని జీవించును.

శనైశ్చరశ్చ హోరాయాం నిధనేవా మహీసుతః,
నచ దేవగురుః కేంద్రే మృతగర్భః ప్రసూయతే. 88

లగ్నమందు శనియు అష్టమమందు కుజుఁడును యుండి కేంద్రములయందు గురుఁడు లేకుండెనేని మృతప్రసవము గలుగును.

యఃప్రాగ్విలగ్నే ద్రేక్కాణ స్తత్సమానో యదాగ్రహః,
భవే త్త్రికోణగాః పాపా స్తత్సమానఫలోభవేత్. 89
సౌరేర్వ్యాధి మవాప్నోతి మరణం ధరణీసుతే,
సూర్యేస్యా ద్వ్యాధివైకల్యం మరణం నాత్రసంశయః. 90

లగ్నప్రథమద్రేక్కాణమందుగాని త్రికోణస్థానములయందుగాని శనియుండెనేని వ్యాధి గలుగును. రవికుజులుండిరేని మరణము గలుగును.

అథ హోరాగతో భౌమః కేంద్రస్థశ్చ భృగోస్సుతః,
సవై మరణ మాప్నోతి హోరాయాం పునరాగతే. 91

లగ్నమందు కుజుఁడు. తదితరకేంద్రములయందు శుక్రుఁడు యుండెనేని శిశువు మరణమునొందును.

గురు స్త్రికోణే హోరాయాం హోరేశశ్చ మహీసుతః,
తస్యాన్యతర కేంద్రస్థ స్సద్యోజీవితనాశనః. 92

త్రికోణస్థానములయందు గురువు లగ్నాధిపతి లగ్నమందు యుండినను కుజుఁడు త్రికోణములయందుగాని కేంద్రములయందుగాని యుండెనేని శిశువు శీఘ్రముగ మృతినొందును.

నన్నైధనేగ్రహః కశ్చి త్పాపో హోరాగతో౽థవా,
కేంద్రేవాన్యతమే జీవో జీవ త్యష్టోత్తరంశతం. 93

అష్టమమందు గ్రహము లేకుండి, లగ్నమందు పాపగ్రహములేకుండి, కేంద్రములయందు గురుఁడుండెనేని నూటయెనిమిదిసంవత్సరములు జీవించును.

న కేంద్రే కశ్చిదాగ్నేయో నత్రికోణే నన్నైధనే,
గురుశుక్రౌచ కేంద్రస్థా జీవ త్యష్టోత్తరంశతం. 94

కోణములయందుగాని కేంద్రములయందుగాని అష్టమమందుగాని పాపగ్రహములు లేకుండి గురుశుక్రులు కేంద్రములయందుండిరేని నూటయెనిమిదిసంవత్సరములు జీవించును.

యది హోరాగత శ్శుక్రః కేంద్రేవాన్యతమే గురుః,
నైధనేనచ పాపస్యా త్సవింశం జీవతేశతం. 95

లగ్నమందు శుక్రుఁడు కేంద్రములయందు బృహస్పతి యుండి అష్టమమందు పాపగ్రహములు లేకుండిరేని నూటయిరువదిసంవత్సరములు జీవించును.

రాశౌ కర్కటహోరాయాం గురుశుక్రౌసమన్వితౌ,
గురుశ్చంద్రయుతోవాపి నిధనేనచ కశ్చన. 96

నచ కేంద్రగతాః పాపా నత్రికోణే నజాయతే,
తస్యాయు రమరప్రఖ్యం నిశ్చయేనతు కీర్త్యతే. 97

లగ్నము కర్కటకమై గురుశుక్రులుండినను లేక గురుచంద్రులుండినను, అష్టమస్థానము గ్రహరహితమై కేంద్రకోణములయందు పాపగ్రహములు లేకుండిరేని దేవతలతో సమానమైన (అనఁగా అసంఖ్యాకమైన) ఆయుర్దాయము గలవాఁడగును.

నిధనా స్తవ్యయలగ్నత్రికోణగాః క్షీణచంద్రసంయుక్తాః,
పాపాబలిన శ్శుభద్రై రదృశ్యమానా గతాయుషః ప్రాయః. 98

క్షీణచంద్రుఁడు పాపగ్రహములు కలిసి లగ్నత్రికోణసప్తమాష్టమద్వాదశములందుండి శుభగ్రహములచే జూడఁబడక యుండఁగా శిశువు మరణమునొందును

యోగే బలినః స్థానం స్వంవా లగ్నంగతేపివా చంద్రే,
బలవతి పాపైర్దృష్టే వర్షాంతే మృత్యుకాలస్స్యాత్. 99

అరిష్టయోగకర్తృగ్రహములలో బలయుక్తగ్రహము జన్మకాలమం దేరాశి యందుండునో ఆరాశిని చంద్రుఁడు బలయుక్తుఁడై పాపయుతుఁడై సంవత్సరము లోఁగా నెపుడు పొందునో అపుడుగాని చంద్రుఁడు పాపయుతుఁడై బలవంతుఁడై ఒకసంవత్సరములోఁగా జన్మకాలమందు తానున్నరాశినిగాని లేక జన్మలగ్నమునుగాని నెపుడు పొందునో అపుడు శిశువు మృతినొందును.

రవిచంద్రభౌమగురుభిః కుజగురుసౌరేందుభిస్తథైకస్థైః,
రవిశనిభౌమశశాంకైర్మరణం ఖలు పంచభిర్వర్షైః. 100

రవిచంద్రకుజగురులు కలసియున్నను చంద్రకుజగురుశనులు కలసియున్నను రవిచంద్రకుజశనులు కలసియున్నను ఐదుసంవత్సరములు శిశువు జీవించును.

రవిణాయుక్తశ్శశిజః సౌమ్యైర్యద్యక్షో వినాశయతి నూనం,
ఏకాదశభిర్వర్షైర్దేవాంశేపి స్థితంజాతం. 101

బుధుఁడు రవియుక్తుఁడాయెనేని శుభులచే జూడఁబడినను శిశువు పదునొకొండుసంవత్సరములు జీవించును.

లగ్నే రవి మంద కుజాశ్శుక్రగృహే సప్తమే శశీక్షీణః,
దృష్టో నదేవగురుణా సప్తభిరబ్దైర్వినాశయతి. 102

లగ్నమందు రవికుజశనులు. సప్తమస్థానము వృషభతులలలో నొకటియై అందు క్షీణచంద్రుఁడుండి గురుదృష్టి లేకయుండెనేని ఏడుసంవత్సరములు శిశువు జీవించును.

కేంద్రే రవిముషితతనుః క్షితిసుతమందావలోకితోథయుతః,
వర్షచతుష్కేచంద్రో మారయతి కిమత్రగణితేన. 103

క్షీణచంద్రుఁడు కేంద్రమునుండి కుజశనులతో కలసినను జూడఁబడినను శిశువు నాల్గుసంవత్సరములు జీవించును. గణితమువలన వచ్చునట్టి ఆయుర్దాయమువలన ప్రయోజనము లేదనిభావము.

లగ్నాధిపతేశ్చంద్రో మరణపదస్థోఽతికృష్ణతాంయాతః,
క్రూరైస్సకలైర్దృష్టో నశుభైస్సర్వైస్త్రిభిస్తు మారయతి. 104

లగ్నాధిపస్థితస్థానమువల్లనుంచి క్షీణచంద్రుఁ డష్టమస్థానమందుండి శుభులచే

జూడఁబడక పాపగ్రహములచే జూడఁబడియుండెనేని శిశువు మూఁడుసంవత్సరములు జీవించును.

లగ్నాధిపతిః పాప శ్శశినోంశే రిఃఫగోయదిచ చంద్రాత్,
క్రూరై ర్విలోక్యమానో మారయతి శిశుం నవభిరబ్దైః. 105

లగ్నాధిపతి పాపగ్రహమై చంద్రునకు ద్వాదశరాశియందైన చంద్రాంశయందుండెనేని శిశువు తొమ్మిదిసంవత్సరములు జీవించును.

దర్శనభాగే సౌమ్యాః క్రూరాశ్చాదృశ్యకే ప్రసవకాలే,
రాహు ర్లగ్నోపగతో యమక్షయం నయతి పంచభిర్వర్షైః. 106

దృశ్యచక్రార్థమందు శుభగ్రహములు అదృశ్యచక్రార్థమందు పాపగ్రహములు లగ్నమందు రాహువు యుండెనేని శిశువు ఐదుసంవత్సరములు జీవించును. (దృశ్యచక్రార్థమనఁగా: లగ్నమందెన్నిభాగలుదయించినవో అవియు, ద్వాదశైకాదశదశమనవమాష్టమరాసులు సప్తమరాశియందు లగ్నమం దెన్నిభాగ లుదయించవలెనో అన్నిభాగలు కలసి దృశ్యచక్రార్థ మనఁబడును. లగ్నమం దుదయించనలసినభాగలు ద్వితీయతృతీయ చతుర్థపంచమషష్ఠరాసులు సప్తమరాశియందుదయించవలసినభాగలు కలసి అదృశ్యచక్రార్థమనియుఁ జెప్పఁబడును

రాహు స్సప్తమభవనే శశిసూర్యనిరీక్షితో నశుభదృష్టః,
దశభి ర్ద్వాభ్యాం సహితై రబ్దై ర్జాతం వినాశయతి. 107

రాహువు సప్తమమందుండి శుభగ్రహములచే జూడఁబడక సూర్యచంద్రులచే జూడఁబడెనేని శిశువు పండ్రెండుసంవత్సరములు జీవించును.

ఘటసింహవృశ్చికోదయకృతస్థితి ర్జీవితం హరతి రాహుః,
పాపై ర్నిరీక్ష్యమాణ స్సప్తమితై ర్నిశ్చితం వర్షైః. 108

సింహవృశ్చికకుంభములలో నొకటి లగ్నమై రాహువుయుండి పాపులచే జూడఁబడెనేని శిశువు ఏడుసంవత్సరములు జీవించును.

కేతోరుదయం పూర్వం పశ్చా దుల్కాదిపవననిర్ఘాతాః,
రౌద్రే సార్పముహూర్తే ప్రాణై స్సంత్యజ్యతే జంతుః. 109

ధూమకేతువు, నక్షత్రపతనము, పిడుగుపడుట, ప్రచండవాయువు విసరుట మొదలగునవి గలుగుచుండ రౌద్రసార్పముహూర్తములందు జనించిన శిశువు శీఘ్రముగ మృతినొందును (రౌద్రసార్పముహూర్తము లనఁగా సూర్యోదయాది నాల్గుఘడియల పరిమితిగలవి.)

క్షీణం యదాశశాంకం పశ్యే ద్రాహు స్సమాగతం పాపైః,
మారయతి తదాదివసై ర్నిర్వ్యాజం కతిపయై రేవ. 110

పాపగ్రహయుతుఁడై క్షీణచంద్రుఁడు రాహువుచే జూడఁబడెనేని శిశువు మృతినొందును.

కుంభే దిశతి శశాంకో భాగేమృత్యుం త్రథైనవింశాఖ్యే,
సింహేచ పంచమేంశే వృషేచ నవమే త్ర్థైవో క్తః. 111

లగ్నము ముప్పదిభాగలుజేయ నందొకటి భాగ యనఁబడును. కుంభరాశియం దిరువదియవ భాగయందును, సింహరాశియం దైదవ భాగయందును వృషభరాశియందు తొమ్మిదవభాగయందును చంద్రుఁడుండెనేని శిశువు మృతినొందును.

అలినిత్రివింశయు క్తే మేషేచ తదాష్టమే దిశతి మృత్యుం,
కర్కటకే ద్వావింశే తులినిచతుర్థే మృగేవింశే. 112

వృశ్చికరాశియం దిరువదిమూడవభాగయందును, మేషరాశియం దెనిమిదవభాగయందును, కర్కటరాశియం దిరువదిరెండవభాగయందును, తులారాశియందు నాల్గవ భాగయందును చంద్రుఁడుండెనేని శిశువు మృతినొందును.

కన్యాయాం ప్రథమేంశే ధనుర్ధరేష్టాదశేఝషేదశమే,
మిథునేచ ద్వావింశే శశీప్రసూతస్య మరణకరః. 113

కన్యయందు మొదటిభాగయందును, ధనుస్సుయందు పదునెనిమిదవభాగయందును, మీనమందు పదియవభాగయందును, మిథునమం దిరువదిరెండవభాగయందును చంద్రుఁడుండెనేని శిశువు మృతినొందును.

యేతూక్తా శ్శశినోంశాజన్మనివర్గ్గత్తే స్తు తావద్భిః,
మర్ధణంహి జన్మభాజా మప్యంతకబద్ధరశ్మీనాం. 114

పూర్వము జెప్పినప్రకార మేరాశియందైనను ఉక్తభాగయం దుండెనేని ఆభాగ యెంతసంఖ్యగలదో అన్నిసంవత్సరములు జీవించును.

ఏవంసర్వప్రయత్నేన జాయమానస్య దేహినః,
హోరాస్థానాని కేంద్రాణి చింతనీయాని తద్వథా. 115

చింతయే జ్జాయమానస్య స్థానరాశిషు నిత్యశః,
బృహస్పతి ర్నృణాంజీవ స్తస్యనిత్యబృహస్పతేః. 116

పంచదశషట్సమేత శ్చత్వారింశ త్తదైకవింశచ్చ,
త్రింశచ్చత్వారింశ త్షష్టిస్త్రింశత్క్రమాయుహోరాయాః. 117

ప్రోక్తాసహజేతుర్యే పంచమకే సప్తమేచ నవమేచ,
దశమే చైకాదశకే గృహేషు జీవస్థితౌ వర్షాః. 118

మనుష్యులకు ఆయుర్దాయము నిచ్చు గ్రహములలో గురుఁడు ప్రధానుఁడు గాన గురుస్థితిని దెలుసుకొని ఆయుర్నిర్ణయమును జేయవలయును. బృహస్పతి జన్మలగ్నము నకు తృతీయమందుండెనేని ఇరువదియొక్క సంవత్సర మాయుర్దాయము నిచ్చువాఁడగును. ఇట్లే చతుర్థ పంచమ సప్తమ నవమ దశమ ఏకాదశములయందున్నవాఁడై క్రమముగ 40,21,30,40,60,30 సంవత్సరము లాయుర్దాయము నిచ్చువాఁడగును.

ఇతి దశమోఽధ్యాయః.

చంద్రారిష్టభంగములను దెలుపు పదునొకండవ యధ్యాయము.

సంభూతారిష్టాఖ్యా భంగస్తేషాం యథాభవేద్యోగైః,
తానాగమతో వక్ష్యే ప్రధానభూతాయతస్తేత్ర. 1

పూర్వము జెప్పిన అరిష్టములకు హోరాశాస్త్రమందు జెప్పినరీతిని అరిష్టభంగ యోగములను జెప్పుచున్నాను.

ఉడుపతికృతరిష్టానాం భంగస్తావన్నిరూప్యతే పూర్వమ్,
సమ్యక్శేషాణామపి యథానుతం బ్రహ్మపూర్వాణామ్. 2

మొదట చంద్రారిష్టములకు భంగమును జెప్పి తరువాత హోరాశాస్త్రజ్ఞులమతాను సారము తక్కిన అరిష్టభంగములను జెప్పుచున్నాను.

సర్వైర్గగనభ్రమణై ర్దృష్టశ్చంద్రో వినాశయతిరిష్టం,
ఆపూర్యమాణమూర్తి ర్యథానృప స్సునయవిద్వేష్టౄన్. 3

పూర్ణచంద్రుఁడు గ్రహములన్నిటిచేతను జూడఁబడెనేని రిష్టలను హరించును.

చంద్ర స్సంపూర్ణతను శ్శుక్రేణ నిరీక్షిత స్సుహృద్భాగే,
రిష్టహరాణాం శ్రేష్ఠో వాతహరాణాం యథావస్తిః. 4

పూర్ణచంద్రుఁడు మిత్రనవాంశయందున్న శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని రిష్ట భంగమును జేయును.

పరమోచ్చే శిశిరతను ర్భృగుతనయనిరీక్షితో హరతి రిష్టం,
సమ్యగ్వి రేకవమనం కఫపిత్తానాల యథాదోషమ్. 5

పరమోచ్చయందున్న చంద్రుఁడు శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని రిష్టలను హరిం చును.

చంద్ర శ్శుభవర్గస్థః క్షీణోపి శుభేక్షితో హరతి రిష్టం,
ఫలమివ మహతీసారం జాతీఫలవల్కలకక్వథితమ్. 6

క్షీణచంద్రుఁడైనను శుభవర్గమందుండి శుభులచే జూడఁబడెనేని రిష్టలను హరించును.

సప్తాష్టమషష్ఠస్థా శ్శశినస్సౌమ్యాహరం త్యరిష్టఫలం,
పాపైరమిశ్రచారాః కల్యాణఘృతం యథోన్మాదమ్. 7

చంద్రునకు షష్ఠసప్తమాష్టమములయందు పాపులతో కలియక శుభులుండిరేని రిష్టలను హరించును.

యుక్త శ్శుభ ఫలదాయిభి రిందుస్సౌమ్యై ర్నిహం త్యరిష్టాని,
తేషామేవత్ర్యంశే లవణస్రుతిపూరవచ్ఛ్రవణరోగమ్. 8

చంద్రుఁడు ఉచ్చమిత్రస్వక్షేత్రములయందుండి శుభఫలదాయకులైన శుభగ్రహములచే జూడఁబడెనేని అరిష్టములను హరించును. చంద్రుఁడు శుభద్రేక్కాణములయందుండి శుభులచే జూడఁబడెనేనియు రిష్టలను హరించును.

ఆపూర్యమాణమూర్తి ర్ద్వాదశభాగే శుభస్య యదిచంద్రః,
రిష్టం నయతి వినాశం తక్రాభ్యాసో యథాగుదజమ్. 9

పూర్ణచంద్రుఁడు శుభద్వాదశాంశయందుండెనేని రిష్టలను హరించును.

సౌమ్యక్షేత్రేచంద్రో హోరాపతినా విలోకితో హంతి,
రిష్టం నవీక్షితో న్యైః కులాంగనాకులమివాన్యగతా. 10

చంద్రుఁడు శుభక్షేత్రమందుండి లగ్నాధిపతిచే జూడఁబడి అన్యులచే జూడఁబడకయుండెనేని రిష్టలను హరించును.

క్రూరభవనే శశాంకో భవనేశనిరీక్షిత స్తదనువర్గే,
రక్షతిశిశుంప్రజాతం కృపణఇవ ధనంప్రయత్నేన. 11

క్రూరక్షేత్రమందైనను క్రూరషడ్వర్గమందైనను చంద్రుఁడుండి లగ్నాధిపతిచే జూడఁబడెనేని రిష్టను హరించును.

జన్మాధిపతి ర్బలవా న్సుహృద్భి రభివీక్షిత శ్శుభై ర్భంగం,
రిష్టస్య కరోతి సదా భీరురివ ప్రాప్తసంగ్రామః. 12

జన్మకాలచంద్రాక్రాంతరాశ్యధిపతి బలవంతుఁడై మిత్రులచేతను శుభులచేతను జూడఁబడెనేని రిష్టను హరించును.

జన్మాధిపతిర్లగ్నే దృష్టస్సర్వై ర్వినాశయతి రిష్టం,
ఘృష్టోషణవిదలాభ్యాం ప్రత్యేకకృతాంజనంయథాశుక్లమ్. 13

జన్మకాలికచంద్రాక్రాంతరాశ్యధిపతి లగ్నమందుండి గ్రహములందఱిచేతను జూడఁబడెనేని రిష్టను హరించును.

స్వోచ్చస్థ స్స్వగృహేథవాపి సుహృదాం వర్గేపి సౌమ్యేథవా
సంపూర్ణ శ్శుభవీక్షిత శ్శశధరో. వర్గే స్వకీయేథవా,
శత్రూణా మవలోకనేనపతితః పాపై రయుక్తే క్షితో
రిష్టం హంతి సుదుస్తరం దినపతిః ప్రాలేయరాశింయథా. 14

పూర్ణచంద్రుఁడు ఉచ్చస్వక్షేత్రములయందుగాని శుభమిత్రషడ్వర్గమందుగాని లేక స్వవర్గమందుగాని యుండి శుభులచే జూడఁబడి శత్రువులచేతను పాపగ్రహములచేతను జూడఁబడక కలయకయుండెనేని రిష్టలను హరించును.

శశినోంత్యే బుధసితయోరాయే క్రూరేషు వాక్పతౌగగనే,
దురితం చాతుర్థికమివ నశ్యతి మునికుసుమరసనస్థైః. 15

చంద్రునకు ద్వాదశమందు బుధశుక్రులు, ఏకాదశమందు కూరగ్రహములు, దశమమందు బృహస్పతి యుండెనేని రిష్టలను హరించును.

లగ్నేశ్వరస్య చంద్ర షట్త్రిదశాయహిబుకేషు శుభదృష్టః,
క్షపయతి సముస్తరిష్టా న్యనుయాతే నృపతిరోధ ఇవ. 16

లగ్నాధిపతికి 3-४-౬-౧౦-౧౧. స్థానములయందు చంద్రుఁడు శుభదృష్టిగలిగియుండెనేని రిష్టలను హరించును.

ఏకోజన్మాధిపతిః పరిపూర్ణబలశ్శుభై ర్దృష్టః,
హంతి నిశాకరరిష్టం వ్యాళ ఇవ మృగానవ్వనేమత్తః. 17

జన్మకాలచంద్రాక్రాంతరాశ్యధిపతి పూర్ణబలుఁడై శుభులచే జూడఁబడెనేని రిష్టలను హరించును.

ఇతి ఏకాదశోऽధ్యాయః.

అరిష్టభంగములనుదెలుపు పంద్రెండవ యధ్యాయము.

సర్వా నిమా నతిబలస్స్ఫురదంశుజాలో
లగ్నస్థితః ప్రశమయే త్సురరాజమంత్రీ,

ఏకోబహూని దురితాని సుదుస్తరాణి
భక్త్యా ప్రయుక్తఇవ చక్రధరే ప్రణామః. 1

ప్రకాశమానాంశుజాలుండగు బృహస్పతి మిక్కిలి బలవంతుఁడై లగ్నమం దుండెనేని సకలారిష్టములను హరించును.

సౌమ్యగ్రహై రతిబలై ర్విబలై శ్చ పాపై
ర్లగ్నంచ సౌమ్యభవనం శుభదృష్టియుక్తం,
సర్వాపదావిరహితో భవతి ప్రసూతః
పూజాకరః ఖలు యథా దురితై ర్గ్రహాణామ్. 2

శుభగ్రహములు బలవంతులై పాపగ్రహములు దుర్బలులై యుండి లగ్నము శుభక్షేత్రమై శుభదృష్టి గలిగియుండెనేని రిష్టభంగము గలుగును.

పాపాయది శుభవర్గే సౌమ్యై ర్దృష్టా శ్శుభాంశవర్గస్థైః,
నిఘ్నంతి తదారిష్టం పతిం విరక్తా యథాయువతిః. 3

పాపగ్రహములు శుభషడ్వర్గములయందున్నవై శుభవర్గస్థములగు శుభగ్రహములచేత జూడఁబడెనేని సర్వారిష్టములను గొట్టివేయును.

రాహు స్త్రిషష్ఠలాభే లగ్నా త్సౌమ్యై ర్నిరీక్షిత స్సద్యః,
నాశయతి సర్వదురితం మారుతఇవ తూలసంఘాతమ్. 4

రాహువు లగ్నమునకు 3-6-11 స్థానములయందుండి శుభగ్రహములచే జూడఁబడెనేని రిష్టభంగము గలుగును.

శీర్షోదయేషు రాశిషు సర్వై ర్గగనాధివాసిభి స్సూతౌ,
ప్రకృతిస్థంచారిష్టం విక్రియతే ఘృతమివాగ్నిస్థం. 5

జన్మకాలమునే శీర్షోదయరాసులగు మేషవృషభకర్కటధనుర్మకరములయందు గ్రహములన్నియు నుండెనేని రిష్టభంగము గలుగును.

తత్కాలేయది విజయీ శుభగ్రహ శ్శుభనిరీక్షితో వశ్యం,
నాశయతి సర్వరిష్టం మారుతఇవ పాదపాన్ప్రబలః. 6

జన్మకాలమందేదైన నొకశుభగ్రహము యుద్ధమునందు జయమునుబొంది శుభగ్రహములచే జూడఁబడుచుండెనేని సర్వారిష్టములను హరించును.

పరివిష్టో గగనచరః క్రూరైశ్చ విలోకితో హరతి రిష్టం,
స్నానం పన్నిహితానాం కృతంయథాభాస్కరగ్రహణే. 7

పరివేష్టనగల గ్రహము క్రూరులచే జూడఁబడెనేని రిష్టభంగము గలుగును.

స్నిగ్ధమృదుపవనభాజో జలదాశ్చ తథైవ ఖేచరాశ్చస్తాః,
స్వస్థాః క్షణాచ్చ రిష్టం శమయంతి రజోయథాంబుధారౌఘః. 8

రిష్టభంగకులైనగ్రహములు స్వక్షేత్రములయందు బలయుక్తులై యుండిరేని రిష్ట భంగము గలుగును (చింత్యము).

ఉదయే చాగస్త్యమునేః సప్తర్షీణాం మరీచిపుత్రాణాం,
సర్వారిష్టం శమయతి తమఇవ సూర్యోదయే జగతః. 9

అగస్త్యునియొక్క సప్తమహర్షులయొక్క నిత్యోదయము గలుగుచుండగా జననమాయె నేని రిష్టభంగము గలుగును.

అజవృషకర్కివిలగ్నే రక్షతి రాహుస్సమస్తపీడాభ్యః,
పృథ్వీపతిః ప్రసన్నః కృతాపరాధం యథాపురుషం. 10

మేషవృషభకర్కటములు లగ్నమై అందు రాహువుండెనేని రిష్టభంగము కలుగును.

యత్నేన భంగమపరే సరోజజన్మాతివిస్మయంకురుతే,
తద్జ్ఞః కష్టమనిష్టం సమతటదేశే యథాసరటః. 11

తాత్పర్య మాలోచించఁదగినది.

బహవోయది శుభఫలదాః ఖేటాస్తత్రాపి శీర్యతేరిష్టం,
సూర్యాత్రికోణఇందో యథైవయాత్రానరేంద్రస్య. 12

ఉచ్చమిత్రస్వక్షేత్రాంగులయందుండి శుభఫలములనిచ్చు గ్రహము లనేకము లుండెనేని రిష్టభంగము కలుగును.

గురుశుక్రౌచ కేంద్రస్థౌ జీవేద్వర్షశతంనరః,
గ్రహానిష్టం హినస్త్యేశు చంద్రానిష్టం తథైవచ. 13

గురుశుక్రులు కేంద్రములయందుండిరేని గ్రహముల అరిష్టమును చంద్రారిష్టమును నశింపజేయును.

బంధ్వాస్పదోదయకళత్రగతౌకుళీరే
గీర్వాణనాథసచివస్సకలశ్చ చంద్రః,
జూకేకవీందుతనయౌ వపరేచలాభే
దుశ్చిక్యశత్రుభవనే ష్వమితంతదాయుః. 14

కేంద్రములలో నొకటి కర్కటకమై అందు చంద్రగురువు లుండి తుల యందు బుధశుక్రులుండి పాపగ్రహములు తృతీయషష్ఠలాభములయం దుండెనేని బుట్టిన శిశువు అమితాయుర్దాయము గలవాఁడగును.

ఏతేనశ్వోభంగా మయానిరుక్తాః పురాతనా స్సిద్ధాః,
యైర్జ్ఞాతై ర్దైవవిదో నరేంద్రవాల్లభ్యమాయాంతి. 15

పురాతనసిద్ధములైన రిష్టభంగయోగములు జెప్పఁబడినవి.

ఇతి ద్వాదశో౽ధ్యాయః.

చంద్రయోగములను దెలుపు పదుమూఁడవయధ్యాయము.

సునఫా౽నఫాదురుధురా భవంతి యోగాః క్రమేణ రవిరహితైః,
విత్తాంత్యోభయసంస్థైః కైరవవనబాంధవాద్విహగైః. 1

సూర్యవ్యతిరిక్తగ్రహములు చంద్రునికి ద్వాదశమందుండెనేని అనఫాయోగమనియు, చంద్రునికి ద్వితీయమందుండెనేని సునఫాయోగమనియు, ద్వితీయద్వాదశములయందు అనఁగా చంద్రునికి ఉభయపార్శ్వములయందుండిరేని గురుధురాయోగమనియుఁ జెప్పఁబడును. రవి ద్వితీయద్వాదశములయందున్నయెడ ఈయోగకర్తలలో గణింపఁబడఁడుగాని ఈయోగములకు భంగములేదని తెలియఁదగినది.

ఏతేన యదాయోగాః కేంద్రగ్రహవర్జితశ్చ శశాంకశ్చ,
కేమద్రుమోతికష్ట శ్శశినిసమస్తగ్రహాదృష్టే. 2

చంద్రునకు ద్వితీయద్వాదశములయందును జన్మలగ్నాదికేంద్రములయందును కుజాదిగ్రహములులేక చంద్రుఁడు సూర్యాదిగ్రహములచే కలయక చూడఁబడకయుండెనేని కేమద్రుమయోగమని చెప్పఁబడును. ఈకేమద్రుమయోగము దుఃఖకరమైనది.

సునఫా౽నఫాస్సరూపా స్త్రింశద్యోగా(3౧)స్త్రిసంగుణాషష్టిః(౧౮౦),
సంఖ్యోధారుధురాణాం ప్రస్తారవిధౌ సమాఖ్యాతాః. 3

ప్రస్తారవిధిచేతను సునఫానఫాయోగములు ముప్పదియొక్కటెటింగు. ధురుధురాయోగము నూటయెనుబదితెఁటింగులు. ప్రస్తారవిధి యనఁగా చంద్రునకు ద్వితీయమందు కుజుఁడుండెనేని ౧ బుధుఁడు ౨గురువు 3శుక్రుఁడు ౪శని ౫ఏకవికల్పయోగములు ౫. కుజబుధులు కుజగురులు కుజశుక్రులు కుజశనులు బుధగురులు బుధశుక్రులు బుధశనులు గురుశుక్రులు గురుశనులు శుక్రశనులు చంద్రునకు ద్వితీయమందుండిరేని ద్వివికల్పయోగములు ౧౦. కుజబుధగురులు కుజబుధశుక్రులు కుజబుధశనులు కుజగురుశుక్రులు కుజగురుశనులు కుజశుక్రశనులు బుధగురుశుక్రులు బుధగురుశనులు బుధశుక్రశనులు గురుశుక్రశనులు వీరు చంద్రునకు ద్వితీయమందుండిరేని త్రివికల్ప

యోగములు ౧౦ యగును. భౌమబుధగురుశుక్రులు భౌమబుధగురుశనులు బుధగురుశుక్రశనులు భౌమబుధశుక్రశనులు భౌమగురుశుక్రశనులు వీరు చంద్రునకు ద్వితీయమందుండిరేని చతుర్వికల్పయోగములు ౫ యగును. కుజబుధగురుశుక్రశనులు వీరు చంద్రునకు ద్వితీయమం దుండిరేని పంచవికల్పయోగము ౧. ఇట్లు ముప్పదియొక్క రీతి సునఫాయోగముల యుత్పత్తియని తెలియఁదగినది. ఈప్రకారమే చంద్రునకు ద్వాదశమందుండిరేని అనఫాయోగముల భేదములను తెలియఁదగినది. దురుధురాయోగభేదములున్ను ఇట్లే యుభయపార్శ్వములయందును నూటరెనుబది తెలుఁగులని తెలియఁదగినది.

శ్రీమాన్ స్వబాహువిభవో బహుధర్మశీలః
శాస్త్రార్థవిద్బహుయశాః స్వగుణాభిరామః,
శాంతస్సుఖీ క్షితిపతి స్సచివోథవాస్యా
త్సూతః పుమా న్విపులధీ స్సునఫాభిధానే. 4

సునఫాయోగమందు బుట్టినవాఁడు ఐశ్వర్యము స్వార్జితధనము ధర్మము విద్య యశస్సు శాంతము సుఖము యోగ్యమైనబుద్ధి మొదలగు గుణములు కలవాఁడై రాజైనను లేక మంత్రిగాని యగును. (అనఁగా తత్తుల్యమైన ఐశ్వర్యము కలవాఁడనుట.)

వాగ్మీ ప్రభు ర్గివిణవానగద స్సుశీలో
భోక్తాన్నపానకుసుమాంబరభామినీనాం,
ఖ్యాత స్సమాహితగుణ స్సుఖిశ స్తచిత్తో
యోగే నిశాకరకృతే త్వనఫేసువేషః. 5

అనఫాయోగమందు బుట్టినవాఁడు వివేచనగలిగి మాటలాడువాఁడు, ప్రభుసమానుఁడు, ధనము యోగ్యమైనగుణములు గలవాఁడు, స్రక్చందనవనితాదుల ననుభవించువాఁడు, ప్రసిద్ధుఁడు, సుఖము స్వస్థచిత్తము మొదలయినవి కలవాఁడగును.

వాగ్బుద్ధివిక్రమగుణైః ప్రథితః పృథివ్యామ్
స్వాతంత్ర్యసౌఖ్యధనవాహనభోగభోగీ,
దాతాకుటుంబధనపోషణలబ్ధఖేదః
సద్వృత్తవా న్దురుధురాప్రభవోధురిస్థః. 6

దురుధురాయోగమందు బుట్టినవాఁడు వాగ్బుద్ధిపరాక్రమములచే ప్రసిద్ధుఁడు, స్వతంత్రుఁడు, ధనికుఁడు, కూడబెట్టక అనుభవించువాఁడు, దాత, జనపోషకుఁడు, అగ్రేసరుఁడు నగును.

కాంతాన్నపానగృహవస్త్రసుహృద్విహీనః
దారిద్ర్యదుఃఖగదదైన్యమలైరుపేతః,
ప్రేష్యః ఖలస్సకలలోకవిరుద్ధవృత్తిః
కేమద్రుమే భవతి పార్థివవంశజోపి. 7

భార్యయు అన్నము గృహము వస్త్రము మొదలయినవి లేనివాఁడు, దారిద్ర్యముచే మిక్కిలి పీడపెట్టఁబడువాఁడు, భృత్యుఁడు, దుర్మార్గుఁడు, సర్వజనవిరోధియు నగును. రాజవంశజుఁడైనను ఇట్టిగుణములు గలవాఁడగును.

కేంద్రాదిస్థైర్గ్రహై ర్యోగాః కీర్తితా యేఽనఫాదయః,
తాన్విధానా న్సమానాన్వాం శ్చంద్రరూపా న్విచింతయేత్. 8

కేంద్రములనుపొందిన గ్రహములవలన యేఅనఫాదియోగములు శాస్త్రికర్తలచే చెప్పఁబడినవో అందు ప్రధానమైనయోగముల నాలోచించఁదగినది.

భౌమాదీనాం బలం దేశం జాతస్యచ కులంబుధః,
విజ్ఞాయ ప్రవదే త్సమ్య క్సునఫాదికృతంఫలమ్. 9

కుజాదగ్రహములయొక్క బలమును దేశమును జాతకునియొక్క కులము మొదలగువానిని కనుఁగొని దైవజ్ఞుఁడు ఫలములను జెప్పవలయును. అట్లుగానిచో విఫలములగును.

విక్రమవిత్తప్రాయో నిష్ఠురవచనశ్చమూపతిశ్చండః,
హింస్రోదంభవిరోధీ సునఫాయాం భౌమసంయోగే. 10

సునఫాయోగమందు అనఁగా చంద్రునకు ద్వితీయమందు కుజుఁడుండేనేని పుట్టినవాఁడు పరాక్రమము ధనము కఠినవాక్కు సేనాధిపత్యము హింసదంభము విరోధము మొదలయినవి కలవాఁడగును.

శ్రుతిశాస్త్రగేయకుశలో ధర్మపరః కావ్యకృన్మనస్వీచ,
సర్వహితో రుచిరతనుః సునఫాయాం సోమజే భవతి. 11

సునఫాయోగమందు బుధుఁడుండేనేని వేదశాస్త్రజ్ఞుఁడు ధార్మికుఁడు కవిత్వము దెలిసినవాఁడు మానవంతుఁడు సర్వజనప్రియుఁడు సుందరశరీరము మొదలగునవి కలవాఁడగును.

విద్యాచార్యంఖ్యాతం నృపతిం నృపతిప్రియంవాపి,
సుకుటుంబధనసమృద్ధం సునఫాయాం సురగురుః కురుతే. 12

సునఫాయోగమందు గురువుండేనేని బుట్టినశిశువు సర్వశాస్త్రములు దెలిసిన

వాఁడు, ప్రఖ్యాతిగలవాఁడు, కుటుంబము ధనము మిక్కిలికలవాఁడై రాజైనను లేక రాజప్రియుఁడైనను అగును.

స్త్రీక్షేత్రవిత్తవిభవ శ్చతుష్పదాఢ్య స్సువిక్రమో భవతి,
నృపసత్కృత స్సుధీరో దక్ష శ్శుక్రేణ సునఫాయామ్. 13

సునఫాయోగమందు శుక్రుఁడుండఁగా బుట్టినవాఁడు స్త్రీ క్షేత్రము ధనము పశువులు మొదలుగాఁగల ఐశ్వర్యముగలవాఁడు, పరాక్రమము రాజసన్మానము మొదలగునవి కలవాఁడగును.

నిపుణమతి ర్గ్రామపురై ర్నిత్యం సంపూజితో ధనసమృద్ధః,
సునఫాయాం రవిపుత్రే క్రియాను గుప్తో భవే ద్ధీరః. 14

ఇతి సునఫాప్రకారః.

సునఫాయోగమందు శనియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు మంచిబుద్ధిగలవాఁడు, పురజనులచేఁ బూజింపఁబడువాఁడు, ధనము ధైర్యము గోప్యమైన కార్యారంభములు మొదలయినవి కలవాఁడగును.

ఇది సునఫాప్రకారము.

చోరస్వామీ ధృష్ట స్స్వవశో మానీ రణోత్కటః క్రోధీ,
శ్రేష్ఠశ్లాఘ్య స్సుతనుః కుజేఽనఫాయాం సులాభశ్చ. 15

కుజుఁడు అనఫాయోగమందు అనఁగా చంద్రునకు ద్వాదశమందు యుండఁగా బుట్టినవాఁడు చోరాధిపతి, మాన్యుఁడు, రణమందు శూరత్వము క్రోధము మొదలగు గుణములుకలవాఁడై కొనియాడఁదగినవాఁడగును.

గంధర్వలేఖ్యపటుః కవిః ప్రవక్తా నృపాత్తసత్కారః,
రుచిరతను స్త్వనఫాయాం ప్రసిద్ధకర్మాబుధే నభవేత్. 16

అనఫాయోగమందు బుధుఁడుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు చిత్రలేఖనయందు సమర్థుఁడు, కవిత్వము దెలిసినవాఁడు, మధురమైనవాక్కులు కలవాఁడు, రాజానుగ్రహమువల్ల గలిగిన ఐశ్వర్యముగలవాఁడు, సుందరశరీరముగలవాఁడగును.

గాంభీర్యసత్వమేధాస్థానరతో బుద్ధిమాన్ నృపాత్తయశాః,
అనఫాయాం త్రిదశగురౌ సంజాత స్తత్వవి ద్భవతి. 17

అనఫాయోగమందు గురువుండెనేని గాంభీర్యము సత్వము మేధాబుద్ధి రాజపూజ్యత మొదలగు ప్రసిద్ధగుణములు కలవాఁడగును.

యువతీనా మతిసుభగః ప్రణయీ క్షితిపస్య భోగవాన్ ఖ్యాతః,

కాంతః కనకసమృద్ధ స్త్వనఫాయాం భార్గవే భవతి. 18

అనఫాయోగమందు శుక్రుఁడుండెనేని స్త్రీల కత్యంతప్రియుఁడు, రాజప్రియుఁడు, భోగము ఖ్యాతి సౌందర్యము మొదలగు గుణములు కలవాఁడై మిక్కిలి ధనవంతుఁడుగును.

వి స్తీర్ణ భుజో నేతా గృహీతవాక్య శ్చతుష్పదసమృద్ధః,
దుర్వనితాయాం భక్తో గుణసహిత శ్చార్కిపుత్రేణ. 19

ఇ త్యనఫాప్రకారః.

అనఫాయోగమందు శనియుండెనేని పొడవైన భుజములుగలవాఁడు, అధిపతి, పరేంగితజ్ఞానము గలవాఁడు, పశుసమృద్ధి గలవాఁడు, దుష్టస్త్రీలయం దాసక్తిగల వాఁగు, మంచిగుణములు గలవాఁడగును.

ఇది అనఫాప్రకారము.

అనృతికో బహువిత్తో నిపుణోతిశఠోఽధికో లుబ్ధః,
వృద్ధాసతీప్రసక్తః కులాగ్రణీ శ్శశినిభౌమబుధమధ్యే. 20

అనేకప్రకారములుగ దురుధురాయోగమందు బుట్టినవానిస్వభావమును జెప్పుచున్నాఁడు:—చంద్రుఁడు కుజబుధులకు మధ్యనుండెనేని బుట్టినవాఁడు అనృతమం దాసక్తిగలవాఁడు, మిక్కిలి ధనవంతుఁడు, నిపుణుఁడు, కపటముగలవాఁడు, లుబ్ధుఁడు, వృద్ధస్త్రీరతుఁడు, కులశ్రేష్ఠుఁడు నగును.

ఖ్యాతః కర్మసువిభవీ బహుజనవైర స్త్వమర్షణో హృష్టః,
కులరక్షీ కుజగుర్వో స్సంగ్రహశీల శ్శశినిమధ్యే. 21

చంద్రుఁడు కుజగురువులకు మధ్యయుండెనేని బుట్టినవాఁడు దయగలవాఁడు, కులరక్షణయందు సమర్థుఁడు, సంగ్రహమం దాసక్తిగలవాఁడు అగును.

ఉత్తమరామ స్సుభగో వివాదశీల శ్శుచిర్భవే ద్దక్షః,
వ్యాయామీ రణశూర స్సితారయోర్మధ్యగే చంద్రే. 22

చంద్రుఁడు శుక్రకుజులకు మధ్యనుండెనేని సౌందర్యముగలవాఁడు, కలహప్రియుఁడు, శుచిగలవాఁడు, రణప్రియుఁడు, సమర్థత మొదలయినగుణములు గలవాఁడగును.

కుత్సితయోషిద్రమణో బహుసంచయకారకో వ్యసనతప్తః,
క్రోధీ పిశునో రిపుమా యమారయో స్స్యా ద్దురుధురాయామ్.

చంద్రుఁడు శనికుజులమధ్యనుండెనేని బుట్టినవాఁడు కుత్సితభార్యగలవాఁడు,

ఆర్జనయం దాసక్తిగలవాఁడు, వ్యసనముచే తపించువాఁడు, క్రోధముగలవాఁడు, లుబ్ధత్వము శతృవులు గలవాఁడగును.

ధర్మపర శ్శాస్త్రజ్ఞో వాచాల స్సత్కవి ర్ధనోపేతః,
త్యాగయుతో విఖ్యాతో బుధగురుమధ్యస్థితేచంద్రే. 24

చంద్రుఁడు బుధగురువులమధ్య నుండెనేని బుట్టినవాఁడు కవిత్వము ధనము ఖ్యాతి త్యాగము మొదలయినవి కలవాఁడగును.

ప్రియవాక్సుభగః కాంతః ప్రసృత్తగేయాదిషు ప్రియోభవతి,
సేవ్య శ్శూరో మంత్రి బుధసితయో ర్దురుధురాయోగే. 25

చంద్రుఁడు బుధశుక్రులమధ్యమందుండెనేని బుట్టినవాఁడు ప్రియమైన మాటలాడువాఁడు, సౌందర్యముగలవాఁడు, నృత్తగీతాదులయం దాసక్తిగలవాఁడు, సేవకులుకలవాఁడు, శూరుఁడు నగును.

దేశాద్దేశం గచ్ఛతి విత్తపరో నాతివిద్యయాసహితః,
చంద్రేఽన్యేషాంపూజ్య స్స్వజనవిరోధీక్షమందయోర్మధ్యే. 26

చంద్రుఁడు బుధశనులమధ్యనుండెనేని స్వల్పమైన విద్యగలవాఁడు, ధనమం దాసక్తిగలవాఁడు, దేశాటనము జేయువాఁడు, స్వజనవిరోధి, అన్యులచే మిక్కిలి పూజింపఁబడువాఁడు నగును.

ధృతిమేధా శౌర్యయుతో నీతిజ్ఞః కనకరత్నపరిపూర్ణః,
ఖ్యాతో నృపకృత్యకరో గురుసితయో ర్దురుధురాయోగే. 27

చంద్రుఁడు గురుశుక్రులమధ్యనుండెనేని బుట్టినవాఁడు ధైర్యము మేధశౌర్యము నీతి ఖ్యాతి రాజకార్యాసక్తిమొదలయినవికలవాఁడై బంగారము రత్నములు మొదలయినవానిచే పరిపూర్ణుఁడగును.

సుఖనయవిజ్ఞానయుతః ప్రియవాగ్విద్వాన్ దురంధరోనార్యః,
శాంతోధనీ సురూప శ్చంద్రేగురుభానుజాంతస్థే. 28

చంద్రుఁడు గురుశనులమధ్యనుండెనేని బుట్టినమనుజుఁడు సుఖము నీతి జ్ఞానము ప్రియవాక్కులు విద్య మొదలయినవి కలవాఁడగును.

వృద్ధచరితం కులాగ్ర్యం నిపుణం స్త్రీవల్లభం ధనసమృద్ధం,
నృపసత్కృతం బహుధనం కురుతే చంద్ర స్సితాసితయోః. 29

ఇతి దురుధురాప్రకరణమ్.

చంద్రుఁడు శుక్రశనులమధ్యనుండెనేని బుట్టినవాఁడు కులశ్రేష్ఠుఁడు నిపుణుఁడు స్త్రీలోలుఁడు ధనము రాజసన్మానము మొదలయినవి కలవాఁడగును.

ఇది దురుధురాప్రకరణము.

సూర్యాత్కేంద్రాదిగతో నిశాకర స్స్వల్పమధ్యభూయిష్ఠాన్,
కుర్యా త్క్రమేణ ధనధీ నైపుణవిజ్ఞానవినయాంశ్చ. 30

సూర్యునకు కేంద్రములయందు చంద్రుఁడుండెనేని ధనము బుద్ధి మొదలగునవి స్వల్పముగ గలవాఁడగును. సూర్యునకు పణపరరాసులయందు చంద్రుఁడుండెనేని పైనజెప్పిన ధనము బుద్ధి మొదలగునవి మధ్యమముగ నుండును. సూర్యునకు ఆపోక్లిమ రాసులయందు చంద్రుఁడుండెనేని ధనము బుద్ధి నిపుణత జ్ఞానము మొదలయినవి విశేషముగ నుండును.

ఔత్పాతికః కృశతను ర్నిశిచాప్యదృశ్యో
దృశ్యోదివా శిశిరగు ర్భయశోకదస్స్యాత్,
ఏవంస్థిత స్సముశలం పృథివీపతిత్వం
యాతోన్యథా ప్రకురుతే పరిపూర్ణమూర్తిః. 31

క్షీణుఁడై పరివేషాద్యుత్పాతములతో కూడిన చంద్రుఁడు అదృశ్యచక్రార్ధమందుండఁగా రాత్రి జన్మకలవాఁడు; పూర్వోక్త ప్రకారము క్షీణచంద్రుఁడు దృశ్యచక్రార్ధమందుండఁగా పగలు జన్మకలవాఁడు భయము శోకము మొదలయినవి కలవాఁడగును. విపరీతముగనుండెనేని రాజ్యాధిపత్యము మొదలగునవి కలుగును. అనఁగా చంద్రుఁడు దృశ్యచక్రార్ధమందుండఁగా రాత్రి జన్మ; అదృశ్యచక్రార్ధమందుండఁగా పగలు జన్మ కలిగెనేని రాజ్యాధిపత్యము మొదలగునవి కలుగునని తెలియఁదగినది.

లగ్నా దుపచయసంస్థై శ్శుభై స్సమస్తై ర్గృహాధనో ద్వాభ్యాం,
మధ్యోంచై కేనాధమమేనం చంద్రాదపితద్వాన్. 32

లగ్నమువల్లనుంచి ఉపచయములగు తృతీయషష్ఠదశమైకాదశములయందు బుధగురుశుక్రులు ముగ్గురు యుండిరేని జాతకుఁడు అధికధనవంతుఁడగును. చంద్రునకు ఉపచయములయందు బుధగురుశుక్రులు ముగ్గురు యుండిరేని జాతకుఁడు ధనవంతుఁడగును. లగ్నమువల్లనుంచి ఉపచయములయందు ఇద్దరు శుభులుండిరేని సామాన్య ధనికుఁడగును. చంద్రునకు ఉపచయములయం దిద్దరు శుభులుండిరేని స్వల్పధనవంతుఁడగును. లగ్నమువల్లనుంచి ఉపచయములయందు ఒకశుభగ్రహముండెనేని స్వల్పధనికుఁడగును. చంద్రునకు ఉపచయమం దొకశుభగ్రహముండెనేని అతిస్వల్పమైన ధనము గలవాఁడగును.

అధియోగాదయోऽన్యేపి మయాత్రైవ నకీర్తితాః,
నృపయోగాయత్తే హి వక్ష్యే తత్రైవ తానహమ్. 38

ఇతరములైన అధియోగాదులు రాజయోగములగుటవలన రాజయోగాధ్యాయమందు జెప్పఁబడినవి. అందుచే ఈస్థలమందు నాచేఁ జెప్పఁబడలేదు.

ఇతి త్రయోదశోऽధ్యాయః.

వేశివాశ్యుభయచరులను దెలుపు పదునాల్గవ యధ్యాయము.

సూర్యాద్వ్యయగైర్వాశి ర్ద్వితీయగైశ్చంద్రవర్జితైర్వేశిః,
ఉభయస్థితైర్గ్రహేంద్రై రుభయచరీనామతః ప్రోక్తా. 1

సూర్యునకు ద్వాదశమందు చంద్రాతిరిక్తగ్రహములుండెనేని వాశియనియు, ద్వితీయమందు చంద్రాతిరిక్తగ్రహములుండెనేని వేశియనియు, ద్వితీయద్వాదశముల యందు అనఁగా సూర్యునకు ఉభయపార్శ్వములయందును చంద్రాతిరిక్తగ్రహములుండెనేని ఉభయచరియనియుఁ బేరునొందును.

మందదృశం స్థిరవచనం పరిభూతపరిశ్రమం నతోర్ధ్వతనుం,
కథయతి యవనాధిపతి ర్వేశినముత్థం తథాపురుషమ్. 2

వేశియోగమందు (అనఁగా సూర్యునకు ద్వితీయమందు చంద్రాతిరిక్తగ్రహముండెనేని) బుట్టినవాఁడు మందదృష్టిగలవాఁడు, స్థిరవాక్కుగలవాఁడు, తిరస్కరింపఁబడిన వ్యాపారముగలవాఁడు, వంగినశరీరము మొదలయినవి కలవాఁడని యవనాచార్యులచే చెప్పఁబడినది.

వసుసంచయవిత్తసుహృత్త్వా వేశే సురగురౌ భవతి జాతః,
భీరుః కార్యోద్విగ్నో లఘుచేష్టో భృగుసుతే పరాధీనః. 3

వేశిస్థానమందు అనఁగా సూర్యునకు ద్వితీయరాశియందు గురువుండెనేని బుట్టినవాఁడు ధనార్జనయం దాసక్తి గలవాఁడు, స్నేహితులు కలవాఁడు అగును. శుక్రుఁడుండెనేని భయము అల్పారంభము మొదలయినవి కలుగును.

పరికర్మకో దరిద్రో మృదుర్విలీనో బుధే సలజ్జశ్చ,
మార్గజ్ఞః క్షితిపుత్రే పరోపకారీ నరో వేశే. 4

బుధుఁడుండెనేని పనులుచేయువాఁడు, దరిద్రుఁడు, లజ్జ మొదలయినవి కలవాఁడగును. కుజుఁడుండెనేని సూక్ష్మమార్గము తెలిసినవాఁడు, పరోపకారి యగును.

పరదారరత శ్చండో వృద్ధాకార శ్శఠోఘృణీ,
భవే న్మనుష్య స్సధనో యా తే వేశిం శనై శ్చరే. 5

ఇతి వేశిప్రకరణమ్.

వేశిస్థానమందు శనియుండెనేని బుట్టినవాఁడు పరదారాసక్తుఁడు, పరాక్రమము కలవాఁడు, పాలిపోయిన శరీరముకలవాఁడు, కపటము గలవాఁడు, దయగలవాఁడు, ధనవంతుఁడు అగును.

ఇది వేశిప్రకరణము.

ఉత్సృష్టవచాస్స్మృతిమా నుద్యోగయుతో నిరీక్షితే తిర్యక్,
పూర్వశరీరే పృథులో నృపతిసమ స్సాత్వికో వాశౌ. 6

వాశిస్థానమందు అనఁగా సూర్యునకు ద్వాదశస్థానమందు చంద్రాతిరిక్తగ్రహములుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు విరివిగ మాటలాడువాఁడు, జ్ఞాపకశక్తిగలవాఁడు, ఉద్యోగముగలవాఁడు, కీగంటి ప్రసారముగలవాఁడు, విపులమైన పూర్వకాయము గలవాఁడు, రాజతుల్యుఁడు, సాత్వికుఁడు అగును.

ధృతిసత్వబుద్ధియుక్తో భవతి గురౌ వేశికే వచనసారః,
శూరః ఖ్యాతో గుణవాన్ యశస్కరో భార్గవే పురుషః. 7

వాశిస్థానమందు గురువుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ధైర్యము, ఓర్మి, నిపుణవాక్కులు మొదలయినవి కలవాఁడగును శుక్రుఁడుండెనేని శూరుఁడు, గుణవంతుఁడు, యశస్సు మొదలయినవి కలవాఁడగును.

ప్రియభాషీ రుచిరతను ర్వాశ్యాం స్యా ద్బోధనే పరాజ్ఞాకృత్,
సంగ్రామే విఖ్యాతో భూమిసుతే నాన్యవాక్యశ్చ. 8

వాశిస్థానమందు బుధుఁడుండెనేని ప్రియభాషి సౌందర్యముగలవాఁడు అగును. కుజుఁడుండెనేని యుద్ధమందు ఖ్యాతిగలవాఁడు, అయుక్తముగ మాటలాడువాఁడు అగును.

వణిక్కులస్వభావస్స్యా త్పరద్రవ్యాపహారకః,
గురుద్వేషీ సునిస్త్రింశో గతే వాశిం శనైశ్చరే. 9

వాశిస్థానమందు శనియుండెనేని వైశ్యస్వభావముగలవాఁడు, పరద్రవ్యాపహారి, గురుద్వేషి, వాడిగల పెద్దకత్తిగలవాఁడగును.

సన్నిరీక్ష్య రవే ర్వీర్యం గ్రహాణాంచాపి తత్వతః,
రాశ్యంశసంగమాత్సర్వం ఫలం బ్రూయా ద్విచక్షణః. 10

సూర్యునిబలమును చంద్రాతిరిక్తగ్రహములబలమునుఆలోచించిరాశ్యంశసంచారము ననుసరించి ఫలములను దైవజ్ఞులు జెప్పఁదగినది.

సర్వంసహా స్సుభగ స్సుసుకాయ స్సుస్థిరో విపులసత్వః,
నాత్యుచ్చః పరిపూర్ణో విద్యాయుక్తో భవే దుభయచర్యామ్. 11

ఉభయచరియందు (అనఁగా సూర్యునకు ఉభయపార్శ్వములయందు అనఁగా ద్వితీయద్వాదశములయందు) చంద్రాతిరిక్తగ్రహములుండిరేని జాతకుఁడు విశేషభూమి గలవాఁడు, మంగళప్రదుఁడు, సమమైన శరీరముగలవాఁడు, స్థిరుఁడు, సత్వగుణప్రధానుఁడు విద్యమొదలగునవి కలవాఁడగును.

సుభగో బహుభృత్యధనో బంధూనామాశ్రయో నృపతికూల్యః,
నిత్యోత్సాహీ హృష్టో భుంక్తే భోగానుభయచర్యామ్. 12

ఉభయచరియోగమందు బుట్టినవాఁడు సౌందర్యముగలవాఁడు, విస్తారముగ భృత్యులు ధనము గలవాఁడు, బంధుపోషకుఁడు, రాజపూజ్యతగలవాఁడు, ఎల్లప్పుడు ఉత్సాహముగలవాఁడు, భోగములను అనుభవించువాఁడు అగును.

ఇతి చతుర్దశోధ్యాయః.

ద్విగ్రహయోగములను దెలుపు పదునైదవయధ్యాయము.

యవనాచార్యై ర్వృద్ధై ర్ద్విగ్రహయోగేషు యత్ఫలంప్రోక్తం,
తదహ మపహాయ మత్సరమధునా వక్ష్యే విశేషేణ. 1

ప్రాచీనులైన యవనాచార్యులచే యే ద్విగ్రహయోగములు జెప్పఁబడినవో మాత్సర్యమును విడలి ఆయోగములనే విస్తరించి చెప్పుచున్నాను.

యువతీనాం వశగస్స్యా దవినీతః కూటవి త్పృథులవిత్తః,
ఆసవవిక్రయకుశలో రవ్యుడుపత్యోః క్రియానిపుణః. 2

ప్రసవకాలమున రవిచంద్రులు కలసియుండెనేని స్త్రీవశవర్తి, నీతిలేనివాఁడు, కపటమెఱిఁగినవాఁడు, ధనికుఁడు, కార్యములయందు నిపుణత మొదలగు గుణములు గలవాఁడగును.

ఓజస్వీ సాహసికో మూర్ఖో బలసత్వసంయుతోఽనృతవాక్,
పాపమతి ర్వధనిరతో రవికుజయో స్సాన్య త్పాపచంశ్చ. 3

రవికుజులు కలసియుండిరేని సాహసము మూర్ఖత బలము సత్వము అనృతము పాపబుద్ధి కోపము మొదలయినవి కలవాఁడై వధయందత్యాసక్తి గలవాఁడగును.

సేవాకృ దస్థిరధనో రవిజ్ఞయోః ప్రియవచాయశోర్థసాన్యత్,
ఆర్యః క్షితిపతిదయిత స్సతాంచ బలరూపవిత్తవిద్యావాన్. 4

రవిబుధులు కలసియుండిరేని సేవయు అస్థిరమైనధనము ప్రియవచనములు గలవాఁడు, యశస్సే ధనముగాఁగలవాఁడు, పూజ్యుఁడు రాజప్రియుఁడు, సత్పురుషులలో శ్రేష్ఠుఁడు, బలము రూపము ద్రవ్యము మొదలయినవి కలవాఁడగును.

బహుధర్మో నృపసచివ సుబుద్ధిమాన్మిత్రసంశ్రయార్థాప్తః,
సూర్యే బృహస్పతియుతే భవే దుపాధ్యాయసంజ్ఞశ్చ. 5

రవిగురువులు కలసియుండిరేని ధార్మికుఁడు, రాజమంత్రి, బుద్ధిమంతుఁడు, మిత్రులవలన రాఁబడిన ధనముగలవాఁడు, ఉపాధ్యాయుఁడు అగును.

శస్త్రప్రహరణవిద్యాశక్తియుతో నేత్రదుర్బలశ్చరమే,
రంగజ్ఞో రవిసితయోః స్త్రీసంగాల్లబ్ధబంధుధనః. 6

రవిశుక్రులు కలసియుండిరేని శస్త్రవిద్య మొదలుగాఁగల విద్యలయందు నిపుణుఁడు, వార్ధకమందు దృష్టిబలము లేనివాఁడు, నాట్యక్రియను దెలిసినవాఁడు, వివాహానంతరము ధనము బంధువులుగలవాఁడు అగును.

ధాతుజ్ఞో ధర్మనయ స్స్వధర్మనిరతః ప్రణష్టసుతదారః,
నిజవంశగుణై ర్యుక్త శ్శనిరవ్యో రల్పశీలశ్చ. 7

రవిశనులు కలసియుండిరేని భార్య పుత్రులు మొదలుఁగాఁగలవారివలన ఖేదముగలవాఁడు, స్వధర్మమందాసక్తి మొదలైనగుణములు కలవాఁడగును.

శూరో రణప్రతాపీ మల్లోఽసృగ్వేదనార్తదేహశ్చ,
మృచ్చర్మధాతుశిల్పీకూటజ్ఞశ్చంద్రకుజయోగే. 8

జననకాలమున చంద్రకుజులు కలసియుండిరేని శూరుఁడు, రణమందు ప్రతాపముగలవాఁడు, బాహుయుద్ధము సేయువాఁడు, రక్తవేదనవలన కలుగు వ్యాధిచే పీడితుఁడు, మత్తుఁడు, చర్మము మొదలగువానిచే చిత్తరువులు సేయువాఁడు, కపటము గలవాఁడు అగును.

కావ్యకథాస్వతినిపుణ స్సధనస్త్రీసక్త స్సురూపశ్చ,
స్మితవదన శ్శశిబుధయో ర్ధర్మరుచి స్స్యా ద్విశిష్టగుణః. 9

చంద్రబుధులుకలసియుండిరేని జాతకుఁడు కావ్యకథలయందు నిపుణుఁడు, ధనికుఁడు, స్త్రీజితుఁడు, సౌందర్యముగలవాఁడు, చిరునగవుతోఁ గూడిన ముఖముగలవాఁడు, ధర్మమందాసక్తి మొదలగుగుణములు గలవాఁడగును.

దృఢసౌహృదో వినీతి స్స్వబంధుసమ్మానకృద్ధనేశశ్చ,
గుర్విందోర్వ శ్శుభశీల స్సురద్విజేభ్యో రతోఽభ వేత్పురుషః. 10

గురుచంద్రులు కలసియుండిరేని స్థిరమైన స్నేహితులు గలవాఁడు, నీతిగలవాఁడు, ధనికుఁడు, బంధువులను సత్కరించువాఁడు, దేవబ్రాహ్మణభక్తి మొదలయినవి గలవాఁడగును.

స్రగ్గంధాంబరయుక్తః క్రియావిధిజ్ఞః కులప్రియోఽత్యలసః,
క్రయవిక్రయేషు కుశల శ్శశిభార్గవయో స్సదా యోగే. 11

చంద్రశుక్రులు కలసియుండిరేని బుట్టినవాఁడు పుష్పమాలికలు ఘాతాంబరములు మొదలగు పరిమళద్రవ్యములు ననుభవించువాఁడు, కార్యవిధులను దెలిసినవాఁడు, వంశమందు శ్రేష్ఠుఁడు, మిక్కిలి అలసుఁడు, క్రయవిక్రయములందు నేర్పరి అగును.

జీర్ణవధూజనరమణో గజాశ్వసంపాదకో నిగమశీలః,
వశ్యో విధనః పురుషః పరాజితస్స్యా చ్ఛశాంకశనియోగే. 12

చంద్రశనులు కలసియుండిరేని జాతకుఁడు వృద్ధాంగనాప్రియుఁడు, గజములు అశ్వములు మొదలగునవి కలవాఁడు, వేదమందాసక్తిగలవాఁడు, జనవశ్యుఁడు, ధనహీనుఁడు, పరాజితుఁడు అగును.

స్త్రీదుర్భగోల్పవిత్త స్సువర్ణలోహప్రకారక స్థపతిః,
దుష్టస్త్రీవిధవానాం కుజబుధయో రౌషధక్రియానిపుణః. 13

జననకాలమున కుజబుధులు కలసియుండిరేని బుట్టినవాఁడు దుష్టస్త్రీగలవాఁడు, స్వల్పధనికుఁడు, సువర్ణాదులను సేయువాఁడు, దుష్టలైన విధవాంగనలకు ప్రియుఁడు, ఔషధములు జేయుటయందు నేర్పరి అగు.

శిల్పశ్రుతిశాస్త్రజ్ఞో మేధావీ వాగ్విశారదో మతిమాన్,
అస్త్రప్రియప్రధాన స్సురగురుకుజయో స్సమాగతయోః. 14

కుజగురువులు కలసియుండిరేని శిల్పమును వేదశాస్త్రములను దెలిసినవాఁడు, ధారణగల బుద్ధిగలవాఁడు, నేర్పుగ మాటలాడువాఁడు, బుద్ధిమంతుఁడు, అస్త్రవేత్తలలో శ్రేష్ఠుఁడు అగును.

పూజ్యోగణప్రధానో గణితజ్ఞోఽన్యాంగనాసక్తః,
ద్యూతానృతశాఠ్యరతో విటశ్చ సితరుధిరసంయోగే. 15

కుజశుక్రులు కలిసియుండిరేని పుట్టినవాఁడు పూజ్యుఁడు, సేనానాయకుఁడు,

గణితజ్ఞుఁడు, పరస్త్రీసంసక్తుఁడు, కోపముగలవాఁడు, ద్యూతము అన్ృతము దెలిసిన వాఁడు అగును.

ధాత్విన్ద్రజాలకుశలః ప్రపంచకస్తేయకర్మకుశలశ్చ,
కుజసౌరయో ర్విధర్మ శ్శస్త్రవిషఘ్నః కలిరుచిస్స్యాత్. 16

కుజశనులు కలసియుండిరేని గైరికాదిధాతువులచే ఇంద్రజాలములయందు కుశలుఁడు, విస్తరించువాఁడు, దొంగతనమందు నేర్పరి, ధర్మహీనుఁడు, శస్త్రవిషాదులచే మరణము నొందువాఁడు, అనృతమందాసక్తిగలవాఁడు అగును.

నృత్తవిధే ర్విజ్ఞాతా ప్రాజ్ఞోపిచ గేయశాస్త్రవిన్మనుజః,
బుధగురుయోగేమతిమాన్ సౌఖ్యయుతో జాయతేఽవశ్యం. 17

గురుబుధులు కలసియుండిరేని నాట్యవిద్య నెఱిఁగినవాఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, సంగీతశాస్త్రమును దెలిసినవాఁడు, బుద్ధిమంతుఁడు, సౌఖ్యము మొదలగు ఉత్తమగుణములు కలవాఁడగును.

అతిశయధనో నయజ్ఞో బహుశిల్పో వేదవి త్సువాక్యస్స్యాత్,
గీతజ్ఞో హాస్యరతి ర్బుధసితయో ర్గంధమాల్యరుచిః. 18

బుధశుక్రులు కలసియుండిరేని గొప్పధనికుఁడు, నీతిదెలిసినవాఁడు, శిల్పము దెలిసినవాఁడు, వేదమును దెలిసినవాఁడు, నేర్పుగ మాటలాడువాఁడు, గానము హాస్యము మొదలయినవి దెలిసినవాఁడు, స్రక్చందనాదుల ననుభవించువాఁడు అగును.

ఋణవాన్ దంభః ప్రాయః ప్రపంచక స్సత్కవి ర్గమనశీలః,
నిపుణ శ్శోభనవాక్యో బుధశనియోగే పుమాన్ భవతి. 19

బుధశనులు కలసియుండిరేని ఋణముగలవాఁడు, దంభముగలవాఁడు,ఆహారము లేక తిరుగువాఁడు, విస్తరించువాఁడు, శాస్త్రజ్ఞానము గలవాఁడు, తిరుగుట స్వభావము గాఁగలవాఁడు, నేర్పరితనము మొదలుగాఁగలవి కలవాఁడగును.

జీవతి విద్యావాదై ర్విశిష్టధర్మస్థితో ప్రమాణయుతః,
జీవసితయో ర్మనుష్యో విశిష్టదారోభవే న్మతిమాన్. 20

గురుశుక్రులు కలసియుండఁగా పుట్టినవాఁడు విద్యచే జీవించువాఁడు, ధార్మికుఁడు,ప్రామాణికుఁడు, ఉత్కృష్టమైన దారకలవాఁడు, బుద్ధిమంతుఁడు, ఈమొదలగు అత్యుత్తమగుణములు కలవాఁడగును.

శూరో విత్తసమృద్ధో నగరాధిపతి ర్యశస్వీచ,
శనిజీవయోః ప్రధాన శ్శ్రేణిసభాగ్రామసంఘానామ్. 21

గురుశనులు కలసియుండఁగా బుట్టినవాఁడు శూరుఁడు, ధనికుఁడు, నగరాధిపతి, యశస్సుకలవాఁడు, సభ మొదలుగాఁగల ప్రదేశములయందు ప్రధానుఁడుఅగును.

దారువిదారణదక్షః క్షురచిత్రాశ్మాదికర్మశిల్పీచ,
మల్లోటనః పశుపతి శ్శసిసితయోగే పుమాన్ భవతి. 22

జననకాలమున ఎచటనైనను శుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు చెట్లుగొట్టుటయందు సమర్థుఁడు, చిత్రమైన రాతిపనియందు సమర్థుఁడు, (రాతివిగ్రహములు మొదలుగాఁగలవి సేయువాఁడనుట) బాహుయుద్ధముసేయువాఁడు, పశువులు కలవాఁడు అగును.

ఉక్తంఫలం గగనగా యద్యన్యోన్యస్యగణస్థితాః,
అధమాదివికల్పేన కుర్వంతి విక్రృతిం తథా. 23

పూర్వముజెప్పిన యోగకర్తలగు గ్రహములు పరస్పరషడ్వర్గములయందుండెనేని సంపూర్ణఫలము గలుగును. అట్లుగానిచో సామాన్యఫలము గలుగును (ఆలోచించదగినది).

ఇతి పంచదశోధ్యాయః.

త్రిగ్రహయోగములను దెలుపు పదునాఱవ యధ్యాయము.

నిర్లజ్జః పాపరతో యంత్రజ్ఞ శ్శత్రుదారణే శూరః,
అశ్మక్రియాసు కుశల స్సహస్థితై స్సూర్యశశిభౌమైః. 1

జననకాలమున ఏరాశియందైనను రవిచంద్రకుజులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు సిగ్గులేనివాఁడు, పాపపుపనులయం దాసక్తిగలవాఁడు, నానావిధయంత్రములను జేయువాఁడు, శత్రుశిక్షణయందు సమర్థుఁడు, పాషాణకర్మలను జేయువాఁడు అగును.

తేజస్వీ నిపుణమతి శ్శాస్త్రకలాగోష్ఠిపానరతః,
నృపకృత్యకరో ధీరో రవిశశిశశిజై స్సహైకస్థైః. 2

జననకాలమున (అనువాక్యము ఈ అధ్యాయమందంతటను గ్రహించఁదగినది) రవిచంద్రబుధులు కలిసియుండిరేని బలముగలవాఁడు, నిపుణుఁడు, విద్యలయందాసక్తిగలవాఁడు, రాజకార్యనిర్వాహకుఁడు, ధైర్యముగలవాఁడు అగును.

క్రుద్ధో మాయానిపుణ స్సేవాకుశలో విదేశగమనరతః,
మేధావీచపలమతి స్సహస్థితై రర్కశశిజీవైః. 3

రవిగురుచంద్రులు కలసి యుండిరేని కోపముగలవాఁడు, మాయగలవాఁడు, సేవ యందు నేర్పుగలవాఁడు, దేశాటనము జేయువాఁడు, ధారణగలబుద్ధిగలవాఁడు, చపలుఁడు అగును.

పరధనహరణే నిపుణః పరదారరతశ్చ శాస్త్రనిపుణశ్చ,
రవిచంద్రదైత్యపూజ్యై రేకస్థై ర్జాయతే మనుజః. 4

రవిచంద్రశుక్రులు కలసియుండిరేని శాస్త్రములను దెలిసినవాఁడు, పరదారధనాదులయం దాసక్తిగలవాఁడు అగును.

కామవివాదే కుశలో మూర్ఖః పరతంత్రగో దరిద్రశ్చ,
సూర్యనిశాకరరవిజై రేకస్థై ర్జాయతే మనుజః. 5

రవిచంద్రశనులు కలసియుండిరేని కామశాస్త్రమందు నేర్పుగలవాఁడు, మూర్ఖుఁడు, పరాధీనుఁడు, దరిద్రుఁడు అగును.

భవతి ఖ్యాతో మల్ల స్సాహసికో నిష్ఠురో విగతలజ్జః,
ధనసుతకళత్రరహిత స్సహస్థితై రర్కకుజసౌమ్యైః. 6

రవికుజబుధులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ఖ్యాతిగలవాఁడు, బాహుయుద్ధము సేయువాఁడు, సాహసము గలవాఁడు, కఠినవాక్కులు కలవాఁడు, లజ్జలేనివాఁడు, ధనము పుత్రులు కళత్రము మొదలైనవి లేనివాఁడగును.

వచసి నిపుణో మహార్థః క్షితిపతిమంత్రీ చ భూపతిర్వాపి,
సత్యవచనః ప్రచండ స్సహస్థితై ర్భౌమగురుసూర్యైః. 7

రవికుజగురువులు కలసియుండిరేని నేర్పుగ మాటలాడువాఁడు, గొప్పధనవంతుఁడు, సత్యమునే బలుకువాఁడు, రాజమంత్రియుఁడు అగును.

నయనాతురః కులీన స్సుభగో వాక్శల్యసంయుతో మనుజః,
భృగుభౌమదివసనాథై స్సహస్థితై స్స్యా ద్విభవయుక్తః. 8

రవికుజశుక్రులు కలసియుండిరేని నేత్రరోగి, సత్కులప్రసూనుఁడు, సౌందర్యము ఐశ్వర్యము గలవాఁడగును.

వికలాంగో ధనరహితో నిత్యం రోగాన్వితో మనుజః,
స్వజనరహితోతిమూర్ఖః క్షితిజార్కజభానుభి స్సహితైః. 9

రవికుజశనులు కలసియుండిరేని అంగవైకల్యము గలవాఁడు, ధనహీనుఁడు, ఎల్లప్పుడు వ్యాధిపీడితుఁడు, మూర్ఖుఁడు, స్వజనము లేనివాఁడు అగును.

నేత్రాతురోతిధనవా న్మూర్ఖ శ్శాస్త్రాదిశిల్పకావ్యరతః,
వాచస్పతిబుధసూర్యై రేకగతై ర్లిపికరః పురుషః. 10

గురుబుధసూర్యులుకలసియుండఁగాఁబుట్టినవాఁడు నేత్రరోగి, గొప్పధనికుఁడు, మూర్ఖుఁడు, శాస్త్రాదుల నెఱింగినవాఁడు, నేర్పుగ వ్రాయువాఁడు అగును

అతితప్తో వాచాటో భ్రమణరుచిః ప్రోషితో గురుభిః,
స్త్రీహేతో స్సంతప్త శ్శశిసుతరవిభార్గవై స్సహితైః. 11

రవిబుధశుక్రులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు మిక్కిలి తపించువాఁడు, అధికసంభాషణ చేయువాఁడు, తిరుగుటయం దాసక్తిగలవాఁడు, గురువులతో కలసి పరవాసము జేయువాఁడు, స్త్రీమూలకమైన సంతాపము గలవాఁడు అగును.

క్లీబాచారో ద్వేష్య స్సర్వజితో బంధుభిః పరిత్యక్తః,
సౌరాదిత్యేందుసుతై రేకస్థై ర్జాయతే పురుషః. 12

రవిబుధశనులు కలిసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ఆచారహీనుఁడు, ద్వేషించఁదగినవాఁడు, సర్వులచే జయించఁబడినవాఁడు, బంధువులచే విడువఁబడినవాఁడు అగును.

దుర్బలచక్షు శ్శూరః ప్రాజ్ఞో నిస్స్వశ్చ భూపతే స్సచివః,
పరకార్యరతో నిత్యం భార్గవగురుభాస్కరై స్సహితైః. 13

రవిగురుశుక్రులు కలసియుండిరేని నేత్రరోగము గలవాఁడు, శూరుఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, దరిద్రుఁడు, రాజమంత్రి, పరకార్యమం దాసక్తిగలవాఁడు అగును.

అశదృశకాయః పూజ్య స్స్వజనద్వేష్య స్సుదారసుతమిత్రః,
నృపతీష్టో విగతభయో జీవార్కజదినకరై స్సహితః. 14

రవిగురుశనులు కలసియుండిరేని పూజ్యుఁడు, స్వజనవిరోధి, యోగ్యమైన దారపుత్రాదులు కలవాఁడు, రాజప్రియుఁడు, భయరహితుఁడు అగును.

శత్రుభయాత్తో స్సోద్వేగో మానకలా కావ్యవర్జితో మనుజః,
కుత్సితచరితః కుష్ఠీ సితార్కిరవిసంయుతై ర్భవతి. 15

రవిశుక్రశనులు కలిసియుండిరేని శత్రుభయము గలవాఁడు, గౌరవము మొదలైనవి లేనివాఁడు, కుటిలచరిత్రము గలవాఁడు, కుష్ఠురోగి యగును.

పాపకరా జాయంతే నీచాచారా స్సుహృత్స్వజనహీనాః,
ఆజీవినశ్చ పురుషా శ్శశాంకబుధభూమిజై స్సహితైః. 16

జననకాలమున చంద్రకుజబుధులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు అమర

ణాంతము పాపకర్మరతుఁడు, నీచాచారము గలవాఁడు, స్వజనులుగాని స్నేహితులు గాని లేనివాఁడు అగును.

వినతాంగ స్త్రీలోల శ్చోరః కాంతశ్చ సస్మత స్త్రీణాం,
భౌమశశాంకసురేజ్యై ర్యేకస్థై శ్చండరోషశ్చ. 17

చంద్రకుజగురువులు కలసియుండిరేని వంగినశరీరము గలవాఁడు, స్త్రీలోలుఁడు, చోరుఁడు, సౌందర్యము గలవాఁడు, స్త్రీజితుఁడు, కోపముగలవాఁడు అగును.

దుశ్శీలాయాః పుత్రః పతిశ్చ తస్యా స్సదైవనిర్దిష్టః,
కుజభృగుశశిభి స్సహితై ర్భ్రమణరుచి శ్శీతభీతశ్చ. 18

చంద్రకుజశుక్రులు కలసియుండిరేని దుష్టస్వభావముగల తల్లి దుష్టస్వభావము గల భార్యయు గలవాఁడు, తిరుగుటయందు దాసక్తిగలవాఁడు, శీతభీతికలవాఁడు అగును.

బాల్యే మృతజననీకః క్షుద్రో విషమశ్చ లోకవిద్విష్టః,
జాయేత నరో యోగే భూసుతశశిభాస్కరసుతానామ్. 19

చంద్రకుజశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు బాల్యమందే చనిపోయిన తల్లిగలవాఁడు, క్షుద్రుఁడు, విషమస్వభావము గలవాఁడు, జనద్వేషి యగును

ధనవా న్కల్యో వాగ్మీ తేజస్వీ ఖ్యాతిమా న్విపులకీర్తిః,
బహుపుత్రభ్రాతృయుతో బుధేందుసురపూజితై ర్యుక్తైః. 20

చంద్రబుధగురువులు కలసియుండిరేని ధనికుఁడు, మంగళప్రదుఁడు, వక్తృబలము ఖ్యాతి కీర్తి మొదలైనవి కలవాఁడగును.

విద్యాసంస్కృతమతిరపి నీచాచారః పుమా న్భవే జ్జాతః,
సౌమ్యో ధనప్రలుబ్ధో బుధభార్గవచంద్రసంయోగే. 21

చంద్రబుధశుక్రులు కలసియుండిరేని జాతకుఁడు శాస్త్రజ్ఞానము కలవాఁడైనను నీచాచారమం దాసక్తిగలవాఁడును, లుబ్ధుఁడు నగును.

అస్వస్థో వికలాంగః ప్రాజ్ఞో వాగ్మీ సుపూజితః క్షితిపః,
భవతి నర స్సంయోగే సారేందుశశాంకపుత్రాణామ్. 22

చంద్రబుధశనులు కలసియుండిరేని అస్వస్థుఁడు, వికలాంగుఁడు అనఁగా అంగహీనుఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, వక్త, పూజితుఁడు, భూమిని పరిపాలించువాఁడు అగును.

సాధ్వీతనయః ప్రాజ్ఞః కలాస్వభిజ్ఞో బహుశ్రుతస్సాధుః,
భార్గవగురుశశియోగే జాత స్సుభగో భవే త్పురుషః. 23

చంద్రగురుశుక్రులు కలసియుండిరేని జాతకుఁడు పతివ్రతాపుత్రుఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, విద్యలు మొదలైన సద్గోష్ఠి తెలిసినవాఁడగును.

శాస్త్రార్థతత్త్వబుద్ధి ర్వృద్ధస్త్రీసంగతో విగతరోగః,
శశివాచస్పతిసౌరై రేకస్థై గ్రామబృంవపతిః. 24

చంద్రగురుశనులు కలసియుండిరేని శాస్త్రార్థముల నెఱింగినవాఁడు, వృద్ధాంగనలయం దాసక్తిగలవాఁడు, నిరోగి, గ్రామాధిపతి యగును.

లిపికరపుస్తకవాచకపురోధసాం భవతి జన్మసుకృతైశ్చ,
దైవవిదాం పురుషాణాం శశిభార్గవసౌరిసంయోగే. 25

చంద్రశుక్రశనులుకలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పుస్తకములను వ్రాయువాఁడు, పురోహితులు దైవజ్ఞులు మొదలుగాఁగలవారివంశమందు జనించినవాఁడు అగును.

సుకవిః క్షోణీనాథ స్సద్యువతిపతిః పరార్థఉద్యుక్తః,
గాంధర్వవేదకుశల స్స్యా ద్బుధగురుభూసుతై స్సహితైః. 26

కుజబుధగురువులు కలసియుండిరేని విద్వాంసుఁడు, దేశాధిపతి, అనుకూలమైన భార్యకలవాఁడు, పరమార్థచింతగలవాఁడు, సంగీతమందు నేర్పుగలవాఁడు అగును.

అకులీనో వికలాంగ శ్చపలో దుష్టశ్చ జాయతే మనుజః,
ముఖరో నిత్యోత్సాహీ కుజబుధభృగునందనై స్సహితైః. 27

కుజబుధశుక్రులు కలసియుండిరేని అన్యకులమందు బుట్టినవాఁడు, అంగహీనుఁడు, చపలుఁడు, దుష్టుఁడు ఉత్సాహము మొదలైనవి కలవాఁడు, అప్రియముగ బలుకువాఁడు అగును.

ప్రేష్యశ్శ్యామలనేత్రః ప్రవాసశీలో భవే ద్వదనరోగీ,
రమతే ప్రహసనశీలై ర్భూధార్కిబుధైరై స్సహైకస్థైః. 28

కుజబుధశనులు కలసియుండిరేనిప్రేష్యుఁడు (అనఁగా బంటు), శ్యామలవర్ణముగలనేత్రములు కలవాఁడు, ప్రవాసమం దాసక్తిగలవాఁడు, ముఖమందు వ్యాధిగలవాఁడు, పహాసస్వభావము గలవాఁడు అగును.

నృపతేష్టస్సత్సుతవా న్విలాసినీభ్య స్సదాప్తబహుసౌఖ్యః,
సకలజనానందకరో భార్గవగురుభూమిజై స్సహితైః. 29

కుజగురుశుక్రులు కలసియుండిరేని రాజప్రియుఁడు, యోగ్యమైనపుత్రులు గలవాఁడు, స్త్రీసౌఖ్యముగలవాఁడు, సర్వజనప్రియుఁడు అగును.

నృపసంమతః క్షతాంగో నీచాచారో విగర్హితో మిత్రైః,
భవతి నరో విగతఘృణ స్సురేజ్యకుజసౌరిసంయోగే. 30

కుజగురుశనులు కలసియుండిరేని రాజప్రియుఁడు, అంగహీనుఁడు, ఆచారహీనుఁడు, మిత్రులతో విరోధము గలవాఁడు, దయలేనివాఁడు అగును.

చారిత్రవిహీనాయాః పుత్రో భర్తా భవేత్సుఖవిహీనః,
నిత్యం ప్రవాసశీల స్సంయుక్తై స్సౌరికుజచంద్రైః. 31

కుజశుక్రశనులు కలసియుండిరేని దుశ్చరిత్రగల తల్లి భార్యగలవాఁడు, సుఖహీనుఁడు, ఎల్లప్పుడు ప్రవాసమందుండువాఁడు అగును.

సుతనుః క్షపితారిగణో నృపతి స్సుభగ స్తథాపృథుఃకీర్తిః,
బుధగురుశుక్రై స్సహితై ర్భవతి నర స్సత్యవచనశ్చ. 32

బుధగురుశుక్రులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు శత్రుహీనుఁడు, ప్రభువు, సౌందర్యముగలవాఁడు, గొప్పకీర్తిగలవాఁడు, నిజము నే బలుకువాఁడు నగును.

స్థానధనైశ్వర్యయుతం ప్రాజ్ఞం బహుభోగినం స్వదారరతం,
ధృతిసౌఖ్యయుతం సుభగం జనయంతి బుధార్కజీవాఖ్యాః. 33

బుధగురుశనులు కలసియుండిరేని స్థానాఢ్యైశ్వర్యము గలవాఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, భోగి, స్వభార్యయందు ప్రేమగలవాఁడు, ధైర్యము సౌఖ్యము మొదలయినవి కలవాఁడగును.

ముఖరో ధూర్తోఽనృతవా క్పరయువతిరతో భవే ద్విషమశీలః,
బుధశుక్రసూర్యతనయైః కలాస్వభిజ్ఞ స్స్వదేశరతః. 34

బుధశుక్రశనులు కలసియుండిరేని జాతకుఁడు అప్రియముగ బలుకువాఁడు, కోపము గలవాఁడు, అబద్ధమాడువాఁడు, పరస్త్రీరతుఁడు, విషమస్వభావము గలవాఁడు, విద్యలెఱింగినవాఁడు, స్వదేశమందుండువాఁడు అగును.

న్యూనేకులేపి జాతో భవతి నరో భూపతి ర్విపులకీర్తిః,
గురుభార్గవదినకరజై రేకస్థై శ్శీలసంపన్నః. 35

గురుశుక్రశనులు కలసియుండునపుడు హీనకులమందు బుట్టినవాఁడైనను భూమిని పాలించు ప్రభువును, సత్స్వభావము మొదలయినవి గలవాఁడు నగును.

పాపై ర్యుక్తే చంద్రే మాతురభావః ప్రకీర్తితః ప్రాయః,
సూర్యే పితు స్తథాన్యై శ్శుభం వదే న్మిశ్రితై ర్మిశ్రమ్. 36

చంద్రుఁడు పాపగ్రహములతో కలసియుండెనేని తల్లిలేనివాఁ డగును. సూర్యుఁడు పాపగ్రహములతో కలసియుండెనేని తండ్రిలేనివాఁ డగును. శుభులతో కలసియుండెనేని శుభముకలుగును. శుభపాపగ్రహములతో కలసియుండెనేని బలము ననుసరించి తెలియఁదగినది.

ప్రాయ శ్శుభా స్సమేతా ధనభూమియశోన్వితం నృపతిచేష్టం,
ఉత్పాదయంతి మనుజం భూమండలమండనం శ్రేష్టమ్. 37

తఱుచుగా శుభగ్రహములు కలసియుండెనేని ధనముభూమి ఐశ్వర్యము మొదలగునవి కలవాఁడై రాజతుల్యుఁడగును.

పాపాస్త్రయోపి మిళితా కుర్వంతి నరం సుదుర్భగం లోకే,
దారిద్ర్యదుఃఖత ప్తం గర్హితరూపం వినయహీనమ్. 38

రవికుజశనులు ముగ్గురు కలసియుండిరేని భార్యానురాగము మొదలైనవి లేనివాఁడై, దారిద్ర్యదుఃఖముచే మిక్కిలి తపించినవాఁడై లోకనిందితుఁ డగును.

ఇతి షోడశోధ్యాయః.

చతుర్గ్రహయోగములను దెలుపు పదునేడవ యధ్యాయము.

లిపికరతస్కరముఖరో రోగీమాయా ప్రపంచకుశలశ్చ,
బుధరవిభౌమశశాంకై రేకర్క్షగతైః పుమాన్ భవతి. 1

రవిచంద్రకుజబుధులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు, వ్రాయుటయందు దొంగతనమందు నేర్పుగలవాఁడు, అప్రియముగ బలుకువాఁడు, రోగి, మాయచేయుటయందు నేర్పుగలవాఁడగును.

ధనవా న్వనితాఽనింద్య స్తేజస్వీ నీతిమా న్విగతశోకః,
కర్మసమర్థో నిపుణ శ్శశికుజగురుభాస్కరై స్సహితైః. 2

రవిచంద్రకుజగురువులు కలసియుండిరేని ధనికుఁడు, స్త్రీప్రియుఁడు, తేజస్సు నీతి మొదలయినవి గలవాఁడు, కర్మాసక్తిగలవాఁడు, నిపుణుఁడు అగును.

ఆరోగ్యచిత వాగ్వృత్తి స్సుఖభాక్ప్రణో ఽర్థసంగ్రహణశీలః,
విద్యాసుతదారయుత శ్శశికుజభృగుభాస్కరై స్సహితైః. 3

రవిచంద్రకుజశుక్రులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు నేర్పుగ మాటలాడువాఁడు, సుఖము ధనసంగ్రహము విద్య మొదలయినవి గలవాఁడగును.

విషమశరీరో హ్రస్వో ధనరహితో యాచితాశనో మూర్ఖః,
గమ్య స్సర్వస్య తథా రవిశశికుజసౌరిసంయోగే. 4

రవిచంద్రకుజశనులు కలసియుండిరేని వైషమ్యశరీరము గలవాఁడు, పొట్టివాఁడు, నిర్ధనుఁడు, అన్నార్థి, మూర్ఖుఁడు అగును.

సౌవర్ణికః ప్లుతాక్ష శ్శిల్పకరో వామహాధనోదీర్ఘః,
జాతస్స్యా న్నిరుజతను శ్శశిజ్ఞగురుభాస్కరై స్సహితైః. 5

రవిచంద్రబుధగురువులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ఎఱ్ఱనిశరీరకాంతిగలవాఁడు, విశాలనేత్రములు గలవాఁడు, శిల్పికరుఁడు, ధనము ధైర్యము మొదలయినవి గలవాఁడు అగును.

వికల స్సుభగో వాగ్మీ, హ్రస్వో నృపసమ్మతో మనుజః,
జాతస్స్యా ద్దేకస్థై రవిశశిబుధభార్గవై స్సహితైః. 6

రవిచంద్రబుధశుక్రులు కలసియుండిరేని ప్రియముగ బలుకువాఁడు, పొట్టివాఁడు, రాజప్రియుఁడు అగును.

మాతృపితృవిప్రయుక్తో ధనసౌఖ్యవివర్జితో భ్రమణశీలః,
భిక్షాశనో వ్యసృతవా గ్రవీందుసౌమ్యార్కిభి ర్విుతమ్. 7

రవిచంద్రబుధశనులు కలసియుండిరేని తల్లిదండ్రులచే విడువఁబడినవాఁడు, ధనము సౌఖ్యము మొదలయినవి లేనివాఁడు, తిరుగుటయందు దాసక్తిగలవాఁడు, భిక్షాశనుఁడు, అబద్ధమాడువాఁ డగును.

సలిలమృగారణ్యానాం స్వామీస్యా త్సౌఖ్యభా గ్భవతి పూజ్యః,
శుక్రార్కగురుశశాంకై రేకర్క్షగతైః పుమా న్నిపుణః. 8

రవిచంద్రగురుశుక్రులు కలసియుండిరేని ఉదకములు మృగములు ఆరణ్యములు మొదలగువాని కధిపతి, సౌఖ్యము పూజ్యత మొదలయినవిగలవాఁ డగును.

తామసనేత్ర స్త్రీక్ష్ణో బహుసుతవిత్తో వరాంగనాసుభగః,
సూర్యేజ్యచంద్రసౌరై రేకస్థై ర్జాయతే పురుషః. 9

రవిచంద్రగురుశనులు కలసియుండిరేని కోపదృష్టిగలవాఁడు, ధనికుఁడు, పుత్రులు కలవాఁడు, స్త్రీప్రియుఁడు అగును.

వనితాసదృశాచారః పురస్సరోఽత్యంతదుర్బలశరీరః,
భీరు స్సర్వత్ర భవే దర్కేందుసితాసితై స్సహితైః. 10

రవిచంద్రశుక్రశనులు కలసియుండిరేని స్త్రీలతో సమానమైన ఆచారముగల వాఁడు, దుర్బలశరీరము గలవాఁడు, భయశీలుఁడు అగును.

శూరోఽధనసూత్రకార శ్చక్రధరోవా విపన్నదారధనః,
దుఃఖార్ణవోటనపర స్సుసంగతై రర్కజీవబుధభౌమైః. 11

రవికుజబుధగురువులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు శూరుఁడు, ధనహీనుఁడు, దుఃఖములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

పరదారరత శ్చోరో విషమాంగో దుర్జనో విగతసత్వః,
భవతి ప్రసవే పురుషో రవిసితభౌమేందుజై స్సహితైః. 12

రవికుజబుధశుక్రులుకలసియుండిరేని పరస్త్రీప్రియుఁడు,చోరుఁడు, దుర్జనుఁడు, సత్యహీనుఁడు అగును.

యోద్ధా ప్రాజ్ఞ స్త్రీఘ్నో నీచాచారః కవిప్రధానశ్చ,
మంత్రీచ భూపతిర్వా బుధార్కకుజసౌరిసంయోగే. 13

రవికుజబుధశనులు కలసియుండిరేని యుద్ధముసేయువాఁడు, నీచాచారముగల వాఁడు, విద్వాంసుఁడు, రాజతుల్యుఁడు అగును.

సుభగః పూజ్యో లోకే ధనవాన్ నృపసమ్మతో భువి ఖ్యాతః,
రవిభౌమజీవశుక్రై రేకస్థై ర్నితిమాన్ పురుషః. 14

రవికుజగురుశుక్రులు కలసియుండిరేని పూజ్యుఁడు, ధనికుఁడు,రాజప్రియుఁడు, ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సోన్మాదోగణమాన్య స్సిద్ధార్థో బంధుమిత్రసంపృక్తః,
భానుకుజజీవసౌరై స్సంయుక్తై ర్వా నృపాభిమతః. 15

రవికుజగురుశనులు కలసియుండిరేని ఉన్మాదముగలవాఁడు, మాన్యుఁడు, బంధుమిత్రాదులు కలవాఁడు, రాజప్రియుఁడు అగును.

వికలో నీచాచారో విషమాక్షో బంధువిద్విష్టః,
సూర్యకుజశుక్రసౌరైః పరాభవం సర్వతో యాతి. 16

రవికుజశుక్రశనులు కలసియుండిరేని నీచాచారముగలవాఁడు, నేత్రవైకల్యము బంధుద్వేషము మొదలైనవిగలవాఁడై అంతట పరాభవమును పొందును.

ధనవా న్సుఖప్రధాన స్సిద్ధార్థో బంధుమా న్నృపోత్కృష్టశ్చ,
భానుబుధజీవశుక్రై ర్భవతి పుమా నేకరాశిగతైః. 17

రవిబుధగురుశుక్రులు కలసియుండిరేని ధనికుఁడు, సుఖము బంధువులు మొదల యినవి గలవాఁడు అగును.

క్లీబాచారో మానీ కలహరుచి స్సహజవాఙ్నిరుత్సాహః,
అర్కార్కిబుధసురేజ్యై రేకస్థై ర్జాయతే పురుషః. 18

రవిబుధగురుశనులు కలసియుండిరేని మానవంతుఁడు, కలహప్రియుఁడు, నిరుత్సాహహీనుఁడు అగును.

ముఖర స్సుభగః ప్రాజ్ఞో మృదుసౌఖ్య స్సత్వశౌచసంపన్నః,
ధీరో మిత్రసహాయో రవిబుధసితసౌరిసంయోగే. 19

రవిబుధశుక్రశనులు కలసియుండిరేని అప్రియముగఁ బలుకువాఁడు, సుందరుఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, మృదుత్వము మొదలైనవి కలవాఁడగును.

లుబ్ధః కవిః ప్రధానః కారుకనాథోఽధిపశ్చ నీచానామ్,
ఆదిత్యార్కిసితార్యై రాజ్ఞాం జాతో భవే దిష్టః 20

రవిగురుశుక్రశనులు కలసియుండిరేని లుబ్ధుఁడు, కవి, శ్రేష్ఠుఁడు, నీచాధిపతి, రాజప్రియుఁడు అగును.

శాస్త్రకుశలో నరేంద్ర స్సుమహామంత్రో ధవా మహాబుద్ధిః,
శశికుజసోమజజీవై రేకస్థై ర్యఃపుమాన్ జాతః. 21

చంద్రకుజబుధగురువులు కలసియుండిరేని శాస్త్రముల నెఱింగినవాఁడు, రాజు, ఆలోచనయందు నేర్పుగలవాఁడు, బుద్ధిమంతుఁడు అగును.

కలహరుచి ర్నిద్రాలు ర్నీచస్సాన్య ద్వర్ధకీపతి స్సుభగః,
బంధుద్వేష్టా నసుఖీ శశికుజబుధభార్గవై స్సహితైః. 22

చంద్రకుజబుధశుక్రులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు కలహప్రియుఁడు, నిద్రాస్వభావము నీచము బంధుద్వేషము మొదలగుగుణములు గలవాఁడగును.

శూరో విమాతృపితృకో దుష్కులజో బహుకలత్రమిత్రసుతః,
భవతి సుకర్మాభిరత శ్శశికుజబుధసౌరిసంయోగే 23

చంద్రకుజబుధశనులు కలసియుండిరేని శూరుఁడు, తల్లిదండ్రులు లేనివాఁడు, దుష్కులజుఁడు, అనేకభార్యలు పుత్రులు కలవాఁడు అగును.

వికలాంగ స్సుకళత్ర స్సకలసహోఽతీవ మానసంయుక్తః,
ప్రాజ్ఞో బహుమిత్ర సుఖ శ్శశికుజగురుభార్గవై స్సహితైః. 24

చంద్రకుజగురుశుక్రులు కలసియుండఁగా బుట్టినవాఁడు అంగహీనుఁడు, సత్క-

శత్రుము గలవాఁడు, మాన్యుఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, మిత్రులతో సౌఖ్యముగనుండువాఁడు అగును.

బధిరో ధనవా న్శూర సో న్మాదో వాక్పటుఃస్థిరప్రకృతిః,
మతిమా నుదారచిత్తో భౌమేందుశనైశ్చరసు రేజ్యైః. 25

చంద్రకుజగురుశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు చెవిటివాఁడు, ధనికుఁడు, శూరుఁడు, ఉన్మాదముగలవాఁడు, వాక్పటుత్వముగలవాఁడు, బుద్ధిమంతుఁడు, ఉదారచిత్తముగలవాఁడు అగును.

కులటాపతిః ప్రగల్భ స్సర్పాక్షో నిత్యమేవసోద్వేగః,
జాతః పురుషోవశ్యం కుజేందుయమభార్గవై ర్భవతిః. 26

చంద్రకుజశుక్రశనులు కలసియుండిరేని ఱంకులాడికి భర్త, ప్రగల్భములు బలుకువాఁడు, సర్పనేత్రములవలె నేత్రములుగలవాఁడు, కార్యతొందరగలవాఁడు అగును.

విద్వా న్విమాతృపితృక స్సద్రూపో ధనయుతోఽతిసుభగశ్చ,
భవతి నరో విగతారి ర్బుధగురుశశిభార్గవై స్సహితైః. 27

చంద్రబుధగురుశుక్రులుకలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు విద్వాంసుఁడు, తల్లిదండ్రులు లేనివాఁడు, సౌందర్యము గలవాఁడు, ధనికుఁడు, శత్రువులు లేనివాఁడు అగును.

కృతధర్మకీర్తి రర్థ్య స్తేజస్వీ బంధువల్లభో మతిమాన్,
నృపసచివః ప్రవరకవి శ్శశిబుధజీవార్కిభిస్సహితైః. 28

చంద్రబుధగురుశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ధర్మము కీర్తి మొదలయినవి గలవాఁడు, రాజమంత్రి యగును.

పరదారగమనశీలో విశీలభార్యో విపన్నబంధుశ్చ,
ప్రాజ్ఞో లోకద్వేష్టా స్యా దిందుబుధార్కిభృగుపుత్రైః. 29

చంద్రబుధశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పరస్త్రీప్రియుఁడు, దుష్టస్వభావముగల భార్యగలవాఁడు, బంధువులు లేనివాఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, జనద్వేషి యగును.

మాతృరహిత స్సుభగ స్త్వద్గోషీ దుఃఖితో భ్రమణశీలః,
బహుభాషీ సత్యరత శ్శశిగురుభృగుసౌరిభిస్సహితైః. 30

చంద్రగురుశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు తల్లిలేనివాఁడు, సౌందర్యముగలవాఁడు, చర్మరోగము మొదలయినవి గలవాఁడగును.

స్త్రీకలహారుచి ర్ధనభా క్పూజ్యో లోకేచ శీలసంపన్నః,
భవతి పుమా న్నిరుజతను ర్యుధారగురుభార్గవై స్సహితైః. 31

కుజబుధగురుశుక్రులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు స్త్రీకలహమందాసక్తిగలవాఁడు, ధనికుఁడు, పూజ్యుఁడు, సత్స్వభావము గలవాఁడు అగును.

శూరో విద్వా న్వాగ్మీ ధనరహిత స్సత్యశౌచసంపన్నః,
వాదీ ద్వంద్వసహిష్ణు ర్మతిమా న్సహితై ర్బుధారగురుసౌరైః. 32

కుజబుధగురుశనులు కలసియుండిరేని శూరుఁడు, విద్వాంసుఁడు, వక్త, నిర్ధనుఁడు, సత్యము మొదలగు గుణములు గలవాఁడగును.

స్యా న్మల్లః పరపుష్టః కఠినాంగో యుద్ధదుర్మదః ఖ్యాతః,
రసుతేచ సారమేయై ర్బుధారయమభార్గవై స్సహితైః. 33

కుజబుధశుక్రశనులు కలసియుండిరేని మల్లయుద్ధముసేయువాఁడు, కఠినమైన శరీరము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

తేజస్వీ విత్తయుత స్స్త్రీలోల స్సాహసప్రియ శ్చపలః,
భౌమగురుశుక్రసౌరై రేకస్థై ర్జాయతే పురుషః. 34

కుజగురుశుక్రశనులు కలసియుండిరేని తేజస్సు మొదలుగాఁగల గుణములు గలవాఁడగును.

మేధావీ శాస్త్రరతో రామాసక్తో విధేయభృత్యశ్చ,
బుధజీవశుక్రసౌరై రేకస్థై స్త్రీప్రసంయోగే. 35

బుధగురుశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ధారణబుద్ధిగలవాఁడు, కర్మాసక్తిగలవాఁడు, స్త్రీలోలుఁడు, విధేయులగు భృత్యులు అగును.

ఇతి సప్తదశో௨ధ్యాయః.

పంచగ్రహయోగములను దెలుపు పదునెనిమిదవ యధ్యాయము.

దుఃఖీబహుప్రపంచో జాయావిరహేణ తాపితశరీరః,
భవతి పుమా నేకస్థై రవీందుకుజజీవచంద్రసుతైః. 1

జన్మకాలమున రవిచంద్రకుజబుధగురువులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు గొప్పదుఃఖముగలవాఁడు, భార్యావిరహముచే మిక్కిలితపించువాఁడు అగును.

పరకర్మగతో నిత్యం బంధుసుహృద్భిః కృతో విగతసత్వః,
క్లీబైర్యాతిచ సఖ్యం రవీందుకుజశుక్రసౌమ్యైశ్చ. 2

రవిచంద్రకుజబుధశుక్రులు కలసియుండిరేని పరకార్యాసక్తిగలవాఁడు, బంధువిరోధము మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

అల్పాయు ర్బంధనభాగ్దీనో భవతీహ సర్వసుఖహీనః,
అకళత్రో౽సుతవిత్త స్సౌరిదివాకరబుధేందుకుజైః. 3

రవిచంద్రకుజబుధశనులు కలసియుండఁ గాఁ బుట్టినవాఁడు అల్పాయుస్సు గలవాఁడు, దీనుఁడు, సుఖము మొదలైనవి లేనివాఁడగును.

జాత్యంధో బహుదుఃఖీ మాతృపితృభ్యాం సదైనసంత్యక్తః,
భవతి నరో గేయరుచిః కుజేందుగురుభార్గవార్కైశ్చ. 4

రవిచంద్రకుజగురుశుక్రులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడుపుట్టంధుఁడు,అనేకదుఃఖములు గలవాఁడు, తల్లిదండ్రులచే విడువఁబడినవాఁడు, గానము దాసక్తిగలవాఁ డగును.

యుద్ధకుశల స్సమర్థః పరవిత్తహరః పరోపతాపీచ,
పిశున శ్చలశ్చ పురుష శ్శనిశశికుజజీవదినసేశైః. 5

రవిచంద్రకుజగురుశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినమనుజుఁడు యుద్ధమందు నేర్పుగలవాఁడు, పరధనహారి. మొదలైనగుణములు గలవాఁడగును.

మానార్థవిభవహీనో మలినాచారః పరాంగనాతిరతః,
పంచభి రేకస్థై స్స్యాద్దినేశశశిశుక్రశనిభౌమైః. 6

రవిచంద్రకుజశుక్రశనులుకలసియుండఁగాఁబుట్టినవాఁడు మానము ద్రవ్యము ఐశ్వర్యము మొదలైనవి లేనివాఁడు, ఆచారహీనుఁడు, పరస్త్రీప్రియుఁడు అగును.

యంత్రజ్ఞో బహువిభవో నృపసచివో దండనాయకోవా స్యాత్,
ఖ్యాతశ్శుభకీర్తియుతో బుధేందురవిజీవశుక్రైశ్చ. 7

రవిచంద్రబుధగురుశుక్రులు కలసియుండిరేని యంత్రాదుల నెఱింగినవాఁడు, గొప్పఐశ్వర్యము గలవాఁడు, ఖ్యాతి మొదలైనగుణములు గలవాఁడగును.

భీరుః ప్రియసంత్యక్త స్సోన్మాదో వంచనాసు నిపుణశ్చ,
ఉగ్రః పరాన్నభోజీ బుధేందుగురుసూర్యరవిపుత్రైః. 8

రవిచంద్రబుధగురుశనులు కలసియుండిరేని భయస్వభావము గలవాఁడు, స్నేహితులచే విడువఁబడినవాఁడు, ఉన్మాదముగలవాఁడు, వంచన సేయువాఁడు, పరాన్నమునే భుజించువాఁడు అగును.

దీర్ఘో రోమశగాత్రో మరణోత్సాహీ సుఖార్థసుతహీనః,
స్యాత్పంచభి రేకస్థై రవిచంద్రబుధార్కిభృగుపుత్రైః. 9

రవిచంద్రబుధశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పొడవైనవాఁడు, మరణమందాసక్తిగలవాఁడు, సుఖము మొదలైనవి లేనివాఁడగును.

వాగ్మీంద్రజాలనిరత శ్చలచిత్త స్త్రీషు వల్లభో మతిమాన్,
బహుశత్రు ర్విగతభయో రవీందుగురుశుక్రభానుసుతైః. 10

రవిచంద్రగురుశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు నేర్పుగ మాటలాడువాఁడు, ఇంద్రజాలాదివిద్యల నెఱింగినవాఁడు, చలచిత్తుఁడు, స్త్రీప్రియుఁడు, శత్రువులు గలవాఁడు, భయహీనుఁడు నగును.

కామీ బహుతురగనర స్వీకృతసేనాపతి ర్విగతశోకః,
రాజప్రియోఽతిసుభగో బుధారవిజీవశుక్రైః స్యాత్. 11

రవికుజబుధగురుశుక్రులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు కాముకుఁడు, అనేక సేనగలవాఁడు, దుఃఖహీనుఁడు, రాజమాన్యుఁడు, మిక్కిలిసౌందర్యము గలవాఁడు అగును.

నిత్యోద్విగ్నో రోగీ భిక్షాం భుంక్తే గృహాద్గృహం గత్వా,
జీర్ణమలీమసవాసా రవికుజబుధజీవరవిపుత్రైః. 12

రవికుజబుధగురుశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు భయస్వభావము గలవాఁడు, రోగి, భిక్షాన్నమును భుజించువాఁడు, జీర్ణమైన మలినమైన వస్త్రములను ధరించువాఁడు అగును.

వధబంధనరోగార్తో విద్వాన్ లోకే సుపూజితో భవతి,
నిస్స్వో వికలశరీరః కుజశశిబుధశుక్రమందైః స్యాత్. 13

చంద్రకుజబుధశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు బంధనము మొదలైనవానిచే పీడింపఁబడువాఁడు, విద్వాంసుఁడు, పూజ్యుఁడు, దరిద్రుఁడు, అవయవహీనుఁడు అగును.

వ్యాధిభి రరిభి ర్గ్రస్త స్థానభ్రష్టోఽతిదుఃఖసంతప్తః,
భ్రమతి క్షుధితః పురుషః కుజార్కిరవిశుక్రశశితనయైః. 14

రవికుజబుధశుక్రశనులు కలసియుండిరేని వ్యాధులచేతను శత్రువులచేతను పీడింపఁబడువాఁడు, స్థానభ్రష్టు, దుఃఖముచే తపించువాఁడు, క్రోధగలవాఁడై తిరుగుచుండును.

ప్రేష్యో మూర్ఖః క్లీబో మలినాచారోఽతిదుర్భగో వికలః,
భవతి నరో ధనరహిత శ్శశికుజగురుశుక్రరవితనయైః. 15

చంద్రకుజగురుశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు బంటుతనము సేయువాఁడు, మూర్ఖుఁడు, నపుంసకుఁడు, ధనహీనుఁడు అగును.

జలయంత్రధాతుపారదరసాయనే ష్వతిపటుఃపుమా న్భవతి,
ఏభిః ప్రసిద్ధకర్తా క్షితిసుతరవిజీవసితసౌరైః. 16

రవికుజగురుశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు రసాయనవస్తువులు మొదలుగాఁగలవానియందు మిక్కిలి సమర్థుఁడగును.

బహుశాస్త్రజ్ఞానపటు ర్మిత్రహిత స్సంమతో గురూణాంచ,
ధర్మపరః కారుణిక స్సూర్యాసితశుక్రబుధజీవైః. 17

రవిబుధగురుశుక్రశనులు కలసియుండిరేని శాస్త్రముల నెఱింగినవాఁడు, ధర్మపరుఁడు, దయగలవాఁడు అగును.

సాధుః కల్యశరీరో విద్యాధనసత్యసౌఖ్యసంపన్నః,
బంధుహితో బహుమిత్రో బుధేందుకుజజీవభృగుపుత్రైః. 18

చంద్రకుజబుధగురుశుక్రులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు సాధువు నిరోగి, విద్య ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

తిమిరామయీ దరిద్రః పరాన్న భుఖ్యాచ తే సదాదీనః,
మలినయతి బంధువర్గం కుజార్కిబుధజీవహిమకిరణైః. 19

చంద్రకుజబుధగురుశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు గొప్పరోగముగలవాఁడు, దరిద్రుఁడు, అన్నార్థి, బంధువర్గమం దపకీర్తి దెచ్చువాఁడగును.

బహుశత్రుమిత్రపక్షః పరార్థహితకృ ద్విషమశీలః,
ఏకస్థై రతిమానీ బుధేందుకుజశుక్రరవిపుత్రైః. 20

చంద్రకుజబుధశుక్రశనులు కలసియుండిరేని అనేకశత్రుమిత్రులు కలవాఁడు, పరకార్యప్రియుఁడు, విషమస్వభావము గలవాఁడు, మాన్యుఁడు అగును.

నృపమంత్రీనృపతిసమో గణనాథ స్సర్వలోకపూజ్యశ్చ,
ఏకస్థైర్భవతి నర శ్చంద్రేందుజజీవశనిశుక్రైః. 21

చంద్రబుధగురుశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు రాజమంత్రి, సేనాధిపతి, పూజ్యుఁడు అగును.

సుమనస్కః సోత్సాహో రాజ్ఞా మతివల్లభో విగతశోకః,
నిద్రాతురో దరిద్రః కుజగురుబుధశుక్రరవిపుత్రైః. 22

జననకాలమున కుజబుధగురుశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినమనుజుఁడు మంచిమనస్సు గలవాఁడు, ఉత్సాహము గలవాఁడు, రాజప్రియుఁడు, శోకహీనుఁడు, నిద్రాస్వభావము గలవాఁడు, దరిద్రుఁడు అగును.

ఇతి అష్టాదశోఽధ్యాయః.

షడ్గ్రహయోగములను దెలుపు పందొమ్మిదవ యధ్యాయము.

విద్యార్థధర్మరతః క్షామో బహుభాషకో విక్రుష్టమతిః,
ఏకభవనోపయాతై ర్బుధేందురవ్యారగురుశుక్రైః. 1

జననకాలమునరవిచంద్రకుజబుధగురుశుక్రులు కలసియుండఁగాఁబుట్టినవాఁడు విద్య ధనము ధర్మము కీర్తి మొదలయినవి గలవాఁడగును.

దాతా పరకార్యకర శ్చలస్వభావో విశుద్ధసత్వశ్చ,
రమతే విజనోద్దేశే రవీందువక్రజ్ఞగురురవిజైః. 2

రవిచంద్రకుజబుధగురుశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు దాతయు, పరోపకారి, చంచలస్వభావము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

చోరః పరదారరతః కుష్ఠీ స్వజనై ర్నిరాకృతో మూర్ఖః,
స్థానభ్రష్టో విసుతో బుధేందురవ్యారశనిశుక్రైః. 3

రవిచంద్రకుజబుధశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు చోరుఁడు, పరస్త్రీప్రియుఁడు, కుష్ఠురోగము గలవాఁడు, స్వజనవిరోధి, మూర్ఖుఁడు, స్థానభ్రష్టు, సుతహీనుఁడు అగును.

నీచః పరకర్మరతః క్షయరోగీ శ్వాసకాసపరిభూతః,
నింద్య స్సాస్య ద్బంధూనాం సితేందురవ్యారగురురవిజైః. 4

రవిచంద్రకుజబుధగురుశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు నీచుఁడు, పరకార్యరతుఁడు, క్షయవ్యాధి మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

మంత్రీనృపస్య సుభగః క్షాంతియుతో భవతి శోకపరితప్తః,
అకళత్రో ధనరహితో రవీందుబుధజీవసితసౌరైః. 5

రవిచంద్రబుధగురుశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు రాజప్రియుఁడు, ఓర్మిగలవాఁడు, శోకముచే తపించువాఁడు, కళత్రహీనుఁడు అగును.

తీర్థేషు సదారమతే పుత్రై ర్నిత్యం ధనేనరహితశ్చ,
వనపర్వతోపసేవీ బుధారరవిజీవశశినిశుక్రైః. 6

రవికుజబుధగురుశుక్రశనులు కలసియుండిన యాత్రలు సేయువాఁడు, పుత్రులు ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

నిత్యం శుచిః ప్రతాపీ బహుయువతిరతో నృపప్రియో మంత్రీ,
ధనసుతసౌభాగ్యయుతః కుజార్కి సితచంద్రబుధజీవైః. 7

చంద్రకుజబుధగురుశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు, ఎల్లపుడు శుచిత్వము గలవాఁడు, పరాక్రమము గలవాఁడు, అనేకస్త్రీలయం దాసక్తిగలవాఁడు, రాజప్రియుఁడు, ధనము పుత్రులు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ప్రాయో దరిద్ర దుఃఖీ మూర్ఖః షట్పంచసంయుతై ర్విహగైః,
అన్యోన్యదర్శనాదపి ఫలమేతత్కంధరాః ప్రాహుః. 8

ఆఱుచుగా ఐదుగ్రహములుగాని ఆఱుగ్రహములుగాని కలసియుండినను, పరస్పరము జూచుచుండినను దరిద్రుఁడు, దుఃఖముగలవాఁడు, మూర్ఖుఁడు అగును.

ఇతి ఏకోనవింశోధ్యాయః.

ప్రవ్రజ్యాయోగములను దెలుపు ఇరువదవ యధ్యాయము.

యోగావిభక్తాశ్చతురాదిసంస్థైర్వ్యాసోద్గ్రహైః రపితాపసానాం,
జన్మాదితేషా ముపరై ర్మునీంద్రైస్సం వేదితంతత్కథయామ్యశేషాత్.

కొందఱుమునులచేత నాలుగుమొదలైన గ్రహములచేత తాపసులయొక్క జన్మమొదలుగాఁగల యోగములు చెప్పఁబడెను. వానిని విస్తరించి చెప్పఁబోవుచున్నాను.

సూర్యేందుశుక్రార్యమహీసుతేషు
సూర్యేందుసోమాత్మజభూమిజేషు,
ఏకస్థితేషు ప్రభవే త్తపస్వీ
భాన్వారమందజ్ఞసితేషుచైవ. 2

జన్మకాలమున ఏరాశియందైనను రవిచంద్రకుజగురుశుక్రులు రవిచంద్రకుజబుధులు రవికుజబుధశుక్రశనులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు సన్యాసి యగును.

కుజేందుసూర్యజ్ఞపురోహితైశ్చ తీక్ష్ణాంశుచంద్రార్కిశశాంకజైశ్చ,
సూర్యేందుభూపుత్రశనైశ్చరైస్స్యా దేకర్క్షగైః ప్రవ్రజితో మనుష్యః.

రవిచంద్రకుజబుధగురువులు రవిచంద్రబుధశనులు రవిచంద్రకుజశనులు కలసియుండిరేని సన్యాసియగును.

ఆదిత్యగుర్వార్కిశశాంకపుత్రా భౌమార్కచంద్రాత్మజసూరయశ్చ,
ఏకర్క్షసంస్థాస్తపసి స్థితానాం కుర్వంతి జన్మప్రసవే గ్రహేంద్రాః. 4

కుజబుధగురుశనులు రవికుజబుధశనులు కలసియుండఁగా సన్యాసియగును.

సితార్కభౌమార్కసుతానుహాబలా
సురేజ్యభూపుత్రకసౌరసూరయః,
కుజేందువాగీశశనైశ్చరా ఇమే
సమంగతావై జనయంతి తాపసమ్. 5

రవికుజశుక్రశనులు రవికుజగురుశనులు చంద్రకుజగురుశనులు కలసియుండిరేని సన్యాసియగును.

కుజార్కిసోమాత్మజదేవవందితైః
కుజార్కిచంద్రాత్మజసూర్యభార్గవైః
రవీందుభౌమాసితదానవప్రియై
ర్భవంతి సూతావ్రతసంయుతానరాః. 6

కుజబుధగురుశనులు రవికుజబుధశుక్రశనులు రవిచంద్రకుజశుక్రశనులు కలసియుండిరేని సన్యాసియగును.

సితారసూర్యాత్మజజీవభాస్కరైః
కుజేందుదేవేజ్యబుధార్కనందనైః,
సితేందుపుత్రార్కిశశాంకభూమిజై
ర్భవేత్తపస్వీ వనపర్వతాశ్రయః. 7

రవికుజగురుశుక్రశనులు రవికుజబుధగురుశనులు చంద్రకుజబుధశుక్రశనులు కలసియుండిరేని సన్యాసియగును.

చంద్రేందుపుత్రారసురేడ్యభాస్కరై
శ్శశాంకసూర్యేందుజశుక్రభూమిజైః,
స్థితైరమీభిస్సహితైర్గ్రహసంభవాః
భవంతి వంధ్యామునయోఽత్రదూషకాః. 8

రవిచంద్రకుజబుధగురువులు రవిచంద్రకుజబుధశుక్రులు కలసియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు నిష్ఫలతపస్వి యగును.

రవీందుభౌమేందుజజీవభార్గవై
శ్శశాంకభౌమార్కిబుధేడ్యభాస్కరైః,
కుజేందుసూర్యార్కిసితేందుసంభవై
ర్భవే దమీభి స్సహితై ర్నరో వ్రతీ. 9

రవిచంద్రకుజబుధగురుశుక్రులు రవిచంద్రకుజబుధగురుశనులు రవిచంద్రకుజబుధశుక్రశనులు కలసియుండఁగా సన్యాసి యగును.

సితేందుజీవార్కజసూర్యలోహితై
స్సితార్కభౌమార్కిశశాంకసోమజైః
ఏకత్రయాతై ర్గగనేచరై స్సదా
భవంతి జాతా మునయో యశస్వినః. 10

రవిచంద్రకుజగురుశుక్రశనులు రవిచంద్రకుజబుధశుక్రశనులు కలసియుండిరేని మునులగుదురు.

కుజజ్ఞవాగీశసితార్కిభాస్కరై
స్సితార్కిజీవేందుజచంద్రభూమిజైః,
బలప్రధానై స్సహితై ర్వ్రిహంగమై
ర్వ్రజే త్ప్రజాతః పురుష స్తపస్వితామ్. 11

రవికుజబుధగురుశుక్రశనులు చంద్రకుజబుధగురుశుక్రశనులు బలవంతులై కలసియుండిరేని సన్యాసి యగును.

రవీందువాగీశశనైశ్చరైశ్చ శనైశ్చరేంద్వర్కసితై రవశ్యం,
రవీందుపుత్రక్షితిజేంద్రపూజ్యై స్తపస్వినస్స్యుః ఫలమూలభక్షిణః.

రవిచంద్రగురుశనులు రవిచంద్రశుక్రశనులు రవికుజబుధగురువులు కూడియుండఁగా ఫలభక్షకులగు మునులగుదురు.

వక్రార్కసోమాత్మజదానవేడ్యా భౌమేందువాగీశశశాంకపుత్రాః,
ఏకర్షగా జన్మని యస్య జంతో ర్భవే ద్వ్రతీ వల్కలచీరధారీ. 13

రవికుజబుధశుక్రులు చంద్రకుజబుధగురువులు కలసియుండఁగా నారచీరలను ధరించిన సన్యాసి యగును.

శశీందుపుత్రక్షితిజార్కపుత్రా బుధక్షమాపుత్రసురేడ్యసౌరాః,
ఏకర్షగా జన్మని యస్య సూతౌ కుర్వంతి తం తాపసమేవ శాంతం.

జన్మకాలమున చంద్రకుజబుధశనులు కుజబుధగురుశనులు కలసియుండిరేని సన్యాసి, శాంతుఁ డగును.

చంద్రార్కభార్గవశశాంకసుతా బలస్థా
భౌమేందుపుత్రసితభాస్కరనందనాశ్చ
మందేందువాక్పతిసితాని యుతం యతీనాం
కుర్వంతి జన్మ ఫలపాకకృతాశనానాం. 15

రవిచంద్రబుధశుక్రులు కుజబుధశుక్రశనులు చంద్రగురుశుక్రశనులు కలసియుండిన ఫలభక్షకులగు యతులగుదురు.

రవికుజశశిశుక్రై శ్చంద్రభౌమజ్ఞసూర్యై
ర్గురుసితరవిమందై శ్శుక్రజీవేందువక్రైః,
కుజబుధసితచంద్రై రేభిరేకర్క్ష యాతై
ర్భవతి గిరివనౌకా స్తాపస స్సర్వవంద్యః. 16

జన్మకాలమున ఆయా గ్రహములు కలసియుండెనేని వనగిరినివాసముగల తాపస శ్రేష్ఠుఁ డగును.

సితశశికుజగురుమందై శ్చంద్రేందుజభౌమదేవగురుశుక్రైః,
రవిశశికుజబుధజీవై ర్భవతి యతి ర్దుఃఖితో దీనః. 17

చంద్రకుజగురుశుక్రశనులు చంద్రకుజబుధగురుశుక్రులు రవిచంద్రకుజబుధ గురువులు కలసియుండిన యతి దుఃఖవంతుఁడగును.

కుజార్కదేవేడ్యసితేందుపుత్రై శ్శనీనసోమాత్మజచంద్రభౌమైః,
సమంగతై స్స్యు స్సబలై ర్యథోక్తై ర్జటాధరావల్కలధారిణశ్చ.

ఆయా గ్రహములు కలసియుండిరేని జడలు నారచీరలు ధరించినయతి యగును

భాన్విందుజేందుకుజజీవసురారిపూజ్యై
స్సూర్యేందుభౌమగురుశుక్రశనైశ్చరైశ్చ,
ప్రాప్నో త్యవశ్య మిహ తాపసరూపమేభి
రేకర్క్షగై ర్గగనవాసిభిరేవ జాతః. 19

ఆయా గ్రహములు కలసియుండిరేని యతియగును.

ప్రవ్రజ్యేశే దినకరగతే భుక్తిమంతో౽తిశక్తాః
ప్రవ్రజ్యాయా స్సుబలసహితై స్థైర్య మాహు ర్గ్రహేంద్రైః,

సంపూర్ణానాం వశమనుగతైః ప్రచ్యుతై స్తై ర్బహుత్వే
వీర్యోపేతై ర్భవతి బహుభి స్సక్ఫలస్సాన్యనుపూర్వ్యామ్. 20

ప్రవ్రజ్యాయోగకర్తయగు గ్రహ మస్తంగతుఁ డయ్యేనేని ఆసన్యాసి భోజన ప్రియుఁడును, బలిష్టుఁడును అగును ప్రవ్రజ్యాయోగకర్తలగు గ్రహములు బలవంతు లగుదురేని సన్యాసము స్థిరమగును. ప్రవ్రజ్యాయోగకర్తలగు గ్రహములు బలహీనులయ్యేనేని సన్యాసము భంగముకలది యగును.

ప్రవ్రజ్యాయా స్స్వామీ రవిముషితతను ర్నిరీక్షితో వాఽన్యైః,
యాచితదీక్షా భవతిచ యవనాధిపతే ర్యథావాక్యమ్. 21

ప్రవ్రజ్యాయోగాధిపతి అస్తంగతుఁడైనను అన్యులచే జూడఁబడినను సన్యసింపవలెనను కోరికగలవాఁ డగును.

శశీ దృగాణే రవిజస్య సంస్థితః కుజార్కదృష్టః ప్రకరోతి తాపసం,
కుజాంశకేవా రవిజేనదృష్టో నవాంశతుల్యం కథయంతి తం పునః.

చంద్రుఁడు రవిదృగాణమందుండి రవికుజులచే జూడఁబడెనేని తాపసి యగును. చంద్రుఁడు కుజనవాంశమందుండి శనిచే జూడఁబడెనేని నవాంశాధిపతి తుల్య సన్యాసి యగును.

జన్మాధిప స్సూర్యసుతేనదృష్ట శ్శేషై రదృష్టిః పురుషస్య సూతౌ,
ఆత్మీయదీక్షాంకురు తేహ్యవశ్యంపూర్వోక్తమత్రాపి విచారణీయమ్.

జన్మాధిపతి యనఁగా జన్మకాలమున చంద్రస్థితరాశ్యధిపతి శనిచే జూడఁబడి ఇతరులచే జూడఁబడకయుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు సన్యాసి యగును.

జన్మపతి ర్వికలాంగః పశ్యతి సౌరిం చతుష్టయే ప్రబలం,
యస్య సభాగ్యవిహీనః ప్రవ్రజ్యాం ప్రాప్నుయా త్పురుషః. 24

జన్మాధిపతి దుర్బలుఁడై కేంద్రములయందున్న శనిని జూచెనేని జాతకుఁడు దరిద్రుఁడైనసన్యాసి యగును.

గురుహిమగురవీణా మేకఏవోదయస్థో
గగనతలగతోవా రిఃఫగ శ్చాల్పమూర్తిః,
అవికలబలభాజా సూర్యపుత్రేణ దృష్టో
జనయతి ఖలు జాతం తాపసం దుఃఖభాజమ్. 25

రవిచంద్రగురువులలో నొకఁడు ఉదయించినవాఁడై దశమమందున్నను లేక బాలుఁడై ద్వాదశమందుండి బలముగల శనిచే జూడఁబడెనేని యతి దుఃఖవంతుఁ డగును.

కుముదవననుబంధుం సౌమ్యభాగే బలస్థం
వియతి గమనశీలాః స్వోచ్ఛభస్థాంశ్చ శేషాః,
యది దినకరపుత్రః పశ్యతి ప్రాప్తవీర్యో
భవతి భువననాథో దీక్షిత శ్చ స్వతంత్రః. 26

శుభగ్రహనవాంశయందున్న చంద్రుని అచ్చయందున్న తక్కినగ్రహములను శని బలయుక్తుఁడై జూచెనేని పుట్టినవాఁడు రాజాధిరాజై సన్యసించును.

అతిశయబలయుక్త శ్శీతగు శ్శుక్లపక్షే
బలవిగహితరిక్తం ప్రేక్షతే లగ్ననాథం,
యది భవతి తపస్వీ దుఃఖిత శ్శోకతప్తో
ధనజనపరిహీనః కృచ్ఛ్రలబ్ధాన్నపానః. 27

బలవంతుఁడైన శుక్లపక్షచంద్రుఁడు బలహీనుఁడైన లగ్నాధిపతిని జూడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు దుఃఖము దరిద్రముగల యతి యగును.

సౌరి శ్శుభభాగస్థః పశ్యతి చంద్రం గ్రహాం స్తథైవాన్యాన్,
కుంభాంశేషు ప్రాప్తా న్జనయతి దీక్షాన్వితం పురుషమ్. 28

శని శుభనవాంశయందుండి కుంభాంశయందున్న చంద్రాదిగ్రహములను జూడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు యతి యగును.

ఏకర్క్షగతై స్సర్వై ర్జన్మాధిపతి ర్నిరీక్షితో యస్య,
దీక్షాతస్యావశ్యం భవతీతి పురాతనైః కథితమ్. 29

జన్మకాలికచంద్రస్థలగ్నాధిపతి ఒకరాశిని పొందిన సర్వగ్రహములచేతను జూచునపుడు బుట్టినవాఁడు సన్యాసి యగును.

అగ్నీనాం పరిచారకా గిరినదీ తీరాశ్రమే తాపసా
స్సూర్యారాధనతత్పరా గణపతే ర్భక్తా ఉమాయాశ్చయే,
గాయత్రీం జపతాం వనే నియమినాం గంగాభిషేకార్థినాం
కౌమారవ్రత మిచ్ఛతా మధపతి స్తేషాం సదా భాస్కరః. 30

తాపసులయొక్క భేదమును అధిపతులను జెప్పుచున్నాఁడు. అగ్న్యారాధన మొదలుగాఁగల ఉపాసనగల తాపసులకు రవి అధిపతి.

వృద్ధశ్రావకభస్మధూళితవలా శ్శైవవ్రతే యే స్థితాః
బాహ్యాః పాతకితాంగతాః భగవతీ భక్తాశ్చ నిస్సంగినః,
సిద్ధాంతే ఖలు సోమనామ్ని నిరతా కాపాలికానిష్ఠురా
స్తేషాం నాయకతాంగత శ్శశధరః ఖట్వాంగపాణిద్యుతిః 31

వృద్ధశ్రావకాదిభేదములుగల తాపసులకు చంద్రుఁ డధిపతి యగును.

ఉపాసకాబుద్ధసమాశ్రయంగతాఃశిఖాంగతాఃపాండరభిక్షవశ్చయే,
సువాససోరక్తపటాజితేంద్రియాః ప్రభుస్సదైషాంక్షితిజః ప్రకీర్తితః.

బౌద్ధమతాదులను పొందిన తాపసులకు కుజుఁ డధిపతి యగును.

అజీవినాం కుహకినాం సమయాధికాయే
యే దీక్షితా స్తనుభృతః ఖలు గారడేచ,
తంత్రే మయూరపిశితాశనయోశ్చ యుక్తా
స్తేషాం శశాంకతనయోఽధిపతి ర్నిరుక్తః. 33

ఏకదండసన్యాసాదులకు బుధుఁ డధిపతి యగును.

ఏకం త్రి నథవా వహంతి మునయో దండాన్ కషాయాంబరా
వానప్రస్థ ముపాగతాః ఫలపయో భక్షాశ్చ యే భిక్షవః,
గార్హస్థే నతు సంస్థితా నియమిన స్సద్బ్రహ్మచర్యంగతా
స్తేషాం దండపతి స్సురేంద్రసచివ స్తీర్థేషు యే స్నాతకాః. 34

త్రిదండసన్యాసము మొదలగు ఆశ్రమములు గలవారికి బృహస్పతి అధిపతి యగును.

పాశుపతయజ్ఞదీక్షావ్రతేషు యే నిత్యమేన సంయుక్తాః,
వైష్ణవచరకాణా మపి తేషాం నేతా ప్రకీర్తిత శ్శుక్రః. 35

పాశుపతాదిదీక్షలుగల యతులకు శుక్రుఁ డధిపతి యగును.

పాషండవ్రతనిరతా దిగంబరా భిక్షవోయేచ,
తేషా మధిపతి రార్కి శ్శ్రావకతరుమూలినశ్చ దుస్తపసః. 36

పాషండాదివ్రతనిరతులైన యతులకు శని అధిపతి యగును.

ప్రకథితమునియోగే రాజయోగో యదిస్యా
దశుభఫలవిపాకం సర్వ మున్మూల్య పశ్చాత్,
జనయతి పృథివీశం దీక్షితం సాధుశీలం
ప్రణత నృపశిరోమణ్యుజ్వలత్పాదయుగ్మమ్. 37

ప్రవ్రజ్యాయోగంబును రాజయోగంబును గూడియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ప్రవ్రజ్యాయోగమందు జెప్పఁబడిన అశుభమంతయు నశించి సమస్తదేశాధీశులయొక్క శిరోరత్నములచే ప్రకాశించు పాదయుగ్మము గలవాఁ డగును. ఈయోగములు బలాబలము ననుసరించి ఆలోచించవలెను.

ఇతి వింశోధ్యాయః.

నాభసయోగములను దెలుపు ఇరువదొకటవ యధ్యాయము.

యవనాద్యైర్వి స్తరతః కథితా యోగాస్తు నాభసానామ్నా,
అష్టాదశశతగుణితా స్తేషాం ద్వాత్రింశదిహవక్ష్యే

యవనాదులు ౧౮౦౦ నాభసయోగములను జెప్పిరి. ఆయోగములలో ముప్పది రెండుమాత్రము జెప్పఁబోవుచున్నాను.

నౌచ్ఛత్రకూటకార్ముకశృంగాటకవజ్రదామనీపాశాః,
వీణాసరోజముసలా వాపీహలశరసముద్రచక్రాణి. 2

మాలాసర్పార్ధేందూ యవకేదారౌ గదావిహగయూపాః,
యుగశకటశూలదండా రజ్జుశ్శక్తి స్తథానలోగోలః. 3

నౌకాయోగము మొదలు ౩౨ యోగముల నామములు జెప్పఁబడినవి.

సచరాచరస్య జగతో యోగైరేభిః ప్రకీర్త్యతే ప్రసవః,
ఆశ్రయజాతా న్ప్రాహు ర్మాణింధాః ముసలరజ్జునలయోగాన్. 4

జగత్తుయం దుత్పన్నమైన సమస్తజంతుజాలమునకు ఈయోగములలో నొకయోగము తప్పక కలుగును. ముసలరజ్జునలయోగములు ఆశ్రయయోగములని మాణింధాదులు జెప్పిరి.

గోళయుగశూలపాశా వీణాకేదారదామనీసంజ్ఞాః,
సప్తైతే సంఖ్యాఖ్యాః పూర్వాచార్యై స్సముద్దిష్టాః. 5

ఈ గోళాదయోగములు ౭. వీనికి సంఖ్యాయోగములని పేరు.

ద్వేచార్థయోగసంజ్ఞే భుజంగమాలే పరాశరేణోక్తే,
ఆకృతిజాతా వింశతి రపరైః కథితాశ్చ సావిత్రే. 6

భుజంగమాలాయోగములు రెండును దళయోగములు. ఆకృతియోగములు ౨౦ అని కొందఱు చెప్పిరి.

ఆశ్రయయోగే జాతా అమిశ్రితే సౌఖ్యలాభగుణయుక్తాః,
అన్యోన్యమిశ్రితాశ్చే ద్విగతఫలా స్స్యు స్తదాయోగాః. 7

ఆశ్రయయోగములు సంకరములు లేకయుండఁగా ఆయోగములయందు బుట్టినవాఁడు సౌఖ్యము లాభము గలవాఁడగును. మిశ్రమముగా నుండెనేని ఫలశూన్యముగ నుండును.

నందంతి సైవర్భాగ్యై ర్లబ్ధసలబ్ధధనా నృపప్రియాః ఖ్యాతాః,
ప్రాయేణ సౌఖ్యయుక్తా శ్చాకృతియోగేషు యే జాతాః. 8

ఆశ్రయయోగములందు బుట్టువారు తమభాగ్యముచే సంతసించువారును పరల బ్ధధనము మొదలయినవి గలవా రగుదురు.

పరభాగ్యలబ్ధసౌఖ్యా ధనభాగ్యై రేవ జీవితా స్తేషాం,
సంఖ్యాయోగే జాతా యేపురుషా స్సర్వతో వికలాః. 9

సంఖ్యాయోగమందు బుట్టినవాఁడు పరధనమును పొంది సౌఖ్యమును పొందు వాఁడగును.

క్వచి త్స్వభాగ్యైః క్వచిదేవ మేవం క్వచిత్పరాద్యూ్యపతితఃఫలంచ,
క్వచి త్సుఖం దుఃఖమతీవ కష్టం సమార్థయోగే పురుషే లభేత. 10

దళయోగమందు బుట్టినవాఁడు సుఖదుఃఖములు సమముగ గలవాఁడగును.

హోరాదికంటకేభ్య స్సప్తర్ష గతైః క్రమేణ యోగా స్స్యుః,
నౌచ్ఛత్రకూటకార్ముకనిర్దేశాః పూర్వయవనేంద్రైః. 11

లగ్నకేంద్రము మొదలు ఏడురాసులయందును గ్రహము లవిచ్ఛిన్నంబులై యుండెనేని నౌకాయోగమనియు, చతుర్థకేంద్రము మొద లవిచ్ఛిన్నంబులై యుండెనేని ఛత్రయోగమనియు, సప్తమకేంద్రము మొద లవిచ్ఛిన్నంబులై యుండెనేని కూటయోగమనియు, దశమకేంద్రము మొదలు లవిచ్ఛిన్నంబులై యుండెనేని కార్ముక యోగమనియు దెలియవలయును.

లగ్నాదికంటకేభ్య శ్చతుర్గ్రహావస్థితై ర్గ్రహై ర్యోగాః,
యూపశరశక్తిదండా స్సత్యాచార్యప్రియానిత్యమ్. 12

లగ్నకేంద్రము మొదలు నాలుగురాసులయందు రవ్యాదిగ్రహంబు లవిచ్ఛిన్నం బులై యుండెనేని యూపయోగమనియు, ఇట్లే చతుర్థకేంద్రము మొదలు యుండె నేని శరయోగమనియు, సప్తమకేంద్రము మొదలు యుండెనేని శక్తియోగమనియు, దశమకేంద్రము మొదలు యుండెనేని దండయోగమనియు నెఱుంగునది.

సప్తర్షగై ర్గ్రహైంద్రైః కేంద్రా దన్యత్ర కీర్తితోర్ధశశీ,
కేంద్రప్రత్యాసన్నై ర్భవనద్వయగై ర్గదానామ. 13

పణపరస్థానము మొదలుగాఁగాని ఆపోక్లిమస్థానము మొదలుగాఁగాని ఏడు రాసులయందు గ్రహము లవిచ్ఛిన్నంబులై యుండెనేని అర్ధచంద్రయోగమనియు, గ్రహములన్నియు సమీపమందున్న రెండుకేంద్రములను పొందెనేని గదాయోగము (అనఁగా: లగ్నచతుర్థకేంద్రములయందును చతుర్థసప్తమకేంద్రములయందును సప్త మదశమకేంద్రములయందును దశమలగ్నకేంద్రములయందును సర్వగ్రహంబులుండుట గదాయోగమని తాత్పర్యము).

లగ్నాస్తమగై స్సౌమ్యైః పాపై స్సుఖకర్మగై ర్భవతి వజ్రం,
విపరీతై ర్యవయోగో మిశ్రైః పద్మం బహిస్థితై ర్వాపీ. 14

లగ్నసప్తమకేంద్రములయందు శుభగ్రహములుండి చతుర్థదశమకేంద్రములయందుమాత్రము పాపగ్రహము లుండెనేని వజ్రయోగమనియు, లగ్నసప్తమకేంద్రములయందు పాపగ్రహములుండి చతుర్థదశమకేంద్రములయందుమాత్రము శుభగ్రహములుండెనేని యవయోగమనియు, నాలుగుకేంద్రములయందును మిశ్రమముగనుండెనేని (అనఁగా: శుభులుండవలసిన లగ్నసప్తమములలో నొకస్థానమందు శుభగ్రహములు నొకస్థానమందు పాపగ్రహములు, అశుభులుండవలసిన చతుర్థదశమములలో నొకస్థానమందు శుభగ్రహములు నొకస్థానమందు పాపగ్రహము లుండెనేని) పద్మకయోగమనియు (కేంద్రాదన్యత్ర గ్రహములు లేకుండవలయుననుట), ఈపద్మకయోగమునకు చెప్పఁబడిన గ్రహస్థితి పణపరరాసులయందుగాని ఆపోక్లిమరాసులయందుగాని యుండెనేని వాపీయోగమనియు నెఱుంగునది. (వజ్రయవయోగములు పూర్వశాస్త్రానుసారము జెప్పఁబడినవి. సూర్యునకు చతుర్థరాశియందు బుధశుక్రులుండరు గాన ఈయోగము లసంభవములని వరాహమిహిరులువారు బృహజ్జాతకమునందు జెప్పిరి).

హోరాస్తగతై శ్శకటం చతుర్థదశమాశ్రితై ర్భవే ద్విహగః,
ఉదయాన్యగై స్త్రికోణై ర్హల ఇతి శృంగాటకం సలగ్నైతత్. 15

సర్వగ్రహములు లగ్నసప్తమములయందుండెనేని శకటయోగమనియు, చతుర్థదశమములయందుండెనేని విహగయోగమనియు, సకలగ్రహంబులు లగ్నత్రికోణముగాక తక్కిన త్రికోణములయందు యథాసంభవములుగా నున్న హలయోగమనియు (అనఁగా: ద్వితీయషష్ఠదశమములు తృతీయసప్తమైకాదశములు చతుర్థాష్టమద్వాదశములు పరస్పరత్రికోణములు), లగ్నపంచమనవమములయందుండెనేని శృంగాటకయోగమనియు దెలియవలయును.

రాశ్యంతరితై ర్లగ్నా త్షడ్భవనగతై ర్భవే చ్చక్రం,
అర్థా త్తదైవ యాతై శ్చక్రాకారో భవే జ్జలధిః. 16

గ్రహములన్నియు లగ్నము మొదలు రాశ్యంతరగతులాయెనేని (అనఁగా: లగ్నతృతీయ పంచమ సప్తమ నవమ ఏకాదశములను పొందెనేని) చక్రయోగమనియు, ద్వితీయమొదలీప్రకారమే (అనఁగా: ద్వితీయ చతుర్థ షష్ఠ అష్టమ దశమ ద్వాదశములను) పొందియుండెనేని సముద్రయోగమనియు దెలియఁదగినది.

ఇత్యాకృతిజా ఏతే వింశతిసంఖ్యా మయా సముద్దిష్టాః,

ఆశ్రయజాతా స్త్వష్ట్యే యథామతం వృద్ధగార్గ్యస్య. 17

ఈప్రకారము ఇరువది ఆకృతియోగములు జెప్పఁబడినవి. ఇఁక నాశ్రయ యోగములను గార్గిమతానుసారము జెప్పుచున్నాను.

ఉభయస్థిరచరసంస్థై స్సర్వై ర్నలముసలరజ్జవః క్రమశః,
కేంద్రేషు సౌమ్యపాపై ర్మాలాసర్పశ్చ దళయోగా. 18

సర్వగ్రహంబులు ద్విస్వభావరాసులయందుండెనేని నలయోగమనియు, స్థిరరాసులయందుండెనేని ముసలయోగమనియు, చరరాసులయందుండెనేని రజ్జుయోగమనియు, మూఁడుకేంద్రములయందు చంద్రవ్యతిరిక్తశుభగ్రహములుండి పాపగ్రహములు లేకుండెనేని దళాఖ్యంబగు మాలాయోగమనియు, మూఁడుకేంద్రములయందు పాపగ్రహములగు రవికుజశనులుండిరేని దళాఖ్యంబగు సర్పయోగమనియు నెఱుంగునది. ఇట్లు మూఁడుకేంద్రములు గ్రహించుటకు చంద్రవ్యతిరిక్తశుభగ్రహములు గ్రహించుటకు గార్గివచనము. శ్లో. “త్రికేంద్రకై ర్యమారార్కైః స్సర్పో దుఃఖితజన్మదః, భోగిజన్మప్రదామాలా తద్వజ్జీవసితేందుజైః.”

ఏకభవనాదిసంస్థై స్సంఖ్యాఖ్యా స్స్యు ర్యథాక్రమం యోగాః,
గోళయుగశూలసంజ్ఞాః కేదారః పాశదామనీవీణాః. 19

సూర్యాదిసప్తగ్రహములు ద్వాదశరాసులలో నెచ్చటనైనను ఒకరాశియందుండెనేని గోళయోగమనియు, రెండురాసులయందుండెనేని యుగయోగమనియు, మూఁడురాసులయందుండెనేని శూలయోగమనియు, నాలుగురాసులయందుండెనేని కేదారయోగమనియు, ఐదురాసులయందుండెనేని పాశయోగమనియు, ఆరురాసులయందుండెనేని దామనీయోగమనియు, ఏడురాసులయందుండెనేని వీణాయోగమనియు దెలియవలయును.

ఏతేషాం ఫలయోగం కథయామి యథాక్రమం మునిభి రుక్తం,
సర్వదశాస్వపి ఫలదా స్సకలాఏతేబుద్ధై శ్చింత్యాః. 20

ఈయోగములు సర్వదశలయందు జరుగునుగాన ఫలములను విస్తరించి చెప్పుచున్నాను.

సలిలోపజీవవిభవా బహ్వాయాఖ్యాతకీర్తితో దృష్టాః,
కృపణా బలినో లుబ్ధా నౌసంభూతాశ్చలాః పురుషాః. 21

నౌకాయోగమందు బుట్టినవాఁడు ఉదకములచే సంపాదింపఁబడిన విభవముగలవాఁడు, గొప్పకీర్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అనృతిక కితవబంధనపాలానిష్కించనా శ్చతాః క్రూరః,
కూటసముత్థా నిత్యం భవంతి గిరిదుర్గవాసినో మనుజాః. 22

కూటయోగమందుబుట్టినవాఁడు అబద్ధము జూదము మొదలైన యాటలాడు వాఁడగును.

స్వజనాశ్రయోజయావా న్దాతా నృపవల్లభః ప్రకృష్టమతిః,
ప్రథమేంత్యేవయసి నర స్సుఖభాగ్యయుత స్సితాతపత్రస్యాత్. 23

ఛత్రయోగమందు బుట్టినవాఁడు స్వజనాశ్రయుఁడు దయ మొదలైనవి గల వాఁడగును.

అనృతికగుప్తిపాలా శ్చోరాః కితవాశ్చ కానసే నిరతాః,
కార్ముకయోగే జాతా భాగ్యవిహీనావయోమధ్యే. 24

కార్ముకయోగమందు బుట్టినవాఁడు అనృతాది గుణయుక్తుఁడగును.

సుభగా స్సేనాపతయః కాంతశరీరా నృపప్రియాబలినః,
మణికనకభూషణయుతా భవంతి యోగేర్ధచంద్రాఖ్యే. 25

అర్ధచంద్రయోగమందు బుట్టినవాఁడు సౌందర్యాది గుణయుక్తుఁడగును.

ఆద్యంతవయసి సుఖితా శ్శూరాగా స్సుభగా విరోగదేహాశ్చ,
భాగ్యవిహీనా వజ్రే జాతా స్సద్వజనై ర్విరుద్ధాశ్చ. 26

వజ్రయోగమందు పుట్టినవాఁడు బాల్యమందు వార్ధకమందు సుఖము శౌర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

వ్రతనియమమంగళపరాః వయసో మధ్యే సుఖార్థసంయుక్తాః,
దాతారః స్థిరవిత్తా యవయోగభవా స్సదాపురుషాః. 27

యవయోగమందు బుట్టినవాఁడు వ్రతాదులయందు దాసక్తిగలవాఁడగును.

స్ఫీతయశసో గుణాఢ్యా స్సిరాయుషో విపులకీర్తయః కాంతాః,
శుభయశసః పృథివీశాః కమలభవా మానవానిత్యమ్. 28

కమలయోగమందు బుట్టినవాఁడు గొప్పకీర్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

నిధికరణే నిపుణధియ స్సిరార్థసుఖసంయుతా స్సురూపాశ్చ,
నయనసుఖసంప్రహృష్టా వాపీయోగే. నరా జాతాః. 29

వాపీయోగమందుత్పన్నమైనవాఁడు ధననిక్షేపణాదులయందు సమర్థుఁడగును.

రోగార్తాః కుకళత్రా మూర్ఖా శ్శకటానుజీవినో నిస్స్వాః,
స్వజనై ర్మిత్రై ర్హీనా శ్శకటే జాతా భవంతి నరాః. 30

శకటయోగమందు బుట్టినవాఁడు రోగపీడితుఁడు మూర్ఖాదిగుణయుక్తుఁడగును.

భ్రమణరుచయో నికృష్టా దూతా స్సురతానుజీవినో ధృష్టాః,
కలహప్రియాశ్చ నిత్యం విహగేయోగే సదాజాతాః. 31

విహగయోగమందు బుట్టినవాఁడు తిరుగుటయం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సతతం మానార్థపరా యజ్వాన శ్శాస్త్రయోగకుశలాశ్చ,
ధనకనకరత్నసంప త్సంయుక్తా మానవా గదాయాంతు. 32

గదాయోగమందు బుట్టినవాఁడు అభిమానాదులయం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ప్రియకలహాసమరసాహాససుఖినోనృపతేః ప్రియాస్సుభగకాంతాః,
ఆఢ్యాయువతి ద్వేష్యా శ్శృంగాటకసంభవా మనుజాః. 33

శృంగాటకయోగమందు బుట్టినవాఁడు ప్రియము మొదలగుగుణములు గలవాఁడగును.

బహ్వాశినో దరిద్రాః కృషీవలా దుఃఖితాశ్చ సోద్వేగాః,
బంధుసుహృ త్సంత్యక్తాః ప్రేష్యా హలసంజ్ఞితే పురుషాః. 34

హలయోగమందు బుట్టినవాఁడు తిండిపోతు, దరిద్రుఁడు ఈ మొదలగు గుణయుక్తుఁడగును.

ప్రణతా శేషనరాధిపకిరీటరత్నప్రభాస్ఫురితపాదః,
భవతి నరేంద్రో మనుజ శ్చక్రే యో జాయతే యోగే. 35

చక్రయోగమందు బుట్టినవాఁడు రాజాధిరాజు అగును.

బహుధనరత్నాః క్షితిపా యోగార్థయుతా జనప్రియాశ్చాపి,
ఉదధిసముత్థాః పురుషా స్థిరచిత్తా స్సత్వవంతశ్చ. 36

సముద్రయోగమందు బుట్టినవారు గొప్పధనము రత్నములు మొదలైనవి గలవారగుదురు.

ఆత్మనిరతా నిరత స్త్యాగయుతో విత్తసౌఖ్యసంపన్నః,
వ్రతనియమసత్యనిరతో యూపేజాతో విశిష్టశ్చ. 37

యూపయోగమందు బుట్టినవాఁడు ఆత్మరక్షణ త్యాగము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఇషుకరణ దస్యుబంధన మృగయాదన సేవనేతిసోన్మాదాః,
హింస్రాః కుశిల్పనిరతా శ్శరయోగే సంప్రసూతాస్స్యుః. 38

శరయోగమం దుత్పన్నమైనవాఁడు వేఁటాడుట మొదలయినవానియం దాసక్తి గలవాఁ డగును.

ధనరహిత వికలదుఃఖిత నీచాలసపేలవాయుషః పురుషాః,
సంగ్రామయుద్ధనిపుణా శ్శక్త్యాం జాతా స్థిరా స్సుభగాః. 39

శక్తియోగమందు బుట్టినవాఁడు ధనహీనత మొదలైనవి గలవాఁడగును.

హతపుత్రదారనిస్స్వా స్సర్వజనై ర్న్యక్కృతా స్స్వజనబాహ్యాః,
దుఃఖితనీచాః ప్రేష్యా దండప్రభవా నరాస్సతతమ్. 40

దండయోగమందు బుట్టినవాఁడు హతభార్యాపుత్త్రులు మొదలైనవి గలవాఁ డగును.

నిత్యం సుఖప్రధానా వాహనవస్త్రార్థభోగసంపన్నాః,
కాంతా స్సుబహుస్త్రీకా మాలాయాం సంప్రసూతా స్స్యుః. 41

మాలాయోగమందు బుట్టినవాఁడు సుఖము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

విషమాః క్రూరా నిఃస్వా నిత్యం దుఃఖార్దితా స్సుదీనాశ్చ,
పరభుక్తాః పానరతా స్సర్పే జాతా భవంతి నరాః. 42

సర్పయోగమున బుట్టినవాఁడు విషమస్వభావము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అటనప్రియా స్సురూపాః పరదేశే ష్వర్థభాగినో మనుజాః,
క్రూరాః ఖలస్వభావా రజ్జుప్రభవా స్సదా కథితాః. 43

రజ్జుయోగమున బుట్టినవాఁడు తిరుగుటయం దాసక్తి సౌందర్యము మొదలగునవి గలవాఁడగును.

మానధనజ్ఞానయుతాః కర్మోద్యుక్తా నృపప్రియాః ఖ్యాతాః,
స్థిరచిత్తా ముసలోత్థా భవంతి శూరా స్సదా పురుషాః. 44

ముసలయోగమందు బుట్టినవాఁడు అభిమానము ధనము జ్ఞానము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఊనాతిరిక్తదేహా ధనసంచయభాగినోఽతినిపుణాశ్చ,
బంధుహితాశ్చ సురూపా నలయోగే సంప్రసూయంతే. 45

నలయోగమందు బుట్టినవాఁడు సమానదేహము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

దారిద్ర్యాలస్యయుతా విద్యాజ్ఞా మానవర్జితా మలినాః,

త్యం దుఃఖితదీనా గోళేయోగే భవంతి నరాః. 46

గోళయోగమందు బుట్టినవాఁడు దరిద్రము మొదలగు గుణయుక్తుఁడగును.

పాషండభాగినో వా ధనరహితా వా బహిష్కృతా లోకే,
సుతమానధర్మరహితా యుగయోగే మానవాజాతాః. 47

యుగయోగమందు బుట్టినవాఁడు పాషండాది గుణయుక్తుఁడగును.

తీక్ష్ణాలసధనరహితా హింస్రాస్సుబహిష్కృతా మహాశూరాః,
సంగ్రామలబ్ధశబ్దా శ్శూలే రౌద్రాః ప్రజాయంతే. 48

శూలయోగమందు బుట్టినవాఁడు తీక్ష్ణాదిగుణయుక్తుఁడగును.

సుబహూనా ముపయోజ్యాః కృషీవలా స్సత్యవాదిన స్సుఖితాః,
కేదారే సంభూతా శ్చలస్వభావా ధనై ర్యుక్తాః. 49

కేదారయోగమందు బుట్టినవాఁడు పరోపకారాది గుణయుక్తుఁడగును.

పాశేబంధనభాజః కార్యేద్యుక్తాః ప్రపంచకారాశ్చ,
బహుభాషిణో విశీలా బహుభృత్యా స్సంప్రసూతాస్స్యుః. 50

పాశయోగమందు బుట్టినవాఁడు బంధనమును పొందుట మొదలైనగుణములు గలవాఁడగును.

దామిన్యా ముపకారీ పశుగణయుక్తో ధనేశ్వరో మూఢః,
బహుసుతరత్నసమృద్ధో ధీరో విద్వాన్ ప్రజాతస్స్యాత్. 51

దామినీయోగమందు బుట్టినవాఁడు ఉపకారాది గుణయుక్తుఁడగును.

మిత్రాన్వితా స్సువచన శ్శాస్త్రపరాగేయవాద్యనిరతాశ్చ,
సుఖభాజో బహుభృత్యా వీణాయాం కీర్తితా మనుజాః. 52

వీణాయోగమందు బుట్టినవాఁడు మిత్రులు సువాక్కులు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఇతి ఏకవింశోధ్యాయః.

రవిచారమునుదెలుపు ఇరువదిరెండవ యధ్యాయము.

సర్వస్య సర్వకాలం గ్రహారాశిసముద్భవం ఫలంయస్మాత్,
కథయామ్యతః ప్రయత్నా చ్ఛేషాచార్యా నసమాశ్రిత్య. 1

గర్గాదిమతానుసారముగా సర్వకాలములయందు సర్వమునకు జరుగుగ్రహరాశి సముద్భవమైనఫలమును జెప్పుచున్నాను.

శాస్త్రార్థకృతికలాభిః ఖ్యాతో యుద్ధప్రియః ప్రచండశ్చ,
ఉద్యుక్తో భ్రమణరుచి ర్దృఢాస్థిబంధః క్రియే శ్రేష్ఠః. 2

సూర్యుఁడు జననకాలమున మేషమందుండఁగా బుట్టినవాఁడు శాస్త్రములను జదువువాఁడు, ఖ్యాతిమొదలైనవి గలవాఁడగును.

సాహసకర్మాభిరతః పిత్తాసృగ్వ్యాధికాంతిసత్వయుతః,
సూర్యే భవతి నరేంద్ర స్స్వతుంగరాశౌ నరో జాతః. 3

సూర్యుఁడు ఉచ్చయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు సాహసము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

దానరతో బహుభృత్యో లలితో యువతిప్రియో మృదుశరీరః,
కుజభవనగతే సూర్యే చంద్రేణ నిరీక్షితే భవతి. 4

సూర్యుఁడు కుజక్షేత్రమందుండి చంద్రునిచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు దానమం దాసక్తిగలవాఁడు, అనేకభృత్యులు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సంగ్రామోత్కటవీర్యః క్రూర స్సంరక్తనేత్రకరచరణః,
భౌమగృహే కుజదృష్టే భానౌ తేజో బలోపేతః. 5

సూర్యుఁడు కుజక్షేత్రమందుండి కుజునిచే జూడఁబడెనేని యుద్ధమం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును. తక్కినరాసులయందుగూడ నిట్లే తెలియఁదగినది.

ప్రేష్యః పరకర్మరతో సుందధన స్సత్వహీనబహుదుఃఖః,
భానౌ బుధ సందృష్టే కుజభవనే మలినకాయశ్చ. 6
భూరిద్రవిణో దాతా నృపమంత్రీదండనాయకో వాఽపి,
తరణౌ సురగురుదృష్టే కుజభవనే జాయతే శ్రేష్ఠః. 7
కుత్సితరామాభర్తా బహుశత్రుః క్షీణబంధవో దీనః,
భౌమగృహేసి తదృష్టే దివాకరే జాయతే కుష్ఠీ. 8
దుఃఖపరిప్లుతదేహః కార్యోన్మాదీ భవే ద్విమూఢమతిః,
భౌమర్క్షే దినకరే రవితనయనిరీక్షితే మూర్ఖః. 9

తా. సులభము.

వచనాక్షిరోగతప్తః క్లేశసహిష్ణు ర్న చాపి బహుశత్రుః,
భక్తో వ్యవహారరతో రతిమా న్వంధ్యాంగనా ద్వేషీ. 10

భోజనమాల్యాచ్ఛాదనగంధయుతో గేయవాద్యనృత్తజ్ఞః,
దినకరే వృషసంస్థే భవతి పుమాన్ సలిలభీరుశ్చ. 11

రవివృషభమందుండఁగాఁబుట్టినవాఁడు ముఖరోగము నేత్రరోగముగలవాఁడు, శత్రువులుగలవాఁడు, సుగంధద్రవ్యాదులయం దాసక్తిమొదలైనవి గలవాఁడగును.

వేశ్యారతి ర్మృదువచాః బహుయువతి సమాశ్రయో భవతి,
దిననాథే సితభవనే దృష్టే శశినా సలిలజీవీ. 12

రవి శుక్రక్షేత్రమందుండి చంద్రునిచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు వేశ్యలయం దాసక్తిమొదలైనవి గలవాఁడగును ఇట్లే శుక్రక్షేత్రమందుండి కుజాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ఆయాఫలములు జరుగును.

శూర స్సంగ్రామరుచి స్తేజస్వీ సాహసా ప్తధనకీర్తిః,
దిననాథే సితభవనే కుజసందృష్టే పుమా న్వికలః. 13
లిపిలేఖ్యకావ్యపుస్తకగేయాది విధావతీవ నిపుణమతిః,
దిననాథే సితభవనే బుధసందృష్టే భవే త్సుతనుః. 14
బహుశత్రుమిత్రపక్షో నృపసచివ శ్చారులోచనః కాంతః,
దిననాథే సితభవనే గురుణాదృష్టే సుతోషితో నృపతిః. 15
నృపతి ర్నృపమంత్రీ వా స్త్రీధనబహుయోగసంయుతో మతిమాన్,
దిననాథే సితభవనే సితసందృష్టే భవే ద్భీరుః. 16
నీచోలసోదరిద్రో వృద్ధస్త్రీసంగతో విషయశీలః,
దిననాథే సితభవనే శనిదృష్టే వ్యాధిసంతప్తః. 17

రవిశుక్రక్షేత్రమందుండి కుజాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ఆయాఫలములు జరుగును.

మేధావీ వాఙ్మధురో వాత్సల్యగుణై ర్యుత శ్శ్రుతాచారః,
విజ్ఞాన శాస్త్రకుశలో బహువిత్త ఉదారచేష్టశ్చ. 18
నిపుణో జ్యోతిషవేత్తా మధ్యమరూపో ద్విమాతృక స్సుభగః,
మిథునస్థే దినభర్తరి జాతః పురుషో వినీతస్స్యాత్. 19

సూర్యుఁడు మిథునమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ధారణసమర్థమైనబుద్ధి వాఙ్మాధుర్యము దయ మొదలైనగుణయుక్తుఁడగును.

రిపుబాంధవకృతపీడా విదేశగమనార్దితో బహువిలాపీ,
బుధభవనే దినభర్తరి దృష్టే చంద్రేణ పురుష స్స్యాత్. 20

రిపుభయకలహానమేతో రణాపవాదాది దుఃఖితో దీనః,
బుధరాశౌ దినభర్తరి కుజేక్షితే భవతి సప్రీడః. 21
భూపతి చరితః ఖ్యాతో బాంధవసహితోఽరిభిశ్చ సంత్యక్తః,
బుధరాశౌ దినభర్తరి బుధదృష్టేఽత్యామయుత స్స్యాత్. 22
బహుశాస్త్రదారితముఖో రాజ్ఞాందూతో విదేశగశ్ఛండః,
బుధరాశౌ దినభర్తరి గురుణాదృష్ట స్సదోన్మాదః. 23
ధనదారపుత్రసుఖితోమంద స్నేహ స్తవనామయ స్సుఖితః,
బుధరాశౌ దినభర్తరి సితసందృష్టే భవే చ్చపలః. 24
బహుభృత్యోద్విగ్నమనా బహుబంధువిపోషణే సదానిరతః,
బుధరాశౌ దినభర్తరి సౌరేణ నిరీక్షితే కితవః. 25

జననకాలమున రవి బుధక్షేత్రములగు మిథునకన్యలయందుండి చంద్రాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని శత్రువులవల్లను బంధువులవల్లను బ్రీడామొదలైనఫలములు గలుగును.

కర్మసు చపలః ఖ్యాతో గుణై ర్నృపాణాం స్వపక్షవిద్వేషీ,
స్త్రీదుర్భగ స్సురూపః కఫపిత్తార్త శ్శ్రమాభిసంతప్తః. 26
మద్యరుచి స్సుధర్మా మానీ వరవాక్య దేశదిగ్వేత్తా,
సూర్యే కుళీరసంస్థే బహుస్థితిః పితృగణద్వేష్టా. 27

సూర్యుఁడు కర్కటమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు కర్మలయందు చపలత్వము ఖ్యాతి మొదలైనఫలములు గలవాఁడగును.

రాజారాజసమోవా జలపణ్యధనస్థిరః క్రూరః,
కర్కటకే తీవ్రకరే దృష్టే శశినాభవే త్పురుషః. 28
శోషభగంధరరోగై స్సంతప్తో బంధుభిస్సహా విరక్తః,
కర్కటకే దిననాథే భౌమేన నిరీక్షితే పిశునః. 29
విద్యామానయశోభిః ఖ్యాతో నృపవల్లభో భవే న్నిపుణః,
సూర్యే కుళీరరాశౌ బుధేనదృష్టే విగతశత్రుః. 30
శ్రేష్ఠో రాజ్ఞో మంత్రీ సేనానాథోఽథ సంప్రసిద్ధశ్చ,
సూర్యే శశిభవనస్థే గురుణాదృష్టే బలాభ్యధికః. 31
స్త్రీసేవీయువతిధనః పరకార్యకరో రణే ప్రచండశ్చ,
కర్కటసంస్థే సూర్యే శుక్రేణ నిరీక్షితే ప్రియాలాపః. 32

కఫమారుతరోగార్తః పరస్వహారీ విలోమ మతిచేష్టః,
కర్కటసంస్థే భానౌ స్వపుత్రదృష్టే పుమాన్ పిశునః. 33

సూర్యుఁడు కర్కటకమందుండి చంద్రాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని రాజతుల్యగుణములు గలవాఁడగును.

రిపుహంతా క్రోధపరో విశిష్టచేష్టో వనాద్రిదర్గచరః,
ఉత్సాహీ సచ్చూర శ్తేజస్వీ మాంసభక్షణో రౌద్రః. 34
గంభీర స్థిరసత్త్వో బధిరః క్షితిపాలకో ధనసమృద్ధః,
సింహస్థే దివసకరే ఖ్యాతః పురుషో భవే జ్జాతః. 35

రవి సింహమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు శత్రుజయము క్రోధము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మేధావీసుకళత్రః కఫార్తితో భూపవల్లభో మనుజః,
ఆదిత్యే సింహస్థే చంద్రేణ నిరీక్షితే భవతి. 36
పరదారరత శ్చూర స్సాహసకారీ కృతోద్యమో రౌద్రః,
దివసకరే సింహస్థే కుజేనదృష్టే ప్రధానశ్చ. 37
విద్వాన్ లిపిలేఖ్యకరః కితవాసేవీ పరిభ్రమతి హీనః,
సింహస్థే దివసకరే బుధేనదృష్టేన బహుసత్వః. 38
దేవారామతటాకాన్ కరోతి సత్వాధికో విజనశీలః,
సింహే సహస్రరశ్మౌ సురగురుదృష్టే సుహోబుద్ధిః. 39
దుర్నామకుష్ఠరోగై రభిభూతో నిర్దయో విగతలజ్జః,
సింహే తిమిరవినాశే శుక్రేణ నిరీక్షితే జాతః. 40
కార్యవినాశన దక్ష ష్షండోజాతః పరోపతాపకరః,
సింహస్థే దివసకరే స్వపుత్రదృష్టే పుమాన్ భవతి. 41

రవి సింహమందుండి చంద్రాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ధారణసమర్థమైన బుద్ధి యోగ్యమైనకళత్రము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

స్త్రీతుల్యతను ర్హ్రీమాన్ లిపివేత్తా దుర్బలశ్చ వల్గుకథః,
మేధావీ బహుసత్వో విద్వాన్ శుశ్రూషక స్సురగురూణాం. 42
సంవాహనాదికర్మసు దక్షః శ్రుతిగేయవాద్యపరితుష్టః,
కన్యాయాం దివసకరే జాతో మృదుదీనవాక్యశ్చ. 43

రవి కన్యయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు స్త్రీశరీరమువంటి కాంతిగలవాఁడు, సిగ్గు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సంగతక్షయవ్యయార్తో విదేశమార్గాది లంపటోద్విష్టః,
నీచోపహతప్రీతి ర్హిరణ్యలోహాదిపణ్యజీవీచ. 44

ద్వేష్యః పరకర్మరతః పరదారరతిః పుమా న్భవే న్మలినః,
సూర్యే తులా ధరస్థే నృపపరిభూతః ప్రగల్భశ్చ. 45

రవి తులయందుండఁగా బుట్టినవాఁడు అన్యోన్యాభావముచేతను ధనక్షయము చేతను పీడపెట్టఁబడినవాఁడు, విదేశమందుండుట మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అనివారితరణవేగ శ్శ్రుతిధర్మరతో నసత్యవా క్ఛూర్తః,
ప్రవినష్టదుష్టయువతిః క్రూరః కుస్త్రీవిధేయశ్చ. 46

క్రోధపరోఽసద్వృత్తో లోభిష్ఠః కలహావల్లభోఽనృతవాక్,
శస్త్రాగ్నివిషగ్రస్తః పితుర్జనన్యాశ్చ దుర్భగః కీటే. 47

రవి వృశ్చికమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు అనివారితరణవేగముగలవాఁడు, వేదమార్గమం దాసక్తిగలవాఁడు, సత్యవాక్యము మొదలైనవిగలవాఁడగును.

ద్రవ్యాన్వితో నృపేష్టో జాతః ప్రాజ్ఞ స్సురద్విజానురతః,
శస్త్రాస్త్రహ స్తిశిక్షా నిపుణో వ్యవహారయోగ్యశ్చ. 48

పూజ్య స్సతాం ప్రశాంతో ధనవా న్విస్తీర్ణపీనచారుతనుః,
బంధూనాం హితకారీ సత్వయుతః కార్ముకే సూర్యే. 49

సూర్యుఁడు ధనుస్సుయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ద్రవ్యముగలవాఁడు, రాజప్రియుఁడు, దేవబ్రాహ్మణభక్తి మొదలైనవిగలవాఁడగును.

వాగ్బుద్ధివిభవపుత్రై స్సమన్వితో నృపసమో విగతశోకః,
వాక్పతిరాశౌ తపనే దృష్టే చంద్రేణ కుశరీరః. 50

సంగ్రామే లబ్ధయశా స్స్ఫుటవచనో విత్తసౌఖ్యసంపన్నః,
సూర్యే వాక్పతిరాశౌ భౌమేన నిరీక్షితే చండః. 51

మధురవచనో లిపిజ్ఞః కావ్యకలాగోష్ఠియానధాతుజ్ఞః,
గురుభే సవితరి దృష్టే బుధేన జనసమ్మతో భవతి. 52

విచరతి నరేంద్రభవనే నృపతి ర్వా వారణాశ్వధనయుక్తః,
సురగురుగృహే వివస్వతి గురుణా దృష్టే సదావిద్వాన్. 53

దివ్యస్త్రీభోగయుత స్సుగంధమాల్యాదిభి స్సహితః,
సురగురుభవనే భానౌ శుక్రేణ నిరీక్షితే శాంతః. 54

అశుచిః పరాన్నకాంక్షీ నీచానురత శ్చతుష్పదః క్రీడః,
దేవేజ్యగృహే సూర్యే మందేన నిరీక్షితే భవతి. 55

సూర్యుఁడు గురుక్షేత్రములగు ధనుర్మీనములయందుండి చంద్రాదిగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు సువాక్కు సుబుద్ధి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

లుబ్ధః కుస్త్రీసక్తః కుకర్మసంవర్ధిత స్సత్తృష్ణశ్చ,
బహుకార్యరతో భీరు ర్విహీనబంధు శ్చలప్రకృతిః. 56

అటనప్రియోఽల్పసత్వ స్స్వపక్షవిక్షోభ నాశితసమస్తః,
మకరస్థే దివసకరే జాతో బహుభక్షకః పురుషః. 57

సూర్యుఁడు మకరమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు లుబ్ధుఁడు, దుష్టస్త్రీయందాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మాయాపటు శ్చలమతి స్త్రీసంగా న్నష్టధనసౌఖ్యః,
మందగృహే తీవ్రకరే చంద్రేన నిరీక్షితే భవతి. 58

వ్యాధిభి రరిభి ర్గ్రస్తః పరకలహో త్యస్త్రవిక్షతశరీరః,
మందగృహే తిమిరరిపౌ భౌమేన నిరీక్షితే భవతి. 59

శూర షండ ప్రకృతిః పరస్వహారీ ససారసర్వాంగః,
నలినీదయితే శనిభే బుధేన సంవీక్షితే భవతి. 60

శోభనకర్తా మతిమా న్సర్వేషా మాశ్రయో విపులకీర్తిః,
కోణగృహే దినభర్తరి గురుణా దృష్టే మనస్వీచ. 61

శంఖప్రవాళమణిభి ర్జీవతి వేశ్యాంగనాధనసమృద్ధః,
కోణభవనే దినేశే భృగుణా దృష్టే సుఖీజాతః. 62

ధ్వంసయతి శత్రుపక్షం నరేంద్రసన్మానవర్ధితాశ్వాసః,
భానౌ శనైశ్చరగృహే శనిదృష్టే సూయతే యోఽసౌ. 63

సూర్యుఁడు శనిక్షేత్రములగు మకరకుంభములయందుండి చంద్రాదిగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు మాయసేయుటయందు సమర్థుఁడు, చంచలబుద్ధి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

హృద్రోగీ బహుసత్వ స్సుతాం విగర్హ్యోఽతిరోషశ్చ,
పరదారాణాం సుభగః కర్మస్వితి నిశ్చితో భవతి. 64

దుఃఖప్రాయోఽల్పధన శ్చర శ్చలితసౌహృదో మలినమూర్తిః,
కుంభధరేఽర్కేజాతః పిశునస్స్యా ద్దుష్టశీలాపశ్చ. 65

సూర్యుఁడు కుంభమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు హృదయరోగము గొప్ప బలము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సుహృదాం సంగ్రహశీల స్త్రీస ప్రీత్యా లబ్ధసౌఖ్యసంభారః,
ప్రాజ్ఞో బహుశత్రుఘ్నః క్షయోదయీ భవతి ధనకీర్త్యా. 66
సత్సుతభృత్యా ప్తయశా జలపణ్యధన స్సువా గనృతవాదీ,
ఊర్జితగుహ్యరుగార్తో బహుసహజో మీనసంస్థేఽర్కే. 67

సూర్యుఁడు మీనమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు స్నేహితులుగలవాఁడు, స్త్రీమూలముగ రాబడినధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఇతి ద్వావింశోఽధ్యాయః.

చంద్రచారమును దెలుపు ఇరువదిమూఁడవ యధ్యాయము.

సౌవర్ణాంగ స్థిరస్వ స్సహజవిరహిత స్సాహసీ మానభద్రః
కామార్తః క్షామజానుః కునఖతనుకచ శ్చంచలో మానవిత్తః,
పద్మాభైః పాణిపాదై ర్వితతసుతజనో వక్తులాకారనేత్ర
స్సస్నేహ స్తోయభీరు ర్వ్రణవికృతశిరా స్త్రీజితో మేష ఇందౌ. 1

జననకాలమున చంద్రుఁడు మేషమందుండెనేని ఎఱ్ఱనిశరీరము స్థిరమైనధనము గలవాఁడు, సోదరులు లేనివాఁడు, సాహసము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అత్యుగ్రతరో నృపతిః ప్రణతానాం మార్దవం భజతి జాతః,
ధీర స్సంగ్రామరుచీ రవిణాదృష్టే శశిని మేషే. 2

చంద్రుఁడు మేషమందుండి రవిచే చూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ఉగ్రస్వభావముగలవాఁడు, ప్రభువు దయ మొదలైనవి గలవాఁడగును.

దంతాక్షిరోగత ప్త శ్శిఖివాతాదిక్షతశరీరః,
మాండలికస్స్యా న్మేషే కుజదృష్టే శశినిభూతా ర్తః. 3
నానావిద్యాచార్య స్సదావాక్య స్సాన్య న్మనోభీష్టః,
బుధదృష్టే మేషస్థే నిశాకరే సత్కవి ర్విపులకీర్తిః. 4
బహుభృత్యధనసమృద్ధో నృపతే స్సచివ శ్చమూపతిర్వాఽపి,
మేషగృహే హిమరశ్మౌ దృష్టే గురుణా పుమాన్ జాతః. 5
సుభగ స్సుతధనయుక్తో వరయువతి విభూషణోఽల్పభోక్తా చ,

మేషే శిశిరమయూఖే భృగుతనయనిరీక్షితే భవతి. 6
విద్విష్టో బహుదుఃఖో దారిద్ర్యతను ర్మలీమసోఽనృతవాక్,
మేషే శిశిరమయూఖే రవితనయనిరీక్షితే భవతి. 7

చంద్రుఁడు మేషమందుండి కుజాదిగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు క్రమముగా దంతరోగము మొదలైనవి గలవాఁడగును. (బుట్టినవాఁడు అనుపదము అంతట తెలియఁదగినది.)

వృత్తాఢ్యోరస్కోఽతిదాతా ఘనకుటిలకచః కాముకః కీర్తిశాలీ
కాంతః కన్యాప్రజావాన్ వృషసమనయనో హంసలీలాప్రచారః,
మధ్యాంతే భోగభాగీ పృథుకటిచరణ స్కంధజాన్వాస్యజంఘ
స్సాంకః పార్శ్వాస్యపృష్ఠే కకుది శుభగతిః క్షాంతియుక్తో గవీందౌ.

జననకాలమున చంద్రుఁడు వృషభమందుండిన గొప్ప వక్షస్థలము దాతృత్వము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కర్షక మతికర్మకరం ద్విపదచతుష్పాదై స్సమృద్ధంచ,
ప్రాయోగికం ప్రకురుతే వృషభే రవివీక్షిత శ్చంద్రః. 9
అతికామం కుజదృష్టో యువతీకృతే నష్టనారమిత్రజనం,
హృదయహరం నారీణాం మాతు ర్నశుభం శశీవృషే కురుతే. 10
ప్రాజ్ఞం వాక్యవిధిజ్ఞం ప్రముదిత మిష్టం సమస్తభూతానాం,
జనయతి బుధేన దృష్ట శ్శశీ వృషేఽనుపమగుణై ర్యుక్తమ్. 11
స్థిరపుత్రదారసహృదం మాతాపితృభక్తిమంత మతినిపుణం,
ధార్మిక మతివిఖ్యాతం గవిగురుదృష్ట శ్శశీ కురుతే. 12
భూషణయానగృహాణాం శయనాసనగంధవస్త్రమాల్యానాం,
భాగిన ముపభోక్తారం సితేక్షితో యది శశీ కురుతే. 13
ధనహీన మసిష్టకరం వృషభే ద్వేష్యం సదాచ యువతీనాం,
సుతమిత్రబంధుసహితం రవిసుతదృష్ట శ్శశీ కురుతే. 14

జననకాలమున చంద్రుఁడు వృషభమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని కర్షణయం దాసక్తిగలవాఁడు, పశుసమృద్ధి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

పూర్వార్ధే సంభూతో జననీమృత్యుంకరోతి నచిరేణ,
పశ్చాదర్ధే వృషభే పితుర్వియోగం శశీ కురుతే. 15

జననకాలమున చంద్రుఁడు వృషభపూర్వార్ధమందుండిన తల్లి శీఘ్రముగ మృతినొందును. ఉత్తరార్ధమందుండెనేని శీఘ్రముగ తండ్రి మృతినొం

డును. అనఁగా కృత్తికానక్షత్ర ౨-౩-౪ చరణములు రోహిణిప్రథమచరణము ద్వితీయచరణములో సగము కలసి పూర్వార్ధము. శేషము ఉత్తరార్ధము.

ఉన్నాస శ్శ్యామచక్షు స్సురతవిధికలా కావ్యకృద్భోగభాగీ
హాస్తే మత్స్యాధిపాంకో విషయసుఖరతో బుద్ధ్యదాతు స్సిరాలః,
కాంతస్సౌభాగ్యహాస్యప్రియవచనయుతస్త్రీజితో వ్యాయతాంగో
యాతి క్లీబైశ్చ సఖ్యం శశిని మిథునగే మాతృయుగ్మప్రపుష్టః. 16

చంద్రుఁడు మిథునమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పొడవైనముక్కు, శ్యామ వర్ణముగల నేత్రములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ప్రజ్ఞాధనం ప్రకాశం మిథునే రూపాన్వితం సుధర్మిష్ఠం,
అతిదుఃఖిత మల్పార్థం కరోతి సూర్యేక్షిత శ్చంద్రః. 17
అతిశూర మతిప్రాజ్ఞం సుఖవాహనవిభవరూపసంపన్నం,
కురుతే మిథునే చంద్రో వక్రేణ నివక్షితో ఽపశ్యమ్. 18
అర్థోత్పాదనకుశలం కురుతే హ్యపరాజితం సుధీరంచ,
పార్థివ ముఖండితాజ్ఞం మిథునే బుధవీక్షిత శ్చంద్రః. 19
విద్యాశాస్త్రాచార్యం విఖ్యాతం సత్యవాచ మతిరూపం,
మాన్యం వాగ్మిన మిందుః కరోతి గురువీక్షితో మిథునే. 20
వరయువతిమాల్యవస్త్రై ర్వరవాహనయానభూషణై ర్మణిభిః,
క్రీడాం కురుతే పురుషో భృగుదృష్టే శశిని మిథునస్థే. 21
కురుతే బాంధవరహితం యువతిసుఖవిభూతివర్జితం చాపి,
అధనం లోకద్వేష్యం జితుభే శనినేక్షిత శ్చంద్రః. 22

చంద్రుఁడు మిథునమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ప్రజ్ఞ కాంతి ధర్మము మొదలగుఫలములు క్రమముగా కలుగును.

యుక్తస్సౌభాగ్యయోగై ర్గృహసుహృదటనజ్యోతిషజ్ఞానశీలైః
కామాసక్తః కృతజ్ఞః క్షితిపతిసచివ స్సత్ప్రమాణః ప్రవాసీ,
సోన్మాదః కేశకల్పో జనకుసుమరుచి ర్హానివృద్ధ్యానుయాతః
ప్రాసాదోద్యానవాపీ ప్రియకరణరతః పీనకంఠః కుళీరే. 23

చంద్రుఁడు కర్కటకమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు సౌభాగ్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

నరపతిపురుష మధన్యం ధనరహితం క్లేశకారకం వాఽపి,
కురుతే స్వగృహే చంద్రో రవిదృష్టో దుర్గపాలంచ. 24

శూరం వికలశరీరం మాతురనర్థావహం ప్రియం దక్షం,
క్షితితనయవీక్షితతను ర్జనయతి చంద్రో నరం స్వగృహే. 25
అవికలమతిం నయజ్ఞం జనయతి బుధవీక్షిత శ్శశీ స్వగృహే,
ధనదారపుత్రవంతం నృపసచివం సౌఖ్యవంతంచ. 26
నృపతిం నృపగుణయుక్తం జనయతి చంద్ర స్సురేజ్యసందృష్టః,
స్వగృహే సుఖితసుభార్యం నయవినయపరాక్రమాక్రాంతమ్. 27
ధనకనకవస్త్రయోషిద్రత్నానాం భాజనం శశీ కురుతే,
కర్కటకేసితదృష్టో వేశ్యాజననాయకం కాంతమ్. 28
అటనమసుఖం దరిద్రం మాతురనిష్టం ప్రియానృతం పాపం,
శనినా దృష్ట స్స్వగృహే కరోతి చంద్రో నరం నీచం. 29

చంద్రుఁడు స్వక్షేత్రమగు కర్కటకమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు రాజపురుషాది గుణయుక్తుఁడగును.

స్థూలాస్థి ర్మందరోమా పృథువదనగళో హ్రస్వపింగాక్షియుగ్మః
స్త్రీద్వేషీ క్షుత్పిపాసా జఠరదరరుజా పీడితో మాంసభక్షః,
దాతాతీక్ష్ణో హ్యపుత్రో విపినగరతి ర్మాతృవశ్య స్సువక్షాః
విక్రాంతః కార్యలాపీ శశభృతిరవిభే సర్వగంభీరదృష్టః. 30

చంద్రుఁడు సింహమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు స్థూలమైన ఎముకలు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

నృపతిసపత్నం కురుతే ప్రోత్కృష్టగుణం మహాస్పదం వీరం,
రవిణాదృష్ట స్సింహే పాపరతం విశ్రుతం చంద్రః. 31
సేనాపతిం ప్రచండం నరయువతిసుతార్థవాహనోపేతం,
జనయ త్యుత్తమపురుషం కుజేక్షిత శ్చంద్రమా స్సింహే. 32
స్త్రీసత్వం స్త్రీలలితం స్త్రీవశ్యం యువతి సేవకం సింహే,
కురుతే బుధేనదృష్టో ధనసుఖయోగాన్వితం చంద్రః. 33
అభిజాతం కులపుత్రం బహుశ్రుతం గుణసమృద్ధంచ,
కురుతే నరేంద్రతుల్యం గురుదృష్ట శ్చంద్రమా స్సింహే. 34
ప్రమదావిభవై ర్యుక్తం రోగిణమపి యువతి సేవకం కురుతే,
సురతవిధిజ్ఞం ప్రాజ్ఞం శశీహరౌ శుక్రసందృష్టః. 35
కర్షక మధనం కురుతేఽనృతవాచం దుర్గపాలకం సింహే,
రవిజేన తదా దృష్టో యువతి సుఖై ర్హీన మల్పకం చ శశీ. 36

చంద్రుఁడు సింహమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని రాజద్వేషము మొదలగుఫలములు జరుగును.

స్త్రీలోలోలంబబాహు ర్గలితతనుముఖ శ్చారుదంతాక్షికర్ణో
విద్వా నాచార్యధర్మాప్రియవచనయుత స్సత్యశౌచప్రధానః,
ధీర స్సత్త్వానుకంపీ పరవిషయరతః క్షాంతిసౌభాగ్యభాగీ
ప్రాయః కన్యాప్రసూతి ర్బహుసుతరహితః కన్యకాయాం శశాంకే.

చంద్రుఁడు కన్యయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు స్త్రీలోలుఁడు, గొప్పబాహువులు సుందరమైనశరీరము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

నృపకోశకరం ఖ్యాతం గృహీతవాక్యం విశిష్టకర్మాణాం,
కన్యాయాం రవిదృష్టో భార్యాహీనం శశీకురుతే. 38
శిల్పాచార్యం ఖ్యాతం ధనవంతం శిక్షితం సుధీరంచ,
కన్యాయాం కుజదృష్టో మాతురనిష్టం శశీకురుతే. 39
జ్యోతిషకావ్యవిధిజ్ఞం వివాదకలహేషు విజయినం సుతరాం,
సాతిశయం కన్యాయాం జనయతి నిపుణం బుధేక్షిత శ్చంద్రః. 40
బంధుజనాఢ్యం సుఖినం నృపకృత్యకరం గృహీతవాక్యం చ,
కన్యాయాం గురుదృష్టో జనయతి విభవాన్వితం చంద్రః. 41
కన్యాయాం బహుదారం వివిధాలంకారభోగినమథాఢ్యం,
సతత మిహోర్జిత ముదితం కురుతే భృగుణా నిరీక్షిత శ్చంద్రః. 42
అన్యగృహస్మృతిం దరిద్రం సుఖరహితమమాతృకం యువతి వశ్యం,
కన్యాయాం యమదృష్ట స్త్రీభోగ్యధనం శశీకురుతే. 43

చంద్రుఁడు కన్యయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు రాజమందిరమున ధనగారాధిపతియు ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఉన్నాసో వ్యాయతాక్షః కృతవదనతను ర్భూరిదారో వృషాఢ్యో
గోభూఢ్య శ్చాచసారో వృషసమవృషణో విక్రమజ్ఞః క్రియేశః,
భక్తో దేవద్విజానాం బహువిభవయుత స్త్రీజితో హీనదేహో
ధాన్యాదానైకబుద్ధి స్తులిని శశధరే బంధువర్గోపకారీ. 44

చంద్రుఁడు తులయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పొడవైనముక్కు విశాలమైన నేత్రములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అధనం వ్యాధితమటనం పరిభూతం భోగవిప్రయుక్తంచ,
అసుతమసారంజూకే జనయతి రవివీక్షిత శ్చంద్రః. 45

తీక్ష్ణం చోరం క్షుద్రం పరయోషిద్గంధమాల్యసంయుక్తం,
మతిమన్నయనాతురగం జనయతి వక్రే క్షిత శ్చంద్రః. 46
దృష్టోబుధేన చంద్రః కలావిదగ్ధం ప్రభూతధనధాన్యం,
శుభవాక్యం విద్వాంసం దేశఖ్యాతం తులాధరే కురుతే. 47
జీవేక్షిత స్తులాయాం జనయతి సర్వత్ర పూజితం హిమగుః,
క్రయవిక్రయేషు కుశలం రత్నాదిషు భాండజాతేషు. 48
లలిత మరోగం సుభగం సముపచితాంగం ధనాన్వితం ప్రాజ్ఞం,
వివిధోపాయవిధిజ్ఞం కురుతే భృగువీక్షిత శ్శశీతులకే 49
కురుతే శశీధనాఢ్యం ప్రియవాక్యం వాహనై ర్యుతం జూకే,
విషయరతిం సుఖరహితం భాస్కరి దృష్టో యుతం మాతుః. 50

చంద్రుఁడు తులయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టిన వాఁడు నిర్ధనుఁడు, వ్యాధిమొదలైనవి గలవాఁడగును.

లుబ్ధో వృత్తోరుజంఘః కఠినతరతను ర్నాస్తికః క్రూరచేష్ట
శ్చోరో బాల్యే రుగార్తో హృతచిబుకనఖ శ్చారునేత్ర స్సమృద్ధః,
కర్మోద్యుక్తః ప్రకటః పరయువతిరతో బంధుహీనః ప్రమత్త
శ్చండో రాజ్ఞా హృతస్వః పృథుజఠరశిరాః కీటభే శీతరశ్మౌ. 51

చంద్రుఁడు వృశ్చికమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు లుబ్ధుఁడు, గుండ్రమై తొడలు పిక్కలు కఠినమైనశరీరము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కురుతే లోకద్వేష్యం బుధమటనం విత్తవంతంచ,
దినకరదృష్టోఽలిగత శ్చంద్ర స్సుఖవర్జితం పురుషమ్. 52
అనుపమధైర్యం కురుతే నృపతిసమం వృశ్చికే విభూతియుతం,
శూరమజయ్యం సమరే ప్రభక్షణం భూమిజేన సందృష్టః. 53
అచతుర మనృష్టవాక్యం యమలాపత్యం చ యుక్తివంతం చ,
జనయతి బుధేన దృష్టః కూటకరం వృశ్చికే చ గీతజ్ఞః. 54
కర్మాసక్తం కురుతే లోకద్వేష్యం చ విత్తవంతం చ,
గురుణా దృష్టోఽలిగతో నిశాకరో రూపవంతం చ. 55
అతిమదమతీవసుభగం ధనవాహనభోగలలిత మిహ కీటే,
యువతివినాశితసారం జనయతి భృగువీక్షిత శ్చంద్రః. 56
నీచాపత్యం కృపణం వ్యాధిత మధనం చ సత్యహీనం చ,

జనయత్యంశకదృష్టో నరమధనం చంద్రమాఃకీటే. 57

చంద్రుఁడు వృశ్చికమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టిన వాఁడు జనద్వేషము మొదలైనఫలములు గలవాఁడగును.

కుబ్జాంగో వృత్తనేత్రః పృథుహృదయకటిః పీనబాహుః ప్రవక్తా
దీర్ఘాంసో దీర్ఘకంఠో జలతటవసతి శ్శిల్పవిద్గూఢగుహ్యః,
శూరోదృష్టోఽస్థిసారో వితతబహుబలస్థూలకంఠోష్ఠఘోణో
బంధుస్నేహీ కృతజ్ఞో ధనుషి శశిధరే సంహితాంఘ్రిః ప్రగల్భః. 58

చంద్రుఁడు ధనుస్సునందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పొట్టిశరీరము వర్తులమైన నేత్రములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

. నృపతి మధాఢ్యం కురుతే శూరం విఖ్యాతపౌరుషం చాపే,
భాస్కరదృష్ట శ్చంద్ర స్త్వనుపమసుఖవాహనోపేతమ్. 59
సేనాపతిం సమృద్ధం సుభగం ప్రఖ్యాతపౌరుషం పురుషం,
జనయ త్యనుపమభృత్యం క్షితిసుతదృష్ట శ్శశీధనుషి. 60
బహుభృత్యం త్వాకారం జ్యౌతిషశిల్పక్రియాదినిపుణం చ,
బుధదృష్టో హిమరశ్మి ర్నాగ్నాచార్యం హయే కురుతే. 61
అనుపమదేహం కురుతే పృథ్వీపాలస్య మంత్రిణం చాపే,
త్రిదశగురుదృష్టమూర్తి ర్ధనధర్మసుఖాన్వితం చంద్రః. 62
సుఖినమతీవ హి లలితం సుభగం పుత్రార్థకామవంతంచ,
చాపే సుమిత్రభార్యం భార్గవదృష్టః కరోతీందుః. 63
ప్రియవాదినం సువాక్యం బహుశ్రుతం సత్యవాదినం సౌమ్యం,
అభిజాతం నృపపురుషం జనయతి సౌరే క్షిత శ్శశీ ధనుషి. 64

చంద్రుఁడు ధనస్సునందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టిన వాఁడు రాజధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

గీతజ్ఞ శ్శీతభీరుః పృథుతరశిరా స్సత్యధర్మోపసేవీ
ప్రాంశుఃఖ్యాతో ఽల్పరోషో మనసి భవయుతో నిర్ఘృణ స్త్యక్తలజ్జః,
చార్వక్షః క్షామదేహో గురుయువతిరత స్సత్కవి ర్వృత్తజంఘో
మందోత్సాహోఽతిలుబ్ధ శ్శశిని మకరగే దీర్ఘకంఠోఽతికర్ణః. 65

చంద్రుఁడు మకరమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు గీతమును దెలిసినవాఁడు, శీతమునకు భయపడువాఁడు, గొప్పశిరస్సు సత్యము ధర్మము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అధనం దుఃఖితమటనం పరకర్మరతం మలీమసం కురుతే,
మకరే కుపలయనాథ శ్శిల్పమతిం వీక్షితో రవిణా. 66
అతివిభవ మత్యుదారం సుభగం ధనసంయుతం మృగేపురుషం,
వాహనయుతం ప్రచండం కరోతి వక్రే క్షితశ్చంద్రః. 67
మూర్ఖం ప్రవాసశీలం గతయువతిం చంచలం మృగేతీక్ష్ణం,
జనయతి బుధేన దృష్ట స్సుఖరహితం నిర్ధనం పురుషమ్. 68
భూపతి మనుపమవీర్యం నృపతిగుణై స్సంయుతం మృగేజాతం,
బహుదారపుత్రమిత్రం జనయతి గురువీక్షిత శ్చంద్రః. 69
వరయువతిధనవిభూషణవాహనమాలాన్వితం నరం మకరే,
సోపక్రోశ మపుత్రం జనయతి భృగువీక్షిత శ్చంద్రః. 70
అలసం మలినం సధనం మకనార్తం పారదారిక మసత్యం,
దివసకరపుత్రదృష్టః కరోతి చంద్రో నరం మకరే. 71

చంద్రుఁడు మకరమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టిన వాఁడు నిర్ధనుఁడు, దుఃఖము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఉష్ణోర్ణోరూక్షదేహః పృథుకరచరణో మద్యపానప్రసక్త
స్సద్వేష్యో ధర్మహీనః పరసుతజనక స్థూలమూర్ధాకునేత్రః,
శాఠ్యాలస్యాభిభూతో విపులముఖకటి శ్శిల్పవిద్యాసమేతో
దుశ్శీలో దుఃఖతప్తో ఘటభ ముపగతే రాత్రినాథే దరిద్రః. 72

చంద్రుఁడు కుంభమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పొడవైనముక్కు విఘర్ణమైనదేహము పొడవైన కరచరణములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అతిమలినమతిచశూరం నృపరూపం ధార్మికం కృషికరంచ,
కురుతే దినకరదృష్టో ఘటధరసంస్థః క్షపానాథః. 73
కుంభేఽతిసత్యవాక్యం మాతృగురుధనై ర్వియుక్తమలసం చ,
విషమం పరకార్యరతం కరోతి భౌమేక్షిత శ్చంద్రః. 74
శయనోపచారకుశలం గీతవిధిజ్ఞం ప్రియంచ యువతీనాం,
తనువిభవసుఖం పురుషం కరోతి బుధవీక్షిత శ్శశీ కుంభే. 75
గ్రామక్షేత్రతరూణాం వరభవనానాం వరాంగనానాం చ,
కురుతే భోగిన మార్యం సాధుం గురువీక్షిత శ్శశీ కుంభే. 76
నీచ మపుత్ర మిత్రం కాతర మమాచార్యనిందితం పాపం,
కురుతే శశీకుయువతిం సితేక్షితో ఘటధరేఽల్పసుఖమ్. 77

నఖరోమధరం మలినం పరదారరతం శఠం విధర్మాణాం,
స్థావరభాగిన మాఢ్యం శశీఘటే సౌరసందృష్టః. 78

చంద్రుఁడు కుంభమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టిన వాఁడు అతిమలినము శౌర్యము సౌందర్యము ధర్మము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శిల్పోత్పన్నాధికారో హితజయనిపుణ శ్శాస్త్రవిచ్చారుదేహో
గేయజ్ఞో ధర్మనిష్ఠో బహుయువతిరత స్సౌఖ్యభాగ్భూపసేవీ,
ఈమతోక్షపో మహాత్మా స్సుఖసిధిధనభా క్స్త్రీజిత స్సత్వభావో
యానాసక్త స్సముద్రే తిమియుగలగతే శీతగా దానశీలః. 79

చంద్రుఁడు మీనమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు శిల్పశాస్త్రనిపుణుఁడు, పరహితవు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

తీవ్రమదనం ప్రకాశం సుఖినం సేనాపతిం ధనసమృద్ధం,
జనయతి దినకరదృష్ట స్సుముదితభార్యం శశీమీనే. 80

పరిభూతం సుఖరహితం కులటాపుత్రం చ పాపనిరతం చ,
జనయతి నక్షత్రపతిం క్షితిసుతదృష్టో ఝషే శూరమ్. 81

జనయతి బుధేన దృష్టో మీనస్థశ్చంద్రమాః పురుషం,
భూపతి మతీవ సుఖినం వరయువతిసమావృతం వశ్యమ్. 82

గురుదృష్టో మీనస్థో లలితం చంద్రోఽగ్రమాండలికం,
అత్యాఢ్యం సుకుమారం బహుభి స్స్త్రీభి ర్వృతం జనయేత్. 83

కురుతే శశీ సుశీలం రతిమంతం నృత్యవాద్యగేయరతం,
శుక్రే క్షితో ఝషస్థో హృదయహారం కామినీనాం చ. 84

వికలహితం జనన్యాః కామార్తం పుత్రదార మతిహీనం,
కురుతే రవిసుతదృష్టో నీచవిరూపాంగనాసక్తమ్. 85

చంద్రుఁడు మీనమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టిన వాఁడు కామము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రాశిపతౌ బలయుక్తే రాశౌ చ బలాన్వితే తథాచంద్రే,
రాశిఫలం స్యా త్సకలం నీచోచ్చవిధినా చ సంచింత్యమ్. 86

పూర్వము జెప్పినఫలము రాశ్యధిపతి, రాశి, చంద్రుఁడు బలవంతములై

యుండెనేని సంపూర్ణముగాఁ జెప్పఁదగినది అట్లుగాక నీచాదులను పొందిరేని నిష్ఫలమని తెలియఁదగినది. మిశ్రముమగనుండెనేని మిశ్రమఫలమాలోచింపఁదగినది.

ఇతి త్రయోవింశోధ్యాయః.

అంశయందున్న చంద్రచారఫలమును దెలుపు ఇరువదినాలవ యధ్యాయము.

భౌమేంశే కుజదృష్టో నికర్తన శ్చంద్రమాః ప్రచండశ్చ,
జనయతి మాయాబహుళం ప్రపంచకం సూర్యజేన కిలపురుషమ్.

పూర్ణచంద్రుఁడు కుజాంశయంగుండి కుజునిచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టిన వాఁడు కపటముగలవాఁడు, శనిచే జూడఁబడెనేని నై పరీత్యము గలవాఁడు అగును.

సూర్యేణ చోరఘాతక మథవా ప్యారక్షకం శూరం,
జీవేన మనుజనాథం ఖ్యాతం విద్వత్సమాగాఢ్యమ్. 2

సూర్యునిచే జూడఁబడెనేని చోరులను శిక్షించువాఁడు, లేక రక్షించువాఁడు, శూరుఁడు అగును. గురునిచే జూడఁబడెనేని విద్వన్మాన్యుఁడగును.

శుక్రేణ నృపతి సచివం ధనాన్వితం స్త్రీవిలేపనానురతం,
శీఘ్రం వదంతి చపలం సౌమ్యేన నిరీక్షితే చంద్రే. 3

శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని రాజమంత్రి, ధనికుఁడు, స్త్రీలోలుఁడు అగును. బుధునిచే జూడఁబడెనేని చపలుఁడగును.

సితభాగే సితదృష్టే యోషిద్వస్త్రాన్నపానధనసౌఖ్యం,
జనయతి బుధేన చంద్రో వాద్యజ్ఞం నృత్తగేయపరమ్. 4

చంద్రుఁడు శుక్రనవాంశయందుండి శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని స్త్రీసౌఖ్యము వస్త్రసౌఖ్యము భోజనసౌఖ్యము ధనసమృద్ధము గలవాఁడగును. బుధునిచే జూడఁబడెనేని గానశాస్త్రజ్ఞుఁడగును.

గురుణాకవిప్రదానం సయశాస్త్రవిశారదం నృపసచివం,
పరధారదర్శనపరం కామినమారేణ బహుభృత్యమ్. 5

గురునిచే జూడఁబడెనేని కవిశ్రేష్ఠుఁడు, నీతిశాస్త్రజ్ఞుఁడు, రాజమంత్రి యగును. కుజునిచే జూడఁబడెనేని పరదారాసక్తి గలవాఁడు, కాముకుఁడు, అనేకభృత్యులు గలవాఁడు అగును.

సూర్యేణ మహామూర్ఖం ప్రియంవద సతత మన్నపానరుచిమ్,
సౌరేణ వర్ధకీనాం గుణైశ్చ సదృశం దిశతి చంద్రః. 6

సూర్యునిచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు మూర్ఖుఁడును, ప్రియమును బలుకువాఁడును అగును శనిచే జూడఁబడెనేని వడ్లవానిగుణములనంటి గుణములు గలవాఁడగును.

బుధభాగే బుధదృష్ట శ్శిల్పాచార్యం కవిం శశీ జనయేత్,
శుక్రేక్షితో విశాలం గేయజ్ఞం వచనసారాఢ్యమ్. 7

చంద్రుఁడు బుధనవాంశయందుండి బుధునిచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు శిల్పశ్రేష్ఠుఁడు, కవిత్వము దెలిసినవాఁడు అగును. శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని గొప్ప మనుష్యుఁడు, గానము వచనసారము దెలిసినవాఁ డగును.

నృపమంత్రిణం గుణాఢ్యం గురుణా దృష్టః ప్రతిష్ఠితం కాంతమ్,
భౌమేక్షితేఽతిచోరం వివాదకుశలం నరం రౌద్రమ్. 8

గురునిచే జూడఁబడెనేని మంత్రి సద్గుణములు సౌందర్యము గలవాఁడగును. కుజునిచే జూడఁబడెనేని చోరుఁడు వివాదముసేయువాఁడు కోపముగలవాఁడు అగును.

శాస్త్రార్థకావ్యబుద్ధిం ప్రాజ్ఞం శిల్పిన మవేక్షిత శ్శనినా,
రంగచరం విఖ్యాతం జనయతి సూర్యేక్షిత శ్చంద్రః 9

శనిచే జూడఁబడెనేని శాస్త్రజ్ఞుఁడు శిల్పజ్ఞుఁడు అగును. సూర్యునిచే జూడఁబడెనేని తగిరిముతినువాఁడు, ఖ్యాతిగలవాఁడు అగును.

స్వాంశే దినకరదృష్ట శ్శశీకృశతను మవిక్షతశరీరం,
పరధనరక్షణనిపుణం లుబ్ధం నితరాం కుజేనాపి. 10

చంద్రుఁడు స్వాంశయందుండి రవిచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు కృశించినట్టియు కొట్టఁబడినట్టియు శరీరముగలవాఁడగును. కుజునిచే జూడఁబడెనేని పరద్రవ్యరక్షకుఁడు, లుబ్ధుఁడు అగును.

సౌరేణాకృత్యకరం వధబంధవివాదసంతప్తమ్,
శుక్రేణ స్త్రీద్వేష్యం జనయే దథవా నపుంసకాకారమ్. 11

శనిచే జూడఁబడెనేని అకృత్యములను సేయువాఁడు, బంధువివాదముచే తపించువాఁడు. శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని స్త్రీద్వేషి లేక నపుంసకుఁడు అగును.

నృపమంత్రిణం నృపంవా జనయతి గురుణావలోకిత శ్చంద్రః,
సౌమ్యేనాధర్మకరం నిద్రాబహుళం చ సతత మధ్వరతమ్. 12

గురునిచే జూడఁబడెనేని రాజమంత్రిగాని లేక రాజు అగును. బుధునిచే జూడఁబడెనేని అధర్మము నిద్రాబహుళము, తిరుగుటయం దాసక్తిగలవాఁడు అగును.

రవిభాగే రవిదృష్టే సురోషణ స్సముపలబ్ధకీర్తిధనః,
పాపోనిర్దయఇందౌ సౌరేణ ప్రాణినాం హంతా. 13

చంద్రుఁడు రవినవాంశయందుండి రవిచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు రోషము కీర్తిగలవాఁడు, శనిచే జూడఁబడెనేని పాపుడు, నిర్దయగలవాఁడు, ప్రాణులను హింసించువాఁడు అగును.

భౌమేన సువర్ణధనం ఖ్యాతం నృపసత్కృతం ప్రచండతరం,
గురుణాదృష్టో జనయతి చమూపతిం వా నరేంద్రం వా. 14

కుజునిచే జూడఁబడెనేని సువర్ణము ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును. గురునిచే జూడఁబడెనేని సేనాపతి లేక రాజు అగును.

శుక్రేణ దృష్టమూర్తి స్సుతార్థినం మృతసుతం వాఽపి,
సౌమ్యేన దైవచింతక మితిహాసరతం చ నిధిభాజమ్. 15

శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని సుతులను గోరువాఁడు, లేక మృతసుతులు గలవాఁడు అగును. బుధునిచే జూడఁబడెనేని ఆస్తికబుద్ధి గలవాఁడు, కథలయం దాసక్తి గలవాఁడగును.

గురుభాగే గురుదృష్టో విశదం నృపవల్లభం విపులకీర్తిం,
జనయతి శశీ సితేన స్త్రీణాం భోగై స్సుసంయుక్తమ్. 16

చంద్రుఁడు గురునవాంశయందుండి గురునిచే జూడఁబడెనేని రాజప్రియుఁడు, గొప్పకీర్తిగలవాఁడు అగును. శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని స్త్రీభోగము దాసక్తిగలవాఁడు అగును.

బుధదృష్టో హాస్యకరం నృపప్రియం నాయకం వరూధిన్యాః,
అస్త్రాచార్యం కురుతే కుజేక్షిత స్సర్వతః ఖ్యాతమ్. 17

బుధునిచే జూడఁబడెనేని హాస్యమును సేయువాఁడు, రాజప్రియుఁడు, సేనానాయకుఁడు అగును. కుజునిచే జూడఁబడెనేని అస్త్రవిద్యయందు నేర్పుగలవాఁడు, ఖ్యాతిగలవాఁడు అగును.

దోషై ర్వివిధైః ఖ్యాతం దినకరదృష్టో నరం ప్రమాణస్థం,
సౌరేణ వృద్ధశీలం బలిభిశ్చ నిరాకృతం నీచమ్. 18

రవిచే జూడఁబడెనేని అనేకదోషములచే ఖ్యాతినొందినవాఁడును, శనిచే జూడఁబడెనేని అలసుఁడు, ధనికులచే నిరాకరింపఁబడినవాఁడు, నీచుఁడు అగును.

సౌరాంశే శశిదృష్టః కృపణం రోగాన్వితం మృతసుతం వా,
సూర్యేణాల్పాపత్యం వ్యాధిగ్రస్తం విరూపతనుమ్. 19

చంద్రుఁడు శనినవాంశయందుండి శనిచే జూడఁబడెనేని లుబ్ధుఁడు, రోగము గలవాఁడు, మృతసుతులు గలవాఁడు అగును. రవిచే జూడఁబడెనేని స్వల్పసంతానము గలవాఁడు, వ్యాధిగలవాఁడు, అంగహీనమైన శరీరము గలవాఁడగును.

భౌమేన నరపతిసమం సాఢ్యం స్త్రీదుర్భగం సుఖై ర్యుక్తం,
శుక్రేణ విషమశీలం యువతిభి రవధీరితం ధీరమ్. 20

కుజునిచే జూడఁబడెనేని రాజతుల్యుఁడు, ధనికుఁడు, సుఖముగలవాఁడు అగును. శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని విషమస్వభావముగలవాఁడు అగును.

సౌమ్యేన పాపనిరతం కుత్సితచరితం శశీ సదాదృష్టః,
గురుణా స్వకర్మనిరతం కురుతే పురుషం నచోదాత్తమ్. 21

బుధునిచే జూడఁబడెనేని పాపకర్మయందు దాసక్తిగలవాఁడు, ఆచారహీనుఁడు అగును. గురునిచే జూడఁబడెనేని స్వకర్మాసక్తిగలవాఁడు అగును.

వర్గోత్తమే స్వకీయే పరకీయనవాంశకే చ దృష్టిఫలం,
పుష్టం మధ్యం స్వల్పం విపరీతం స్యా దనిష్టఫలమ్. 22

చంద్రుఁడు వర్గోత్తమనవాంశయందుండెనేని గ్రహదృష్టిజనకమైనశుభఫలము సంపూర్ణముగ గలుగును. స్వనవాంశయందుండెనేని మధ్యమముగ నుండును. పరనవాంశయందుండెనేని శుభఫలము కొంచెముగ నుండును. పరనవాంశయందున్న చంద్రునికి చెప్పిన అనిష్టఫలము విశేషముగ నుండును. స్వనవాంశయందున్న చంద్రునికి చెప్పిన అనిష్టఫలము మధ్యమముగ జరుగును. వర్గోత్తమాంశయందున్న చంద్రునికి చెప్పిన అనిష్టఫలము స్వల్పముగ జరుగును.

రాశిఫలం యద్దృష్టం పూర్వైః కథితం గ్రహై శ్శశాంకస్య,
తస్యనిరోధో దృష్టో యద్యంశపతి ర్బలీభవతి. 23

ఏనవాంశఫలము, రాశిఫలము పూర్వము చెప్పఁబడినవో, ఆఫలములు ఏనవాంశయందు చంద్రుఁడుండునో ఏరాశియందు చంద్రుఁడుండునో ఆనవాంశాధిపతి, రాశ్యధిపతి బలవంతులై యుండిరేని ఆరాశియందున్న, నవాంశయందున్న చంద్రునియొక్క దృష్టిఫలము నిరోధింపఁబడును.

అంశపతే శ్చంద్రస్యచ ఫలం వినిశ్చిత్య దర్శనకృతాని,
కథితాని యవనవృద్ధాః ఫలాని సమ్యగ్వ్యవస్యంతి. 24

చంద్రుఁడున్న నవాంశాధిపతియొక్కయు, చంద్రునియొక్కయు, రవ్యాది దృష్టికృతమైన ఫలమును యవనమతానుసారముగ నిశ్చయించి నాచే జెప్పఁబడినవి.

ఇతి చతుర్వింశోధ్యాయః.

కుజచారమును దెలుపు ఇరువదియైదవ యధ్యాయము.

తేజస్వీ సత్యయుత శ్శూరః క్షితిపోఽథవా రణశ్లాఘీ,
సాహసకర్మాభిరత శ్చమూపురగ్రామబృందపతిః. 1
రాభసికోదానరతః ప్రభూతగోఽజావిధాన్యకరః,
భౌమే క్రియే ప్రచండో బహుయువతిరతో భవే త్పురుషః. 2

జననకాలమున కుజుఁడు మేషమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు తేజస్సు సత్యము శౌర్యము గ్రామాధిపత్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సాధ్వీవ్రతభంగకరః ప్రభాషణో మందధనపుత్రః,
ద్వేష్యో బహుభరణపరో విస్రంభస్థితివిహీనశ్చ. 3
ప్రోద్ధతవేషక్రీడో బహుదుష్టసహాః కుజే వృషభసంస్థే
సంగీతరతః పాపో బంధువిరుద్ధః కులోత్సాదీ 4

కుజుఁడు వృషభమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పతివ్రతలయొక్క వ్రతభంగము సేయువాఁడు, మిక్కిలిమాటలాడువాఁడు, స్వల్పధనము పుత్త్రులు గలవాఁడు, ద్వేషాదిగుణయుక్తుఁ డగును.

కాంతాః క్లేశసహిష్ణు ర్బహుశ్రుతః కావ్యవిధినిపుణః,
నానాశిల్పకలాసు చ నిపుణో బహుశో విదేశగమనరతః. 5
ధర్మపరో నిపుణమతి ర్హితానుకూలః సుతేషు సుహృదాం చ,
మిథునస్థే క్షితిపుత్రే భవతి ప్రచురక్రియాసురతిః. 6

కుజుఁడు మిథునమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు స్త్రీప్రియుఁడు, క్లేశమును సహించువాఁడు, అనేకశాస్త్రములు మొదలైనవి దెలసినవాఁడగును.

పరగృహనివాసశీలో వైకల్యరుగర్దితః కృషిధనశ్చ,
బాల్యే చ రాజభోజనవస్త్రేప్సుః పరగృహాన్నాశీ. 7
సవిలాసయుతో ధనవాన్ పునఃపున ర్వృద్ధివేదనార్తశ్చ,
కర్కటకే క్షితితనయే భవతి మృదు స్సర్వతో దీనః. 8

కుజుఁడు కర్కటకమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పరగృహవాసము దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అసహః ప్రచండశూరః పరస్వసంతానసంగ్రహణశీలః,
అటవీనివాసగోకులమాంసరుచి స్సాన్యస్మృతిప్రథమదారః. 9

వ్యాళమృగోరగహంతా నపుత్రవాన్ ధర్మఫలహీనః,
భౌమే హరౌ సుసత్వః క్రియోద్యతస్సాన్యద్వపుష్మాంశ్చ. 10

కుజుఁడు సింహమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు అసహనము శౌర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

పూజ్య స్సతా మతిధనో రతిగీతధనో మృదుప్రియాభాషీ,
వివిధవ్యయోఽల్పశౌర్యో విద్వాన్ భవతి ప్రణీతపార్శ్వశ్చ. 11

అహితేభ్యోఽర్జనభీరు ర్వేదస్మృతిధర్మవాన్ సుబహుశిల్పః,
కన్యాయాం భూతనయే స్నానవిలేపనరతః కాంతః. 12

కుజుఁడు కన్యయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు సత్పురుషులచే బూజింపఁబడువాఁడు, మిక్కిలిధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అధ్వనిరత స్సుపుణ్యః ప్రసక్తవాక్యో వికత్థన స్సుభగః,
హీనాంగ స్స్వల్పజన స్సంగ్రామేప్సుః పరోపభోగీచ. 13

యోషిద్గురుమిత్రాణాం మనోరమో నష్టపూర్వదారశ్చ,
శౌండకవేశ్యానికటే సంప్రాప్తధనక్షయ స్తులినిభౌమే. 14

కుజుఁడు తులయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు తిరుగుటయం దాసక్తిగలవాఁడు, పుణ్యశీలుఁడు, సౌందర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

వ్యాపారశ్రుతిసత్వ శ్చోరసమూహాధిపః క్రియానిపుణః,
యుద్ధోత్సుకోఽతిపాపో బహ్వపరాధీచ వైరకరః. 15

ద్రోహావధాహితబుద్ధిః ప్రసూచకో భూమిపుత్రయువతీశః,
వృశ్చికగే భూపుత్ర విషాగ్నిశస్త్రవ్రణై స్తప్తః. 16

కుజుఁడు వృశ్చికమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు వ్యాపారము వేదము సత్యము గలవాఁడు, చోరాధిపతి, కార్యనిపుణుఁడు, యుద్ధమం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

బహుభిః క్షతైః కృశాంగో నిష్ఠురవాక్యశ్శరః పరాధీనః,
రథగజపదాతియోధీ రథేనశరధారకోఽథపరసైన్యే. 17

విపులశ్రమైశ్చ సుఖతః పరస్పరం క్రోధనష్టసుఖవిత్తః,
కార్ముకసంస్థే వక్రే గురుష్వసక్తః పుమాన్ భవతి. 18

కుజుఁడు ధనుస్సుయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు అనేకగాయములచే కృశించిన శరీరము పరుషవాక్యములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ధనో౽వి త్తాహర్తా సుఖభోగసమన్వితో భవతి సుస్థః,
శ్రేష్ఠమతిః ప్రఖ్యాత స్సేనానాథో నరేంద్రో వా. 19
సద్యః ప్రతిరణవిజయీ స్వబంధువిషయస్థిత స్స్వతంత్రశ్చ,
ఆరక్షక స్సుశీలః కుజే స్వతుంగే బహూపచారరతః. 20

కుజుఁడు మకరమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు సర్వజ్ఞుఁడు, ద్రవ్యార్జకుఁడు, సుఖము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ప్రశ్రయశౌచవిహీనో వృద్ధాకార స్సుదుర్గతి ర్మరణే,
మాత్సర్యాసూయానృతవాగ్దోషై రపహృతార్థశ్చ. 21
రోమశగాత్రో వికృతో ద్యూతాద్యాహృతధనః కువేషధరః,
దుఃఖసమాహృతవృత్తిః పానరుచి ర్దుర్భగః కుజే కుంభే. 22

కుజుఁడు కుంభమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ఆచారవిహీనుఁడు, బడలినశరీరము మరణమందు దుర్గతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రోగార్తో మందసుతః ప్రవాసశీల స్స్వబంధుపరిభూతః,
మాయావంచనదోషై ర్హృతసర్వస్వో విషాదీ చ. 23
జిహ్మోఽతితీక్ష్ణశోకో గురుద్విజావజ్ఞక స్సదాహీనః,
ఈప్సితవేత్తా జ్ఞాతా స్తుతిప్రియో౽న్త్యే కుజే ఖ్యాతః. 24

కుజుఁడు మీనమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు రోగపీడితుఁడు, స్వల్పపుత్రులు గలవాఁడు, విదేశమందుండువాఁడు, చక్కదనములేనివాఁడు, గొప్పశోకము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

స్వక్షేత్రగత కుజునియొక్క దృష్టిఫలము.

ధనదారపుత్రవంతం నృపసచివం దండనాయకం ఖ్యాతం,
నృపతి ముదారం కురుతే ధినేశ్వరనిరీక్షితః కుజస్వర్క్షే. 25

కుజుఁడు జననకాలమున స్వక్షేత్రమగు మేషవృశ్చికములయందుండి రవిచే జూడఁబడెనేని ధనము భార్య పుత్రులు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మాతృరహితం క్షతాంగం స్వజనద్వేష్యం చ మిత్రరహితం చ,

స్వగృహేఽస్య క్షశిదృష్టే స్సేర్ష్యం కన్యాప్రియం కురుతే. 26

కుజుఁడు స్వక్షేత్రమందుండి చంద్రునిచే జూడఁబడెనేని తల్లిలేనివాఁడు, అంగహీనుఁడు, కన్యలక్ష్మి ప్రియుఁడు అగును.

పరధనహారణే నిపుణం చానృతకం కామదేవభక్తం చ,
కురుతే స్వభేజ్ఞదృష్టో ద్వేష్యం వేశ్యాపతిం భౌమః. 27

కుజుఁడు స్వక్షేత్రమందుండి బుధునిచే జూడఁబడెనేని పరులధనహారణమందు నిపుణుఁడగును.

ప్రాజ్ఞం మధురం సుభగం మాతృపితృవల్లభం ధనసమృద్ధం,
అనుపమ మీశ్వర మాఢ్యం త్రిదశగురునిరీక్షితో ఽవనేః పుత్ర.

గురునిచే చూడఁబడెనేని ప్రాజ్ఞుఁడు, మధురవాక్యములను బలుకువాఁడు, సౌందర్యము గలవాఁడు అగును.

స్వగృహేఽస్య క్సితదృష్టే స్త్రీహేతో ర్బంధభాగినం కురుతే,
అసకృ త్సకృ చ్చ విభవం స్త్రీహేతో రార్జితం చాపి. 29

కుజుఁడు స్వక్షేత్రమందుండి శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని స్త్రీమూలముగ బంధనము గలవాఁడు, స్వల్పవిభవము గలవాఁడు అగును.

చోరవిఘాతే శూరం నిర్వీర్యం స్వజనపరిహీనం,
అన్యస్త్రీభర్తారం జనయతి సౌరే క్షిత స్వభే భౌమః. 30

కుజుఁడు స్వక్షేత్రమందుండి శనిచే జూడఁబడెనేని చోరులను శిక్షించువాఁడు, వీర్యరహితుఁడు, అన్య స్త్రీలకు భర్త అగును.

శుక్రక్షేత్రగత కుజునియొక్క దృష్టిఫలము.

వనపర్వతేషు రమతే రామాద్విష్టో భవే ద్బహువిపక్షః,
సితభే రవిణా దృష్టే ప్రచండకోపః కుజే ధీరః. 31
మాతురపత్యో విషమో బహుయువతీనాం పతిః ప్రియ స్తాసాం,
శుక్రగృహే శశిదృష్టే రణభీరు ర్జాయతే భౌమే. 32
కల్మహాప్రియో మృదువచా మృదుకాయో మంథపుత్రధనః,
సితభే భవతి చ భౌమే బుధదృష్టే శాస్త్రవిత్పురుషః. 33
వాదితగీతవిధిజ్ఞః సౌభాగ్యయుత స్సబంధుదయితశ్చ,
శుక్రభవనే క్షితిసుతే దృష్టే గురుణా భవేత్సుఖితః. 34
నృపమంత్రీ నృపదయిత స్సేనానాథః ప్రసిద్ధనామా చ,

శుక్రగృహే భవతి కుజే శుక్రేణ నిరీక్షితే సుఖితః. 35
సుఖభాక్ ఖ్యాతో ధనవా న్మిత్రస్వజనై ర్యుతః కుజే విద్వాన్,
శ్రేణిపురగ్రామాణా మధిప స్సితభే చ శనిదృష్టే. 36

కుజుఁడు శుక్రక్షేత్రమగు వృషభతులలయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని వనపర్వతాదులయందు సంచరించువాఁడు, స్త్రీలతో ద్వేషించువాఁడు, అనేకులతో ద్వేషించువాఁడు ఇట్టియుంటిగుణములు గలవాఁడగును.

బుధక్షేత్రమందున్న కుజునియొక్క దృష్టిఫలము.

విద్యాధనశౌర్యయుతం గిరివనదుర్గప్రియం మహాసత్వం,
బుధభవనే రక్తాంగో జనయతి దృష్ట స్సదారవినా. 37
కన్యాపురరక్షకరం యువతిపతిం సద్వినీత మతిసుభగం,
జ్ఞగృహే నృపగృహపాలం జనయతి చంద్రే క్షితో భౌమః. 38
లిపిగణితకావ్యకుశలం బహుభాషిణ మనృతమధురవాక్యం చ,
దూతం బహుదుఃఖనహం జనయతి వక్రో బుధేక్షితోఽజ్ఞర్క్షే. 39
రాజపురుషం ప్రకాశం దాత్యేన విదేశగం నరం కురుతే,
సర్వక్రియాసు కుశలం బుధరాశౌ నాయకం చ గురుదృష్టః. 40
శుక్రేణ దృశ్యమాన స్త్రీసకృత్యకరం సమృద్ధసుభగం చ,
బుధభవనే రక్తాంగః కురుతే వస్త్రాన్నభోక్తారం. 41
ఆకరగిరిదుర్గరతం కర్షక మతిదుఃఖభాగినం కురుతే,
అతిశూర మతిచ మలినం యమేక్షితో బుధగృహే విభవహీనం.

జననకాలమున కుజుఁడు బుధక్షేత్రమగు మిథునకన్యలయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని విద్య ధనము శౌర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

చంద్రక్షేత్రమందున్న కుజుని దృష్టిఫలము.

పిత్తరుగర్దితదేహ స్తేజస్వీ దండనాయకోధీరః,
చంద్రగృహస్థే భౌమే దినకరదృష్టే భవే త్పురుషః. 43
బహుభి ర్వ్యాధిభి రార్తో నీచాచారో విరూపదేహశ్చ,
శశిరాశౌ భూతనయే శశినాదృష్టే సశోక శ్చ. 44
మలినః పాపాచారః క్షుద్రకుటుంబో బహిష్కృత స్వజనైః,
కర్కటకే బుధదృష్టే క్షితితనయే భవతి నిర్లజ్జః. 45

విఖ్యాతో నృపమంత్రీ విద్యాం స్త్యాగాన్వితో భవే ద్ధన్యః,
గురుదృష్టే శశిభవనే భోగై శ్చ వివర్జితో వక్రే. 46
స్త్రీసంగా న్నష్టధనం పరిభూతస్త్రీకృతై స్తథాదోషైః,
కర్కటకే క్షితిపుత్రే సితదృష్టే స్యా ద్విపన్నధనః. 47
జలసంయానో విధనః క్షితిపాలసమానలలితచేష్టశ్చ,
శశిగృహసంస్థే భౌమే యమే క్షితే స్యా త్సదాకాంతః. 48

జననకాలమున కుజుఁడు చంద్రక్షేత్రమగు కర్కటకమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని పైత్యరోగపీడితదేహము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రవిక్షేత్రమందున్న కుజుని దృష్టిఫలము.

ప్రణతానాం హితకారీ మిత్రై స్స్వజనై శ్చ సంయుత శ్చండః,
గోకులవనాద్రిచారీ సింహే భౌమే తరణి దృష్టే. 49
మాతు ర్నశుభో మతిమాన్ కఠినశరీరో విపులకీర్తిః,
కేసరిభవనే భౌమే శశినాదృష్టేఽగనాప్తార్థః. 50
బహుశిల్పజ్ఞో లుబ్ధః కావ్యకలాలంపటో విషమశీలః,
పంచమభవనే భౌమే బుధేనదృష్టేఽతినిపుణ శ్చ. 51
భూపతిసమీపవర్తీ విద్యాచార్యో విశుద్ధబుద్ధి శ్చ,
అవనిసుతే సింహస్థే గురుణాదృష్టే చమూనాథః. 52
వివిధస్త్రీభోగయుత స్త్రీసుభగో నిత్యయావనో హృష్టః,
లేయగృహే రక్తాంగే సితేనదృష్టే భవే జ్జాతః. 53
వృద్ధాకారో నిస్వః పరవేశ్మభ్రమణశీలవాన్ దుఃఖీ,
దినకరరాశౌ రుధిరే దినకరతనయేన సందృష్టే. 54

జననకాలమున కుజుఁడు రవిక్షేత్రమగు సింహమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని నమ్రులైనవారిని రక్షించువాఁడు, మిత్రులు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

గురుక్షేత్రమందున్న కుజదృష్టిఫలము.

లోకనమస్యం సుభగం వనగిరిదుర్గేషు లబ్ధగృహవాసం,
సురగురుభవనే భౌమః కరోతి రవిణేక్షితః క్రూరమ్. 55
వికలం కలహప్రాయం ప్రాజ్ఞం రుధిరః కరోతి శశిదృష్టః,
విద్వాంసం గురుభవనే నృపతివిరుద్ధం సదాపురుషమ్. 56

మేధావినం సునిపుణం శిల్పాచార్యం బుధేన సందృష్టః,
గురుభవనే క్షితితనయః కరోతి విద్వాంస మత్యంతమ్. 57
అకలత్రం సుఖరహితం రిపుభి రఘృష్యం చ విత్తవంతం చ,
గురుభవనే గురుదృష్టో వ్యాయామపరం కుజః కురుతే. 58
కన్యానా మతిదయితం చిత్రాలంకారభాగిన ముదారం,
విషయపర మధికసుభగం గురుభే కావ్యేక్షితః కుజః కురుతే. 59
గురుభేఽన్య కృనిదృష్టః కుశరీర ముదార మాహవే పాపం,
అటనం సుఖలవరహితం పరధర్మరతం కుజః కురుతే. 60

జననకాలమున కుజుఁడు గురుక్షేత్రములగు ధనుర్మీనములందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని జనులచే నమస్కరించఁదగినవాఁడు, సౌందర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శనిక్షేత్రస్థిత కుజదృష్టిఫలము.

అతికృష్ణతనుం శూరం యోషి దపత్యార్థవిస్తరై ర్యుక్తం,
సూర్యేక్షితోఽతితీక్ష్ణ స్సౌరగృహే భూమిజః కురుతే. 61
చపలమహితం జనన్యా యమభేఽలంకారభాగిన ముదారం,
అస్థిరసౌహృద మాఢ్యం జనయతి చంద్రేక్షితో వక్రః. 62
అతిమధురగసనమధనం రవితనయగృహేన నిర్వృతమసత్వం,
కాపటిక మధర్మపరం జనయతి బుధవీక్షితో భౌమః. 63
అవిరూపం మందగృహే నృపతిగుణసమన్వితం స్థిరారంభం,
దీర్ఘాయుషం క్షమాజో గురుసందృష్టః కరోతి బంధ్వాప్తమ్. 64
వివిధోపభోగమాఢ్యం శనిభే స్త్రీపోషణానురతమేవ,
శుక్రేణ దృశ్యమానో జనయతి కలహప్రియం వక్రః. 65
నృపతి మతివిత్తవంతం యువతిద్వేష్యం బహుప్రజం ప్రాజ్ఞం,
సుఖరహితం రణశౌండం కరోతి శనిభే శనీక్షితో భౌమః. 66

జననకాలమున కుజుఁడు శనిక్షేత్రమగు మకరకుంభములయందుండి, రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ఆరవ్యాదిగ్రహములకు చెప్పిన మిక్కిలి నల్లనిశరీరము మొదలగునవి గలవాఁడగును.

ఇతి పంచవింశోఽధ్యాయః.

బుధచారమును దెలుపు ఇగునదియాఱన యధ్యాయము.

ప్రియవిగ్రహస్తు వేత్తాచార్యో వితథార్థచేష్టకృశగాత్రః,
సంగీతనృత్తనిరతో నసత్యవచనో రతిప్రియో లిపివిత్ 1
కూటకరో బహ్వాశీ బహుశ్రమోత్పన్ననష్టధనః,
బహ్వృణబంధనభాగీ చలస్థిరస్స్యా త్క్రియే బుధే కితవః. 2

జనన కాలమున బుధుఁడు మేషమందుండెనేని సౌందర్యము గలవాఁడు, విద్వాంసుఁడు, స్త్రీసంభోగాతిశయముచే కృశించిన శరీరముగలవాఁడు, సంగీతశాస్త్రజ్ఞుఁడు, అసత్యమాడువాఁడు, రతియం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

దక్షః ప్రగల్భదాతా ఖ్యాతో విజ్ఞాతవేదశాస్త్రార్థః,
వ్యాయామాంబరభూషణమాల్యాభిరతః స్థిరప్రకృతిః. 3
స్ఫీతధనస్త్రీసహితః ప్రియవల్గుకథో గృహీతవాక్యశ్చ,
గాంధర్వహాస్యశీలో రతిలోలో వై బుధే వృషభే. 4

బుధుఁడు వృషభమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు సమర్థుఁడు, గొప్పదాత, ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శుభవేషః ప్రియభాషీ ప్రఖ్యాతధనో వికత్థనో మానీ,
ప్రోజ్ఝితసుఖకోఽల్పరతి ర్ద్విస్త్రీపుత్రో వివాదరతః. 5
శ్రుతికల్పకలాభిజ్ఞః కవిస్స్వతంత్రః ప్రియః ప్రదానరతః,
కర్మఠబహుసుతమిత్రో నరమిథునస్థే బుధే భవతి. 6

బుధుఁడు మిథునమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు మంగళవేషముగలవాఁడు, ప్రియముగ బలుకువాఁడు, గొప్పధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ప్రాజ్ఞో విదేశనిరత స్త్రీస్వరతిగేయాదిసక్తవిత్తశ్చ,
చపలో బహుప్రలాపీ స్వబంధువిద్వేషవాదరతః. 7
స్త్రీవైరా న్నష్టధనః కుత్సితశీలో బహుక్రియాభిరతః,
సుకవిః కర్కటసంస్థే స్వవంశకీర్త్యా ప్రసిద్ధశ్చ. 8

బుధుఁడు కర్కటకమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ప్రాజ్ఞుఁడు, విదేశమం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

జ్ఞానకలాపరిహీనో లోకఖ్యాతో నసత్యవాక్యశ్చ,
అల్పస్మృతి శ్చ ధనవా న్సత్త్వవిహీన స్సహాజహంతా, 9

స్త్రీదుర్భగ స్స్వతంత్రో జఘన్యకర్మాబుధే భవతి పురుషః,
ప్రేష్యోఽప్రజస్తు సింహే స్వకులవిరుద్ధో జనాభిరామ శ్చ. 10

బుధుఁడు సింహమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు అజ్ఞాని, లోకమందు ఖ్యాతి సత్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ధర్మ ప్రియోఽతివాగ్మీ చతురస్స్యా ల్లేఖ్యకావ్యజ్ఞః,
విజ్ఞానశిల్పనిరతో మధుర స్త్రీప్వల్పవీర్య శ్చ. 11
జ్యేషః పూజ్య స్సుహృదాం నానావినయోపచారదారరతః,
ఖ్యాతో గుణై రుదారః కన్యాయాం సోమజే బలవాన్. 12

బుధుఁడు కన్యయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ధర్మమం దాసక్తి వక్తృత్వము చాతుర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శిల్పవివాదాభిరతో వాక్చతురో ఽర్థ మీప్సితవ్యయకృత్,
నానాదిక్పణ్యరతి ర్విప్రాతిథిదేవగురుభక్తః. 13
కృతకోపచారకుశల స్సుసమ్మతో దేవభక్త శ్చ,
సప్తమభవనే శశిజే శఠశ్చలత్రీ ప్రకోపపరితోషః. 14

బుధుఁడు తులయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు శిల్పాసక్తి వివాదాసక్తి వాక్చాతుర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శ్రమశోకానర్థపర స్సద్వేష్యోఽత్యంతధర్మలజ్జ శ్చ,
మూర్ఖో నసాధుశీలో లుబ్ధో దుష్టాంగనారమణః. 15
పారుష్యదంభనిరత శ్చలకృ ద్విద్విష్టకర్మనునిరుద్ధః,
ఋణవా న్నీచానురుచిః పరవస్వాదానవాన్కీటే. 16

బుధుఁడు వృశ్చికమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు శ్రమ మొదలైనవి గలవాఁడగును.

విఖ్యాతోఽదారగుణ శ్శాస్త్రశ్రుతిశౌర్యశీలసమధిగతః,
మంత్రిపురోహితో వా కులప్రధానో మహావిభవః. 17
యజ్ఞాధ్యాపననిరతో మేధావీ వాక్పటుర్వ్రతీ దాతా,
లిపిలేఖ్యదాననిరతః కార్ముకసంస్థే బుధే జాతః. 18

బుధుఁడు ధనుస్సుయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ఖ్యాతి ఉదారగుణములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

నీచో మూర్ఖ షండః పరకర్మకరః కులాదిగుణహీనః,
నానాదుఃఖపరీత స్స్వప్నవిహారాదిశీల శ్చ. 19

పిశున స్తవ్యసత్యచేష్టో బంధువిముక్తో౽త్యసంస్థితాత్మా చ,
మలినోభయసంచలితో దిష్టో మకరే బుధే పురుషః. 20

బుధుఁడు మకరమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు నీచుఁడు, మూర్ఖుఁడు, నపుంసకుఁడు, పరకార్యాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

వాగ్బుద్ధికర్మనిరతః ప్రకీర్ణధర్మార్థవర్గవిహితార్థః,
పరపరిభూతో నశుచి శ్శీలవిహీన స్తథా౽జ్ఞశ్చ. 21
అతిదుష్టదారశత్రు ర్భోగై స్త్యక్తో ఘటే విచావాగ్భవతి,
అతిదుర్భగో౽తిభీరుః క్లీబో మలినో విధేయ శ్చ. 22

బుధుఁడు కుంభమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు వాక్కులయందు బుద్ధియందు సత్కర్మలయందు ఆసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఆచారశౌచనిరతో దేశాంతరగో౽ప్రజో దరిద్ర శ్చ,
శుభయువతిః కృతిసాధు స్సుతాంచ సుభగో విధర్మరతః. 23
సూచ్యాదికర్మకుశలో విజ్ఞానశ్రుతికలావియుక్త శ్చ,
పరధనసంచయదక్షో మీనే శశిజే౽ధనః ప్రకీర్ణ శ్చ. 24

బుధుఁడు మీనమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ఆచారము శౌచము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కుజక్షేత్రమందు బుధదృష్టిఫలము.

సత్యవచనం సుఖాఢ్యం భూపతిసత్కారసత్కృతం మనుజం,
కురుతే బుధో౽ర్కదృష్టో బంధుజనే సుక్షమం కుజభే. 25
రజనీకరేణదృష్టో యువతిజనమనోహరం క్షితిజరాశౌ,
అతిసేవక మతిమలినం చంద్రసుతో హీనశీలం చ. 26
అనృతప్రియం సువాక్యం కలహసమేతం చ పండితం కుజభే,
జనయతి కుజేనదృష్టిః ప్రచురధనం క్షితిపవల్లభం శూరమ్ః 27
సుఖినం శశిభే శశిజ స్స్నిగ్ధాంగం రోమశం సుకేశంచ,
జీవేక్షితో౽తిధనినం జనయ త్యజ్ఞాపకం పాపమ్. 28
నృపకృత్యకరం సుభగం గణనపరపురోగమం చతురవాక్యం,
ప్రత్యయినం సతదృష్టః కుజభే స్త్రీసంయుతం శశిజః. 29
రుధిరగృహే శనిదృష్టో హిమకిరణసుతో౽తిదుఃఖితం జనయేత్,
ఉగ్రం హింసాభిరతం కులజనహీనం నరం నిత్యమ్. 30

జననకాలమున బుధుఁడు కుజక్షేత్రములగు మేషవృశ్చికములందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని సత్యమును బలుకువాఁడు, సుఖముగలవాఁడు, స్త్రీలను సంతోషపెట్టువాఁడు, అనృతమం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శుక్రక్షేత్రమందున్న బుధదృష్టిఫలము.

దారిద్ర్యదుఃఖత ప్తం వ్యాధితదేహం పరోపచారరతం,
దినకరదృష్ట స్సౌమ్యః కురుతే జనధిక్కృతం సితభే. 31
ప్రత్యయితం ధనవంతం దృఢభక్తి మరోగిణం దృఢకుటుంబం,
ఖ్యాతం నరేంద్రసచివం జ్ఞశ్చంద్రనిరీక్షిత స్సితభే. 32
వ్యాధిభి రరిభిర్గ్ర స్తం క్లిష్టం భూపావమానసంతప్తం,
జనయతి విదసృగ్దృష్టో బహిష్కృతం సర్వవిషయేభ్యః. 33
ప్రాజ్ఞం గృహీతవాక్యం దేశపురశ్రేణినాయకం ఖ్యాతం,
త్రిదశగురుదృష్టమూర్తి ర్జనయతి సౌమ్య స్సితగృహస్థః. 34
సుభగం లలితం సుఖినః వస్త్రాలంకారభోగినం సితభే,
హృదయహారం కన్యానాం కురుతే శుక్రే క్షితస్సౌమ్యః. 35
శుక్రగృహే౽ర్కజదృష్ట స్సుఖరహితం బంధుశోకసంక్లిష్టం,
వ్యాధితమనర్థబహుళం సౌమ్యః కురుతే నరం మలినమ్. 36

బుధుఁడు శుక్రక్షేత్రములగు వృషభతులలయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ఆయాఫలములు గలవాఁడగును.

స్వక్షేత్రమందున్న బుధదృష్టిఫలము.

అవితథకథనం మధురం నృపవల్లభ మీశ్వరం లలితచేష్టం,
దయితం కరోతి లోకే రవిణాదృష్టో బుధ స్స్వగృహే. 37
సుమధుర మతివాచాటం కలహరతం శాస్త్రవత్సలం సుదృఢం,
జనయతి శశినాదృష్టో బుధ శ్శుభం సర్వకార్యేషు. 38
విక్షతగాత్రం మలినం ప్రతిభాయుక్తం నరేంద్రభృత్యంచ,
వల్లభ మతీవ కురుతే స్వగృహే రుధిరేణ సందృష్టః. 39
పార్థివమంత్రిణ మగ్ర్యం ప్రతిరూప ముదారవిభవపరివారం,
యూపధ్వజేనదృష్టో జనయతి శూరం స్వభే సౌమ్యః. 40
ప్రాజ్ఞం నరేంద్రభృత్యం ధూతంవా సంధిపాలకం శశిజః,
స్వగృహే సితేనదృష్టో జనయతి నీచాంగనాసక్తమ్. 41

నతత్రోత్థితం వినీతం సఫలారంభం పరిచ్ఛదసమృద్ధం,
సౌమ్య స్స్వగృహే దృష్టో రవిజేన నరం సదాకురుతే. 42

జననకాలమున బుధుఁడు స్వక్షేత్రమగు మిథునకన్యలయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ఆయాగుణములు గలవాఁడగును.

కర్కటమందున్న బుధదృష్టిఫలము.

రజకం మాలాకారం గ్రహవాస్తుజ్ఞం తథాచ మణికారం,
జనయతి రవిణాదృష్టో బుధోగృహం శిశిరగోశ్చ గతః. 43
యువతివినాశితసారం యువతినిమిత్తం చ దుఃఖితశరీరం,
కర్కటకే శశిదృష్టో జనయతి సుఖవర్జితం సౌమ్యః. 44
స్వల్పశ్రుత మతిముఖరం ప్రియానృతం కూటకారిణం చోరం,
వక్రే క్షిత శ్శశిగృహే కురుతే సౌమ్యః ప్రజాపాలమ్. 45
మేధావిన మతిదయితం భాగ్యయుతం వల్లభం నరేంద్రాణాం,
గురుణాదృష్ట శ్శశిభే విద్యానాం పారగం బుధః కురుతే. 46
కందర్పసదృశరూపం ప్రియంవదం గీతవాదనవిధిజ్ఞం,
సుభగం శశిభే లలితం కురుతే శుక్రేక్షిత స్సౌమ్యః. 47
దంభరుచిం పాపరతం బంధనభాజం గుణై ర్వియుక్తం జ్ఞః,
ద్వేషం సహజాచార్యైః కురుతే సౌరేక్షిత శ్శశిభే. 48

జననకాలమున బుధుఁడు చంద్రక్షేత్రమగు కర్కటకమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ఆయాగుణయుక్తుఁ డగును.

సింహమందున్న బుధదృష్టిఫలము.

సేవ్యం దినకరదృష్టో ధనగుణవృద్ధం నరం బుధః కురుతే,
హింస్రం క్షుద్రం సింహే చంచలభాగ్యం విగతలజ్జమ్. 49
రూపాన్విత మతిచతురం కావ్యకలాగేయనృత్తరతిమినభే,
ధనినం సుశీలవేషం కురుతే చంద్రేక్షిత స్సౌమ్యః. 50
జ్ఞో నీచం రవిభవనే దుఃఖార్తం విక్షతాంగసమరూపం,
అచతుర లీలాకాంతం నపుంసకం భౌమసందృష్టః. 51
సుకుమార మతిప్రాజ్ఞం రవిభే వాగీశ్వరం త్వతిఖ్యాతం,
పరిచారవాహనయుతం కురుతే గురువీక్షిత స్సౌమ్యః. 52

అతిశయరూపం లలితం ప్రియంవదం వాహనాఢ్య మతిధీరం,
జనయతి సితేనదృష్టో మంత్రిణ మథ పార్థివం సింహే. 53
వ్యాయతగాత్రం రూక్షం సువిరూపం స్వేదనో గ్రగంధంచ,
అతిదుఃఖితం రవిగృహే జనయతి సుఖవర్జితం రవిజదృష్టః. 54

జననకాలమున బుధుఁడు రవిక్షేత్రమగు సింహమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ఆయాగుణములు గలవాఁడగును.

గురుక్షేత్రమందున్న గురుదృష్టిఫలము.

శూరం ప్రమేహపీడిత మక్ష్యరోగ్యోపహతమాతురం శాంతం,
జనయతి రవిణాదృష్టో జీవగృహే చంద్రజః పురుషమ్. 55
లేఖక మతిసుకుమారం ప్రత్యయితం సంమతం గురుగృహస్థః,
సుఖభాగిన మత్యాఢ్యం కురుతే చంద్రేక్షిత స్సౌమ్యః. 56
శ్రేణీభృతినగరాణాం చోరాణాం విపినవాసినాం చాపి,
కురుతే లిపికర మధిపం సౌమ్యో గురుమందిరే రుధిరదృష్టః. 57
స్మృతిమతికులసంపన్నం గురుభే ప్రతిరూప మార్యవిజ్ఞానం,
నృపమంత్రకోశపాలం లిపికరమిహ వీక్షితో గురుణా. 58
కన్యాకుమారకాణాం లేఖ్యాచార్యం ధనాన్వితం కురుతే,
గురుభే భృగుసుతదృష్ట స్సుకుమారం శౌర్యసంయుతం శశిజః. 59
దుర్గారణ్యాభిరతం బహ్వాశనం దుష్టశీల మతిమలినం,
కురుతే రవిసుతదృష్టో బుధో నరం సర్వకార్యవిభ్రష్టమ్. 60

జననకాలమున బుధుఁడు గురుక్షేత్రములగు ధనుర్మీనములయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని శౌర్యాది గుణయుక్తుఁడగును.

శనిక్షేత్రమందున్న బుధదృష్టిఫలము.

మల్లమతిసారయుక్తం బహుభృత్యం నిష్ఠురం ప్రియాలాపం,
జనయతి రవిభాదృష్ట స్సౌరగృహే బోధనః ఖ్యాతమ్. 61
జలజీవినం సమృద్ధం పుష్పసురాకందవణిజంవా,
భీరుస్వరూప మచరం శనిభే చంద్రేక్షితః కురుతే. 62
వాక్చపల మతిసుసౌమ్యం వ్రీడాలసమంథరం సుఖాధారం,
కురుతే భూసుతదృష్టో రవితనయగృహే బుధః పురుషమ్. 63

బహుధనధాన్యసమృద్ధం గ్రామపుర శ్రేణిపూజితం సుఖినం,
కురుతే గురుణాదృష్ట స్సౌరగృహే బోధనః ఖ్యాతమ్. 64
నీచాపతిం విరూపం బుద్ధివిహీనం చ కామవశ్యంచ,
అతిసుతజననం కురుతే భార్గవదృష్టో బుధశ్శనిభే. 65
పాపకరం సుదరిద్రం కర్మకరం చాతిదుఃఖితం దీనం,
కురుతే శనినాదృష్ట స్సౌరగృహే బోధనః పురుషమ్. 66

బుధుఁడు శనిక్షేత్రములగు మకరకుంభములయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని మల్లయుద్ధము సేయువాఁడు, బలము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఇతి షడ్వింశోధ్యాయః.

గురుచారమును దెలుపు ఇరువదియేడవ యధ్యాయము.

వాదిగుణై స్సంపన్నః ప్రయత్నరత్నాభరణసంసర్గః,
సత్వాత్మజార్థబలయు క్ప్రగల్భవిఖ్యాతకర్తాచ. 1
ఓజస్వీ బహుశత్రు ర్బహువ్యయార్థః క్షతాంకితశరీరః,
చండోగ్రదండనాథో జీవే క్రియగే భవే త్పురుషః. 2

జననకాలమున గురుఁడు మేషమందుండెనేని రత్నములు ఆభరణములు మొదలైనవి గలవాఁడై బలము శత్రువులు గలవాఁడగును.

పీనో విశాలదేహ స్సురద్విజగవాంచ భక్తిమార్గ కాంతః,
సుభగ స్స్వదారనిరత స్సువేషకృషిగోధనాఢ్యశ్చ. 3
సద్వస్త్రభూషణయుతో విశిష్టవాఙ్మతిగుణో న యజ్ఞ శ్చ,
వృషభే గురౌ వినీతో భిషక్ప్రయోగాప్తకౌశలకః. 4

గురువు వృషభమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు బలసినవాఁడు, విశాలదేహము దేవబ్రాహ్మణభక్తి సౌందర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఆహితధన స్సుమేధాః విజ్ఞానవిశారద స్సునయన శ్చ,
వాగ్మీ దాక్షిణ్యయుతో నిపుణ స్సాన్య ద్ధర్మశీల శ్చ. 5
మాన్యో గురుబంధూనాం మండనమాంగల్యలబ్ధవరశబ్దః,
మిథునస్థే దేవగురౌ క్రియారతి స్సత్కవిశ్చైవ. 6

గురువు మిథునమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ధనికుఁడు, ధారణసమర్థమైన బుద్ధి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

విద్వాన్ సురూపదేహః ప్రాజ్ఞః ప్రియధర్మసత్త్వభావశ్చ,
సుమహాత్కులో యశస్వీ ప్రభూతధాన్యాకరధనేశః. 7
సత్యసమాధిసుయుక్త స్థిరాత్మజో లోకసత్కృతః ఖ్యాతః,
నృపతి ర్జీవే శశిభే విశిష్టకర్మాసుహృజ్జనానురతః. 8

గురువు కర్కాటకమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు విద్వాంసుఁడు, సౌందర్యమైన దేహముగలవాఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, యోగ్యస్వభావము మొదలైన సుగుణములు గలవాఁడగును.

దృఢవైరసత్త్వధీర స్సుబహుస్నేహ స్సుహృజ్జనే విద్వాన్,
ఆఢ్య శ్శిష్టాభిజనో నృపో నృపతిపౌరుష స్సభాలక్ష్యః. 9
త్రిదశగురౌ సింహస్థే సమస్తరోషోద్ధృతారిపక్షశ్చ,
సుదృఢవ్యస్తశరీరో గిరిదుర్గవనాలయే జాతః. 10

గురువు సింహమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు విరోధము బలము ధైర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మేధావీ ధర్మపరః క్రియాపటు ర్ధర్మవా న్యువతిరాశౌ,
ప్రియగంధపుష్పవస్త్రః కృత్యేషు వినిశ్చితార్థశ్చ. 11
శాస్త్రార్థశిల్పకార్యై ర్ధనవా న్దాతా విశుద్ధశీలశ్చ,
స్యా ద్దేవగురౌ నిపుణ శ్చిత్రాక్షరవి ద్ధనసమృద్ధశ్చ. 12

గురువు కన్యయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ధారణసమర్థమైన బుద్ధి ధర్మాసక్తి కార్యమందు పటుత్వము గంధపుష్పములయం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మేధావీ బహుపుత్రో విదేశచర్యాగతః ప్రభూతధనః,
భాషా ప్రియోఽవినీతో నటనర్తకసంగృహీతధనః. 13
కాంత శ్స్మితాభినిరతో మహత్తరసార్థవాహవణిజాం హి,
వణిజేంద్రమంత్రిణి గతే సురాతిథీజ్యారతః ప్రాజ్ఞః. 14

గురువు తులయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ధారణసమర్థమైన బుద్ధిగలవాఁడు, అనేకపుత్రులు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

బహుశాస్త్రాణాం కుశలో నృపతి ర్బహుభాష్యకారకో నిపుణః,
దేవాలయపురకర్తా సద్బహుదారోఽల్పపుత్రశ్చ. 15
వ్యాధ్యార్తశ్రమబహులః ప్రసక్తదోషో గురౌ భవత్యలిని,
దంభేన ధర్మనిరతో జుగుప్సితాచారనిరతశ్చ. 16

గురువు వృశ్చికమందుండఁగాఁబుట్టినవాఁడు అనేకశాస్త్రములయందు నేర్పు గలవాఁడు, రాజు, అనేకభాష్యములను సేయువాఁడు, నిపుణుఁడు, దేవాలయములను గ్రామములను అధిపతి, అనేకభార్యలు గలవాఁడు, స్వల్పపుత్రులు గలవాఁడు, వ్యాధిచే పీడితుఁడు, దంభముచే ధర్మము సేయువాఁడు అగును.

ఆచార్యో వ్రతదీక్షా యజ్ఞాదీనాం స్థిరార్థశ్చ,
దాతా సుహృత్స్వపక్షః ప్రియోపకారశ్చ్యుతాభిరతః. 17
మాండలికో మంత్రీ వా ధనుర్ధరస్థే భవే త్సదాజీవే,
నానాదేశనివాసీ వివిక్తతీర్థాయతనబంధుః. 18

గురువు ధనుస్సునందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పూజ్యుఁడు, దానము సేయువాఁడు, యజ్ఞాదులయందు స్థిరద్రవ్యముగలవాఁడు, మండలాధిపతి లేక మంత్రియగును.

లఘువీర్యో మకరస్థే బహుశ్రమక్లేశధారకో జీవే,
నానాచారో మూర్ఖో దురంతనిస్స్వః పరప్రేష్యః. 19
మాంగల్యదయాశౌచస్వబంధువాత్సల్యధర్మపరిహీనః,
దుర్బలదేహో భీరుః ప్రవాసశీలో విషాదీచ. 20

గురువు మకరమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు స్వల్పబలము శ్రమకోర్చువాఁడు, అనేకాచారములు దెలిసినవాఁడు, మూర్ఖుఁడు, గొప్పదరిద్రము ననుభవించువాఁడు, పరప్రేష్యుఁడు, దయ ఆచారము మొదలైనవి లేనివాఁడు అగును.

పిశునో నసాధుశీలః కుశిల్పతోయాశ్రమేషు కర్మరతః,
ముఖ్యోగణస్య సుతరాం నీచాభిరతో నృశంసశ్చ. 21
లుబ్ధో వ్యాధిగ్రస్త స్స్వవాక్యదోషేణ నాశితార్థశ్చ,
ప్రజ్ఞాదిగుణైర్హీనో ఘటేగురౌ స్యాద్గురుస్త్రీగః. 22

గురువు కుంభమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు బలిసినవాఁడు, సాధుస్వభావము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

వేదార్థశాస్త్రవేత్తా సుహృదాం పూజ్య స్సతాం చ నృపనేతా,
శ్లాఘ్య స్సుధనోఽధృష్యోఽహ్యాహీనదర్పస్థిరారంభః. 23
రాజ్ఞ స్సునీతశిక్షా వ్యవహారరణప్రయోగవేత్తా చ,
ఖ్యాతః ప్రశాంతచేష్టో స్థిరసత్వయుత శ్చ మీనగేజీవే. 24

గురువు మీనమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు వేదము వేదార్థము మొదలైనవి దెలిసినవాఁడు, స్నేహితులలో పూజ్యుఁడు, రాజులకు అధిపతి, కొనియాడఁదగినవాఁడు, ధనికుఁడు, వ్యవహారమందు రణమందు నేర్పుగలవాఁడు అగును.

కుజక్షేత్రమందున్న గురుదృష్టిఫలము.

ధర్మిష్ఠ మనృతభీరుం విఖ్యాతసుతం మహాభాగ్యం,
భౌమగృహే రవిదృష్టో హ్యాతిరోమచితం గురుః కురుతే. 25
ఇతిహాసకావ్యకుశలం బహురత్నం స్త్రీషు భాజనం కురుతే,
కుజగేహే శశిదృష్ట స్త్రిదశగురుః పార్థివం ప్రాజ్ఞమ్. 26
నృపపురుషశూరముగ్రం నయవినయసమన్వితం చ విధనం చ,
అవిధేయిభృత్యదారం జనయతి వక్రే క్షితో జీవః. 27
అనృతం వంచనపాపం పరవినరాన్వేషణేషు నిపుణం చ,
సేవావినయకృతజ్ఞం కాపటికం సౌమ్యసందృష్టః. 28
గృహాశయనవసనగంధై ర్మాల్యాలంకారయువతిభి ర్విభవైః,
సముచిత మతీవ భీరుం కురుతే వక్రేక్షితో జీవః. 29
మలినం లుబ్ధం తీక్ష్ణం సాహసికం సంమతం చ సిద్ధం చ,
అస్థిరమిత్రాపత్యం త్రిదశగురు స్సౌరసందృష్టః. 30

జననకాలమున బృహస్పతి కుజక్షేత్రములగు మేషవృశ్చికములందుండి రవ్యాది గ్రహములచే చూడఁబడెనేని ధార్మికుఁడు, అనృతమందు భయము మొదలైనవి గలవాఁడగును. రవ్యాదిగ్రహము లనఁగా: రవి చంద్ర కుజ బుధ శుక్ర శనులకు క్రముగా ఒక్కొక్క శ్లోక ముండుటచేతను సుగమములైన ఫలములగుటచేతను తాత్పర్య సంగ్రహము వ్రాయఁబడినది. ఇట్లే రవ్యాది శనన్యంతచారములయందు తెలియఁదగినది. రవిచారమందు రవి చూడఁబడెడువాఁడుగాన చంద్రాది ఆఱుగ్రహములకు దృష్టిఫలములు జెప్పఁబడినవి. ఇట్లే అన్నిగ్రహములకు తెలియవలెను.

శుక్రక్షేత్రమందున్న గురుదృష్టిఫలము.

ద్విపదచతుష్పదభాగిన మత్యటనం వ్యాయతాంగ మిహపురుషం,
ప్రాజ్ఞం నరేంద్రసచివం కరోతి సూర్యేక్షితో జీవః. 31
అతిధన మతీవ మధురం జననీదయితం ప్రియంచయువతీనాం,
అత్యుపభోగం కురుతే చంద్రేణ నిరీక్షితో జీవః. 32
దయితం బాలస్త్రీణాం ప్రాజ్ఞం శూరం చ ధనసమృద్ధం చ,
సుఖినం నరేంద్రపురుషం భృగుభే జీవో రుధిరదృష్టః. 33
ప్రాజ్ఞం చతురం మధురం సుధనం విభవాన్వితం గుణసమృద్ధం,
సురుచిరశీలం కాంతం జనయతి బుధవీక్షితో జీవః. 34

అతిలలితమతిం ధనినం పరభూషణధారిణం మృజాశీలం,
వరశయనం వరవసనం భృగుభే భృగువీక్షితో జీవః. 35
ప్రాజ్ఞం బహుధనధాన్యం మహత్తరం గ్రామనగరపురుషాణాం,
నలిన మరూప మభార్యం కురుతే సౌరేక్షితో జీవః. 36

జననకాలమున గురువు శుక్రక్షేత్రములగు వృషభతులలయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని భృత్యులు పశువులు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

బుధక్షేత్రమందున్న గురుదృష్టిఫలము.

ఆర్యం గ్రామశ్రేష్ఠం కుటుంబినం దారపుత్రధనయుక్తం,
బుధభే దినకరదృష్ట స్త్రిదశగురు స్థానవం కురుతే. 37
చంద్రేక్షిత స్తు కురుతే వసుమంతం మాతృవల్లభం ధన్యం,
సుఖయువతిపుత్రవంతం సురగురురతిరూప మనుపమం బుధభే. 38
శాశ్వతసులబ్ధవిషయం చిత్రితగాత్రం ధనాన్వితం కురుతే,
ధరణిసుతేక్షితదేహ స్త్రిదశగురుస్సమ్మతం లోకే. 39
కురుతే జ్యోతిషకుశలం బహుసుతదారం చ సూత్రకారంచ,
అతిశయవిరూపవాక్యం బుధభే సౌమ్యేక్షితో జీవః 40
దేవప్రాసాదానాం కృత్యకరం వేశదారభోక్తారం,
హృదయహరం నారీణాం కురుతే శుక్రేక్షితో జీవః. 41
శ్రేణీగణరాష్ట్రాణాం పురోగమం గ్రామపత్తనానాం చ,
జనయతి శనినాదృష్ట స్సుతనుం జీవో నరం బుధభే. 42

జననకాలమున గురువు బుధక్షేత్రములగు మిథునకన్యలయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని పూజ్యుఁడు, గ్రామాధిపతి, భార్య పుత్రులు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కర్కాటకమందున్న గురుదృష్టిఫలము.

రవిదృష్ట శ్శశిభవనే విఖ్యాతం హ్యగ్రహం సమూహానాం,
సుఖధనదారవిహీనం పశ్చాదాఢ్యం గురుః కురుతే. 43
అత్యర్థం ద్యుతిమంతం నృపతిం బహుకోశవాహనసమృద్ధం,
ఉత్తమయువతీపుత్రం జనయే చ్ఛశిభే గురు ర్హిమగుదృష్టః. 44
కౌమారదార మాఢ్యం హేమాలంకారభాగినం ప్రాజ్ఞం,
శూరం సవ్రణగాత్రం రుధిరాంగనిరీక్షితో గురుః కురుతే. 45

బాంధవమాత్రనిమిత్తం ధనినం కలహాన్వితం విగతపాపం,
జనయతి బుధేనదృష్టః ప్రత్యయినం మంత్రిణాం జీవః. 46
బహుదారం బహువిభవం నానాలంకారభాగినం సుఖినం,
భృగుతనయదృష్టమూర్తి స్సుభగం పురుషం గురుః కురుతే. 47
సౌరేణ దృష్టమూర్తి ర్మహత్తరం గ్రామసైన్యనగరాణాం,
వాచాటం బహువిభవం వార్ధక్యే భోగభాగినం జీవః. 48

జననకాలమున గురువు కర్కటకమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సింహమందున్న గురుదృష్టిఫలము.

సింహే దయితం ఖ్యాతం సతాం చ నృపతిం మహాధనసమృద్ధం,
జనయతి దినకరదృష్ట స్త్రిదశగురు స్సురమతిసుశీలమ్ 49
అతిసుభగ మధికమలినం స్త్రీభాగ్యై రుపచితార్థ మత్యాఢ్యం,
లేయేచంద్రసుదృష్టో జితేంద్రియం జనయతి సురేజ్యః. 50
సత్యం సతాం గురూణాం విశిష్టకర్మాణ ముగ్ర మతినిపుణం,
శుద్ధం శూరం క్రూరం గురురిహ భౌమేక్షిత స్సింహే. 51
గృహవాస్తుజ్ఞానరతం విజ్ఞానగుణాన్వితం రుచిరవాక్యం,
సింహే మంత్రిణ మగ్ర్యం బుధేక్షితో విశ్రుతం జీవః. 52
దయితం స్త్రీణాం సుభగం భూపతిసత్కారసత్కృతం పురుషం,
సితదృష్ట స్సురపూజ్యో జనయతి సింహే మహాసత్వమ్. 53
బహుకథనమధురవచనం సుఖరహితం చిత్రభాగినం తీక్ష్ణం,
అమరస్త్రీతుల్యసుఖం సింహగురు స్సౌరసందృష్టః. 54

జననకాలమున గురువు సింహమునందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే చూడఁబడెనేని దయ ఖ్యాతి ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

స్వక్షేత్రమందున్న గురుదృష్టిఫలము.

నృపతివిరుద్ధం జనయతి విబుధగురు స్సంస్థిత స్స్వగృహే,
రవిదృష్టః పరితప్తం ధనబంధుజనేన పరియుక్తమ్. 55
నానావిధసౌఖ్యయుతం స్వగృహే చంద్రేక్షితో జీవః,
అతిసుభగం యువతీనాం మానధనైశ్వర్యగర్వితం కురుతే. 56

సంగ్రామే వికృతాంగం క్రూరం వధకం పరోపకారపరం,
జనయతి కుజేన దృష్టో దేవగురు ర్నష్టపరివారమ్. 57
మంత్రిణ మథ నృపతిం వా సుతధన సౌభాగ్య సౌఖ్యసంపన్నం,
స్వగృహే బుధేనదృష్ట స్సకలానందం గురుఃకురుతే. 58
సుఖినం ధనినం ప్రాజ్ఞం వ్యపగతదోషం చిరాయుషం సుభగం,
స్వగృహే సితేన దృష్టో లక్ష్మీపరివేష్టితం గురుఃపురుషమ్. 59
మలినమతీవచ సుభగం గ్రామపురశ్రేణిధిక్కృతం దీనం,
స్వగృహాగురు శ్శశిదృష్టో జనయతి సుఖభోగధర్మపరిహీనమ్. 60

జననకాలమున గురువు స్వక్షేత్రములగు ధనుర్మీనములయందుండి రవ్యాది గ్రహములచే జూడఁబడెనేని ప్రభువువిరోధి, ధనముచేతను బంధువులచేతను తపించువాఁడు, అనేకసౌఖ్యములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శనిక్షేత్రమందున్న గురుదృష్టిఫలము.

ప్రాజ్ఞం పృథివీపాలం సౌరగృహే భానునాచ సందృష్టః,
ప్రకృతిసమృద్ధం జనయతి బహుభోగసమన్వితం సువిక్రాంతమ్. 61
పితృమాతృభక్తమార్యం కులోద్భవం ప్రాజ్ఞ మాఢ్య మాదేయం,
చంద్రేక్షితస్తు జీవ స్సుశీల మతిధార్మికం శనిభే. 62
శూరం నరేంద్రయోధం గర్విత మోజస్వినం సువేషం చ,
విఖ్యాత మార్యమాన్యం శనిభే వక్రేక్షితో జీవః. 63
కామమతిం గణముఖ్యం మానవ మథ సార్థవాహ మాఢ్యంవా,
ఖ్యాత మతిమిత్రవంతం బుధసందృష్టో గురు శ్శనిభే. 64
భోజ్యాన్నపానవిభవం వరగృహశయనాసనోత్తమస్త్రీకం,
ఆభరణవసన మంతం శనిభే శుక్రేక్షితో జీవః. 65
అనుపమవిద్యావృత్తం మహత్తరం దేశపార్థివం శనిభే,
ద్విపదచతుష్పద మాఢ్యం భోగిన మథ సౌరవీక్షితో జీవః. 66

జననకాలమున గురువు శనిక్షేత్రములగు మకరకుంభములయందుండి రవ్యాది గ్రహములచే జూడఁబడెనేని ప్రాజ్ఞుఁడు, భూపాలన మొదలైనవి గలవాఁడగును. రవి జూచెనేని ప్రథమశ్లోకఫలములు. చంద్రుఁడు జూచెనేని రెండవశ్లోకఫలములు అని ఇట్లె అన్నిగ్రహములకు తెలియఁదగినది

ఇతి సప్తవింశోధ్యాయః.

శుక్రచారమును దెలుపు ఇరువదియొనిమిదవ యధ్యాయము.

నైశాంధో బహుదోషో విరోధశీలః పరాంగనాచోరః,
వేశ్యావనాద్రిచారీ స్త్రీహేతో ర్బంధనం ప్రాప్తః. 1
క్షుద్రః కఠోరచోర శ్చమూపురశ్రేణిబృందనాథశ్చ,
మేషే స్యా ద్భృగుతనయే నోవిశ్వాసీ ప్రగల్భ శ్చ. 2

జననకాలమున శుక్రుఁడు మేషమందుండిన రేజీఁకటిగలవాఁడు, అనేకదోషములుఁ గలవాఁడు, విరోధస్వభావము గలవాఁడు, పరస్త్రీ నపహరించువాఁడు, వేశ్యలతో వనములయందు పర్వతములయందు దిరుగువాఁడు, ఇటువంటి ఫలములు గలవాఁడగును.

బహుయువతిరత్నసహితః కృషీవలో గంధమాల్యవస్త్రయుతః,
గోకులజీవీదాతా స్వబంధుభర్తా సుమూర్తి శ్చ. 3
ఆఢ్య స్త్వనేకవిద్యో బహుప్రద స్సత్వహితకారీ,
వృషభే గుణైః ప్రధానః పరోపకారీ సితే భవతి జాతః. 4

శుక్రుఁడు వృషభమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు అనేకభార్యలు గలవాఁడు, వ్యవసాయము సేయువాఁడు, సుగంధద్రవ్యములయం దాసక్తి గలవాఁడు ఇటువంటి గుణయుక్తుఁ డగును.

విజ్ఞానకలాశాస్త్రః ప్రథిత స్సతతం సుమూర్తిగః కామీ,
ఆలేఖ్యలేఖ్యనిరతః కావ్యకర స్స్యా త్ప్రియ స్సాధుః. 5
ధృతగీతనృత్తవిభవ స్సుహృజ్జనాఢ్య స్సురద్విజానురతః,
సంరూఢస్నేహో వై మిథునస్థే భార్గవే భవతి. 6

శుక్రుఁడు మిథునమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు శాస్త్రజ్ఞుఁడు, ప్రసిద్ధుఁడు, కాముకుఁడు, లేఖకుఁడు, ప్రియుఁడు, నృత్తగీతాదులచే కూర్చినధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రతిధర్మరతః ప్రాజ్ఞో బలీమృదుస్గుణవతాం ప్రధాన శ్చ,
ఆకాంక్షితై స్సుఖార్థై ర్యుక్తః ప్రియదర్శన స్సునీతి శ్చ. 7
యోషిత్పానప్రభవై ర్వ్యాధిభి రధికం ప్రపీడితో మనుజః,
శుక్రే కర్కటసంస్థే స్వపంశభవదోషసంతప్తః. 8

శుక్రుఁడు కర్కటమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు కళాశాస్త్రజ్ఞుఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, గుణశ్రేష్ఠుఁడు, సుఖము ధనము నీతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

యువతిజనోపాసనయా లబ్ధసుఖద్రవిణసంప్రమోద శ్చ,
లఘుసత్వప్రియబంధు ర్విచిత్రసౌఖ్య శ్చ దుఃఖీ చ. 9
ఉపకారీ చ పరేషాం గురుద్విజాచార్యసంమతో నిరతః,
సింహస్థే భృగుతనయే బహుచింతాస్వనభియోగస్స్యాత్. 10

శుక్రుఁడు సింహమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు స్త్రీలమూలముగ పొందఁబడిన ధనముగలవాఁడు, స్వల్పబలము గలవాఁడు, బంధుప్రియుఁడు, విచిత్రమైన సౌఖ్యములు దుఃఖములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

లఘుచింతో మృదునిపుణః పరోపసేవీ కలావిధిజ్ఞ శ్చ,
స్త్రీసంభాషణమధురః ప్రణయనగణనార్థకృతయత్నః. 11
నారీషు దుష్టరతిషు ప్రణయీ దీనో నసౌఖ్యభోగయుతః,
కన్యాయాం భృగుతనయే తీర్థసభాపండితో జాతః. 12

తా. శుక్రుఁడు కన్యయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు స్వల్పఆలోచన, మృదుకార్యములయందు నైపుణ్యము, పరోపకారము మొదలైనవి గలవాఁడై శాస్త్రజ్ఞుఁడగును.

శ్రమలబ్ధవిత్తశూరో విచిత్రమాల్యాంబరో విదేశరతః,
నైపుణరక్షణకుశలః కర్మసు చపల స్సుదుష్కరేషు తథా. 13
ఆఢ్యో గుచిరనుపుణ్యో ద్విజదేవార్చనవిలబ్ధకీర్తి శ్చ,
శుక్రే తులాధరగతే భవతి పుమా న్పండిత స్సుభగః. 14

శుక్రుఁడు తులయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు స్వార్జితధనముగలవాఁడు, నిపుణుఁడు, విదేశమందుండువాఁడు,రక్షణసేయువాఁడు, దేవబ్రాహ్మణభక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

విద్వేషరతిన్నృశంసో విముక్తధర్మావికత్థనోఽతిశఠః,
సహజవికారో ధన్యో విపన్నశత్రు స్తథాపాపః. 15
ఆర్యః కుటా ద్వేషీ వధనిపుణో బహ్వృణో దరిద్ర శ్చ,
అలిని సితే భవతి పుమాన్ గర్హితశీల స్సుగర్హ్యరోగదః. 16

శుక్రుఁడు వృశ్చికమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ద్వేషించువాఁడు, హింసించువాఁడు, అధర్ముఁడు, పిచ్చివాఁడు ఇట్టిగుణయుక్తుఁడగును.

సద్ధర్మకర్మధనజైః ఫలై రుపేతో జగత్ప్రియః కాంతః,
ఆర్యః కులబ్ధశబ్దో విద్వా న్గోమా నలంకరిష్ణు శ్చ. 17

సద్వృత్తదారసుభగో నరేంద్రసంత్రీ సుచతురోఽపీ,
పీనోచ్చ తనుః పూజ్య స్సతాం సమూహస్య ధనుషికవౌ. 18

శుక్రుఁడు ధనుస్సునందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు సద్ధర్మముచేతను, సత్కర్మల చేతను, సద్ధనముచేతను ఆర్జితపుణ్యఫలము గలవాఁడు, జనప్రియుఁడు, సౌందర్యము గలవాఁడు, కులశ్రేష్ఠుఁడు, విద్వాంసుఁడు, యోగ్యమైన ధనముచేతను భార్యచేతను సౌందర్యము గలవాఁడు అగును.

వ్యయభయపరిసంతప్తో దుర్బలదేహో జరాంగనాసక్తః,
హృద్రోగీ ధనలుబ్ధో లోభానృతవంచనో నిపుణః. 19
క్లీబో విపన్నచేష్టః పరార్థచేష్ట స్సుదుఃఖితో మూఢః,
మకరే దానవపూజ్యే క్లేశసహో జాయతే పురుషః. 20

శుక్రుఁడు మకరమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ద్రవ్యవ్యయము చేతను భయము చేతను తపించువాఁడు, దుర్బలదేహము హృదయరోగము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఉద్వేగరోగత ప్తః కర్మసు విఫలేషు సర్వదాభిరతః,
పరయువతిగోవిధర్మా గురుభిః పుత్రైశ్చ కృతవైరః. 21
స్నానోపభోగభూషణవస్త్రాదినిరాకృతో మలినః,
కుంభధరే భృగుపుత్రే భవతి పుమాన్మాత్రసందేహః. 22

శుక్రుఁడు కుంభమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు గొప్పరోగముచేతపించువాఁడు, విఫలకర్మలయం దాసక్తిగలవాఁడు, పరస్త్రీరతుఁడు, ధర్మశూన్యుఁడు, గురువులతోడను పుత్రులతోడను ద్వేషించువాఁడు అగును.

దాక్షిణ్యదానగుణవా న్మహాధనోధఃకృతారిపక్ష శ్చ,
లోకే ఖ్యాత శ్శ్రేష్ఠో విశిష్టచేష్టో నృపతిదయితః. 23
వాగ్బుద్ధియుతో దార స్సుజనపరిలబ్ధవిభవమాన శ్చ,
స్వాదేయవచామీనే వంశధరో జ్ఞానవాన్ శుక్రే. 24

జననకాలమున శుక్రుఁడు మీనమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు దాక్షిణ్యాది గుణయుక్తుఁడగును.

కుజక్షేత్రమందున్న శుక్రదృష్టిఫలము.

స్త్రీహేతో ర్దుఃఖా ర్తం యువతినిమిత్తా ద్వినష్టధనసౌఖ్యం,
కుజభవనే రవిదృష్టో జనయతి శుక్రో నృపం ప్రాజ్ఞమ్. 25
ఉద్బంధన మతిచపలం కామాతుర మధమయువతిభర్తారం,

జనయతి భృగో రపత్యం రజనీకరవీక్షితం కుజభే. 26
ధనసౌఖ్యమానరహితం పరకర్మకరం మలినచేష్టం,
జనయతి రుధిరక్షేత్రే రుధిరేణ నిరీక్షిత శ్శుక్రః. 27
మూర్ఖం ధృష్ట మనార్యం స్వబంధుపరివాదకం వినయహీనం,
చోరం క్షుద్రం క్రూరం బుధదృష్టో భార్గవః కురుతే. 28
సునయన ముదారదానం సుశరీరం వ్యాయతం బహుసుతం చ,
త్రిదశగురుదృష్టమూర్తి ర్జనయతి రుధిరాలయే శుక్రః. 29
అతిమలిన మలస మటన స్వభిమతజనసేవకం కురుతే,
భృగుతనయో రుధిరగృహే దినకరపుత్రేణ వీక్షిత శ్శౌరమ్. 30

శుక్రుఁడు జననకాలమున కుజక్షేత్రములగు మేషవృశ్చికములయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని స్త్రీమూలముగ దుఃఖము, అసౌఖ్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును. ఒక్కొక్క గ్రహమునకు ఒక్కొకశ్లోక ముండుటవల్లను అనఁగా: ప్రథమశ్లోకము సూర్యునిచే జూడఁబడిన ఫలములను దెలుపును. రెండవశ్లోకము చంద్రదృష్టిఫలమును దెలుపును మూఁడవశ్లోకము కుజదృష్టిఫలమును దెలుపును. నాల్గవశ్లోకము బుధదృష్టిఫలమును దెలుపును. ఐదవశ్లోకము గురుదృష్టిఫలమును దెలుపును. ఆఱవశ్లోకము శనిదృష్టిఫలమును దెలుపును, ఇట్లె అన్నిదృష్టిఫలముల నూహింపవలెను.

స్వక్షేత్రమందున్న శుక్రదృష్టిఫలము.

దినకరదృష్ట శ్శుక్రో వరజాయాభోగినం ధనసమృద్ధం,
జనయ త్యుత్తమపురుషం స్త్రీహేతో ర్నిర్జితం స్వగృహే. 31
పరమకులీనాపుత్రం సుఖధనదానై స్సుఖై రుపేతం చ,
అత్యార్యమతిం కాంతం స్వగృహే చంద్రేక్షిత శ్శుక్రః. 32
దుశ్శీలాభర్తారం ప్రమదాహేతో శ్చ నష్టగృహదారం,
జనయతి భృగునందకరో యువనవశం వక్రసందృష్టః. 33
కాంతం మధురం సుభగం సుఖధృతి మతిసంయుతం విపులసత్వం,
జనయతి బుధేనదృష్ట స్సర్వగుణసమన్వితం ఖ్యాతమ్. 34
ప్రమదాపుత్రగృహాణాం భాగిన మథ యానవాహనానాం చ,
సక్షే గురుసందృష్టః కురుతే భృగురిష్టచేష్టానాం. 35
స్వల్పసుఖం స్వల్పధనం దుశ్శీలం వర్ధకీపతిం చైవ,
సౌరేక్షితస్తు జనయే ద్వ్యాధితదేహం నరం శుక్రః. 36

శుక్రుఁడు స్వక్షేత్రములగు వృషభతులలయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ఆయాఫలములు గలవాఁడగును.

బుధక్షేత్రమందున్న శుక్రదృష్టిఫలము.

నృపజననీపత్నీనాం కృత్యకరం పండితం ధనినం,
దినకరదృష్ట శ్శుక్రో జనయతి సుఖభాగినం బుధభే. 37
కృష్ణనయనం సుకేశం శయనాసనయానభాగినం కాంతం,
సుకుమార మిందుదృష్టో జనయతి శుక్రో నరం సుభగమ్. 38
కామపరమతిచ సుభగం యువతికృతే చార్థనాశనం కురుతే,
వక్రేక్షిత స్తు శుక్రో బుధభవన ముపాశ్రితః ప్రసవే. 39
ప్రాజ్ఞం మధురం ధనినం వాహనపరివారభాగినం శుభగం,
గణపతి మర్థేశంవా బుధదృష్టో భార్గవో బుధభే. 40
బుధభవనగత శ్శుక్ర స్త్రిదశగురునిరీక్షితః కురుతే,
అతిసుఖ మతీవ దీనం ప్రతిరూపకరం జ్ఞ మాచార్యం. 41
దినకరసుతేనదృష్టో బుధభవనగతో ఽతిదుఃఖినం శుక్రః,
జనయతి ఖలు పరిభూతం చపలం ద్వేష్యం చ మూర్ఖం చ. 42

జననకాలమున శుక్రుఁడు బుధక్షేత్రములగు మిథునకన్యలయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ప్రభువుకు తల్లికి భార్యకు లోఁబడువాఁడు, పండితుఁడు, ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

చంద్రక్షేత్రమందున్న శుక్రదృష్టిఫలము.

కర్మపరాం శుద్ధాంగీం నృపతిసుతాం రోషణాం ధనోపేతాం,
భార్యాం దదాతి శుక్ర శ్చంద్రగృహే భానుసందృష్టః. 43
మాతృసపత్నీజననం కన్యాపూర్వప్రజం బహుసుతం చ,
సుఖినం సుభగం లలితం కురుతే చంద్రేక్షిత శ్శుక్రః. 44
సుకలావిద మత్యాఢ్యం స్త్రీహేతో ర్దుఃఖితం సుభగం,
భౌమేక్షితస్తు జనయే ద్వృద్ధికరం బంధువర్గస్య. 45
పండితభార్యాపతికం బంధునిమిత్తం చ దుఃఖితం నిత్యం,
అతిసుఖ ధనినం ప్రాజ్ఞం కరోతిశశిభే బుధేక్షిత శ్శుక్రః. 46
భృత్యై ర్ధనై శ్చ పుత్రై ర్వాహనభోగై శ్చ బాంధవై ర్మిత్రైః,
కురుతే నర మిహాయుక్తం నరపతిదయితం చ గురుదృష్టః. 47

స్త్రీనిర్జితం దరిద్రం పతిత మసురూపం తథైవ చపలం చ,
జనయతి సుఖై ర్విహీనం శశిభే శనివీక్షిత శ్శుక్రః. 48

జననకాలమున శుక్రుఁడు చంద్రక్షేత్రమగు కర్కటకమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని సత్కార్యాసక్తి మొదలైనవి గలభార్య మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రవిక్షేత్రమందున్న శుక్రదృష్టిఫలము.

సేర్ష్యం కన్యాదయితం కామార్తం యువతికారణం ధనినం,
భోగిన మథ కరభాణాం జనయతి సింహే రవీక్షిత శ్శుక్రః. 49
మాతృసపత్నీ జననం యువతికృతే దుఃఖితం విభవంతం,
సింహేనానామతికం కరోతి చంద్రేక్షిత శ్శుక్రః. 50
నృపపురుషం విఖ్యాతం యువతిక్తృతే వల్లభం ధనసమృద్ధం,
సుభగం పరదారరతం సింహే వక్రేక్షిత శ్శుక్రః. 51
సంగ్రహనిరతం లుబ్ధం స్త్రీలోలం పారదారికం శూరం,
శఠ మానృతికం ధనినం సింహే బుధవీక్షిత శ్శుక్రః. 52
వాహనధనభృత్యయుతం బహుదారపరిగ్రహం రవిక్షేత్రే,
కురుతే నరేంద్రమంత్రిణ మింద్రగురునిరీక్షిత శ్శుక్రః. 53
నృపతిం నృపతిప్రతిమం విఖ్యాతం కోశవాహనసమృద్ధం,
రండాపతిం సురూపం దుఃఖయుతం సౌరసందృష్టః. 54

జననకాలమున రవిక్షేత్రమగు సింహమందు శుక్రుఁడుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ఈర్ష్యతో కూడినవాఁడు, కన్యలకు ప్రియుఁడు, మన్మథపీడితుఁడు ఇత్యాదిగుణములు గలవాఁడగును.

గురుక్షేత్రమందున్న శుక్రదృష్టిఫలము.

అతిరౌద్ర మతిచశూరం గురుభే ప్రాజ్ఞంచ ధనిన మతిదయితం,
రవిణాదృష్టో జనయతి విదేశగమనం నరం శుక్రః. 55
ఖ్యాతం నరేంద్రపురుషం భోగై రశ్వై స్సమన్వితం విపులైః,
కురుతే హ్యానుపమసారం గురుభే చంద్రేక్షిత శ్శుక్రః. 56
అధ్వికద్వేష్యం స్త్రీణాం విచిత్రసుఖదుఃఖ మర్థవంతం చ,
కుర్తుతే గోధన మగ్ర్యం గురుభే భౌమేక్షిత శ్శుక్రః. 57

ఆభరణభూషణానాం భాగినమపి చాన్నపానానాం,
బుధదృష్టో భృగుతనయః కురుతే గురుభేఽర్థవాహనసమృద్ధమ్. 58
గజతురగగోధనాఢ్యః బహుపుత్రకళత్ర మతిసుఖినం,
గురుణాదృష్టో గురుభే జనయతి శుక్రో మహావిభవమ్. 59
నిత్యం చ ధనప్రాయం సుఖినం భోగాన్వితం ధనసమృద్ధం,
గురుభవనే శనిదృష్టః కురుతే శుక్రో నరం సుభగమ్. 60

జననకాలమున శుక్రుఁడు గురుక్షేత్రములగు ధనుర్మీనములయందుండి రవ్యాది గ్రహములచే జూడఁబడెనేని కోపము శూరత్వము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శనిక్షేత్రమందున్న శుక్రదృష్టిఫలము.

స్తిమితం వృషభం స్త్రీణాం మహాధనం సత్యసౌఖ్యసంపన్నం,
సౌరగృహే రవిదృష్టః కురుతే శుక్రో నరం శూరమ్. 61
ఓజస్విన మతిశూరం స్వాఢ్యం వపుషాన్వితం సుభగం,
కురుతే శశినాదృష్టో రవిజగృహే భార్గవః కాంతమ్. 62
జాయావినాశకారణ మనర్థబహుళం చ రోగిణం శుక్రః,
కురుతే శ్రమాభితప్తం పశ్చాత్సుఖినం చ కుజదృష్టః. 63
ప్రాజ్ఞం ధనచయనిరతం నిధానరుచి మతిశయేన విద్వాంసం,
జనయతి బుధేనదృష్టో భృగుతనయ స్సత్యసౌఖ్యసంపన్నమ్. 64
ప్రియవస్త్రమాల్యగంధం సుకుమారం గీతవాదితవిధిజ్ఞం,
జనయతి గురుణాదృష్టో భృగుపుత్ర స్సత్కళత్రయుతమ్. 65
సౌరగృహే శనిదృష్ట శ్శుక్రో నరవాహనార్థభోగయుతం,
మలినం శ్యామశరీరం సురుచిరగాత్రం మహాదేహమ్. 66

జననకాలమున శుక్రుఁడు శనిక్షేత్రమగు మకరకుంభములయందుండి రవ్యాది గ్రహములచే జూడఁబడెనేని స్తిమితాదిగుణయుక్తుఁ డగును.

ఇత్యష్టావింశోఽధ్యాయః.

శనిచారమును దెలుపు ఇరువదితొమ్మిదవ యధ్యాయము.

వ్యసనపరిశ్రమతప్తః ప్రచండశీల స్స్వబంధుపక్షశ్చ,
నిష్ఠురధృష్టాతివచా విగర్హితో నిర్ధనః కువేషశ్చ. 1

మేషేఽర్కజో సువేషో జఘన్యకర్తా చ లబ్ధదోషోఽపి,
ప్రియవైరో నైకృతికో నృశంసకో నూయకః పాపః. 2

జననకాలమున శని మేషమందుండఁగా దుఃఖముచే తపించువాఁడు, కఠినవాక్కులు మనుష్యులను హింసించుట మొదలగు పాపగుణయుక్తుఁడగును.

అర్థవిహీనః ప్రేష్యో నయుక్తవాక్యో నసత్యకర్తా చ,
వృద్ధస్త్రీహృదయహరః కుసుహృత్ స్త్రీవ్యసనసంసక్తః. 3
సౌరే వృషభం యాతే భవతి చ జాతః పరాంగనాప్రేష్యః,
నైకృతిక స్స్ఫుటదృష్టో బహుక్రియాసంగతో మూఢః. 4

శని వృషభమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు నిర్ధనుఁడు, ప్రేషకుఁడు, అబద్ధము బలుకువాఁడు, వృద్ధస్త్రీరతుఁడు ఇట్టిగుణములు గలవాఁడగును.

బహ్వృణబంధనతప్త శ్శ్రీమాన్వితో డాంబికోఽనుమంత్రీ చ,
శాఠ్యగుణై స్సంత్యక్త స్సదైవ గుహ్యాళ్చ కామశీలశ్చ. 5
ఛలకృ చ్చ మన్యుదృష్టః క్రియాతిశాయీ శఠః కులీనశ్చ,
బంధనవిహారసక్తో బాహ్యక్రీడానుగో మిథునే. 6

శని మిథునమందుండెనేని అనేకఋణములు మొదలైనవానిచే తపించువాఁడగును.

సుభగాన్వితో దరిద్రో బాల్యే రోగాతిపీడితః ప్రాజ్ఞః,
జననీరహితోఽతిమృదు ర్విశిష్టనిరత స్సదాతురశ్చాపి. 7
పరబాధకో విశిష్టో బంధువిరుద్ధో విలోమశీలశ్చ,
మధ్యే భూపతితుల్యః పరిభోగవివర్ధిత శ్శశిభే. 8

శని కర్కటకమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు సౌందర్యము దరిద్రము బాల్యమందు రోగము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

లిపిపాఠ్యపరోఽభిజ్ఞో విగర్హితో విగతశీలశ్చ,
స్త్రీవియుతో భృతిజీవీ స్వపక్షరహితో ముదాహీనః. 9
నీచక్రియాసు నిరతో వివృద్ధరోషో మనోరథై ర్భ్రాంతః,
భారాధ్వశ్రమదుఃఖైః ప్రకీర్ణదేహో యమే సింహే. 10

శని సింహమందుండెనేని వ్రాయుటయందు చదువుటయందు నేర్పుగలవాఁడు, శాస్త్రజ్ఞుఁడు, నీచకార్యములయం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

షండాకారోఽతిశఠః పరాన్నవేశ్యారతోఽల్పమంత్రశ్చ,

శిల్పకథాస్వనభిజ్ఞో నికృత్యచేష్టో లసత్సుతార్థశ్చ. 11
అధనః పరోపకారీ కన్యాజనదూషకః క్రియానురతః,
కన్యాయాం రవితనయే హ్యవేశ్యకారీ పుమాన్ జాతః. 12

శని కన్యయందుండెనేని నపుంసకాకారముగలవాఁడు, పరాన్నమందు వేశ్యల యందు ఆసక్తిగలవాఁడు, యోగ్యమైన సంతానద్రవ్యములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అర్థపరశ్చారువచా నరో విదేశాటనాప్తమానధనః,
నృపతి స్సుబోధనో వా స్వపక్షగుప్తస్థిరార్థస్స్యాత్. 13
బృందసభానాం జ్యేష్ఠో వయఃప్రకర్షా త్కృతాస్పద స్సాధుః,
కులటానటీవిటస్త్రీరమణో రవిజే తులాయాం తే. 14

శని తులయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ద్రవ్యాసక్తి గలవాఁడు, సౌష్ఠవముగ మాటలాడువాఁడు, విదేశము దిరుగుటచే పొందఁబడినమానము ధనము గలవాఁడు, ప్రభువు, కులటానటీస్త్రీలను భోగించువాఁడు అగును.

ద్వేషపరో విషమోవా విషశస్త్రఘ్నః ప్రచండకోపశ్చ,
లుబ్ధో దృప్తోఽర్థయుతః పరస్వహరణే సమర్థశ్చ. 15
బాహ్యో మంగళవాద్యై ర్నృశంసకర్మా హ్యనేకదుఃఖస్స్యాత్,
అష్టమరాశౌ రవిజే క్షయవ్యయవ్యాధిభి స్తప్తః. 16

శని వృశ్చికమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ద్వేషించువాఁడు, విషమస్వభావము కోపము మొదలైన పాపకర్మాసక్తి గలవాఁడగును.

వ్యవహారబోధ్యశిష్టో శ్రుతార్థవిద్యాభిధానుకూలమతిః,
పుత్రగుణై ర్విఖ్యాత స్స్వధర్మవృత్తై శ్చ శీలై శ్చ. 17
అంత్యే వయసి చ లక్ష్మీం భునక్తి పరమాం ప్రలబ్ధమానస్తు,
అల్పవచా బహుసంజ్ఞో మృదుర్యమే కార్ముకస్థే స్యాత్. 18

శని ధనుస్సుయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు వ్యవహారము మొదలైనవానియందు నైపుణ్యబుద్ధిగలవాఁడు, పుత్రులగుణములచే ఖ్యాతినొందువాఁడు, అంత్యవయసునందు ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

పరయోషి త్క్షేత్రాణాం ప్రభుశ్శ్రుతిగుణై ర్యుతశ్చ బహుశిల్పః,
శ్లేష్మశ్చ వంశజాతైః పూజ్యః పరబృందసత్కృతః ఖ్యాతః. 19
స్నానవిభూషణనిరతః క్రియాకలాజ్ఞః ప్రవాసశీలశ్చ,
కోణే మృగభే జాతః ప్రజాతశౌర్యోపచారస్స్యాత్. 20

శని మకరమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పరస్త్రీలకు పరక్షేత్రములకు అధిపతి యగును. వేదమార్గమందు వర్తించువాఁడు, శిల్పవిద్య నెఱింగినవాఁడు, వంశమందు శ్రేష్ఠుఁడు, పూజ్యుఁడు, స్నానము మొదలైనవానియం దాసక్తిమొదలైనవి గలవాఁడగును.

బహ్వనృత స్సుమహాన్ స్యా న్మద్యస్త్రీవ్యసనసంప్రసక్తశ్చ,
ధూర్తకవంచనకుశలః కుసౌహృదో హ్యతిదృఢశ్చండః. 21
జ్ఞానకథాస్మృతిబాహ్యః పరాంగనార్థ స్సుకర్కశాభాషీ,
రవితనయే కుంభస్థే బహుక్రియారంభకృతయత్నః. 22

శని కుంభమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు అబద్ధమాడువాఁడు, గొప్పవాఁడు, మద్యమందు స్త్రీలయందు ఆసక్తిగలవాఁడు, ధూర్తులను వంచించువాఁడు, కుత్సితస్నేహితులు గలవాఁడు, దృఢము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ప్రియయజ్ఞశిల్పవిద్య స్స్వబంధుసుహృదాం ప్రధానశాంతశ్చ,
సంవర్ధితార్థసునయో రత్నపరీక్షాసుకృతయత్నః. 23
ధర్మవ్యవహారరతో వినీతశీలో గుణై స్సమాయుక్తః,
మీనే భాస్కరతనయే పశ్చాద్భావా స్పదం పురుషః. 24

శని మీనమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు యజ్ఞాదులయం దాసక్తిగలవాఁడు, శిల్పవిద్య దెలిసినవాఁడు, బంధువులలో స్నేహితులలో శాంతుఁడు, రత్నపరీక్షయం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కుజక్షేత్రమందున్న శనిదృష్టిఫలము.

కర్షణనిరతమథాఢ్యం గోమహిషాజావిసంయుతం ధన్యం,
సూర్యేణ దృశ్యమానో జనయతి కర్కోద్యతం సౌరిః. 25
చపలం నీచప్రకృతిం నీచవిరూపాంగనానుసంసక్తం,
శని రిందుదృష్టమూర్తి స్సుఖధనరహితం నరం కురుతే. 26
ప్రాణివధపరం క్షుద్రం కురుతే చోరాధిపం సువిఖ్యాతం,
ప్రియయువతిమాంసపానం సౌరో వక్రేక్షితః కుజభే. 27
అనృతిక మధర్మపరం బహ్వాశం తస్కరం ప్రకాశంచ,
కాజే శనిర్జ్ఞ దృష్ట స్సుఖవిభవవినాకృతం పురుషమ్. 28

సుఖధనసౌభాగ్యయుతం నృపమంత్రిణ మగ్రగంచ సచివానాం,
గురుదృష్టో రవితనయః కుజగేహే మానవం కురుతే. 29

అతిచపల మతివిరూఢం పరాంగనాపణ్యాయువతిసంసక్తం,
కుజభవనే భృగుదృష్టో జనయతి రవిజో వివర్జితం భోగైః. 30
జననకాలమున కుజక్షేత్రములగు మేషవృశ్చికములందు శనియుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ప్రాణిసధయం దాసక్తి మొదలైన ఫలములు గలవాఁడగును.

శుక్రక్షేత్రనుందున్న శనిదృష్టిఫలము.

స్ఫుటవాక్యం విగతధనం విద్వాంసం పరగృహేషు భోక్తారం,
రవిణాదృష్ట స్సౌరి స్సితభే పరిపేలవం పురుషమ్. 31
యువతిజనజనితసారం నృపమంత్రిపురస్కృతం యువతికాంతం,
శశినాదృష్ట స్సౌరిః కురుతే సితభే కుటుంబపరివారమ్. 32
సంగ్రామకథాభిజ్ఞం సంగ్రామపలాయినం సుబహువాక్యం,
భృగుభేకుజసందృష్టో జనధనపరివేష్టితం సౌరః. 33
నిత్యం విహాసనశీలం క్లీబతరం యువతి సేవకం నీచం,
బుధదృష్టో రవితనయ శ్శుక్రగృహే మానవంకురుతే. 34
పరవిషయదుఃఖసుఖనం పరకార్యకరం ప్రియంచ లోకస్య,
కురుతే గురుణాదృష్టో దాతారం సోద్యమం సౌరిః. 35
మద్యస్త్రీకృతసౌఖ్యం రత్నానాం భాజనం మహాసత్వం,
శుక్రగృహే సితదృష్టో జనయతి సౌరో నృపతిదయితమ్. 36
శని శుక్రక్షేత్రములగు వృషభతులలయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁఒడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ప్రస్ఫుటవాక్కులు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

బుధక్షేత్రగుందున్న శనిదృష్టిఫలము.

సుఖరహిత మథాత్యంతం ధనరహితం ధార్మికం జితక్రోధం,
క్లేశసహిష్ణుం ధీరం బుధభే రవివీక్షిత స్సౌరిః. 37
నృపతుల్యం స్నిగ్ధతనుం నారీభ్యః ప్రాప్తవిభవసత్కారం,
స్త్రీణాం వా కృత్యకరం సౌర శ్చంద్రేక్షితో బుధభే. 38
విఖ్యాతమల్లమోహిత మతిభారవహం తథావికృతగాత్రం,
రుధిరాంగవీక్షితతను ర్జనయతి సౌరో నరం బుధభే. 39
ధనినం నియుద్ధకుశలం నృత్తాచార్యం చ గీతకుశలం చ,
శిల్పక మలీవ నిపుణం బుధభే బుధవీక్షిత సౌరః. 40

ప్రాత్యయికం రాజకులే సర్వగుణసమన్వితం సతామిష్టం,
గుణగుహ్యాధనంకురుతే గురుణాదృష్ట శ్శనైశ్చారీ. 41
స్త్రీమండలేషు కుశలం యోగాచార్య మథ యోగినం వాఽపి,
శుక్రేక్షితోఽర్కపుత్ర స్త్రీనణా మిష్టం నరంబుధభే. 42

శని బుధక్షేత్రములగు మిథునకన్యలయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని సుఖహీనుఁడు, నిర్ధనుఁడు, ధార్మికుఁడు, ధైర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కర్కటకమందున్న శనిదృష్టిఫలము.

పిత్రారహితం బాల్యే దినపతిదృష్ట శ్శనైశ్చర శ్శశిభే,
ధనసుఖదారవిహీనం కదశనతుష్టం నరంపాపమ్. 43
జన్మనిమాతురనిష్టం ధనవంతం సహజపీడితంచైవ,
శశిదృష్ట శ్శశిభవనే దినకరపుత్రో నరం కురుతే. 44
నృపతిసమర్పితవిభవం వికలాంగం కనకరత్నపరివారం,
కుజదృష్ట శ్శశిభవనే కుబంధుపత్నీరతం సౌరిః. 45
నిష్ఠుర మతిప్రవాచం శమితారాతిం చ దాంభికం చాపి,
జనయ త్యుత్తమచేష్టం బుధదృష్టో భాస్కర శ్శశిభే. 46
క్షేత్రగృహాణాం సుహృదాం పుత్రాణాం భాగినం నరం కురుతే,
ధనరత్నదారవంతం శశిభే గురువీక్షిత స్సౌరిః. 47
ఆయతకులజాతానాం రూపవిలాసై స్సుఖై శ్చ రహితానాం,
కురుతే జన్మనరాణాం భృగుపుత్రః కర్కటే సౌరిః. 48

శని చంద్రక్షేత్రమగు కర్కటకమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని బాల్యమందు తండ్రిచే విడువఁబడినవాఁడు, ధనము సుఖము మొదలైనవి లేనివాఁ డగును.

సింహమందున్న శనిదృష్టిఫలము.

సుఖధనహీన మనార్యం ప్రియాన్వితం పానసక్తకుతనుంచ,
భృతకం దుఃఖిన మేకం సింహే సూర్యేక్షిత స్సౌరిః. 49
నానారత్నధనానాం యువతీనాం భాజనం విపులకీర్తిం,
శశిరగుదృష్ట స్సింహే సౌరో నృపవల్లభం పురుషమ్. 50
ప్రతిదిన మటన మథన్యం చోరం గిరిదుర్గవాసినం క్రూరం,

భార్యాపుత్రవిహీనం సింహే సౌరో రుధిరదృష్టః. 51
నైకృతిక మలన మధనం స్త్రీకర్మకరం మలీమసందీనం,
జనయతి బుధేనదృష్టో దినకరభవనాశ్రిత స్సౌరః. 52
గ్రామపురశ్రేణీనాం పురోగమాఢ్యం చ పుత్రవంతం చ,
గురుదృష్టః ప్రాత్యయికం సింహే సౌర స్సుశీలం చ. 53
యువతిద్వేష్యం కాంతం మంథరసుఖభాగినం ధనసమృద్ధం,
శుక్రేక్షితస్తు కురుతే భానుగృహే రవిసుత స్స్వంతమ్. 54

శని రవిక్షేత్రమగు సింహమందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని సుఖము ధనము మొదలైనవి లేనివాఁడు, మద్యపానముచేత రోగాక్రాంతమైన శరీరము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

గురుక్షేత్రమందున్న శనిదృష్టిఫలము.

పరపుత్రాణాం పితరం గురుభే సౌరేక్షిత శ్శుక్రః,
తేభ్యో ధనంచ లభతే నామఖ్యాతించ పూజాంచ. 55
మాతృరహితం సుశీలం నామద్వయసంయుతం రవే స్తనయః,
కురుతే శశినాదృష్టో భార్యాసుతవిత్తసంపన్నమ్. 56
వాతవ్యాధిగృహీతం లోకద్వేష్యం చ పాపశీలం చ,
క్షుద్రం నిందితశీలం గురుభే భౌమేక్షిత స్సౌరః. 57
జనయతి గురుభవనస్థో నృపతిసమం సౌఖ్యవంత మాచార్యం,
మాన్యం ధనినం సౌమ్యం సుభగం సౌమ్యేక్షిత స్సౌరః. 58
నృపతిం నృపతుల్యం వా మంత్రిణ మథ నాయకంచ సేనాయాః,
జనయతి గురుణాదృష్ట స్సర్వాపదవర్జితం సౌరః. 59
కురుతే ద్విమాతృపితృకం లిపినాద్రిషు జీవినం వివిధశీలం,
జనయతి సితేనదృష్టో రవితనయః కర్మసంపన్నమ్. 60

శని గురుక్షేత్రములగు ధనుర్మీనములయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని దత్తపుత్రుఁడు గలవాఁడు, తన్మూలముగ ద్రవ్యముగలవాఁడు, ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

స్వగృహే శనిదృష్టిః.

రోగిణ మరూపభార్యం పరాన్నభోగిన మతీవ దుఃఖసహం,
అటనరతం భారసహం సౌర స్సూర్యేక్షిత స్స్వగృహే. 61

చపల మసత్యం పాపం మాతురనిష్టం ప్రియానృతం సార్థ్యం,
ఉత్పన్నాటనదుఃఖం స్వగృహే చంద్రేక్షిత స్సౌరః. 62
అతిశూరం విక్రాంతం విఖ్యాతగుణం మహాజనపురోగం,
తీక్ష్ణం సాహసనిరతం స్వగృహే వక్రేక్షిత స్సౌరః. 63
భారసహం తామసికం శోభన మటనజ్ఞ మల్పవిత్తం చ,
ధన్యం జనయతి శనిభే బుధేన సంవీక్షిత స్సౌరః. 64
సముదితగుణం నరేంద్రం నృపవంశకరం చిరాయుష మరోగం,
త్రిదశగురుదృష్టమూర్తి ర్జనయతి సౌర స్స్వగృహసంస్థః. 65
ధనినం పరదారరతం సుభగం సుఖినం చ విత్తవంతం చ,
ఉత్పన్నపానభక్ష్యం స్వగృహే శుక్రేక్షిత స్సౌరః. 66

జననకాలమున శని, స్వక్షేత్రములగు మకరకుంభములయందుండి రవ్యాదిగ్రహములచే జూడఁబడెనేని రోగముగలవాఁడు, విరూపమైనభార్య, మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఇతి ఏకోనత్రింశోధ్యాయః.

భావఫలములను దెలుపు ముప్పదవ యధ్యాయము.

మూర్త్యాదయః పదార్థా జాయంతే యేన సర్వజంతూనాం,
తస్మా దధునా వక్ష్యే భావాధ్యాయం విశేషేణ. 1

ఏహేతువుచేత సర్వజంతువులకు, శరీరము మొదలుగాఁగల అవయవములు పుట్టుచున్నవో అట్టిహేతువులు కలిగిన భావాధ్యాయమును జెప్పఁబోవుచున్నాను.

లగ్నేఽర్కేఽల్పకచః క్రియాలసమతిః క్రోధీ ప్రచండోన్నతో
మానీలోచనరూక్షకర్కశతను శ్శూరోఽక్షమో నిర్ఘృణః,
స్ఫోటాక్ష శ్శశిభే క్రియే సతిమిర స్సింహే నిశాంధః పుమాన్
దారిద్ర్యోపహతో వినష్టతనయో జాత స్తులాయాం నరః. 2

సూర్యుఁడు లగ్నమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు స్వల్పమైన జుట్టుగలవాఁడు, కార్యములయం దలసమతిగలవాఁడు, క్రోధము గలవాఁడు, గొప్పఉన్నతముగల వాఁడు, మాన్యుఁడు, కోపముచే ఎఱ్ఱనైన నేత్రములు గలవాఁడు, నిర్దయగలవాఁడగును. లగ్నము మేషము, లేక కర్కాటకమై అందు రవియుండెనేని మచ్చలుగల నేత్రములు గలవాఁడు, చీఁకటిగమ్మెడు నేత్రములు గలవాఁడు, సింహమైనచో రేజీఁ

కటిగలవాఁడు, తులారాశి లగ్నమై అందు రవియుండెనేని దరిద్రుఁడు, అపుత్రవంతుఁడు అగును.

ద్విపదచతుష్పదభాగీ ముఖరోగీ నష్టవిభవసౌఖ్యశ్చ,
నృపచోరముషితసారః కుటుంబగే స్యాద్రవౌ పురుషః. 3

ద్వితీయమందు రవియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు, భృత్యులు పశువులు మొదలైనవి గలవాఁడు, ముఖరోగము గలవాఁడు, ఐశ్వర్యము సౌఖ్యము లేనివాఁడు, రాజులచేతను చోరులచేతను అపహరించఁబడిన సారము గలవాఁడు అగును.

విక్రాంతో బలయుక్తో వినష్టసహజ స్తృతీయగే సూర్యే,
లోకే మతోఽభిరామః ప్రాజ్ఞో జితదుష్టపక్షశ్చ. 4

తృతీయమందు రవియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు, పరాక్రమము బలము మొదలైనవి గలవాఁడు, సోదరహీనుఁడు, సర్వజనప్రియుఁడు, శత్రువులను జయించువాఁడు అగును.

వాహనబంధువిహీనః పీడితహృదయ శ్చతుర్థకే సూర్యే,
పితృగృహధననాశకరో భవతి నరః కునృపసేవీచ. 5

చతుర్థమందు సూర్యుఁడుండెనేని వాహనములు బంధువులు లేనివాఁడు, వ్యాధిపీడితుఁడు, తండ్రిసంబంధమైన గృహమును ధనమును నశింపఁజేయువాఁడు, కుత్సితరాజసేవ సేయువాఁడు అగును.

సుఖసుతవిత్తవిహీనః కర్షణగిరిదుర్గసేవక శ్చపలః,
మేధావీ ధనరహిత స్స్వల్పాయుః పంచమే తపనే. 6

పంచమమందు సూర్యుఁడుండెనేని సుఖము పుత్రులు ధనము లేనివాఁడు, వ్యవసాయము సేయువాఁడు, గిరిదుర్గములయందుండువాఁడు, చపలుఁడు, ధారణసమర్థమైనబుద్ధి స్వల్పాయువు గలవాఁడగును.

ప్రబలమదనోదరాగ్ని ర్బలవాన్ షష్ఠం సమాశ్రితే భానౌ,
శ్రీమాన్ విఖ్యాతగుణో నృపతి ర్వా దండనేతా వా. 7

షష్ఠమమందు సూర్యుఁడుండెనేని ప్రబలమదనాగ్నిచే తపించువాఁడు, బలవంతుఁడు, సంపత్తు. ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

నిశ్శ్రీకః పరిభూతః కుశరీరో వ్యాధితః పుమాన్ ద్యూనే,
నృపబంధనసంతప్తోఽమార్గరతో యువతివిద్వేషీ. 8

సప్తమమందు సూర్యుఁడుండెనేని సంపత్తులేనివాఁడు, తిరస్కరింపఁబడు

వాఁడు, వ్యాధియుక్తుఁడు, రాజులచేతను బంధువులచేతను తపించువాఁడు, స్త్రీద్వేషము గలవాఁడు అగును.

వికలనయనోఽష్టమస్థే ధనసుఖహీనోఽల్పజీవితః పురుషః,
భవతి సహస్రమయూఖే స్వభిమతజనవిరహసంతప్తః. 9

అష్టమమందు రవియుండెనేని నేత్రహీనుఁడు, ధనము సుఖము మొదలైనవి లేనివాఁడు, స్వల్పాయువు గలవాఁడు అగును.

ధనపుత్రమిత్రభాగీ ద్విజదైవతపూజనేఽతిరక్తశ్చ,
పితృయోషి ద్విద్వేషీ నవమే తపనే సుతప్తస్స్యాత్. 10

నవమమందు రవియుండెనేని ధనము పుత్రులు మిత్రులు గలవాఁడు, దేవబ్రాహ్మణభక్తి గలవాఁడు, తండ్రియందు స్త్రీలయందు ద్వేషము గలవాఁడు, మిక్కిలి తపించువాఁడు అగును.

అతిమతిరతివిభవబలో ధనవాహనబంధుపుత్రవాన్ సూర్యే,
సిద్ధారంభ శ్శూరో దశమేఽధృష్యః ప్రశస్యశ్చ. 11

దశమమందు రవియుండెనేని గొప్పబుద్ధి ఐశ్వర్యము ధనము వాహనము బంధువులు పుత్రులు గలవాఁడగును.

సంచయనిరతో బలవా న్ద్వేష్యః ప్రేష్యో విధేయభృత్యశ్చ,
ఏకాదశే విధేయః ప్రియరహిత స్సిద్ధకర్మాచ. 12

ఏకాదశమందు రవియుండెనేని ఆర్జనయందు దాసక్తిగలవాఁడు, బలవంతుఁడు, ద్వేషముగలవాఁడు, విధేయుఁడు అగును.

వికలశరీరః కాణః పతితో వంధ్యాపతిః పితు రమిత్రః,
ద్వాదశసంస్థే సూర్యే బలరహితో జాయతే క్షుద్రః. 13

ద్వాదశమందు సూర్యుఁడుండెనేని అంగహీనమైన శరీరము గలవాఁడు, ఒక నేత్రము లేనివాఁడు, జాతిభ్రష్టుఁడు, తండ్రితో ద్వేషించువాఁడు, బలహీనుఁడు, క్షుద్రుఁడు అగును.

చంద్రుఁడు:

దాక్షిణ్యరూపధనభోగగుణైః ప్రధాన
శ్చంద్రే కుళీరవృషభాజగతే విలగ్నే,
ఉన్మత్తనీచబధిరో వికల శ్చ మూక
శ్శేషే నరో భవతి కృష్ణతను ర్విశేషాత్. 14

మేషవృషభకర్కటకములలో నొకటి లగ్నమై చంద్రుఁడుండెనేని దాక్షిణ్యాదిగుణములు గలవాఁడగును. శేషించిన మిథున సింహ కన్యా తులా వృశ్చిక ధనుర్మకర కుంభ మీనములలో నొకటి లగ్నమై అందు చంద్రుఁడుండెనేని ఉన్నత్వాది గుణయుక్తుఁడగును.

అలలితసుఖమిత్రయుతో ధనైశ్చ చంద్రే ద్వితీయరాశిగతే,
సంపూర్ణేఽతిధనేశో భవతి నరోఽల్పప్రలాపకరః. 15

చంద్రుఁడు సంపూర్ణుఁడై ద్వితీయమందుండెనేని సుఖహీనుఁడు, మిత్రులు లేనివాఁడు, ధనికుఁడు, స్వల్పముగ మాటలాడువాఁడు అగును.

భ్రాతృజనాశ్రయణీయో ముదాన్వితః సహజగే బలిని,
చంద్రే భవతిచ శూరో విద్యావస్త్రాన్నసంగ్రహణశీలః. 16

పూర్ణచంద్రుఁడు తృతీయమందుండెనేని సోదరులచే పోషింపఁబడువాఁడు, ఎల్లప్పుడు సంతోషము గలవాఁడు, శూరుఁడు, విద్వాంసుఁడు అగును.

బంధుపరిచ్ఛదవాహనసహితో దాతా చతుర్థగే చంద్రే,
జలసంచారానురతః సుఖాసుఖోత్కర్షపరిముక్తః. 17

చంద్రుఁడు చతుర్థమందుండెనేని బంధువులు మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

చంద్రే భవతి నశూరో విద్యావస్త్రాన్నసంగ్రహణశీలః,
బహుసుతనయసౌమ్యమిత్రో మేధావీ పంచమే తీక్ష్ణః. 18

చంద్రుఁడు పంచమమందుండెనేని అశూరుఁడు, విద్య వస్త్రములు భక్షణ పదార్థములు సంగ్రహించుటయందు స్వభావము గలవాఁడు, అనేకపుత్రులు మిత్రులు గలవాఁడు, ధారణసమర్థమైన బుద్ధిగలవాఁడు అగును.

ప్రచురామిత్రః స్త్రీవో మృదుకాయాగ్నిర్మదాలసశ్చంద్రే,
షష్ఠే నరఉదరభవైః రోగైః సంపీడితో భవతి. 19

చంద్రుఁడు షష్ఠమమందుండెనేని ప్రబలశత్రువులు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సౌమ్యో ధృష్యః సుఖితః సుశరీరః కామసంయుతో ద్యూనే,
దైన్యరుగర్దితదేహః కృష్ణే సంజాయతే శశిని. 20

చంద్రుఁడు సప్తమమందుండెనేని సుఖము మొదలైనవి గలవాఁడగును. క్షీణచంద్రుఁడుండెనేని దైన్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అతిమతిరతితేజస్వీ వ్యాధివిబంధక్షపితదేహః,
నిధనస్థే రజనికరే స్వల్పాయు ర్భవతి సంక్షీణే. 21

చంద్రుఁడు అష్టమమందుండెనేని గొప్పబుద్ధి మొదలైనవి గలవాఁడగును. క్షీణచంద్రుఁడుండెనేని అల్పాయువు గలవాఁడగును.

దైవతపితృకార్యపర స్సుఖధన మతిపుత్రసంపన్నః,
యువతిజననయనకాంతో నవమే శశిని ప్రియతమోద్యోతః. 22

చంద్రుఁడు నవమమందుండెనేని దైవకార్యపితృకార్యములయం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అవిషాదీ కర్మపర స్సిద్ధారంభశ్చ ధనసమృద్ధశ్చ,
శుచిరథబలోఽథ దశమే శూరో దాతా భవే చ్ఛశిని. 23

చంద్రుఁడు దశమమందుండెనేని సత్కార్యాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ధనవా న్బహుసుతభాగీ బహ్వాయు స్సివిష్టభృత్యవర్గశ్చ,
ఇందా భవే న్మనస్వీ తీక్ష్ణశూరః ప్రకాశశ్చ. 24

చంద్రుఁ డేకాదశమందుండెనేని ధనము పుత్రులు గలవాఁడు, పూర్ణాయువు గలవాఁడు, స్వీయులు భృత్యులు గాఁగలవాఁడు అగును.

ద్వేష్యః పతితః క్షుద్రో నయనరుగార్దితోఽలసో భవే ద్వికలః,
చంద్రే తథాన్యజాతో ద్వాదశగే నిత్యపరిభూతః. 25

చంద్రుఁడు వ్యయమునందుండెనేని ద్వేషము గలవాఁడు, కులభ్రష్టు, క్షుద్రుఁడు, నేత్రరోగముచే పీడితుఁడు, అలసుఁడు, అన్యజాతియం దుత్పన్నుఁడైనవాఁడు అగును.

కుజుఁడు:—

క్రూర స్సాహసనిరత స్తబ్ధోఽల్పాయు స్స్వమానశౌర్యయుతః,
క్షతగాత్రః కుశరీరో వక్రే లగ్నాశ్రితే చపలః. 26

కుజుఁడు లగ్నమందుండెనేని క్రూరుఁడు, సాహసముగలవాఁడు, స్వల్పాయువు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అధనః కదశనతుష్టః పురుషో వికృతాననో ధనస్థానే,
కుజనాశ్రయశ్చ రుధిరే భవతి నరో విద్యయా రహితః. 27

కుజుఁడు ద్వితీయమందుండెనేని నిర్ధనుఁడు, దుర్జనాశ్రయుఁడు, విద్యలేనివాఁడు అగును.

శూరో భవ త్యధృష్యో భ్రాతృవియుక్తో ముదాన్వితః పురుషః,
భూపుత్రే సహజస్థే సమస్తగుణభాజనం ఖ్యాతః. 28

కుజుఁడు తృతీయమందుండెనేని శౌర్యాదిగుణయుక్తుఁడగును.

బంధుపరిచ్ఛదరహితో భవతి చతుర్థేఽథవాహనవిహీనః,
అతిదుఃఖై స్సంతప్తః పరగృహవాసీ కుజే పురుషః. 29

కుజుఁడు చతుర్థమందుండెనేని బంధుసహాయము మొదలైనవి లేనివాఁడగును.

సౌఖ్యార్థపుత్రమిత్ర శ్చలమతిరపి పంచమే కుజే భవతి,
పిశునోఽనర్థప్రాయః ఖలశ్చ వికలో నరో నీచః. 30

కుజుఁడు పంచమమందుండెనేని సౌఖ్యాదిగుణయుక్తుఁడగును.

ప్రబలమదనోదరాగ్ని స్సుశరీరో వ్యాయతో బలీషష్ఠే,
రుధిరే సంభవతి నర స్స్వబంధువిజయీ ప్రధానశ్చ. 31

కుజుఁడు షష్ఠమమందుండెనేని అధికకామము ప్రబలజఠరాగ్ని మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మృతదారో రోగార్తోఽమార్గరతో భవతి దుఃఖితః పాపః,
శ్రీరహిత స్సంతప్త శ్శుష్కతను ర్భవతి సప్తమేభౌమే. 32

కుజుఁడు సప్తమమందుండెనేని భార్యలేనివాఁడు, రోగపీడితుఁడు, అపమార్గప్రవర్తన మొదలైనవి గలవాఁడగును

వ్యాధిప్రాయోఽల్పాయుః కుశరీరో నీచకర్మకర్తాచ,
నిధనస్థే క్షితితనయే భవతి పుమాన్ శోకసంతప్తః. 33

కుజుఁడు అష్టమమందుండెనేని తరుచుగా వ్యాధి, అల్పాయువు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అకుశలకర్తా ద్వేష్యః ప్రాణివధపరో భవే న్నవమసంస్థే,
ధర్మరహితోఽతిపాపో నరేంద్రకృతగౌరవో రుధిరే. 34

కుజుఁడు నవమమందుండెనేని అశుభకర్మాసక్తి మొదలైన పాపకర్మాసక్తి గలవాఁడగును.

కర్మోద్యుక్తో దశమే శూరోఽధృష్యః ప్రధానజనసేవీ,
సుతసౌఖ్యయుతో రుధిరే ప్రతాపబహుళః పుమాన్ భవతి. 35

దశమమందు కుజుఁడుండెనేని సత్కర్మాసక్తి శౌర్యము మొదలైన సదోష్ఠి గలవాఁడగును.

ఏకాదశగేధనవా న్ప్రియసుఖభాగీ తథా భవే చ్చూరః,
ధనధాన్యసుతై స్సహితః క్షితితనయే విగతశోక శ్చ. 36

కుజుఁ డేకాదశమందుండెనేని ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

నయనవికారీ పతితో జాయాఘ్న స్సూచకశ్చ రౌద్రశ్చ,
ద్వాదశగే పరిభూతో బంధనభాగ్భవతి భూపుత్రే. 37

కుజుఁడు ద్వాదశమందుండెనేని నేత్రవికారము మొదలైన దుష్టకర్మాచరణుఁ డగును.

బుధుఁడు:—

అనుపహతదేహబుద్ధి ర్దేశకలాజ్ఞాన కావ్యగణితజ్ఞః,
అతిమధురచతురవాక్యో దీర్ఘాయు స్స్యా ద్బుధేలగ్నే. 38

బుధుఁడు లగ్నమందుండెనేని స్వచ్ఛమైనదేహము బుద్ధి మొదలైనవి గలవాఁ డగును.

బుధ్యోపార్జితవిభవో ధనభవనగతే౽న్నపానభోగీచ,
శోభనవాక్య స్సునయ శ్శశితనయే మానవో భవతి. 39

బుధుఁడు ద్వితీయమందుండెనేని స్వార్జితధనము మొదలైన ఐశ్వర్యము గల వాఁడగును.

శ్రమనిరతః పరిదీన స్తృతీయరాశౌ బుధే భవతి జాతః,
నిపుణ స్సహజనమేతో మాయాబహులో నరశ్చలితః. 40

బుధుఁడు తృతీయమందుండెనేని శ్రమగలవాఁడు, దీనుఁడు, నిపుణుఁడు, సోదరులు గలవాఁడు, కపటము చాపల్యము గలవాఁడగును.

పండిత మాహు స్సుభగో వాహనయుక్తో బుధే హిబుకసంస్థే,
సుపరిచ్ఛద స్సుబంధు ర్భవతి నరః పండితో నిత్యం. 41

బుధుఁడు చతుర్థమందుండెనేని పండితుఁడు, సౌందర్యముగలవాఁడు, వాహనము పరికారము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మంత్రాభిచారకుశలో బహుతనయః పంచమే సౌమ్యే,
విద్యాసుఖప్రభావై స్సమన్వితో హర్షసంయుక్తః. 42

బుధుఁడు పంచమమందుండెనేని మంత్రాదులయందు నేర్పుగలవాఁడు, విద్య సుఖము మొదలైనవి గలవాఁడగును

వాదవివాదే కలహే నిత్యజితో వ్యాధితో బుధే షష్ఠే,

అలసో వినష్టకోపో నిష్ఠురవాక్యోఽతిపరిభూతః. 43

బుధుఁడు షష్ఠమమందుండెనేని కలహమందు జయించువాఁడు, వ్యాధిగల వాఁడు, అలసుఁడు, కోపములేనివాఁడు, మిక్కిలి తిరస్కరింపఁబడువాఁడు అగును.

ప్రాజ్ఞాం సుచారువేషాం నాతికవీనాంచ కలహశీలాంచ,
భార్యా మనేకవిత్తాం ద్యూనే లభతే మహత్వంచ. 44

బుధుఁడు సప్తమమందుండెనేని ప్రాజ్ఞురాలైనట్టియు సౌందర్యవేషము గలిగినట్టియు హీనకులమందు బుట్టినట్టియు కలహప్రియురాలయినట్టియు ద్రవ్యవంతురాలైనట్టి భార్యను మహత్వమును పొందినవాఁడగును.

విఖ్యాతనామాసార శ్చిరజీవీ కులధరో నిధనసంస్థే,
శశితనయే భవతి నరో నృపతిసమో దండనాయకో వాఽపి. 45

బుధుఁ డష్టమమందుండెనేని గొప్పఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

నవమగతే భవతి పుమా నతిధనవిద్యాయుత శ్శుభాచారః,
వాగీశ్వరోఽతినిపుణో ధర్మిష్ఠ స్సోమపుత్రేహి. 46

బుధుఁడు నవమమందుండెనేని గొప్పధనము విద్య మొదలైనవి గలవాఁడై ధార్మికుఁ డగును.

ప్రవరమతికర్మచేష్ట స్సఫలారంభో విశారదో దశమే,
ధీర స్సత్యసమేతో వివిధాలంకారసత్వభాక్సౌమ్యే. 47

బుధుఁడు దశమమందుండెనేని శ్రేష్ఠమైనబుద్ధి సఫలమైన ఆరంభములు ధైర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ధనవా న్విధేయభృత్యః ప్రాజ్ఞ స్సుఖ్యాతిమా న్విపులభోగీ,
ఏకాదశేబుధేస్యా ద్బహ్వాయః ఖ్యాతిమా న్పురుషః. 48

బుధుఁడు ఏకాదశమందుండెనేని ధనము మొదలైన సుగుణయుక్తుఁ డగును.

సుగృహీతవాక్య మలసం పరిభూతం వాగ్మినం తథాప్రాజ్ఞం,
వ్యయగః కరోతి సౌమ్యః పురుషం దీనం నృశంసంచ. 49

బుధుఁడు వ్యయమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు అలసుఁడు, తిరస్కరింపఁబడు వాఁడు, దీనుఁడు, ఘాతుకుఁడు అగును.

బృహస్పతి:—

హోరాసంస్థే జీవే సుశరీరః ప్రాణవా న్సుదీర్ఘాయుః,
సుసమీక్షితకార్యకరః ప్రాజ్ఞో ధీర స్తథార్యశ్చ. 50

బృహస్పతి లగ్నమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు, ఆరోగ్యమైన శరీరముగల వాఁడు, దీర్ఘాయువు గలవాఁడు, కార్యాలోచనతత్పరుఁడు, ధైర్యము గలవాఁడు, పూజ్యుఁడు అగును.

ధనవాణ్ భోజనసారో వాగ్మీ సువపు స్సువా క్సువక్త్రశ్చ,
కల్యాణవపు స్త్యాగీ సుముఖో జీవో భవే ద్ధనగే. 51

గురువు ద్వితీయమందుండెనేని ధనికుఁడు, భోజనప్రియుఁడు, నేర్పుగ మాటలాడువాఁడు, యోగ్యమైన శరీరము వాక్కు ముఖము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

అతిపరిభూతః కృపణ స్సదాజితో మానవో భవతి జీవే,
మందాగ్నిః స్త్రీవిజితో దుశ్చిక్యే పాపకర్మాచ. 52

గురువు తృతీయమందుండెనేని మిక్కిలి తిరస్కరింపఁబడువాఁడు, లుబ్ధుఁడు, పాపకర్మయందు దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

స్వజనపరిచ్ఛదవాహనసుఖమతిభోగార్థనంయుతో భవతి,
శ్రేష్ఠ శ్శత్రువిషాదీ చతుర్థసంస్థే సదాజీవే. 53

గురువు చతుర్థమందుండెనేని స్వజనులచేత వృద్ధి పొందింపఁబడిన వాహనసుఖము గలవాఁడు, గొప్పభోగము ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సుఖసుతమిత్రసమృద్ధః ప్రాజ్ఞో ధృతిమాం స్తథావిభవసారః,
పంచమభవనే జీవే సర్వత్ర సుఖీభవతి జాతః. 54

గురువు పంచమమందుండెనేని అనేకవిధమైన సుఖము అనేకపుత్రులు మిత్రులుగలవాఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, ధైర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సన్నోదరాగ్నిపుంస్త్వః పరిభూతో దుర్బలోఽలసష్షష్ఠే,
స్త్రీవిదితో రిపుహంతా జీవే పురుషోఽతివిఖ్యాతః. 55

గురువు షష్ఠమమందుండెనేని యోగ్యమైన జఠరాగ్ని, పుంసత్వముగలవాఁడు, తిరస్కరింపఁబడువాఁడు, దుర్బలుఁడు, ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సుభగ స్సురుచి రుదారః పితురధిక స్సప్తమేభవతి జాతః,
వక్తా కవిః ప్రధానః ప్రాజ్ఞో జీవే సువిఖ్యాతః. 56

గురువు సప్తమమందుండెనేని సౌందర్యము కాంతి ఔదార్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

పరిభూతో దీర్ఘాయు ర్భృతకో దాసోఽథవా నిధనసంస్థే,
స్వజనప్రేష్యో దీనో మలినస్త్రీభోగవాణ్ జీవే, 57

గురువు అష్టమమందుండెనేని తిరస్కరింపఁబడువాఁడు, దీర్ఘాయువు గలవాఁడు, దాసుఁడు లేక స్వజనభృత్యుఁడు అగును.

దైవతపితృకార్యరతో విద్వాన్ సుభగో భవే త్తథానవమే,
నృపమంత్రీ నేతా వా జీవేజాతః ప్రధానశ్చ. 58

గురువు నవమమందుండెనేని దైవపితృకార్యములయం దాసక్తిగలవాఁడు, విద్వాంసుఁడు, సౌందర్యము గలవాఁడు, రాజమంత్రి, లేక నాయకుఁడు, ప్రధానుఁడు అగును.

సిద్ధారంభో మాన్య స్సర్వోపాయః కుశలసమృద్ధశ్చ,
దశమస్థే త్రిదశగురౌ సుఖధనజనవాహనయశోభాక్. 59

గురువు దశమమందుండెనేని ప్రసిద్ధమైన కార్యారంభములు గలవాఁడు, మాన్యుఁడు, అనేకఉపాయములు తెలిసినవాఁడు అగును.

అపరిమితాయద్వారో బహువాహనభృత్యసంయుత స్సాధుః,
ఏకాదశగే జీవే నచాతివిద్యో నచాతిసుతః. 60

గురువు ఏకాదశమందుండెనేని అపరిమితధనాగమము గలవాఁడు, అనేకవాహనములు భృత్యులు గలవాఁడు, సాధువు స్వల్పవిద్య గలవాఁడు, స్వల్పసుతులు గలవాఁడు అగును.

అలసో లోకద్వేష్యో హ్యపగతవాగ్దివ పతుభగోఽవా,
పరిత స్సేవానిరతో ద్వాదశసంస్థే గురౌభవతి. 61

జననకాలమున గురువు ద్వాదశమందుండెనేని అలసుఁడు, జనద్వేషి, సేవయం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శుక్రుఁడు:—

సునయనవదనశరీరం సుఖినం దీర్ఘాయుషం తథాభీరుం,
యువతిజననయనకాంతం జనయతి హోరాగత శ్శుక్రః. 62

జననకాలమున శుక్రుఁడు లగ్నమందుండెనేని సౌందర్యమైన నేత్రములు ముఖము శరీరము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ప్రచురాన్నపానవిభవం శ్లేష్మవిలాసం తథాసువాక్యంచ,
కురుతే ద్వితీయరాశౌ బహుధనసహితం సితఃపురుషం. 63

శుక్రుఁడు ద్వితీయమందుండెనేని ప్రసిద్ధమైన అన్నపానవిభవము గలవాఁడు, ధనికుఁడు అగును.

సుఖధనసహితం శుక్రో దుశ్చిక్యే స్త్రీజితం తథాకృపణం,
జనయతి మందోత్సాహం సౌభాగ్యపరిచ్ఛదాతీతం. 64

శుక్రుఁడు తృతీయమందుండెనేని సుఖము ధనము లేనివాఁడు, స్త్రీజితుఁడు, లుబ్ధుఁడు, స్వల్పఉత్సాహము గలవాఁడు అగును.

బంధుసుహృత్సుఖసహితం కాంతం వాహనపరిచ్ఛదసమృద్ధం,
లలితమదీనం సుభగం జనయతి హిబుకే నరం శుక్రః. 65

శుక్రుఁడు చతుర్థమందుండెనేని బంధువులు స్నేహితులు సుఖముగలవాఁడు, సౌందర్యము గలవాఁడు, వాహనములు గలవాఁడు అగును.

సుఖసుతమిత్రోపచితం రతిపర మతిధన మఖండితం శుక్రః,
కురుతే పంచమరాశౌ మంత్రిణ మథ దండనేతారం. 66

శుక్రుఁడు పంచమమందుండెనేని సుఖము పుత్రులు మిత్రులు ధనము మొదలైనవి గలవాఁడు, మంత్రి లేక దండనాయకుఁడు అగును.

అధిక మనిష్టం స్త్రీణాం ప్రచురామిత్రం నిరాకృతం విభవైః,
విక్లవమతీవ నీచం కురుతే షష్ఠే భృగో స్తనయః. 67

శుక్రుఁడు షష్ఠమమందుండెనేని స్త్రీలకు అత్యంతాయిష్టుఁడు, అనేకశత్రువులు గలవాఁడు, ఐశ్వర్యహీనుఁడు, క్రమ నీచముగలవాఁ డగును.

అతిరూపదారసౌఖ్యం బహువిభవం కలహవర్జితం పురుషం,
జనయతి సప్తమధామని సౌభాగ్యసమన్వితం శుక్రః. 68

శుక్రుఁడు సప్తమమందుండెనేని సౌందర్యముగు భార్య గొప్పఐశ్వర్యము మొదలైన సుగుణయుక్తుఁ డగును.

దీర్ఘాయు రనుపమసుఖ శ్శుక్రే నిధనాశ్రితే ధనసమృద్ధః,
భవతి పుమాన్ నృపతిసమః క్షణేక్షణే లబ్ధపరితోషః. 69

శుక్రుఁ డష్టమమందుండెనేని దీర్ఘాయువు గొప్పసుఖము ధనము గలవాఁడై రాజతుల్యుఁ డగును.

సుమహాయతతనువిత్తో దారయువతిసుఖసుహృజ్జనోపేతః,
భృగుతనయే నవమస్థే సురాతిథిగురుప్రసక్త స్స్యాత్. 70

శుక్రుఁడు నవమమందుండెనేని గొప్పశరీరము ధనము గలవాఁడు, భార్యా సుఖము స్నేహితులు గలవాఁడు అగును.

ఉత్థానవివాదజితా స్సుఖరతిఖ్యాపార్థకీర్తయో యస్య,

దశమస్థే భృగుతనయే భవతి పుమాన్ బహుసుతిః ఖ్యాతః. 71

శుక్రుఁడు దశమమందుండెనేని వాదమందు జయమును పొందువాఁడు, సుఖము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ప్రతిరూపదానభృత్యం బహ్వాయం సర్వశోకసంత్యక్తం,
జనయతి భవభవనగతో భృగుతనయ స్సర్వదా పురుషం. 72

శుక్రుఁడు ఏకాదశమందుండెనేని దాసభృత్యులయం దనురాగము గలవాఁడు, ప్రబల ఆదాయము గలవాఁడు, శోకహీనుఁడు అగును.

అలసం సుఖనం స్థూలం పతితం మృష్టాశినం భృగో స్తనయః,
శయనోపచారకుశలం ద్వాదశగం స్త్రీజితం జనయేత్. 73

శుక్రుఁడు ద్వాదశమందుండెనేని అలసుఁడు, సుఖము గలవాఁడు, శయనోపచారమందు నేర్పుగలవాఁడు, స్త్రీజితుఁడు అగును.

శని:—

స్వోచ్చస్వకీయభవనే క్షితిపాలతుల్యో
లగ్నేఽర్కజే భవతి దేశపురాధినాథః,
శేషేషు దుఃఖగదపీడితఏవబాల్యే
దారిద్ర్యకర్మవశగో మలినోఽలసశ్చ. 74

శని స్వకీయమైన ఉచ్చస్వక్షేత్రములలోనొకటి లగ్నమై అందుండెనేని రాజతుల్యుఁడు, దేశపురాధిపతి యగును. శేషించిన శత్రునీచక్షేత్రములు లగ్నమై అందు శనియుండెనేని దుఃఖము మొదలైనవానిచే పీడింపఁబడువాఁడు అగును.

వికృతవదనోఽర్థభోక్తా జనరహితో న్యాయకృత్కుటుంబగతే,
పశ్చాత్పరదేశగతో జనవాహనభోగవాన్ సౌరే. 75

శని ద్వితీయమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు వికారమైన ముఖము గలవాఁడు, జనములేనివాఁడు, న్యాయముగలవాఁడు, ధనము ననుభవించువాఁడు, తరువాత పరదేశమునుపొంది భృత్యులను వాహనముల ననుభవించువాఁడు, అగును.

మలిన స్సంస్కృతదేహో నీచోఽలసపరిజితో భవతి సౌరే,
శూరో దానానురతో దుశ్చిక్యగతే విపులబుద్ధిః. 76

శని తృతీయమందుండెనేని మలినము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

పీడితహృదయో హిబుకే నిర్బాంధవవాహనార్థ మతిసౌఖ్యః,
బాల్యే వ్యాధితదేహో నఖరోమధరో భవే త్సౌరే. 77

శని చతుర్థమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు వ్యాధిగలవాఁడు, బంధువులు వాహనములు ధనము బుద్ధి సౌఖ్యము లేనివాఁడు, నఖరోమములు గలవాఁడు అగును.

సుఖసుతమిత్రవిహీనం మతిరహిత మచేతసం త్రికోణస్థః,
సోన్మాదం రవితనయః కరోతి పురుషం సదాదీనం. 78

శని పంచమమందుండెనేని సుఖము పుత్రులు మిత్రులు లేనివాఁడు, బుద్ధిహీనుఁడు, ఉన్మాదము గలవాఁడు అగును.

ప్రబలమదనం సుదేహం శూరం బహ్వాశినం విషమశీలం,
బహురిపుపక్షక్షపితం రిపుభవనగతోఽర్కజః కురుతే. 79

శని షష్ఠమమందుండెనేని ప్రబలమోహము గలవాఁడు, యోగ్యమైన స్వరూపముగలవాఁడు, శౌర్యాదిగుణయుక్తుఁ డగును.

సతత మనారోగ్యతనుం మృతదారం ధనవివర్జితం జనయేత్,
ద్యూనేఽర్కజః కువేషం పాపం బహునీచకర్మాణం. 80

శని సప్తమమందుండెనేని అనారోగ్యము మొదలైన దుష్టఫలయుక్తుఁడగును.

కుష్ఠభగంధరరోగై రభితప్తం హ్రస్వజీవినం నిధనే,
సర్వారంభవిహీనం జనయతి రవిజ స్సదాపురుషం. 81

శని అష్టమమందుండెనేని కుష్ఠరోగము మొదలైన వానిచే పీడితుఁడు, స్వల్పాయువు గలవాఁడు, కార్యారంభవిహీనుఁడు అగును.

ధర్మరహితోఽల్పధనికః స్సహజసుతవివర్జితో నవమసంస్థే,
రవిజే సౌఖ్యవిహీనః పరోపతాపీచ జాయతే మనుజః. 82

శని నవమమందుండెనేని అధర్ముఁడు, స్వల్పధనము సోదరపుత్రులతో విడువఁబడినవాఁడు, సౌఖ్యము లేనివాఁడు, పరాపకారి యగును.

ధనవాన్ ప్రాజ్ఞ శ్శూరో మంత్రీ వా దండనాయకో వాఽపి,
దశమస్థే రవితనయే బృందపురగ్రామనేతాచ. 83

శని దశమమందుండెనేని ధనికుఁడు ప్రాజ్ఞుఁడు, శౌర్యము మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

బహ్వాయు స్థిరవిభవ శ్శూర శ్శిల్పాశ్రయో విగతరోగః,
ఆయస్థే భానుసుతే ధనజనసంపద్యుతో భవతి. 84

శని ఏకాదశమందుండెనేని పూర్ణాయువు స్థిరమైన ఐశ్వర్యము గలవాఁడు, శౌర్యము ఆరోగ్యము ధనజనసంపత్తు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

వికలః పతితో ముఖరో విషమాక్షో నిర్ఘృణో విగతలజ్జః,
వ్యయభవనగతే సౌరే బహువ్యయ స్సాన్య త్సుపరిభూతః. 85

శని వ్యయమందుండెనేని వికలస్వభావము గలవాఁడు, కులభ్రష్టు, నేత్రవై కల్యము గలవాఁడు, దయాహీనుఁడు, లజ్జలేనివాఁడు, మిక్కిలి వ్యయము గలవాఁడు అగును.

పాపానిఘ్నంతి మూర్త్యాదీ న్భావాన్ పుష్ణంతి శోభనాః,
విపరీతం రిపురంధ్రవ్యయేషు సదసత్ఫలం. 86

తన్వాదిభావములయందు పాపగ్రహములుండెనేని ఆభావములను నశింపఁజేయును. శుభగ్రహము లుండెనేని ఆభావములను వృద్ధిజేయును. షష్ఠాష్టమవ్యయ భావములయందు పాపగ్రహము లుండెనేని భావములను వృద్ధిజేయును. శుభులుండెనేని నశింపఁజేయును.

యోగాయేబలయోగా సౌమ్య సుహృద్రిపునిరీక్షణాచ్చైవ,
ఉచ్చాదిభవనసంస్థై ర్గ్రహైశ్చ ఫల మన్యథాభవతి. 87

పూర్వము జెప్పఁబడిన యోగములు శుభ మిత్ర శత్రువుల ననుసరించియు ఉచ్చనీచాదుల ననుసరించియు ఫలముయొక్క వ్యత్యయమును ఊహింపదగినది.

ఇతి త్రింశోధ్యాయః.

ద్వ్యంతరయోగములను దెలుపు ముప్పదియొకటవ యధ్యాయము.

హోరాచతుర్థసప్తమదశమేషుయథాద్వయోర్ద్వయో ర్గ్రహయోః,
భవతి ఫలసంప్రయోగో జాతస్య తథాయ ముపదేశః. 1

జననకాలమున లగ్నాదికేంద్రములయందు రెండుగ్రహములు కలసియుండఁగాఁ గలుగుఫలమును జెప్పుచున్నాను.

మాతృపితృదుఃఖత ప్త స్సూర్యేందో రుదయసంస్థయో ర్మనుజః,
మానసుతవిభవహీనః పరిభూతో జాయతే దుఃఖీ. 2

జననకాలమున రవిచంద్రులు కలసి లగ్నకేంద్రమందుండిరేని బుట్టినవాఁడు తల్లిదండ్రులదుఃఖముచే తపించువాఁడు, అభిమానము పుత్రులు ఐశ్వర్యము లేనివాఁడై అతిదుఃఖవంతుఁడగును.

బాంధవసుతసుఖహీనో దారిద్ర్యయుతో మహాజడప్రకృతిః,
చంద్రే రసాతలస్థే భాస్కరసహితే పుమాన్ జాతః. 3

రవిచంద్రులు చతుర్థకేంద్రమందుండిరేని బంధువులు పుత్రులు సుఖము లేని వాఁడు, దరిద్రుఁడు, జడస్వభావము గలవాఁడు అగును.

మిత్రై స్సుతైశ్చ హీనః పరిభూతో యువతిభి స్సదాపురుషః,
చంద్రే సప్తమభవనే దినకరసహితే భవే ద్దీనః. 4

రవిచంద్రులు సప్తమమందుండిరేని మిత్రులు సుతులు లేనివాఁడు, స్త్రీలచే తిరస్కరింపఁబడువాఁడు, హీనుఁడు అగును.

సుశరీరం బలనాథం రాజసికం నిర్దయం విషమశీలం,
సూర్యేందూగగనస్థే కురుతః క్షపితారివక్షంచ. 5

రవిచంద్రులు దశమకేంద్రమందుండిరేని యోగ్యమైనశరీరము రాజసము నిర్దయ విషమస్వభావము గలవాఁడు, శత్రువులను నశింపఁజేయువాఁడు అగును.

రవిభౌమయో ర్విలగ్నే పిత్తప్రకృతి ర్మహోమహావే శూరః,
క్రోధీ విక్షతగాత్రః కూరశ్చ శఠః కఠోర స్స్యాత్. 6

జననకాలమున రవికుజులు కలసి లగ్నకేంద్రమందుండిరేని పైత్యస్వభావము శౌర్యము క్రోధము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

బంధుజనమిత్రహీన స్సమ స్తసుఖవర్జితః క్షుభితః,
కుజసూర్యయో శ్చతుర్థే భవతి పుమా న్సర్వతో ద్వేష్యః. 7

రవికుజులు చతుర్థమందుండిరేని బంధుమిత్రాదులచే విడువఁబడినవాఁడు, సుఖము లేనివాఁడు, ద్వేషించుస్వభావము గలవాఁడు అగును.

స్త్రీవిరహాదుఃఖఖిన్న స్స్త్రీహేతోః పరిభవం సదాప్రాప్తః,
రవిరుధిరయో ర్యువత్యాం విదేశగమనే రతోభవతి. 8

రవికుజులు సప్తమమందుండిరేని స్త్రీవియోగదుఃఖతప్తుఁడు, స్త్రీమూలముగ పరాభవమును పొందువాఁడు, విదేశవాసమందు దాసక్తిగలవాఁడగును.

విఫలారంభో భృతకో నిత్యోద్విగ్నః ప్రధానన్నృపసేవీ,
భూతనయదివాకరయోః కర్మణి గతయో ర్భవే ద్వికలః. 9

రవికుజులు దశమమందుండిరేని విఫలమైన ఆరంభములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ప్రాజ్ఞో బహుప్రలాపీ కఠినాంగ శ్శూరవల్లభో మతిమా న్,
లగ్నే బుధదినకరయో ర్దీర్ఘాయు స్సంభవే త్పురుషః. 10

రవిబుధులు లగ్నమందుండిరేని ప్రాజ్ఞుఁడు, మిక్కిలిప్రలాపించువాఁడు, కఠినమైన శరీరము శౌర్యము పూర్ణాయువు గలవాఁడు అగును,

నృపతిసమో విఖ్యాతో గృహీతకావ్యః కుబేరసమవిభవః,
రవిశశితనయౌ హిబుకే స్థానలతను ర్వక్రనాసశ్చ. 11

రవిబుధులు చతుర్థమందుండిరేని రాజతుల్యుఁడు, ఖ్యాతి గొప్ప ఐశ్వర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును

వధబంధనకృన్మృత్యు ర్గృహీతవాక్యో నచాతిధనలుబ్ధః,
స్త్రీరతిహీన శ్చోరో ద్యూనేబుధసూర్యయో ర్నృపతి. 12

రవిబుధులు సప్తమమందుండిరేని వధ బంధనము సేయువాఁడు, స్త్రీసౌఖ్యము లేనివాఁడు అగును.

త్రిషు లోకేషు ఖ్యాతో గజాశ్వనాథో భవే న్మహీపాలః,
దినకరబుధయో ర్దశమే ననీచరాశిస్థయో రేవ. 13

రవిబుధులు దశమమందుండిరేని ముల్లోకములయందు ఖ్యాతిగలవాఁడు, గజములకు అశ్వములకు అధిపతియు, భూమిని పాలించువాఁడు అగును. రవిబుధులలో నొకరు నీచయందుండిరేని ఈఫలములు జరగవు.

జీవార్కయో ర్గుణయుతో మంత్రీబలనాయకోఽథవా సాధుః,
లగ్నస్థయోః ప్రసూతౌ విద్యాధనభోగవాన్ ఖ్యాతః. 14

రవిగురులు లగ్నమందుండిరేని గుణయుక్తుఁడు, మంత్రి, బలాధిపతి, విద్య ధనము భోగము గలవాఁడగును.

శ్రుతినీతికావ్యనిరతం భవ్యం జనసంపదం ప్రియాలాపం,
హిబుకే సురేజ్యసూర్యౌ నిభృతాచారం నరంకురుతః. 15

రవిగురులు చతుర్థమందుండిరేని వేదశాస్త్రములను జదివినవాఁడు, క్షేమము గల జనసంపత్తు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

జీవార్కయో ర్ద్యూనత్వం మదనవశాత్ స్త్రీజితః పితృద్వేషీ,
కనకమణిరజితమౌక్తికసమన్విత శ్శుభశరీరస్స్యాత్. 16

రవిగురులు కలసి సప్తమమందుండిరేని రతిచే స్త్రీలను జయించువాఁడు, తండ్రితో ద్వేషించువాఁడు, బంగారము మణులు మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

కీర్తిసుఖమానవిభవై స్సమన్వితః పార్థివో భవే న్నభసి,
రవిదేవపురోహితయో ర్నింద్యేఽపి కులే నరాజాతః. 17

రవిగురులు దశమమందుండిరేని కీర్తి సుఖము మొదలైనవి గలవాఁడు, నింద్యమైన కులమందు పుట్టినను ప్రభువగును.

ప్రియకలహ స్త్వవినీతో మలినాచార స్సదుఃఖితో నీచః,
లగ్నే రవిభృగుసుతయో రత్యర్థకలత్రసంపరిత్యక్తః. 18

రవిశుక్రులు లగ్నమందుండినేని స్నేహితులతో కలహించువాఁడు, నీతిలేని వాఁడు, అనాచారము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఆదిత్యే హిబుకస్థే భార్గవసహితే భవే న్నరో జాతః,
పరభృత్య శ్శోకార్తో లోకద్వేష్యో దరిద్రశ్చ. 19

రవిశుక్రులు చతుర్థమందుండినేని అన్యులకు భృత్యుఁడు, శోకపీడితుఁడు, జన ద్వేషి, దరిద్రుఁడు అగును.

స్త్రీభి స్సంపరిభూతో ద్రవిణవిహీనో బృహత్తను ర్దేవ్యః,
శైలవనేషు చ విచరతి రవిసితయో స్సప్తమస్థానే. 20

రవిశుక్రులు సప్తమమందుండినేని స్త్రీలచే తిరస్కరింపఁబడువాఁడు, ద్రవ్య హీనుఁడు, గొప్పశరీరము గలవాఁడు, పర్వతాదులయందు దిరుగువాఁడు అగును.

కర్మణి దినకరసితయో ర్వ్యవహారరతో నరేంద్రసచివస్స్యాత్,
శాస్త్రకలానిపుణమతి ర్ధనవాహనసౌఖ్యసంపన్నః. 21

రవిశుక్రులు దశమమందుండినేని వ్యవహారమం దాసక్తిగలవాఁడు, ప్రభు మంత్రి, శాస్త్రజ్ఞుఁడు, ధనము వాహనములు గలవాఁడగును.

నిందితజననీపుత్రః కుత్సితవృత్తి స్సదామలినబుద్ధిః,
లగ్నే సూర్యార్కజయోః పాపాచారో భవే త్పురుషః. 22

రవిశనులు లగ్నమందుండినేని నిందితురాలైన తల్లిగలవాఁడు, కుత్సితవ్యాపా రము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సౌరి శ్చతుర్థగాశౌ భాస్కరసహితే పుమా న్భవతి నీచః,
దారిద్ర్యవిహితమూర్తి స్స్వబంధుభి శ్చాపి పరిభూతః. 23

రవిశనులు చతుర్థమందుండినేని నీచుఁడు, దరిద్రుఁడు, బంధువులచే తిరస్క రింపఁబడువాఁడు అగును.

భాన్వర్కజయో ర్మదనే మందాలసదుర్భగా శ్చ జాయంతే,
యువతిధనై స్సంత్యక్తా మృగయాభిరతా మహామూర్ఖాః. 24

రవిశనులు సప్తమమందుండినేని మాంద్యాదిగుణయుక్తుఁడు, స్త్రీలకు అప్రి యుఁడు, వేఁటాడుటయం దాసక్తి గలవాఁడు, మహామూర్ఖుఁడు అగును.

భాను స్స్వపుత్రసహితో గగనే భృతకం విదేశగం జనయేత్,

నృపతేః క్వచి ద్యా ప్తధనై శ్చోరై ర్ముషితం సదార్థధనం. 25

రవికళనులు దశమమందుండిరేని వేతనముచే జీవించువాఁడు, విదేశమందుండు వాఁడు, చోరులచే దొంగిలింపఁబడువాఁడు, అనేకార్థములు గలవాఁడగును.

రక్తాగ్నివి త్తదోషై రభిభూతో జాయతే నరోరాజా,
క్షోణీసుతహిమకరయో ర్లగ్నే తీక్ష్ణస్వభావ శ్చ. 26

చంద్రకుజులు లగ్నకేంద్రమందుండిరేని రక్తాదిదోషములచే తిరస్కరింపఁబడువాఁడు, ప్రభువు, కార్యములయందు త్వరితస్వభావము గలవాఁడగును.

స క్లేశో నిర్ధనస్య స్సుఖసుతధనబంధుహీనశ్చ,
పాతాళే కుజశశినోః ర్వికలశ్చ భవే త్తథాజాతః. 27

చంద్రకుజులు చతుర్థమందుండిరేని క్లేశము ధనము బంధువులు పుత్రులు మొదలైనవి లేనివాఁడగును.

క్షుద్రః పరధనలుబ్ధో బహుప్రలాపో హ్యసత్యవచనశ్చ,
ఈర్ష్యాయుక్తో మనుజః కుజశశినో స్సప్తమస్థానే. 28

చంద్రకుజులు సప్తమమందుండిరేని క్షుద్రుఁడు, పరధనలోభి, అసత్యవాది, ఈర్ష్యగలవాఁడు అగును.

తురగగజపత్తిసంప త్సమాకులం తుహినగు ర్నరంకురుతే,
రుధిరేణ సమాయాతో గగనతలే విక్రమై ర్యుక్తం. 29

చంద్రకుజులు దశమమందుండిరేని గుఱ్ఱములు గజములు మొదలైనవి గలవాఁడు, పరాక్రమము గలవాఁడు అగును.

సుఖబుద్ధిసత్వయుక్త స్సుభగః కాంతో విలగ్నగే శశిని,
బుధసహితే భవతి నరో వాచాల శ్చాతినిపుణ శ్చ. 30

చంద్రబుధులు లగ్నకేంద్రమందుండిరేని సుఖము సుబుద్ధి సత్వము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

బంధుసుహృ త్తనయసుఖప్రతాపకనకార్థరత్నసంయుక్తం,
బాంధవరాశౌ విందు ర్జనయతి బుధసంయుత స్సుభగం. 31

చంద్రబుధులు చతుర్థమందుండిరేని బంధువులు స్నేహితులు మొదలైనవి గలవాఁడగును

ద్యూనే బుధసంయుక్తో జనయతి చంద్రః ప్రతాపినం పురుషం,
నృపసంమతం నృపంవా విఖ్యాతం సత్కవిం లలితం. 32

చంద్రబుధులు సప్తమమందుండిరేని ప్రతాపముగలవాఁడు, రాజప్రియుఁడు లేక రాజు, ఖ్యాతిగలవాఁడగును.

దశమే బుధహిమకరయో ర్మానీ ధనవా నతిఖ్యాతః,
నృపసచివో వయసోఽంతే దుఃఖీ స్యా ద్బంధుపరిహీనః. 33

చంద్రబుధులు దశమకేంద్రమునందుండిరేని మాన్యతగలవాఁడు, ధనము ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

లగ్నేసురేజ్యశశినోః క్షితిపః పృథుపీనవక్షాస్స్యాత్,
బహుతనయమిత్రభార్యం సుశరీరో బంధుభి ర్జుష్టః. 34

చంద్రగురులు లగ్నమందుండిరేని ప్రభువు, బలిసిన విశాలమైన వక్షస్థలము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మంత్రీ రాజప్రతిమ స్సుఖబంధుసమన్వితో మహావిభవః,
బహుశాస్త్రాశ్రుతబుద్ధి ర్హిబుకే స్యా జ్జీవశశినోశ్చ. 35

చంద్రగురులు చతుర్థమందుండిరేని మంత్రి, రాజతుల్యుఁడు, సుఖము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

జాయాభవనే కురుత స్సుప్రాజ్ఞం పార్థివం కలాకుశలం,
వాణిజకం జీవేందూనృపవల్లభ మర్థవ త్సిఖ్యాతం. 36

చంద్రగురులు సప్తమమందుండిరేని ప్రాజ్ఞుఁడు, రాజు, శాస్త్రజ్ఞుఁడు, వ్యాపారము సేయువాఁడు అగును.

కర్మణి సురేజ్యశశినో ర్విద్యానానార్థమానకీర్తియుతః,
సౌమ్యః ప్రలంబబాహు స్సర్వసమస్యో నరో భవతి. 37

చంద్రగురులు దశమమందుండిరేని విద్య ద్రవ్యము అభిమానము మొదలైనవి గలవాఁడగును

వేశ్యాస్త్రీకృతసౌఖ్యః కాంతతను స్సంమతో గురూణాంచ,
మాల్యాంబరగంధయుతో లగ్నే శశిశుక్రయో ర్భవతి. 38

చంద్రశుక్రులు లగ్నమందుండిరేని వేశ్యలతో బొందిన సౌఖ్యముగలవాఁడు, సౌందర్యమైన శరీరము, గురుసమ్మతుఁడు, మాలికాదులయం దాసక్తిగల వాఁడు అగును.

పాతాళే శశిశుక్రా స్త్రీజనసుఖభాగినం నరంకురుతః,
జలసంతయానా ప్తథఖల జనప్రియం భోగసంపన్నం. 39

చంద్రశుక్రులు చతుర్థమందుండిరేని స్త్రీసుఖము గలవాఁడు, జలప్రయాణముచే ధనమును సంపాదించువాఁడు, జనప్రియుఁడు, భోగముగలవాఁడు అగును.

జామిత్రే సితశశినో ర్బహుయువతిరతో నచాతిధనపుత్రః,
స్త్రీజననో మేధావీ భూపతిచరితో భవే త్పురుషః. 40

చంద్రశుక్రులు సప్తమమందుండిరేని అనేకభార్యలతో రమించువాఁడు, స్వల్పధనము పుత్రులు పొందలైనవి గలవాఁడగును.

మానాఢ్యావిభవయుతః కర్మణి శుక్రే శశాంకయుతే,
రాజ్ఞో మంత్రీ ఖ్యాతః క్షమాన్విత స్స్యా ద్బహుజనశ్చ. 41

చంద్రశుక్రులు దశమమందుండిరేని గొప్ప ఐశ్వర్యముగలవాఁడు, రాజప్రధాని, ఖ్యాతి క్షమ గలవాఁ డగును.

దాసాః ఖలా స్సురౌద్రా భవంతి లుబ్ధాశ్చ మానవాహీనాః,
భాస్కరసుతహిమకరయో ర్లగ్నే నిద్రాలసాః పాపాః. 42

చంద్రశనులు లగ్నమందుండిరేని దాసుఁడు, దుర్మార్గుఁడు, కోపము పొందలైనవి గలవాఁడగును.

జలముక్తామణిపోతై ర్జీవంతి నరా స్తథా ఖననవృత్త్యా,
హిబుకే శశిరవిసుతయో శ్శ్రీస్త్రీజనసంమతా జాతా. 43

చంద్రశనులు చతుర్థమందుండిరేని జలము ముత్యములు మణులు ఓడలు పొందలైనవానిచే జీవించువాఁడు, ఖననవ్యాపారముచేసైనను జీవించువాఁడు, జనప్రియుఁడు అగును.

నగరగ్రామపురాణాం మహ త్తరా రాజపూజితాః పురుషాః,
జాయంతే౽ర్కజశశినో ర్జాయాభవనే యువతిహీనాః. 44

చంద్రశనులు సప్తమమందుండిరేని నగరాధిపతియు, రాజపూజితుఁడు, భార్యలేనివాఁడు అగును.

ప్రచురతురంగమదలితారాతిః ఖ్యాతః కుయోషితః పుత్రః,
భవతి నరాణా మధిప శ్శశిశనియోగే ఖమధ్యగతే. 45

చంద్రశనులు దశమమందుండిరేని ప్రసిద్ధమైన గుఱ్ఱపుసేనచే శత్రువులను నశింపఁజేయువాఁడు, ఖ్యాతిగలవాఁడు, కుత్సితురాలగు తల్లిగలవాఁడు, నరాధిపతి అగును.

సౌమ్యగ్రహసంయుక్తః ప్రాయేణ శుభావహో భగణనాథః,

భౌమార్కియుతో దృష్టో దశమేచ చమూపతిం కుర్యాత్. 46

చంద్రుఁడు దశమకేంద్రమున శుభయుక్తుఁడై యుండెనేని తలుచుగా శుభ ముసు బొందువాఁడగును. రవిశనులతో కలసి దశమమందుండెనేని సేనాధిపతియగును. రవిశనులచే జూడఁబడినను సేనాధిపతి యగుననుట.

హింస్రో ఒగ్నికర్మకుశలో ధాతోర్వాదే కృతశ్రమో దూతః,
భౌమబుధయో ర్విలగ్నే గుప్త్యధికారీ భవేత్పురుషః. 47

కుజ బుధులు కలసి లగ్నకేంద్రమందుండిరేని హింసచేయువాఁడు, అగ్నిప్ర ధానకర్మలయందు నేర్పుగలవాఁడు, ధాతువాద్యమందు నేర్పుగలవాఁడు, కారాగృ హాధికారి యగును.

బాంధవరహిత స్సహితో మిత్రైశ్చ ధనాన్నభోగవాహనవాన్,
హిబుకే బుధభూసుతయో స్స్వజనేషు నిరాకృతో జాతః. 48

కుజబుధులు చతుర్థమందుండిరేని బంధుహీనుఁడు, మిత్రులు పొందలైనవి గలవాఁడగును.

భ్రమతిచ దేశాద్దేశం కర్మకరో నీచపరిభూతః,
భౌమేందుజయో ర్ద్యూనే సువివాదకరో మృతప్రథమదారః. 49

కుజబుధులు సప్తమమందుండిరేని దేశము దిరుగువాఁడు, కార్మికుఁడు, నీచులచే తిరస్కరింపఁబడువాఁడు, న్యాయవాది, ప్రథమభార్య లేనివాఁడు అగును.

సేనాధిపతి శ్శూర శ్శఠస్వభావో భవే దతిక్రూరః,
బుధకుజయో రాకాశే రాజ్ఞో ఒభిమతో నరోధీరః. 50

కుజబుధులు దశమకేంద్రములయందుండిరేని సేనాధిపతి, శౌర్యాది గుణయు క్తుఁడగును.

మంత్రిగణప్రధానో ధర్మక్షేత్రే ప్రలబ్ధపరికీర్తిః,
జీవకుజయో ర్విలగ్నే నిత్యోత్సాహీ భవేత్పురుషః. 51

కుజగురులు లగ్నమందుండిరేని మంత్రి, సభాధిపతి, నిత్యోత్సాహము పొంద లైనవి గలవాఁడగును.

బంధుసుహృత్సంపన్న స్థిరచిత్త సౌఖ్యభాగ్భవే ద్ధిబుకే,
భౌమామరపూజితయో ర్నృపసేవీ దేవగురుభక్తః. 52

కుజగురులు చతుర్థమందుండిరేని అనేకబంధువులు మిత్రులు స్థిరమైనచిత్తము సౌఖ్యము పొందలైనవి గలవాఁడగును.

గిరిదుర్గతోయకాననవిచరణశీల స్సుబాంధవ శ్శూరః,
కుజజీవయో ర్యువత్యాం జాయాహీనః పుమాన్ భవతి. 53

కుజగురులు సప్తమమందుండిరేని పర్వతములు దుర్గములు ఉదకప్రాంతములు అడవులు వీనియందు దిరుగువాఁడు, యోగ్యమైన బంధువులుగలవాఁడు, శూరుఁడు, భార్యలేనివాఁడు అగును.

త్రిదశగురుభూమిసుతయో రాకాశే పార్థివో విపులకీర్తిః,
బహుధనజనపరివారః కర్మసు నిపుణో భవే త్పురుషః. 54

కుజగురులు దశమమందుండిరేని ప్రభువు గొప్పకీర్తి ధనము మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

శుక్రకుజయో ర్విలగ్నే వేశ్యానిరతః కుశీలకర్తాచ,
స్త్రీహేతో ర్నష్టధనో నతు చిరజీవీ భవే త్పురుషః. 55

కుజశుక్రులు లగ్నమందుండిరేని వేశ్యలయం దాసక్తిగలవాఁడు, దుష్టకర్మాసక్తిగలవాఁడు, స్త్రీమూలముగ ధనహీనుఁడు, అల్పకాలము జీవించువాఁడు అగును.

బంధుసుతమిత్రహీనో మానసపీడాభి రర్దితఃపురుషః,
భౌమసితయో శ్చతుర్థే నానాదుఃఖై ర్భవే త్తప్తః. 56

కుజశుక్రులు చతుర్థమందుండిరేని బంధువులు పుత్రులు మిత్రులు లేనివాఁడు, మనస్సుచే పీడింపఁబడువాఁడు, అనేకదుఃఖములచే తపించువాఁడు అగును.

స్త్రీలోలుపః కుచరిత స్త్రీస్నేహాతోః ప్రాప్తవా న్మహాదుఃఖం,
భౌమసితయో ర్యువత్యాం హీనాచారో భవే త్పురుషః. 57

కుజశుక్రులు సప్తమమందుండిరేని స్త్రీలోలుఁడు, దుష్టచరిత్రగలవాఁడు, స్త్రీమూలముగ గొప్పదుఃఖమును బొందువాఁడు అగును

అస్త్రాచార్యో మతిమా న్విద్యాధనవస్త్రమాల్యవా న్భవతి,
ఖ్యాతో నరేంద్రసచివ స్సితకుజయో ర్వ్యోమ్ని సంస్థితయోః. 58

కుజశుక్రులు దశమమందుండిరేని అస్త్రవిద్యయందు నేర్పుగలవాఁడు, విద్య ధనము ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడై ప్రభుమంత్రి యగును.

సంగ్రామలబ్ధవిజయో జననీద్వేష్యో భవే త్పురుషః,
భౌమార్కజయో ర్లగ్నే హ్రస్వాయుః క్షీణభాగ్యశ్చ. 59

కుజశనులు కలసి లగ్నమందుండిరేని యుద్ధమందు జయమును పొందువాఁడు, తల్లితో విరోధించువాఁడు, అల్పాయువు గలవాఁడు, భాగ్యహీనుఁడు అగును.

పానాన్నసౌఖ్యరహిత స్స్వజనై స్త్యక్తో భవతి జాతః,
భౌమార్కజయో ర్హిబుకే మిత్రైశ్చ వివర్జితః పాపః. 60

కుజశనులు చతుర్థమందుండిరేని సర్వవిధసౌఖ్యము లేనివాఁడు, స్వజనులచేతను మిత్రులచేతను విడువఁబడువాఁడు అగును.

జాయాసుఖసుతహీనో దైన్యపరో వ్యాధితో వ్యసనశీలః,
భౌమార్కజయో రస్తే జనపరిభూతో భవే త్కృపణః. 61

కుజశనులు సప్తమమందుండిరేని భార్యాసుఖము పుత్రులు మొదలైనవి. లేనివాఁడు, గొప్పదైన్యమును పొందువాఁడగును.

రాజ్ఞ స్సంప్రాప్తధనో మహాపరాధాచ్చ దండిత స్తేన,
భౌమార్కజయో ర్దశమే నసత్యవచనో నరో భవతి. 62

కుజశనులు దశమమందుండిరేని రాజానుగ్రహముచే ధనికుఁడు, రాజదండన గలవాఁడు, అసత్యము బలుకువాఁడు అగును.

శుభమూర్తి శ్శుభశీలో విద్వా న్నృపసత్కృతో విషయనాథః,
బుధజీవయో ర్విలగ్నే వాహనసుఖభోగవా న్భవతి. 63

బుధగురులు కలసి లగ్నకేంద్రమందుండిరేని శుభస్వభావము గలవాఁడు, వాహనాదిభోగములను పొందువాఁడగును.

బంధుసుహృత్సుఖరహితః స్త్రీధనసౌభాగ్యసంపన్నః,
బుధజీవయో శ్చతుర్థే నిపుణో బహుసమ్మతో భవతి. 64

బుధగురులు చతుర్థమందుండిరేని బంధువులు స్నేహితులు పుత్రులు మొదలైనవి గలవాఁడు, సుఖము బహుజనసంమతి గలవాఁడగును.

సుకలత్రో హతశత్రు ర్బహుజనమిత్రార్థసత్వసంపన్నః,
బుధజీవయో ర్యువత్యా మతీత్య పితృపక్ష మధిక స్స్యాత్. 65

బుధగురులు సప్తమమందుండిరేని యోగ్యమైన భార్యగలవాఁడు, శత్రుహీనుఁడు అనేకమిత్రులు మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

బోధనగుర్వో ర్దశమే నరేంద్రమంత్రీనృపోఽథవాభవతి,
మానాజ్ఞాఖ్యాతియుత శ్శ్రోత్రియార్థపరో వినీతశ్చ. 66

బుధగురులు దశమకేంద్రమందుండిరేని ప్రభుమంత్రి లేక రాజు అగును. గౌరవము శాసనము కీర్తిగలవాఁడగును.

బుధశుక్రయో ర్విలగ్నే సుశరీరః పండిత స్సతాం సుభగః,

నృపపూజితో౽తిధనో ద్విజసురభక్తో భవేత్ఖ్యాతః. 67

బుధశుక్రులు కలసి లగ్నకేంద్రమందుండిరేని సుశరీరము గలవాఁడు, సత్పురుషులలో శ్రేష్ఠుఁడు, సౌందర్యము గలవాఁడు, రాజపూజితుఁడు, దేవబ్రాహ్మణభక్తి మొదలైనవి గలవాఁడై ఖ్యాతిగలవాఁడగును.

బుధశుక్రౌ హిబుకస్థౌ పుత్రసుహృద్బంధుసంయుతం సుభగం,
మంత్రిణ మథవా నృపతిం కురుతః కల్యాణసంపన్నం. 68

బుధశుక్రులు చతుర్థమందుండిరేని పుత్రులు స్నేహితులు మొదలైనవి గలవాఁడై మంగళయుక్తుఁడగును

బుధశుక్రయో ర్ద్యూనస్థ్యాం సద్బహుయువతిపరివేష్టితః పురుషః,
భోగధనైశ్వర్యయుతో భవతి సుఖీసంమతో రాజ్ఞాం. 69

బుధశుక్రులు సప్తమమందుండిరేని అనేకభార్యలతో కలసియుండువాఁడు, భోగము ధనము మొదలైనవి గలవాఁడై సుఖవంతుఁడగును.

బోధనసితయోః కర్మణి నీతిజ్ఞో భవతి భూపతి స్సాధుః,
నీచాశ్రయో నచాఢ్య స్సఫలారంభ స్సమర్థశ్చ. 70

బుధశుక్రులు దశమమందుండిరేని నీతులు దెలిసినవాఁడు, ప్రభువు, సఫలమైన ఆరంభములు గలవాఁడు అగును.

మలినశరీరః పాపీ విద్యాధనవాహనైః పరిత్యక్తః,
సౌమ్యార్కజయో ర్లగ్నే హ్రస్వాయుః క్షీణభాగ్యశ్చ. 71

బుధశనులు కలసి లగ్నకేంద్రమందుండిరేని మాలిన్యశరీరము గలవాఁడు, పాపి విద్య ధనము మొదలైనవి లేనివాఁడు, అల్పాయువు అభాగ్యము గలవాఁడగును.

పానాన్నబంధురహిత స్స్వజనేషు తిరస్కృతో భవతి మూఢః,
సౌమ్యార్కజయో ర్హిబుకే మిత్రైశ్చ వివర్జితః పాపః. 72

బుధశనులు కలసి చతుర్థమందుండిరేని పానార్హవస్తువులు భక్షణపదార్థములు బంధువులు లేనివాఁడు, స్వజనులలో తిరస్కరింపఁబడువాఁడు, మూఢుఁడు, పాపి యగును.

ఈశ్వరభృతకో మూర్ఖః పరోపకారీ నసాధు రతిమలినః,
సౌమ్యార్కజయో రస్తే నసత్యవచనో నరో భవతి. 73

బుధశనులు సప్తమమందుండెనేని మూర్ఖుఁడు, పరోపకారి, అసాధువు, మిక్కిలి మలినముగ నుండువాఁడు అగును.

ప్రశమితసమస్తశత్రు స్స్వజనసుహృద్వాహనార్థసంపన్నః,
సౌమ్యార్కజయో ర్దశమే ద్విజగురుసురపూజితో భవతి. 74

బుధశనులు దశమమునందుండెనేని శత్రుహీనుఁడు, స్వజనులు స్నేహితులు వాహనములు ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

జీవసితయో ర్విలగ్నే గురూపదేశో భవే త్తమానాథః,
బ్రాహ్మణకులసంభూతో౽ప్యనుకూలో భవతి నృపతుల్యః. 75

గురుశుక్రులు కలసి లగ్నకేంద్రమందుండెనేని గురుభక్తి గలవాఁడు, కీర్తి గలవాఁడు, బ్రాహ్మణుఁడు, రాజతుల్యుఁడు అగును.

ప్రశమితసమ స్తశత్రు స్స్వజనసుహృద్వాహనార్థసంపన్నః,
జీవసితయో శ్చతుర్థే ద్విజగురుసురపూజితో భవతి. 76

గురుశుక్రులు కలసి చతుర్థమందుండిరేని శత్రుహీనుఁడు, స్వజనులు మిత్రులు మొదలైనవి గలవాఁడు, దేవబ్రాహ్మణభక్తి గలవాఁడగును.

సుస్త్రీరత్నార్థయుత స్త్రీజనో లబ్ధసౌఖ్యకీర్తిశ్చ,
గురుశుక్రయో ద్యూవత్యాం వరవాహనభోగవా న్భవతి. 77

గురుశుక్రులు సప్తమమందుండిరేని స్త్రీమూలముగ ధనార్జనగలవాఁడు, స్త్రీసంతానము గలవాఁడు, సౌఖ్యము కీర్తి శ్రేష్ఠమైన వాహనములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

గగనస్థౌ గురుశుక్రౌ మానాజ్ఞావిభవవి స్తరై స్సహితం,
జనయేతాం పృథివీశం బహుభృత్యధనం సుశీలంచ. 78

గురుశుక్రులు దశమమందుండిరేని గౌరవము ఆజ్ఞ ఐశ్వర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

లగ్నే జీవార్కజయో ర్మదాలసా నిష్ఠురా స్సముభిజాతాః,
విద్వాంసో ధనసారాః కించి త్సుఖతా భవంతి ఖలాః. 79

గురుశనులు కలసి లగ్నకేంద్రమందుండిన మదముచే అలసుఁడు, పరుషవాక్యములు బలుకువాఁడు, విద్వాంసుఁడు, ధనికుఁడు, స్వల్పసుఖము గలవాఁడు, దుర్మార్గుఁడు అగును.

నృపసచివో నిరుజతను ర్జయోదయీబాంధవై స్సుహృద్భిశ్చ,
పాతాళే౽ర్కజగుర్వోః ప్రీతిధన సౌఖ్యవా న్భవతి. 80

గురుశనులు కలసి చతుర్థమందుండిన రాజమంత్రి, రోగహీనుఁడు, జయము గలవాఁడు, బంధువులయొక్కయు స్నేహితులయొక్కయు దయగలవాఁడు, ప్రీతియే ధనముగాఁగలవాఁడు అగును.

స్త్రీవైరా న్నష్టధన శ్శూరో వ్యసనీ శఠో నశుభమూర్తిః,
ద్యూనే సురేజ్యయమయోః పితృధనలుబ్ధశ్చ జాయతే మూర్ఖః. 81

గురుశనులు సప్తమమందుండిన స్త్రీవిరోధముచే ధనహీనుఁడు, శూరుఁడు, దుఃఖము గలవాఁడు, మూర్ఖుఁడు, పితృధనముచే లోభియగును.

దశమే భాస్కరజీవౌ నరేంద్రదయితం చ భూపతిం కురుతః,
అల్పాపత్యం నచలం గోకులబహువాహనార్థంచ. 82

గురుశుక్రులు దశమకేంద్రమందుండిన రాజప్రియుఁడు, రాజు, స్వల్పసంతతి గలవాఁడు, చలనహీనుఁడు, గోబృందము వాహనములు ధనము గలవాఁడగును.

రమతే సర్వవధూభిః కాంతశరీర స్సుఖార్థభోగయుతః,
లగ్నే భృగుసుతయమయో ర్బహుభృత్య శ్శోకసంతప్తః. 83

లగ్నకేంద్రమందు శుక్రశనులుండిన అనేకస్త్రీలతో రమించువాఁడు, సౌందర్యము గలవాఁడు, సుఖము ధనము భోగము భృత్యులు గలవాఁడు, దుఃఖముచే తపించువాఁడు అగును.

మిత్రేభ్యో ధనలాభం బంధుభ్య స్సత్క్రియా స్సమాప్నోతి,
శనిశుక్రయో శ్చతుర్థే నృపతేశ్చ తథా ప్రతాం యాతి. 84

శుక్రశనులు చతుర్థమందుండిన మిత్రులవలన ధనలాభము, బంధువులవలన సత్కారము గలవాఁడు, రాజప్రీతి గలవాఁడు అగును.

స్త్రీరత్నాని సుఖానిచ ధనాని కీర్తించ భూతి ముజ్జ్వలాంచ,
మందసితయో ర్యువత్యాం ప్రాప్నోతి పుమా న్విషయలాభమ్. 85

శుక్రశనులు సప్తమమందుండిన శ్రేష్ఠమైన స్త్రీలను సుఖమును ధనమును కీర్తి మొదలైనవానిని బొందువాఁడగును.

సర్వద్వంద్వవిముక్తో లోకేఖ్యాతో విశిష్టకర్మాచ,
మేషూరణే సితార్కే ర్నృపతే ర్మంత్రీ భవే దధికః. 86

శుక్రశనులు దశమమందుండిన శీతోష్ణసుఖదుఃఖాదులను విడిచినవాఁడు, లోకమందు ఖ్యాతిగలవాఁడు, కార్మికుఁడు, అధికుఁడు అగును.

ఏవంత్రిభి శ్చతుర్భిః పంచభి రథ సప్తభి శ్చ షడ్భి ర్వా,
వక్తవ్యం కేంద్రస్థై ర్గ్రహయోగఫలం విచింత్య ధియా. 87

ఈప్రకారమే కేంద్రములయందు మూఁడుగ్రహములు నాల్గుగ్రహములు ఐదు

గ్రహములు ఆఱుగ్రహములు ఏడుగ్రహములు కలిసియుండఁగాఁ గలుగు ఫలమును బుద్ధిచేత నాలోచించి చెప్పఁదగినది.

ఇతి కల్యాణవర్మవిరచితాయాం సారావల్యాం ద్వ్యంతరయోగోనామ ఏకత్రింశోధ్యాయః.

ద్వ్యంతరయోగము లనఁగా లగ్నకేంద్రమునకు చతుర్థకేంద్రమునకు మధ్యయందు రెండురాసు లుండుటవలన అనఁగా ప్రథమగ్రహయుతరాశి అయినతరువాత రెండురాసులు విడిచి మూఁడవరాశియందు గ్రహయుతిఫలముం జెప్పుటవలన ద్వ్యంతరయోగాధ్యాయమని తెలియవలయును.

భాగ్యచింతను దెలుపు ముప్పదిరెండవ యధ్యాయము.

సర్వ మపహాయ చింత్యం భాగ్యర్క్షం ప్రాణినాం విశేషేణ,
భాగ్యం వినా నజంతు ర్యస్మా త్తద్యత్నతో వక్ష్యే. 1

ఏహేతువచేత భాగ్యము లేకుండా సర్వజంతువులకు సమస్తము లేదో ఆహేతువువలన ముఖ్యముగా భాగ్యరాశి నాలోచించదగినదని తెలియవలయు

లగ్నా న్నిశాకరాద్వా యన్నవమం తద్గృహం భవే ద్భాగ్యం,
అనయో ర్యో బలయుక్తో భాగ్యగృహం చింతయే దస్మాత్. 2

లగ్నమువల్లనుంచి లేక చంద్రునివల్లనుంచి ఏనవమస్థానము బలయుక్తముగ నుండునో ఆస్థానము ననుసరించి ఫలముల నాలోచించఁదగినదని యెఱుంగవలయు.

భాగ్యర్క్షపతిః కస్మి న్నేకో భాగ్యర్క్ష మాశ్రితో విహగః,
బలవా న్మందబలోవా తస్యాధిపతే స్తు కారకో జ్ఞేయః. 3

భాగ్యస్థానాధిపతి ఏరాశియందున్నను బలవంతుఁడైనను లేక బలహీనుఁడైనను, భాగ్యాధిపతియే కారకుఁడని తెలియఁదగినది. భాగ్యరాశియందున్న అన్యగ్రహము కారకుఁడు గాఁడనుట.

స్వస్వామిదృష్టయుక్తం స్వదేశఫలదాయకం మునిభి రుక్తం,
అన్యైనసహితదృష్టం పరదేశఫలప్రదం భవతి భాగ్యమ్. 4

భాగ్యాధిపతిచే బాధఁబడియు కూడియు భాగ్యస్థానమందుండెనేని స్వదేశమందు భాగ్యప్రాప్తిగలుగును. అన్యులచే బాధఁబడియు కూడియు నుండెనేని పరదేశమందు భాగ్యప్రాప్తి గలుగును.

దుశ్చిక్యగతో భాగ్యం పంచమభవనస్థితో గ్రహః పశ్యేత్,
హోరాగతశ్చ బలవా న్యేషాం తే మానవా శ్శ్రేష్ఠాః. 5

గ్రహము బలవంతుఁడై లగ్నమువల్లనుంచి. తృతీయమందుండి సప్తమదృష్టిచే భాగ్యమును చూచినను పంచమమందుండి పంచమదృష్టిచే భాగ్యమును జూచినను లగ్నమందుండి నవమదృష్టిచే భాగ్యమును జూచినను బుట్టినవారు శ్రేష్ఠులగుదురు.

దేవగురౌ భాగ్యస్థే మంత్రీ రవివీక్షితే నృపతితుల్యః,
భోగీ కాంత శ్శశినా కాంచనభాగ్భవతి భౌమేన. 6

బృహస్పతి భాగ్యమందుండెనేని మంత్రియగును. రవి జూచెనేని రాజతుల్యుఁడగును. కుజుఁడు జూచెనేని భోగము సౌందర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సౌమ్యేనధనీక్షేయ స్సితేన గోవాహనార్థసంయుక్తః,
సౌరేణ స్థావరభా గ్దృష్టే ఖరమహిషసంయుక్తః. 7

బుధుఁడు జూచెనేని ధనికుఁడగును. శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని గోవులు వాహనములు ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును. శని జూచెనేని స్థిరద్రవ్యము గలవాఁడు, కంచరగాడిదెలు గేదెలు మొదలైనవియు గలవాఁడగును.

ఐశ్వర్యరత్నకాంచనసాహసభా గుత్తమశ్చ వీర్యేణ,
రవిరుధిరాభ్యాం దృష్టే వాహనపరివారవా న్పురుషః. 8

భాగ్యమందున్న బృహస్పతి రవికుజులచే జూడఁబడెనేని బుట్టినవాఁడు ఐశ్వర్యాది గుణయుక్తుఁడగును.

చంద్రార్కాభ్యాం దృష్టే సుసమృద్ధో వల్లభః పితృజననోయ్యః,
ఖ్యాతో నరేంద్రతుల్యో బహుదారసమన్వితః పురుషః. 9

భాగ్యమందున్న బృహస్పతి రవిచంద్రులచే జూడఁబడెనేని ధనధాన్యాది సమృద్ధిగలవాఁడు, తల్లిదండ్రులకు ప్రియుఁడు, రాజతుల్యుఁడు, అనేకభార్యలతో కూడియుండువాఁడు అగును.

లలితః కాంత స్సుభగో వరయువతివిభూషణార్థసంపన్నః,
బుధసూర్యాభ్యాం దృష్టే కావ్యకలాపండితః ప్రాజ్ఞః. 10

రవిబుధులచే జూడఁబడెనేని సౌందర్యము గలవాఁడు, మనోహరమైనవాఁడు, శ్రేష్ఠమైనభార్య ఆభరణములు ధనము మొదలైనవి గలవాఁడు, పండితుఁడు అగును.

ఉత్సవసమాజశీలో గోమహిషాజవరవారణోపేతః,
రవిసితదృష్టే జీవే భాగ్యస్థే స్యా ద్వినీతశ్చ. 11

రవిశుక్రులచే జూడఁబడెనేని ఉత్సవాదులయం దాసక్తిగలవాఁడు, గోవులు మహిషములు మేకలు శ్రేష్ఠమైన ఏనుఁగులు మొదలైనవి గలవాఁడు, గొప్ప నీతిగలవాఁడు అగును.

అర్కార్కిభ్యాం దృష్టే దేశపురశ్రేణినాయకః ఖ్యాతః,
ప్రాజ్ఞో గుణవా న్సధనో నిధినాథ స్సంగ్రహణశీలః. 12

రవిశనులచే జూడఁబడెనేని దేశము పురము మొదలైనవాని కధిపతి, ఖ్యాతి గలవాఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, గుణవంతుఁడు, ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సేనాచార్య స్స్మృతో మంత్రీ వా జాయతే గురౌభాగ్యే,
దృష్టే కుజచంద్రాభ్యాం నానావిధసౌఖ్యభాజనం సుభగః. 13

చంద్రకుజులచే జూడఁబడెనేని సేనాధిపతి, అనేకసౌఖ్యములను పొందువాఁడు, మనోహరుఁడు అగును.

ఉత్తమగృహశయనానాం భోగీ తేజోన్వితః క్షమావ్రతినః,
చంద్రబుధాభ్యాం దృష్టే జాతః పురుషోఽతిమతియుక్తః. 14

చంద్రబుధులచే జూడఁబడెనేని ఉత్తమమైనగృహములోను ఉత్తమశయనములయందు భోగించువాఁడు, తేజస్సుగలవాఁడు, ఓర్పుగలవాఁడు, ఉత్తమబుద్ధిగలవాఁడు అగును.

ఆఢ్యః కర్మోద్యుక్త శ్శూరః పరదారవా న్సుతవిహీనః,
ఇందుసితాభ్యాం దృష్టే భాగ్యగృహే స్యా ద్గురౌజాతః. 15

చంద్రశుక్రులచే జూడఁబడెనేని ధనికుఁడు, సత్కార్యాసక్తిగలవాఁడు, పరదారాసక్తి గలవాఁడు, పుత్రులు లేనివాఁడు అగును.

మదబహుల స్థిరజీవీ పరదేశరతో వివాదశీలస్స్యాత్,
అనృతవచనో గుణో న శ్శశియమదృష్టే గురౌభాగ్యే. 16

చంద్రశనులు జూచిరేని ప్రబలమదము గలవాఁడు, పూర్ణాయువు గలవాఁడు, పరదేశమందుండువాఁడు, వివాదము సేయువాఁడు, అబద్ధమాడువాఁడు, గుణహీనుఁడు అగును.

సుప్రాజ్ఞోఽతిసుశీల స్సుగుణో విద్యా స్సగృహీతవాక్యశ్చ,
సురుచిరవేషో జీవే కుజబుధదృష్టే భవే ద్భాగ్యే. 17

భాగ్యస్థానమందు బృహస్పతియుండి కుజబుధులచే చూడఁబడెనేని ప్రాజ్ఞుఁడు, సౌభాగ్యస్వభావము మొదలగు సుగుణములు గలవాఁడగును.

ధనవా న్విద్యాయుక్తో విదేశగ స్సాత్త్వికో౽తినిపుణశ్చ,
క్షితితనయభార్గవాభ్యాం దృష్టేక్రూరో నరోజాతః. 18

కుజశుక్రులచే జూడఁబడెనేని ధనము విద్య మొదలైనవి గలవాఁడగును.

నీచః పిశునో ద్వేష్యో విదేశగ శ్చలజనై స్సమాయుక్తః,
భౌమార్కిభ్యాం దృష్టే భాగ్యగృహే సురగురౌజాతః. 19

కుజశనులచే జూడఁబడెనేని నీచుఁడు, బలసినవాఁడు, ద్వేషించువాఁడు, విదేశము దుండువాఁడు, దుర్మార్గసహవాసము గలవాఁడు అగును.

శిల్పజ్ఞో౽తిసుశీలో విద్వా న్సుభగో గృహీతవాక్యశ్చ,
సురుచిరవేషో జీవే బుధసితదృష్టే భవే ద్భాగ్యే. 20

బుధశుక్రులు జూడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు శిల్పశాస్త్రము నెఱిఁగినవాఁడు, యోగ్యస్వభావయుక్తుఁడు, విద్వాంసుఁడు, సౌందర్యాదిగుణయుక్తుఁడు అగును.

సుభగో విద్వా న్వక్తా లలిత శ్శూర స్సుఖీ వినీతశ్చ,
జీవే భాగ్యోపగతే బుధార్కిదృష్టే పుమాన్ భవతి. 21

బుధశుక్రులు జూచిరేని సౌందర్యము గలవాఁడు, విద్వాంసుఁడు, వక్తృత్వము గలవాఁడు, శౌర్యాదిగుణయుక్తుఁడగును.

దేవగురౌ భాగ్యస్థే కావ్యార్కిజవీక్షితే పుమాన్ భవతి,
రాజేశ్వరరాష్ట్రిణాం పుంగవో ధనసమృద్ధశ్చ. 22

శుక్రశనులచే జూడఁబడెనేని రాజశ్రేష్ఠుఁడు, అధికధనము గలవాఁడు, ముందఱ నడుచువాఁడు అగును.

రాశ్యధిపే నచ దృష్టే జీవే భాగ్యాశ్రితే నృణాం జ్ఞేయం,
ఏభిః కథితై ర్దృష్టై ఫలమిద మన్యై రసందృష్టే. 23

జననకాలమున బృహస్పతి భాగ్యస్థానమునందుండి భాగ్యాధిపతిచేతను ఈ పూర్వమందు జెప్పఁబడిన యోగగ్రహములచేతను మాత్రము జూడఁబడెనేని ఈఫలములు జరుగును. ఇతరులచే జూడఁబడెనేని యీఫలములు జరుగవు.

ఉత్తమరూపో గుణవా న్తేజస్వీ పార్థివో మహావిభవః,
దేవగురౌ భాగ్యస్థే సర్వగ్రహవీక్షితే భవతి. 24

బృహస్పతి భాగ్యమందుండి సర్వగ్రహములచేత జూడఁబడెనేని శ్రేష్ఠమైన రూపము గుణములు తేజస్సు ఐశ్వర్యము మొదలగునవి గలవాఁడగును.

భాగ్యే శుభగగనసదో బలినో రాజ్యప్రదాస్తు విజ్ఞేయాః,

స్థావరధనధాన్యకరా ధర్మాయు ర్వర్గనాశ్చైవ. 25

భాగ్యస్థానమందు బలవంతులై శుభగ్రహములుండిరేని రాజ్యముగలవారు స్థిరమైనధనము ధాన్యము ధర్మము ఆయుస్సు మొదలైనవి గలవా రగుదురు.

నీచారిరాశిసంస్థాః పాపాభాగ్యేన సౌమ్యసందృష్టాః,
దుర్బల మధనం కుర్యు ర్విగతఖ్యాతిం నరం మలినమ్ 26

పాపగ్రహములు నీచశత్రుస్థానములయందుండి భాగ్యమును బొంది శుభగ్రహములచే జూడఁబడక యుండిరేని దుర్బలుఁడు, నిర్ధనుఁడు, ఖ్యాతిహీనుఁడు, మాలిన్యము మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

స్వేస్వే భవనే పుంసాం క్రూరాభాగ్యర్క్ష సంస్థితాయేస్యుః,
జ్ఞేయా స్త ఉత్తమశుభా బహుతరగుణసంయుతా శ్శుభై ర్దృష్టాః.

భాగ్యాధిపతి పాపుడైనను భాగ్యస్థానమందుండెనేని శుభగుణయుక్తుఁడగును. శుభగ్రహములచే జూడఁబడెనేని విశేషగుణయుక్తుఁడగును.

పూర్ణేందుయుతే భాగ్యే వక్రార్కిబుధాః ప్రధానవీర్యాశ్చ,
వ్యస్తావాఽథ నమస్తాః ప్రధానసృపసంభవో జ్ఞేయః. 28

పూర్ణచంద్రుఁడు భాగ్యస్థానమందుండి బలవంతులైన కుజబుధశనులు కలసియున్నను లేక వ్యస్తముగనున్నను ప్రధానరాజవంశమందు బుట్టినవాఁడగును (కుజబుధశనులు బలవంతులై యుండుటయే ప్రధానమని తాత్పర్యము).

సకలగగనగేహాః స్వోచ్చగాభాగ్యరాశౌ
ధనకనకసమృద్ధం శ్రేష్ఠ ముత్పాదయంతి,
అథ శుభవిహగేంద్రై స్తత్రదృష్టే నరేంద్రం
వినిహతరిపుపక్షం దివ్యకాంతిం సుకీర్తిమ్. 29

సర్వగ్రహములు ఉచ్చలనుపొంది భాగ్యస్థానమందుండఁగాఁ (అనఁగా భాగ్యస్థానమే గ్రహమునకు ఉచ్చస్థానమో ఆగ్రహము భాగ్యస్థానమందుండుట యని తాత్పర్యము) బుట్టినవాఁడు శ్రేష్ఠుఁడు, ధనాదులు గలవాఁడగును. శుభగ్రహములు జూచెనేని నరేంద్రుఁడు, శత్రుహీనుఁడు, ప్రబలకీర్తి కాంతి గలవాఁడగును.

సూర్య శ్చంద్రసహాయో భాగ్యే స్వల్పాయుషం నరం కురుతే,
నయనవ్యాధిత మాఢ్యం సుభగం కలహప్రియంచాపి. 30

రవిచంద్రులు కలసి భాగ్యస్థానమందుండిరేని అల్పాయుస్సు నేత్రవ్యాధి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

భాను ర్వక్రసమేతో నానాదుఃఖాన్వితం నరం కురుతే,
కలహప్రియం ప్రచండం శూరం నృపవల్లభం నిపుణమ్. 31

రవికుజులు కలసి భాగ్యస్థానమందుండిరేని అనేకదుఃఖములు మొదలైనవి గలవాఁడు, రాజప్రియుఁడు, నిపుణుఁడు అగును.

రవిసహిత శ్శశితనయో నిపుణం దుఃఖాన్వితం బహువిపక్షం,
జనయతి భాగ్యే పురుషం నానారోగైః పరిగృహీతమ్. 32

రవిబుధులు కలసి భాగ్యమందుండిన నిపుణుఁడు, దుఃఖముగలవాఁడు, అనేకరోగములు గలవాఁడు అగును.

సురగురుసహిత స్సూర్యో భాగ్యే కుర్యా ద్ధనాన్వితం పురుషం,
పితరంచ ధనసమృద్ధం దీర్ఘాయుష మార్య మతిశూరమ్. 33

రవిగురులు కలసి భాగ్యమందుండిన ధనికుఁడు, ధనముగల తండ్రిగలవాఁడు, దీర్ఘాయుస్సు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శుక్రసహాయ స్సూర్యో వ్యాధితదేహం నరంకురుతే,
ప్రియగంధమాల్యభూషణవస్త్రాలంకారసంయుతం భాగ్యే. 34

రవిశుక్రులు భాగ్యమందుండిన వ్యాధిగలవాఁడు, గంధమాల్యాదులయం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సూర్య స్సౌరసహాయో ధనినం నేత్రాతురం కలహనిష్ఠం,
వ్యాధితపితరం కురుతే భాగ్యే స్వల్పాయుషం పురుషమ్. 35

రవిశనులు కలసి భాగ్యస్థానమందుండిన ధనికుఁడు, రెప్పలార్చువాఁడు, కలహమం దాసక్తి గలవాఁడు, తండ్రివ్యాధిగలవాఁడు, అల్పాయుస్సు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

చంద్రో రుధిరసహాయో భాగ్యం సముపేత్య మాతరం హన్యాత్,
కుర్యా చ్చ వికలగాత్రం సవ్రణదేహం సమృద్ధంచ. 36

చంద్రకుజులు కలసి భాగ్యమందుండిన భాగ్యమును పొంది తల్లిని చంపువాఁడు, అంగహీనుఁడు, వ్రణయుక్తమైన దేహముగలవాఁడు, సర్వవిషయములచే సమృద్ధిగనుండువాఁడు అగును.

చంద్ర స్సవ్రసుతసమేత శ్శాస్త్రజ్ఞం పండితం వికలదేహం,
జనయ త్యుత్తమపురుషం బహువాచం విశ్రుతంచైవ. 37

జనవకాశమున చంద్రబుధులు కలసి భాగ్యమందుండిన శాస్త్రజ్ఞుఁడు, వేదాంతజ్ఞానముగలవాఁడు, అంగహీనుఁడు, ఉత్తమజాతియం దుత్పన్నమైనవాఁడు, విస్తరించి

మాటలాడువాఁడు, ప్రసిద్ధిగలవాఁడు అగును (భాగ్యమందుండిన బుట్టినవాఁడు అను వాక్యములు ఈయోగములయందంతట తెలియఁదగినది).

సురగురుసహితే చంద్రే భాగ్యే ప్రవరః ప్రసూయతే పురుషః,
సౌభాగ్యధనసమృద్ధ స్సర్వత్ర సుఖాన్వితో ధీరః. 38

చంద్రగురువులు కలసి భాగ్యమందుండిన. శ్రేష్ఠుఁడు, ధనము సుఖము ధైర్యము గలవాఁడగును.

చంద్రో భార్గవసహితో భాగ్యగృహే వ్యాధితం నరం కురుతే,
కులటాపతిం సమృద్ధం మాతృసపత్నీప్రదం సచివశ్యమ్. 39

చంద్రశుక్రులు భాగ్యమందుండిన వ్యాధియుక్తుఁడు, రంకురాలైన భార్యగలవాఁడు, సవతితల్లి గలవాఁడు, మంత్రివశీకారము గలవాఁడు అగును.

రవిసుతసహిత శ్చంద్రో నవమేరాశౌ విశృష్టకర్మాణం,
జనయతి మనుజం పాపం మాతాచ కులచ్యుతాభవతి. 40

చంద్రశనులు నవమమందుండెనేని పాపుఁడు, కులత్యాగమైనతల్లి గలవాఁడు, అగును.

రుధిర స్సోమజసహితో భాగ్యర్క్షే జనయతి ప్రధానంచ,
నీరోగ్యద్విగ్నం సుభగం భోగయుతం శాస్త్రకుశలంచ. 41

కుజబుధులు కలసి నవమమందుండిన సౌందర్యము భోగము గలవాఁడు, శాస్త్రములయందు నేర్పుగలవాఁడు అగును.

భౌమ స్సురగురుయుక్తో భాగ్యే ధనధాన్యభాగినం పురుషం,
పూజ్యం వ్యాధితదేహం క్లిష్టం వ్రణదీక్షితం ప్రసవే. 42

కుజగురువులు నవమమందుండిన ధనము ధాన్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

భార్గవసహితః క్షితిజః పరదేశరతం వివాదినం క్రూరం,
స్త్రీద్వేషిణం కృతఘ్నం జనయతి మిథ్యాప్రధానంచ. 43

కుజశుక్రులు కలసి భాగ్యమందుండిన పరదేశమందుండువాఁడు, వివాదముసేయువాఁడు, క్రూరుఁడు, స్త్రీద్వేషి, చేసినమేలు మరచి అపకారము సేయువాఁడు, అబద్ధమాడువాఁడు అగును.

పాపం మలినాచారం పరదారరతం వినష్టధనసౌఖ్యం,
కుజరవిజౌ భాగ్యగృహే స్వజనవిహీనం నరంకురుతే. 44

కుజశనులు భాగ్యమందుండిన పాపుడు, దురాచారము మొదలైన పాపక్రియాసక్తి గలవాఁడగును.

సౌమ్య స్సురగురుసహిత శ్శాస్త్రజ్ఞం పండితం ధనసమృద్ధం,
ప్రియవాదినం కలాజ్ఞం ప్రభవిష్ణుమహా త్తరం భాగ్యే. 45

బుధగురులు కలసి భాగ్యమందుండిన శాస్త్రములు మొదలైనవి తెలిసినవాఁడు, ధనికుఁడు, ప్రియముగ బలుకువాఁడు అగును.

భృగుసుతసహిత స్సౌమ్యః ఖ్యాతం చ సుపండితం ధీరం,
సుభగం వచనసమృద్ధం జనయతి నీచప్రియం భాగ్యే. 46

బుధశుక్రులు భాగ్యమందుండిన ఖ్యాతి పాండిత్యము ధైర్యము మొదలైనవి గలవాఁడు, నీచులకు ఇష్టుఁడు అగును.

సూర్యజసహితస్సౌమ్యో వ్యాధితమాఢ్యం ప్రియాన్వితంనిపుణం,
జనయతి భాగ్యే పురుషం సద్వేష్యం బహుకథం చైవ. 47

బుధశనులు కలసి భాగ్యమందుండిన వ్యాధిగలవాఁడు, ధనికుఁడు, ప్రియుఁడు, నిపుణుఁడు, ద్వేషముగలవాఁడు అగును.

శుక్ర స్సురగురుసహితో భాగ్యగృహస్థో నరాధికం కురుతే,
చిరజీవినం సువాక్యం నానావిధసౌఖ్యసంపన్నమ్. 48

గురుశుక్రులు భాగ్యమందుండిన నరశ్రేష్ఠుఁడు, పూర్ణాయుస్సు గలవాఁడు, యోగ్యమైన వాక్కులు అనేకవిధములగు సౌఖ్యములు గలవాఁడగును.

జీవ స్సౌరసహాయో భాగ్యే ధనరత్నభాగినం కురుతే,
పూజ్యం వ్యాధితదేహం స్వజనవిహీనం సదాపురుషమ్. 49

గురుశనులు భాగ్యస్థానమందుండిరేని ధనము రత్నములు మొదలైనవి గలవాఁడు, పూజ్యుఁడు, వ్యాధియుక్తమైన దేహముగలవాఁడు, స్వజనులచే విడువఁబడువాఁడు అగును.

సౌరసహాయః శుక్రో వ్యాధితదేహం నరంకురుతే,
బహుపుత్రం నృపతీష్టం యశస్వినం శీలసంపన్నమ్. 50

శుక్రశనులు కలసి భాగ్యస్థానమందుండిరేని వ్యాధియుక్తుఁడు, అనేకపుత్రులు గలవాఁడు, రాజప్రియుఁడు, యశస్సు సత్స్వభావము గలవాఁడు అగును.

ఏవంస్థానవిశేషై ర్దృష్టివిశేషై శ్చ నిపుణ మధిగమ్య,
బ్రూయా త్ఫలనిర్దేశం శాస్త్రా దనుమానతః ప్రాజ్ఞః. 51

ఈప్రకారము స్థానవిశేషముచేతను దృష్టివిశేషముచేతను నైపుణ్యమున దెలుసుకొని ప్రాజ్ఞుఁడైన జ్యోతిష్కుఁడు శాస్త్రము ననుసరించి ఫలనిర్దేశము చేయఁదగినది.

సవ్రణగాత్రం రూక్షం మృతపితరం మాతృవర్జితం కుర్యుః,
బాల్యే క్షుద్రం ద్వేష్యం హింస్రం శశిరుధిరభానవో భాగ్యే. 52

జననకాలమున రవిచంద్రకుజులు కలసి భాగ్యమందుండిరేని గాయములు గల శరీరముగలవాఁడు, తండ్రిలేనివాఁడు, తల్లిచే విడువఁబడువాఁడు, బాల్యమందు హింస మొదలైనవి సేయువాఁడగును.

రవిచంద్రబుధా భాగ్యే క్లీబాచారం సుదుఃఖితం కుర్యుః,
సర్వజనానాం ద్వేష్యం విక్రాంతం సత్యవచనంచ. 53

రవిచంద్రబుధులు భాగ్యమందుండిన అనేకదుఃఖములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

చంద్రదివాకరగురవో నవమేపురుషస్య సంభవేయస్య,
సభవత్యుత్తమపురుషో వాహనధనసౌఖ్యసంపన్నః. 54

రవిచంద్రగురువులు కలసి నవమమం దుండిరేని ఉత్తముఁడు, వాహనములు ధనము సౌఖ్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును

రవిచంద్రసితానవమే స్త్రీకలహైర్నష్టసర్వధనసౌఖ్యం,
నృపసంమతం నయజ్ఞం జనయంతి నరం ప్రియాలాపమ్. 55

రవిచంద్రశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేని కలహములచే ధనము సుఖము లేనివాఁడు, రాజప్రియుఁడు, నీతి దెలసినవాఁడు, ప్రియముగ బలుకువాఁ డగును.

సూర్యనిశాకరసౌరా నవమేరాశౌ నరం సదాకుర్యుః,
ప్రబలం చండాచారం పరభృత్యం లోకవిద్విష్టమ్. 56

రవిచంద్రశనులు భాగ్యమందుండిరేని ప్రబలుఁడు, ఆచారము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రవిభౌమబుధానవమే కుర్వంతి నరం ప్రియాలాపం,
భుజగమివాతిక్రుద్ధం సమరపరం నిష్ఠురం ప్రవాసరతమ్. 57

రవికుజబుధులు భాగ్యమందుండిరేని ప్రియముగ బలుకువాఁడు, సర్పమువలె విషముగలవాఁడు, యుద్ధమం దాసక్తిగలవాఁడు, పరదేశమం దుండువాఁడు అగును.

రవిగురువక్రానవమే జనయంతి నరం సదోద్యుక్తం,
దేవపితృపూజనరతం సమృద్ధదారం గుణోపేతమ్. 58

రవికుజగురువులు భాగ్యమందుండిరేని దేవబ్రాహ్మణభక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కలహప్రియం కులీనం కన్యానాం దూషకంచ చపలంచ,
దివసకరవక్రశుక్రా నవమే ద్వేష్యం నరం కుర్యుః. 59

రవికుజశుక్రులు భాగ్యమందుండిన కన్యకలను దూషించువాఁడు, చపలుఁడు, కలహప్రియుఁడు అగును.

సాహసిక మతిక్షుద్రం లోకద్వేష్యం ప్రియానృతం శూరం,
పిత్రారహితం బాల్యే కుర్యు ర్వక్రార్కిభానవో నవమే. 60

రవికుజశనులు భాగ్యమందుండిరేని సాహసము గలవాఁడు, నీచుఁడు, జనద్వేషి, ప్రియులతో అనృతమాడువాఁడు, శౌర్యముగలవాఁడు, బాల్యమందు తండ్రిచే విడువఁబడువాఁడు అగును.

రవిబుధగురవో నవమే భాగ్యసమేతం ధనాన్వితం సుభగం,
నృపతిప్రియం సువేషం జనయంతి నరం సుధీరంచ. 61

రవిబుధగురువులు భాగ్యమందుండిరేని ధనము ధాన్యము మొదలైన సుగుణయుక్తుఁడగును.

రవిబుధశుక్రాభాగ్యే జనయంతి నరం ప్రకాశినం కాంతం,
రిపుపక్షపరిక్షీణం నృపతిసమం సారవంతంచ. 62

రవిబుధశుక్రులు భాగ్యమందుండినచో కాంతిగలవాఁడు, శత్రువులను నశింపఁజేయువాఁడు, రాజతుల్యుఁడు, సారవంతమైనవాఁడు అగును.

పరదారరతం పాపం ప్రవాసశీలంచ నిపుణ మతిధృష్టం,
అనృతికమద్దైవపరం రవిబుధసౌరా నరంభాగ్యే. 63

రవిబుధశనులు భాగ్యమందుండినచో పరదారాసక్తిగలవాఁడు, పాపుఁడు, ప్రవాసమందుండు స్వభావము గలవాఁడు, నైపుణ్యాది గుణయుక్తుఁడగును.

భాగ్యగృహే రవిశుక్రా జీవశ్చ నరం సుపండితం కాంతం,
బహువిషయపతిం వీరం జనయంతి సుమేధసం ప్రాజ్ఞమ్. 64

రవిగురుశుక్రులు భాగ్యమందుండినచో యోగ్యమైన జ్ఞాని, అనేకవిషయములను దెలసినవాఁడు, ధారణసమర్థమైన బుద్ధి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

త్రిదశగురుసౌరసూర్యానవమే యస్యైహజాయమానస్య,
సభవే దుత్తమవీర్యో రాజా ధనవా న్గుణై స్సమృద్ధశ్చ. 65

రవిగురుశనులు నవమమందుండిన ఉత్తమవంశమందు బుట్టినవాఁడు, రాజు, ధనికుఁడు, సుగుణయుక్తుఁడు అగును.

కాంతవిహీనం మలినం భూపతిపరిదండితం విభవహీనం,
జనయంతి నరంభాగ్యే రవిశుక్రశనైశ్చరామూర్ఖమ్. 66

రవిశుక్రశనులు భాగ్యమందుండిన భార్యలేనివాఁడు, రాజదండనగలవాఁడు, ఐశ్వర్యము లేనివాఁడు, మూర్ఖుఁడు అగును.

ధనకనకరత్నభాజం జనయంతి శశిజ్ఞభూమిజాః పురుషం,
ప్రథమే వయసిచ తప్తం భాగ్యగృహే సర్వనాశేన. 67

చంద్రకుజబుధులు భాగ్యమందుండిన ధనము మొదలైనవి గలవాఁడు, బాల్యమందు సర్వము నశించుటచే తపించువాఁడు అగును.

భౌమనిశాకరజీవాః కుర్వంతి నరం జితేంద్రియం ప్రాజ్ఞం,
గురుదేవభక్తినిరతం విద్యాధనభాగినం సుభగమ్. 68

చంద్రకుజగురువులు భాగ్యమందుండిన జితేంద్రియుఁడు, ప్రాజ్ఞుఁడు, దేవగురుభక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

వ్రణితాంగ సురూపంవా ప్రభేదినం స్త్రీప్రియం యువతివశ్యం,
యువతివినాశితసారం భృగుశశివక్త్రానరం నవభే. 69

చంద్రకుజశుక్రులు భాగ్యమందుండిన వ్రణములు మొదలైనవి గలవాఁడు, స్త్రీలకు భేదబుద్ధి గలుగజేయువాఁడు, స్త్రీలకు ప్రియుఁడు, స్త్రీవశ్యుఁడు, స్త్రీమూలముగ బలహీనుఁడు అగును.

వ్యాపన్నమాతృవంశం క్షుద్రం బాల్యే నిరాకృతం మాత్రా,
సౌరో భౌమ శ్చంద్రో జనయంతి నరాధమం నవమే. 70

చంద్రకుజశనులు కలసి భాగ్యమందుండిన నశించిన మాతృవంశముగలవాఁడు, నీచుఁడు, బాల్యమందు తల్లిచే విడువఁబడువాఁడు, నరాధముఁడు అగును.

గురుబుధచంద్రానవమే కులవంశవివర్ధనం కుర్యుః,
• ఆచార్యం బహుమిత్రం నృపతిం బహుసాధనోపేతమ్. 71

చంద్రబుధగురువులు భాగ్యమందుండిన కులమును వంశమును వృద్ధిసేయువాఁడు, శ్రేష్ఠుఁడు, అనేకమిత్రులు గలవాఁడు, అనేకసాధనములు గలవాఁడు అగును.

మాతృసపత్నీజనకం ప్రముదితమానాన్వితం ప్రచురమిత్రం,
కుర్వంతి సామశీలం భృగుబుధచంద్రానరంభాగ్యే. 72

చంద్రబుధశుక్రులు భాగ్యమందుండిన సవతితల్లి గలవాఁడు, అభిమానము గలవాఁడు, మిత్రబహుళము గలవాఁడు, ఓర్మిగలవాఁడు అగును.

శశిబుధసౌరానవమే క్రూరాచారం సువిక్రమం మలినం,
జనయంతి కుత్సితధియం సంగ్రామపరాఙ్ముఖం దీనమ్. 73

చంద్రబుధశనులు భాగ్యమందుండిన క్రూరుఁడు, పరాక్రమము మాలిన్యము గలవాఁడు, కుబుద్ధి గలవాఁడు, యుద్ధమున భీతినొందువాఁడు, దీనుఁడు అగును.

చంద్రబృహస్పతిశుక్రా నవమే యస్యేహజాయమానస్య,
సభవతి మహీపతుల్యో నృపతికులే భూపతిశ్చైవ. 74

చంద్రగురుశుక్రులు భాగ్యమందుండఁగా రాజకులమందు బుట్టినవో ప్రభు వగును. అన్యకులమందు బుట్టిన తత్తుల్యుఁ డగును.

శశిగురుసౌరానవమే కుర్వంతి నరం ప్రియాలాపం,
సత్యవ్రతం సుశీలం విఖ్యాతం సర్వశాస్త్రకుశలంచ. 75

చంద్రగురుశనులు భాగ్యమందుండిరేని ప్రియముగ బలుకువాఁడు, సత్యమాడు వాఁడు, యోగ్యమైన స్వభావము ఖ్యాతి గలవాఁడు, సర్వశాస్త్రములను దెలిసినవాఁ డగును.

శుక్రేందుయమానవమే కృషివృత్తిం యోగిపోషణానురతం,
కుర్యుర్మనుజ మపాయం నృపకృత్యం లోకవిఖ్యాతమ్. 76

చంద్రశుక్రశనులు భాగ్యమందుండిరేని కృషిచే జీవించువాఁడు, యోగులను పోషించువాఁడు, రాజకార్యములను సేయువాఁడు, లోకమందు ఖ్యాతిగలవాఁడు అగును.

తేజస్వినం విశోకం విద్వాంసం వాక్స్థిరం విశిష్టంవా,
కుజబుధజీవానవమే కుర్వంతి చ మండలాధిపతిమ్. 77

కుజబుధగురువులు భాగ్యమందుండిరేని తేజస్సుగలవాఁడు, శోకహీనుఁడు, విద్వాంసుఁడు, ధనికుఁడు, మండలాధిపతి యగును.

బహువిషయపతిం ఖ్యాతం నరేంద్రసత్కారసత్కృతం చండం,
కుజబుధశుక్రాభాగ్యే కుర్వంతి నరం సతాం సత్యమ్. 78

కుజబుధశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేని అనేకదేశముల కధిపతియు ఖ్యాతి నొంద లైన సుగుణయుక్తుఁ డగును.

పరవంచనానునిపుణం తమోఽధికం సర్వశాస్త్ర మతిబాహ్యం,
బుధభౌమయమానవమే కుర్యుః పరతర్కసంమూఢమ్. 79

కుజబుధశనులు భాగ్యమందుండిరేని పరులను వంచనసేయువాఁడు, కోపము గలవాఁడు, శాస్త్రముల నెఱుంగనివాఁడు అగును.

బుధగురుశుక్రాభాగ్యే జనయంతి నరం సురోపమం విశదం,
విఖ్యాతం నరనాథం విద్వాంసం ధర్మశీలంచ. 80

బుధగురుశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేని దేవతలు ఉపమగాఁగలవాఁడు, ఖ్యాతి మొదలైన ఉత్తమగుణయుక్తుఁ డగును.

శుక్రశనైశ్చరశశిజా నవమస్థా జాతకం ప్రకుర్వంతి,
మేధావినం ప్రకాశం సురుచిరవాక్యం సుఖోపేతమ్. 81

బుధశుక్రశనులు భాగ్యమందుండిరేని ధారణార్హమైన బుద్ధి మొదలైన సుగుణయుక్తుఁ డగును.

శనిశుక్రాసురగురవో భాగ్యగృహస్థా నరం ప్రకుర్వంతి,
ప్రచురాన్నపానవిభవం సుభగం సుఖినం సురూపంచ. 82

గురుశుక్రశనులు భాగ్యమందుండిరేని ప్రబల ఐశ్వర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

నాల్గుగ్రహములు భాగ్యస్థానమందుండ గలుగుఫలమును జెప్పుచున్నాఁడు:—

రవిచంద్రభౌమిశశిజా జన్మనిభాగ్యర్క్షగానరం కుర్యుః,
ధనినం విద్యాకుశలం సుభగం నృపసంమతం చైవ. 83

రవిచంద్రకుజబుధులు భాగ్యస్థానమందుండిరేని ధనికుఁడు, విద్యలయందు నేర్పుగలవాఁడు, సౌందర్యముగలవాఁడు, రాజప్రియుఁడు అగును.

శుక్రేందుభౌమరవయో మాయాచతురం స్వదారసంతుష్టం,
జనయంతి సదాభాగ్యే పురుషం బహునీచకర్మాణమ్. 84

రవిచంద్రకుజశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేని మాయసేయువాఁడు, భార్యను తృప్తిపఱచువాఁడు, నీచకర్మలు సేయువాఁడు అగును.

శశిసురగురుబుధరవయో జన్మని భాగ్యర్క్షమాశ్రితాః కుర్యుః,
పురుషం ప్రధాన మచలం నరేంద్రపూజ్యం తథాదృష్టమ్. 85

రవిచంద్రబుధగురులు భాగ్యమందుండిరేని శ్రేష్ఠుఁడు, స్థిరుఁడు, రాజులచే సత్కరింపఁబడువాఁడు అగును.

చంద్రబుధశుక్రరవయో ధనేశ్వరం ధార్మికం సమృద్ధంచ,
జనయంతి నవమసంస్థాః పురుషం ప్రియవాదినం శాంతమ్. 86

రవిచంద్రబుధశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేని ధనికుఁడు, ధార్మికుఁడు, ప్రియవాది, శాంతుఁడు అగును.

తరణిబుధచంద్రసౌరా జన్మని నవమాశ్రితా నరం కుర్యుః,
ధనినం యశ స్సమేతం విద్యాకుశలం సువాక్యంచ. 87

రవిచంద్రబుధశనులు నవమస్థానమున నుండిరేని ధనము యశస్సు విద్య సౌష్ఠవమైనవాక్యములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రవిగురుబుధభూతనయా జన్మని నవమే నరం ప్రకుర్వంతి,
దేవపితృపూజనపరం సమృద్ధదారం గుణోపేతమ్. 88

•రవికుజబుధగురువులు భాగ్యమందుండిరేని దేవబ్రాహ్మణభక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శుక్రజ్ఞభౌమసూర్యా నవమే జనయంతి నిష్ఠురం సుభగం,
సాహసనిరతం విధనం రిపుపక్షక్షపితవిభవంచ. 89

రవికుజబుధశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేని పరుషవాక్యములు బలుకువాఁడు, సాహసము గలవాఁడు, నిర్ధనుఁడు, శత్రువులచే నశింపఁ జేయఁబడిన ఐశ్వర్యముగలవాఁడు అగును.

రవిసౌరిచాంద్రిభౌమా నవమే యస్యేహజాయమానస్య,
సభవతి పరదారరతో వినష్టశోక స్సదాదీనః. 90

రవికుజబుధశనులు భాగ్యమందుండిరేని పరదారాసక్తి గలవాఁడు, దుఃఖము గలవాఁడు, దీనుఁడు అగును.

శుక్రగురుభౌమరవయో లోకే ద్వేష్యం పిపాసార్తం,
జనయంతి నవమసంస్థాః కన్యానాం దూషకం చపలచిత్తమ్. 91

రవికుజగురుశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేని లోకద్వేషి, పిపాసచే పీడితుఁడు, చపలచిత్తుఁడు అగును.

గురుభౌమసౌరసూర్యా నవమే సుఖవర్జితం సదోద్యుక్తం,
జనయంతి నరంచండం విక్రమయుక్తం మహాసత్వమ్. 92

రవికుజగురుశనులు భాగ్యమందుండిరేని సుఖములేనివాఁడు, ఎల్లప్పుడు ఉద్యుక్తములు సేయువాఁడు, శూరుఁడు, పరాక్రమము గలవాఁడు, సత్వగుణమున్ను గలవాఁడగును.

రవిబుధజీవసితా స్స్యు ర్నవమే యస్యేహజాయమానస్య,
సభవ త్యుత్తమపురుషో ధనకనకైశ్వర్యసంపన్నః. 93

రవిబుధగురుశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేని ఉత్తమపురుషుఁడు, ధనము మొదలైన ఐశ్వర్యయుక్తుఁ డగును.

భానుజరవిబుధగురవో నవమే జనయంతి మానవం నిధనం,
పాపం పరదారరతం విద్విష్టం నీచకర్మాణమ్. 94

రవిబుధగురుశనులు భాగ్యమందుండిరేని ధనికుఁడు, పాపకర్మరతుఁడు అగును.

బుధరవిజరవిసితా స్స్యు ర్భాగ్యస్థానే నరం సుభగం,
జనయంతి ధనసమేతం సత్యరతం లోకవిఖ్యాతమ్. 95

రవిబుధశుక్రశనులు భాగ్యమందుండిరేని సౌందర్యము ధనము సత్యము ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రవిగురుసితభానుసుతా జన్మని నవమర్క్షగా నరం కుర్యుః,
సత్యవ్రతం సువాక్యం గురుద్విజాతిథిషు భక్తమ్. 96

రవిగురుశుక్రశనులు భాగ్యమందుండిరేని సత్యమాడువాఁడు, దేవబ్రాహ్మణభక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

చంద్రజ్ఞకుజసురేజ్యా జనయంతి నరం పరిచ్ఛదసమృద్ధం,
బాల్యే మాతృవియుక్తం ధనాన్వితం సంస్థితాభాగ్యే. 97

చంద్రకుజబుధగురులు భాగ్యమందుండిరేని గృహాదిసమృద్ధి గలవాఁడును, బాల్యముననే మాతృవియోగము గలవాఁడు, ధనికుఁడు నగును.

భౌమసితశశిజచంద్రా భాగ్యే జనయంతి తాపసం ఖ్యాతం,
వాగ్మిన మతిదాతారం పరలోకపరం మహాప్రాజ్ఞమ్. 98

చంద్రకుజబుధశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేవి తపస్సుసేయువాఁడు, ఖ్యాతిగలవాఁడు, వాచాలకుఁడు, అతిదాత, మహాప్రాజ్ఞుఁడు, పరులయం దాసక్తి గలవాఁడు అగును.

రవిజబుధచంద్రభౌమా జనయంతి నరం పరాఙ్ముఖం దీనం,
క్షుద్రం మాయాచతురం పరదారరతం స్థితాభాగ్యే. 99

చంద్రకుజబుధశనులు భాగ్యమందుండిరేని పరాఙ్ముఖుఁడు, దీనుఁడు, పరదారాసక్తి మొదలైన పాపకర్మరతుఁడగును.

భౌమేందుశుక్రజీవా నృపవంశకరం ప్రధాన మతిశూరం,
విద్యాధనసుసమృద్ధం విఖ్యాతం లోకసంమతంచైవ. 100

చంద్రకుజగురుశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేని శౌర్యముగలవాఁడు, విద్యాధనము మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

శశివక్రార్కిసురేజ్యా జనయంతి నరం పిపాసార్తం,
కలహప్రియంచ నవమే సౌభాగ్యపరిచ్ఛదాతీతమ్. 101

చంద్రకుజగురుశనులు భాగ్యమందుండిరేని పిపాసచే పీడితుఁడు, కలహము సేయువాఁడు, గృహములు మొదలైనవి లేనివాఁడు అగును.

చంద్రారభానుజసితా నవమే జనయంతి నిష్ఠురం పాపం,
మాయావినంచ పురుషం శౌచాచారై ర్విహీనంచ. 102

చంద్రకుజశుక్రశనులు భాగ్యమందుండిరేని పరుషవాక్యములు గలవాఁడు, పాపకర్మాసక్తి గలవాఁడు, అనాచారము సేయువాఁడు అగును.

సితగురుశశిజశశాంకా జన్మని భాగ్యర్క్ష మాశ్రితాధనినం,
జనయంతి ధర్మసక్తం నరంకలాసు ప్రసిద్ధంచ. 103

చంద్రబుధగురుశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేని ధనికుఁడు, ధర్మాసక్తిగలవాఁడు, విద్యలయందు ప్రసిద్ధుఁడు అగును.

ప్రాజ్ఞం నృపతిం కులజం ప్రధాన మతివిత్తసంయుతం కాంతం,
సౌమ్యేందుశుక్రజీవా జనయంతి నరంతు విఖ్యాతమ్. 104

చంద్రబుధగురుశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేని ప్రాజ్ఞుఁడు, రాజు, సత్కుల ప్రసూనుఁడు, శ్రేష్ఠుఁడు, ధనము మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

గురుసౌమ్యశుక్రచంద్రా భాగ్యేయుక్తా ప్రజాయమానస్య,
యస్య సభాగ్యేయుక్తో లోకే పురుషోత్తమో జ్ఞేయః. 105

చంద్రబుధగురుశుక్రులు భాగ్యమందుండిరేని ప్రబలభాగ్యవంతులై లోకమందు శ్రేష్ఠు లగుదురు.

భానుజబుధగురుచంద్రా జనయంతి నరం సునేత్రయుక్తం చ,
భాగ్యస్థితా స్సమృద్ధం నీతిజ్ఞం చారువేషం చ. 106

చంద్రబుధగురుశనులు భాగ్యమందుండిరేని సునేత్రములు గలవాఁడు, సర్వసమృద్ధి గలవాఁడు, నీతి నెఱింగినవాఁడు, సుందరమైన అలంకారమును జేసుకొను వాఁడు అగును.

శనిశుక్రబుధశశాంకా జన్మని భాగ్యస్థితా నరం కుర్యుః,
మేధావినం ప్రచండం జననీతివిశారదం ధన్యమ్. 107

చంద్రబుధశుక్రశనులు భాగ్యమందుండిరేని ధారణార్హమైన బుద్ధిగలవాఁడు, తీక్ష్ణమైనవాఁడు, నీతిజ్ఞుఁడు, ధన్యుఁడు అగును,

చంద్రశనిశుక్రజీవా జన్మని నవమస్థితాః ప్రకుర్వంతి,
మాయావినం ప్రచండం నరేన్ద్రజేయం నరంధీరమ్. 108

చంద్రగురుశుక్రశనులు భాగ్యమందుండిరేని మాయాయుక్తుఁడు, ధైర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

భౌమజ్ఞసూరిశనయో నవమస్థానోపగా నరం కుర్యుః,
రిపుపక్షపరిక్షీణం రణప్రచండం సుధీరంచ. 109

కుజబుధగురుశనులు భాగ్యమందుండిరేని శత్రువులను నశింపఁజేయువాఁడు, రణమందు శౌర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

భౌమజ్ఞశుక్రశనయో దశానుగతం సుశీలంచ,
జనయంతి నవమసంస్థా ధనయుక్తం భక్తియుక్తంచ. 110

కుజబుధశుక్రశనులు భాగ్యమందుండిరేని సత్స్వభావము గలవాఁడు, ధనము భక్తి గలవాఁడు (దశానుగతం అనఁగా బాల్యాద్యవస్థలయందు యథాక్రమమైన సౌఖ్యమును బొందినవాఁడనుట) అగును.

భౌమభృగుజీవరవిజా జనయంతి నరంధనైః పరిత్యక్తం,
క్షుద్రం దయావిరహితం విహీనసత్వం స్థితా భాగ్యే. 111

కుజగురుశుక్రశనులు భాగ్యమందుండిరేని నిర్ధనుఁడు, నిర్దయ మొదలైన పాపగుణయుక్తుఁ డగును.

త్రిచతుః పంచఖగేంద్రా స్తథాచ షట్సప్తసంస్థితా భాగ్యే,
ప్రాత్యయికం ధనవంతం కుర్యు ర్నృపతిం చ బుధసహితాః. 112

మూఁడు నాలుగు ఐదు. ఆరు ఏడు. గ్రహములు కలసి భాగ్యస్థానమందుండిరేని విశ్వాసముగలవాఁడు, ధనవంతుఁడు అగును. బుధునితో గలసియుండిరేని (అనఁగా శుభాధికము గలిగియుండెనేని) ప్రభువగును.

జనయంతి భాగ్యసంస్థా గురుసౌమ్యవివర్జితా గ్రహాః పురుషం,
వ్యాధిప్రాయమకాంతం జనహీనం బంధనార్త మతిదీనమ్. 113

బుధగురులుగాక తక్కిన గ్రహములు భాగ్యస్థానమందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు వ్యాధియుక్తుఁడు, కాంతిలేనివాఁడు, జనహీనుఁడు, బంధనమువలన పీడితుఁడు, దైన్యమును బొందువాఁడు అగును.

ఉక్తం బహుప్రకారం భాగ్యగృహే బాదరాయణాదికృతం,
గ్రహయోగేక్షణభావై ర్విచింత్య బుధ్యావదేవనృత్. 114

భాగ్యభావమును గురించి బాదరాయణాదులచే జెప్పఁబడిన ప్రకారభేదము లన్నియు నాచే జెప్పఁబడినవి. గ్రహయోగమును దృష్టిని భావాదులను బుద్ధిచేత నాలోచించి తదితరముల నాలోచించఁదగినది.

ఇతి ద్వాత్రింశోऽధ్యాయః.

కర్మచింతయను ముప్పదిమూఁడవ యధ్యాయము.

లగ్నాద్దశమేరాశౌ కర్మఫలం యత్ప్రకీర్తితం మునిభిః,
రాశిగ్రహస్వభావైర్గ్రహదృష్ట్యా తదహమపి వక్ష్యే. 1

జన్మలగ్నమునకు దశమస్థానమగు కర్మస్థానమువల్లనుంచి మునులచేత రాశి గ్రహ స్వభావములచేతను గ్రహదృష్టి మొదలుగాఁగలవానిచే యేఫలములు జెప్పఁబడినవో ఆఫలములను జెప్పఁబోవుచున్నాను.

హోరేందోర్వ్బలయోగాద్యో దశమస్తత్స్వభావజం కర్మ,
తస్యాధిపపరివృద్ధ్యా వృద్ధిర్జ్ఞేయాన్యథా హీనః. 2

లగ్నచంద్రులలో నెవరు బలవంతులో వానికి దశమస్థానము కర్మస్థానమని దెలుసుకొని ఆదశమస్థానస్వభావము ననుసరించి కర్మ తెలియఁదగినది. ఆదశమస్థానాధిపతి బలవంతుఁడై యుండెనేని కర్మయొక్క వృద్ధి తెలియఁదగినది. బలహీనముగ నుండెనేని హీనము తెలియఁదగినది.

జాంగల మథవానూపం తథోభయంవా గృహం పరీక్షేత,
గ్రామ్య మథారణ్యంవా సౌమ్యర్క్షం పాపభవనంవా. 3

దశమస్థానము విషరాశియో (వృశ్చికము) జలరాశియో (కర్కటక మీనములు) ఉభయచరరాసులో (ధనుర్మకరములు) గ్రామ్యములో (మేష వృషభ మిథున కన్య తులకుంభములు) ఆరణ్యమో (సింహము) శుభక్షేత్రములో పాపక్షేత్రములో అనువిషయము ఆలోచించవలయును.

ద్విపదచతుష్పదరూపం సరీసృపంవా తథోభయంచైవ,
యద్రూపం తద్భవనం యాదృశకం యత్స్వభావం చ. 4

ద్విపద చతుష్పద కీటక ఉభయవిధరాసులలో దశమస్థానము ఏరూపము ఏస్వభావము అయినదో ఆస్వభావము ఆరూపము గలదని తెలియఁదగినది. ఉభయములనఁగా ధనుర్మకరములని తెలిసికొనుఁడు.

ప్రవదే త్తత్సమదేశే ప్రాప్తిం నరస్య తత్సదృశీం,
తస్మాద్దశమం భవనం ప్రసవే బుధ్యేత యత్నేన. 5

పూర్వము చెప్పఁబడిన ద్విపదాదిరాసులకు సమమైన ప్రదేశమందు తత్సదృశమైన కర్మప్రాప్తి గలుగును గాన దశమస్థానమును ప్రయత్నముచే నాలోచించతగినది.

దశమే నక్షత్రపతే ర్లగ్నా త్పురుషస్య కర్మసంభవతి,
సర్వారంభే సిద్ధిం వినిర్దిశే త్తస్య జాతస్య. 6

లగ్నమువల్లనుంచి లేక చంద్రలగ్నమువల్ల దశమస్థానము ననుసరించి సర్వారంభసిద్ధిని తెలియఁదగినది.

ద్వ్యంతరయోగాధ్యాయే కథితం కర్మస్థితై ర్గ్రహై ర్లగ్నాత్,
చంద్రా దత్రవిశేషో గ్రహై స్థితై ర్వ్యక్తమిహ వక్ష్యే. 7

ద్వ్యంతరయోగాధ్యాయమందు లగ్నమువల్లనుంచి దశమస్థానమందున్న గ్రహఫలములు చెప్పఁబడినవి. చంద్రలగ్నమువల్లనుంచి దశమస్థానస్థిత గ్రహఫలమును స్పష్టముగునట్లు చెప్పఁబోవుచున్నాను.

చంద్రా ద్దశమే సూర్య స్సిద్ధారంభం ధనై స్సమృద్ధంచ,
జనయ త్యుత్తమసత్వం నృపతి ముదగ్రం జనాశ్రయం పుష్టమ్. 8

చంద్రలగ్నమువల్లనుంచి దశమస్థానమందు సూర్యుఁడుండెనేని ప్రసిద్ధమైన కార్యారంభములు గలవాఁడు, ధనము సాత్వికము మొదలైనవి గలవాఁడగును. (చంద్రస్థితరాశివల్లనుంచి దశమస్థానమందు) అనువాక్యములు సర్వత్ర తెలియఁదగినది.

భౌమ స్సాహసనిరతం ప్రత్యంతనివాసినం విషయలుబ్ధం,
క్రూరం నిషాదచరితం జనయతి దశమే స్థితః పురుషమ్. 9

కుజుఁడుండెనేని సాహసము గలవాఁడు, గ్రామాంతమందు నివసించువాఁడు, క్రూరుఁడు, స్వరభేదముల నెఱింగినవాఁడు, విషయములయం దాసక్తిలేనివాఁడు అగును.

విద్వాంసం ధనవంతం బహుశ్రుతం నృపతిపరమతం ఖ్యాతం,
జనయతి సౌమ్యో దశమే పురుషం బహుశిల్పినం ప్రాజ్ఞమ్. 10

బుధుఁడుండెనేని విద్వాంసుఁడు, ధనికుఁడు, సద్గోష్ఠిగలవాఁడు, రాజప్రియుఁడు, ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

గురురపి దశమస్థానే సిద్ధార్థం ధార్మికం ధనసమృద్ధం,
జనయ త్యుత్తమచరితం నరేంద్రసచివం నరం ఖ్యాతమ్. 11

బృహస్పతి యుండెనేని ధార్మికుఁడు, ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శశినో దశమే శుక్ర స్సుభగం లలితంచ విత్తవంతంచ,
జనయతి సిద్ధారంభం ధనినం నృపపూజితం పురుషమ్. 12

చంద్రునకు దశమస్థానమందు శుక్రుఁడుండెనేని సౌందర్యము ధనము ప్రసిద్ధమైన కార్యారంభములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సౌరో వ్యాధితదేహం నిఃస్వం దుఃఖాన్వితం ప్రజాహీనం,
కర్మసు నిత్యోద్విగ్నం జనయతి దశమే స్థితఃపురుషమ్. 13

శనియుండెనేని వ్యాధియుక్తుఁడు, నిర్ధనుఁడు, దుఃఖము మొదలైనవి గలవాఁడు, కర్మలయందు భయస్వభావము గలవాఁడు అగును.

భాను ర్భౌమసమేతః కర్మకరాన్ కామశోకమదబహులాన్,
జ్యోతిర్విదః ప్రకుర్యా ల్లాక్షణికాం స్తార్కికాం శ్చాపి. 14

చంద్రునకు దశమస్థానమందు రవికుజులుండిరేని కార్మికుఁడు, ప్రబలకామము శోకము మదము గలవాఁడు, జ్యోతిశ్శాస్త్రము ఛందశ్శాస్త్రము తర్కశాస్త్రము మొదలైనవి తెలిసినవాఁడగును.

సూర్య స్సౌమ్యసమేతో వస్త్రాలంకారభాగినం వణిజం,
జనయతి మేషూరణగః పురుషం జలజీవినం వాఽపి. 15

రవిబుధులుండిరేని వస్త్రాదులచేత నలంకరింపఁబడువాఁడు, వర్తకము మొదలైనవి సేయువాఁడగును.

జీవసహాయ స్సూర్య స్సిద్ధారంభా న్నరేంద్రమాన్యాంశ్చ,
జనయతి దశమే పురుషా న్వీరా న్స్యాగా న్సువిఖ్యాతాన్. 16

రవిగురులు యుండిరేని ప్రసిద్ధమైన ఆరంభములు గలవాఁడు, రాజమాన్యుఁడు, పరాక్రమము మొదలైన గుణయుక్తుఁడగును.

సూర్యసహాయ శ్శుక్రో దశమే స్వజనాశ్రితం నరంకురుతే,
స్త్రీసంశ్రయా త్సమృద్ధం సుభగం నృపవల్లభం చాపి. 17

రవిశుక్రులుండిరేని స్వజనుల నాశ్రయించువాఁడు, స్త్రీల నాశ్రయించుటచేత గలిగిన విభవము గలవాఁడు, రాజప్రియుఁడు అగును.

సూర్య స్సవిపుత్రసహితో దశమే వధబంధభాగినం భృతకం,
జనయతి దీనం కృపణం చోరై ర్ముషితం ప్రలాపకరమ్. 18

రవిశనులుండిరేని వధను బంధనమును పొందువాఁడు, వేతనముచే జీవించువాఁ

డు, దీనుఁడు, కృతఘ్నుఁడు, చోరులచేత నపహరింపఁబడిన ధనికుఁడు, విరివిగ మాటలాడువాఁడు అగును.

భౌమ స్సౌమ్యజనహితో జనయతి దశమే నరం బహున్నశంసం,
అస్త్రకలావేత్తారం కౌశల మతిజీవినం మహాశూరమ్. 19

కుజబుధులు దశమమందుండిరేని ఘాతసేయువాఁడు, అస్త్రవిద్య నెఱింగినవాఁడు, నేర్పుగలవాఁడు, దీర్ఘాయువు శౌర్యము గలవాఁడగును.

భౌమ స్సురగురుసహితో దశమే కురుతే బలస్య నేతారం,
మిత్రేభ్యో లబ్ధధనం తదాశ్రయాజీవితం ధన్యమ్. 20

కుజగురులుండిరేని బలయుక్తుఁడు, మిత్రులవలన పొందఁబడిన ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

జనయతి విదేశనిరతం కాంచనయుక్తాదిభి ర్వ్యవహారైర్వా,
భౌమ శ్శుక్రసమేతో దశమే స్త్రీసంశ్రయాద్వాఽపి. 21

కుజశుక్రులుండిరేని సువర్ణాదివ్యాపారముచే విదేశమందుండువాఁడు, లేక స్త్రీల యొక్క ఆశ్రయముచేతనైన విదేశరతుఁడగును.

భౌమ స్సౌరసహాయో జనయతి దశమే స్థితో నరం ప్రసవే,
సాహసశీలం క్షుద్రం కర్మాయుక్తం రుజాసహితమ్. 22

కుజశనులుండిరేని సాహసముగలవాఁడు, నీచుఁడు, నిత్యకర్మలయం దాసక్తి లేనివాఁడు, రోగియుక్తుఁడు అగును.

సధనం నరేంద్రపూజ్యం ధర్మిష్ఠం బృందనాయకం ఖ్యాతం,
జీవ స్సౌమ్యసహాయో జనయతి మేషూరణే పురుషమ్. 23

బుధగురులుండిరేని ధనికుఁడు, రాజపూజ్యుఁడు, ధార్మికుఁడు, సేనానాయకుఁడు, ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సౌమ్య శ్శుక్రసహాయో జనయతి దశమే సుహృజ్జనోపేతం,
విద్యాస్త్రీధనసౌఖ్యం నృపసచివం విషయనాథంవా. 24

బుధశుక్రులు దశమమందుండిరేని మిత్రయుక్తుఁడు, విద్య స్త్రీధనములచే సౌఖ్యమునొందువాఁడు, మంత్రి, సర్వవిషయముల నెఱింగినవాఁడు అగును.

సౌమ్య స్సౌరిసహాయో మృద్భాండకరం కరోతి దశమస్థః,
ఖ్యాతం విద్యాచార్యం పుస్తకలిపిలేఖ్యకారంచ. 25

బుధళనులుండిరేని కుండలు సేయువాఁడు, ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

వచసాంపతి స్సితయుతః కర్మణి కురుతే నరేంద్రవరభృత్యం,
బ్రాహ్మణపతిం విశోకం విద్యాచార్యం సమర్థంచ. 26

గురుశుక్రులు కలసి దశమమందుండిరేని రాజాధిరాజు, బ్రాహ్మణాధిపతి, శోకహీనుఁడు, విద్యాచార్యుఁడు, సమర్థుఁడు అగును.

సురరాజగురు స్సార్కి ర్దశమే నీచం పరోపకారరతం,
కురుతే ప్రవృద్ధచేష్టం స్థిరాస్పదం సుస్థిరారంభమ్. 27

గురుశనులుండిరేని నీచుఁడు, పరోపకారుఁడు, స్థిరస్థానము గలవాఁడగును.

శుక్ర స్సౌరసహాయ శ్చిత్రకరం గంధజీవినం వైద్యం,
జనయతి దశమే పురుషం నీలకరం చూర్ణకారంచ. 28

శుక్రశనులుండిరేని చిత్రపుపనులు సేయువాఁడు, పరిమళద్రవ్యములచే జీవించువాఁడు, వైద్యుఁడు, నల్లనైన హస్తముగలవాఁడు అగును.

రవిభౌమచంద్రపుత్రా శ్చంద్రా ద్దశమస్థితా నరం ధన్యం,
జనయం త్యుత్తమపురుషం నృపతిసమం సర్వజనపూజ్యమ్. 29

జననకాలమున చంద్రలగ్నమునకు దశమస్థానమున రవిచంద్రకుజులుండిరేని ధన్యుఁడు, రాజసముఁడు, సర్వజనపూజ్యుఁడు అగును.

రవిభౌమదేవపూజ్యా దశమస్థానే నరం సుభగం,
శత్రూణాం హంతారం జనయంతి సమృద్ధిసంయుక్తమ్. 30

రవికుజగురులుండిరేని సౌందర్యముగలవాఁడు, శత్రువులను నశింపఁజేయువాఁడు, సర్వసమృద్ధి గలవాఁడు అగును.

చంద్రా ద్దశమే భాను ర్భూపుత్రో భార్గవశ్చ జనయంతి,
క్రూరం సాహసనిరతం పురధనకరణేఽతినిపుణమతిమ్. 31

రవికుజశుక్రులుండిరేని క్రూరుఁడు, సాహసముగలవాఁడు, పురధనకరణమందు నేర్పుగలవాఁడు అగును.

భానుజరవిభూపుత్రా దశమస్థాః క్రూరకర్మనిరతంతు,
ఉత్పాదయంతి మనుజం మూఢం పాపం దురాచారమ్. 32

రవికుజశనులుండిరేని క్రూరకర్మలను సేయువాఁడు, మూఢుఁడు, పాపుఁడు, దురాచారము గలవాఁడు అగును.

రవిబుధగురవో దశమే విద్వాంసం రూపసంయుక్తం,
ఉత్పాదయంతి పురుషం ధర్మిష్ఠం బంధువల్లభం చైవ. 33

రవిబుధగురులుండిరేని విద్వాంసుఁడు, సౌందర్యయుక్తుఁడు, ధార్మికుఁడు, బంధుప్రియుఁడు అగును.

బుధసూర్యభార్గవసుతా యశస్వినం ధార్మికం విగతరోషం,
జనయంత్యపరాభూతం సౌభాగ్యపరిచ్ఛదసమృద్ధమ్. 34

రవిబుధశుక్రులుండిరేని యశస్సుగలవాఁడు, ధార్మికుఁడు, గృహావస్తువాహనాది సమృద్ధిగలవాఁడగును.

రవిబుధశనయో దశమే క్రూరం చపలం నరం విశీలంచ,
ఉత్పాదయంతి నియతం శస్త్రాగ్నిపరిక్షతాంగంచ. 35

రవిబుధశనులుండిరేని క్రూరుఁడు, చపలుఁడు, దుష్టస్వభావము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రవిభృగుజదేవపూజ్యా దశమస్థానోపగా నరంకుర్యుః,
సుభగం విద్యాప్తధనం ధర్మరతం భోగభాగినం నిత్యమ్. 36

రవిగురుశుక్రులుండిరేని సుభగుఁడు, విద్యామూలముగ ధనికుఁడు, ధర్మమార్గవర్తి, భోగము ననుభవించువాఁడు అగును.

త్రిదశగురుమందసూర్యా దశమేయుక్తా నరం ప్రకుర్వంతి,
ప్రాయేణ లోకమాన్యం చారిత్రవిలోపినం ధీరమ్. 37

రవిగురుశనులుండిరేని మాన్యుఁడు, అప్రసిద్ధుఁడు, ధైర్యముగలవాఁడు నగును.

భార్గవరవిభానుసుతా దశమస్థానోపగా నరం కుర్యుః,
లోభాన్విత మతిచపలం సమస్తజనవిప్రయుక్తంచ. 38

రవిశుక్రశనులుండిరేని లోభగుణము గలవాఁడు, చపలుఁడు, విరోధము సేయువాఁడు అగును.

భౌమేందుజసురపూజ్యా ధర్మిష్ఠం బహుకుటుంబపరివారం,
జనయంతి దశమసంస్థా విద్యాధనభాగినం పురుషమ్. 39

కుజబుధగురువులు దశమమందుండిరేని ధార్మికుఁడు, కుటుంబవృద్ధి పరివారము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శోభనశిల్పాభిరతా స్మాలాకారా స్సువర్ణకారాంశ్చ,

కుర్యు ర్బుధభృగువక్త్రా దశమస్థా స్సర్వలోకదయితాశ్చ. 40

కుజబుధశుక్రులుండిరేని శుభకర్మలయందైన చిత్తరువులయందు నేర్పుగలవాఁడు, పుష్పమాలికలు సేయువాఁడు, సువర్ణము సేయువాఁడు అగును.

భౌమబుధసూర్యపుత్రా జనయంతి తథా సధర్మశీలంచ,
నిద్రానిరతం ప్రఖలం దశమస్థానోపగా నరం మలినమ్. 41

కుజబుధశనులుండిరేని అధర్మస్వభావము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

భార్గవసురేజ్యభౌమా దశమస్థానాశ్రితానరా న్కుర్యుః,
ధనసంయుక్తా న్శూరా న్దేవద్విజపూజనానురతాన్. 42

కుజగురుశుక్రులుండిరేని ధనము శౌర్యము దేవబ్రాహ్మణభక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

విద్యాధనజనహీనా న్కుపురుషా న్సౌఖ్యవర్జితా న్వికలాన్,
జీవాంగారకసౌరా దశమే కుర్యు ర్నరా న్నీచాన్. 43

కుజగురుశనులుండిరేని విద్య ధనము జనము మొదలైనవి లేనివాఁడు, కుత్సితుఁడు, సౌఖ్యహీనుఁడు, నీచుఁడు అగును.

సచివా నుత్తమపురుషా న్స్వజనధర్మరతాంశ్చ ధనినశ్చ,
భౌమభృగుసూర్యపుత్రాః కుర్వంతి నరా ననేకకర్మరతాన్. 44

కుజశుక్రశనులుండిరేని మంత్రి, ఉత్తముఁడు, ధార్మికుఁడు, ధనికుఁడు అగును.

శుక్రబృహస్పతిసౌమ్యా దశమే పురుషస్య శుక్రరాశిస్థాః,
బహువిధ మిష్టం కుర్యు ర్వ్యాధిం చాప్యన్యగృహసంస్థాః. 45

బుధగురుశుక్రులు శుక్రక్షేత్రమగు దశమస్థానమందుండిరేని అనేకశుభములను పొందువాఁడగును. అన్యక్షేత్రమగు దశమస్థానమందుండిరేని వ్యాధి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

లిపిలేఖ్యకావ్యనిరతం ధనవంతం బహువిధేయభృత్యంచ,
అటనప్రియం సురూపం బుధగురుసౌరా నరం దశమే. 46

బుధగురుశనులుండిరేని వ్రాయుటయందు కావ్యములయందు నేర్పుగలవాఁడు, ధనికుఁడు, విధేయులైన భృత్యులు గలవాఁడు, తిరుగుటయందు ఆసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

దశమే విజ్ఞానయుతా న్మల్లా న్పరదేశనిరతాంశ్చ,

కుర్యు ద్బుధభృగురవిజాః కర్మోద్యుక్తం సదాశాంతమ్. 47

బుధశుక్రశనులుండిరేని జ్ఞానసంతుఁడు, పరదేశవాసుఁడు, సత్కార్యాసక్తిగలవాఁడు, ఎల్లప్పుడు సేరుశిక్షగలవాఁడు అగును.

విద్వాంసం ధర్మరతం దయాన్వితం సత్యవంతంచ,
భానుజగురుభృగుపుత్రా దశమస్థానోపగా నరం కుర్యుః. 48

గురుశుక్రశనులు దశమమందుండిరేని విద్వాంసుఁడు, ధార్మికుఁడు, దయ మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

ఏవంతాత్ర్యాదిషు వాచ్యం జన్మనిపుంసాం ఫలంహి కర్మోత్థం,
తాత్ర్యాదిగ్రహాసంయోగేఽత్రవిశేష స్తమపి వక్ష్యే. 49

జన్మకాలమున ఈప్రకారము చంద్రలగ్నమునకు దశమమందున్న మూఁడు మొదలుగాఁగల గ్రహములయొక్క ఫలములు చెప్పఁదగినది. అయినను ఈగ్రహయోగములయందుండు విశేషములను విస్తరించి చెప్పఁబోవుచున్నాను.

రవిభౌమబుధసురేజ్యా దశమస్థానోపగా నరం కుర్యుః,
శూరం విక్షతగాత్రం దాతారం సర్వకర్మరతమ్. 50

జననకాలమున చంద్రలగ్నమునకు దశమస్థానమున రవికుజబుధగురులుండిరేని శూరుఁడు, గాయములు గలవాఁడు, దాత, సత్కార్యాసక్తిగలవాఁడు అగును.

వక్రార్కశుక్రసౌమ్యా శ్చంద్రాద్దశమం సమాశ్రితాః ప్రసవే,
కుర్యు ర్నిర్మాల్యకరాన్ లేఖ్యకరాం శ్చాపి చిత్రకర్మకరాన్. 51

రవికుజబుధశుక్రులు దశమమందుండిరేని లేఖనము సేయువాఁడు, చిత్తరువులు వ్రాయువాఁడు అగును.

రవికుజబుధభానుసుతా దశమస్థానస్థితాః ప్రసవకాలే,
ఉత్పాదయంతి పురుషం ధనవాహనవారణోపేతమ్. 52

రవికుజబుధశను లుండిరేని ధనము వాహనములు ఏనుఁగులు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రవిజీవశుక్రసౌమ్యా జనయంతి నభఃస్థితా నరా న్సౌమ్యాన్,
కుత్సితవృత్తినా మపి సుతా న్వరా న్కార్షణోపేతాన్. 53

రవిబుధగురుశుక్రులుండిరేని సౌమ్యుఁడు, కుత్సితుఁడైన తండ్రిగలవాఁడు (అనఁగా తండ్రి దుర్మార్గుఁడు), శ్రేష్ఠుఁడు, వ్యవసాయము సేయువాఁడు అగును.

రవిజీవసౌమ్యసౌరా దశమస్థానస్థితాః కుర్యుః,

పురుషం మాయానిపుణం క్రూరం పరవంచనునారతమ్. 54

రవిబుధగురుశనులుండి రేని కుటిలుఁడు, కూ్రరుఁడు, పరులను వంచనసేయు వాఁడు అగును

రవిసితబుధభానుసుతా శ్చంద్రాద్దశమస్థితా నరం కఠినం,
ఉత్పాదయంతి సుభగం వాగ్మిన మథ కర్షణానురతమ్. 55

రవిబుధశుక్రశనులుండిరేని కాఠిన్యము సౌందర్యము దుష్కృటయం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రవిగురుభార్గవశనయో మేషూరణసంస్థితాః ప్రసవకాలే,
ఉత్పాదయంతి మనుజం ప్రవాసశీలం వివిధచేష్టమ్. 56

రవిగురుశుక్రశనులుండిరేని పరదేశమం దభిలాషగలవాఁడు, అనేకపనులను సేయువాఁడు అగును.

భౌమసితబుధసురేడ్యాజన్మనిదశమర్క్షగానరం నిపుణం,
ఉత్పాదయంతి చతురం శూరం సమరే ప్వధృష్యంచ. 57

కుజబుధగురుశుక్రులు కలసి దశమమందుండిరేని చతురత శౌర్యము గలవాఁడు, యుద్ధమందు ధీరస్వభావయుక్తుఁడు అగును.

భౌమబుధమందగురవో జన్మనిదశమస్థితా నరం మలినం,
జనయంతి నరోద్యుక్తం సంగ్రామే రిపువినాశకరమ్. 58

కుజబుధగురుశనులుండిరేని మాలిన్యము గలవాఁడు, యుద్ధమున శత్రునాశము సేయువాఁడు అగును.

భౌమబుధశుక్రసౌరాః నభఃస్థలే సంశ్రితాః ప్రసవకాలే,
విద్యాబహులం శూరం జనయంతి నరం విశాలాక్షమ్. 59

కుజబుధశుక్రశనులుండిరేని విద్య శౌర్యము. విశాలనేత్రములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

భౌమగురుశుక్రమందా శ్చంద్రా న్మేషూరణర్క్షగాః ప్రసవే,
జనయంతి నరంధీరం కుటుంబయుక్తం ధనోపేతమ్. 60

కుజగురుశుక్రశనులు చంద్రలగ్నమునకు దశమస్థానమందుండిరేని ధైర్యము గలవాఁడు, కుటుంబము ధనము గలవాఁడగును.

బుధగురుభార్గవశనయో జన్మనిదశమస్థితాః కుర్యుః,
పురుషం శాంతమనస్కం సుమేధసం లోకదయితం చ. 61

బుధగురుశుక్రులుండిరేని శాంతము మేధాబుద్ధి గలవాఁడు, జనప్రియుఁడు అగును.

పాపై ర్నభఃస్థలస్థై స్సౌమ్యగ్రహవీక్షితైః ప్రజాయంతే,
వైద్యపురోహితగణకా శ్చండాః పరవంచనానురతాః. 62

చంద్రలగ్నమునకు దశమస్థానమందు పాపగ్రహములుండి శుభగ్రహములచే జూడఁబడెనేని వైద్యుఁడు, పురోహితుఁడు, గ్రామాధిపత్యము సేయువాఁడు, కోపముగలవాఁడు, పరవంచనయం దాసక్తి గలవాఁడు అగును.

ఏతేసమస్తయోగా స్సౌమ్యగ్రహవీక్షితాః ప్రశస్యంతే,
పాపగ్రహదృష్టియుతాః ప్రాయేణ నభద్రకాః ప్రోక్తాః. 63

ఈచెప్పఁబడిన యోగములన్నియు పాపగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ప్రశస్తములైనవై మంగళప్రదములైన వగును. పాపగ్రహదృష్టియుక్తములై యుండెనేని అమంగళప్రదము లైనవగును.

పాపా స్తృతీయషష్ఠా హోరేందుస్థానతో నృణా మిష్టాః,
నేష్టా నిధనాంత్యగతా లగ్నోపగతా విశేషేణ. 64

లగ్నమువల్లనుంచియు చంద్రునివల్లనుంచియు తృతీయషష్ఠములయందు పాపగ్రహములుండిరేని మనుష్యులకు శుభము నిచ్చెదరు. అష్టమద్వాదశములను బొందిరేని అశుభము నిచ్చెదరు. లగ్నమును బొందిరేని అత్యంతాశుభము నిచ్చెదరు.

హోరా శశినో ర్బలవా న్య స్తస్మాత్కర్మభేనవాకథయేత్,
యోబలయుక్తో భావ స్తదధిపతేర్వా ఽఽదిశే ద్వృత్తిమ్. 65

లగ్నచంద్రులలో నెవరు బలవంతులో వానివల్లనైన దశమస్థానము ననుసరించి జాతకునివృత్తి నాలోచించవలెను. లేక ద్వాదశభావములలో నేభావము బలయుక్తమైనదో ఆభావాధిపతి ననుసరించి వృత్తి నాలోచించతగినది.

ఆరామవృద్ధిసేవా కృషిరసవణి గర్కదూతకార్యేణ,
జీవంతి నరానిత్యం మేషగణే దశమరాశిస్థే. 66

జననకాలమున మేషగణము దశమరాశియందుండెనేని ఆరామస్థాపన కృషి మొదలగువానిచే జీవించువాఁడగును. మేషగణమనఁగా దశమభావము జాతకపద్ధతిప్రకారముగ సాధించి ఆభావమునకు సప్తవర్గము జేయవలయును. (లగ్న హోర ద్రేక్కాణ సప్తాంశ నవాంశ ద్వాదశాంశ త్రింశాంశలయొక్క అధిపతులను సాధించవలయుననుట.) ఇట్లు చేయఁగా మేషకుజాధిపత్యముగల వర్గములు సుమారు మూఁడు నాలుగు

ఐదు పచ్చియుండెనేని ఈఫలము జరుగును. ఇట్లే తక్కినవర్గములకును ఆలోచించ వలెయునని భావము.

వృషభగణే దశమస్థే శకటచతుష్పదవిహంగమృగజీవీ,
ధాన్యాదిసంగ్రహేణచ జాంగలదేశేఫలంప్రాయః. 67

వృషభగణము దశమస్థానమందుండెనేని శకటాదులచే జీవించువాఁడగును.

జలవణిజ స్సుసమృద్ధ్యా ముక్తాశంఖప్రవాలభాండైశ్చ,
లిపిగణితలేఖ్యజీవీ నృమిథునవర్గే దశమసంస్థే. 68

మిథునవర్గము దశమమందుండెనేని జలవ్యాపారము (అనఁగా: పడవలు నడుపుట) మొదలైనవానిచే జీవించును.

శస్త్రాగ్నియోనిపోషణముక్తాసంఖ్యోపజీవినం చైవ,
ఆఖేటకవృత్త్యావా కర్కిణవర్గే దశమసంస్థే. 69

కర్కటచంద్రవర్గము దశమమందుండెనేని వేఁట మొదలైన వృత్తులచే జీవించువాఁడగును.

సన్నాహకామణీనాం పాషాణస్వర్ణరూప్యకూటాశ్చ,
కర్షణనిరతా లేయే గోజీవాధాన్యవాణిజకాః. 70

సింహవర్గము దశమమందుండెనేని మణులుచెక్కుట మొదలగు పనులుసేయుట త్రవ్వుట మొదలగువానిచే జీవించును.

శాకటకామణికారా హైరణ్యాగంధవిక్రయేనిపుణాః,
గాంధర్వశిల్పలేఖ్యైః కన్యావర్గే సదావిభవాః. 71

కన్యావర్గము దశమమందుండెనేని శకటాదులు సేయుటయందు నేర్పుగలవాఁడు, తన్మూలకముగ జీవించువాఁడు అగును.

ప్రయోజ్యానుపదేశా ద్ధిరణ్యపరివర్తనాచ్చ మిత్రాచ్చ,
జాయంతేచ మనుష్యా నానావ్యవహారభాగిన స్సతతమ్. 72
వాణిజ్యవిపణిజీవా గోజీవా మహిషజీవా శ్చ,
నానాపణ్యసమృద్ధా స్సలిలోద్భవపణ్యావృత్తయః ఖ్యాతాః. 73
ధనధాన్యమూలవణిజః ఫలమూలకృషీవలాశ్చైవ,
జాయంతే ఘటవర్గే దశమస్థానస్థితే కలావృత్త్యాః. 74

తులావర్గము దశమమందుండెనేని అనేకవిధములైన వ్యాపారమూలకముగను మిత్రమూలకముగను జీవించువాఁడగును.

స్త్రీసంపర్కజవిభవా జాయంతే కర్షణానునిరతాశ్చ,
నిత్యోద్యుక్తా శ్చోరాః పృథివీపతి సేవకాః పాపాః. 75
దేహచికిత్సానిరతా లోహకరా జీవినోఽలిసంజ్ఞర్క్షే,
వర్గే నభస్థలగతే ధాన్యానాం చోపజీవినో నిత్యమ్. 76

వృశ్చికవర్గము దశమమందుండెనేని స్త్రీమూలకముగ ఐశ్వర్యముగలవాఁడు, వ్యవసాయము సేయువాఁడు, చోరుఁడు, రాజసేవకుఁడు, పాపపుపనులు సేయువాఁడు, వైద్యము మొదలైనవానిచే జీవించువాఁడగును.

నృపసచివదుర్గపాలన గోజీవన వాజికాష్ఠశకునైశ్చ,
యంత్రోపస్కరగణితై ర్జీవంతి నరా శ్చికిత్సయా ధనుషః. 77

ధనుర్వర్గము దశమమందుండెనేని రాజమంత్రిత్వము, దుర్గముల పరిపాలన, గోరక్షణ మొదలగువానిచే జీవించువాఁడగును.

దశమే కురంగవర్గే జలపణ్యధనో భవే న్మహావిభవః,
ఖట్వారామారోపణరసాయనై ర్వర్తతే జాతః. 78

మకరవర్గము దశమమందుండెనేని జలమం దుత్పన్నమైన వస్తుమూలకముగ ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శస్త్రప్రదహనప్రభేదై శ్చౌర్యేణచ వర్తతే ఖననవృత్త్యా,
దశమే ఘటధరవర్గే భారవహస్కంధబాహుబలాత్. 79

కుంభవర్గము దశమమందుండెనేని ఛేదించుట గృహములను దహించుట మొదలగు క్రూరవృత్తిచే జీవించువాఁడగును.

శస్త్రాత్సలిలాద్యోనిప్రపోషణాది శ్వవిక్రయాద్వాఽపి,
వర్గే మీనప్రభవే దశమస్థే జాయతే వృత్తిః. 80

మీనవర్గము దశమమందుండెనేని ఆయుధములవల్లను ఉదకములవల్లను కుక్కలపోషణ విక్రయము మొదలైనవానిచే జీవించువాఁడగును.

దివసకరాద్యైస్సంస్థై శ్శశిహోరాభ్యాం భవం త్యాధ్యాః,
పితృమాతృశత్రుహితజన సహజస్త్రీభృత్యవర్గేభ్యః. 81

జననకాలమున లగ్నచంద్రులవల్లనుంచి దశమస్థానమందు రవియుండెనేని తండ్రిమూలకముగను, చంద్రుఁడుండెనేని తల్లిమూలకముగను, కుజుఁడుండెనేని శత్రుమూలకముగను, బుధుఁడుండెనేని మిత్రమూలకముగను, గురుఁడుండెనేని సోదరమూలకముగను, శుక్రుఁడుండెనేని స్త్రీజనమూలకముగను, శనియుండెనేని భృత్యమూలక

ముగను ధనికుఁడగును. (ధనయోగబలము ననుసరించి న్యూనాధికము లాలోచించ వలయు ననుట.)

హోరాగతై ర్ధనగతై రాయగృహస్థై శ్చ చింతయే దర్థం,
బలసంయుతై ర్గ్రహేంద్రై రనేకధా దృష్ట మాచార్యైః. 32

లగ్నమును పొందినటువంటి ధనస్థానమును పొందినటువంటి లాభస్థానమును పొందినటువంటి బలయుక్తములైన గ్రహముల ననుసరించి ధనాగమము నాలోచించ తగినది.

ఇతి త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః.

లోకయాత్రయను ఇరువదినాలుగవ యధ్యాయము.

లగ్నచింత:—

రవిదృష్టే ప్రాగ్లగ్నే విక్రాంత స్త్రీష్వేషు రోషణః క్రూరః,
పితృపక్షలబ్ధవిభవో నరేంద్రసేవీ భవే జ్జాతః. 1

లగ్నము రవిచే జూడఁబడ్డగాఁ బుట్టినవాఁడు ప్రబలపరాక్రమము స్త్రీల యందు ద్వేషము క్రూరము మొదలైనవి గలవాఁడు, తండ్రిమూలముగ గలిగిన ఐశ్వర్యము గలవాఁడు, రాజసేవ సేయువాఁడు అగును.

స్త్రీణాం వశ్య స్సుభగో దాక్షిణ్యమహోదధిః ప్రచురకోపః,
చంద్రేక్షితే విలగ్నే మార్దవజలపణ్యవా న్భవతి. 2

లగ్నము చంద్రునిచే జూడఁబడెనేని స్త్రీవశ్యుఁడు, సౌందర్యము ప్రబలదాక్షిణ్యాది గుణయుక్తుఁ డగును.

సాహససంగ్రామరుచి శ్చండస్స్ఫుటబాంధవోఽతిధర్మరతః,
ఉదయే కుజసందృష్టే భవతి నరస్థూలశేభశ్చ. 3

లగ్నము కుజునిచే జూడఁబడెనేని సాహసము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

బుధదృష్టే ప్రాగ్లగ్నే శిల్పకలావిద్యయా సమభిపూర్ణః,
భవతి నరో విపులమతిః కీర్తికరో మానసంయుక్తః. 4

బుధుఁడు జూచెనేని శిల్పవిద్యయం దభిమానము గలవాఁడు, సద్బుద్ధికీర్తి అభిమానము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఇజ్యావ్రతనియమపరాన్నృపపూజ్యాః ఖ్యాతకీర్తయో మనుజాః,
లగ్నే సురగురుదృష్టే సజ్జనగుర్వతిథిసంయుక్తాః. 5

బృహస్పతి జూచెనేని గురుశుశ్రూషసేయువాఁడు, రాజపూజ్యుఁడు, ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

వేశ్యాస్త్రీజనబహులా స్తరుణా స్సంపన్నభోగధనసౌఖ్యాః,
శుక్రేక్షితే విలగ్నే భవంతి మనుజాః సురూపాశ్చ. 6

శుక్రుఁడు జూచెనేని అనేకవేశ్యలు స్త్రీజనము గలవాఁడు, సౌఖ్యము మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

భారాధ్వరోగతప్తాః క్రుద్ధా వృద్ధస్త్రీయాయుతా విసుఖాః,
మందేక్షితే విలగ్నే మలినా మూర్ఖాశ్చ జాయంతే. 7

శని జూచెనేని భారాదులచే తపించువాఁడు, వృద్ధస్త్రీలతో రమించువాఁడు, సుఖహీనుఁడు, మూర్ఖుఁడు అగును.

పశ్య న్గ్రహా స్స్వలగ్నం సర్వం విదధాతి సౌఖ్యమర్థంచ,
ప్రాయో. నృపప్రియత్వం పాపః పాపం శుభంచ శుభః. 8

లగ్నమును పాపగ్రహము జూచెనేని పాపఫలము నిచ్చును. శుభగ్రహము జూచెనేని శుభఫలము గలుగును. సౌఖ్యము ధనము రాజానుగ్రహము మొదలుగాఁగల శుభము శుభపాపసామాన్యముగ తరుచుగా లగ్ననాయకుఁడు లగ్నమును జూచెనేని గలుగును.

ఏకేనాపి నదృష్టం సమస్తగుణవర్జితం లగ్నం,
స్వగృహస్వభావసహితం జనయతి ఖలు కేవలం నిత్యమ్. 9

లగ్నము ఒకగ్రహముచేతనైనను జూడఁబడక గుణహీనమగుచో లగ్నస్వభావఫలమును ఇచ్చును.

ద్వ్యాదిగ్రహసందృష్టః ప్రాయేణ సుఖార్థదం భవతి లగ్నం,
ఏకేనాపి శుభేనచ నతు పాపై రీక్ష్యతే సద్భిః. 10

లగ్నము ఒకటి రెండు మూఁడు శుభగ్రహములచే జూడఁబడెనేని క్రమానురోధముగా సుఖము ధనము మొదలైవి కలుగును పాపులచే చూడఁబడవుండవలయు ననుట.

సర్వై ర్గగనభ్రమణై ర్దృష్టే లగ్నే భవే న్మహీపాలః,
బలిభి స్సమస్తసౌఖ్యో విగతభయో దీర్ఘజీవీచ. 11

లగ్నమును సూర్యాదిగ్రహము లన్నియు బలవంతులై జూచిరేని భూమిని పాలించువాఁడు, సమస్తసౌఖ్యములను పొందువాఁడు, భయములేనివాఁడు, దీర్ఘజీవి యగును.

లగ్నే త్రయో విగతశోకవివర్ధితానాం
కుర్వంతి జన్మ శుభదాః పృథివీపతీనాం,
పాపాస్తు రోగభయశోకపరిప్లుతానాం
బహ్వాశినాం సకలలోకతిరస్కృతానామ్. 12

ముగ్గురు శుభగ్రహములు లగ్నమందుండిరేని సమస్తశుభములను పొంది దేశాధిపతి యగును. పాపగ్రహము లుండెనేని రోగము భయము శోకము మొదలైనవిగలవారు, బహ్వాశినులు, సర్వులచే తిరస్కరింపఁబడువారు అగుదురు.

లగ్నా త్షష్ఠమదాష్టమేయది శుభాః పాపై ర్నయుక్తేక్షితాః
మంత్రీ దండపతిః క్షితే రధిపతి స్త్రీణాం బహూనాంపతిః,
దీర్ఘాయు ర్గదవర్జితో గతభయో లగ్నాధియోగోభవే
త్సచ్ఛీలో యవనాధిరాజకథితో జాతః పుమాన్ సౌఖ్యభాక్. 13

జన్మలగ్నమునకు షష్ఠసప్తమాష్టమములయందు శుభగ్రహములుండి పాపగ్రహములచే కూడఁబడక జూడఁబడక యుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు మంత్రి, దండనాయకుఁడు, భూమిని పాలించువాఁడు, అనేకస్త్రీల కధిపతియు, దీర్ఘాయువు మొదలైన సౌఖ్యబహుళము గలవాఁడగును. ఇది లగ్నాధియోగ మనఁబడును.

స్వగృహోచ్చ సౌమ్యవర్గే గ్రహాఃఫలం పుష్టమేవ విదధాతి,
నీచర్క్షరిపుగృహస్థో విగతఫలః కీర్తితో మునిభిః. 14

గ్రహము స్వగృహ ఉచ్చ శుభవర్గములయందుండెనేని పూర్ణఫలము నిచ్చును. నీచశత్రుగృహములయందుండెనేని విఫలము గలుగును.

ధనచింత:—

రవిరవిజభూమితనయాః కుటుంబసంస్థా విలోకనాద్వాఽపి,
కుర్వంతి ధనవినాశం క్షీణేందునిరీక్షితా విశేషేణ. 15

ద్వితీయస్థానమగు కుటుంబస్థానమందు రవికుజశను లుండిరేని లేక జూచిరేని నిర్ధనుఁడగును. వారలు క్షీణచంద్రునిచే జూడఁబడిరేని ప్రబలనిర్ధనుఁడగును.

రవిభౌమౌ ధనసంస్థౌ త్వగ్దోషదరిద్రతాకరౌకథితౌ,
మందః కురుతే శుద్ధో మహార్థయుక్తం బుధేక్షిత స్తత్ర. 16

ధనస్థానమందు రవికుజులుండిరేని చర్మవ్యాధి, దారిద్ర్యము గలవాఁడగును. శని బలవంతుఁడై ధనస్థానమందుండి బుధునిచే జూడఁబడెనేని ప్రబల ధనికుఁడగును.

రవిరపి విధనం జనయతి యమేక్షిత శ్చాన్య తేఽన్యదృష్టశ్చ,

సౌమ్యాః కుటుంబరాశౌ బహుప్రకారం ధనం దద్యుః. 17

రవి ధనస్థానమందుండి శనిచే జూడఁబడెనేని నిర్ధనుఁడగును. ఇతరులచే జూడఁబడెనేని నిర్ధనుఁడు కాఁడనుట. శుభగ్రహములు కుటుంబరాశియందుండిరేని అనేక ప్రకారములుగ ధనాగమము గలవాఁడగును.

బుధదృష్ట స్త్రిదశగురుః కుటుంబరాశౌ చ నిఃస్వతాం కురుతే,
సోమతనయోఽపి శశినా నిరీక్షితో హంతి సర్వధనమ్. 18

బృహస్పతి కుటుంబస్థానమందుండి బుధునిచే జూడఁబడెనేని దరిద్రుఁడగును. బుధుఁడుండి చంద్రునిచే జూడఁబడెనేని సర్వధనమును హరించువాఁడగును.

చంద్రోపి ధనస్థానే క్షీణోఽపి బుధేక్షిత స్సదాకురుతే,
పూర్వార్జితార్థనాశం నిరోధమపి చాన్యవిత్తస్య. 19

క్షీణచంద్రుఁడు ధనస్థానమందుండి బుధునిచే జూడఁబడెనేని పూర్వార్జితధననాశము రాబోవు ధననిరోధము గలుగఁజేయును.

శుక్రః కుటుంబభవనే చంద్రేణ నిరీక్షితః ప్రధనదాతా,
సౌమ్యగ్రహేణ దృష్ట స్సఏవధనద స్సదాకురుతే. 20

శుక్రుఁడు కుటుంబమందుండి చంద్రునిచే జూడఁబడెనేని దాతయగును. శుభగ్రహములచే అనఁగా బుధగురులచే జూడఁబడెనేని ఎల్లప్పుడు దానము సేయువాఁడగును.

సహజచింత:—

పాపభవనం తృతీయం సమస్తపాపై ర్యుతం సహజహంతౄ,
విపరీతమితశ్శేష్మం సంఖ్యాం తేషాం ప్రవక్ష్యామి. 21

తృతీయస్థానము పాపగ్రహస్థానమై పాపగ్రహములందఱందుండిరేని సోదరహీనుఁడు అగును. శుభగ్రహస్థానమై శుభగ్రహములందఱందుండిరేని సోదరులు గలవాఁడగును.

యావంతో నవభాగా యదాగతా సహజరాశౌతు,
తత్సంఖ్యాం కుర్వంతిచ దృష్టా స్తస్మై స్తథాబహవః. 22

తృతీయస్థానమందు యెన్నినవాంశలు గతములో తావత్సంఖ్యగల సోదరులని తెలియఁదగినది. శుభులచే జూడఁబడెనేని అనేకసోదరులు అని తెలియఁదగినది.

తత్రస్థితో రవిసుతః కుజేనదృష్టో వినాశయతి జాతాన్,
శుక్రో గురుసందృష్టః పుష్ణాతి సదైవదాయాదాన్. 23

తృతీయస్థానమందు శనియుండి కుజునిచే జూడఁబడెనేని సోదరులను నశింపఁజేయును. శుక్రుఁడుండి గురునిచే జూడఁబడెనేని అనేకసోదరు లుందురని యెఱుంగునది.

మిత్రచింత:—

సౌమ్యాభాస్కరదృష్ట స్సుహృదాం పరిసంక్షయంసదాకురుతే,
భావాధ్యాయే కథితం శేషం పరికల్పయే దత్ర. 24

తృతీయస్థానమందు బుధుఁడుండి రవిచే జూడఁబడెనేని స్నేహితులయొక్క క్షయమును జేయును. ఈచెప్పఁబడినసంగతులుగాక తక్కినవి భావాధ్యాయోక్తప్రకారముగ నాలోచించదగినది.

పుత్రచింత:—

సుతభవనం శుభయుక్తం శుభదృష్టంవా శుభర్క్షమిహయేషాం,
తేషాం ప్రసవః పుంసాం భవ త్యవశ్యం నవిపరీతే. 25

జననకాలమున పుత్రస్థానము శుభక్షేత్రమైనను శుభయుక్తమైనను శుభదృష్టమైనను గలిగియుండెనేని సంతానము గలవాఁడని తెలియఁదగినది. అట్లుగానిచో సంతానములేదని యెఱుంగవలయు.

ఏకతమే గురువర్గే శుభరాశా వౌరసో భవే త్పుత్రః,
లగ్నా చ్చంద్రా దథవా బలయోగా ద్వీక్షి తేఽపివా సౌమ్యైః.26

లగ్నచంద్రులలో నెవరు బలవంతులో వానిననుసరించి పంచమభావము శుభక్షేత్రమై భావసాధనరీతిచేత నాగతమైన పంచమభావమునకు షడ్వర్గముజేయ నొకవర్గమైనను గురువర్గమై యుండెనేని ఔరసపుత్రుఁడు గలఁడనియు లేక పుత్రభావమును శుభగ్రహములు జూచినను ఔరసపుత్రుఁడు కలఁడనియు దెలియునది.

సంఖ్యానవాంశతుల్యా సౌమ్యాంశే తావతీసదాదృష్టా,
శుభదృష్టే తద్విగుణా క్లిష్టా పాపాంశ కేఽథవా దృష్టే. 27

భావము దెన్నినవాంశలు గడచినవో తత్తుల్యసంఖ్యగల పుత్రులు గలుగుదురు. శుభగ్రహనవాంశ అయినయెడల నవాంశతుల్య సంఖ్యగల పుత్రులు జీవించి యుందురు. నవాంశము భావము శుభదృష్టమాయెనేని ద్విగుణనవాంశసంఖ్యాతుల్యమైన పుత్రులు గలుగుదు రనియు, పాపగ్రహనవాంశరైు పాపగ్రహములచే జూడఁబడెనేని ఉక్తపైపరీత్యము గలుగుననియు నెఱుంగవలయు.

సౌరర్క్షే సౌరగణో బుధదృష్టో గురుకుజార్కదృగ్ఘీనః,
క్షేత్రజపుత్రం జనయతి బౌధోఽపి గణో రవిజదృష్టః. 28

పుత్రస్థానము శనిక్షేత్రమై ఆక్షేత్రమందు సౌరగణము బుధునిచే జూడఁబడి కవికుజగురులచే జూడఁబడకయుండెనేని క్షేత్రజపుత్రుఁడు గలవాఁడగును (స్వభార్యయందు పరబీజోత్పన్నుఁడు క్షేత్రజుఁడు). లేక బుధగణము శనిచే జూడఁబడెనేని క్షేత్రజపుత్రుఁడు గలవాఁడగును. (అనఁగా జననకాలమునకు స్ఫుటగ్రహములను సాధించి తదుపరి భావసాధనము జాతకపద్ధత్యనుసారముగ జేసి తదుపరి సర్వగ్రహములకున్ను సర్వభావములకున్ను సప్తవర్గములు జేయవలెను. ఇట్లు పుత్రభావమునకు సప్తవర్గము జేయఁగా సప్తవర్గాంతఃపాతియగు నొకగణము శన్యాధిపత్యము గలదై పుత్రభావమునకు సప్తమభావమం దన్నవగణమున బుధుఁడుండిన శన్యాధిపత్యగణమును జూచును. ఇట్లు జూచినచో బుట్టినవాఁడు క్షేత్రజపుత్రుఁడు గలవాఁడగును. సప్తవర్గాంతఃపాతియగు బుధగణమును తత్సప్తమభావమం దన్నవగణమందు శనియుండిన ఆగణమును జూచును. ఇట్లు జూచినను క్షేత్రజపుత్రుఁడు గలవాఁడగును.) గణమనఁగా లగ్న హోరా ద్రేక్కాణ సప్తాంశ నవాంశ ద్వాదశాంశ త్రింశాంశలలో నొకటి యని తెలియఁదగినది. ఇట్లె ఊహించవలయును.

మాందం సుతర్క్షమిందు ర్నిరీక్షితే యది శనైశ్చరేణ యుతం,
దత్తకపుత్రోత్పత్తిః క్రీతస్య బుధేనచైవం స్యాత్. 29

పుత్రస్థానము శనిక్షేత్రమై శనియుండి చంద్రునిచే జూడఁబడెనేని దత్తపుత్రుఁడు గలవాఁడగును. బుధునిచే జూడఁబడెనేని క్రీతపుత్రుఁడు గలవాఁడగును.

సప్తమభాగే కౌజే సౌరయుతే పంచమే సదాభవనే,
కృత్రిమపుత్రం విందా చ్ఛేషగ్రహాదర్శనా న్నుక్తే. 30

పంచభావముయొక్క సప్తమాంశము కుజాధిపత్యము గలదై శనితో గలసియుండి ఇతరగ్రహదృష్టి లేకయుండెనేని కృత్రిమపుత్రుఁడు గలవాఁడగును. కృత్రిమపుత్రుఁడనఁగా మాతాపితృలచేత నివ్వఁబడక స్వయము పొందఁబడినవాఁడు కృత్రిమపుత్రుఁడు.

వర్గే పంచమరాశౌ సౌరే సూర్యేణవా ఽత్రసంయుక్తే,
లోహితదృష్టే వాచ్యో జాతస్య హి బీజజః పుత్రః. 31

పంచమభావమం దొకవర్గము సౌరాధిపత్యము గలదై రవితోఁ గలసియుండి కుజునిచే జూడఁబడెనేని బీజజుఁడనెడి పుత్రుఁడు గలవాఁడగును. (బీజజుఁ డనఁగా, విధ్యుక్తప్రకారముగా వివాహితగానిభార్యయందు స్వబీజోత్పన్నుఁడైనవాఁడు.)

చంద్రే భౌమాంశగతే ధీస్థే మందావలోకితే భవతి,
గూఢోత్పన్నః పుత్ర శ్శేషగ్రహాదర్శనాయాతే. 32

పంచమభావమందు చంద్రుఁడుండి కుజాంశనుపొంది శనిచే జూడఁబడెనేని గూఢోత్పన్నుఁడైన పుత్రుఁడు గలవాఁడగును. ఇతరగ్రహదృష్టి లేకుండవలయు ననుట. గూఢోత్పన్నుఁడనఁగా స్వభార్యయందు రహస్యముగ గృహమందున్నవా నిచే బుట్టినవాఁడు. గూఢోత్పన్నుఁడు.

తస్మిన్నేవచ భౌమే శనివర్గస్థే నిరీక్షితే రవిణా,
పురుషస్య భవతి పుత్రోపవిద్ధఇతి కరుణమునివచనాత్. 33

పంచమభావమందైన శనివర్గమందు కుజుఁడుండి రవిచే జూడఁబడెనేని అపవి ద్ధుఁడనుపుత్రుఁడు గలవాఁడగును. (తల్లిదండ్రులచే విడువఁబడి తనచే గ్రహించఁ బడినవాఁడు అపవిద్ధుఁడు.)

శనివర్గస్థే చంద్రే శనియుక్తే పంచమే సదాభవనే,
శుక్రరవిభ్యాం దృష్టే పుత్రః పౌనర్భవో భవతి. 34

పంచమభావమం దొకవర్గము శనిదై చంద్రుఁడుండి పంచమభావమందు శని యుండి రవిశుక్రులచే జూడఁబడియుండెనేని పౌనర్భవుఁడను పుత్రుఁడు గలవాఁడ గును. (పౌనర్భవుఁడనఁగా, క్షతయోనియైనను అక్షతయోనియైనను మారుమనువుగల స్త్రీయం దుత్పన్నమైనవాఁడు.)

చూడాయదార్కసక్తా కలాచ తస్యైవ పంచమేగేహే,
రవిదృష్టే పృథసహితే కానీన స్సంభవతి పుత్రః. 35

తాత్పర్యము మృగ్యము.

వర్గే రవిచంద్రమసో స్సుతగేహే చంద్రసూర్యసంయుక్తే,
శుక్రేణ దృష్టిమాత్రే పుత్రః కథిత స్సహోఢశ్చ. 36

పంచమభావమందైన సూర్యచంద్రులవర్గములు సూర్యచంద్రయుక్తములై శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని సహోఢుఁడను పుత్రుఁడు గలవాఁడగును. (సహోఢుఁడ నఁగా వివాహసమయమునకు తల్లియొక్కగర్భమునందున్న శిశువు.)

పాపై ర్బలిభి ర్యుక్తే పాపర్క్షే పంచమే సదారాశౌ,
జాతోఽపుత్రః పురుష స్సౌమ్యగ్రహదర్శనాయాతే. 37

పంచమస్థానము పాపగ్రహక్షేత్రమై బలవంతులైన పాపగ్రహములతో కలసి యుండెనేని అపుత్రుఁడగును. శుభగ్రహదృష్టి లేకుండవలయు ననుట.

శుక్రనవాంశే తస్మిన్ శుక్రేణ నిరీక్షితే త్వపత్యాని,

దాసీప్రభవానివదే చ్చంద్రాదపి కేచిదాచార్యాః. 38

పుత్రభావమందైన నవాంశములలో నొకటి శుక్రాధిపత్యముగలదై శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని దాసీపుత్రులు గలవాఁడగును. ఇట్లే చంద్రునివల్లనుండియు దెలియ తగినదని కొందఱిమతము.

సితశశివర్గే ధీస్థే తాభ్యాం దృష్టేథవాఽపి సంయుక్తే,
ప్రాయేణ కన్యకా స్స్యు స్సమరాశిగతేఽపి చాన్యథాపుత్రాః. 39

పుత్రభావమందైన చంద్రశుక్రవర్గములు చంద్రశుక్రులచే చూడఁబడిగాని కూడఁబడిగాని యుండఁగాఁ బుట్టినవానికి కన్యాసంతానము అధికముగ నుండును. ఇం తియెగాక పుత్రభావము సమరాశిగతాంశఃపాతిగా యుండవలయుననుట. ఇట్లు గాక వ్యత్యయముగ నుండెనేని అనఁగా పుత్రభావము విషమరాశిగతాంశఃపాతియై పుత్రభావమందైన చంద్రశుక్రవర్గములు చంద్రశుక్రులచే జూడఁబడక కలియక యుండెనేని పురుషసంతానము వృద్ధిగ నుండును.

లగ్నా ద్దశమేచంద్రే సప్తమసంస్థే భృగోః పుత్రే,
పాపైః పాతాళస్థై ర్వంశచ్ఛేత్తా భవే జ్జాతః. 40

లగ్నమునకు దశమమందు చంద్రుఁడు, సప్తమమున శుక్రుఁడు, చతుర్థమున పాపగ్రహములు యుండెనేని వంశనాశకుఁడగును.

భౌమః పంచమభవనే జాతంజాతం వినాశయతి పుత్రం,
దృష్టేగురుణా ప్రథమం సితేన నచ సర్వసందృష్టః. 41

పంచమస్థానమందు కుజుఁడుండెనేని బుట్టినసంతానమంతయు మృతినొందును. పంచమస్థానమందున్న కుజుఁడు గురునిచే జూడఁబడెనేని ప్రథమపుత్రుఁడు నశిం చును. శుక్రుఁ డొక్కఁడు జూచినను లేక సర్వగ్రహములు జూచినను అట్లు కలుగదు.

ధనజనసుఖహీనః పంచమస్థై శ్చ పాపై
ర్భవతి వికలఏవ స్థానుతే తత్రజాతః,
దివసకరసుతేచ వ్యాధిభి స్త్యక్తదేహా
స్సురగురుబుధశుక్రై స్సౌఖ్యసంపద్ధనాఢ్యః. 42

పంచమస్థానమున రవికుజశనులుండిరేని ధనము జనము సుఖము మొదలైనవి లేనివాఁడగును. కుజుఁ డొక్కఁడుండెనేని అంగవైకల్యము గలవాఁడగును. శనియుం

డెనేని వ్యాధియుక్తమగు శరీరము గలవాఁడగును. బుధగురుశుక్రులుండిరేని సౌఖ్యము సంపత్తు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శత్రుచింత:—

రిపుభావే క్షితిసూను ర్మందేననిరీక్షితో దిశతి శత్రూన్,
శుభయుక్త శ్శుభదృష్ట శ్శత్రుభయం చైవ నాత్యంతం. 43

శత్రుస్థానమందు కుజుఁడుండి శనిచే జూడఁబడెనేని శత్రువులు గలవాఁడగును. శత్రుస్థానము శుభయుక్తము, దృష్టము అయియుండెనేని శత్రుహీనుఁడగును.

క్షేత్రగ్రహేంద్రతుల్యాం సంఖ్యాం తేషాం వినిర్దిశే త్ప్రాజ్ఞః,
భావాధ్యాయేఽభిహితం విస్తరత శ్చింతయే చ్ఛేషం. 44

భావమం దెన్నిగ్రహము లుండునో తత్తుల్యసంఖ్యగల శత్రువులు గలవాఁడగును. శేషించినవిషయము భావాధ్యాయమందు జెప్పఁబడెను.

కళత్రచింత:—

శుక్రేందుజీవశశిజై స్సకలై స్త్రిభిశ్చ
ద్వాభ్యాం కళత్రభవనే చ తథైక కేన,
ఏషాంగృహేఽపి చ గణేఽపి విలోకితేవా
సంతిస్త్రియో భవనవర్గఖగస్వభావాః. 45

సప్తమభావమున ఎన్నిశుభగ్రహములుండునో తత్తుల్యసంఖ్యగల రాశి వర్గ గ్రహస్వభావముగల భార్యలుందురు. లేక కళత్రస్థానము చంద్రబుధగురుశుక్రక్షేత్రములలో నొకక్షేత్రమాయెనేని కళత్రస్థానమందలి షడ్వర్గములలో నొకటి శుభాధిపత్యము గలదాయెనేని ఎన్నిశుభగ్రహము లుండునో జూచునో తత్తుల్యసంఖ్యగల భార్య లుందురు.

ఏవంక్రూరై ర్నాశో లగ్నా చ్చంద్రా ద్భవేచ్చ బలయోగాత్,
శశిరవిజయోః కళత్రే భార్యాపుంసాం పున ర్భూ స్స్యాత్. 46

పూర్వోక్తప్రకారముగ క్రూరగ్రహములుండిరేని తత్సంఖ్యగలభార్యలు నశింతురు. చంద్రశనులు కళత్రస్థానమందుండిరేని మారుమనువుభార్యగలవాఁడగును. ఈ భావఫలమును లగ్నచంద్రులలో నేదిబలయుక్తమో దానిననుసరించి తెలియవలెను.

భవనాధిపాంశతుల్యా భవంతి నార్యో నిరీక్షణా ద్వాఽపి,
ఏకై వరవికుజాంశే.గురుబుధయో శ్చాపి జామిత్రే. 47

సప్తమాధిపతి ఎన్నవనవాంశయందుండునో తత్తుల్యసంఖ్య భార్యలు గలవాఁడగును. (భావము బలయుక్తమైన శుభగ్రహములచే జూడఁబడుచుండెనేని గలుగుననుట) సప్తమస్థానమందైన రవికుజాంశలను గురుబుధులు క్రమముగ బొందియుండిరేని ఏకకళత్రము గలవాఁడగును.

ప్రాయేణచంద్రసితయో ర్వర్గే యుక్తేఽథవాపి జామిత్రే,
దృష్టేవా బహుపత్న్యో భవంతి శుక్రే విశేషేణ. 48

సప్తమస్థానమందు చంద్రశుక్రులవర్గమందు శుక్రుఁడుండినను జూచినను అనేకభార్యలు గలవాఁడగును.

గురుశుక్రయో స్స్వవర్ణా రవికుజశశిభానుజై ర్భవం త్యూనాః,
శుక్రే వేశ్యాః ప్రాయ శ్చంద్రేపి వదంతి కేతుమాలాఖ్యాః. 49

కలత్రస్థానమందు గురుశుక్రులుండిరేని స్వజాతియందు బుట్టినభార్యగలవాఁడును, రవిచంద్రకుజశనులుండిరేని హీనజాతిగల స్త్రీగలవాఁడును, శుక్రుఁడుమాత్రముండెనేని వేశ్యాస్త్రీగలవాఁడును, చంద్రుఁడుమాత్రముండెనేని కేతుమాలవంశమందైన స్త్రీగలవాఁడు నగును.

భౌమేకళత్రసంస్థే నిత్యం వియుతో భవే త్తదాపురుషః,
మ్రియతేవా శనిదృష్టే యోషిదవశ్యం నదృష్టేఽన్యైః. 50

కళత్రస్థానమందు కుజుఁడుండెనేని భార్యతో వియోగమును పొందినవాఁడగును. కళత్రస్థానమందున్న కుజుఁడు శనిచే జూడఁబడెనేని శీఘ్రముగ భార్య మృతినొందును. అన్యులచే జూడఁబడకయుండవలయు ననుట.

ద్యూనేకుజభార్గవయో ర్జాతః పురుషో భవే ద్వికలదారః,
ధీధర్మస్థితయోర్వా పరికల్ప్య మిదం పండితై రేవం. 51

సప్తమస్థానమందు కుజశుక్రులుండఁగాఁ బుట్టినవానిభార్య అవయవహీనమైనదగును. కుజశుక్రులు కలసి పంచమమందుండినను లేక నవమమందుండినను అవయవహీనమైన భార్యగలవాఁడు అగును.

లగ్నాద్వ్యయరిపుగతయో శ్శశాంకభాన్వో ర్భవంతి పురుషస్య,
ప్రభవం సమస్తమునయః క్రమేణ పత్న్యైకనయనస్య. 52.

రవిచంద్రులు షష్ఠద్వాదశములను పొందియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ఒకకన్ను గలవాఁడగును. వానిభార్యకూడ నొకకన్నుగలది యగును.

లగ్నస్థే రవితనయే గండాంతే భార్గవే కళత్రగతే,

వంధ్యాపతి స్తదాస్యా ద్యది నసుతర్క్షం శుభై ర్యుక్తం. 53

జననకాలమున శని లగ్నమందుండి గండాంతరాసులు అనఁగా కర్కట వృశ్చిక మీనములలో నొకటి కళత్రస్థానమై అందు శుక్రుఁడుండి పుత్రస్థానము శుభయుక్తము గాకుండఁగాఁ బుట్టినవానిభార్య వంధ్యురాలగును.

లగ్నవ్యయమదసంస్థైః పాపైః క్షీణే నిశాకరే ధీస్థే,
స్త్రీహీనో భవతి నరః పుత్రైశ్చ వివర్జితో నూనం. 54

లగ్నసప్తమవ్యయములయందు పాపగ్రహములు, పంచమమందు క్షీణచంద్రుఁడు యుండెనేని భార్య పుత్రులు లేనివాఁడగును.

యమభూమిజయో ర్వర్గే ద్యూనస్థే తదవలోకితే శుక్రే,
జాతో భవ త్యవశ్యం పత్న్యా సహ పుంశ్చలః పురుషః. 55

సప్తమభావమందైన కుజశనివర్గములలో శుక్రుఁడుండి శని కుజులలో నొకనిచే జూడఁబడియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పరస్త్రీగామి, వానిభార్య పరపురుషసంగమము కలది యగును.

బుధభార్గవయో రస్తే స్త్రీహీనో జాయతే హ్యపుత్రశ్చ,
దృష్టే శుభైశ్చ వాచ్యాః పరిణతవయస స్సదావాచ్యాః. 56

సప్తమమున బుధశుక్రులుండిరేని భార్య పుత్రులు లేనివాఁడగును. శుభగ్రహములచే జూడఁబడిరేని పూర్ణాయుస్సుగలభార్య పుత్రులు గలవాఁడగును.

భార్గవవాక్పతిసౌమ్యైః ప్రమదాభవనే శశాంకయుక్తైశ్చ,
ఏకైకేనైతేషాం పురుషస్య విభూతయో బహులాః. 57

సప్తమస్థానమున చంద్రబుధగురుశుక్రులలో బలవంతుఁడైన గ్రహము ఒక్కఁడున్నను ఐశ్వర్యవంతుఁడగును. శుభు లనేకులుండిరేని మహదైశ్వర్యవంతుఁ డగును (భావమందు శుభులుండి పాపదృష్టి లేకుండిన భావవృద్ధి గలుగునని భావము).

ఆయచింత:—

రవిదృష్టే యుక్తేవాఽప్యాయక్షేత్రే భవే త్సదానృపతేః,
భవతి ధనం యుద్ధాద్వై శ్చోరవనచతుష్పదాద్యైశ్చ. 58

ఏకాదశస్థానము రవియుక్తమైనను దృష్టమైనను ప్రభువులవల్లనుండియు, యుద్ధము చోరులు వనములు చతుష్పదజంతువులు మొదలగు వానినుండియు ధనము గలవాఁడగును.

స్త్రీజనహా స్తిప్రాయం శశాంకవర్గే శశీక్షితేయుక్తే,
క్షీణేక్షరూ౽థపూర్ణే వృద్ధిస్స్యాద్దాయగేవృత్తేః. 59

లాభభావమున చంద్రవర్గముగలిగి చంద్రునిచే కూడియున్నను జూడఁబడినను స్త్రీజనము ఏనుఁగులు మొదలైనవి గలవాఁడగును. చంద్రుఁడు పూర్ణుఁడాయేని వృద్ధిగనుండును. క్షీణుఁడాయేని అల్పముగ నుండును.

హేమప్రవాలభూషణ మాణిక్య ధనం కుజే భవే దేవం,
సాహసగమనాగమనైః పావకశస్త్రైశ్చ వక్తవ్యం. 60

లాభస్థానమున కుజుఁడుండెనేని సాహసము మొదలైన క్రూరవృత్తిచే బంగారము ముత్యములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఆయేబుధే౽పివర్గే దృష్టే యుక్తే౽థవా భవేన్నిత్యం,
శిల్పాదిలేఖ్యకావ్యైర్ద్యుక్తిప్రాయం తథానుతరామ్. 61

లాభభావమున బుధవర్గము బుధునిచే జూడఁబడినను లేక కూడియుండినను శిల్పవిద్య లేఖనము మొదలైనవానిచే ధనముగలవాఁడగును.

నగరజనయానభోగైః క్రతుభిశ్చ తథావిశిష్టపుణ్యైశ్చ,
హేమప్రాయంవృత్తిం జీవే పితురంగ మాకీర్ణమ్. 62

లాభభావమున గురువర్గము గురుయుక్తము లేక గురుదృష్టము అగునేని యానాదిభోగమును క్రతువులు సత్కార్యములు స్వర్ణక్రయవిక్రయాదికము అశ్వాదికము కలవాఁడగును.

వేశ్యాస్త్రీసంభోగైర్గమనాగమనైర్ధనం భవతి పుంసాం,
ఆయేసితే౽పి చైవం ముక్తారజతాది భూయిష్ఠమ్. 63

లాభస్థానమున శుక్రుఁడుండెనేని వేశ్యామూలకముగ ముక్తారజతాది ధనము గలవాఁడగును.

నగరపురబృందయోగైః స్థావరకర్మక్రియాకరపి విత్తం,
లోహఖరమహిషబహుళం రవిజేపి తథా౽న్యవర్గే౽పి. 64

లాభస్థానమున రవివర్గమందు శనియుండెనేని అనేకగ్రామములు మొదలుగాఁ గలవాని అధిపత్యముచేతను వ్యవసాయము మొదలుగాఁగల స్థిరవృత్తిచేతను ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఏవంఫలవిర్దిశే స్స్వాద్యైర్దృష్టే విశేషతో వాచ్యః,
క్రూరైశ్చ సముపఘాతో మిశ్రైర్మిశ్ర స్తదా పుంసామ్. 65

పూర్వము చెప్పఁబడిన యోగములు శుభులచే జూడఁబడెనేని అధికముగనుండును. పాపులచే జూడఁబడెనేని హీనముగ నుండును. శుభపాపులచే మిశ్రముగ జూడఁబడెనేని మిశ్రముగ నుండును.

సర్వగ్రహాయుతదృష్టే బహుప్రకారేణ నిర్దిశే ద్విత్తం,
బలవాన్య స్తత్రభవే దతిరిక్తం సంప్రయచ్ఛతిచ. 66

పూర్వముచెప్పిన యోగకర్తలగు గ్రహములను అనేకగ్రహములు జూచెనేని అనేకప్రకారములుగ ధనాగమము గలుగును. ఆగ్రహములలో నేగ్రహము బలయుక్తుఁడైయుండునో తదుక్తరీతిచే అధికధనాగమము గలుగును.

మిత్రస్వగృహగతోర్థం స్వోచ్ఛేపూర్ణం తథా స్తగః కించిత్,
శత్రుగృహస్థ శ్చరణం దదాతి విహగ స్తదాయేతు. 67

మిత్రస్వక్షేత్రమందున్న గ్రహములు అర్థఫలము నిచ్చును. ఉచ్చయందుండెనేని పూర్ణఫలము నిచ్చును. అస్తంగతుఁడాయెనేని స్వల్పఫలము నిచ్చును శత్రుక్షేత్రమందుండెనేని పాదఫలము నిచ్చును.

ఆజన్మతో నరాణాం భవతి ధనం నిశ్చితం యువనవృద్ధేః,
క్షితిపతి మాండలికానా మపరిమితం ప్రాహ లోకాక్షః. 68

లాభభావమున చెప్పఁబడిన ధనయోగము గలవారికి జన్మాదిగా ధనముగలిగియుండును. మండలాధిపత్యము గలవారికి అపరిమితధనము గలుగునని లోకాక్షుని మతము.

వ్యయచింతా:—

భానౌ క్షీణేచంద్రే వ్యయభవనే భూపతి ర్హరతి విత్తం,
భౌమే బుధసందృష్టే బహుప్రకారో భవే న్నాశః. 69

జననకాలమున వ్యయస్థానమునందు రవిచంద్రు లుండిరేని రాజమూలకముగ ధననాశనము గలుగును. కుజుఁడుండి బుధునిచే జూడఁబడెనేని అనేకవిధములుగ ధననాశము గలుగును.

గురుచంద్రాదానవేజ్యా వ్యయభవనే విత్తపోషణం కుర్యుః,
భూమితనయేనదృష్టా భావాధ్యాయో క్త మన్యచ్చ. 70

చంద్రగురుశుక్రులుండిరేని ధనవృద్ధి గలుగజేయుదురు. కుజునిచే జూడఁబడినను ధనవృద్ధిని గలుగజేయుదురు. శేషవిషయములు భావాధ్యాయమునందు జెప్పఁబడినవి.

లగ్నే బుధద్రేక్కాణే శశినాదృష్టే చతుష్టయస్థానే,
జాతో నృపతికులేష్వపి శిల్పీస్యా న్నిశ్చితం మునిభిః. 71

లగ్నమున బుధద్రేక్కాణవర్తమానమై లగ్నాద్యన్యతమకేంద్రము చంద్రదృష్టమగు నేని రాజవంశజుండైనను శిల్పపనులు చేయువాఁడగును.

నీచే సౌరనవాంశే శుక్రేంత్యే రవిశశాంకయో ర్మదనే,
మందేనవిలోకితయో ర్మాతాదాసీ మహాకులేఽపి స్యాత్. 72

తులాలగ్నమునకు శుక్రుఁడు నీచయగు కన్యయందైన శనినవాంశయందుండియు సప్తమమున రవిచంద్రులుండి శనిచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవానితల్లి మహాకులప్రసూనురాలైనను దాసీతనము సేయునది యగును.

సూర్యా ద్ద్వితీయరాశౌ భాస్కరతనయే ఖమధ్యగే చంద్రే,
భౌమే సప్తమభవనే వికలోఽస్మి న్సర్వదాజాతః, 73

సూర్యునకు ద్వితీయమందు శని, లగ్నమునకు దశమస్థానమున చంద్రుఁడు, సప్తమస్థానమున కుజుఁడు యుండెనేని ఎల్లప్పుడు అంగవైకల్యము గలవాఁ డగును.

మధ్యే పాపగ్రహయో శ్చంద్రే మృగగే రవౌ జంతోః,
శ్వాసక్షయవిద్రధినా గుల్మప్లీహాదిపీడిత స్సుభగః. 74

చంద్రుఁడు పాపగ్రహమధ్యస్థుఁడై యుండి మకరమందు రవియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు శ్వాసాదివ్యాధిపీడితుఁడు, సౌందర్యము గలవాఁడు అగును.

సూర్యాంశేయది చంద్ర శ్చంద్రాంశే భాస్కరోయది శ్లేష్మీ,
సమ మేకరాశిగతయో ర్దుర్బలదేహ స్సదాపురుషః. 75

సూర్యాంశయందు చంద్రుఁడు, చంద్రాంశయందు సూర్యుఁడు యుండెనేని శ్లేష్మప్రకృతిగలవాఁడగును. రవిచంద్రులు రాశిభాగకలాసామ్యులై యుండిరేని దుర్బలదేహము గలవాఁడగును.

నిధనధనారివ్యయగా రవిచంద్రకుజార్కజానియుతం,
నయనవిఘాతం కుర్యు ర్బలవద్గ్రహదోషసంభూతం. 76

రవిచంద్రకుజశనులు నిధనధనషష్ఠవ్యయములను పొందిరేని అందు బలవద్గ్రహదోషముచే నేత్రవిఘాతము గలుగును. అనఁగా ఆగ్రహములలో బలయుక్తమైన గ్రహమునకు వాతపిత్తశ్లేష్మములలో నేదోషము చెప్పియున్నదో ఆదోషకారణముచే నేత్రఘాతము కలుగును.

ధర్మాయసహజసుతగాః పాపా సౌమ్యై ర్నవీక్షితా జంతోః,

శ్రవణవినాశం కుర్యు స్సప్తమసంస్థాశ్చ దంతానామ్. 77

నవమైకాదశతృతీయపంచమములను పాపగ్రహములు పొంది శుభులచే జూడఁబడకయుండిరేని చెవిటివాఁడగును. సప్తమమందుండిరేని దంతహీనుఁడగును.

ఉదయే దినకరపుత్రే త్రికోణభవనే కుజేచ సోన్మాదః,
క్షీణేశశినిససారే యాతేవావ్యయగృహే జాతః. 78

లగ్నమున శని, త్రికోణస్థానమున కుజుఁడులేక శనియుక్తుఁడైన క్షీణచంద్రుఁడు ద్వాదశమందుండెనేనియు ఉన్మాదయుక్తుఁడగును.

ఇతి చతుస్త్రింశోఽధ్యాయః.

రాజయోగములను దెలుపు ముప్పదేనవ యధ్యాయము.

రాజోపయోగిశాస్త్రం యస్మాత్ప్రభవో విశేషత స్తేషాం,
సంచిత్యాన్నృపయోగా స్తానేవాహం ప్రవక్ష్యామి. 1

ఏహేతువువలన రాజులకు ఉపయుక్తమైన శాస్త్రముబుట్టఁబడినదో అట్టిహేతువుల ననుసరించి యథామతిగా కొన్నిరాజయోగములను జెప్పఁబోవుచున్నాను.

స్వోచ్చత్రికోణగృహగై ర్బలసంయుతైశ్చ
త్రాద్యై ర్నృపో భవతి భూపతివంశజాతః,
పంచాదిభి ర్జనపదప్రభవోఽపి సిద్ధో
హీనై: క్షితీశ్వరసమో సతు భూమిపాలః. 2

జననకాలమున స్థానాదిషడ్బలయుక్తులై తమతముయుచ్చమూలత్రికోణములను పొందిన మూఁడునాలుగుగ్రహములచేత క్షత్రియవంశమందు బుట్టినవారు రాజులౌదురు. తమతముయుచ్చమూలత్రికోణములయందు స్థానాదిషడ్బలయుక్తులై యున్న౫-౬ గ్రహములచేత క్షత్రియవ్యతిరిక్తవంశమందు బుట్టినవారును రాజులౌదురు. 'హీనైః' అనుటచేత తమతమ యుచ్చమూలత్రికోణములయందు ౧-౨ గ్రహము లుండెనేని క్షత్రియవంశజులు ధనికులగుదురుగాని రాజ్యాధిపతులు గానేరరు. 'హీనైః' అనుటచేత ౫-౬ గ్రహములు స్వోచ్చమూలత్రికోణములయందు స్థానాది బలహీనులై యుండెనేని క్షత్రియవ్యతిరిక్తవంశోద్భవులు ధనవంతులగుదురుగాని రాజులు గానేరరు. పూర్వోక్తసంఖ్యాకగ్రహములలో కొన్ని ఉచ్చస్థానముయందును కొన్ని మూలత్రికోణమునందును ఇట్లువ్యాపించినను చెప్పఁబడినసంఖ్యకు తక్కువ యుండెనేని యథోక్తఫలము గలుగునని భావము.

అశుభగగనవాస్సై స్స్వోచ్చగైః క్రూరచేష్టం
కథయతి యవనేంద్రో భూపతిం విక్రమాఢ్యం,
నతు భవతి నరేంద్రో జీవశర్మోక్తపక్షే
భవతి నృపతియోగై స్తత్కృతో రాష్ట్రపాలః. 3

పూర్వము చెప్పినయోగకర్తలు పాపగ్రహంబు లాయెనేని బుట్టినరాజు పరాక్రమము క్రౌర్యము మొదలైనవి గలవాఁ డగునని యవనాచార్యులు చెప్పిరి. పాపగ్రహములు యోగప్రదులై యుండిరేని పుడమిఱేఁడు గానేరఁడు గాని రాజయోగములతో కూడుకొనిన ధనికుఁడగును. అని జీవశర్మ చెప్పెను (అనఁగా శుభు లుచ్చయందుండిరేని సత్స్వభావము గలవాఁడు, పాపగ్రహము లుచ్చయందుండెనేని క్రూరస్వభావము గలవాఁడు అగునని భావము).

యేష్విహ భవం త్యవశ్యం భూపతియోగేషు నీచకులపురుషాః,
తా నగ్రతః ప్రవక్ష్యే యథామతం శాస్త్రకారాణామ్. 4

ఏరాజయోగములయందు బుట్టినవారు నీచకులోద్భవులైనను రాజులగుదురో అట్టియోగములను పూర్వశాస్త్రావిరుద్ధముగ జెప్పఁబోవుచున్నాను.

స్వోచ్చస్థై రవిభౌమసౌరగురుభి స్సర్వై స్త్రిభి శ్చైకభే
లగ్నే షోడశవృద్ధతాపసగణై స్సందర్శితాః పార్థివాః,
ద్వాభ్యాం చైకతమాన్వయే స్వభవనే చంద్రే పున ష్షోడశ
స్సర్వే నీచకులోద్భవో౽పి వసుధాం పాత్యేవ వాటీ మివ. 5

రవికుజగురుశనులు తమతమ యుచ్చస్థానములయందుండి అందొకఁడున్నరాశి జన్మలగ్నమయ్యెనేని నాలుగుయోగము లగుననియు, వీరిలో ముగ్గురు ఉచ్చస్థానములయందుండి అందొకఁడున్నరాశి జన్మలగ్నమయ్యెనేని పండ్రెండు రాజయోగము లగుననియు అనఁగా మేషమందు రవి, కర్కాటకమందు గురుఁడు, తులయందు శని ఈ రీతిగా గ్రహములుండఁగా మేషము లగ్నమయ్యెనేని ౧. కర్కాటము లగ్నమయ్యెనేని ౨ తుల లగ్నమయ్యెనేని ౩ పూర్వోక్తయోగచతుష్టయంబుతోగూడ ౭ యోగములు. ఇదియుంగాక కర్కాటకమందు గురుఁడు, తులయందు శని, మకరమందు కుజుఁడు ఇవ్విధంబుగా గ్రహములుండఁగా లగ్నము కర్కాటకమాయెనేని ౮, తులయయ్యెనేని ౯. మకరమయ్యెనేని ౧౦, ఇదియుంగాక మేషమందు రవి, తులయందు శని, మకరమందు కుజుఁడు ఇవ్విధంబున గ్రహములుండఁగా లగ్నము మేషమయ్యెనేని ౧౧, తులయయ్యెనేని ౧౨, మకరమయ్యెనేని ౧౩. ఇదియుంగాక మేషమందు రవి,

కర్కాటకమందు గురుఁడు, మకరమందు కుజుఁడు ఇవ్విధంబుగా గ్రహంబులుండఁగా లగ్నము మేషమయ్యేని ౧౪, కర్కాటకమయ్యేని ౧౫, మకరమయ్యేని ౧౬. ఈప్రకారము పూర్వార్థమున పూర్వాచార్యులచే ౧౬ యోగములు చెప్పఁబడినవి. చంద్రుఁడు స్వక్షేత్రమందుండఁగా పూర్వోక్త రవి కుజ గురు శనులలో ఇద్దఱు ఉచ్చయందుండఁగా అందొకటి లగ్నమయ్యేని ౧౨ యోగములగును. చంద్రుఁడు స్వక్షేత్రమందుండఁగా ఒకఁడె యుచ్చస్థానగతుఁడై లగ్నమం దుండెనేని ౪ యోగములు. అనఁగా మేషమందు రవి, కర్కాటమందు చంద్రగురులు. ఇట్లుండ లగ్నము మేషమయ్యేని ౧ కర్కాటమయ్యేని ౨ మేషమందు రవి, కర్కాటమందు చంద్రుఁడు, తులయందు శని. ఇట్లుండఁగా లగ్నము మేషమయ్యేని ౩ తులయయ్యేని ౪ మేషమందు రవి, కర్కాటమందు చంద్రుఁడు, మకరమందు కుజుఁడు. ఇట్లుండ మేషము లగ్నమయ్యేని ౫ మకరము లగ్నమయ్యేని ౬ కర్కాటమందు చంద్రగురులు, తులయందు శని ఇట్లుండ కర్కాటము లగ్నమయ్యేని ౭ తుల లగ్నమయ్యేని ౮ కర్కాటకమందు చంద్రగురులు, మకరమందు కుజుఁడు ఇట్లుండ కర్కాటము లగ్నమయ్యేని ౯ మకరమయ్యేని ౧౦ తులయందు శని, మకరమందు కుజుఁడు, కర్కాటమందు చంద్రుఁడు. ఇట్లుండ లగ్నము తులయయ్యేని ౧౧ మకర మయ్యేని ౧౨ చంద్రుఁడు స్వక్షేత్రమునందుండఁగా నొక గ్రహము ఉచ్చస్థానగతమై లగ్నమును పొందుటవలన నేర్పడుయోగంబులు ఎట్లనిన: కర్కాటమందు చంద్రుఁడు, మేషమందు రవి. ఇట్లుండ మేషము లగ్నమయ్యేని ౧ కర్కాటమందు చంద్రగురులుండఁగా కర్కాటకము లగ్నమయ్యేని ౨ కర్కాటకమందు చంద్రుఁడు, తులయందు శని. ఇట్లుండ లగ్నము తులయయ్యేని ౩ కర్కాటమందు చంద్రుఁడు, మకరమందు కుజుఁడు ఇట్లుండ మకరము లగ్నమయ్యేని ౪ మునుపటి ౧౨ కలసి ౧౬ ఈప్రకారముగా నుత్తరార్థమందు ౧౬ పూర్వార్థమందు ౧౬ కలసి ముప్పదిరెండుయోగంబులు చెప్పఁబడినవి. ఈయోగములయందు నీచకులోద్భవుఁడైనను పుష్వలతోటను సంరక్షించులాగున భూమిని పాలించువాఁ డగును.

> గణోత్తమే లగ్ననవాంశకోద్గమే నిశాకరశ్చాపిగణోత్తమేఽథవా,
> చతుర్గ్రిహైశ్చంద్రవివర్జితై స్తదా నిరీక్షితస్స్యాదధమోద్భవోనృపః.

జననకాలమున లగ్నము వర్గోత్తమాంశమపొంది చంద్రవర్జితములైన నాలుగు గ్రహములచేత జూడఁబడెనేని నీచకులోద్భవుఁడైనను పుడమిఱేఁడు యగును. చంద్రుఁడు వర్గోత్తమాంశయందుండి నాలుగుగ్రహములచే జూడఁబడెనేని అట్లె నీచకులోద్భవుఁడైనను పుడమిఱేఁడు అగును. ఈయోగములు ప్రసత్రించగా 30 రాజాగ

ములగును. (చంద్రవర్జితములగు నాలుగు మొదలగు గ్రహములచే అను గ్రంథాంతర మతానుసారముగా 44 యోగము లగును.)

ఉదయగిరినివిష్టై శ్శేషసంస్థై ర్గ్రహేంద్రై
శ్శశిరుధిరసురేడ్భిర్ జాయతే పార్థివేంద్రః,
జలనిధిరశనాయాః పాలక స్సర్వభూమే
ర్హతరిపుపరివార స్సర్వతః ఘాత్కరోతి. 7

లగ్నము మేషమై చంద్రకుజగురులు లగ్నమందుండిరేని సార్వభౌముఁ డగును. అనఁగా శత్రురహితుఁడై రాజాధిరా జగును.

స్వోచ్ఛేగురా వవనిజే క్రియగే విలగ్నే
మేషోదయేచ సకుజేవచ సామధీశే,
భూపోభ వేదిహా సయస్య విపక్షసైన్యం
తిష్ఠ న్నజాతు పురత స్నచివావయస్యాః. 8

మేషము లగ్నమై అందు కుజుఁడుండి కర్కటకమందు గురుఁడుండెనేనియు, కర్కటకము లగ్నమై అందు గురుఁడు మేషమందు కుజుఁడు యుండెనేనియు ఈరెండు యోగములయందు బుట్టినవాఁడు ప్రబలపరాక్రమములో కూడిన పుడమిఱేఁడు అగును.

నిశాభర్తాచాయే భృగుతనయదేవేజ్యసహితః
కుజఃప్రాప్త స్స్వోచ్చః మృగముఖగత సూర్యతనయః,
విలగ్నే కన్యాయాం శిశిరకరసూను ర్యదిభవే
త్తదాఽవశ్యం రాజా భవతి బహువిజ్ఞానకుశలః. 9

కన్య లగ్నము కర్కటమున చంద్రగురుశుక్రులు, మకరమునకుజశనులు, లగ్నమున బుధుఁడు ఇట్లుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు జ్ఞానవంతుఁడైన పుడమిఱేఁడగును.

స్వర్క్షే నక్షత్రనాథ స్స్ఫుటకరనికరాలంకృతః ప్రాప్తలగ్నో
ద్యూనే సోమస్యపుత్రో యది రిపుభవనం భాస్కర స్సంప్రయాతః,
పాతాళే దానవేడ్యో గురురవిగగనే సౌరభౌమౌ తృతీయే
సద్భూపాలో భవేస్య శ్శశికరధవళం చామరం రాజలక్ష్మీమ్. 10

లగ్నము కర్కటకము లగ్నమున పూర్ణచంద్రుఁడు, మకరమందు బుధుఁడు, ధనుస్సునందు రవి, తులయందు శుక్రుఁడు, మేషమందు బృహస్పతి, కన్యయందు కుజశనులు ఇట్లుండఁగా బుట్టినవాఁడు వింజామరలు రాజలక్ష్మి [illegible] చిహ్నములు గల భాగ్యశాలియైన భూపాలుఁడగును.

వర్గో త్తమగతే చంద్రే లగ్నేవా చంద్రవర్జితైః,
చతురాద్యైర్గ్రహైర్దృష్టే జాతో నరపతిర్భవేత్. 11

చంద్రుఁడు వర్గోత్తమమందుండి నాలుగు మొదలగు గ్రహములచే జూడఁబడెనేని రాజగును. ఈయోగము ప్రస్తరించగా ౨౨ యోగము లగును. లగ్నము వర్గోత్తమనవాంశకలదై నాలుగు మొదలగు గ్రహములచే జూడఁబడెనేని రాజగును. ఈ యోగములు ౨౨ అగును.

శిశిరకిరణే స్వోచ్చే లగ్నే పయోంబుధినిధే స్సమే
ఘటధరగతే భానోః పుత్రే మృగాధిపతౌ రవిః,
అళిగృహగతో వాచాం నాథ స్స్ఫురత్కరరాజితో
యది నరపతి స్స్ఫీతశ్రీక స్తదా బహువాహనః. 12

లగ్నము వృషభము లగ్నమున చంద్రుఁడు, కుంభమున శని, సింహమున సూర్యుఁడు, వృశ్చికమున గురుఁడు ప్రకాశము గలిగియుండెనేని అధికఐశ్వర్యము వాహనములు మొదలైనవి గలిగిన పుడమిఱేఁడు అగును.

మృగే మందేలగ్నే కుముదవనబంధుశ్చ తిమిగ
స్తథాకన్యాం త్యక్త్వా బుధభవనసంస్థః కుతనయః,
స్థితో వార్యాం సౌమ్యో ధనుషిసురమంత్రీ యది భవే
త్తదాజాతో భూప స్సురపతిసమః ప్రాప్తమహిమా. 13

లగ్నము మకరము, లగ్నమున శని, మీనమున చంద్రుఁడు, మిథునమున కుజుఁడు, కన్యయందు బుధుఁడు, ధనుస్సున గురుఁడు ఇట్లుండ ఇంద్రునితో సమమైన మహిమగల రాజగును.

ఉదయతి మీనేశశిని నరేంద్ర స్సకలకలాఢ్యః క్షితిసుతఉచ్చే,
మృగపతిసంస్థే దశశతరశ్మౌ ఘటధరగేస్యాద్దినకరపుత్రే. 14

లగ్నము మీనము. లగ్నమున చంద్రుఁడు, మకరమున కుజుఁడు, సింహమున రవి, కుంభమున శని ఇట్లుండ పుడమిఱేఁడు అగును.

కుజే విలగ్నేచ శశీ యదాస్తే స్ఫుటాంశుసంభారవిరాజితాంగః,
రాజాతదా శత్రుభి రప్రధృష్యో వేదార్థవిద్ధేతుశతానువాదైః. 15

లగ్నమున కుజుఁడు, సప్తమమున పూర్ణచంద్రుఁడు యుండెనేని వేదార్థమును తర్కశాస్త్రమును దెలిసినట్టియు శత్రువులను భయపెట్టురాజగును.

కరోత్యుత్కృష్టోద్యద్దినకృదమృతాభీశుసహిత
స్థిసత స్తౌ దృగ్రూపం సకలనయనానందజననః,

అపూర్వోఽయం స్మృత్వా నయనజలసిక్తోఽపి సతతం
రిపుస్త్రీశోకాగ్ని ర్జ్వలతి హృదయేఽతీవ సుతరామ్. 16

లగ్నమున రవిచంద్రులుండిరేని సకలజనుల నానందింపఁజేయునట్టియు శత్రువులను నశింపఁజేయునట్టియు రాజగును.

శుక్రో ఘటే కుజో మేషే స్వోచ్చే దేవపురోహితః,
యదిరాజా భవే న్నూనం స్వయశో ధౌతదిఙ్ముఖః. 17

శుక్రుఁడు కుంభమునందు, మేషమున కుజుఁడు, కర్కాటమున గురుఁడు యుండెనేని ప్రబలయశస్సుగల రాజగును.

ఉదయతి గురు రుచ్చే త ప్తహేమప్రభావో
హరితతురగనాథో వ్యోమమధ్యావగాహీ,
గవిశశిబుధశుక్రా యస్యసూతౌ నరస్య
స్వజనవిజితభూమి స్సర్వతః పార్థివేంద్రః. 18

కర్కాటకము లగ్నము. లగ్నమున ప్రకాశమానుఁడగు గురుఁడు, దశమమున రవి, ఏకాదశమున చంద్రబుధశుక్రులు ఇట్లుండ పుడమిఱేఁడగును.

ధనుషిసురేడ్య శ్శశభృ దుపేతో మృగముఖసంస్థః క్షితితనయశ్చ,
ఉదయతి తుంగే సురరిపువంద్య శ్శశితనయోవా యదినృపతిస్స్యాత్.

ధనుస్సుయందు చంద్రగురులు, మకరమున కుజుఁడు, లగ్నము మీనమై లగ్నమున శుక్రుఁడు లేక లగ్నము కన్యయై లగ్నమున బుధుఁడు యుండెనేని రాజగును.

చాపార్థే భగవా న్సహస్రకిరణ స్తత్రైవ తారాధిపో
లగ్నే భానుసుతోఽతివీర్యసహిత స్స్వోచ్చేచ భూనందనః,
యద్యేవం భవతిక్షితే రధిపతి స్సంచింత్య శౌర్యంభయా
ద్దూరాదేవ నమంతి యస్యరిపవో దగ్ధాః ప్రతాపాగ్నినా. 20

లగ్నము మకరము ధనుస్సునందు రవిచంద్రులు, మకరమున కుజశనులు ఇట్లుండ శత్రువులను భయపెట్టురాజగును.

షష్ఠం ద్యూన మథాష్టమం శిశిరగోః ప్రాప్తా స్సమస్తా శ్శుభాః
క్రూరాణాం యది గోచరే నపతితా భానావ్యలయా ద్దూరతః,
భూపాలః ప్రభవే త్సయస్య జలధే ర్వేలావనాంతోద్భవై
స్సేనామత్తకరీంద్రదానసలిలం భృంగై ర్ముహుః పీయతే. 21

జన్మలగ్నమునకు ౬-౭-౮ స్థానములయందు శుభులందఱునుండి పాపగ్రహ

ములచే జూడఁబడకుండిరేని సార్వభౌముఁడగును. (ఈశ్లోకముచే జెప్పఁబడినది అధియో గమనఁబడును.)

నప్రాప్నోతి జరా మాశు నోభజ త్యరితో భయం,
జాత స్సాన్య దధియోగేఽస్మి న్ధృతిసౌభాగ్యసౌఖ్యభాక్. 22

ఈ అధియోగమందు బుట్టినవాఁడు శీఘ్రముగ ముసలితనమును శత్రుభయము ను పొందనివాఁడై ధైర్యము సౌభాగ్యము సౌఖ్యము గలవాఁడగును.

బుధ స్సోన్వచ్చేలగ్నే తిమియుగలగావిద్యశశినా
మృగే మందస్సారో జితుమగృహగోదానవసుహృత్,
యపవంకుర్యా త్సక్షితిభృ దహితధ్వంసనిరతో
నిరాలోకంలోకం చలితగజసంఘాతరజసా. 23

కన్య లగ్నము. లగ్నమున బుధుఁడు, మీనమున చంద్రగురులు, మకరమున కుజశనులు, మిథునమున శుక్రుఁడు ఇట్లుండ శత్రువుల నశింపఁజేయు నరేంద్రుఁ డగును.

కేసరిగో మహేంద్రసచివో దినకరసహితః
కుంభగతోర్కజ శ్శశధరః ఖలు భవతి వృషే,
వృశ్చికభేతి తేస్తు తనయో మిథున ఇందుసుతో
మేషలగ్నసముదయోయది సతు మనుజపతిః. 24

మేషము లగ్నము. సింహమున రవిగురులు, కుంభమున శని, వృషభమున చంద్రుఁడు, వృశ్చికమున కుజుఁడు, మిథునమున బుధుఁడు ఇట్లుండ పుడమిఱేఁడగును.

కార్ముకే త్రిదశనాయకమంత్రీ భానుజో వణిజచంద్రసమేతః,
మేషగస్తు తపనోయది లగ్నే భూపతి ర్భవతి సోఽతులకీర్తిః. 25

మేషము లగ్నము లగ్నమున రవి, ధనుస్సునందు గురుఁడు, తులయందు చంద్రశనులు ఇట్లుండ ప్రబలకీర్తిగలరాజగును.

స్వర్క్షే కేంద్రేషుయాతై ర్గురుబుధభృగుజై ర్మందభాన్వారయుక్తై
స్సోన్వచ్ఛే చంద్రోఽధితిష్ఠ న్జనయతి నృపతిం కీర్తిశుక్లీకృతాశం,
అత్యుచ్ఛే లగ్నసంస్థో రవిరపి భగవా న్పార్థివం క్రూరచేష్టం
యాతాయాతై స్సమంతా చ్ఛతురుదధి జలంయస్యసేనాఃపిబంతి.

గురుబుధశుక్రులు శనిరవికుజులతోగలసి స్వక్షేత్రములయందునులేక కేంద్రము లయందును చంద్రుఁడు వృషభమందును వుండినరాజగును. లగ్నము మేషమై పరమోచ్చ

యందు రవి ఇట్లుండ బుట్టినవాఁడు క్రూరచేష్ట గలిగినట్టియు చతుస్సముద్రపర్యంతము నిర్భయముగ నేలు పుడమిఱేఁడు అగును.

ఉదకచరనవాంశకే సుఖస్థః కమలరిపు స్సకలాభిరామమూర్తిః,
ఉదయతి విహగేశుభే స్వలగ్నే భవతినృపోయది కేంద్రగానపాపాః.

పూర్ణచంద్రుఁడు చతుర్థస్థానమందైన జలనవాంశయందుండియు, లగ్నము శుభాధిపత్యము గలదై లగ్నాధిపతి లగ్నమందుండియు, కేంద్రములయందు పాపగ్రహములు లేకుండిరేని నరేంద్రుఁడగును.

ఆపూర్ణమండలకలాకలితం శశాంకం
పశ్యంతి శుక్రసురపూజితసోమపుత్రాః,
లగ్నాధిపోఽతిబలవా న్పృథివీశ్వర స్స్యా
ద్వర్గోత్తమ శ్చ నవమః ఖలుచే ద్విలగ్నే. 28

పూర్ణచంద్రుఁడు బుధగురుశుక్రులచే జూడఁబడియు, లగ్నాధిపతి బలవంతుఁడై యుండియు, లగ్నము వర్గోత్తమనవాంశకలదై యుండెనేని నరేంద్రుఁడగును.

వర్గోత్తమే త్రిప్రభృతిగ్రహేంద్రాః కేంద్రస్థితానోశుభసంయుతాశ్చ,
నోరూక్షధూమోనవివర్ణదేహాః కుర్వంతిరాజ్ఞః ప్రసవం ప్రసన్నాః.

వర్గోత్తమగతులగు మువ్వురుగ్రహములు కేంద్రములయందుండి పాపగ్రహసంబంధము లేనివారలై యుద్ధమందు పరాజితులు గాకయుండిరేని రాజగును.

ఏకఏనఖగస్స్వోచ్చే వర్గోత్తమగతోయది,
బలవా న్మిత్రసందృష్టః కరోతి పృథివీపతిమ్. 30

జననకాలమునం దొకగ్రహము బలవంతుఁడై ఉచ్చయందును వర్గోత్తమాంశయందును యుండి మిత్రులచే జూడఁబడియుండెనేని రాజా అగును.

శీర్షోదయర్క్షేషు గతా స్సమస్తా
నీచారివర్గే స్వగృహే శశాంకః,
సౌమ్యేక్షితోఽన్యూనకలో విలగ్నే
దద్యా న్మహీం రత్నగజాశ్వపూర్ణామ్. 31

కర్కాటకము లగ్నము. పూర్ణచంద్రుఁడు శుభులచే జూడఁబడి స్వక్షేత్రమందుండి నీచశత్రుగ్రహవర్గములయందుండక చంద్రవ్యతిరిక్తగ్రహములు శీర్షోదయరాసులగు మిథునకన్యాతులావృశ్చికకుంభములయందుండిరేని నరేంద్రుఁడగును.

ఉపచయగృహసంస్థో జన్మపో యస్యచంద్రా
చ్ఛుభగృహ మథవాంశే కేంద్రయాతాశ్చ సౌమ్యాః,
సకలబలవియుక్తా యేచ పాపాభిధానా
స్సభవతి నరనాథ శ్శక్రతుల్యో బలేన. 32

జన్మకాలమున చంద్రుఁడున్న లగ్నాధిపతి చంద్రునివల్లనుంచి ఉపచయస్థానములగు 3-౬-౧౦-౧౧ స్థానములలో నొకటియగు శుభక్షేత్రమందునులేక ఆరాసులయందైన శుభనవాంశలయందును యుండి కేంద్రములయందు శుభులుండి తదితరస్థానములయందు పాపగ్రహములు బలహీనులై యుండిరేని ఇంద్రునితో తుల్యబలముగల రాజగును.

అత్యుచ్చస్థా రుచిరవపుష స్సర్వఏవ గ్రహేంద్రాః
మిత్రై ర్దృష్టా యది రిపుదృశాం గోచరం నప్రయాతాః,
కుర్యు ర్జ్ఞానం ప్రసభ మరిభి ర్గర్జితై ర్వారణాగ్ర్యై
స్సేనా స్సీమ్నై శ్చలతి చలితై ర్యస్య భూః పార్థివేంద్రమ్. 33

బుధేతర సూర్యాదిగ్రహములు పూర్ణతేజస్సుగలవారై పరమోచ్చస్థానములయందుండి మిత్రులచే జూడఁబడి పాపదృష్టి లేకయుండిరేని మహాపరాక్రమశాలియగు రాజగును.

పరమోచ్చే స్థిత శ్చంద్రో యది శుక్రేణ దృశ్యతే,
కుర్యా న్మహీపతిం పూర్ణం పాపై రాపోక్లిమోపగైః. 34

చంద్రుఁడు పరమోచ్చయందుండి శుక్రునిచే జూడఁబడి పాపగ్రహములగు రవికుజశనులు ఆపోక్లిమరాసులగు 3-౬-౯-౧౨ స్థానములయందుండిరేని రాజగును.

దృశ్యేతే శుభద్రష్టై స్స్వకేంద్రభవనే మిత్రైశ్చ పాపై స్తథా
యుద్ధే నో రిపుభి ర్జితౌ బలయుతౌ జన్మోదయర్క్షాధిపౌ,
భూపః స్స్యా న్నిజరాశినాథనవమే చంద్రోదయేచేద్యశో
యస్యేభస్రుతదానలుబ్ధమధుపై శ్చాతుర్దిశం గీయతే. 35

జన్మకాలికచంద్రస్థితరాశ్యధిపతి జన్మలగ్నాధిపతి వీరిద్దఱుస్వక్షేత్రములయందులేక కేంద్రములయందు యుండి శుభులచేతను మిత్రులైన పాపులచేతను జూడఁబడి పరాజితులుగాక లగ్నము చంద్రుఁడు తామున్న రాశ్యధిపతులకు తొమ్మిదవస్థానస్థితులగుచుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు అనేకములగు మదించిన ఏనుఁగులు పొందలైన పరివారముగల ప్రభువగును.

ఉచ్చరాశి ర్భవే ద్ధోరా యస్యాసౌ కురుతే నృపం,
స్వాంశేఽథ సుహృదుచ్చాంశే దృష్టః కేంద్రోపగై శ్శుభైః. 36

జన్మకాలమున లగ్నము ఉచ్చరాశియైనను జన్మకాలికలగ్నమందైన నవాంశము స్వాంశ అనఁగా వర్గోత్తమాంశయైనను లేక సుహృదుచ్చాంశయైనను అయినటువంటిదై కేంద్రములను బొందిన శుభులచే జూడఁబడెనేని రాజగును.

స్థితో భానోః పుత్రో విరచితబలః పశ్చిమార్థే మృగస్య
రవి స్సింహే శుక్ర స్తులిని రుధిరో మేషగః కర్కిణీందుః,
కుమారీం సంప్రాప్తో యది భవతివా శర్వరీనాథసూనుః
ప్రజాతో భూపాల శ్ఛదయతి మహీ మేకశుక్లాతపత్రా. 37

మకరోత్తరార్థమందు బలయుక్తుఁడైన శని, సింహమున రవి, తులయందు శుక్రుఁడు, మేషమున కుజుఁడు, కర్కాటకమున చంద్రుఁడు, కన్యయందు బుధుఁడు ఇట్లుండ బుట్టినవాఁడు ఏకఛత్రాధిపత్యముగ పృథివినేలు రాజగును.

వర్గోత్తమస్వభవనేషు గతాగ్రహేంద్రా
స్సర్వే యదా రుచిరరశ్మిశిఖాకలాపాః,
ఉత్పాద్యతే జగతి సీమమతీం ధరిత్రీం
యఃపాలయే త్క్షితిపతి ర్జితశత్రుపక్షః. 38

సర్వగ్రహంబులు ప్రకాశమానము గలవై (అనఁగా సూర్యునకు దూరముగ నున్నవనుట) స్వక్షేత్రములయందును వర్గోత్తమములయందును యుండిరేని రాజగును.

కేంద్రే విలగ్ననాథ స్సుహృద్భి రభివీక్షితో విహగైః,
లగ్నస్థితే చ సౌమ్యే భూపతిరిహ జాయతే పురుషః. 39

లగ్నమున బుధుఁడు లగ్నాధిపతి కేంద్రమందుండి మిత్రులచే జూడఁబడెనేని భూపతి యగును.

సురపతిగురుస్సేందు ర్లగ్నే వృషే సమవస్థితో
యది బలయుతో లగ్నేశ శ్చ త్రికోణగృహంగతః,
రవిశనికుజై ర్వీర్యోపేతై ర్నయుక్తనిరీక్షితో
భవతి సనృపః కీర్త్యా యుక్తో హతాఖిలకంటకః. 40

వృషభము లగ్నము. లగ్నమున చంద్రగురులు లగ్నాధిపతి బలవంతుఁడై త్రికోణస్థానమున యుండి బలయుక్తులైన రవికుజశనులచే జూడఁబడక కలియకయుండిరేని నరేంద్రుఁడగును.

నసీచగృహసంస్థితా నచ రిపో ర్గృహం సంగతా
స్స్వరాశి మథవాంశకా సునయగోచ్చ మంశం యది,
కలాభిరతిభూషితే కుముదషండబోధ ప్రదే
సుహృద్భి రభివీక్షితాః క్షితిపతిం విదధ్యుర్గ్రహాః. 41

చంద్రుఁడు పూర్ణుఁడైయుండి గ్రహములన్నియు నీచను శత్రుస్థానమును బొందక స్వక్షేత్ర స్వనవాంశ మిత్రక్షేత్ర ఉచ్చ ఉచ్చాంశలనుబొంది మిత్రదృష్టిగలిగియుండిరేని రాజగును.

యోయః పూర్ణం శిశిరకిరణం ప్రాప్తవర్గోత్తమాంశం
సుస్పష్టార్చి ర్గగనగమనః పశ్యతి స్వోచ్చసంస్థః,
నక్షోణీశం జనయతి దశాం ప్రాప్య సౌమ్య స్స్వకీయాం
ఖ్యాతం లోకే యది బలయుతాః కంటకస్థానపాపాః. 42

పూర్ణచంద్రుఁడు వర్గోత్తమాంశయందుండి ఉచ్చయందుండి తేజస్సుగల (అనఁగా సూర్యునకు దూరముగ నుండుట) శుభగ్రహముచే జూడఁబడెనేనియు పాపగ్రహములు బలవంతులై కేంద్రస్థానములయందు లేకుండిరేని రాజగును. చంద్రునిజూడు శుభగ్రహదశయందు ఖ్యాతి గలుగును.

జన్మోదయభవనపతీ బలసహితౌ కేంద్రభేఽథ హిబుకేవా,
ఇందుర్జలగృహగశ్చే త్త్రికోణగోవా మహీపాలః. 43

జన్మలగ్నాధిపతి జన్మకాలికచంద్రస్థితరాశ్యధిపతి వీరిద్దఱు బలవంతులై కేంద్రములయందుండి చంద్రుఁడు చతుర్థమందు జలరాసులయందు లేక త్రికోణములయందును యుండిరేని రాజగును.

స్వగృహే మిత్రభాగేషు స్వాంశేవా మిత్రరాశిషు,
కుర్వంతి చ నరం సూతౌ సార్వభౌమం నరాధిపమ్. 44

గ్రహములు జననకాలమున స్వక్షేత్ర మిత్రక్షేత్ర స్వనవాంశ మిత్రనవాంశలయందుండిరేని సార్వభౌముఁ డగును.

పరమోచ్చగతా స్సర్వే స్వోచ్చాంశే యది సోమజః,
త్రైలోక్యాధిపతిం కుర్యు ర్దేవదానవవందితమ్. 45

బుధేతరసర్వగ్రహంబులు పరమోచ్చలయందును ఉచ్చాంశయందు బుధుఁడు యుండెనేని దేవతలచేతను రాక్షసులచేతను వందితుఁడై త్రిలోకాధిపత్యము చేయు ప్రభువగును.

యస్యోత్తరస్యాం భగవా న్వసిష్ఠో బృహస్పతిః ప్రాగపరేచ భార్గవః
అగస్త్యనామాఖలు దక్షిణస్యాం సనష్టశత్రుశ్చ భవే న్నరాధిపః

జన్మలగ్నమునకు ఉత్తరమున వశిష్ఠుఁడు, తూర్పున గురుఁడు, పశ్చిమమున శుక్రుఁడు, దక్షిణమున అగస్త్యుఁడు ఇట్లుండిరేని శత్రునాశకుఁడగు రాజగును. (అనఁగా: సింహము లగ్నము. అందు గురుఁడు, కుంభమునందు శుక్రుఁడు ఇట్లుండిన వశిష్ఠుఁడు ఉత్తరమున, అగస్త్యుఁడు దక్షిణమున వుండును. ఈవిషయమై సిద్ధాంతములు బాగుగ దెలియవలెను)

శశీపూర్ణ స్స్వాంశం స్వగృహ మథవాస్వోచ్చభంవా ప్రయాతో
దివః పాతు ర్మంత్రీ దితిజగురుణా వీక్షితః కేంద్రసంస్థః,
రవి ర్లగ్నే స్వాంశం యది బలయుతః పశ్యతి స్యా త్సభూపః
ప్రభగ్నం యస్యైభై శ్చతురుదధిభూశల్లకీనా మరణ్యమ్. 47

చంద్రుఁడు పూర్ణుఁడై స్వాంశను లేక స్వక్షేత్రమును లేక స్వోచ్చను పొంది బృహస్పతి కేంద్రమందుండి శుక్రునిచే జూడఁబడి రవిలగ్నమందైన స్వనవాంశమును బలవంతుఁడై జూచెనేని భూపతి యగును. (లగ్నమందే నవాంశ మగునో సప్తమమున తత్తుల్యనవాంశయందున్న జూచుననుట) దృగ్విషయమై ఇట్లె కొన్నిస్థలములందు పూర్వము వ్రాయఁబడెను.

కుముదగహనబంధౌ వీక్ష్యమాణే సమస్తై
ర్గగనగృహనివాసై ర్దీర్ఘజీవీ నరస్స్యాత్,
ఫల మశుభసముత్థం నైవ కేమద్రుమోత్థం
భవతి మనుజనాథ స్సార్వభౌమో జితారిః. 48

చంద్రుఁడు సూర్యాదిషడ్గ్రహములచేతను జూడఁబడెనేని పూర్ణాయుస్సుగలవాఁడైన సార్వభౌముఁడగును. ఇట్లు సర్వగ్రహంబులు జూచుటచే ఇరుపార్శ్వములగ్రహములు లేక కేమద్రుమయోగము పట్టును. అట్లున్నను కేమద్రుమయోగ దుష్టఫలములేదని తెలియునది.

ఉచ్చాభిలాషీ సవితా త్రికోణే
స్వక్షేశశీ జన్మని యస్య జంతోః,
సశాస్తి పృథ్వీం బహురత్నపూర్ణాం
బృహస్పతిః కర్కటకే యది స్యాత్. 49

మేషమున రవి, త్రికోణస్థానమున స్వక్షేత్రమున చంద్రుఁడు, కర్కటకమున గురుఁడు ఇట్లుండ భూమిని పాలించు ప్రభువగును.

తుంగేషు షడ్విబుధమార్గచరా ఉపేతా
స్స్వాంశే మయూఖనికరైః పరిపూరితాంగాః,
ఉత్పాదయంతి కులిశాంకితపాణిపాదం
పృథ్వీపతిం సగరవేణ యయాతి తుల్యమ్. 50

గ్రహములన్నియు బలముగలవై తమతమయుచ్చక్షేత్రములయందు స్వనవాంశలయందుండెనేని సగరాదులతో తుల్యుఁడగు రాజగును.

శుభభవనసమేతైః స్సౌమ్యభాగేషు సౌమ్యై
స్స్ఫుటరుచిరకరాఢ్యైః ప్రస్ఫురద్భి ర్విలగ్నే,
రవిముషితమయూఖై స్తైశ్చ పాపై రమిత్రై
ర్గిరిగహననివాసీ తాపస స్స్యా న్నరేంద్రః. 51

లగ్నమందు అస్తంగతులు గాని శుభగ్రహములు శుభరాసులయందును శుభగ్రహనవాంశలయందును యుండి అస్తంగతులగు పాపగ్రహములతో గలయకుండిరేని తాపసుఁడగు రాజగును.

శుభ ఫణపరగా శ్శుభ ప్రదా ఉభయగృహే యది పాపసంచయః,
స్వభుజహతరిపు ర్మహీపతి స్సురగురుతుల్యమతిః ప్రకీర్తితః. 52

జన్మలగ్నమునల్లనుంచి పణఃపరరాసులలో శుభాధిపత్యరాసులయందు శుభగ్రహములు ద్విస్వభావరాసులయందు పాపగ్రహములు ఇట్లుండ స్వయముగ శత్రువులను శిక్షించు రాజు అగును.

విలగ్ననాథః ఖలు లగ్నసంస్థ స్సుహృద్గ్రహైమిత్రదృశాంపథిస్థితః,
కరోతి నాథం పృథివీతలస్య దుర్వారవైరిఘ్నమిహోదయే శుభే.

జననకాలమున లగ్నాధిపతి లగ్నమందుండెనేనియు లేకమిత్రక్షేత్రమందుండి మిత్రులచేఁ జూడఁబడెనేనియు పుడమిఱేఁడగును.

సంపూర్ణమూర్తి ర్భగవాన్ శశాంకో మేషాంశకస్థో గురుణా చ దృష్టః,
నీచేన కశ్చి న్నచ వీక్షితోఽన్యైః ప్రాహుః క్షితీశం యవనాధిరాజః.

పూర్ణచంద్రుఁడు మేషాంశయందుండి బృహస్పతిచే జూడఁబడియు ఏగ్రహమైనను నీచస్థగ్రహముచేతను పాపగ్రహములచేతను జూడఁబడకయుండెనేని రాజు అగును.

లగ్నా చ్ఛశీ త్రిరిపులాభనభస్థలేషు
నూత్నావఖండితవపుః పృథివీశ్వర స్స్యాత్,

దృష్ట స్సురేంద్ర గురుణా నచ వీక్షితోఽన్యై
ర్జన్మాధిపో దశమగ స్స్మరగోఽథవా స్యాత్. 55

చంద్రుఁడు 3-౬-౧౦-౧౧ స్థానములయందుండి గురునిచే జూడఁబడి అన్యులచే జూడఁబడకయుండెనేనియు లేక జన్మాధిపతి అనఁగా చంద్రస్థలగ్నాధిపతి సప్తమమున లేక దశమమునయుండి గురునిచే జూడఁబడి అన్యులచే జూడఁబడకయుండెనేనియు ఇట్లు రెండుయోగములందు బుట్టినవాఁడు పరాక్రమముగల రాజగును.

బిభ్రద్రశ్మికరాలపూర్ణపరిధి ర్నక్షత్రసంపాలక
స్తుంగాంశే సమవస్థితై శ్చ సకలైః ప్రోద్వీక్షితో వ్యోమగైః,
కుర్యాద్భూమిపతిం యశస్య చరితం హ స్త్యశ్వసైన్యం జగ
ద్యోవ్యాప్యచ్ఛేషఫణీంద్రతుల్య మఖిలోర్వీభారఖిన్నశ్వసమ్. 56

పూర్ణచంద్రుఁడు తమతమయుచ్చాంశలయందున్న సర్వగ్రహములచేతను జూడఁబడెనేని ప్రబలసైన్యము యశస్సు మొదలైనవిగల రాజగును.

సుదామృణాళోపమబింబశోభిత శ్శశీ నవాంశే నళినీప్రియస్య,
యదిక్షితీశో బహుహస్తిపూర్ణ శ్శుభాశ్చ కేంద్రేషు నపాపయుక్తాః.

పూర్ణచంద్రుఁడు రవినవాంశయందుండెనేనియు, శుభులు కేంద్రములందుండి పాపగ్రహయుత వీక్షితులు గాకుండిరేని అనేకఏనుఁగులుగల రాజగును.

శశిబుధరుధిరాంగై స్స్వాంశకస్థై ర్ననీచై
ర్వ్యయగృహసహజస్థై ర్నాపి సూర్యప్రవిష్టైః,
తనయభవనసంస్థే వాక్పతౌ చంద్రయుక్తే
భవతి మనుజనాథః కీర్తిశుక్లీకృతాశః. 58

చంద్రకుజబుధులు నీచను బొందక తృతీయద్వాదశములయందైన స్వాంశలయందుండియు అస్తంగతులు గాకుండియు చంద్రగురులు పంచమస్థానమందుండిరేనియు కీర్తిగలప్రభువగును.

నీచారివర్గరహితై ర్విహగై స్త్రిభిస్తు
స్వాంశోపగై ర్బలయుతై శ్శుభదృష్టిదృష్టైః,
గోక్షీరశంఖధవళో మృగలాంఛనశ్చ
స్యాద్యస్య జన్మని సభూమిపతి ర్జితారిః. 59

చంద్రుఁడు పూర్ణుఁడైయుండియు మూఁడుగ్రహములు నీచశత్రుసర్గములను

పొందక బలవంతులై స్వాంశలయందుండి శుభగ్రహములచే జూడఁబడి యుండెనేని నరేంద్రుఁడగును.

కుముదగహనబంధుం శ్రేష్ఠ మంశం ప్రసన్నం
యదిబలనముపేతః పశ్యతి వ్యోమచారీ,
ఉదయభవనసంస్థః పాపసంజ్ఞో నచైవం
భవతి మనుజనాథ స్సార్వభౌమ స్సుదేహః. 60

లగ్నమందైన శుభగ్రహ నవాంశయందున్న బలవచ్ఛుభగ్రహముచే పూర్ణచంద్రుఁడు జూడఁబడి యుండెనేని సార్వభౌముఁడగును.

జలచరరాశినవాంశక ఇందా తనుభవనే శుభద స్స్వకవర్గే,
అశుభకరః ఖలు కంటకహీనో భవతి నృపో బహువారణనాథః

జలనవాంశవర్తియగు చంద్రుఁడు లగ్నమందును, శుభగ్రహము స్వవర్గమందును ఇట్లుండఁగా కేంద్రములయందు పాపగ్రహములు లేకుండిరేని రాజగును.

వర్గోత్తమే హిమకర స్సకలస్థిన్తోఽంశే
కుర్యా న్మహీపతి మపూర్వయశోఽభిరామం,
యస్యా శ్చ బృందఖురఘాతరజోభిభూతో
భానుః ప్రభాతశశినోఽనుకరోతి రూపమ్. 62

పూర్ణచంద్రుఁడు వర్గోత్తమాంశమును పొందియుండెనేని ప్రతాపము సైన్యము అశ్వాదులు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సర్వగ్రహాకృతే యోగే చక్రవర్తీశ్వరో భవేత్,
ఏకైకేన తథా జాతా మండలానా మధీశ్వరాః. 63

పూర్వము చెప్పిన సర్వగ్రహములు యోగకర్తలుగాయుండ బుట్టినవాఁడు చక్రవర్తులకు అధిపతి యగును. అట్లుగాక కొన్నిగ్రహములు యోగకర్తలై యుండిరేని మండలాధిపతి యగును.

ఏకోఽపి విహగః కుర్యా త్పంచమాంశగతో నృపం,
సమస్తబలసంపన్న శ్చక్రవర్తిన మేవచ. 64

స్థానాదిషడ్బలయుక్తుఁడైన నొకగ్రహము పంచమాంశము పొందియుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు చక్రవర్తి యగును. పంచమాంశ యనఁగా ప్రతిరాశియందు పంచమ నవాంశ, మేషమందైన సింహాంశపంచమాంశయని భావము.

యది పశ్యతి చంద్రమసం విబుధగురుం ర్వృషభసంస్థితః ప్రసవే

అవతిప్పృథివీ ముచగ్రాం స్ఫురన్మణిద్యోతితదిగతాం. 65

జననకాలమున చంద్రుఁడు వృషభమందున్న గురునిచే జూడఁబడెనేని నరేంద్రుఁడగును.

కుర్యాత్తుంగే త్రికోణేవా స్వరాశిస్థో విలోకయత్,
గ్రహా స్తుషారకిరణం నిషాదమపి పార్థివమ్. 66

చంద్రుఁడు ఉచ్చయందు లేక త్రికోణమందునుయుండి స్వక్షేత్రమందున్న గ్రహముచే జూడఁబడెనేని హీనకులజుఁడైనను రాజగును.

స్వగృహే తృతీయభాగే శశీస్థితః పార్థివం యదాకురుతే,
పరిపూర్ణబల శ్శుభదో యది ప్రసూతౌ మహారాజమ్. 67

పూర్ణచంద్రుఁడు కర్కటకతృతీయ నవాంశయందు బలయుక్తుఁడగునేని మహారాజగును.

స్వాంశే దివాకరే యస్య స్వక్షేత్రే చ క్షపాకరః,
సరాజా గజదానౌఘ శీకరోక్షితభూతలః. 68

స్వక్షేత్రమున చంద్రుఁడు స్వనవాంశయందు సూర్యుఁడు యుండెనేనినరేంద్రుఁడగును.

లగ్నే రవిపుత్రసంయుతే దేవేజ్యేఽస్తగతే నవోదితే,
దృష్టేఽసురరాజమంత్రిణా గ్రామిణో నృపతి ర్భవే దిహ. 69

లగ్నమున శని సప్తమమునఉదయమునుబొందిన బృహస్పతి యుండి శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని హీనవంశమందు బుట్టినవాఁడైనను రాజగును.

ఉదయేఽసురమంత్రివరో గురుభే గురుదృష్టిపథం చ గతః,
కురుతే నియతం సన్నృపం యది తుంగగత శ్చ బుధః. 70

గురుక్షేత్రము లగ్నము.లగ్నమున శుక్రుఁడుండిగురునిచే జూడఁబడియు బుధుఁడుచ్చయందుండెనేని రాజు అగును.

శుక్రభాస్కరేందవో భాగ మేకమాశ్రితాః,
జీవదృష్టమాత్రకా సాస్య త్తదా మహీపతిః. 71

రవిచంద్రశుక్రులు ఒకరాశియందొకభాగయందుండి గురునిచే జూడఁబడిరేని నరేంద్రుఁడగును.

లగ్నగా స్సితశశాంకజభౌమా స్సప్తమే శశిని వాక్పతియుక్తే,
తిగ్మరశ్మితనయేన చ దృష్టే జాయతే పృథుయశాః పృథివీశః. 72

లగ్నమున కుజబుధశుక్రులు సప్తమమునందున్న శనిచే జూడఁబడిరేని గొప్పదైన యశస్సుగల రాజగును.

విబుధగురు ర్యది భౌమనవాంశే రుధిరనిరీక్షితపూర్ణబలశ్చ,
జనయతి కుత్సితజన్మమహీపం క్రియపరిసంస్థితకర్మగతోర్కః. 73

కర్కాటకలగ్నము బృహస్పతి స్థానాదిబలయుక్తుఁడై కుజనవాంశయందుండి కుజునిచే జూడఁబడి దశమస్థానమున రవి ఇట్లుండ కుత్సితుఁడగు రాజు అగును.

తృతీయగా శ్శుక్రశశాంకభాస్కరాః
కుజేఽస్తసంస్థే నవమే బృహస్పతిః,
గణోత్తమో లగ్నగృంహాశకోద్గమో
యదాతదాహీనకులో మహీపతిః. 74

తృతీయమున రవిచంద్రశుక్రులు, సప్తమమున కుజుఁడు, నవమమున గురుఁడు, లగ్నము వర్గోత్తమాంశకలదై యుండెనేని హీనకులము దుత్పన్నుఁడైనను భూపాలకుఁ డగును.

జీవో బుధో భృగుసుతోఽథ నిశాకరో వా
ధర్మే విశుద్ధతనవ స్స్ఫుటరశ్మిజాలాః,
మిత్త్రై ర్నిరీక్షితయుతా యది సూతికాలే
కుర్వంతి దేవసదృశం నృపతిం మహాంతమ్. 75

శుభగ్రహములగు చంద్రబుధగురుశుక్రులలో ఇద్దరు లేక ముగ్గురు లేక నలుగురు. బలవంతులై నవమస్థానమున యుండి మిత్రులచే జూడఁబడి లేక కలసియుండిరేని దేవతలతో తుల్యుఁడగు రాజగును.

తపోగృహం యస్య భవే త్తదుచ్చకం
గ్రహేణ తే నాథయుతం నిరీక్షితం,
గ్రహద్వయం స్వోచ్చగతం యదా భవే
త్తదా కుటుంబీ నియతం మహీపతిః. 76

జననకాలమున లగ్నమునకు నవమస్థానము ఏగ్రహముకైనను ఉచ్చస్థానమై అదుచ్చాధిపతి యాస్థానమందుండియు లేక జూచియు అదితరస్థానములయందు రెండు గ్రహములు తమయుచ్చలయందుండ బుట్టినవాఁడు కుటుంబయుక్తుఁడైన రాజగును.

సుతభవనే శశిదేవసమస్యా భవనపతిప్రసమీక్షితదేహా,
భృగుతనయో యది మీనసమేతో భవతినృపఃఖలుకుత్సితవంశః.77

పంచమస్థానమున చంద్రగురులుండి పంచమాధిపతిచే జూడఁబడియు, శుక్రుఁడు మీనమందుండ బుట్టినవాఁడు హీనకులజుఁడైనను ప్రభువగును.

చంద్ర స్త్రిపుష్కరస్థ స్స్వోచ్చే వచసాంపతి స్సలక్ష్మీకం,
ఉత్పాదయతి స్వామిన ముత్తమపాత్రం సమగ్ర భువః. 78

చంద్రుఁడు తృతీయదశమములలో నొకస్థానమందుండి గురుఁ డుచ్చయందును యుండెనేని ఐశ్వర్యము గలరాజు అగును.

కేంద్ర స్స్వోచ్చ ముపేత స్సురమంత్రీ దశమగో యదా శుక్రః,
నూనం స భవతి పురుష స్సను స్తపృథ్వీశ్వరః ఖ్యాతః. 79

జన్మలగ్నమునకు కేంద్రస్థానములలో నొకటి కర్కటమై అందు బృహస్పతి యుండియు దశమకేంద్రమున శుక్రుఁడు యుండెనేని పృథ్వీశుఁడగును.

స్వర్క్షేశశీ విపులరశ్మిశిఖాకలాపా
స్స్వాంశేస్థితా బుధబృహస్పతిదానవేజ్యాః,
పాతాలగా దినకరేణ నిరీక్షితా శ్చ
సంసూచయంతి నృపతిం నృపముఖ్యజాతన్. 80

కర్కటకమున చంద్రుఁడు చతుర్థమున బలవంతులైనట్టియు తేజస్సుగలిగినట్టియు (శీఘ్రనీచసమీపస్థులనుట) స్వనవాంశలయందున్న బుధగురుశుక్రులు సూర్యునిచే జూడఁబడిరేని రాజాధిపవంశమందు బుట్టిన రాజగును.

రవి ర్నభస్థ స్స్వత్రికోణగోఽపివా స్వరాశిసంస్థా స్సితజీవచంద్రాః,
తృతీయషష్ఠాయగతాశ్చ చంద్రాత్కుర్వంతి గోపాలమిహాక్షితీశమ్.

రవి దశమస్థానమునను లేక స్వత్రికోణమునను చంద్రగురుశుక్రులు తమతమ స్వక్షేత్రములయందుండి చంద్రునకు ౩-౬-౧౧ స్థానములయందుండిరేని రాజగును.

సప్తమభవనే సౌమ్యా మిత్రాంశగతా స్సుహృద్భిరిహ దృష్టాః,
ఉచ్చే కుజో యది నృప స్సను స్తనృపపాలక శ్శ్రేష్ఠః. 82

సప్తమరాశియందైన మిత్రనవాంశయందు మిత్రగ్రహవీక్షితులగు శుభగ్రహములు కుజుఁడు ఉచ్చయందు ఇట్లుండ రాజాధిరాజగును.

రవిశశిబుధవర్జై స్త్రిభి ర్మిత్రాంశకస్థై
ర్నచ రిపుభవనస్థై ర్నాప్యదృశ్యై ర్ననీచైః,
సతపసి భృగుపుత్రే భూపతి స్స్యా త్ప్రయాణే
గజమదజలసేకై ర్లీయతే యస్య రేణుః. 83

రవిచంద్రకుజబుధులు దశమస్థానమందైన మిత్రాంశలయందుండి శత్రువులైన ట్టిరాశు నీచయందున్నట్టియు గ్రహములచే జూడఁబడకయును శుక్రుఁడు నవమమునను యుండెనేని ప్రతాపముగల నరేంద్రుఁడగును.

స్వోచ్చే భానుః ప్రకటితబలో వ్యోమమధ్యే సజీవ
శ్శుక్రో ధర్మే యది బలయుతః స్వాంశవాంశం ప్రపన్నః,
లగ్నేవర్గే శుభగగనగో రాజపుత్రేణ దృష్టః
పృథ్వీపాలో ధవళితజగత్కాన్తకీర్తిస్తె స్సైన్య రృశోభిః. 86

కర్కటకము లగ్నము దశమస్థానమున రవిగురులు, నవమస్థానమునస్వనవాంశగ తుఁడగు శుక్రుఁడు లగ్నమందు బుధునిచే జూడఁబడిన శుభగ్రహము లేక లగ్నవర్గ మందు బుధునిచే జూడఁబడిన శుభగ్రహము ఇట్లుండ బుట్టినవాఁడు అధికయశస్సుగ ల భూపతియగును.

వృషేశశీ లగ్నగత స్సుపూర్ణ స్సితేనదృష్టో వణిజస్థి తేన,
బుధోఽపి పాతాళగతో యది స్యా త్తదాన్యజాతో భవతిక్షితీశః.

లగ్నము వృషభము. అందు పూర్ణచంద్రుఁడుండి తులయందున్న శుక్రునిచే జూడఁబడియు చతుర్థమున బుధుఁడు ఇట్లుండ అన్యకులజుఁడైనను నరేంద్రుఁడగును. (ఇచట శుక్రునకు విశేషదృష్టి నంగీకరించవలెను).

క్షమాసుత స్స్వోచ్చ ముపాశ్రితో యదా
రవీందువాచస్పతిభి ర్నిరీక్షితః,
భవే న్నరేంద్రో యది కుత్సిత స్తదా
సను స్తపృథ్వీపరిరక్షణే క్షమః. 86

కుజుఁడు ఉచ్చయందుండి రవిచంద్రగురులచే జూడఁబడెనేని హీనకులజుఁడైనను సర్వభూమిని పాలించుటయందు సామర్థ్యముగల రాజగును.

జాయతేఽభిజితి య శ్శుభకర్తా
భూపతి ర్భవతి సోఽతులవీర్యః,
నీచవేశ్మకులజోఽపి నరోఽస్మిణ్
రాజయోగఇతి సవ్యపదేశః. 87

అభిజిన్నక్షత్రమందుగాని అభిజిల్లగ్నమందుగాని బుట్టినవాఁడు మంచివ్యాపారముగల రాజగును. ఉత్తరాషాఢాచతుర్థచరణము శ్రవణాదిని నాలుగుఘడియలు కలసి అభిజిన్నక్షత్ర మనఁబడును. సూర్యస్థితరాశికి నాల్గవరాశిఅభిజిల్లగ్న మనఁబడును,

గండాంతవిష్టిపరిఘవ్యతిపాతజాత
స్తారాధిప స్సముదయే యది కృత్తికాయాం,

క్రీడేత్కృపాణఫలకాహిత చండవేగ,
ప్రోత్థాపితాఽహితశిరో గులికాభి రీశః. 88

గండయోగముయొక్క అంతేమునను విష్టిపరిఘ వ్యతీపాతలయందును కృత్తికా నక్షత్రమందును చంద్రుడు లగ్నమందుండగాను. బుట్టినవాడు శత్రుశిరస్సును గులికలచే క్రీడించు రాజగును.

బుధోదయే సప్తమగే బృహస్పతౌ,
చంద్రే కులీరే సుఖరాశిగేఽమలే,
వియద్గతే భార్గవనందనే మృగే
ప్రశాస్తి పృథ్వీం మనుజో నిరాకులః. 89

మేషము లగ్నము. అందు బుధుడు సప్తమమున బృహస్పతి చతుర్థమగు కర్కాటమున పూర్ణచంద్రుడుదశమమగు మకరమున శుక్రుడు యుండెనేని నిర్భయముగ భూమిని పాలించువాడగును.

ఏకాంతరగై ర్విహగై ష్షడ్భి శ్చక్రం క్షితీశ్వరం కుర్యాత్,
అత్రైవ శుభే లగ్నే సకలమహీపాలకో నృపతిః. 90.

లగ్నము శుభక్షేత్రమై ఆరుగ్రహములు ఏకాంతరముగ యున్నయెడల సర్వభూపాలకుడగును. ఆరుగ్రహములుమాత్రము ఏకాంతరగతులై యుండిరేని సామాన్యప్రభువగును. (ఏకాంతరగతు లనగా స్థానము మొదలుగానైనను ౧-౩-౫ మొదలగు స్థానములయందుండుటయును లేక ౨-౪-౬ మొదలగు స్థానములయందుండుటయును ఏకాంతరగతులనుట).

అయమేవ సముద్రాఖ్యో ద్వాలగ్నే యది సంస్థితౌ,
కరోతి భూభుజం నాథం సౌమ్యైః కేంద్రేషు సంస్థితైః. 91

రెండుగ్రహములు లగ్నమునను కేంద్రములయందు శుభగ్రహములు యుండెనేని ప్రభువగును.

నిరంతరం యది భవనేషు షట్సు
గ్రహాస్థితా ఉదయగృహా త్సమస్తాః,
స్వపం క్తిద న్నరపతి మేవ కుర్యు
శ్చతుష్టయా న్నరపతిమంత్రిణంచ. 92

గ్రహములన్నియు లగ్నము మొదలు ఆరురాసులయందు నిరంతరముగ యుండిరేని నరేంద్రుడగును. నాలుగుగ్రహము లుండెనేని రాజమంత్రియగును.

సుఖసుఖదుశ్చిక్యగతా యది కర్మణి కీర్తయంతి యవనాద్యాః,
బంధుసుతార్థగజాఢ్యో బహుభృత్యో జాయతే క్షితిపః. 93

జననకాలమున తృతీయ చతుర్థ పంచమ దశమస్థానములయందు గ్రహముల న్నియు నుండెనేని బంధు సుత ధన గజములు అనేకభృత్యులు మొదలైనవిగల రాజగును.

కర్మాస్తజలహోరాసు గ్రహాస్సర్వే ప్రతిష్ఠితాః,
కుర్వంతి నగరం నామ యత్ర స్యాత్పృథివీపతిః. 94

కేంద్రములయందు గ్రహములన్నియు నుండెనేని నగరమను పేరుగల రాజగును.

సుఖతనుమదగా శ్శుభా స్సుమగ్రాః
కుజరవిరవిజా స్త్రిధర్మలాభసంస్థాః,
యది భవతి మహీపతిః ప్రశాంతో,
యవనపతికృతో హ్యయం మహీపయోగః, 95

లగ్నచతుర్థసప్తమములయందు చంద్రబుధగురుశుక్రులు తృతీయషష్ఠలాభస్థానములయందు రవికుజశనులు యుండిరేని శాంతుఁడగు రాజగును.

లాభధర్మస్థితా స్సౌమ్యాః పాపాః కర్మణి సంస్థితాః,
నృపతీనా మయంయోగో భవేత్కలశసంజ్ఞితః. 96

నవమైకాదశములయందు శుభగ్రహములు దశమస్థానమునపాపగ్రహములు యుండిరేని కలశ యోగము. ఈయోగమందు బుట్టినవాఁడు నేర్పుగల రాజగును.

త్రయోగ్రహాభ్రాతృసుతాయసంస్థాస్తదాశుభాద్వారిపుసంజ్ఞితౌచ,
కళత్రలగ్నం చ గతౌ చ శేషౌ నృపస్యయోగః ఖలుపూర్ణకుంభః.

గ్రహము లన్నిటిలో తృతీయపంచమలాభస్థానములయందు మూడు గ్రహములు ఆరింట రెండుశుభగ్రహములు శేషించిన రెండుగ్రహములు లగ్నకళత్రస్థానములయందు నుండెనేని ప్రభుఁడగును. ఇదిపూర్ణకుంభయోగము.

సువిస్తరం నీచకులోద్భవామయా
విచిత్రరూపాః కథితాః క్షితీశ్వరాః,
అతః పరం పార్థివవంశజన్మనాం
భవంతి యోగాముని భిః ప్రకీర్తితాః. 98

నీచకులోద్భవులు (అనఁగా: పరంపరాప్రాప్తమగు రాజ్యమును పాలించువంశములుగాక లేదవ్యవంశజులు.) రాజ్యాధిపత్యము సేయు రాజయోగములు అనేకములుగ

చెప్పఁబడినవి. ముందు పరంపరాప్రాప్తముగు రాజవంశమందు బుట్టినవారి రాజయోగములను పూర్వశాస్త్రానుసారము చెప్పఁబోవుచున్నాను.

సింహోదయే దినకరో మృగలాంఛనో వా
కుంభస్థితో రవిసుత స్స్వగృహే సురేజ్యః,
స్వోచ్చేఽపి భూమితనయః పృథివీశ్వరస్య
జన్మప్రద స్సకలలోకనమస్కృతస్య. 99

లగ్నముసింహము. లగ్నమున రవి లేక చంద్రుఁడు, కుంభమున శని, స్వక్షేత్రమున బృహస్పతి, మకరమున కుజుఁడు ఇట్లుండ రాజవంశజుఁడు రాజ్యాధిపతి యగును.

శుభే లగ్నంయాతే బలవతి తథాధర్మరాశిం క్రమేణ
శుభై శ్శేషై ర్లగ్నం ధనగృహ మథత్ర్యాయమత్కర్మగై శ్చ,
మహీపాల శ్శ్రీమా న్భవతి నియతం యస్య మాతంగసంఘాః
ప్రయాణే మేఘానాం స్స్రుతమదజలై ర్భ్రాంతి ముత్పాదయంతి.

శుభగ్రహములలో బలవంతుఁడైన శుభుఁడొకఁడు లగ్నమునను తక్కినముగ్గురు శుభులు. క్రమముగ ౧-౨-౯ స్థానములను లేక శుభగ్రహములు నలుగురు క్రమముగ ౩. ౭. ౧౦. ౧౧ స్థానములయందును ఇట్లుండ రాజవంశజుఁడు గజాద్యైశ్వర్యముగల నరేంద్రుఁడగును.

సురపతిగురు ర్బంధు స్థానే స్వవేశ్మగతో యదా
తుహినకిరణ స్సంపూర్ణాంగ స్తప స్సమవస్థితః,
త్రితనుభవనప్రాప్తా శ్శేషా గ్రహాయది భూపతి
ర్భవతి ధృతిమా న్స్ఫీతశ్రీక స్తథాబహువాహనః. 101

జన్మలగ్నమునకు చతుర్థస్థానము గురుక్షేత్రమైబృహస్పతియుండి పూర్ణచంద్రుఁడు నవమస్థానమునను తక్కినరవికుజబుధశుక్రశనులు ౧-౩ స్థానములయందుండిరేని రాజవంశజుఁడు, అధికసంపత్తుగల ప్రభువగును.

స్వోచ్చోదయే కృతపదః కుముదస్య బంధు
ర్జీవో ఽర్థగో వణిజదానవపూజిత శ్చ,
కన్యాజసింహగృహగాబుధభౌమసూర్యా
శ్చంద్రాంశునిర్మలయశా భవతి క్షితీశః. 102

లగ్నము వృషభము, లగ్నమున చంద్రుఁడు, ద్వితీయమున గురుఁడు, తులయందు

శుక్రుఁడు, కన్య మేష సింహములయందు క్రమముగ బుధకుజసూర్యులు ఇట్లుండ రాజవంశజుఁడు, అధికయశస్సుగల నరేంద్రుఁడగును.

నక్షత్రనాథసహిత స్సవితా నభస్థ
స్సౌరి ర్విలగ్నభవనే హిబుకే సురేజ్యః,
దేవారిపూజ్యబుధభూమిసుతై స్సలాభైః
ఖ్యాతో మహీపతి రిహ స్వగుణై ర్నరస్స్యాత్. 103

దశమస్థానమున రవిచంద్రులు, లగ్నమున శని, చతుర్థమున గురుఁడు, ఏకాదశమున కుజబుధశుక్రులు ఇట్లుండ రాజవంశజుఁడు రాజగును.

మృగరాశిం పరిత్యజ్య స్థితో లగ్నే బృహస్పతిః,
కరో త్యవశ్యం నృపతిం మత్తేభపరివారితమ్. 104

మకరముగాక తక్కినరాసులలో నొకటి లగ్నమై లగ్నమున బృహస్పతియుండెనేని పరంపరాప్రాప్తరాజవంశజుఁడు, గజాద్యైశ్వర్యముగలరాజగును. (పరంపరాప్రాప్తరాజవంశజుఁడు అనుపద మంతట తెలియఁ దగిన దనుట).

లగ్నేభౌమో రవిజసహిత స్తీక్ష్ణరశ్మిః ఖమధ్యే
వాచాం స్వామీ దశమగృహగో భార్గవ స్సప్తమస్థః,
ఆయే హేమ శ్శిశిరకిరణో బంధురాశిం ప్రపన్నో
య ద్యేవంస్యా ద్విపులయశసో జన్మభూపాలకస్య. 105

లగ్నమున కుజుఁడు, దశమమున రవిగురుశనులు, సప్తమమున శుక్రుఁడు, ఏకాదశమున బుధుఁడు, చతుర్థమున చంద్రుఁడు ఇట్లుండ బుట్టినవాఁడు ప్రబలయశస్సుగల నరేంద్రుఁ డగును.

న్యూనోఽపి కుముదబంధు స్స్వోచ్చస్థ పార్థివం కరోతి నరం,
కింపున రఖండమండల కరనికరప్రకటిత దిగంతః. 106

క్షీణచంద్రుఁడు ఉచ్చయందుండెనేని రాజసులజుఁడు పృథివీపతియగును. పూర్ణచంద్రుఁడుండెనేని నిశ్చయముగ పృథివీపతి యగును. సందియములేదు.

లగ్నం విహాయ కేంద్రే సకలకలాపూరితో నిశానాథః,
విదధాతి మహీపాలం విక్రమధనవాహనోపేతమ్. 107

లగ్నముగాక తక్కినకేంద్రములయందు పూర్ణచంద్రుఁ డుండెనేని రాజవంశజుఁడు పరాక్రమము పెద్దలైనవిగల మహీపాలుఁడగును.

యది పశ్యతి దానవార్చితం వచసా మధిప స్తదాథవేత్,

నృపతి ర్బహునాగనాయకో భుజగేంద్ర ఇవ ప్రతాపవాన్. 108

బృహస్పతి శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని అనేక ఏనుఁగులుగల రాజగును.

దివాకసాం పతే ర్మంత్రీ కుర్యా త్పశ్య న్సృధం యదా,
శిరోభి శ్శాసనం యస్య ధారయంతి నృపా స్సదా. 109

బుధుఁడు గురునిచే జూడఁబడెనేని ప్రతాపముగల ప్రభువగును.

లగ్నాధిపతి స్సోచ్చే పశ్య న్మృగలాంఛనం నృపం కురుతే,
బహుగజ తురగబలాఢ్యైః క్షపితవిపక్షం మహావిభవమ్. 110

లగ్నాధిపతి యుచ్చయందుండి చంద్రుని జూచిన అనేకగజములు మొదలైనవిగల రాజగును.

ఇందు స్స్వోచ్చే పశ్య న్కరోతి బుధ భార్గవౌ నరంనృపతిం,
ప్రణతారిపక్ష ముచ్ఛ్రితయశసం సౌభాగ్యవంతంచ. 111

జననకాలమున ఏరాశియందైనను బుధశుక్రులుండి ఉచ్చస్థచంద్రునిచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ప్రతాపముగల నరేంద్రుఁడగును.

అధిమిత్రాంశగ శ్చంద్రో దృష్టో దానవమంత్రిణా,
అనిశం కురుతే లక్ష్మీ స్వామినం భూపతిం నరమ్. 112

చంద్రుఁడు అధిమిత్రగ్రహనవాంశను పొంది శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని ఐశ్వర్యముగల రాజగును.

స్వాంశేఽధమిత్రభాగేవా గురుణా యద దృశ్యతే,
శశీ మహీపతిం కుర్యా ద్దివసే నాత్రసంశయః. 113

చంద్రుఁడు స్వాంశయందును, లేక మిత్రనవాంశయందునయుండి గురునిచే జూడఁబడెనేని పగటియందు బుట్టినవాఁడు నిస్సందియముగ మహీపతి యగును.

జన్మాధిపతిః కేంద్రే బలపరిపూర్ణః కరోతి పరమార్థిం,
బ్రాహ్మణకులేఽపి నృపతిం కింపున రవనీశసంభూతమ్. 114

జన్మకాలికచంద్రలగ్నాధిపతి బలవంతుఁడై కేంద్రమందుండెనేని బ్రాహ్మణకులజుఁడైనను నరేంద్రుఁడగును; గాన రాజకులజుఁడు నిశ్చయముగ నరేంద్రుఁడగును.

రవి రప్యధిమిత్రస్థో యది చంద్రసమీక్షితః,
అంగదేశాధిపం కుర్యా ద్ధర్మార్థసహితం నృపమ్. 115

సూర్యుఁడు అధిమిత్రగ్రహస్థానమందుండి చంద్రునిచే జూడఁబడెనేని అంగదేశాధిపతి యగును.

ఉచ్చస్థ శ్శశితనయః కుముదాకరబంధునాచ సమధిగతః,
జనయతి మగధాధిపతిం గజమదగంధేన వాసితదిగంతమ్. 116

బుధుఁ డుచ్చస్థుఁడై చంద్రునితో కలసియుండెనేని గజాద్యైశ్వర్యముగల మగధదేశాధిపతి యగును.

ప్రధానబలసంయుక్త స్సంపూర్ణ శ్శశలాంఛనః,
ఏకోఽపి కురుతే జాతం నరాధిప మరిందమమ్. 117

పూర్ణచంద్రుఁడు ఒక్కఁడైనను స్థానాదిషడ్బలయుక్తుఁడై యుండెనేని పరాక్రమముగల నరేంద్రుఁడగును.

కేంద్రే విలగ్ననాథ శ్శ్రేష్ఠబలో మానవాధిపంకురుతే,
గోపాలకులోఽపి నరం కింపున రవనీశ్వరాణాంచ. 118

లగ్నాధిపతి బలయుక్తుఁడై కేంద్రమందుండెనేని నరేంద్రుఁడగును.

కర్కటసంస్థః కేంద్రే బృహస్పతి ర్దశమధామగ శ్శశినః,
చతురుదధిమేఖలాయాః స్స్వామీ భూమే ర్భవతి జాతః. 119

కేంద్రములలో నొకటి కర్కటమై బృహస్పతియందుండి అది చంద్రస్థానమునకు దశమమగునెడ చతుస్సముద్రపర్యంతము నేలు చక్రవర్తియగును.

మేషే సహస్రరశ్మి స్సహశశినా సంస్థితః కరోతీశం,
కేరళకర్ణాటాంధ్రద్రవిడానాం చోలకస్యాపి. 120

మేషమున రవిచంద్రులుండిరేని కేరళాదిదేశాధీశుఁడగును.

ఉచ్చస్థ స్త్రిదశగురుః కైరవవనబంధుసంగమం ప్రాప్తః,
కాశ్మీరమండలభువాం కరోతి పురుషాధిప మవశ్యమ్. 121

గురుఁడు ఉచ్చయందుండి చంద్రునితో కలసియుండెనేని కాశ్మీరాదిదేశముల కధిపతి యగును.

తుంగాయ స్వగృహోదయ కంటకనవమేషు యస్య శుక్రగురూ,
సోవశ్యం భవతి నరో రాజాంశసముద్భవో నృపతిః. 122

జననకాలమున ఉచ్చ లాభ స్వక్షేత్ర లగ్న కంటక నవమములయందు గురుశుక్రులుండిరేని నృపతి యగును.

దిక్స్థానకాలాదిబలై రుదారా
శుభాశ్శునః కేంద్ర ముపాగతాశ్చ,

కుర్వంతి పాపై రవిమిత్రచారాః
పృథ్వీభుజం త్రిప్రభృతిగ్రహేంద్రాః. 123

ముగ్గురు మొదలగు శుభగ్రహములు స్థానాదిషడ్బలయుక్తులై పాపగ్రహముల తోఁ గలియక కేంద్రములయందుండిరేని భూపతి యగును.

రవేర్ద్వితీయే బుధజీవభార్గవా
నచాశుభై ర్దృష్టయుతా నవార్కగాః,
స్ఫురత్కరౌఘస్ఫుటపింజరీకృతా
నరం ప్రకుర్యుస్త్రిసముద్రపాలకమ్. 124

సూర్యునకు ద్వితీయమందు బుధగురుశుక్రులు పాపగ్రహములతోఁ గలియకయు అస్తంగతులు గాకయు స్ఫుటతేజస్సు గలవారై యుండిరేని (సూర్యునకు దూరవర్తుల నుట) నరేంద్రుఁ డగును.

కుందాబ్జకాశధవళైః పరిపూర్ణమూర్తి
ర్జన్మాధిపేన కవినా శుభ దేన దృష్టః,
స్త్రీమానభంగనిపుణం దయితః క్షపాయాః
ప్రఖ్యాతకీర్తిసునయం కురుతే నరేంద్రమ్. 125

పూర్ణచంద్రుఁడు జన్మకాలికచంద్రలగ్నాధిపతి శుక్రుఁడై అశుక్రునిచేతను లేక శుభునిచేతను జూడఁబడెనేని స్త్రీలయం దాసక్తిగలిగినట్టియు ఖ్యాతి మొదలైన విగల ప్రభువగును.

దేవమంత్రీకుటుంబస్థో భార్గవేణ సమన్వితః,
జనయే ద్వసుధాపాలం నిర్జితారాతిమండలమ్. 126

ద్వితీయమున గురుశుక్రులుండిరేనిశత్రుజయముజేసి భూమినిపాలించురాజగును.

కారకయోగేజాతా భవంతి పృథ్వీ భుజో నరా స్తేషాం,
గజతురగపత్తివిచలితరజోవితానం భవే ద్గగనమ్. 127

కారకయోగమందు బుట్టినవారు అనేకపరివారాదికముగల నరేంద్రులగుదురు. (కారకయోగములు వెనక జెప్పబడినవి.)

కుజే విలగ్నే తరణేశ్చ నందనే
రసాతలే శుక్రబృహస్పతీందుజాః,
మృగోదయే మందనవాంశకస్థితే
రసాతలేశో భవతీహ పార్థివః. 128

లగ్నమున కుజశనులు చతుర్థమున బుధగురుశుక్రులు శనివాంశగల మకరలగ్నము ఇట్లుండ బుట్టినవాఁడు రసాతలాధిపతియగు (అమెరికాది దేశాధిపతి) రాజగును.

స్వోచ్చే గురు స్తనుగత స్స్వగృహే శశాంక
శ్శుక్రో ఝషే పరమ ముచ్చమితో౽సితశ్చ,
మేషే తథైవ భగవా న్సవితాకుజస్స్వ
వర్గాధిపో యది భవే న్నృపతిః ప్రజాతః. 129

లగ్నము కర్కాటకము, లగ్నమున గురుచంద్రులు, మీనమున శుక్రుఁడు, తులయందు పరమోచ్చతుల్యుఁడై శని, మేషమున రవికుజులు ఇట్లుండిన రాజాధిరాజు అగును.

శక్రేజ్య స్సహిత శ్శుచి స్తిమియుగే స్వోచ్చే చ పూర్ణ శ్శశీ,
దృష్ట స్తీవ్రవిరోచనేన దివకృ స్మేషే యదాసౌ నృపః,
సేనాయా శ్చలనేన రేణుపటలై ర్యస్య ప్రనష్టే రవా
వస్తభ్రాంతినమాకులాకములినీ సంకోచ మాగచ్ఛతి. 130

మీనమున అస్తాదిదోషములను పొందని గురుశుక్రులు, వృషభమున పూర్ణచంద్రుఁడు, మేషమున రవియుండి కుజునిచే జూడఁబడెనేని రాజవంశజుఁడు, ప్రబలసేన నుపకరైనవిగల నరేంద్రుఁడగును.

క్రూరై ర్నీచై రిపుభవనగై ష్షష్ఠదుశ్చిక్యగై ర్వా
సౌమ్యై స్స్వోచ్చం పరముపగతై ర్నిర్మలైః కేంద్రగై శ్చ,
ఆజ్ఞాంయాతే శిశిరకిరణే కర్కటస్థే నిశాయా
మేకచ్ఛత్రం త్రిభువనమిదం యస్య సతుత్రియేశః. 131

జననకాలమున రవికుజశనులు నీచలయందును శత్రుక్షేత్రములయందును లేక తృతీయషష్ఠములయందును యుండుట, బుధగురుశుక్రులు పరమోచ్చయందును, లేక కేంద్రములయందును యుండుట, చంద్రుఁడు దశమమున కర్కాటకమందు రాత్రి జన్మ ఇట్లుండఁగా బుట్టినవాఁడు రాజాధిరాజై త్రిభువనములను అడ్డులేక పాలించువాఁడగును. త్రిభువనములనఁగా భూలోకము; భువర్లోకము, సువర్లోకము యనుట. నిరక్షము(ఈక్వేటర్)నకు దక్షిణభాగముభూర్లోకమనియు,నిరక్షమునకుఉత్తరభాగము భూర్లోకమనియు,ఉత్తరధ్రువప్రాంతము (అనఁగా ఇలావృతము)స్వర్లోక మని యుండుకు ప్రమాణము. సిద్ధాంతశిరోమణియందు శ్లో "భూర్లోకాఖ్యో దక్షిణే వ్యక్షదేశా త్తస్మాత్సౌమ్యో౽యం భువస్వ శ్చ మేరుః" అనియున్నది

హోరా లేఖా ముపేత స్ఫుటకరనికరైః పూరితాంగ స్సురేజ్య
శ్చంద్రశ్శుక్లార్ధదేహో భవభవనగత స్సోమపుత్రేణదృష్టః,
చంద్రాద్భానుర్ద్వితీయే యది భవతి తదానైవ దృష్టఃకుజేన
పాతాజాయేత భూమే ర్బహుగజతురగ స్తుణ్ణభూపృష్టవీరః. 132

జననకాలమున స్ఫుటకరణుఁడు (సూర్యునకు దూరవర్తి) అయిన బృహస్పతి లగ్నముననుండుటయు, ఏకాదశస్థానమున పూర్ణచంద్రుఁడుండి బుధునిచే జూడఁబడుటయు, చంద్రునకు ద్వితీయమందు సూర్యుఁడుండి కుజునిచే జూడఁబడకయుండుటయు ఇట్లుండ గజాదులుగల నరేంద్రుఁడగును. ఏప్రదేశమందు ఆకాశము భూమి నంటినట్లు గనఁబడునో ఆప్రదేశము లేఖాశబ్దముచే జెప్పఁబడును క్షితిజమనిభావము.

రవిశశికుజై ర్మేషేలగ్నే సితార్కిబుధై ర్దృష్టే
ధనుషినవమే దేవేజ్యేచ స్వభాంశ ముపాగతే,
రవిరపి యది స్వోచ్చే వర్గే ప్రధానబలోదయో
భవతి నృపతి ర్విద్వాన్ జ్ఞాతో వాతారిగణోద్భవః. 133

లగ్నము మేషమై రవిచంద్రకుజబుధశుక్రశనులచే జూడఁబడియు, నవమస్థానమగు ధనస్సుయందైన స్వాంశయందు గురుడుండుటయున్ను, బలవంతుఁడగు సూర్యుఁడు స్వోచ్చస్వవర్గములయందుండి లగ్నగతుఁడాయెనేనియు విద్వాంసుఁడైన ట్టియు పరాక్రమము గలిగినట్టియు రాజగును.

సితశశిసుతజీవైః పంచమస్థై ర్నభోగై
రవిరపి రిపురాశౌ స్వోచ్చగే భూమిపుత్రే,
తపసిచ రవిపుత్రే జాయతే పార్థివేంద్రః
ప్రథితవిమలకీర్తి ర్దానధర్మప్రతాపైః. 134

పంచమస్థానమున బుధగురుశుక్రులు, ఆఱింట సూర్యుఁడు, కుజుఁడుచ్చ యందు, తొమ్మిదింట శని ఇట్లుండ పార్థివేంద్రుఁడగును.

త్రిదశగురో రవి ర్హిమకరస్య భృగో స్తనయో
రవితనయః కుజస్య ఖలు దృష్టిపథం గతః,
భవతి విలగ్నగో యది చరోదయరాశిగతః
ప్రథితయశా భవే త్క్షితిపతిః క్షపితారిగణః. 135

రవి గురునిచేతను, శుక్రుఁడు చంద్రునిచేతను, శని కుజునిచేతను జూడఁబడి చరరాశి లగ్నమయ్యెనేని ప్రతాపముగల రాజగును.

బుధః కన్యావిలగ్నే సురపతిగురుశ్చైవ తిమిగః
స్థితః క్షోణీపుత్రః ప్రసవభవనే వీర్యసహితః,
శని శ్శత్రుస్థానే త్రిదశరిపుపూజ్యశ్చ హిబుకే
యదైవం స్యాతాంసతే స్వభుజవిజయీ భూపతిరిహ. 136

కన్యాలగ్నము లగ్నమున బుధుఁడు, మీనమున గురుఁడు, మకరమున బలయుక్తుఁడైన కుజుఁడు, కుంభమున శని, చతుర్థమున శుక్రుఁడు ఇట్లుండ పరాక్రమముగల నరేంద్రుఁ డగును.

యమేవిలగ్నే మకరప్రతిష్ఠితే
దివాకరే ద్యూనగతే సితేఽష్టమే,
కుజేఽలిగే కర్కటకే నిశాకరే
భవే త్ప్రసిద్ధో జగతీశ్వరో నృపః. 137

మకరము లగ్నము, లగ్నమున శని, సప్తమమున రవి, అష్టమమున శుక్రుఁడు, వృశ్చికమున కుజుఁడు కర్కాటకమున చంద్రుఁడు ఇట్లుండ ప్రసిద్ధిగల రాజగును.

మృగోదయే భూమిసుతే సునిర్మలే
శనైశ్చరే ధర్మగృహే వ్యవస్థితే,
దివాకరే సప్తమగే సహేందునా
చలస్వభావో నృపతిః ప్రజాయతే. 138

లగ్నము మకరము, లగ్నమున కుజుఁడు, తొమ్మిదింట శని, సప్తమమున రవిచంద్రులు ఇట్లుండ చంచలస్వభావముగల ప్రభువగును.

శనైశ్చరే లగ్నగతే సచంద్రే బృహస్పతౌ సప్తమరాశిగేచ,
శుక్రేణ దృష్టే శశిజే స్వతుంగే జాయేత పృథ్వీపతి రప్రధృష్యః.

లగ్నమున చంద్రశనులు, సప్తమమున గురుఁడుండి శుక్రునిచే జూడఁబడెనేనియు, బుధుఁడు తనయుచ్చయందుండెనేనియు ఇట్లుండ పరాక్రమముగల నరేంద్రుఁ డగును.

చాపే భవే త్సురగురు ర్హిమాంశుదృష్టిశుద్ధో
లగ్నే సురారిదయిత శ్శశినిస్వరాశౌ,
వాపీతడాగసురవేశ్మకరో నరోఽత్ర
జాయేత మానవపతి ర్ద్విజదేవభక్తః. 140

ధనుస్సునందు బృహస్పతి పాపదృష్టి లేనివాఁడైయుండియు, లగ్నమున శుక్రుఁడు, కర్కటమున చంద్రుఁడు ఇట్లుండ దేవబ్రాహ్మణభక్తి సత్కార్యాసక్తి మొదలైనవిగల రాజగును.

ఏకస్స్వోచ్చే శుభగగనగ స్సంస్థితో నిర్మలాంశుః
కేంద్రే భానుః ప్రకటితకరః కేవలః పూర్ణవీర్యః,
దృష్టః కుర్యా దమరగురుణా పంచమస్థే నజాతమ్
భూమేర్నాథం బహుగజపతిం సర్వవంద్యం కృతార్థమ్. 111

స్వచ్ఛమైనకాంతి (సూర్యునకు దూరవర్తి) గల యొకశుభగ్రహము ఉచ్చయందును బలయుక్తుఁడైన సూర్యుఁడు కేంద్రమందును యుండి పంచమమందున్న గురునిచే జూడఁబడెనేని భూపతియగును.

షష్ఠే కుజార్కిరవయ స్సహజేఽథవా ఽపి
సింహే సురారిసచివోఽథ భవర్గసంస్థః,
దృష్ట శ్శుభై ర్దినకరేందువిహీనదృష్టః
కుర్యా న్నృపం స్వభుజనిర్జితశత్రుపక్షమ్. 142

రవికుజశనులు ఆఱింటను లేక మూఁడింటను, సింహమున శుక్రుఁడు లేక ఏకాదశస్థానముననుండి శుభదృష్టిగలిగి రవిచంద్రదృష్టి లేకయుండెనేని బలముగల రాజగును.

వహతి మృదుశరీరే నిర్మలవ్యోమమధ్యే
విమలనిరుపసర్గాః ఖేచరావృత్తవైరాః,
ఉదయతి సురవంద్యే మండలే మాతృకాణామ్
యది వృషభగృహస్థో భార్గవ స్స్యాత్క్షితీశః. 113

లగ్నమందు గురుఁడు, వృషభమందు శుక్రుఁడు ఇట్లుండిరేని రాజగును.

శశిబుధరుధిరాఖ్యై స్స్వాంశకస్థై ర్ననీచైః
వ్యయగృహసహజస్థై ర్నాపి సూర్యప్రవిష్టైః,
తనయభవనసంస్థే వాక్పతౌ చంద్రయుక్తే
భవతి మనుజనాథః కీర్తిశుక్లీకృతాశః. 144

జననకాలమున చంద్రకుజబుధులు నీచను బొందకను అస్తంగతులు గాకను యుండి తృతీయవ్యయములయందైన స్వాంశలయం దుండఁగా పంచమమున చంద్రగురులు కలసియుండిరేని కీర్తిగలరాజగును.

అధిమిత్రగృహే కేంద్రే జన్మాధిపతి ర్విలగ్నపతియుక్తః,
పశ్యతి బలపరిపూర్ణో లగ్నం స్యా త్పుష్కలో యోగః. 145

జన్మకాలికచంద్రలగ్నాధిపతికి కేంద్రములలో నొకటి యధిమిత్రస్థానమై అందు లగ్నాధిపతితో గలసి లగ్నమును జూచెనేని పుష్కలయోగమని తెలియవలయును.

పుష్కలయోగే పురుషా జాయంతే భూమిపాలకానిత్యం,
సుచిరం భ్రమంతి హతరిపుగజమదగంధేన వాసితదిగంతః. 146

పుష్కలయోగమందు బుట్టినవాఁడు శత్రుహింసచేయు రాజగును.

రాశ్యాదా లగ్నపతిః కరోతి జాతం నరేంద్ర దండపతిం,
మధ్యే మండలనాథం గ్రామపతిం చైవ భవనాంతే. 147

లగ్నాధిపతి రాశ్యాదినవాంశయందుండెనేని రారాజు అగును. మధ్యనవాంశ (పంచమనవాంశ) యందుండిన మండలాధిపతి యగును. రాశ్యంతిమ నవాంశయందుండెనేని గ్రామాధిపతి యగును.

పౌష్ణే ఫాల్గున్యాంవా మూలే పుష్యేచ భాస్కరః కురుతే,
లగ్నగతో నరనాథం యోజనశతమాత్ర కేదేశే. 118

పుష్యమి పూర్వఫల్గుని ఉత్తరఫల్గుని మూల రేవతి ఈనక్షత్రములయందు సూర్యుఁడుండి లగ్నగతుఁడాయెనేని శతయోజనపరిమితిగల భూమిని పాలించువాఁడగును.

కృత్తికా రేవతీ స్వాతీ పుష్యస్థాయీ భృగోస్సుతః,
కరోతి భూభుజాం నాథ మశ్విన్యా మపి సంస్థితః. 149

అశ్విని కృత్తిక పుష్యమి స్వాతి రేవతి ఈనక్షత్రములయందు శుక్రుఁడుండెనేని ప్రభువగును.

విదధాతి సార్వభౌమం లగ్నాంశపతి స్స్వతుంగగః కేంద్రే,
నృపతిం లగ్నాధిపతి ర్జన్మాధిపతి ర్ధనసమృద్ధమ్. 150

లగ్నగతనవాంశాధిపతి కేంద్రములయందైన తనయుచ్చయందుండెనేని సార్వభౌముఁడగును. లగ్నాధిపతి కేంద్రములయందైన తనయుచ్చయందుండెనేని రాజగును. చంద్రాక్రాంతరాశ్యాధిపతి కేంద్రమున ఉచ్చగతుఁడగునేని అధికధనికుఁడగును.

మీనే నిశాకరః పూర్ణ స్సుహృద్గ్రహనిరీక్షితః,
సార్వభౌమం నరం కుర్యా త్సిద్ధాజ్ఞాకం నసంశయః. 151

పూర్ణచంద్రుఁడు మీనమందుండి మిత్రులచే జూడఁబడెనేని సార్వభౌముఁడగును.

యాతే భౌమేకర్మస్థానం శశిశనిభృగుబుధైస్తప స్సమవస్థితైః,
ఆయేస్వోచ్చప్రాప్తే భానుస్త్రిదశపతిసచివసహితో యదిప్రసవేభవేత్.
క్షోణీ భర్తా యానేయస్య
ప్రవిచలితతురగరజసాదిశః పరితోగతాః,
ఏవం కర్తుర్వ్యాభ్రోఽభ్రో
ధరణితలపరిమలసుఖం ప్రయాతి రవేర్హయాః. 153

మిథునము లగ్నము, దశమస్థానమున కుజుఁడు నవమస్థానమున చంద్రబుధ శుక్రశనులు, మేషమున రవిగురులు ఇట్లుండ బుట్టిన రాజవంశజుఁడు అనేకగుఱ్ఱములు మొదలైన సేనలుగల నరేంద్రుఁడగును.

శశిసహితే కేంద్రస్థే శనైశ్చరే భవతి జారజాతస్తు,
రాజాభువిగతతురగగ్రామధనైర్వర్ధిత శ్శ్రీః. 154

చంద్రశనులు కలసి కేంద్రములయందుండఁగాఁ బుట్టినరాజు జారత్వమువలన బుట్టినవాఁడును, అధికసంపత్తు ఏనుఁగులు మొదలైనవిగల నరేంద్రుఁడగును.

శుక్రవాక్పతిబుధైర్ధనసంస్థైః స్ద్యూనగైశ్శశిరవిక్షితిపుత్రైః,
జాయతే క్షితిపతిః పృథువక్షా స్సర్వతః క్షపితశత్రుసమూహః. 155

జన్మలగ్నమునకు ద్వితీయస్థానమున బుధగురుశుక్రులు కలసియున్నను లేక సప్తమమున రవిచంద్రకుజులు కలసియున్నను ఇట్లుండ బుట్టిన రాజవంశజుఁడు పరాక్రమముగల నరేంద్రుఁడగును.

భానుః ప్రాణీ శశిగృహయుత శ్శీతరశ్మి శ్చ తస్మి
న్నేకస్వోచ్చే యది గగనగో నిర్మలః పూర్ణరశ్మిః,
లగ్నం ప్రాప్త స్సురపతిగురు ష్షష్ఠగ స్సాన్య త్ర్తితీశ
శ్ఛన్నోయస్య ప్రచలితచమూ రేణుభి ర్వ్యోమమార్గః. 156

కర్కాటకమున బలయుక్తులైన రవిచంద్రులు ఉచ్చగతగ్రహము బలయుక్తుఁడై లగ్నమందును, గురుఁ డారింటను ఇట్లుండెనేని అధిక సేనగల నరేంద్రుఁడగును.

కుంభ స్యాష్టమభాగే త్రికోణసంస్థే నిశానాథే,
జాతో భవ త్యవశ్యం రాజాశుభద స్సను స్తలోకస్య. 157

త్రికోణస్థానమగుకుంభరాశియందైన ఎనిమిదవభాగయందు చంద్రుఁ డుండెనేని సర్వలోకమునకు అధిపతియగును.

మేషస్య సప్తమాంశే కరోతి పృథ్వీసుత స్థ్సితో నృపతిం,

సింహాస్య పంచమాంశే నరమిథునాంశే భవే ద్భూపః. 158

మేషసప్తమభాగయందును లేక సింహరాశియందైన పంచమభాగయందును గాని లేక మిథుననవాంశయందునుగాని కుజుఁడుండెనేని రాజగును.

కుంభస్య పంచదశకే భాగే చంద్రస్థితో మహీపాలం,
కర్కటకస్య చ దశమే కరోతి పురుషం సదా ప్రభవే. 159

రాశిని ముప్పది భాగములు సేయఁగా నొక్కొక్క భాగమునకు భాగ యనఁబడును. కుంభరాశియందైన ౧౫ నవభాగయందును లేక కర్కటకమందైన పదియవ భాగయంచును చంద్రుఁడుండెనేని భూపాలకుఁడగును.

ధనుషిచ వింశే జీవః కరోతి నృపతిం స్థితో జనఖ్యాతం,
సింహాస్య పంచమాంశే తథాచ హేళిర్బుధో జ్ఞేయః. 160

ధనుస్సుయొక్క వింశాంశయందు గురుఁడుగాని లేక సింహముయొక్క పంచమాంశయందును రవిబుధులుండిరేని ఖ్యాతిగల రాజగును.

ఏకస్మి న్పంచకృతౌ పంచదశస్వాస్థితశ్చంద్రః,
భాగేషు వీరనృపతిం కరోతి భుజలబ్ధపృథ్వీకమ్. 161

ఏరాశియందైనను యిరువదైదవభాగయందును, పంచదశాంశయందును చంద్రుఁ డుండెనేని భుజబలముగల నరేంద్రుఁడగును.

మకరస్య పంచమాంశే కరోతి రవిజో నరేశ్వరం సుభగం,
యోగే భూతలతిలకం ధర్మజ్ఞం శాస్త్రనిరతంచ. 162

మకరపంచమాంశయందు శనియుండెనేని ధార్మికుఁడు, శాస్త్రజ్ఞుఁడైన నరేంద్రుఁడగును.

కర్కటకే శశిజీవౌ పంచసు భాగేషు సంస్థితౌ కురుతః,
భూమిపతి మప్రధృష్యం రవిరివ సర్వగ్రహగణస్య. 163

కర్కటకముయొక్క మొదటిఅయిదుభాగలయందు చంద్రగురులుండిరేని అడ్డులేక భూమినిపాలించు ప్రభువగును.

చంద్రః పుష్యే నృపతిం వర్గోత్తమకృత్తికాశ్వినీసంస్థః,
విదధాతి సార్వభౌమం త్రిపుష్కరేవాఽపి పరిపూర్ణః. 164

చంద్రుఁడు అశ్వని కృత్తిక పుష్యమి నక్షత్రములయందును వర్గోత్తమమందును యుండెనేని సార్వభౌముఁడు (సర్వదేశాధిపతి) యగును. పూర్ణచంద్రుఁడు తృతీయ దశమస్థానములయందుండిన రాజగును.

అశ్విన్యనురాధాస్థ స్త్రితశ్శ్రవిష్ఠాసు పార్థివం భౌమః,
కురుతే స్వోచ్చ ముపగతో వర్గోత్తమగశ్చ నాన్యత్ర. 165

కుజుఁడు అశ్విని అనూరాధ ధనిష్ఠ నక్షత్రములయందును, ఉచ్చయందును, వర్గోత్తమమందును యుండెనేని నరేంద్రుఁడగును. తదితరములయందుండెనేని రాజయోగము లేదు.

వ్యోమ్ని శంఖధవళో నిశాకరో భార్గవ స్తపసి సంస్థిత శ్శుచిః,
ఆయగాశ్చ యది సర్వఏవ తే స్యా న్మహీపతి రతుల్యపౌరుషః. 166

దశమస్థానమున పూర్ణచంద్రుఁడు, నవమమున శుక్రుఁడు, తక్కిన గ్రహములన్నియు ఏకాదశస్థానమునను యుండెనేని అధికపౌరుషముగల నరేంద్రుఁడగును.

చంద్రాదుపచయసంస్థా గగనసద స్సర్వఏవయది నూతౌ,
జాయేతమానసిలయ స్సమ స్తపృథ్వీపతిః పురుషః. 167

చంద్రునివల్లనుంచి 3-౬-౧౦-౧౧స్థానములయందు గ్రహములన్నియు నుండెనేని అభిమానము మొదలైనవిగల నరేంద్రుఁడగును.

జీవనిశాకరసూర్యాః పంచనునవమతృతీయగా వక్రాత్,
యది భవతి తదారాజా కుబేరతుల్యో ధనై ర్వానః. 168

కుజునకు 3-౫-౯ స్థానములయందు క్రమముగ గురుచంద్రసూర్యు లుండెనేని కుబేరతుల్యుఁడగు నరేంద్రుఁడగును. లేక ధనముచేతనైనను కుబేరతుల్యుఁడగును.

రవి స్తృతీయే భృగునందన స్సుఖే
బుధస్య చాన్యే యది పంచమే స్థితాః,
ననీచరాశౌ నచశత్రువేశ్మగా భవే
న్నరేంద్ర స్త్రిసముద్రపాలకః. 169

బుధునకు తృతీయమున రవి, చతుర్థమున శుక్రుఁడు తక్కిన గ్రహములు పంచమస్థానమునను యుండి నీచను శత్రుక్షేత్రమును బొందకయుండిరేని మూఁడుసముద్రములపర్యంతము పాలించు ప్రభువగును.

బృహస్పతే ర్భామదివాకరేందవో
గతాద్వితీయాంబునభః స్థలం క్రమాత్,
విపక్షరాశౌ పరిశేషఖేచరా
యదాతదా భూమిపతి ర్నృపాత్మజః. 170

గురునకు ౨-౪-౧౦ స్థానములయందు క్రమముగ కుజ రవిచంద్రులు ఆబింట తక్కినగ్రహములు యుండిరేని భూపాలుఁడగును.

భృగో రపత్యా ద్బుధభాస్కరాత్మజా
చతుష్టయస్థా పరిశేషఖేచరాః,
తృతీయలాభర్క్షగతా స్తు తే తదా
మహీపతిం కుర్యురసంశయంతదా. 171

శుక్రునకు ౧-౪-౭-౧౦ స్థానములయందు బుధశనులు, తక్కినగ్రహములు తృతీయలాభస్థానములయందును యుండిరేని నిశ్చయముగ నరేంద్రుఁడగును.

శుక్రబుధౌ రవితనయా త్కేంద్రే వాచస్పతి ర్భవే దుచ్చే,
సింహాసనాధిశాయీ యది రాజా స్యోచ్చగా శ్చ పరిశేషాః. 172

శనికి కేంద్రములయందు బుధశుక్రులు, గురుఁ డుచ్చయందును యుండెనే నియు శేషించుగ్రహములున్ను ఉచ్చయందుండిరేని సింహాసనమున శయనించుప్రభు వగును.

సవితు స్తృతీయపంచమలాభర్క్షసమాశ్రితా స్సదా యస్య,
సర్వే గ్రహా స్సనృపతి ర్మంత్రీ సేనాపతి ర్వాఽపి. 173

సూర్యునకు తృతీయపంచమైకాదశములయందు గ్రహములన్నియు నుండెనేని మంత్రి లేక సేనాధిపతియు నగును.

లగ్నపతే స్స్ఫుటరశ్మేః పాపా లాభే శుభాశ్చ కేంద్రస్థాః,
యది భవతి తదా నృపతి స్స్వభుజార్జితసర్వభూమితలః. 174

బలయుక్తుఁడైనట్టియు స్ఫుటకిరణుఁడైనట్టియు (సూర్యునకు దూరవర్తి) లగ్నాధిపతికి ఏకాదశమున పాపగ్రహములు, శుభులు కేంద్రములయందును యుండిరేని స్వయముగ పరాక్రమముచే సర్వభూమిని సంపాదించు నరేంద్రుఁడగును.

లాభే తృతీయషష్ఠే యదిపాపా జన్మపస్య శుభదృష్టాః,
భవతి తదా ధరణీశ స్సమ స్తనృపవందిత స్సాధుః. 175

జన్మకాలికచంద్రలగ్నాధిపతికి 3-౬-౧౧ స్థానములయందు పాపగ్రహములు యుండి శుభులచే జూడఁబడెనేని రారాజగును.

విచరతి సురపూజ్యో మేషభేదేఽపి సింహే
దహనకిరణదృష్టే భూమిపుత్రే స్వరాశౌ,
నచ గగనవిచారీ కశ్చిదేకోఽపి నీచే
యది నృపతిసమూహో జాయతే ప్రార్థివేంద్రః. 176

జన్మకాలమున గురుఁడు మేషమందును లేక సింహమందును యుండియు కుజుఁడు స్వక్షేత్రమందుండి రవిచే జూడఁబడెనేనియు, సర్వగ్రహములు నీచయందుండకుండెనేనియు ఇట్లుండ రాజవంశజుఁడు నృపతి యగును.

చంద్రాద్గ్రహై ర్నిగదితా సునఫాదయశ్చ
కేంద్రస్థితై ర్యది భవంతి చ తేఽత్ర యోగాః,
విశ్వంభరాధిపకులేషు మహత్సు జాతా
యోగేషు తేషు మనుజేశ్వరతాం లభంతే. 177

చంద్రునివల్లనుంచి సునఫానఫా ధురుధురాయోగములు వెనక చెప్పఁబడినవి. ఆమూఁడుయోగములలో నేదైనా నొకయోగము లగ్నాత్కేంద్రములయందు సంభవించెనేని రాజవంశమందు జన్మకలవాఁడు రాజగును.

కేంద్రగా యదితు జీవశశాంకౌ యస్యజన్మని చ భార్గవదృష్టౌ,
భూపతి ర్భవతి సోఽతులకీర్తి ర్నీచగో యది నకశ్చి దిహ స్యాత్.

చంద్రగురులు కేంద్రములయందుండి శుక్రునిచే జూడఁబడిరేనియు సర్వగ్రహములు నీచను బొందకయుండిరేనియు కీర్తిగలభూపతి యగును.

ఉదయశిఖరిసంస్థో భార్గవో యత్రతత్ర
బుధరవిశశిదృష్ట స్స్వాంశకస్థోఽతివీర్యః,
జనయతి నరనాథం వాక్పతౌ పంచమస్థే
భుజబలహతశత్రుం సార్వభౌమం గజాఢ్యమ్. 179

లగ్నమున శుక్రుఁడు బలవంతుఁడై స్వనవాంశయందుండి రవిబుధచంద్రులచే జూడఁబడెనేనియు పంచమస్థానమున గురుఁడు ఇట్లుండ శత్రుహతము సేయు సార్వభౌముఁడగును.

సింహే కమలినీనాథః కులీరస్థో నిశాకరః,
దృష్టౌ ద్వా వపి జీవేన పార్థివం కురుత స్తదా. 180

సింహమున సూర్యుఁడు, కర్కటమున చంద్రుఁడు ఇట్లుండి గురునిచే జూడఁబడిరేని నరేంద్రుఁడగును. ఇచట గురునకు చతుర్థాష్టమస్థానములయందు దృష్టి అంగీకరింపఁబడినది.

బుధః కర్కట మారూఢో వాక్పతి శ్చ ధనుర్ధరం,
సూర్యభూసుతదృష్టౌ చ యది స్యాతాం మహీపతిః. 181

కర్కటకమున బుధుఁడు, ధనుస్సుయందు బృహస్పతి యుండి రవికుజులచే జూడఁబడిరేని మహీపతి యగును.

శఫరీయుగళే చంద్రః కర్కటేచ బృహస్పతిః,
శుక్రః కుంభే యదాశక్త స్తదారాజా భవే దిహ. 182

మీనమున చంద్రుఁడు, కర్కటమున గురుఁడు, కుంభమున శుక్రుఁడు ఇట్లుండ సమర్థుఁడై నరాజగును.

సితదృష్ట శ్శనిఃకుంభే పద్మినీదయితో భవే,
చంద్రే జలచరే రాశౌ యది జాతో నృపో భవేత్. 183

కుంభరాశియందు శనియుండి శుక్రునిచే జూడఁబడియు, ఏకాదశస్థానమున రవి, కర్కటమున చంద్రుఁడు ఇట్లుండ రాజగును.

కుజోఽలిగోఽథ మేషేవా రవిజీవనిరీక్షితః,
వృషేజ్ఞో జీవసందృష్ట స్తదాఽపి పృథివీపతిః. 184

వృశ్చికమున కుజుఁడు, లేక మేషమందైనను యుండి రవిగురులచే చూడఁబడియు, వృషభమున బుధుఁడుండి గురునిచే జూడఁబడియు నుండెనేని నరేంద్రుఁడగును.

అమలవపురవక్రః కైరవాణాం వికాసీ
స్వగృహ మథ నవాంశం స్వోచ్చభాంశం గతోవా,
హితగగననివాసైః పంచభి ర్దృశ్యమానో
జనయతి జగతీశం నీచభేనో యది స్యాత్. 185

పూర్ణచంద్రుఁడు కుజునితో గలియక స్వక్షేత్రమందును, లేక స్వనవాంశయందును, లేక స్వోచ్చాంశయందును యుండి రవిబుధగురుశుక్రశనులచే జూడఁబడెనేని నరేంద్రుఁడగును (నీచను బొందక యుండవలయుననుట).

లాభే మందో గురుభృగుసుతా వృద్ధమే ఖే శశాంకో
బంధావర్కో బుధకుతనయా వక్రగా చే న్నృభూపః,
యత్సేనాయా స్తతమదజలక్షోభతో వారణేంద్రై
ర్భ్యాయ స్సేతో స్సరతి సహసా క్షోభితాంతోఽంబురాశిః. 186

ఏకాదశమున శని, లగ్నమున గురుశుక్రులు, దశమమున చంద్రుఁడు, చతుర్థమున రవి ఇట్లుండి కుజబుధులు వక్రమును పొందిరేని అనేకగజములుగల నరేంద్రుఁడగును.

ఇతి పంచత్రింశోఽధ్యాయః.

రశ్మిచింత యను ముప్పదాఱవ యధ్యాయము.

రశ్మిప్రధాన మేతద్యస్మా చ్ఛాస్త్రం వదంతి మాణింధాః,
తస్మా త్ప్రియత్నతోఽహం కథయామి యథామతం తేషాం. 1

పూర్వము మాణింధాదులచే చెప్పఁబడిన ధర్మశాస్త్రమును ప్రయత్నపూర్వకముగను నాబుధ్యానుసారముగను జెప్పఁబోవుచున్నాను.

స్వోచ్ఛస్థే దశసూర్యే నవచంద్రే పంచభూమితనయేచ,
పంచేందుజే సురేడ్యే సప్తాష్టౌ భార్గవే శనౌపంచ. 2.

ఏవంమహేంద్రశాస్త్రే మాణింధమయబాదరాయణప్రోక్తే,
సప్తప్రత్యేకస్థా నిర్దిష్టా రశ్మయో గ్రహేంద్రాణామ్. 3

సర్వప్రమాణ మేతే మునివచనాత్కింతు సప్తసంఖ్యైవ,
బహువాక్యా దస్మాకం నీచగత స్యాద్విగతరశ్మిః. 4

రవ్యాదిసప్తగ్రహములు తమతమపరమోచ్చలయందుండెనేని క్రమముగ ౧౦-౯-౫-౫-౭-౮-౫ సంఖ్యగల రశ్ములు గలుగును. ఈప్రకారమే మహేంద్రశాస్త్రమందు మాణింధమయబాదరాయణులచే జెప్పఁబడినందున నాచేతను జెప్పఁబడినవి. కొందఱు మునులు పరమోచ్చయందున్న ప్రతిగ్రహమునకును భేదములేక ఒక్కొక్క గ్రహమునకు ౭ రశ్ములు. ఈప్రకారము రవ్యాదిగ్రహములకు ౪౯ రశ్ములుఅని జెప్పిరి. నీచయందు రశ్ములు శూన్యములు. ఇది సర్వమునిసమ్మతము.

అభిముఖరశ్మి ర్నీచా ద్భ్రష్టస్స్వోచ్చా త్పరాఙ్ముఖో జ్ఞేయః,
అంతరగతేఽనుపాతో యథాతథా సంప్రవక్ష్యామి. 5

పూర్వశ్లోకమునందు పరమోచ్చయందున్న గ్రహమునకు ఉక్తసంఖ్యాతుల్యములగు రశ్మలనియు, పరమనీచయందున్న గ్రహమునకు రశ్ములు శూన్యములనియు జెప్పఁబడెనుగదా. నీచయందుండి ఉచ్చాభిముఖుఁడై వెళ్లు గ్రహము అభిముఖరశ్ములు గలవాఁడనియు (క్రమముగ రశ్ములు అధికములౌననుట.) ఉచ్చయందుండి నీచాభిముఖుఁడగు గ్రహము పరాఙ్ముఖుఁడు (క్రమముగ రశ్ములు క్షీణించుననుట) ఉచ్చనీచలకు మధ్యయందుండెనేని వక్ష్యమాణప్రకారమైన అనుపాతక్రమముగ నాలోచించతగినది.

నీచవిహీనో మండలశోధ్య షడ్భవనతో యదాభ్యధికః,
ఆత్మీయరశ్మిగుణితా త్షడ్భక్తా ద్రశ్మయ స్తస్మాత్. 6

గ్రహములో నీచ తీసివేయఁగా శేషము ఆఱురాసులకు తక్కువగ నుండెనేని అట్లే యుంచవలెను. ఆఱురాసులకు అధికముగ నుండెనేని పండ్రెండురాసులలో తీసి

వేయవలెను. ఇట్లు చేయఁగా వచ్చిన రాశ్యాదికమును తమతమ ఉక్తరశ్ములచే గుణించి ఆఱుచే భాగించఁగా రశ్మిసంఖ్య వచ్చును. శేష మక్కఱలేదు. ఉచ్చనీచాంతరము ఆఱురాసులుగాన ఆఱుభాజకమాయెను. బాలావబోధమునకై యుదాహరణము రాశ్యాదిరవి ౪-౧౦-౦-౦ రవినీచరాశ్యాది ౬-౧౦-౦-౦ గ్రహములో ఉచ్చ తీసివేయఁబడనందున గ్రహములో పండ్రెండురాసులు చేర్చి నీచ తీసివేయఁగా ౧౦-౦-౦-౦ ఆఱురాసులకధికమగుటచే ౧౨ రాసులలోతీసి వేయఁగారాశ్యాది౨-౦-౦-౦ దీనిని రవిరశ్మిసంఖ్యయగు ౧౦ చే గుణించఁగా ౨౦ దీనిని ౬ చే భాగించఁగా వచ్చిన లబ్ధము రశ్ములు 3. మరియొకయుదాహరణము: రాశ్యాదిరవి ౮-౦-౦-౦ నీచరాశ్యాది ౬-౧౦-౦-౦ తీసివేయఁగా ౧-౨౦-౦-౦ ఆఱురాసులకు తక్కువగా నున్నందున ౧౨ రాసులలో తీసివేయ నక్కఱలేదు. రవిరశ్మిసంఖ్యయగు ౧౦ చే గుణించఁగా రాశ్యాది ౧౬-౨౦-౦-౦ దీనిని ౬ చే భాగించఁగా లబ్ధము రశ్ములు ౨ ఇట్లే అన్నిగ్రహములకును ఊహించవలయును.

మిత్రద్వాదశభాగే ద్విగుణా స్త్రిగుణా స్స్వకేచ దీధితయః,
వక్రే పున స్తథోచ్చే స్వరాశిగే తద్భవ త్యేవ. 7

గ్రహము మిత్రద్వాదశాంశయందుండెనేని గణితాగతరశ్ములు ద్విగుణించవలెను. స్వనవాంశయందుండెనేని 3 చే గుణించవలెను. గ్రహము ఉచ్చయందును లేక స్వక్షేత్రమందైనను యుండి వక్రమును బొందెనేని గణితాగతరశ్ములు 3 చే గుణించవలెను.

ద్విగుణా స్స్యు ర్దీధితయో వక్రస్థేఽప్యేవమేవ స్యుః,
వైరిద్వాదశభాగే నీచేచ భవంతి షోడశాంశోనాః. 8
అస్తంగతో విరశ్మి శ్శనిసితవర్జం గ్రహోజ్ఞేయః,
వక్రాంతస్థే ద్విగుణా వక్రత్యాగేఽష్టభాగహీనాశ్చ,
ఏవం రశ్మివిధానం పూర్వాచార్యై స్సముద్దిష్టమ్. 9

స్వక్షేత్ర ఉచ్చేతరస్థానములయందుండి వక్రమును బొందెనేని గణితాగతరశ్ములు ౨ చే గుణించవలెను. గ్రహము శత్రుద్వాదశాంశయందుగాని నీచద్వాదశయందుగాని యుండినచో గణితాగతరశ్ములు షోడశాంశచే హీనములగును. శనిశుక్రులుగాక తదితరగ్రహములు అస్తంగతులాయెనేని గణితాగతరశ్ములు శూన్యములగును. (శని శుక్రు లస్తంగతులైన హరణ లేదనుట.) వక్రావసానమునగూడ గణితాగతరశ్ములు ద్విగుణములగును. వక్రత్యాగదినమున గణితాగతరశ్ములు అష్టమాంశచే

హీనములగును. ఇట్లు కారణభేదములు సేయ నుభటరశ్ములగును. ఇట్లే రశ్మిసాధనము పూర్వులచే చెప్పఁబడెను.

ఏకాదిపంచ యావద్రశ్మిభి రతిదుఃఖితాః కులవిహీనాః,
పరతంత్రకాదరిద్రా నీచరతా స్సంభవంతి నరాః. 10

పూర్వోక్తప్రకారము రశ్మినిర్ణయముజేసి సూర్యాది సప్తగ్రహముల రశ్ములను జేర్చగా ఒకటిమొదలు ఐదువరకు సంఖ్యగల రశ్ములుండెనేని అధికదుఃఖము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

పరతోదశకం యావ ద్భృతకాదీనాం విదేశగమనరతాః,
జాయంతేఽత్ర మనుష్యా స్సౌభాగ్యపరిచ్యుతామలినాః. 11

రశ్ములు ఐదుమొదలు పదివఱకు యుండెనేని కూలినిమిత్తమై విదేశము తిరుగువాఁడు, అదృష్టహీనుఁడు, మాలిన్యము మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

ఊర్ధ్వం పంచదశాప్తి ర్యావ త్తావ ద్బహుశ్రుతా స్సుజనాః,
ధర్మాభిరతా స్సుముఖాః కులస్య తుల్యాః ప్రజాయంతే. 12

పదిమొదలు ౧౫ వరకు యుండెనేని సద్వాక్యశ్రవణము సేయువాఁడు, సుజనుఁడు, ధర్మము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఆవింశతే ర్భవేయుః కులాధికా ధర్మయుతా జనఖ్యాతాః,
కీర్తికరాశ్చ మనుష్యా యథాక్రమం స్వజనసంపూజ్యాః. 13

౧౫ మొదలు ౨౦ వరకు యుండెనేని ధర్మము ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

పూజ్యా స్సుభగా ధీరాః కృతినో భూపాస్తు శరకృతి ర్యావత్,
పరతో భవంతి మనుజా స్సంసాధితసకలకరణీయాః. 14

౨౦ మొదలు ౨౫ వరకుయుండెనేని పూజ్యత, సౌందర్యము, ధైర్యము, ధన్యత మొదలైనవి గలవాఁడై నరేంద్రుఁడగును.

అత ఉత్తరేణచండా నృపాశ్రితా నృపతిలబ్ధధనసౌఖ్యాః,
త్రింశ ద్యావ త్సచివాః పూజ్యాశ్చ భవంతి భూపానామ్. 15

౨౫ మొదలు 30 వరకుయుండెనేని ప్రతాపముగలవాఁడు, రాజాశ్రయము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఏకత్రింశద్భిస్తు ప్రవరాః ఖ్యాతా మహీభుజా మిష్టాః,
ద్వాత్రింశద్భిః పురుషాః పంచాశ ద్గ్రామపతయ స్స్యుః. 16

ముప్పదియొకటి ఆయెనేని ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును. ముప్పదిరెండు ఆయెనేని గ్రామాధిపతి యగును.

గ్రామసహస్రాధిపతి త్రింశత్త్ర్యధికా కరోతి రశ్మీనాం,
త్రిసహస్రగ్రామాణాం పురుషం నూతౌ చతుస్త్రింశత్. 17

రశ్ములు ముప్పదిమూఁడు యుండెనేని వేయిగ్రామముల కధిపతియగును. రశ్ములు ముప్పదినాలుగుయుండెనేని మూఁడువేలగ్రామముల కధిపతి యగును.

పరతో మండలభాజో బహుకోశపరిగ్రహా మహాసత్వాః,
ప్రఖ్యాతకాంతియశసో భవంతి సుభగాశ్చ లోకానామ్. 18

౩౫ రశ్ములు యుండెనేని మండలాధిపతియు అధికధనము సత్వము గలవాఁడగును.

త్రింశత్షడ్భిస్సహితా రశ్మీనాం యస్య జన్మసమయే స్యాత్,
సార్ధం భునక్తిలక్షం సగ్రామాణాం పుమాన్నియతమ్. 19

జననకాలమున గ్రహముల సాముదాయరశ్ములు ౩౬ ఆయెనేని లక్షా యాభై వేల గ్రామముల కధిపతి యగును.

త్రింశన్మండలసహితా రశ్మీనాం సంభవే భవే ద్యేషాం,
లక్షత్రితయపతిత్వం గ్రామాణాం జాయతే తేషామ్. 20

రశ్ములు ౩౭ యుండెనేని మూఁడులక్షలగ్రామముల కధిపతి యగును.

త్రింశత్సనవా గావో జన్మని యేషాం గ్రహోత్థితా స్సంతి,
తే తోషితసకలజనా భవంతి పృథ్వీశ్వరాః పురుషాః. 21

౩౯ రశ్ములు యుండెనేని సర్వజనహితుఁడు, నరేంద్రుఁడు అగును.

దశజలధిగుణాయా రశ్మిసంఖ్యా నరాణాం
దిశతి పృథులభూమేః పాలకత్వం చ తేషాం,
హతరిపువనితాభి ర్గీయతేఽతీవ కీర్తిః
కరుణరుదితగర్భై రుద్యతాక్రోశశబ్దైః. 22

౪౦ రశ్ములు యుండెనేని అధికభూపాలకుఁడును, అనేకశత్రువులను హింసించువాఁడును అగును.

శశిజలనిధిసంఖ్యై రశ్మిభి ర్యుజ్యతే యో
జలనిధిరశనాయాః పార్థివ స్స్యాత్సభూమేః,

ద్విజలధి రశనాయాః పతి వేదాఖ్యసంఖ్యై
స్త్రిజలధి రశనాయా వహ్ని వేదై స్తథైవ. 23

४౧ సంఖ్యగల రశ్ములు యుండెనేని చతుస్సముద్రపర్యంతము నిరుపద్రవముగ పాలించువాఁడగును. ४౨ సంఖ్యగల రశ్ములు యుండెనేని రెండుసముద్రముల మధ్య యందుండు భూమిని పాలించుప్రభు వగును. ४౩ సంఖ్యగల రశ్ములు యుండెనేని మూఁడుసముద్రముల మధ్యయందుండు భూమిని పాలించు నరేంద్రుఁడగును.

వేదాబ్ధిసంఖ్యై శ్చ మయూఖజాలై
ర్జాతా నరేంద్రాః ఖలు సార్వభౌమాః,
సౌమ్యా స్సురబ్రాహ్మణభక్తిశీలా
దీర్ఘాయుష స్సత్వయుతా భవంతి. 24

४४ సంఖ్యగల రశ్ములు యుండెనేని దేవబ్రాహ్మణభక్తి సాత్వికము మొదలైనవి గల సార్వభౌముఁడగును.

పరతః పరతః కిరణై ర్ద్వీపాంతరపాలకా నిరుపసర్గాః,
సర్వనమస్యా స్సుభగా మహేంద్రతుల్యప్రతాపా శ్చ. 25

४౫ సంఖ్యగల రశ్ములు యుండెనేని నిరుపద్రవముగ ద్వీపాంతరములను పరిపాలించునట్టియు, సర్వులచే నమస్కరించతగినట్టియు, ఇంద్రతుల్యపరాక్రమముగల నరేంద్రుఁడగును.

చత్వారింశద్వ్యక్తా పంచాదిభి రత్ర యస్య సూతౌ స్యాత్,
జ్ఞేయం తస్యారిష్టం సర్వక్షితిపాలకం ముక్త్వా. 26

స్ఫుటరశ్ములు నలుబదియైదుకన్న నధికమగునెడ బుట్టినరాజవంశజుఁడు అధిక రాజయోగప్రదుఁడగును తదితరవంశజునిజననకాలమును నలుబదియైదుకన్న నధికముగ నుండెనేని నిశ్చయముగ ప్రబలారిష్టము గలుగును.

భవనభరసహిష్ణో స్సర్వతః క్షీణశత్రో
స్త్రిదశపతిమహిమ్న స్సర్వలోకస్తు తస్య,
విదధతి విహగానాం రశ్మయోఽతీవ దీప్తా
స్తురగకృతిసమానా శ్చక్రవర్తిత్వ మేవ. 27

జననకాలమున పూర్వోక్తప్రకారానీతరశ్ములు ४౯ ఆయెనేని భూపాలన సేయునట్టియు, శత్రువులు లేనట్టియు, ఇంద్రునితో సమానుఁడైనట్టియు, సర్వజనములచే స్తోత్రము చేయఁదగినట్టియు చక్రవర్తియగును.

అభిముఖకరప్రవాహాః ఫలం ప్రయచ్ఛంతి పుష్టతర మాశు,
తద్విపరీతం పుంసాం పరాఙ్ముఖాస్తు గ్రహేంద్రాణామ్. 28

ఈయధ్యాయమం దైదవశ్లోకమందు జెప్పినరీతిన గ్రహములు అభిముఖరశ్ములై యుండెనేని ఫలము ఉత్కృతీరీతిగా (సంపూర్ణముగ) గలుగును. లేక పరాఙ్ముఖులై యుండెనేని ఫలము స్వల్పముగ గలుగును ఉదాహరణము: రాశ్యాది రవి ౯-౧౦-౦-౦ పరమనీచరాశ్యాది ౬-౧౦-౦-౦ ఇచట రవి నీచను అతిక్రమించి ఉచ్చాభిముఖుడై యుండుటవలన అభిముఖరశ్ముడనితాత్పర్యము. మరియొకయుదాహరణము. రాశ్యాదిసూర్యుడు ౮-౧౦-౦-౦ ఉచ్చము. రాశ్యాది ౦-౧౦-౦-౦ ఇచట రవి ఉచ్చను అతిక్రమించి నీచాభిముఖుడై యుండుటవలన పరాఙ్ముఖుడని తాత్పర్యము.

జన్మసమయే గ్రహాణాం రశ్మీనాం సంక్షయే క్షయో భవతి,
వృద్ధే ర్వర్ధిష్ణూనా మధ మోత్తమతా క్రమేణైవ. 29

జన్మసమయమున గ్రహరశ్ములు శూన్యముగ నుండెనేని ప్రబలహీనము (సర్వదా క్షయము) గలుగును. రశ్ములు శూన్యము గాకయుండెనేని రశ్ములయొక్క వృద్ధి ననుసరించి క్రమముగ ఉత్తమోత్తమాది ఫలములు జరగును.

ఇతి షట్త్రింశోఽధ్యాయః.

పంచమహాపురుషలక్షణమును దెలుపు ముప్పదేడవ యధ్యాయము.

శ్రీదేవకీర్తిరాజా పంచమహాపురుషలక్షణా న్నృపతీన్,
కథయతి యాం స్తా నహమపి కథయామి నిరాకులీకృత్య. 1

పూర్వము శ్రీదేవకీర్తిరాజు ఏ పంచమహాపురుషలక్షణములు గల రాజులను జెప్పెనో ఆయోగములనే ఆలోచించి చెప్పబోవుచున్నాను.

స్వక్షేత్రేచ చతుష్టయేచ బలిభి స్సోచ్చేష్విత్తై ర్వా గ్రహై
శ్శుక్రాంగారకమందజీవశశిజై రేతై ర్యథానుక్రమం,
మాలాఖ్యో రుచక శ్శశోఽథ కథితో హంస శ్చ భద్ర స్తథా
సర్వేషామపి విస్తరం మతిమతాం సంక్షిప్య తే లక్షణమ్. 2

జననకాలమున స్వక్షేత్రమందైనను కేంద్రములయందైనను తమతమ ఉచ్చలయందైనను శుక్రుడుండెనేని మాలాఖ్యుడగును. కుజుడుండెనేని రుచకుడగును. శనియుండెనేని శశ యనువాడగును. గురుడుండెనేని హంసయనువాడగును. బుధుడుండెనేని భద్రయనువాడగును. వీరల లక్షణము జెప్పబోవుచున్నాను.

మహీసుతా త్సత్త్వముదాహరంతిగురుత్వమిందో స్తనయాద్గురోశ్చ,
స్వరంసితా త్స్నేహమినేశ్చవర్ణంబలాబలైః పూర్ణలఘూనిచైషామ్.

జాతకునికి కుజునివలన బలమును ఆలోచింపవలెను. బుధునివలన శరీరము యొక్క గురుత్వము నాలోచింపవలెను. గురువునుబట్టి స్వరము నాలోచింపవలెను. శుక్రునివలన స్నేహము నాలోచింపఁదగినది. శనివలన వర్ణ మాలోచింపవలెను వీరల బలాబలముల ననుసరించి అధికాల్పముల నాలోచింపఁదగినది

మృదు ర్దయాలుర్బహుదారభృత్య స్థిరస్వభావః ప్రియసత్యవాదీ,
సురద్విజోపా స్తికర స్సహిష్ణు ర్భవే న్నర స్సత్త్వగుణప్రధానః 4

రవిచంద్రగురువులు సత్త్వగుణంబునకును, బుధశుక్రులు రజోగుణంబునకును, కుజశనులు తమోగుణంబునకును అధిపతు లౌదురని పూర్వము గ్రహయోనిభేదాధ్యాయమందు జెప్పఁబడెను; గాన రవ్యాదిసప్తగ్రహంబులలోను సత్త్వగుణప్రధానమగు నొకగ్రహమైనను బలయుక్తుఁడై యుండెనేని మృదుత్వము, దయ, అనేకభార్యలు, భృత్యులు మొదలైనవి గలవాఁడై దేవబ్రాహ్మణభక్తి గలవాఁడగును.

శూరః కలా కావ్యనిధి స్సుబుద్ధి స్త్రీభోగసంసక్తమనాః ప్రవీణః,
ఆడంబరీ హాస్యరతః ప్రగల్భో వేదార్థవి ద్రాజసికః ప్రసిద్ధః. 5

రవ్యాదిసప్తగ్రహములలో రాజసగుణయుక్తుఁడగు గ్రహము బలయుక్తుఁడై యుండెనేని శౌర్యము గలవాఁడు, సంగీతాది కళలయందును కావ్యములయందును నేర్పుగలవాఁడు, మంచిబుద్ధిగలవాఁడు, స్త్రీభోగేచ్ఛ మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మూర్ఖోఽలసోవంచయితాపరేషాంక్రోధీవిషణ్ణఃపిశునఃక్షుధార్తః,
ఆచారహీనో నశుచిర్మదాంధో లుబ్ధః ప్రమాదీ తమసాభిభూతః 6

రవ్యాదిగ్రహంబులలో తమోగుణప్రధానగ్రహము బలయుక్తుఁడై యుండెనేని మూర్ఖుఁడు, అలసుఁడు, వంచనసేయువాఁడు, క్రోధము మొదలైనవిగలవాఁడగును.

భారో భవతి నృపాణాం భూమ్యర్థం భుంజతాం మనుష్యాణాం,
యేషాం భాగేత్యర్థం సకలమహీపాలకా స్తే స్యుః. 7

తాత్పర్యము సులభము.

సమా స్సువారై స్సింహమృదంగదంతినాం
రథాఘభేరీ వృషతోయదాయినాం,
సము స్తభూమండలరక్షణక్షమా
భవంతి భూపాజితశత్రవో నరాః. 8

సింహము మొదలుగాఁగలవానివంటికంఠస్వరము గలవారు నరేంద్రు లగుదురని భావము.

స్నిగ్ధై ర్భవంతి భూపా జిహ్వా త్వగ్దంతనేత్రనఖకేశైః,
హ్రాస్త్రై రేభి ర్నిస్వా స్సర్వైశ్చ తే జాతకే కథితాః. 9

నాలుక చర్మము దంతములు నేత్రములు గోళ్లు కేశములు యథాశాస్త్రముగ నుండెనేని నరేంద్రులగుదురు. అట్లు లేకుండెనేని దరిద్రు లగుదురు.

స్నిగ్ధ స్తేజోయుక్త శ్శుద్ధోవర్ణః ప్రకీర్తితో నృపతేః,
విపరీతః క్లేశభుజాం సుఖార్థ్న సుఖభాగినాంమధ్యః. 10

మృదువు తేజస్సు పరిశుద్ధము ఉత్తమవర్ణము గలవాఁడు నరేంద్రుఁడగును. ఇవియన్నియు లేనివాఁడు దుఃఖములను బొందువాఁడగును. కొన్నిగుణములు గలవాఁడు స్వల్పమైన సుఖము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

/ వ్యోమాంబునాతాగ్నిమహీస్వభావా
జీవాసురేడ్యార్కిమహీజసౌమ్యైః,
ఛాయామరుత్పిత్తకఫానుహావా
మిశ్రైస్తు మిశ్రాబలిభి ర్నరస్య. 11

బృహస్పతి ఆకాశమునకును, శుక్రుఁడు జలమునకును, శని వాతమునకును, కుజుఁడు అగ్నికిని, బుధుఁడు భూమికిని అధిపతులు. ఈగ్రహములలో ఏగ్రహము బలయుక్తుఁడై యుండునో ఆగ్రహమునకు చెప్పఁబడిన ప్రకృతిగలవాఁడగును. ఈ గ్రహబలముల ననుసరించియే ఈపంచభూతములయొక్క ఛాయాఫలములను తెలియఁదగినది. బలము ననుసరించియే వాతపిత్తశ్లేష్మములను తెలియఁదగినది. మిశ్రమముగ నుండెనేని మిశ్రఫలము గలుగును.

శబ్దార్థవి న్న్యాయపటుః ప్రగల్భో విజ్ఞానయుక్తో వివృతాస్యభాగః,
చిత్రాంగసంధిః కృశపాణిపాదో వ్యోమప్రకృత్యా పురుషోఽతిదీర్ఘః.

వ్యోమప్రకృతిగల పురుషుఁడు, శాస్త్రజ్ఞుఁడు, న్యాయముగలవాఁడు, ప్రౌఢుఁడు, వెడల్పుగలముఖము కృశించిన పాణిపాదములు దీర్ఘశరీరము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

లావణ్యవాహీ బహుభారవాహీ ప్రియాదిభాషీ ద్రవభోజనశ్చ,
చలస్వభావో బహుమిత్రపక్షః క్షోణీపతి ర్నాతిచిరః ప్రగల్భః. 13

అంబుప్రకృతిగలపురుషుఁడు లావణ్యమైన శరీరఛాయగలవాఁడు, అధికభార

మును సహింమవాఁడు, ప్రియముగ భాషించువాఁడు, ద్రవయుక్తమైన భోజనము సేయువాఁడు, చంచలస్వభావము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సత్త్వేనవాయోఃపురుషఃకృశాంగఃశీఘ్రంచకోపస్యవంశంప్రయాతి,
కృతైకబుద్ధి ర్భ్రమతే రతశ్చ దాతా సితో భూపతి రప్రధృష్యః.

వాతప్రకృతిగల పురుషుఁడు కృశించినవాఁడు, కోపయుక్తుఁడు, కార్యముల యందు స్థిరచిత్తము గలవాఁడు, తిరుగువాఁడు, దాతయు, తెల్లనైనవాఁడును రాజులచే తిరస్కరింపఁబడువాఁడును అగును.

శూరః క్షుధార్తశ్చపలోఽతితీక్ష్ణః ప్రాజ్ఞఃకృశో గౌరత నుర్విరోధీ,
విద్వాన్సుపాణిర్బహుభక్షణశ్చవహ్నిస్వభావఃపురుషోఽతికాయః.

అగ్నిస్వభావముగల పురుషుఁడు శూరుఁడు, క్షుత్పీడితుఁడు, కృశించినట్టియు, కొన్ని అవయవములు గురుత్వమును బొందినట్టివాఁడు, కలహించువాఁడు, విద్వాంసుఁడు, అధికముగ భక్షణసేయువాఁడు నగును

కర్పూరజాత్యుత్పలపుష్పగంధో భునక్తి భోగాన్ స్థిరలబ్ధసౌఖ్యః,
సింహోభ్రఘోష స్థిరచిత్తవృత్తిర్మహీస్వభావః పురుష స్సుసత్త్వః. 16

భూప్రకృతిగలపురుషుఁడు కర్పూరము జాజికలువవంటిగంధముగలవాఁడును, భోగించువాఁడు, స్థిరమైన సౌఖ్యము గలవాఁడు, స్థిరచిత్తము గలవాఁడు అగును.

స్ఫటికోపలసంకాశా స్వచ్ఛా గగనోత్థితా భవే చ్ఛాయా,
నిధిరివ పుంసాం ధన్యా త్రివర్గఫలసాధనీ సౌమ్యా. 17

బృహస్పతి వ్యోమప్రకృతిగలవాఁడని పూర్వమే చెప్పఁబడెనుగదా ఈబృహస్పతి బలయుక్తుఁడైయుండెనేని స్ఫటికమువలె స్వచ్ఛమైన వ్యోమప్రకృతి ఛాయగలవాఁడగును.

స్నిగ్ధా సితాచ హరితా కాంతా మాతేవ సర్వసుఖజననీ,
సౌభాగ్యాభ్యుదయశుభా న్కరోతి జలసంభవా చ్ఛాయా. 18

శుక్రుఁడు బలయుక్తుఁడై యుండెనేని మంచి నును పైనట్టియు తెల్లనైనట్టియు మనోహరమైన పచ్చనివర్ణము గలిగినట్టియు జలప్రకృతిగలచ్ఛాయ గలవాఁడగును. ఈఛాయ సుభగత్వము మొదలుగాఁగల శుభముల నిచ్చును.

అసితజలదకాంతిః పాపగంధోఽతిమూఢో
మలినపరుషకాయ శ్శోకసంతానతప్తః,
నవహాతివధదైన్యవ్యాధ్యనర్థాదనాశా
న్విచరతి పవనోత్థా యస్యకాంతి శ్శరీరే. 19

శని బలయుక్తుఁడై యుండెనేని వాత ప్రకృతిఛాయగలవాఁడగును. ఇటువంటి ఛాయగల పురుషుఁడు నీలమేఘవర్ణము గలవాఁడు, దుర్గంధయుక్తుఁడు, మూఢుఁడు, మాలిన్యశరీరుఁడు, సంతానాదిశోకముచే తపించువాఁడును, ఐధదైన్యము వ్యాధి మొదలైనవానిచే పీడితుఁడు అగును.

కమనదహానదీప్తి శ్చండదండో౽తిహృష్టః
ప్రణతసకలశత్రు ర్విక్రమాక్రాంతభూమిః,
భజతిమణిసువర్ణం సర్వకార్యార్థసిద్ధిం
ప్రశమితగదశోకో వహ్నిజాయాం ప్రభాయామ్. 20

జననకాలమున వహ్నిప్రకృతిగల కుజుఁడు బలయుక్తుఁడై యుండెనేని అగ్నిప్రకృతిఛాయగలవాఁడగును. అట్టి ప్రకృతిగలపురుషుఁడు ప్రజ్వలాగ్ని తుల్యమైన కాంతిగలవాఁడును, ప్రచండమైన దండనగలవాఁడు, మిక్కిలి సంతోషించువాఁడు, శత్రువిజయము సేయువాఁడు, పరాక్రమముచే భూసంపాదకుఁడు, సర్వకార్యసిద్ధిని పొందువాఁడు, వ్యాధులు శోకములు మొదలైనవి లేనివాఁడు నగును.

అజ్యాంబుసిక్తవసుధాగరుతుల్యగంధ
స్సుస్నిగ్ధదంతనఖరోమశరీరకేశ,
ధర్మార్థతుష్టిసుఖభాగ్జనసంప్రియశ్చ
చ్ఛాయాయదాభవతి భూమికృతా మనుష్యే. 21

బుధుఁడు బలయుక్తుఁడై యుండెనేని భూప్రకృతిగల ఛాయగలవాఁడగును. అట్టిప్రకృతిగల పురుషుఁడు నెయ్యిచేతను ఉదకముచేతను తడుపఁబడిన భూమిలోడను అజ్యాంబుసిక్తమైన అగరులోడను తుల్యమైన పరిమళము గలవాఁడు, నునుపైన దంతములు నఖములు రోమములు శరీరము కేశములు గలవాఁడు, ధర్మార్థములను సంతోషమును సుఖమును బొందువాఁడు, జనప్రియుఁడు నగును.

శీతార్తో బహుభాషకో ద్రుతగతి ర్నావస్థితః కుత్రచి
చ్ఛూద్రో మత్సరవా న్ప్రజాకరరుచి ర్దార్భాగ్యయుక్తో౽నయః,
దంతా న్ఖాదతి నాతిసౌహృద మతిర్గాంధర్వవేత్తాకృశో
మిత్రాణాం సముపార్జనే౽తినిపుణ స్వప్నేచ ఖే గచ్ఛతి. 22
అపగతధృతిరూక్ష శ్శ్మశ్రుకేశః కృతఘ్నః
స్ఫుటితచరణహస్తః క్రోధనో నష్టకాంతిః,

విలపతిచ నిబంధీ విత్త సంతారకారీ
భవతి పురుష ఏవం మారుతైకప్రధానః. 23

రవి పిత్తప్రకృతిగలవాఁడు, చంద్రుఁడు వాతశ్లేష్మప్రకృతి గలవాఁడు, కుజుఁడు, పిత్తప్రకృతి గలవాఁడు, బుధుఁడు వాతపిత్తశ్లేష్మప్రకృతి గలవాఁడు, గురుఁడు శ్లేష్మప్రకృతి గలవాఁడు, శుక్రుఁడు వాతశ్లేష్మప్రకృతి గలవాఁడు, శని వాతప్రకృతి గలవాఁడు అని గ్రహయోనిభేదాధ్యాయమున జెప్పఁబడెను. వాతప్రకృతిగల గ్రహములు బలయుక్తులై యుండిరేని శీతముచే పీడితుఁడు, అధికముగ మాటలాడువాఁడు, వేగమైన గమనము గలవాఁడు, ఒకచోట స్థిరముగ నుండనివాఁడు, శౌర్యముగలవాఁడు, పండ్లు కొరుకువాఁడు, గాంధర్వము నెఱింగినవాఁడు, కృశించినవాఁడు, మిత్రులుగలవాఁడు, స్వప్నమునం దాకాశమున దిరుగువాఁడు, ధైర్యము మొదలైనవి లేనివాఁడు అగును. వాతప్రకృతిగల గ్రహములకు శ్లేష్మపైత్యగుణము లుండెనేని శ్లేష్మపైత్యగుణములు మిశ్రమముగ గలవాఁడగును.

దుర్గంధీ లఘు తాపనో విపులధీః క్షిప్రప్రసాదః పునః
పీనోరక్తనఖాక్షిపాణిచరణో వృద్ధాకృతి ర్ద్రావాన్,
మేధావీయుధినిర్భయో హిమరుచి ర్బ్రాహ్మతే నిగ్రహ్యేపరా
న్నోభీతిః ప్రణయం ప్రయాతిబహుభిః కుర్యాన్న తానామ్ ప్రియమ్.
స్వప్నేఽభిపశ్యతి సువర్ణ దినేశదీపా
న్దావాగ్నికింశుకజపామణికర్ణికారాన్,
రక్తాబ్జమండరుధిరౌఘతటిత్సమూహా
న్పిత్తాధికో నిగదితః ఖలు లక్షణజ్ఞైః. 25

పిత్తప్రకృతిగల గ్రహములు బలాధికులై యుండిరేని దుర్గంధయుక్తుఁడు, స్వల్పతాపముగలవాఁడు, మంచిబుద్ధిగలవాఁడు, దయ మొదలైనవి గలవాఁడు, స్వప్నమున అనేకసువర్ణ రవిదీప్తులు మొదలైనవానిని జూచువాఁడు నగును. ఈ పిత్తప్రకృతిగల గ్రహములకు వాతశ్లేష్మప్రకృతు లుండెనేని వాతశ్లేష్మగుణములు మిశ్రమములై యుండును.

శ్రీమాన్ శ్లిష్టాంగసంధి ర్ధృతిబలసహిత స్స్నిగ్ధకాంతిస్సుదేహో
గ్రాహీసత్వోపపన్నో హతమురజఘనధ్వానఘోష స్సహిష్ణుః,
గౌరో రక్తాంతనేత్రో మధురరసరుచి ర్బద్ధవైరః కృతజ్ఞః
శ్లేషేచ స్యా దభిన్న స్సకలజనసుహృ త్పూజకో వా గురుణామ్. 26

సుప్తస్తు పశ్యతి సముద్రనదీసరాంసి
ముక్తాఫలప్రకరహంససితాబ్జశంఖాన్,
నక్షత్రకుందకుముదేందుతుషారపాతాన్
శ్లేష్మాధికో మునివరైః కథితః క్రమేణ. 27

శ్లేష్మప్రకృతిగల గ్రహము బలయుక్తుఁడై యుండెనేని సంపద్యుక్తుఁడు, ధైర్యము బలము మొదలైనవి గలవాఁడు, ఎఱ్ఱనైన నేత్రాంతములు గలవాఁడు, స్వప్నమున సముద్రనదీసరస్సులను తెల్లనైన శంఖములను తెల్లనైన మంచుబిందువులను జూచువాఁడు నగును.

బలరహితేందురవిభ్యాం యుక్తైర్భౌమాదిభి ర్గ్రహై ర్మిశ్రాః,
నభవంతి మహీపాలా దశాసు తేషాం సుతార్థయుతాః. 28

యోగకారకులగు కుజాదిగ్రహములు దుర్బలులగు రవిచంద్రులతో గలసియుండిరేని మిశ్రమఫలమును బొందెదరుగాని నరేంద్రులు గారు ఆగ్రహదశలయందు ధనము పుత్రులు మొదలయినవి గలుగును.

నస్థూలోష్ఠో నవిషమవపు ర్నాతిరక్తాంగసంధి
ర్మధ్యే క్షామ శ్శశధరరుచి ర్హస్తినాద స్సుగంధః,
సందీప్తాక్ష స్సమసితరదో జానుదేశాప్తపాణి
ర్మాలవ్యోయం విలసతి నృప స్సప్తతి ర్వత్సరాణామ్. 29
వక్త్రం త్రయోదశమితాని దశాంగులాని
దైర్ఘ్యేణ కర్ణవివరం దశవిస్తరేణ,
మాలవ్యసంజ్ఞమనుజ స్సభునక్తి నూనం
లాటా న్సమాలవససింధుసపారియాత్రాన్. 30

మాలవ్యుఁడను పేరునొందు మహాపురుషుఁడు సమమైన పెదవులు, సమమైన శరీరము, అత్యంతము రక్తవర్ణముగాని అంగసంధులు, సన్నని నడుము, చంద్రునివంటి కాంతి మొదలైనవి గలవాఁడగును డెబ్బదిసంవత్సరములు జీవించువాఁడగును పదమూఁడు అంగుళముల వెడల్పు పదిఅంగుళముల పొడవుగల ముఖము పదియంగుళముల వివరముగల కర్ణములు గలవాఁడై మాలవ పారియాత్ర లాటదేశములను పాలించు నరేంద్రుఁడగును.

రుచకపురుషలక్షణము.

దీర్ఘాస్య స్స్వచ్ఛకాంతి ర్బహురుచిరబల స్సాహసాప్తకార్య
శ్చారుభ్రూ ర్నీలకేశ శ్చరణరణరతో మంత్రవి చ్చోరనాథః,

రక్తశ్యామోఽతిశూరో రిపుబలమథనః కంబుకంఠః ప్రధానః
క్రూరో భర్తా నరాణాం ద్విజగురువినతః క్షామసజ్జానుజంఘః. 31
ఖట్వాంగపాశవృషకార్ముకవజ్రవీణా
రేఖాంకహస్తచరణశ్చ శతాంగులశ్చ,
మంత్రాభిచారకుశల స్తులయాసహస్రం
మధ్యేచ తస్య కథితం ముఖదైర్ఘ్యతుల్యమ్. 32
వింధ్యాచలసహ్యగిరీ న్భునక్తి సప్తతిసమా నగరదేశాన్,
శస్త్రానలకృతమృత్యుః ప్రయాతి దేవాలయం రుచకః. 33

రుచకుఁడను మహాపురుషుఁడు పొడవైన ముఖము స్వచ్ఛమైన కాంతి అధికబలము సాహసముచే కార్యసిద్ధి సుందరమైన కనుబొమ్మలు మొదలైనవి గలవాఁడు, హస్తపాదములయందు ఖట్వాంగాదిరేఖలు గలవాఁడు, నూరుఅంగుళముల పొడవు గలవాఁడు, మంత్రములయొక్క ప్రయోగములయందు నేర్పుగలవాఁడు అగును. శస్త్రములచేతను అగ్నిచేతను మృత్యువును పొందువాఁడగును.

శశపురుషలక్షణమ్.

తనుద్విజాస్యోద్రుతగ శ్శశోఽయంశ్ఛోఽతిశూరోనిభృతప్రతాపః,
వనాద్రిదుర్గేషు నదీషు సక్తః కృశోదరీ నాతిలఘుప్రసిద్ధః. 34
సేనానాథో నిఖిలనిరతో దంతుర శ్చాపి కించి
ద్ధాతో ర్వాదే భవతి నిరత శ్చంచలః కోశనేత్రః,
స్త్రీసంసక్తః పరధనగృహో మాతృభక్త స్సుజంఘో
మధ్యే క్షామో బహువిధమతీ రంధ్రవేదీ పరేషామ్. 35
పర్యంకశంఖహరిశస్త్రమృదంగమాలా
వీణోపమా యదికరే చరణేచ రేఖాః,
వర్షాణి సప్తతిమితాని కరోతిరాజ్యం
ప్రత్యంతికః క్షితిపతిః కథితో మునీంద్రైః. 36

శశయను మహాపురుషుఁడు కృశించిన దంతములు ముఖము గలవాఁడు, తొందరగలవాఁడు, శూరుఁడు, పర్వతములయందు నదీప్రాంతములయందు దిరుగువాఁడు, కృశించిన ఉదరము గలవాఁడు, సేనాధిపతి, చంచలుఁడు, మంచి నేత్రములు స్త్రీలయందాసక్తి పరులధనము గృహము గలవాఁడు, తల్లియందు భక్తిగలవాఁడు, సన్నని మధ్యప్రదేశము గలవాఁడు, పరులలోపములను ఎఱుంగువాఁడు, హస్తములయందును

పాదములయందును శంఖచక్రాదిరేఖలుగలవాఁడు, డెబ్బదిసంవత్సరములు రాజ్యము చేయువాఁడు, నరేంద్రుఁడు, లేక మంత్రియైనను అగును.

హంసపురుషలక్షణమ్.

రక్తాస్యోన్నతనాసిక స్సుచరణో హంసః ప్రసన్నేంద్రియో,
గౌరః పీనకపోల రక్తకరజో హంసస్వర శ్శ్లేష్మలః,
శంఖాబ్జాంకుశదామమత్స్యయుగలః ఖట్వాంగచాపాంగద
శ్చిహ్నైః పాదకరాంకితో మధునిభే నేత్రే చ వృత్తం శిరః. 37
సలిలాశయేషు రమతే స్త్రీషు నతృప్తిం ప్రయాతి కామార్తః,
షోడశశతాని తులితో౽ంగులాని దైర్ఘ్యేణ షణ్ణవతిః. 38
పాతీహ దేశాన్ఖలుశూరసేనాన్గాంధారగంగాయమునాంతరాళాన్,
జీవేదనూనాం శతవర్షసంఖ్యాం పశ్చాద్వనాంతేసముపైతినాశమ్.

హంసయను మహాపురుషుఁడు ఎఱ్ఱనైన నేత్రములు, ఉన్నతమైన ముక్కు, మంచిపాదములు, బలసిన గండస్థలములు, పాదచరణములయందు శంఖాబ్జాదిచిహ్నితమైన రేఖలుగలవాఁడు, వర్తులమైన శిరస్సు, ఉదకప్రాంతములయందు స్త్రీలతో విహరించువాఁడు, కామార్తుఁడై తృప్తిబొందనివాఁడు, ౯౬ అంగుళముల పొడవు గలవాఁడు, గంగాయమునలమధ్యదేశమును పాలించువాఁడు, నూరుసంవత్సరములు జీవించువాఁడు, ౧౬౦౦ల పలముల తూనికె గలవాఁడు అగును.

భద్రపురుషలక్షణమ్.

శార్దూలప్రతిమాననో ద్విపగతిః పీనోరువక్షస్స్థలో
లంబాపీనసువృత్తబాహుయుగళ స్తత్తుల్యమానోచ్ఛ్రయః,
కామీ కోమలసూక్ష్మరోమనికరై స్సంహూక్షగండస్థలః
ప్రాజ్ఞః పంకజగర్భపాణిచరణ స్సత్వాధికో యోగవిత్. 40
శంఖాసికుంజరగదాకుసుమేషు కేతు
చక్రాబ్జలాంగలవిచిహ్నితపాణిపాదః,
యాత్రాగురుద్విపమదప్రథమాంబుసిక్త
భూకుంకుమప్రతిమగంధతను స్సుఘోణః. 41
శాస్త్రార్థవిద్ధృతియుత స్సమసంగతభ్రూ
ర్నాగోపమోభవతి చాథ నిగూఢగుహ్యః,

సత్కుక్షిధర్మనిరత స్సులలాటశంభో
ధీర స్థిరస్త్వసితకుంచిత కేశభారః. 43
స్వతంత్ర స్సర్వకార్యేషు స్వజనప్రీణనక్షమీ,
భుజ్యతే విభవ శ్చాస్య నిత్యం మంత్రిజనైః పరైః. 44
భారస్తులాయాం తులితో యదిస్యాచ్ఛీమధ్యదేశేష్వధిప స్తథాసౌ,
యస్త్ర్యాదిపుష్టే స్సహిత స్సభద్ర స్సర్వత్ర రాజా శరదా మశీతిః.

భద్రయను మహాపురుషుఁడు పెద్దపులి యంతటి బలముగలవాఁడు, గజగమన మువంటి గమనము మొదలైనవి గలవాఁడు, బలిసిన వక్షస్థలము, కాముకుఁడు, కోమలములైనట్టియు సూక్ష్మమైనట్టియు గండస్థలములయందు రోమములు గలవాఁడు, పద్మములవంటి హస్తములు గలవాఁడు, పాణిపాదములయందు శంఖాదిరేఖలు గలవాఁడు, ఏనుఁగులతోఁగూడ దండయాత్ర సేయువాఁడు, సౌందర్యమైన ముక్కుగలవాఁడు, ధార్మికుఁడు, నల్లనైన వెండ్రుకలు గలవాఁడు, స్వతంత్రుఁడు, స్త్రీలకు మిక్కిలి ప్రియుఁడు, యెనుబదిసంవత్సరములు జీవించువాఁడు అగును.

ఇతి సప్తత్రింశోధ్యాయః.

రాజయోగభంగములను దెలుపు ముప్పదెనిమిదవ యధ్యాయము.

విస్తరతో నిర్దిష్టాః క్షితిపతియోగా విచిత్రసంస్థానాః,
భంగశ్చ భవతి తేషాం యథాతథాభవతి సంప్రవక్ష్యామి. 1

పూర్వశాస్త్రానుసారముగ విస్తరించి నాచే చెప్పఁబడిన రాజయోగములకు భంగములను జెప్పఁబోవుచున్నాను.

కుజార్కజీవార్కిభి రత్ర నీచై ర్ద్వాభ్యాం త్రిభిర్వైకతమే విలగ్నే,
నిశాకరే వృశ్చికరాశిసంస్థే విశీర్యతే రాజకరో హి యోగః. 2

జననకాలమున రవికుజగురుశనులలో ఈనలుగురు లేక ముగ్గురు లేక యిద్దరైనను నీచయందుండి వీరిలలో నొకఁడు (నీచయందున్నవారలలో నొకఁడు) లగ్నమందుండి చంద్రుఁడు వృశ్చికమందుండెనేని (రాజయోగాధ్యాయమందు జెప్పినరీతిగా రాజయోగము సంభవించిన) రాజయోగభంగము గలుగును.

అంత్యాష్టమాదిభాగే చరరాశ్యాదిషు శశీ యదా క్షీణః,
ఏకేనాపి నదృష్టో గ్రహేణ భంగ స్తదానృపతేః. 3

క్షీణచంద్రుఁడు చరరాశియందు ధంత్యనవాంశయందును స్థిరరాశియందు దష్టమ

నవాంశయందును ద్విస్వభావరాశియందు ప్రథమనవాంశయందును ఉండి ఏగ్రహముచే జూడఁబడక యుండెనేని రాజయోగభంగము గలుగును.

సర్వేక్రూరాః కేంద్రే నీచారిగతా న సౌమ్యయుతదృష్టాః,
శుభ దావ్యయరిపురంధ్రే తదాఽపి భంగోభవేన్నృపతేః. 4

లగ్నము మొదలగు కేంద్రములు రవికుజశనులకు నీచశత్రుక్షేత్రములై వారం దుండి శుభులచే జూడఁబడకయు, శుభగ్రహములు ౭-౮-౧౨ స్థానములయందుండి రేని రాజయోగభంగము గలుగును.

లగ్నం గణోత్తమోనం నఖేచరై ర్దృశ్యతే తదాభంగః,
భవతి హి నృపయోగానాం దారిద్ర్యాయ ప్రజాతస్య. 5

లగ్నము వర్గోత్తమము గాక నేగ్రహముచేతను జూడఁబడక యుండెనేని రాజయోగభంగము గలిగి యు దరిద్రుఁడగును.

ఘటోదయే నీచగతై స్త్రిభి ర్గ్రహై
ర్బృహస్పతౌ సూర్యయుతే చ నీచగే,
ఏకోఽపి నోచ్చేతు శుభేన సంగతాః
ప్రయాంతి నాశం శతశో నృపోద్భవాః. 6

కుంభము లగ్నము మూఁడు పాపగ్రహములు నీచయందుండుట, బృహస్పతి సూర్యునితో గలసి నీచయందుండుట, ఒకగ్రహమైనను ఉచ్చయందు లేకుండుట, నీచనుపొందిన గ్రహములు శుభులతో గలియక యుండుట ఇట్లుండెనేని అనేకరాజ యోగములున్నను భంగము గలుగును.

శూన్యేషు కేంద్రేషు శుభై ర్నవేందా
వస్తంగతై ర్నీచ మథప్రయాతైః,
చతుర్గ్రహైర్వాఽపి గృహే రిపూణాం
ప్రణశ్యతి త్యాధిపతేస్తు యోగః. 7

శుభగ్రహములగు చంద్రబుధగురుశుక్రులు కేంద్రములయందుండక బాలచంద్రుఁ డగుచుండఁగా లేక నాలుగుగ్రహములు అస్తమయమును లేక నీచను లేక శత్రుక్షేత్రమును బొందెనేని రాజయోగభంగము గలుగును. ఇవి రెండు రాజయోగ భంగము.

స్వాంశే రవౌ శీతకరే వినష్టే పాపై శ్చ దృష్టే శుభదృష్టిహీనే,
కృత్వాఽపిరాజ్యంచవనేమనుష్యఃపశ్చాత్సుదుఃఖంలభతేగతాశః.

రవి స్వాంశయందును చంద్రుఁడు క్షీణుఁడుగను యుండి పాపదృష్టి గలిగి శుభులచే జూడఁబడకయుండెనేని రాజ్యపరిపాలన చేయుచున్నను అనంతరమందు ఆశ లేనివాఁడై వనమందు అధికదుఃఖములను బొందువాఁడగును.

శిశిరకిరణశత్రు ర్లగ్నప శ్చంద్రదృష్టః
స్సహజరిపుమదస్థా భానుభూపుత్రమందాః,
శుభవిరహితకేంద్రై ర స్తగై ర్వాఽపి సౌమ్యై
ర్నృపతిజననయోగా యాంతి నాశం క్షణేన. 9

చంద్రునకు శత్రువు లగ్నాధిపతియై చంద్రునిచే జూడఁబడుట, 3-6-7 స్థానములయందు క్రమముగా రవికుజశనులుయుండుట, కేంద్రములయందు శుభగ్రహములు లేకుండుట, శుభులు అస్తమయమును బొందుట ఇట్లుండెనేని రాజయోగభంగము శీఘ్రముగ గలుగును. యవనమతముచే చంద్రునకు శత్రువులు గలరు.

పంచభి ర్నిమ్నగైః ఖేటై ర స్తంయాతై ర్యదాఽపివా,
ప్రయాంతి విలయం యోగా భూభుజాం యేప్రకీర్తితాః. 10

ఐదుగ్రహములు నీచనుగాని లేక అస్తమయమునుగాని పొందిరేని రాజయోగభంగము గలుగును.

ఉల్కాయాః పతనేచైవ నిర్ఘాతవ్యతిపాతయోః,
కేతోశ్చ దర్శనేచైవ యాంతి నాశం నృపోద్భవాః. 11

జననకాలమున నక్షత్రములు పడుట (అనఁగా: చంద్రమండలమునకు క్రిందుగా ప్రవహ భూవాయువుల సంధియందుండు నక్షత్రములకు ఉల్కలనిపేరు. ఇవియె అప్పటప్పట భూమియందు పడుచుండును.) నిర్ఘాతవ్యతిపాతలు గలుగుట, ధూమకేతువు గనుపడుట ఇట్లుండఁగాఁ బుట్టినవానికి రాజయోగభంగము గలుగును.

అన్యైః క్రూరోత్పాతై స్త్రిశంకుతారా యదోదయం యాంతి,
సద్యః ప్రయాంతి విలయం నృపయోగా భానుజోయది విలగ్నే. 12

జననకాలమున మఱికొన్ని క్రూరఉత్పాతములు కలిగి త్రిశంకుస్వర్గము (అనెడు. ఆకాశమున గనుపడుతారలు) ఉదయమును బొందుచుండెనేనియు లగ్నమున శనియుండెనేనియు రాజయోగభంగము గలుగును.

కర్తారో నృపతీనాం గగనసదో యుద్ధకాంక్షిణో మలినాః,
రూక్షాజర్జరదేహా విఘ్నం జనయంతి రాజయోగస్య. 13

రాజయోగమును చేయుగ్రహము యుద్ధమును బొందినను, పరాజయమును

బొందియు, అస్తమయము మొదలగు హీనావస్థను బొందియుండెనేని రాజయోగమును బొందఁడు (రాజయోగభంగము గలుగుననుట.)

పరనీచంగతే చన్ద్రే క్షీణో యోగో మహీపతేః,
నాశ మాయాతి రాజేవ దైవజ్ఞప్రతిలోమగః. 14

పరమనీచరాశియందు క్షీణచంద్రుఁడుండెనేని రాజయోగభంగము గలుగును. పుట్టినవాఁడు దైవజ్ఞుఁడు లేని రాజువలెనే నాశమును బొందును.

తులాయాం పద్మినీబన్ధు స్త్రింశాంశే దశమే స్థితః,
హన్తి రాజ్యం యథాలోభ స్సమస్తగుణసంచయమ్. 15

తులారాశియొక్క పదియవత్రింశాంశయందు (అనఁగా: పరమనీచయందు) సూర్యుఁడుండెనేని రాజ్యమును నశింపఁజేయును.

జూకస్య దశమే భాగే స్థితః కమలబోధనః,
సహస్రం రాజయోగానాం మన్దమేవకరోత్యసా. 16

పరమనీచయందు సూర్యుఁడుండెనేని అనేకరాజయోగభంగము గలుగును. ఈశ్లోకము పునరుక్తదోషాక్రాంతముగ నున్నదిగాని పాఠభేదమని తలఁచవచ్చును.

స్వత్రికోణగృహం కేచి త్స్వోచ్చం యాతా స్స్వమన్దిరం,
అతినీచే రవిశ్చైకో నతేషాం ఫలసంభవః. 17

కొందఱు స్వత్రికోణమును, కొందఱు ఉచ్చను, కొందఱు స్వక్షేత్రమును బొందియున్నను రవి పరమనీచయందుండెనేని రాజయోగభంగము గలుగును.

గురుర్మృగే విలగ్నస్థో దుఃఖై స్సంతాపయే న్నరం,
కామార్త మధనం వేశ్యా యద్వదిందు ర్నచే త్స్వభే. 18

మకరము లగ్నము. లగ్నమున బృహస్పతియుండియు, చంద్రుఁడు స్వక్షేత్రమున యుండకయు నుండెనేని దుఃఖములచేత పీడింపఁబడువాఁడు అగును. (అనఁగా: రాజయోగభంగము గలుగుననుట).

ఏకేనాపి శశాంకో గ్రహేణ కేమద్రుమేయది నదృష్టః,
విఘ్నయతి రాజయోగం మలినాచారః ప్రసూత స్స్యాత్. 19

కేమద్రుమయోగము గలుగుచుండఁగా ఒకగ్రహముచేతనైనను చంద్రుఁడు జూడఁబడకయుండెనేని రాజయోగభంగము గలుగును. దురాచారము గలవాఁడగును.

భిత్త్వా మటతి త్ర్యాద్యై ర్నీచర్క్షగై స్సుదుఃఖితో మలినః,
సకలమహీభృ త్పుత్రః పరిభూతో జాయతే నిస్స్వః. 20

మూఁడు మొదలగు గ్రహములు నీచను పొందియుండిరేని చక్రవర్తి కుమారుఁడైనను. దారిద్ర్యాది మహాదుఃఖములచేత పీడితుఁడై భిక్షాటనసేయువాఁడగును. (రాజయోగభంగము గలుగుననుట).

అత్యరిభవనం ప్రాప్తైః పంచాదిభి రస్తగైశ్చ గగనచరైః,
నాశం ప్రయాతి రాజా యది రవిచంద్రా నతుంగస్థౌ. 21

ఐదు మొదలుగాఁగల గ్రహములు అధికశత్రుస్థానములను బొందినను లేక అస్తంగతులైనను అయియుండి రవిచంద్రులు ఉచ్చలయందుండకయుండిరేని రాజయోగభంగము గలుగును.

సచివో దానవేంద్రస్య నీచాంశే సమవస్థితః,
సంప్రాప్త మతులం రాజ్యం నరై ర్నాశయతే ధ్రువమ్. 22

శుక్రుఁడు పరమనీచాంశను (కన్యయందు దిరుపదేడవ త్రింశాంశయనుట) బొంది యుండెనేని రాజయోగభంగము గలుగును.

రాజయోగా స్సమాఖ్యాతా స్తేషాం భంగశ్చ దారుణః,
పరీక్ష్య యత్నతః ప్రాజ్ఞః ఫలం బ్రూయా ద్బలాబలాత్. 23

రాజయోగములు రాజయోగభంగములు విశేషముగ జెప్పఁబడినవి. ఇట్లు చెప్పఁబడినను ప్రాజ్ఞుఁడు గ్రహముల బలాబలము ననుసరించి గుణదోషవిచారణ చేయ తగినది.

కమలభవనబంధుః కన్యయాలింగితాంగ
స్త్వలిని కుజసురేడ్యౌ చంద్రమా మేషసంస్థః,
నచయది పరిశేషై ర్దృశ్యతే స్యా త్సభూపః,
ప్రచలితగజమేఘచ్ఛాదితాశా నభోభ్రః 24

కన్యయందు సూర్యుఁడు, వృశ్చికమందు కుజగురులు, మేషమున చంద్రుఁడు ఇట్లుండి ఎవరిచేతను జూడఁబడకయుండెనేని రాజవంశజుఁడు, అధికగజసముదాయము గలవాఁడగును.

ఇతి అష్టాత్రింశోఽధ్యాయః.

ఆయుర్దాయమును దెలుపు ముప్పదితొమ్మిదవ యధ్యాయము.

అస్మి న్నాయుర్దాయే యస్మాద్భాగ్యంత స్సమస్తలోకోఽయమ్,
తస్మా త్త్వాదాగమతః కథయామి నిరాకులీకృత్య. 1

పూర్వశాస్త్రములను బాగుగ నాలోచించి సర్వజనులకు సంశయము లేకుండు నట్లు ఆయుర్నిర్ణయమును జెప్పఁబోవుచున్నాను.

అంశోద్భవం విలగ్నా త్పైండ్యం భానో ర్నిసర్గజం చంద్రాత్,
ఏతేషాం యోబలవా నేకతమ స్తస్య కల్పయే దాయుః. 2

జన్మకాలమున లగ్నరవిచంద్రులలో లగ్నము బలయుక్తమై యుండెనేని అంశాయుర్దాయముచేత ఆయుర్నిర్ణయము జేయతగినది. సూర్యుఁడు స్థానాదిబలయుక్తుఁడై యుండెనేని పిండాయుర్దాయముచేత ఆయుర్నిర్ణయము జేయతగినది. చంద్రుఁడు స్థానాదిబలయుక్తుఁడై యుండెనేని నిసర్గాయుర్దాయముచేత ఆయుర్నిర్ణయము చేయ తగినది.

లగ్నదివాకరచంద్రా స్త్రయోఽపి బలరిక్తతాం యదాయాంతి,
పరమాయుష స్స్వరాంశం వదతి ఖగాజీవశర్మోక్తమ్. 3

లగ్నరవిచంద్రులు ముగ్గురు బలహీనులై యుండిరేని జీవశర్మమతాయుర్దాయం బును గ్రహించతగినది. అదెట్లనిన: పరమాయుస్సు సం- ౧౨౦ మా ౫. యొక్క సప్త మాంశము. అనఁగా పరమాయుస్సును ఏడింట పాలుగొనఁగా వచ్చిన సం ౧౭ మా ౧ ది ౨౨ ఘ ౮ విఘ ౩౪ పరమోచ్చగతిమైన ఒక్కొక్క గ్రహముయొక్క ఆయుర్దా యమగునని జీవశర్మ జెప్పెను. ఈలగ్నచంద్రులలో ఇద్దఱు బలవంతులై యుండిరేని వారి ఉభయుల ఆయుర్దాయమును జేసి కలపి సగము జేయవలెను. ముగ్గురు బలవంతు లాయెనేని ముగ్గురి ఆయుర్దాయమును జేసి కలపి మూడుచే భాగించఁగా ఆయుర్దాయ ము స్ఫుటమగునని భావము. ఇట్లు చేయుటకు ప్రమాణం. కేశవజాతకపద్ధతియందు పుట ౧౧౫. శ్లో. ౨౫ "శ్లో. అంశాయుశ్చేతనావి నేధికబలే పైండం నిసర్గం విధౌ, స్వోచ్చే తుల్యబలం ద్వయోర్యుతిదలం తజ్జాయుషో శ్చేత్త్రయః, త్ర్యాయూంషి త్రిబలై ర్నిహత్యచ యుతి ర్వ్యైకహృద్వాత్రిజాయుర్యుత్యాత్రిలవోధ లైవ ముది తం చే ద్ధీనవీర్యాస్త్రయః" యున్నది.

విలగ్నాదికలాభాజ్యా వ్యోమశూన్యయమై స్సమాః,
లభ్యంతేఽర్కహతా శ్శేషా స్స్వమానగుణితాంశకాః. 4

లగ్నమును సూర్యాదిసప్తగ్రహములను స్ఫుటముజేసి ఈఎనిమిదింటిలో తనకు ఇష్టమైన గ్రహమును లిప్తలుజేసి ౨౦౦ చే పాలుగొనఁగా లబ్ధము పండ్రెండుకంటె అధికమాయెనేని ౧౨ చే భాగించిన వత్సరములగును. (ఈ యంశాయుర్దాయము ౧౨ కంటె ఎల్లపుడు అల్పమనుట) శేషమును ౧౨ చే గుణించి ౨౦౦ చే భాగించిన మా సములగును. శేషమును ౩౦ చే గుణించి ౨౦౦ చే భాగించిన దినములు. శేషమును

౬౦ చే గుణించి ౨౦౦ చే భాగించగా ఘడియలు. ఇట్లే విఘడియలు సేయవలెను. ఉదాహరణము: తాత్కాలికస్ఫుటగ్రహము రాశ్యాదిరా ౧ భా ౮ వి ౪౫ విలిం వీటిని లిప్తలుజేయగా వచ్చినమొత్తము ౨౩౨౫ దీనిని ౨౦౦ చే పాలుగొనగా లబ్ధము. ౧౧ ఇది.

పంద్రెండింటభాగించుటకు చాలదు గనుక ఈ ౧౧ సంవత్సరములగును. శేషము ౧౨౫ పంద్రెండింట గుణించఁగా అయిన ౧౫౦౦ ను ౨౦౦ చే పాలుగొనఁగా వచ్చిన మాసములు ౭ శేషము ౧౦౦ ను 30 చే గుణించఁగా 3000 దీనిని ౨౦౦ చే భాగించఁగా దినములు ౧౫ శేషము లేదుగనుక గడియలు లేవు. ఇట్లే అన్నిగ్రహములకు లగ్నములకు అంశాయుర్నిర్ణయము జేయతగినది.

హోరా సర్వబలోపేతా రాశితుల్యాని యచ్ఛతి,
వర్షాణ్యన్యాని మాసాది భాగై స్త్రైరాశికాత్పునః. 5

లగ్నము బలయుక్తమైనదాయెనేని మేషాదిగా నెన్నిరాసులు గతములో అన్ని సంవత్సరములనియు, వర్తమానరాశియందు గతమైన భాగాదికము ననుసరించి మాసాములు త్రైరాశికముచే తెలియతగినవి. ఎట్లన: భుక్తభాగాదులను లిప్తలుజేసి ౧౨ చే గుణించి రాశిప్రమాణలిప్తలు ౧౮౦౦ వీనిచే భాగించఁగా లబ్ధమగు. మాసములు శేషము 30 చే గుణించి ౧౮౦౦ చే భాగించఁగా దినములు. శేషము ౬౦ చే గుణించి ౧౮౦౦ చే భాగించఁగా ఘడియలు అని తెలియఁదగినది.

వర్గోత్తమే స్వభవనే స్వద్రేక్కాణే నవాంశకే,
ద్విగుణం సంప్రయచ్ఛంతి త్రిగుణం వక్రతుంగయోః. 6

వర్గోత్తమమందును స్వక్షేత్రమందును స్వద్రేక్కాణమందును స్వనవాంశయందును యున్న గ్రహములచేతను ఇవ్వఁబడిన ఆయుర్దాయము రెండింట గుణించతగినది. (లగ్నము వర్గోత్తమమాయెనేని ఆయుర్దాయము ద్విగుణించవలయు ననుట.) ఉచ్ఛయందున్నట్టియు వక్రమును బొందినట్టియు గ్రహముల ఆయుర్దాయము త్రిగుణించవలసినది.

యదాతూపచయ స్సర్వ స్స్వరాశ్యాదిస్థితై ర్గ్రహైః,
సమస్తవర్గణా తత్ర కర్తవ్యా శాస్త్రచింతకైః. 7

గ్రహము స్వక్షేత్ర స్వద్రేక్కాణ స్వనవాంశలయందుండెనేని ఆయుస్సు వృద్ధిగలిగి యుండును. సమస్తవర్గణము అనఁగా ఒకగ్రహమునకు రెండు లేక మూఁడు లేక నాలుగుభరణలు [అనఁగా ఒకగ్రహము స్వక్షేత్రమునను స్వద్రేక్కాణమును స్వనవాంశమునను యుండెనేని సంభవించును. అట్టిసమయమున అన్నియు

చేయతగినది. ఎట్లన: ఉదాహరణము:—రవి రాశ్యాది ౪-౧౪-౦-౦- స్వక్షేత్రము స్వద్రేక్కాణము స్వనవాంశము వర్గోత్తమాంశము అయియున్నది. సూర్యునకు రాబడిన అంశాయుర్దాయము సం ౧౧ మా ౭ ది ౧౫ స్వక్షేత్రమందుండుటచే ద్విగుణించగా సం ౨౩ మా ౩ ది ౦ స్వద్రేక్కాణమందుండుటచే ద్విగుణించఁగా సం ౨౩ మా ౩ ది ౦ స్వనవాంశయందుండుటచే ద్విగుణించఁగా సం ౨౩ మా ౩ ది ౦ వర్గోత్తమమందుండుటచే ద్విగుణించఁగా సం ౨౩ మా ౩ ది ౦ అన్నియు కూర్చ నేయ సూర్యుఁడు వర్గచతుష్టయమందుండుటచేత గలుగు ఆయుర్దాయము సం ౯౩ మా ౦ ది ౦ ఘ ౦. ఇట్లే తెలియతగినది.

కేంద్రాది సంస్థితే ఖేటే సకలం ద్విగుణైకగాం,
శంసంతి వర్గణాం కేచి న్నచ చూడామణే ర్మతమ్. 8

కేంద్రపణపరఆపోక్లిమస్థానములయందు గ్రహములుండెనేని క్రమముగ ౨-౩-౧ వారివారి యుఆర్దాయమునకు గుణకములగును. ఇట్లు కొందఱు చెప్పిరి. ఇది చూడామణియను గ్రంథకర్తమతముగాదు. కేచిదనుటచే సర్వసమ్మతము గాదనియే తాత్పర్యము.

బహువర్గణసంప్రాప్తా యాం కరో త్యేకవర్గణాం,
వరాహమిహిరాచార్య స్సా నదృష్టా పురాతనైః. 9

ఒకగ్రహమునకు అనేకభరణలు (అనేకగుణనలు) సంభవించినచో అధికమైన దొక్కటియే చేయవలయును. సమానమైన భరణలు (గుణనలు) సంభవించినచో ఒక్కటిమాత్రమే జేయవలయును. (భరణలుకూడ నీప్రకారమే యనుట.) ఈప్రకారము వరాహమిహిరాచార్యులచే జెప్పఁబడినది గాని, పూర్వులమత మట్లుగాదని తెలియఁదగినది (ఈవచన మయుక్తమని కేశవదైవజ్ఞాదులచే జెప్పఁబడినందున వరాహమిహిరమతము గర్గాదిమునిసమ్మతమని దివాకరదైవజ్ఞాదులచే జెప్పఁబడినది).

రిపురాశౌ త్రిభాగోన మర్ధోనం నిమ్నగా_స్తగాః,
దాయంగ్రహాః ప్రయచ్ఛంతి నా_స్తగా సితభార్గవా. 10

శత్రుక్షేత్రమందున్న గ్రహము తనఆయుర్వర్షములలో మూడవపాలివర్షములను హరించుననియు, నీచను లేక అస్తమయమును బొందిన గ్రహము తనఆయుర్వర్షములలో సగము వర్షములను హరించును. అస్తమయమువలన గలుగు హరణ శుక్రశనులకు లేదని యెఱుఁగవలయు.

సర్వమర్ధం తృతీయాంశ శ్చతుర్థః పంచమ _స్తథా,
షష్ఠ శ్చాంశకఞయం యాతి వ్యయాద్వామం గ్రహే స్థితే. 11

సౌమ్యే చార్ధమితో యాతి నాశం బహుభి రేకగైః,
ఏకఏవ బలీ హంతి స్వాయుష స్సర్వదా గ్రహః. 12

లగ్నమునకు ద్వాదశమందు పాపగ్రహములుండెనేని ఆగ్రహముయొక్క ఆయుస్సు సర్వము క్షయించును. ఏకాదశమందు పాపగ్రహము యుండెనేని ఆగ్రహముయొక్క ఆయుర్దాయములో అర్ధము క్షయించును. దశమమందు పాపగ్రహముండెనేని ఆగ్రహముయొక్క ఆయుర్దాయములో మూడవపాలు క్షయించును. నవమమందు పాపగ్రహముండెనేని చతుర్థాంశము క్షయించును. అష్టమమందు పాపగ్రహముండెనేని పంచమాంశము క్షయించును. సప్తమమందు పాపగ్రహముండెనేని తన ఆయుర్దాయములో ఆరవపాలు క్షయించును. శుభగ్రహములుండెనేని పాపగ్రహముకు జెప్పిన హరణములో సగము క్షయించును. అదెట్లనిన: శుభగ్రహము లగ్నముకు ద్వాదశమందుండెనేని ఆగ్రహముయొక్క ఆయుస్సులో సగము హరించును. ఏకాదశమందుండెనేని చతుర్థాంశము హరించును. దశమమందుండెనేని షష్ఠాంశము హరించును. నవమమందుండెనేని అష్టమాంశము హరించును అష్టమమందుండెనేని దశమాంశము హరించును. సప్తమమందుండెనేని ద్వాదశాంశము హరించును. శుభగ్రహములుగాని పాపగ్రహములుగాని ఈ వ్యయాదిస్థానములలో నొకస్థానమందు రెండు మూడుగ్రహములుండెనేని వారిలోపల అధికబలముగల గ్రహమొక్కటియె ఆస్థానమందు తనకుజెప్పియున్న హరణాంశమును హరించును. ఇంతవరకు అంశాయుర్దాయము చెప్పఁబడెను.

ఇక పిండాయుర్దాయము.

ఏకోనవింశతి ర్భానో శ్శశినః పంచవింశతిః
తిథయః క్షితిపుత్రస్య ద్వాదశైవ బుధస్య తు. 13
గురోః పంచదశాబ్దాని శుక్రస్యా ప్యేకవింశతిః,
వింశతీ రవిపుత్రస్య పిండాయు స్స్వోచ్చసంస్థితేః. 14

రవి ౧౯ చంద్రుఁడు ౨౫ కుజుఁడు ౧౫ బుధుఁడు ౧౨ గురుఁడు ౧౫ శుక్రుఁడు ౨౧ శని ౨౦ ఇవి పరమోచ్చయందున్న సూర్యాదిగ్రహములు ఇచ్చెడి పరమాయుఃప్రమాణ సంవత్సరములు. మయ, యవన, మణిత్థ, పరాశరుఁడు మొదలు గాఁగలిగినవారి మతానుసారము పిండాయుఃప్రమాణవత్సరములని తెలియఁదగినది.

స్వోచ్చ శుద్ధో గ్రహ శ్శోధ్య షడ్రా శ్యూనో భమండలాత్,
స్వపిండగుణితో భక్తో రాశిమానేనవత్సరాః, 15

ఇష్టమైన స్ఫుటగ్రహమునకు రాశ్యాదిలిప్తాంతము లెక్క యేర్పరచి అందు పూర్వోక్తమైన ఉచ్చధ్రువములను (సూర్యునకు ౦-౧౦-౦-౦ చంద్రునకు ౧-౩-౦-౦ ఇత్యాదులనుట) త్రోసివేసి శేషము ఉంచుకొనతగినది. గ్రహము పరమోచ్చభాగమునకు లోపలనే (తక్కువగా) యుండెనేని ఉచ్చధ్రువకము పోదుగాన అపుడు గ్రహములో ౧౨ రాసులను జేర్చి అందు ఉచ్చధ్రువకమును త్రోసివేసి శేషము ఉంచుకొనతగినది. ఆశేషము ౬ రాసులకు తక్కువగా నుండెనేని దానిని ౧౨ రాసులలో త్రోసివేసి తచ్ఛేషము ఉంచుకొనతగినది. ఆరురాసులకు అధికముగ నుండెనేని అదే ఉంచుకోతగినది. ఈరీతిగా నేర్పడినదానిని రాశ్యాది విలిప్తాంతముగా పెట్టుకొని ఆయాగ్రహపరమాయుర్వర్షములచేత ప్రత్యేకముగా గుణించి విలిప్తాస్థానమును ౬౦ ట పాలుగొని ఆలబ్ధమును లిప్తాస్థానమందు గూడి ఆలిప్తాస్థానమును ౬౦ ట పాలుగొని ఆలబ్ధమును భాగస్థానమందు గూడి ఆభాగస్థానమును ౩౦ ట పాలుగొని ఆలబ్ధమును రాశిస్థానమందు గూడి ఆరాశిస్థానమును ౧౨ టపాలు గొనగా వచ్చినలబ్ధము భగణస్థానమగును. ఆభగణస్థానము సంవత్సరములు రాశిశేషము మాసములు భాగశేషము దినములు లిప్తాశేషము గడియలు విలిప్తాశేషము విఘటికలు. ఇట్లుజేయ సూర్యాదిగ్రహముల ఆయుఃప్రమాణం బేర్పడును. ఉదాహరణము: రాశ్యాదిస్ఫుటరవి ౧-౧౩-౪౭-౦ సూర్యునకు పరమోచ్చము రాశ్యాది ౦-౧౦-౦-౦ స్ఫుటరవిలో త్రోసివేయఁగా శేషము రాశ్యాది ౧-౩-౪౭-౦ ఇది ఆరురాసులకు తక్కువగా యున్నది గనుక ౧౨ రాసులలో తోసివేయఁగా మిగిలినరాశ్యాది ౧౦-౨౬-౧౨-౦ పరమోచ్చాయుఃప్రమాణసంవత్సరసంఖ్యయైన ౧౯ చేత ప్రత్యేకముగా గుణించఁగా వచ్చినది ౧౯౦-౪౯౪-౨౨౭-౦ వీటిని పూర్వోక్తప్రకారము స్వచ్ఛేదములచేత పాలుగొనఁగా వచ్చినసంవత్సరములు ౧౬ మా ౨ ది ౧౬ ఘడి ౪౭ వి ౦ అని తెలియదగినది.

పూర్వోక్తం చింతయే త్సర్వం వక్రం ముక్త్వారిరాశిషు,
క్షయ స్తత్ర ప్రకర్తవ్యో నీచేఽర్థం వృద్ధి రుచ్చగే. 16

ఈపిండాయుర్దాయమునందు కుజునకు శత్రుక్షేత్రహరణ వినాగా రవ్యాది సర్వగ్రహములకు పూర్వమందు జెప్పఁబడిన హరణలన్నియు జేయవలయును. శుక్రశనులకు అస్తంగతహరణ లేదని పూర్వము జెప్పియున్నది. గాన ఈపిండాయుర్దాయమునందున్ను శుక్రశనులకు అస్తంగతహరణలేదని తెలియదగినది. ఉచ్చయందుండెనేని పూర్ణమనియు నీచయందుండెనేని అర్థమాయుస్సు యనువిషయము పూర్వోక్త స్వోచ్చశుద్ధో యను శ్లోకముచే సిద్ధమగుగాన వేరె నీచహరణజేయ నక్కఱలేదు,

లగ్నదావశోంశతుల్యా స్స్యు దంతరే చానుపాతతః,
తత్పతౌ బలసంపన్నే రాశితుల్యం స్వభాధిపే. 17

ప్రకారాంతరముచే లగ్నాయుర్దాయమును జెప్పుచున్నాఁడు. నవాంశాధిపతి బలవంతుఁడై యుండెనేని నవాంశసమముగాను, రాశ్యాధిపతి బలవంతుఁడై యుండెనే నిరాశితుల్యముగను ఆయుర్నిర్ణయముఁ జేయతగినది ఎట్లన: లగ్నమం దెన్నినవాంశలు గతములో అన్నిసంవత్సరములు వర్తమాననవాంశమునుబట్టి త్రైరాశికముచే మాసాదులు దెలియతగినది. ఇట్లే మేషాది ఎన్నిరాసులు గతములో అన్నిసంవత్సరములు వర్తమానరాశి ననుసరించి మాసాదులు సాధించవలయును.

క్రూరోదయహారణను జెప్పుచున్నాఁడు.—

లగ్నాంశలిప్తికా హత్వా ప్రత్యేకం విహగాయుషా,
భక్త్వా మండలలిప్తాభి ర్లబ్ధం వర్షాదిశోధయేత్. 18
సాయుషో లగ్నగే క్రూరే లబ్ధ స్యార్థం శుభేక్షితే,
ఏవమేవ ప్రకర్తవ్యం జీవశర్మోక్తచంద్రజే. 19

క్రూరగ్రహములగు రవికుజశనులలో నొకఁడు లగ్నమందుండెనేని సర్వగ్రహములయందును క్రూరోదయహరణ జేయవలయును ఎట్లన: మేషము మొదలుకొని గతరాసులను ౧౮౦౦ లచే గుణించవలెను. వర్తమానరాశియందు గతలిప్తలను పూర్వ గణకములో జేర్చఁగా మేషాదిగా వర్తమానరాశియందైన వర్తమానలిప్తవరకు గత లిప్తలగును. ఈలిప్తలచేత ప్రత్యేకముగా ప్రతిగ్రహముయొక్కయు హారణావశిష్టశుద్ధాయుర్దాయమును గుణించి చక్రలిప్తలగు ౨౧౬౦౦ చే భాగించఁగా లబ్ధములైన వర్షాదులను ఆయాగ్రహముల శుద్ధాయుర్దాయములో తీసివేయవలయును. (గతలిప్తల చేత ఏగ్రహముయొక్క హారణావశిష్టశుద్ధాయుర్దాయము గుణింపఁబడినదో లబ్ధవర్షాదికము ఆగ్రహముయొక్క హారణావశిష్ట శుద్ధాయుర్దాయములో తీసివేయతగినదని భావము.) కొందఱు పాపగ్రహము లగ్నమందుండెనేని జననసమయమువఱకు లగ్నమందైన గతలిప్తలచేత ప్రత్యేకప్రత్యేకముగా ప్రతిగ్రహముయొక్కయు హారణావశిష్ట శుద్ధాయుర్దాయమును గుణించి ౨౧౬౦౦ లచే భాగించఁగా లబ్ధవర్షాదికము ఆయాగ్రహముయొక్క శుద్ధాయుర్దాయములో దీసివేయఁగా పరిశుద్ధాయుర్దాయ మేర్పడునని జెప్పిరి. లగ్నమందున్న క్రూరగ్రహము శుభేక్షితుఁడాయెనేని లబ్ధవర్షాదికమును సగముజేసి శుద్ధాయుర్దాయములో తీసివేయవలయును. ఈప్రకారమే జీవశర్మోక్తి ఆయుస్సుయందును నిసర్గాయుర్దాయమందును తెలియతగినది. పరమాయుస్సును ౭ చే భాగించఁగా ఉచ్ఛయందున్న ఒకొక్కగ్రహాయుర్దాయము వచ్చునని జీవశర్మ

చెప్పెను. ఈవిషయమై జీవశర్మ శ్లో "స ప్తదశై (౧౭) కం (౧) ద్వియమా (౨౨) వసవో (౮) వేదాగ్నయో (౩౪) గ్రహేంద్రాణాం, వర్షాద్యుచ్చస్థానాం నీచస్థానా మతోర్థంస్యాత్ మధ్యేఽనుపాతత స్స్వస్య దానయనం శిష్ట మత్ర యత్కించిత్, పిండాయుష్యవకార్యం తత్సర్వం గణితతత్వజ్ఞైః" అని జీవశర్మ చెప్పియున్నాఁడు గనుక పరమాయుర్దాయమగు సం ౧౨౦ మా ౦ ది ౫ ఈ పరమాయుర్దాయమును ౭ చే భాగించఁగా ఉచ్చయందున్న ఒక్కొక్కగ్రహముయొక్క ఆయుర్దాయము వర్షాది ౧౭, ౧, ౨౨, ౮ ౩౪, గ్రహము నీచయందుండెనేని మునుపటివలెనే సగము క్షయిం చును. కాఁబట్టి సం ౮ మా ౬ ది ౨౬ ఘ ౪ విఘ ౧౭ ఉచ్చనీచమధ్యయందుండె నేని పిండాయుర్దాయమునకు చెప్పినరీతినను లేక మరియొకరీతినను, త్రైరాశికాద్యనుపా తానుసరణముగను ఆయాగ్రహాయుర్దాయమును సాధించవలయును. కుజునకుగాకతక్కి నగ్రహములకు శత్రుక్షేత్రహరణ జేయుతగినది. శుక్రశనులకుగాక తక్కిన నాలుగు గ్రహములకు అస్తంగతహరణ జేయుతగినది. లగ్నము పాపాక్రాంతమైనపుడు సర్వగ్ర హములకు క్రూరోదయహరణ జేయతగినది. చక్రపాతహరణయు చేయతగినది. ఈప్ర కారము నాలుగువిధములైన హరణలుజేసి జీవశర్మమతానుసారము ఆయుర్నిర్ణయము జేయతగినది

వింశతి రేతం ద్వితయం నవధృతిరిహ వింశతి శ్చ పంచాశత్,
వర్షాణామపి సంఖ్యా సూర్యాదీనాం నిసర్గభవాః. 20

రవి ౨౦ చంద్రుఁడు ౧ కుజుఁడు ౨ బుధుఁడు ౯ గురుఁడు ౧౮ శుక్రుఁడు ౨౦ శని ౫౦ ఇది నిసర్గాయుర్దాయము. లగ్నరవిచంద్రులలో చంద్రుఁడు స్థానాదిబల యుక్తుఁడాయెనేని ఈయాయుర్దాయమునకు హరణలుజేసి శుద్ధాయుర్దాయము జేయ తగినది ఎట్లనః పిండాయుర్దాయమునకు జెప్పినరీతిగనే ఈచెప్పిన సంఖ్యాకవత్సరములు తమతమపరమోచ్చలయందున్న సూర్యాదిగ్రహములిచ్చెదు పరమాయుఃప్రమా ణవత్సరములు తమతమ పరమనీచలయందుండిరేని తదర్థము. అనఁగా రవికి సం ౧౦ చంద్రునకు మా ౬ కుజునకు సం ౧ బుధునకు సం ౪ మా ౬ గురునకు సం ౯ శుక్రు నకు ౧౦ శనికి ౨౫ ఉచ్చనీచలమధ్యయందుండెనేని త్రైరాశికముచే పూర్వోక్తప్ర కారము సాధించతగినది. ఇట్లు సాధించఁగా వచ్చినఆయుర్దాయములో శత్రుక్షేత్ర హరణయు శత్రుక్షేత్రహరణ కుజునకు లేదనుట.) అస్తంగతత్వహరణ (శుక్రశనులకు లేదనుట) చక్రపాతహరణయు క్రూరోదయహరణయు చేయతగినది. ఇట్లు చేసి హరణరహితశుద్ధాయుర్దాయమును అనుసరించి ఆయుర్నిర్ణయముఁ జేయతగినది.

మీనోదయేంశే నవమే పంచవింశతిలి ప్తికే,

గవిసౌమ్యే స్వతుంగస్థే శ్శేషై రాయుః పరం భవేత్. 21

మీనరాశియొక్క అంతిమనవాంశ (తొమ్మిదవనవాంశ) లగ్నమాయుండఁగా బుధుఁడు వృషభమున ౨౫ లిప్తల నతిక్రమించి యుండఁగాను తక్కిన రవిచంద్ర కుజగురుశుక్రశనులు తమతమపరమోచ్చలయం దుండిరేని ఇట్టియోగమున బుట్టిన వాఁడు పరమాయుః ప్రమాణమైన సం ౧౨౦ మా ౦ ది ౫ జీవించును.

కర్కిలగ్నే గురుస్సేందుః కేంద్రగౌ బుధభార్గవౌ,
శేషై స్త్రిలాభషష్ఠస్థై రమితాయు ర్భవే న్నరః. 22

లగ్నము కర్కటకము. లగ్నమున చంద్రగురులు కేంద్రములయందు బుధ శుక్రులు ౩,౬,౧౧స్థానములయందు రవికుజశనులు ఇట్లుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు పూర్వోక్తపరమాయుస్సుకంటెను అధికమైన ఆయుర్దాయము గలవాఁడు అగును. అనఁగా ఇట్టియోగమందు బుట్టినవానికి ఆయుర్దాయగణన సేయబడలేదని యెఱుంగవలయు.

ద్విఘ్నా ష్షష్టి ర్నిశాః పంచ పరమం నరదంతినాం,
ద్వాత్రింశ ద్వాజినా మాయుః ఛాగాదీనాం తు షోడశ. 23
ఖరోష్ట్రయోః పంచవర్గ ఏకోషోహ్యాం వృషాదిషు,
శునాంతు ద్వాదశప్రోక్తం గణితం పరమాయుషం.
తత్తత్పరం ప్రమాణేన హత్వైషా మాయు రాదిశేత్. 24

మనుష్యుల పరమాయుర్దాయము సం ౧౨౦ మా ౦ ది ౫, గజముల పరమాయుర్దాయము సం ౧౨౦ మా ౦ ది ౫, గుఱ్ఱములు పరమాయుర్దాయము సం ౩౨, మేకలు మొదలైనవానియొక్క పరమాయుర్దాయము సం ౧౬, ఖరములయొక్కయు ఒంటెలయొక్కయు పరమాయుర్దాయము సం ౨౫, వృషభములు, గోవులు మహిషములు మొదలైనవానియొక్క పరమాయుర్దాయము సం ౨౪, కుక్కలయొక్క పరమాయుర్దాయము సం ౧౨, కుక్కలు యనుటచేత వ్యాఘ్రమార్జారాదులు ఉపలక్షణములు. ఇచ్చట అశ్వాదుల పరమాయువు చెప్పుట అశ్వాదుల జన్మకాలమునుబట్టి ఆయుః ప్రమాణనిర్ణయము జేయుటకని తెలియతగినది. అందుకు అశ్వాదుల పరమాయుః ప్రమాణము ననుసరించి త్రైరాశికగణితముచేత అశ్వాదులయొక్క ఆయుర్నిర్ణయము సేర్పరచతగినది. ఎట్లనఁగా: పూర్వము మనుష్యులకు జెప్పినరీతిగా ఆయుర్నిర్ణయము హరణభరణసహితముగా జేసి స్పష్టమైనతరువాత త్రైరాశికానుపాతము. ఎట్లన: ౧౨౦ సంవత్సరముల ౫ రోజులు పరమాయుస్సుగల జంతువుకు చెప్పఁబడిన (రాబడిన) ఆయుర్దాయమైనచో, అశ్వాదిజంతువుల పరమాయుర్దాయమునకు ఎంతఆయుర్దాయము

అని అనుపాతము చేయఁదగినది. "శ్లో. ప్రమాణమిచ్ఛా చ సమానజాతీ ఆద్యంత యో స్తత్ఫల మన్యజాతిః, మధ్యే తదిచ్ఛాహత మాద్య హృత్స్యా దిచ్ఛాఫలం వ్యస్త విధి ర్విలోమే" అని లీలావతియందు చెప్పఁబడియున్నది. గాన చెప్పఁబడిన (రాఁబడిన) ఆయుర్దాయమును అశ్వాదిజంతువుల పరమాయుస్సుచేత గుణించి మనుష్యపరమాయుర్దాయముచేత భాగించఁగా, ఆయా జంతువులయొక్క ఆయుర్నిర్ణయము తెలియునని తెలియఁదగినది.

పథ్యాశినాం శీలవతాం నరాణాం
సద్వృత్తభాజాం విజితేంద్రియాణామ్,
ఏవంవిధానా మిదమాయు రత్ర
చింత్యం సదా వృద్ధముని ప్రణీతమ్. 25

మితముగ భోజనము సేయునట్టియు, సత్స్వభావము గలిగినట్టియు, సదాచారప్రవర్తకులైనట్టియు, జితేంద్రియులైనట్టియు మనుష్యులకీ యనుగాను. ఈప్రకార మాయుర్నిర్ణయము పూర్వులచే చెప్పఁబడినది (రోగులు మొదలైనవారివిషయము గాదని తెలియవలయు.)

ఇతి ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః.

మూలదశలను (మహాదశలను) ఫలములను దెలుపు నలువదియవ యధ్యాయము.

ఆయుషో యేన యద్దత్తం సాదశా తస్య కీర్తితా,
స్వదోషగుణయోగేన స్వదశాసు ఫలప్రదా. 1

ఏగ్రహమునకు హరణభరణావశిష్టమైన ఆయుస్సు ఎంత యేర్పడుచున్నదో అంతకాలమే ఆగ్రహముయొక్క దశయనియు, ఆగ్రహముయొక్క గుణయోగము ననుసరించి శుభాశుభఫలముల నాలోచింపఁదగినది.

దివారాత్రిప్రసూతస్య రవిశుక్రపురస్సరాః,
మణిత్థ స్త్వాహతజ్జ్ఞానం ఫలసామ్యేన తద్దశాః. 2

పగటియందు జన్మగలవానికి రవ్యాదిగా దశాక్రమమని, రాత్రియందు జన్మగలవానికి శుక్రాదిగా దశాక్రమమని మణిత్థమతము. ఇది సర్వగ్రంథకర్తృసమ్మతము గాదని తెలియఁదగినది.

లగ్నార్కశీతరశ్మీనాం యోబలీ తస్య చాగ్రతః,

తత్కేంద్రాదిస్థితానాం చ దశా న్యు స్సత్యభాషితే. 3

లగ్నరవిచంద్రులలో లగ్నము బలవంతమై యుండెనేని లగ్నమునకును రవి బలాధికుఁడై యుండెనేని రవికిని చంద్రుఁడు బలాధికుఁడై యుండెనేని చంద్రునకును ప్రథమదశ కల్పించి తరువాత ఆప్రథమదశాధిపతికి కేంద్రములయందున్న గ్రహములకు తదుపరి పణపరములయందున్న గ్రహములకు తదుపరి ఆపోక్లిమముల యందున్న గ్రహములకును క్రమముగ దశలు కల్పించతగినది. ఇది సత్యాచార్యమతము. ఇదియె బహుసమ్మతము.

హోరా దినేశ శశినాం ప్రబలో భవే ద్య
స్తత్కంటకాదిషు గతాః కథితా దశేశాః,
పూర్వాదశాఽతిబలిన స్సదృశేబ్దవృద్ధే
స్సామ్యే భవే చ్చ శరదాం ప్రథమోదితస్య. 4

లగ్నరవిచంద్రులలో లగ్నము బలవంతమై యుండెనేని లగ్నమునకును రవి బలాధికుఁడై యుండెనేని రవికిని చంద్రుఁడు బలాధికుఁడై యుండెనేని చంద్రునకును ప్రథమదశను కల్పించి తదుపరి ఆప్రథమదశాధిపతికి కేంద్రములయందున్న గ్రహములకు బలాధికక్రమంబున దశలు కల్పించతగినది. తదుపరి ప్రథమదశాధిపతికి పణపరస్థానములయందున్న గ్రహములకు బలాధికగ్రహక్రమంబుననే దశలు కల్పించతగినది. తదుపరి ప్రథమదశాధిపతికి ఆపోక్లిమస్థానములయందున్న గ్రహములకు బలాధికగ్రహక్రమంబున దశలు కల్పించతగినవి. కేంద్రస్థానములయందు గ్రహములు లేకుండెనేని ప్రథమదశాధిపతి దశానంతరము పణపరస్థానములయందున్న గ్రహములకు దశలు కల్పించతగినవి. కేంద్రములయందును, పణపరములయందును గ్రహములు లేకయుండెనేని ఆపోక్లిమస్థానములయందున్న గ్రహములకే ప్రథమదశాధిపతిదశానంతరమున దశలు కల్పించతగినవి. కేంద్రాదిస్థానములయందు (కేంద్రములయందుగాని పణపరములయందుగాని ఆపోక్లిమములయందుగాని యనుట) అనేకగ్రహము లుండెనేని బలాధికక్రమముగ దశలను దెలియతగినదని పూర్వమే వ్రాయఁబడినది. ఆకేంద్రాదిస్థానములయందున్న గ్రహములకు బలసామ్యము గలుగుచుండఁగా ఆగ్రహములలో ఏగ్రహము ఆయుర్దాయవర్షముల నధికముగా నిచ్చునో ఆగ్రహమునకు ముందరిదశ కల్పించతగినది. ఆ ఆయుర్దాయవర్షములకును సమత్వము గలుగుచుండఁగా ఏగ్రహము సూర్యమండలంబున నుండి (మౌఢ్యమును పొంది) మొదట నుదయించి యుండునో ఆగ్రహమునకు ముందరిదశ కల్పించతగినది.

లగ్నార్కశీతరశ్మీనాం యది పూర్ణబలం భవేత్,
తదా సత్యమతం శ్రేష్ఠ మన్యథా త్వపరాదశా. 5

లగ్న రవిచంద్రులకు పూర్ణ బలము గలిగ నేని సత్యమతరీతిచే దశాకల్పనము చేయుట ఉత్తమమని లగ్నాదులు బలహీనముగుచో మణిత్థాదులమతము గ్రహించదగినదని తెలియతగినది.

స్వోచ్చస్వరాశినిజభాగసుహృద్గృహస్థా
స్సంపూర్ణవీర్యరుచిరాబలిన స్స్వకాలే,
మిత్రోచ్చభాగసహితా శ్శుభదృష్టియుక్తా
శ్శ్రేష్ఠాం దశాం విదధతి స్వవయ స్సుఖేటాః. 6

ఉచ్చయందున్నట్టియు స్వక్షేత్ర స్వనవాంశ మిత్రక్షేత్రములయందున్నట్టియు మిత్రనవాంశయందు ఉచ్చనవాంశయందును శుభులచే జూడఁబడునట్టియు గ్రహములు పూర్ణబలవంతులు. ఇట్టి బలవంతులదశలు అధికశుభఫలప్రదములని యెఱుంగునది.

నీచశత్రుగృహం ప్రాప్తా శత్రునిమ్నాంశసూర్యగాః,
వివర్ణాః పాపసంబంధా దశాం కుర్యు రశోభనామ్. 7

నీచక్షేత్రమునుగాని శత్రుక్షేత్రమునుగాని శత్రునవాంశనుగాని నీచనవాంశనుగాని అస్తంగతత్వమునుగాని పరాజయము మొదలైనదానినిగాని పాపసంబంధమునుగాని పొందియుండిరేని తమతమదశలయందు పాపఫలముల నిత్తురని తెలియతగినది.

తుంగాచ్చ్యుతస్య హి దశా సుహృదుచ్చాంశేఽవరోహిణీమధ్యా,
నీచాద్రిపునీచాంశే గ్రహస్యచారోహిణీ కష్టా. 8

గ్రహము తనపరమోచ్చాంశను దాటి పరమనీచాంశకు లోపలనుండెడు ఆరు రాసులలో ఏరాశియందైనను యుండెనేని ఆగ్రహదశ అవరోహిణి యనంబడును. ఈ దశ అధమఫలము నిచ్చును. ఆ అవరోహదశ ఏరాశియందైనను మిత్రనవాంశయందుగాని స్వోచ్చనవాంశయందుగాని స్వనవాంశయందుగాని ఉన్నగ్రహముచేత నియ్యఁబడినదయ్యేనేని మధ్యమఫలమునిచ్చును. గ్రహము తనపరమనీచాంశను దాటి ఉచ్చాభిముఖమై యున్నపుడు ఆదశ(అనఁగా: తనపరమనీచాంశను దాటి పరమోచ్చాంశకు లోపల నుండెడు ఆరు రాసులలో ఏరాశియందైన నున్న గ్రహదశ) ఆరోహిణి యనంబడును. ఈదశ శ్రేష్ఠఫలములనిచ్చును. ఆ ఆరోహిణి యనెడుదశ ఏరాశియందైనను తననీచరాశినవాంశయందుగాని శత్రునవాంశయందుగాని యున్నగ్రహముచే నియ్యఁబడినదాయెనేని అధమఫలమునిచ్చును.

సవితా దశాఫలానాం పాచయితా చంద్రమాః ప్రపోషయితా,
రాశివిశేషేణేందోరతః ఫలోక్తిర్దశారంభే. 9

సూర్యుఁడు గ్రహదశాఫలములను పరిపాకాభిముఖమును జేయువాఁడు. చంద్రుఁడు ఆయాఫలములను పోషించువాఁడు (అనుభవింపఁజేయుఁవాడనుట) గనుక దశారంభమున చంద్రుఁడు ఏరాశియందుండునో దానిననుసరించి ఫలములను తెలియతగినది.

మూలదశాయా మిందోః కన్యాసు ప్రేక్షితే చంద్రే,
పణ్యాంగనాభి రనిశం సమాగమం ప్రాహు రిహయవనాః. 10

దశాప్రారంభకాలమున చంద్రుఁడు పూర్ణుఁడై యుండెనేని ఆదశయందు ఎల్లపుడు పణ్యస్త్రీలతో సమావేశము కలుగునని యవనులు జెప్పిరి.

సౌమ్యస్త్రీధనలాభః కుళీరగేందాభవే ద్దశారంభే,
కన్యాం దూషయతి నరః కుజభవనే హంతి వాయువతిం. 11

దశారంభసమయమున స్ఫుటచంద్రుఁడు కర్కాటకమందుండెనేని యోగ్యమైనభార్య ధనము మొదలైనవి గలుగును. కుజక్షేత్రమందుండెనేని స్త్రీలను నిందించువాఁడును, స్త్రీలను చంపువాఁడును అగును.

విద్యాశాస్త్రజ్ఞానం మిత్రప్రాప్తిం కరోతి బుధరాశౌ,
శౌక్రేఽన్నపాన మతులం సౌఖ్యం చంద్రేఽరినాశంచ. 12

దశారంభమున స్ఫుటచంద్రుఁడు బుధక్షేత్రమందుండెనేని విద్యలను శాస్త్రములను దెలసినవాఁడు, మిత్రులు మొదలైనవి గలవాఁడగును. శుక్రక్షేత్రమందుండెనేని అన్నపానసౌఖ్యము గలవాఁడు, శత్రువులను నశింపఁజేయువాఁడును అగును.

సుఖధనమానాజ్ఞాప్తిం జీవగృహే దిశతి శీతాంశుః,
పరిణతవయసమరూపాం సౌరగృహే వర్ధకీంవాఽపి. 13

పూర్వోక్తచంద్రుఁడు గురుక్షేత్రమందుండెనేని ధనము సుఖము అభిమానము ఆజ్ఞ మొదలైనవి గలవాఁడగును శనిక్షేత్రమందుండెనేని శీఘ్రముగ ముసలితనమును బొందునట్టియు, విరూపియైనట్టియు, జారిణియైనట్టియు భార్యగలవాఁడగును.

దుర్గారణ్యనివాసం కర్షణగృహకర్మసేతుకర్మాంతం,
సింహే శశీ ప్రకురుతే స్త్రీపుత్రవివాద మరతించ. 14

చంద్రుఁడు సింహమందుండెనేని పర్వతములు అరణ్యములు మొదలైనవానియందు నివసించువాఁడును, దున్నుట గృహములు కట్టుట మొదలైనవి సేయువాఁడు, భార్యాపుత్రులతో ద్వేషించువాఁడు, ఆసక్తిలేనివాఁడు అగును.

బంధ్వర్థక్షయరోగాః కుజసౌరాభ్యాం బుధేనపాండిత్యం,
దృష్టే తదోన్యైనిసమై శ్శేషై శ్చంద్రే నిశాఫలై ర్యోగః. 15

చంద్రుఁడు (దశా ప్రారంభమందైన స్ఫుటచంద్రుఁడు) కుజశనులచే జూడఁబడెనేని ఆదశయందు బంధువులు ధనము నశించును వ్యాధిగ్రస్తుఁడగును బుధునిచే జూడఁబడెనేని విద్యాభివృద్ధిగలుగును. తక్కిన గ్రహములచే జూడఁబడెనేని ఆగ్రహ స్వభావఫలములు గలవాఁడగును.

పాకస్వామినిలగ్నే సుహృదాం వర్గేఽథవాఽపి సౌమ్యానాం,
శ్రేష్ఠదశాయాం సూతి ర్లగ్నాదుపచయగృహస్థేవా. 16

పూర్వోక్తప్రకారముగా దశలనుదెచ్చి ఆదశాప్రారంభకాలమునకు తాత్కాలికదృక్సిద్ధోపయోగ సిద్ధాంతగ్రంథరీతిచే లగ్నమును గ్రహములను స్ఫుటము జేయవలయును. ఇట్లుజేయఁగా దశాధిపతి దశాప్రవేశకాలికలగ్నమందున్నను లేక మిత్రవర్గమందున్నను లేక శుభవర్గమందున్నను (శుభలగ్నమందున్నను) లేక ఉపచయస్థానములగు 3, ౬, ౧౦, ౧౧ స్థానములయందున్నను ఆదశ శుభఫలప్రదమైనదగును.

మిత్రోచ్చోపచయస్థానే త్రికోణే సప్తమే తథా,
పాకేశ్వరా త్థిత శ్చంద్రః కురుతే సఫలాం దశాం. 17

చంద్రుఁడు మిత్రక్షేత్రమందైనను ఉచ్చక్షేత్రమందైనను దశాధిపతియున్న స్థానమువల్లనుంచి ఉపచయస్థానములయందైనను త్రికోణస్థానములయందైనను సప్తమమందైనను యుండెనేని ఆదశ సఫలమైనది (శుభఫలముల నిచ్చునది) యగును.

విపరీతే స్థితే చంద్రే దశాదా పర్యవస్థితే,
సోచ్చగస్యాపి ఖేటస్య దశా న ప్రతిపూజితా. 18

దశాదియందైనచంద్రుఁడు పూర్వము చెప్పిన స్థానములకు వ్యత్యయముగ (తదితరస్థానములయందనుట) యుండెనేని దశాధిపతి ఉచ్చయందున్నను ఆదశ అశుభప్రదమైనది యగును.

శత్రునీచనవాంశేషు శస్తే రాశౌ గ్రహస్యచ,
దశామిశ్రఫలారిక్తా విబలస్య దశామతా. 19

శుభఫలప్రదరాశియందైనను శత్రునీచనవాంశలయందున్న గ్రహముయొక్క దశ మిశ్రఫలము నిచ్చును దశాధిపతి స్థానాదిబలములచే హీనుఁడైయుండెనేని ఆదశ నిష్ఫలమైనదని యెఱుంగవలయు.

క్రేక్కాణేచ దశామూర్తేః పూజితా మధ్యమాధమా,
చరే మిశ్రే ప్రతీపాచ స్థిరే పాపేష్టమధ్యమా. 20

లగ్నదశాఫలములను వివరించుచున్నాఁడు:—చరరాశి లగ్నమై అందు ప్రథమద్రేక్కాణమయ్యేనేని ఆదశ శ్రేష్ఠమైనదగును. ద్వితీయద్రేక్కాణమయ్యేనేని ఆలగ్నదశ మిశ్రమఫలప్రదమైనదగును. తృతీయద్రేక్కాణమయ్యేనేని అధమమైనదగును. ద్విస్వభావరాశి లగ్నమై అందు ప్రథమద్రేక్కాణమయ్యేనేని ఆలగ్నదశ అధమఫలప్రదమైనదగును. ద్వితీయద్రేక్కాణమయ్యేనేని మధ్యమఫలప్రదమైనదగును (మిశ్రమఫలమనుట). తృతీయద్రేక్కాణమయ్యేనేని శ్రేష్ఠమైనదగును. స్థిరరాశి లగ్నమై అందు ప్రథమద్రేక్కాణమయ్యేనేని ఆలగ్నదశ అశుభఫలప్రదమైనదగును. ద్వితీయద్రేక్కాణమయ్యేనేని శ్రేష్ఠమైనదగును. తృతీయద్రేక్కాణమయ్యేనేని మిశ్రమఫలప్రదమైనది యగును.

నైసర్గికదశాఫలములను జెప్పుచున్నాఁడు:—

చంద్రావనేయసోమజసితజీవదినాకరార్కిగ్రహాణాం,
క్రమశో దశాపరిగ్రహాఇష్టో నైసర్గికశ్చైవ. 21

నైసర్గికాయుర్దాయమున దశాక్రమమును జెప్పుచున్నాఁడు:—చంద్రుఁడు కుజుఁడు బుధుఁడు శుక్రుఁడు గురుఁడు సూర్యుఁడు మందుఁడు వీరలు క్రమముగా దశాధిపతులని తెలియదగినది.

స్వోచ్చ స్వకాలబలిన స్సంపూర్ణబలస్యవా నిసర్గభవా,
ఉత్తమశుభఫలదాసా గ్రహస్య నిత్యం దశాభవతి. 22

ఈ నిసర్గదశలయందు స్థానాదిషడ్బలయుక్తుఁడైనట్టియు లేక, ఉచ్చబలము గలిగినట్టియు గ్రహముయొక్క దశ అధికశుభఫలప్రదమైనదగును.

స్వరాశౌ స్వత్రికోణే చ స్వాంశే చ శుభమధ్యమా,
స్వోచ్చాభిలాషిణశ్చైవ మిత్రరాశ్యాదిసంస్థితే. 23
శుభాధమాదశాజ్ఞేయా విపరీతమత స్థితే,
అనేనైవవిధానేన విజ్ఞేయాంపాపదాదశా. 24

పాపుఁడైన దశాధిపతి స్వక్షేత్రమందైనను స్వత్రికోణమందైనను స్వనవాంశయందైనను యుండెనేని ఆదశ మిశ్రఫలప్రదమైనదగును. తనయుచ్చపూర్వరాశియందైనను మిత్రరాశియందైనను మిత్రనవాంశయందైనను మిత్రోచ్చయందైనను యుండెనేని ఆదశ స్వల్పశుభప్రదమైనదగును. ఈచెప్పినరీతికి వ్యత్యయముగ నుండెనేని అనఁగాదశాధిపతి శత్రుక్షేత్రమందైనను శత్రునవాంశయందైనను నీచయందైనను నీచాంశయందైనను యుండెనేని ఆదశ శుభప్రదమైనదగును. ఈప్రకారము సర్వదశలయందును శుభాశుభముల నూహింపవలయును.

భానుదశాయాం లభతే నవౌషధాధ్వవిషదాస్థ్యసైరర్థ్యాత్,
గిరిదంతచర్మవహ్నిక్రౌర్యనరేంద్రాహవాద్యైశ్చ. 25
నృపతేరర్థావాప్తిం ధైర్యం భూయ స్తథోద్యమం తైక్ష్ణ్యం,
ఖ్యాతం ప్రతాపవృద్ధిం శ్రేష్ఠత్వం భూపతిత్వం చ. 26
భృత్యార్థచోరచతుష్పస్త్రాగ్న్యుదకక్షితీశ్వరాద్బాధాః,
సుతపత్నీబంధుజనై ర్నిపీడిత స్స్యా చ్చ పాపరతిః. 27
క్షు త్తృష్ణా ర్తి శ్శోకో హృత్పీడా పైత్తికా స్తథారోగాః,
గాత్రచ్ఛేదో భవతి హి సూర్యదశాయా మనిష్టాయాం. 28

సూర్యుని శుభదశయందు నవౌషధ మొదలు భూపతిత్వం యనువఱకు ఈరెండుశ్లోకములయందున్న ఫలములు జరుగును. సూర్యుని అశుభదశయందు తక్కిన రెండుశ్లోకముల ఫలములుః జరుగును (మిశ్రదశయందు శుభపాపఫలములు మిశ్రముగ జరుగుననుట).

చంద్రదశాయాం విత్తం స్త్రీసంగమమార్దవా త్పధివిహారాత్,
జలతుహినక్షీరరసై రిక్షువికారై స్తథాక్రీడా. 29
ద్విజమంత్రిణాం లబ్ధః పుష్పాంబరసేవనం మధురతాచ,
అర్థవినాశ మకస్మా ద్వ్యాపసదో ద్వేష్యతాం లభతే. 30
తైక్ష్ణ్యాదవాప్తసిద్ధిః పూజాం ప్రాప్నోతి గురునృపాభ్యాం చ,
మేధాధృతిపుష్టికరీ చంద్రదశా శోభనానిత్యం. 31

చంద్రుని శుభదశయందు స్త్రీసురతమృదుత్వమువల్లనుండియు, మార్గవిహారము వల్లనుండియు, ధనమును సంపాదించువాఁడును ఈమొదలగు ఫలములు గలవాఁడగును. మిశ్రదశయందు మిశ్రమఫలము.

కురుతే భయం కులస్యచ చంద్రదశా స్వకులవిగ్రహం కష్టం,
నిద్రాలస్యం స్త్రీణాం భయజననీ శోకదారతిదా. 32

చంద్రుని అశుభదశయందు కులమును భయము మొదలైనఫలములు గలుగును. మిశ్రదశయందు మిశ్రమముగ ఫలములు జరుగును అనిభావము.

భౌమదశాయాం లభతే నృపాగ్నిచోరప్రయోగరిపుమర్దైః,
వ్యాలవిషశస్త్రబంధనసుతైక్ష్ణ్యకూటైశ్చ ధనలాభం. 33
క్షేత్యాజావికతాంబ్రకసువర్ణావశ్యాదిభి స్తథాద్యూతైః,
ఆసవకషాయకటుకై రసై శ్చ ధనధాన్యభాగ్యవతి. 34

కుజునిశుభదశయందు రాజులు అగ్ని, చోరులు మొదలైనవానిమూలకముగ ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మిత్రకళత్రవిరోధో భ్రాతృసుతై ర్విగ్రహ శ్చ తృష్ణా చ,
మూర్ఛా శోణితదోష శ్శాఖాచ్ఛేదో వ్రణశ్చాపి. 35
పరదారరతి ర్ద్వేషో గురుసత్యానామధర్మనిరత శ్చ,
పితృకృతై రపి దోషై రభిభూతో మానవో భవతి. 36

కుజుని పాపదశయందు మిత్రులతోటియు భార్యతోటియు సోదరులు మొదలైనవారితోటి వైరము మొదలైన దుష్టఫలములు జరుగును. మిశ్రదశయందు శుభపాపఫలములు మిశ్రమముగ గలుగుననిభావము.

సౌమ్యదశాయాం ప్రాప్తే మిత్రాదాఢ్యాద్ధనస్య సంప్రాప్తిః,
దీక్షితనృపతే ర్ద్యూతా ద్వణిగ్జనాచ్చాపి సంభవతి. 37
వేసరమహీసువర్ణం శుక్తిద్రవ్యం యశః ప్రశంసాచ,
దూత్యం సౌఖ్యమతుల్యం సౌభాగ్యం మతిచయఖ్యాతిః. 38
ధర్మక్రియాసు సిద్ధి ర్హాస్యరతి శ్శత్రుసంక్షయో భవతి,
గణితాలేఖ్యలిపీనాం కౌతుకభాగీ సదాపురుషః. 39

బుధునిశుభదశయందు మిత్రులవలన ధనలాభము మొదలైన శుభఫలములు జరుగును.

పీడాం ధాతుత్రితయా త్పారుష్యం బంధనం తథోద్వేగం,
మానసశోకం వాఽపి బుధస్య కష్టాదశా కురుతే. 40

బుధుని పాపదశయందు, వాతపిత్తశ్లేష్మములవలన పీడా మొదలగు దుష్టఫలములు గలుగును. మిశ్రదశయందు మిశ్రఫలములు గలుగును.

త్రిదశపతిగురుదశాయాం మంత్రీనృపనృత్యనీతిభి ర్విత్తం,
మానగుణానాం లబ్ధిరతిప్రతాప స్సుహృద్వివృద్ధి శ్చ. 41
కాంతాసువర్ణ వేసరగజాశ్వభోగీ సదాపురుషః,
మాంగల్యపౌష్టికానాం లోభోద్విషతాం వినాశ శ్చ. 42
లాభో భవతి నరాణాం ప్రీతి స్సుధ్యాభిమిషైః సార్థం,
జనతాయా నృపవక్త్రా త్పణ్యాగ్రా ద్గురుజనాచ్చ ధనలాభః. 43

బృహస్పతి శుభదశయందు మంత్రి రాజులవలనను సత్యము నీతి మొదలైనవానిచే ధనమును సంపాదించువాఁడు, అభిమానము మొదలైన సుగుణములు గలవాఁడగును.

వ్యజనాతపత్రసుమనో వస్త్రధ్వజపేయవిశేషతః క్షీణః,
గాత్రశ్వయపృథుశోకం పంగుత్వం గుల్మకర్ణరోగాం శ్చ,
పుం స్త్వవినాశం మేదః క్షయం నృపతితో భయం సమాప్నోతి. 44

బృహస్పతి పాపదశయందు వింజామరలు ఛత్రములు మొదలైన ద్రవ్యములు లేనివాఁడు, రోగాక్రాంతమైన శరీరము శోకము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శుక్రదశాయాం విజయః క్ష్మాభవనవిలాసశయనపత్నీనామ్,
మాల్యాచ్ఛాదనభోజనయశః ప్రమోదో నిధిప్రాప్తః. 45
గేయరతి స్త్రీస్నసంగో నృపతేః కృషితో ధనస్య సంప్రాప్తిః,
జ్ఞానేష్టసౌఖ్యసుహృదాం మన్మథయోగోప్యకరణానామ్. 46

శుక్రునిశుభదశయందు జయము భూమి ఇల్లు విలాసమైన శయనము భార్య పరిమళద్రవ్యములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కులగుణవృద్ధై ర్వాదో యానాసనసంభవాని పాపాని,
స్త్రీనృపతికృతావశ్యం లోకే విరుద్ధైస్సహ ప్రీతిః. 47

శుక్రుని పాపదశయందు వంశమందైన సుగుణములుగల పెద్దలతో విరోధము మొదలైన పాపఫలములు గలవాఁడగును.

సౌరేర్దశాం ప్రపన్నః ప్రాప్నోతి పుమాన్ ఖరోష్ట్రమహిషాద్యాన్,
కులటాంజలదంగీంవా కులుత్థతిలకోద్రవాదీం శ్చ. 48
బృందగ్రామపురాణా మధికారభవం చ సత్కారం,
లోహత్రపుకాదీనాం స్వకీయపక్షస్థిరాస్పదం చైవ. 49

శని శుభదశయందు కంచరగాడిదెలు ఒంటెలు గేదెలు మొదలైనవి గలవాఁడును అగును.

వాహననాశో ద్వేగ స్త్వరతి స్త్రీస్నస్వజనవిప్రయోగశ్చ,
యుద్ధే ష్వపజయదోషో మద్యద్యూతోద్భవో మరుత్కోపః. 50
పుణ్యే ష్వసిద్ధకలహం బంధనతంద్రీశ్వరం తథావ్యంగం,
భృత్యాపత్యవిరోధో భవతి చ కష్టాయదాదశాసౌరేః. 51

శని పాపదశయందు వాహనములు నశించుట మొదలగు పాపఫలములు జరుగును.

సౌమ్యే పాపఫలం ప్రోక్తం సామాన్యం స్వదశా స్విదమ్,

విశేషేణ ప్రవక్ష్యామి ప్రత్యేకం ఫలభేదతః. 52

పూర్వము శుభగ్రహదశయందు సామాన్యముగ పాపఫలములున్ను జెప్పఁబడినవి. అట్టిఫలములను ఫలభేదముచేత విస్తరించి చెప్పఁబోవుచున్నాను.

స్వోచ్చనీచత్రికోణర్క్షం కేంద్రం శత్రుగృహం తదా,
పంచప్రకారసంయుక్తా దశాభానోః ప్రకీర్తితాః. 53

ఉచ్చయందుండు రవిదశ నీచయందుండు రవిదశ త్రికోణస్థానమందుండు రవిదశ కేంద్రములయందుండు రవిదశ శత్రుక్షేత్రమందుండు రవిదశ ఈప్రకారము ఆయాస్థానములయందుండఁగాఁ గలుగు ఆయాగ్రహదశాఫలములను జెప్పుచున్నాఁడు.

రాజ్యం దదాతి విపులం దశారవేర్లగ్నసంస్థితస్య నృణామ్,
కేంద్రస్థితస్య దద్యాత్కటిగలనేత్రప్రకోపమరిగస్య. 54

లగ్నాది కేంద్రములను పొందిన రవిదశ రాజ్యప్రదమైన దగును. శత్రుక్షేత్రమును పొందిన రవిదశయందు కటిప్రదేశము. కంఠము నేత్రములు వీనికి బాధ గలుగును.

నీచస్య దశాభానో ర్దృష్టో ర్నాశం జ్వరం శిరోరోగమ్,
బంధన మన్యాశ్చ రుజః కుష్ఠామయదర్శనం చిహ్నాన్. 55

నీచను పొందిన రవిదశయందు నేత్రనాశము జ్వరము శిరోరోగము బంధనము కుష్ఠురోగము మొదలైనవి గలుగును.

స్వోచ్చప్రాప్తస్య దశా దదాతి రాజ్యం సహస్రకిరణస్య,
తురగాతపత్రచామరకరీంద్రసంవర్ధితం సమ్యక్. 56

ఉచ్చయందున్న రవిదశ రాజ్యప్రదమైనదియు గుఱ్ఱములు ఛత్రచామరములు ఏనుఁగులు మొదలైనవి గలుగఁజేయును.

సవితుర్దశా చ పుంసో విదధాతి పురాత్రికోణసంస్థస్య,
ఉత్తమవిషయపతిత్వం విధ్వస్తాశేషదుఃఖస్య. 57

త్రికోణస్థరవిదశ విస్తారమైన దేశమునకు అధిపతియు దుఃఖములు లేనివాఁడును అగును.

శత్రుగృహేర్కదశాయాం నయనవినాశో భవేచ్చ కుబ్జత్వమ్,
జ్వాలావక్త్రజరోగా భవంతి కునయః పరిభవాశ్చ. 58

శత్రుస్థానమందున్న రవిదశయందు నేత్రనాశనము మొదలైనవి గలుగును.

అష్టమగతస్య భానోర్దశాక్షయం నయతి సర్వగాత్రం చ,
భ్రమయతి దేశాద్దేశం ప్రమాపయ త్యపిచ విక్లిష్టమ్. 59

అష్టమమందున్న రవిదశయందు సర్వదేశములు దిరుగువాఁడు కృశించు శరీరము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సామాన్యతశ్చ షోఢా చంద్రదశాభిధ్యతే సమాసేన,
స్వోచ్చ సుహృచ్ఛత్రుగృహే నీచే క్షీణే ప్రపూర్ణేచ. 60

సామాన్యముగా చంద్రదశ ఆఱువిధములుగ జెప్పఁబడును. ఎట్లన: ఉచ్చస్థ చంద్రదశ మిత్రక్షేత్రస్థచంద్రదశ శత్రుక్షేత్రస్థచంద్రదశ నీచస్థచంద్రదశ క్షీణచంద్రదశ పూర్ణచంద్రదశ అని ఆఱువిధములు.

తత్రోచ్చదశా రాజ్యం నీచదశామరణ మరిదశాబంధమ్,
కథయతి నలినీశత్రోర్మిత్రదశా స్వస్వజనసంప్రాప్తిం. 61

ఉచ్చయందున్న చంద్రదశ రాజ్యము నిచ్చును. నీచయందున్న చంద్రదశ మరణము గలుగజేయును. శత్రుక్షేత్రమందున్న చంద్రునిదశ బంధనప్రాప్తి (కట్టుబడుట) మిత్రక్షేత్రమందున్న చంద్రదశ స్వజనప్రాప్తిని గలుగఁజేయును.

క్షీణేందుదశాయోగే చిహ్నాన్యేతాని లక్షయేద్విద్వాన్,
ఉదరామయజ్వరశిరో నయనోత్థోపద్రవత్రిశ్రియాచ్చాపి. 62

క్షీణచంద్రుని దశయందు ఉదరమున (కడుపులో) రోగము జ్వరము శిరోరోగము నేత్రరోగము స్వస్థానచ్యుతి మొదలగుఫలములు గలుగును.

బలినః పరపూర్ణస్యచ శశినః కురుతే సదాదశాపుంసామ్,
దయితాసహస్రపరివృత మతఃపుర ముత్తమస్త్రీకమ్. 63

బలవంతుఁడైన పూర్ణచంద్రునిదశయందు అనేకభార్యలతో విలసిల్లు అంతఃపురమునందుండి సంతోషించువాఁడగును

భవతి నరస్యభ్రంశో విషయ స్యాంతఃపురస్య భృత్యానామ్,
అష్టమచంద్రదశాయాం మ్రియతే చ స్వజనపరిభూతః. 64

అష్టమమందున్న చంద్రదశయందు దేశాంతరగమనాదికము బంధుతిరస్కారము మరణము మొదలగు పాపఫలములు గలుగును.

యంత్రతృణకాష్ఠగోనుయవంశకరంజీఫలోదకాజీవీ,
భవతి కదన్నకుచేలీ నృపోఽపి భృతకోఽరిగృహదశాయామ్. 65

శత్రుస్థానమందున్న గ్రహదశయందు యంత్రములు గడ్డి శస్త్రలు అవుపేడ పెదురు మొదలైనవానివలన జీవించువాఁడును, వస్త్రహీనుఁడు, రాజవంశజాఁడైనను నరేంద్రుఁడైనను భృత్యుఁడగును.

లగ్నగృహగస్య హి దశా మండలలాభం తదోచ్చగస్యాపి,
కేంద్రస్థితస్య కురుతే ధనవాహనదేశసంప్రాప్తిమ్. 66

లగ్నమందున్న గ్రహదశయందు ఉచ్చయందున్న గ్రహదశయందును మండల(రాష్ట్రి) లాభమున్ను కేంద్రమందున్న గ్రహదశయందు ధనము వాహనము దేశము మొదలైనవి గలుగును. రాజవంశజునికి రాష్ట్రిము మొదలైనవి గలుగును.

షష్ఠదశా వ్యసనకరీ మరణంచ కరోతి నైధనస్థదశా,
అస్తమితగ్రహపాకో బంధనమాత్రేణ పీడయతి. 67

షష్ఠమమందున్న గ్రహదశ వ్యసనమును జేయును. అష్టమమందున్న గ్రహదశ మరణమును గలుగజేయును. అస్తంగతుఁడైనగ్రహదశయందు బంధన (కట్టుబడుట) మొదలైనవి గలుగును.

వక్రోపగస్య హి దశా భ్రమయతి చ కులాలచక్రవత్పురుషమ్,
వ్యసనాని రిపువిరోధం కరోతి పాపస్య నశుభస్య. 68

వక్రగతగ్రహదశ కుమ్మరి చక్రమువలె తిరుగుట గలుగఁజేయును. పాపగ్రహదశయందు అనేకదుఃఖములు శత్రువిరోధము మొదలైనవి గలుగును. శుభగ్రహదశయం దట్లు గలుగదు.

రిక్తాతిరిక్తనిమ్నాతినిమ్నరిపుహ్ర్యాతిరిపుగృహదశాను,
పృథ్వీపతిరపి భూత్వా స్వభృత్యభృత్యో భవే త్పురుషః. 69

నీచరాశియందు పరమనీచయందు శత్రుక్షేత్రమందు వున్నగ్రహదశ అతిపాపఫలము నిచ్చును.

దేశత్యాగో వ్యాధి ర్భ్రంశో స్థానం ముహుర్ముహుః కలహః,
బంధన మరాతిజనితం రిపురాశిగతస్య హి దశాయామ్. 70

శత్రుస్థానమందున్న గ్రహదశయందు స్వదేశత్యాగము, వ్యాధిభ్రమ, ఎల్లప్పుడు కలహము మొదలగు దుష్టఫలములు గలుగును.

మహితకరిగళితమదజలసేకక్షాపితవారితరజస్కః,
రాజాకష్టనహోయో రిక్తదశాయాం ధ్రువం భ్రమతి. 71

ఏనుఁగులసముదాయములుగల మహారాజైనను స్థానాదిషడ్బలములచేతను హీనమైన గ్రహదశయందు నిశ్చయముగ భ్రమణము గలుగును.

అంగప్రత్యంగానాం ఛేదం విదధాతి షష్ఠశత్రుదశా,
కోణద్యూనారిదశా నిధనారిదశా శిరచ్ఛేదమ్. 72

షష్ఠస్థానము శత్రుక్షేత్రమై అందుండు గ్రహదశయందు అవయవఛేదము గలుగును. పంచమనవమములుగాని సప్తమాష్టమములుగాని శత్రుక్షేత్రములై అందుండు గ్రహదశయందు శిరచ్ఛేదము గలుగును.

రిపుభయవిదేశగమనం బంధనరోగాదిపీడనం భవతి,
నీచస్థగ్రహపాకే రాజాభిభవో ధ్రువం పుంసామ్. 73

నీచయందున్న గ్రహదశయందు శత్రుభయముచేత విదేశగమనమున్ను బంధనము (కట్టుబడుట) వ్యాధి మొదలైన దుష్టఫలములు గలుగును.

చింతాస్వప్నానుభవైః పరిణమతిఫలం విహీనవీర్యస్య,
పంచమహాపురుషోక్తా ధ్యాయాం స్తాం స్తాన్నియోజయే దత్ర. 74

బలహీనమైన గ్రహదశయందు చింతాదిఫలములు గలుగును. పంచమహాపురుషలక్షణాధ్యాయోక్తఫలమును సర్వదశలయందును గ్రహానురోధముగ దెలియతగినది. అనఁగా ఏగ్రహమునకు జెప్పఁబడినఫలము ఆగ్రహదశయందును గలుగునని భావము.

ఆదౌ దస్తాను ఫలద శీర్షోదయరాశిసహితో విహగః,
ఉభయోదయే చ మధ్యే స్వాంత్యే పృష్ఠోదయేచ నీచస్థే. 75

శీర్షోదయరాసులగు మిథున సింహ కన్య తుల వృశ్చిక కుంభములయందున్న గ్రహదశాఫలము ఆదశయొక్క ఆదియందు గలుగును. ఉభయోదయరాశియగు మీనరాశియందున్న గ్రహదశాఫలము ఆదశయొక్క మధ్యమమున గలుగును. పృష్ఠోదయరాసులగు మేషవృషభధనుర్మకరములయందున్న గ్రహదశాఫలము ఆదశయొక్క అంతమున గలుగును.

ఇతి చత్వారింశోధ్యాయః.

అంతర్దశాఫలములను దెలుపు నలువదియొకటవ యధ్యాయము.

అర్ధ మేకస్థితో భాగం త్రిభాగం సుతధర్మయోః,
సప్తమే సప్తమంభాగం చతుర్థం చతురశ్రయోః. 1

మూలదశాసంవత్సరములలో జన్మకాలికగ్రహస్థితినిబట్టి ముందర మూలదశాపతికి భాగకల్పనజేసి పిమ్మట మూలదశాపతికి వచ్చిన అంతర్దశాసంవత్సరములకు సమము

గా అర్ధాదిభాగంబులు ఏకరాశ్యాదిగతగ్రహంబులకు గల్పించతగినది. ఎట్లన: మూలదశాధిపతితో గూడ నొకరాశియందున్న గ్రహమునకు మూలదశాపతి దత్తాంతర్దశాసంవత్సరములలో అర్ధము కల్పించతగినది. మూలదశాధిపతికి పంచమనవమములయందున్న గ్రహమునకు మూలదశాపతిదత్తాంతర్దశాసంవత్సరములలో తృతీయాంశము కల్పించతగినది. మూలదశాపతికి సప్తమమందున్న గ్రహమునకు మూలదశాపతిదత్తాంతర్దశాసంవత్సరములలో సప్తమాంశము అంతర్దశగా కల్పించతగినది. మూలదశాపతికి చతుర్థాష్టమములయందున్న గ్రహమునకు మూలదశాపతి దత్తాంతర్దశాసంవత్సరములలో చతుర్థాంశము అంతర్దశగా కల్పించతగినది. (పంచమ నవమములలో రెండుస్థానముల యందును గ్రహములుండెనేని మూలదశాపతి దత్తాంతర్దశాసంవత్సరములయొక్క తృతీయాంశములో అర్ధము పంచమస్థానమందున్న గ్రహముయొక్క అంతర్దశాసంవత్సరములనియు తక్కినఅర్ధము నవమస్థానమందున్న గ్రహముయొక్క అంతర్దశాసంవత్సరములనియు తెలియదగినది. ఉదాహరణము: మూలదశాపతి దత్తాంతర్దశావర్షములు ౬ మా ౦ ది ౦ తృతీయాంశము సం ౨ మా ౦ తదర్ధము సం ౧ మా ౦ అనఁగా మూలదశాపతిదత్తాంతర్దశావర్షములలో షష్ఠాంశము సం ౧ మా ౦ ఇదియె పంచమమందున్న గ్రహముయొక్క అంతర్దశామానము. తావత్పరిమితియే నవమమందున్న గ్రహముయొక్క అంతర్దశామానమనియు తెలియదగినది. ఇట్లే చతుర్థాష్టమములయందున్న గ్రహములకు అంతర్దశానిర్ణయము గల్పించతగినది.

మూలం దశాధినాథస్య కృత్వాంశం స్వగుణై ర్గ్రహాః,
కరో త్యంతర్దశాం నత్యాం బలీహారతి భాగశః. 2

భాగా స్సదృశా స్సహితా. దశాబ్దపిండస్య భాగహారోయం,
ప్రత్యంశతాడిత స్సస్య త్పృథక్పృథ క్త్వంతరదశాస్స్యుః. 3

పూర్వశ్లోకమందు చెప్పఁబడియున్న అర్ధాంశ తృతీయాంశాది స్థానములను సమచ్ఛేదములుగాజేసి అందు క్రిందనున్న ఛేదసంఖ్యలను తోసివేసి మీఁదనున్న సకలస్థానములను వేర్వేరుగా మూలదశాసంవత్సరములచేత గుణించి ఛేదసంఖ్యావిహీనములై మీఁదనున్న సంఖ్యల నన్నిటి నొకటిగాఁగూడి ఆమొత్తముచేత పాలుగొనఁగా ఏకరాశ్యాదిగతగ్రహముల అంతర్దశాకాలములు యథాంశముగా వచ్చునని తాత్పర్యము. ఉదాహరణము: మూలదశాపతికి చతురశ్రములైన చతుర్థాష్టమస్థానములయందు గ్రహములుండి మూలదశాపతియున్నరాశియందును త్రికోణసప్తమములయందును గ్రహములు లేకయుండఁగా న్యాసము

౧	౧	౧
౧	౪	౪

వీటికి సమ

ఛ్ఛేదములు జేయఁగా

౧౬	౪	
౧౬	౧౬	౧౬

వీటియందు క్రిందవున్న ఛేదసంఖ్యలను తోసివేయఁగా ౧౬, ౪, ౪ ఈసంఖ్యల నొకటిగాఁ గూడినమొత్తము ౨౪. మూలదశావర్షములు ౬ ఈషట్సంఖ్యచేత ప్రథమస్థానమందున్న ౧౬ ను గుణించఁగా వచ్చిన ౯౬ ను మొదట మొత్తముచేసియున్న ౨౪ చేత పాలుగొనఁగా మూలదశాపతికి వచ్చిన అంతర్దశాసంవత్సరములు ౪. తిరుగా మూలదశావర్షములు ౬ చేత ద్వితీయస్థానమందున్న ౪ ను గుణించఁగా వచ్చిన ౨౪ ను మొదట ఏకీకృతంబై యున్న ౨౪ చేత పాలుగొనఁగా మూలదశాపతికి చతుర్థస్థానమందున్న గ్రహమునకు వచ్చిన అంతర్దశాసంవత్సరములు ౧. తిరుగా మూలదశావర్షములు ౬ చేత తృతీయస్థానమందున్న ౪ ను గుణించఁగా వచ్చిన ౨౪ ను మొదట ఏకీకృతంబై యున్న ౨౪ చేత పాలుగొనఁగా మూలదశాపతికి అష్టమమందున్న గ్రహమునకు వచ్చిన అంతర్దశాసంవత్సరములు ౧. ఈ ముగ్గురి అంతర్దశాసంవత్సరములు కలియగూడఁగా మూలదశావర్షములు ఆఱును యగును. మఱియొకయుదాహరణము: మూలదశాపతికి రూపము ౧ మూలదశాపతితోఁగూడి యొకరాశియందున్న గ్రహమునకు రూపార్థము ౨ మూలదశాపతికి చతుర్థమందున్న గ్రహమునకు రూపచతుర్థాంశము ౪ అష్టమమందున్న గ్రహమునకు రూపచతుర్థాంశము ౪ మూలదశాపతికి సప్తమస్థానమందున్న గ్రహమునకు రూపసప్తమాంశము ౭ వీటికి న్యాసము

౧	౧	౧	౧
౧	౨	౪	౪

వీటిని సమచ్ఛేదము చేయఁగా వచ్చినది

౨౨౪	౧౧౨	౫౬	౫౬	౩౨
౨౨౪	౨౨౪	౨౨౪	౨౨౪	౨౨౪

వీటిలో క్రిందవున్న ఛేదసంఖ్యలను తోసివేయఁగా ౨౨౪-౧౧౨-౫౬-౫౬-౩౨ ఉంచున్నవి వీటిని కలియగూడఁగా వచ్చినమొత్తము ౪౮౦ మూలదశావర్షములు ౮. ఈ ౮ చేత ప్రథమసంఖ్యయగు ౨౨౪ ను గుణించఁగా వచ్చిన ౧౭౯౨ ను మొదట మొత్తముచేసియున్న ౪౮౦ చేత పాలుగొనఁగా మూలదశాపతికి వచ్చిన అంతర్దశాసంవత్సరములు ౩ మా ౮ ది ౨౪ తిరుగా మూలదశావర్షములు ౮ చేత ద్వితీయసంఖ్యయగు ౧౧౨ ను గుణించఁగా వచ్చిన ౮౯౬ ను మొదట మొత్తముచేసియున్న ౪౮౦ చేత పాలుగొనఁగా మూలదశాధిపతితోఁగూడి యేకరాశిగతంబైయున్న గ్రహమునకు వచ్చిన అంతర్దశాసంవత్సరములు ౧ మా ౧౦ ది ౧౨ తిరుగా మూలదశావర్షములు ౮ చేత తృతీయసంఖ్యయగు ౫౬ ను గుణించఁగా వచ్చిన ౪౪౮ ని మొదట మొత్తముచేసియున్న ౪౮౦ చేత భాగించఁగా మూలదశాపతికి చతుర్థమందున్న గ్రహమునకు వచ్చిన అంతర్దశాసంవత్సరములు ౦ మా ౧౧ ది ౬ తిరుగా మూల

దశావర్షములు ౮ చేత చతుర్థసంఖ్యయగు ౫౬ ను గుణించఁగా వచ్చిన ౪౪౮ ని మొదట మొత్తముచేసియున్న ౪౮౦ చేత పాలుగొనఁగా మూలదశాపతికి అష్టమమం దున్న గ్రహమునకు వచ్చిన అంతర్దశాసంవత్సరములు ౦ మా ౧౧ ది ౬ తిరుగా మూలదశావర్షములు ౮ చేత పంచమసంఖ్యయగు ౩౨ ను గుణించఁగా వచ్చిన ౨౫౬ ను మొదట మొత్తముచేసియున్న ౪౮౦ చేత పాలుగొనఁగా మూలదశాపతికి సప్తమస్థానమందున్న గ్రహమునకు వచ్చిన అంతర్దశాసంవత్సరములు ౦ మా ౬ ది ౧౨

మూలదశాపతికి	స ౩ మా ౮ ది ౨౪
ఏకరాశిగత గ్రహమునకు	స ౧ మా ౧౦ ది ౧౨
చతుర్థమందున్న గ్రహమునకు	స ౦ మా ౧౧ ది ౬
అష్టమమందున్న గ్రహమునకు	స ౦ మా ౧౧ ది ౬
సప్తమమందున్న గ్రహమునకు	స ౦ మా ౬ ది ౧౨
మొత్తము	స ౦ ౮ మా ౦ ది ౦

ఇవి మూలదశాసంవత్సరములు. మరియొకయుదాహరణము: మూలదశాపతికి రూపము ౧ మూలదశాపతితోఁగూడిన ఏకరాశియందున్న గ్రహమునకు రూపార్థము ౨ మూలదశాపతికి త్రికోణస్థానములైన పంచమనవమములలో నొకస్థానమందున్న గ్రహమునకు రూపత్రుతీయాంశము ౩ చతురశ్రములైన చతుర్థాష్టమములలో నొకస్థానమందున్న గ్రహమునకు రూప చతుర్థాంశము ౪ మూలదశాపతికి సప్తమస్థానమందున్న గ్రహమునకు రూపసప్తమాంశము ౭ వీటికి న్యాసము

౧	౧	౧	౧	౧
౧	౨	౩	౪	౭

వీటిని సముచ్ఛేదములు జేయఁగా వచ్చినది.

౧౬౮	౮౪	౫౬	౪౨	౨౪
౧౬౮	౧౬౮	౧౬౮	౧౬౮	౧౬౮

వీటిలోక్రిందనున్న ఛేదసంఖ్యలను తోసివేయఁగా ౧౬౮, ౮౪, ౫౬, ౪౨, ౨౪ ఉంచున్నవి. వీటిని కలియఁగూడఁగా వచ్చినమొత్తము ౩౭౪ మూలదశావర్షములు ౧౨. ఈ ౧౨ చేత ప్రథమసంఖ్యయగు ౧౬౮ ని గుణించఁగా వచ్చిన ౨౦౧౬ ను మొదట మొత్తముచేసియున్న ౩౭౪ చేత పాలుగొనఁగా మూలదశాపతికి వచ్చిన అంతర్దశా సం ౫ మా ౪ ది ౨౦ ఘ ౩౨ వి ౫. తిరుగా మూలదశావర్షములు ౧౨ చేత ద్వితీయసంఖ్యయగు ౮౪ గుణించి ఆ౧౦౦౮ ని మొదట మొత్తముచేసియున్న ౩౭౪ చేత పాలుగొనఁగా మూలదశాపతితోఁగూడి యేకరాశిగతంబైయున్న గ్రహమునకు వచ్చిన అంతర్దశాసం ౨ మా ౮ ది ౧౦ ఘ ౧౬ వి ౨. తిరుగా మూలదశావర్షములు ౧౨ చేత తృతీయసంఖ్యయగు ౫౬ ను గుణించి ఆ ౬౭౨ ను మొదట మొత్తముచేసియున్న ౩౭౪ చేత పాలుగొ

వఁగా మూలదశాపతికి త్రికోణస్థానముల రెంటిలోను ఒకదానియందున్న గ్రహమునకు వచ్చిన అంతర్దశా సం ౧ మా ౯ ది ౧౬ ఘ ౫౦ వి ౪౧. తిరుగా మూలదశాసం ౧౨ చేత చతుర్థసంఖ్యయగు ౪౨ ను గుణించి ఆ ౫౦౪ ను మొదట మొత్తముచేసియున్న ౩౭౪ చేత పాలుగొనఁగా మూలదశాపతికి చతురశ్రములలో నొకస్థానమందున్న గ్రహమునకు వచ్చిన అంతర్దశా సం ౧ మా ౪ ది ౫ ఘ ౮ వి ౧. తిరుగా మూలదశావర్షములు ౧౨ చేత పంచమసంఖ్యయగు ౨౪ ను గుణించి ఆ ౨౮౮ ని మొదట మొత్తముచేసియున్న ౩౭౪ చేత పాలుగొనఁగా మూలదశాపతికి సప్తమమందున్న గ్రహమునకు వచ్చిన అంతర్దశాసంవత్సరములు ౦ మా ౯ ది ౭ ఘ ౧౩ వి ౯. ఇట్లువచ్చిన అంతర్దశాసంవత్సరములవివరము.

మూలదశాపతికి సం ౫ మా ౪ ది ౨౦ ఘ ౩౨ వి ౫

ఏకరాశిగతగ్రహమునకు సం ౨ మా ౮ ది ౧౦ ఘ ౧౬ వి ౨

త్రికోణమందున్న గ్రహమునకు సం ౧ మా ౯ ది ౧౬ ఘ ౫౦ వి ౪౧

చతురశ్రమందున్న గ్రహమునకు సం ౧ మా ౪ ది ౫ ఘ ౮ వి ౧

సప్తమమందున్న గ్రహమునకు సం ౦ మా ౯ ది ౭ ఘ ౧౩ వి ౯

విడువఁబడియున్న స్వల్పశేషమువల్ల వచ్చినది వి ౨

మొత్తము సం ౧౨ మా ౦ ది ౦ ఘ ౦ వి ౦

ఇవి మూలదశాసంవత్సరములు. ఇట్లు. తత్తద్గ్రహస్థితినిబట్టి తత్తద్గ్రహదశాకాలానుసారముగా అంతర్దశలను విభజింపవలయును. ఇట్లు అంతర్దశాపాచకులు అనేకులు సంభవించినయెడల శ్లో. "ఆదా వంతర్దశాపాకో భవత్యేవ దశాపతే రితి" అని గార్గివచనానుసారముగా మొదట మూలదశాపతికి అంతర్దశనిచ్చి తరువాత పూర్వోక్తదశావిభాగక్రమముగా ఉక్తస్థానస్థితగ్రహములకు అంతర్దశలు కల్పించతగినవి. ఈప్రకారమే లగ్నమునకుగూడ నంతర్దశానిర్ణయము జేయతగినది.

శుభస్య శుభదః పూర్ణః క్రూరస్యా శుభదో భవేత్,
కేంద్రాదివిధినా చాన్యే కేచి త్పాకక్రమేణ తు. 4

అంతర్దశాధిపతి శుభుఁడయ్యేనేని శుభము నిచ్చును. పాపుఁడయ్యేనేని పాపఫలము నిచ్చును. అంతర్దశాక్రమ మెట్లన: మొదట కేంద్రములలో ఉక్తస్థానములయందున్న గ్రహములకు తదుపరి పణపరములలో ఉక్తస్థానములయందున్న గ్రహములకు అని కొందఱి మతము. మరికొందఱు మూలదశానురోధముగ గ్రహములకు అంతర్దశాధిపత్యము గలుగుననియు జెప్పుదురు. (సప్తగ్రహములకును లగ్నమునకును మూలదశలు వచ్చునుగాని అన్ని గ్రహములకు అంతర్దశలు రావనుట.)

సతోక్తం తూచ్యతే కళ్చి ద్దదాదిబలవా న్గ్రహాః,
నిత్యం పాతక్రమా త్కార్య శ్శేషాస్తు పరిపాకదాః. 5

గ్రహములలో బలవంతుఁడు మొదటియంతర్దశాధిపతియు తదుపరి పాత క్రమముగా అనఁగా ప్రథమశ్లోకోక్తప్రకారముగా అంతర్దశాధిపతు లగుదురు.

ఏకర్క్షసంస్థితదశా ప్రదిశతి బంధం స్వనాశంవా,
జనయతి కంటకసహితా త్రికోణసంస్థస్య సుఖ మతులమ్. 6

మూలదశాధిపతి కేంద్రములయందుండి ఆమూలదశాధిపతితో గలసియున్న గ్రహముయొక్క యంతర్దశయందు కారాగృహప్రాప్తి ధననాశము మొదలైనవి గలుగును. మూలదశాపతికి త్రికోణములయందున్న గ్రహాంతర్దశయందు సౌఖ్యము మొదలైనవి గలుగును.

ఏకస్మి న్త్రిచతుర్ణాం నక్షత్రే రిపుదశా గ్రహాణాం స్యాత్,
వ్యాధిక్లేశవివాదా న్నృపతే శ్చ భయం తదాజనయేత్. 7

ఒకనక్షత్రమందు మూఁడు లేక నాలుగు గ్రహములు యుండెనేని ఆగ్రహములదశ శత్రుదశ యనఁబడును. అట్టిశత్రుదశయందు వ్యాధిమొదలైన దుష్టఫలములు గలుగును.

దారమరణం చ జనయతి సప్తమగాంతర్దశా ప్రణాశంవా,
శత్రో ర్దాసీకరణం పరమపురుషేణోపభోగం వా. 8

మూలదశాపతికి సప్తమస్థగ్రహాంతర్దశయందు భార్యామరణము శత్రుసేవ మొదలైనవి గలుగును.

అంతర్దశా గ్రహాణా మష్టమధామ్ని ప్రమాపయే త్పురుషం,
కురుతే చ ధనవినాశం శత్రుగతాబంధనం చ విధ్వంసమ్. 9

మూలదశాపతికి అష్టమమందున్న గ్రహము శత్రుక్షేత్రస్థుఁడాయెనేని వానియంతర్దశయందు స్వనాశము ధననాశము మొదలైనవి గలుగును.

అంతర్దశాయదాస్యా ద్విత్రిచతుర్ణా మేకరాశిసంస్థానాం,
బంధనవినాశదైన్యం విదధా త్యశుభం గ్రహాణాంతు. 10

ఒకరాశియందు రెండు లేక మూఁడు లేక నాలుగు గ్రహములు యుండఁగా వారియంతర్దశయందు బంధనము నాశనము దీనత మొదలైన అశుభఫలములు గలుగును.

చతుర్థస్థానసంస్థస్య గ్రహస్యాంతర్దశాభవేత్,
మిత్రారోగ్యకరం నిత్యం సౌఖ్యమానవివర్ధనమ్. 11

మూలదశాపతికి చతుర్థగ్రహాంతర్దశయందు సౌఖ్యము మొదలైనవి గలుగును

శమ యతి రిపుప్రతాపం నీరోగత్వం కరోతి ధనలాభం,
భానుదశాయాం చంద్రః ప్రవిశం స్తన్నాస్తి యన్నశుభమ్. 12

రవిమూలదశయందైన చంద్రాంతర్దశయందు శత్రుతాపము ఆరోగ్యము ధనలాభము మొదలైన శుభఫలములు గలుగును. పాపఫలములు గలుగవు.

విద్రుమసువర్ణమణయ స్సంగ్రామజయః ప్రచండతాపుంసః,
అసృజో దశాప్రవేశే సూర్యదశాయాం భవతి సౌఖ్యమ్. 13

రవిదశయందైన కుజాంతర్దశయందు విద్రుమాదిలాభము గలుగును.

దద్రూవిచర్చికాద్యై పామాకుష్ఠైశ్చ గర్హితశరీరః,
తరణిదశాయాం ప్రవిశతి బుధో యదాస్యాదరే ర్వృద్ధిః. 14

బుధాంతర్దశయందు దద్రు (దద్దుర్లు) మొదలుగాఁగల రోగములు తామర కుష్ఠరోగము శత్రువృద్ధి గలుగును.

వ్యాధిభి రరిభి ర్వ్యసనైః పాపై శ్చ విముచ్యతే తథాఽలక్ష్మ్యా,
అనుయాతి ధర్మపదవీం జీవస్యాంతర్దశాయదాభానోః. 15

గుర్వంతర్దశయందు వ్యాధులచేతను శత్రువులచేతను అలక్ష్మిచేతను విడువఁబడినవాఁడై అనఁగా వ్యాధులు మొదలైనవి లేనివాఁడగుచు ధనవంతుఁడై ధర్మమార్గవర్తి యగును.

శిరసోరుగ్గదరోగ శ్ఛిద్రం సహసా జ్వరశ్శూలం,
తపనదశాయాం శుక్రే దేశత్యాగో భవే దరిభిః. 16

శుక్రాంతర్దశయందు శిరోరోగము మొదలైనవి గలుగును.

ఆదిత్యస్యదశాయాం శనైశ్చరాంతర్దశా యదాభవతి,
నృపపరిభూతో దీనో విపక్షసార్థేన హతశక్తిః. 17

రవిదశయందైన శన్యంతర్దశయందు రాజతిరస్కారము శత్రుసముదాయముచేత హతసామర్థ్యము గలవాఁడు అగును.

క్షయరోగభయం శౌర్యం నృపప్రభావం సదావిభవం,
చంద్రదశాయాం పుంసో భానుః కురుతేఽర్థలాభంచ. 18

పిత్తాసృగ్వహ్నిభయం క్లేశం రోగం కరోతి వక్రదశా,
చంద్రదశాయాం చ భయం ప్రమోషణంచైవ చోరైశ్చ. 19
చంద్రదశాయాం జ్ఞదశా ప్రవేశనే చిహ్నముత్తమోలాభః,
గజవాజినాం ధనానాం సంప్రాప్తి స్సౌఖ్య మతులం చ. 20
చంద్రదశాయాంప్రాప్తా త్రిదశేడ్యదశాకరోతి ధనలాభం,
యతోప్యుత్తమకస్త్ర ద్వస్త్రాలంకారవివిధమాస్త్యశ్వమ్. 21
తుహినకరస్యదశాయాం ప్రవిశత్యంతర్దశాయదాఽఽస్ఫుజితః,
జలయానహారభూషణబహుపత్నీభి స్సమాగమం కురుతే. 22
స్వజనాయానవియోగం రోగాభిభవం తథానుహావ్యసనం,
చంద్రదశాయాం సౌరిః కరోతి నిస్సంశయం పుంసామ్. 23

చంద్రమహాదశయందైన రవి కుజ బుధ గురు శుక్ర శని యంతర్దశలయందు క్రమముగ ఆయాఫలములు గలుగును. ఒక్కొక్క గ్రహమున కొక్కొక్కశ్లోక ముం డుటచే విశదముగ వ్రాయనక్కఱలేదు.

చండంసాహసనిరతం నరేంద్రసంగ్రామపూజితం ధాత్ర్యాం,
వివిధధనాగమయుక్తం భౌమదశాయాం కరోతి రవిః. 24
వివిధధనాగమలాభం సౌఖ్యం బహుమిత్రసంప్రాప్తిం,
వక్రదశాయాం చంద్రః కరోతి ముక్తామణిప్రభృతీన్. 25
దిశతి భయం శత్రుభ్యో వాజిగజానాం ప్రమోషణం చోరైః,
దాహం చ యదా ప్రవిశతి భౌమదశాయాం బుధస్య దశా. 26
వక్రదశాయాం చ గురో స్సుచరితకరణేన శుభధర్మా,
నృపతి ర్విశుద్ధచేతాః పుణ్యాని కరో త్యనంతాని. 27
రుధిరదశాయాం శుక్రప్రవేశనే భవతి సంగరభయార్తిః,
వ్యాధివ్యసనాయాస్తై ర్ధనాపహారః ప్రవాసైశ్చ. 28
వ్యసనాని వ్యసనానాం భవం త్యుపర్యుపరిజనవినాశశ్చ,
వక్రదశాయాం రవిజే ప్రవిశతి చాంతర్దశాయాం హి. 29

కుజమహాదశయందైన శన్యాదిగ్రహాంతర్దశలయందు క్రమక్రమముగ ఆయా ఫలములు గలుగును.

ఇందుసుతస్య దశాయాం ప్రవిశతి సూర్యో యదాతదాచిహ్నం,
కనకాశ్వవిద్రుమగజా న్విదధాతి శ్రియ మకస్మాచ్చ. 30

ప్రవిశంతీ చంద్రదశా బుధస్య కండూంకరోతి కుష్ఠంచ,
క్షయరోగ మంగభంగం గజాద్భయం వాహనవినాశమ్. 31
రిపురోగపాపముక్తః పుణ్యాని కరోతి భూపతే ర్మంత్రీ,
జీవే చరతి దశాయాం బుధస్య పురుషో భవే న్నియతమ్. 32
మస్తకశూలనిరోధై ర్నానాక్లేశైశ్చ యుజ్యతే జంతుః,
ఇందుసుతస్యదశాయాం భౌమస్యాంతర్దశాయదాభవతి. 33
గురువిబుధాతిథియుక్తో వస్త్రాలంకారపుష్పగంధరుచిః,
ఇందుసుతస్య దశాయాం శుక్రస్యాంతర్దశాయదాభవతి. 34
షండముఖకామసేవీ విలుప్తధర్మార్థభోగసుతవిత్తః,
భవతి నరోఽత్రదశాయాం బుధస్య మందో యదాచరతి. 35

బుధమహాదశయందైన రవ్యాదిగ్రహాంతర్దశలయందు క్రమముగ ఆయాయి ఫలములు గలుగును.

రిపుభయకలహై ర్ముక్తః ప్రయాతి గురుణాం నరేంద్రస్య,
విక్రమసాహససౌఖ్యై ర్జీవదశాయాం రవౌచరతి. 36
పత్నీసహస్రభర్తా జితరోగరిపుః పరోన్నతిం లభతే,
ప్రకటయతి రాజచిహ్నం చంద్రదశా గురుదశాయాం హి. 37
తీక్ష్ణః పరోపతాపీ శూరో రణలబ్ధకీర్తిధనః,
సౌఖ్య మనంతం లభతే జీవదశాయాం కుజే చరతి. 38
వేశ్యామద్యవ్యసనైః పరిభూతో భవతి నిర్ధనస్సోఽపి,
సౌమ్యేజీవదశాయాం విలుప్తధర్మో భవే త్పురుషః. 39
వ్యాధివినాశం సౌఖ్యం మిత్రైస్సహ సంగతిం తథాప్యాజాం,
మాతాపిత్రో ర్భక్తిం జీవదశాయాం బుధే లభతే. 40
రిపుభయవినాశదుఃఖై రభిభూతో బ్రాహ్మణోపజీవీచ,
జీవదశాయాం శుక్రే ప్రవిశతి నిత్యం భవే త్పురుషః. 41
వేశ్యామద్యద్యూతై రభిభూతో మహిషఖరయుక్తః,
సౌరేజీవదశాయాం విలుప్తధర్మో భవే త్పురుషః. 42

గురుమహాదశయందైన రవ్యాదిగ్రహాంతర్దశలయందు ఆయాయిఫలములు జరుగును.

గండోదరాక్షిరోగైః క్షితిపతితో బంధనాదిభి స్తప్తః,
శుక్రదశాయాం సౌరే విచరతి నూనం భవే త్పురుషః. 43

అంతర్దశాదశాయాం సితస్య శశినో యదాభవతి చిహ్నం,
నఖదశనశిరోరోగా స్సహాభవతి చ కామిలారోగః. 44
పిత్తాసృక్కృతరోగో భూలాభ స్సంశ్రయో నృపతిత శ్చ,
శుక్రదశాయాం భౌమే మందోత్సాహః పుమా౯ భవతి. 45
శుక్రదశాయాం పుంసాం బుధస్య చాంతర్దశా యదాభవతి,
యువతికృతం ధనలాభం సౌఖ్యం చ మనోరథం లభతే. 46
అంతర్దశాదశాయాం భృగో ర్గురో ర్ధర్మశీలసంపత్తిం,
విదధాతి విషయరాజ్యం పుంసాం ధనరత్న మతిసౌఖ్యమ్. 47
వృద్ధస్త్రీభిః క్రీడాం పురనగరగణాధిపత్య మరినాశం,
శుక్రదశాయాం సౌరిః కరోతి బహుమిత్రసంయోగమ్. 48

శుక్రమహాదశయందైన రవ్యాదిగ్రహాంతర్దశలయందు ఆయాయిఫలములు జరుగును.

ధనపుత్రదారనాశం భయ మతులం సందధాతి పురుషస్య,
రవిపుత్రస్య దశాయాం సూర్యస్యాంతర్దశా నసందేహః. 49
స్త్రీమరణం హరణం వా బంధువియోగం పునఃపునః కలహం,
అంతర్దశాదశాయాం శనే శ్శశాంకస్య విదధాతి. 50
దేశభ్రంశం వ్యాధిం దుఃఖాని కరో త్యనేకరూపాణి,
అంతర్దశాదశాయాం రవిజస్య మహీసుతస్య యదా. 51
సౌభాగ్యసౌఖ్యవిజయప్రమోదసత్కార మానధనలాభం,
సౌరిదశాయాం సౌమ్యో విదధా త్యంతర్దశాప్రాప్తః. 52
అనుయాతిశిష్టపదవీం గ్రామాదికళత్రసౌఖ్యసంపన్నః,
రవితనయస్య దశాయాం ప్రవిశతి జీవే సదాపురుషః. 53
వర్ధయతి మిత్రపక్షం భినత్తి శోకా న్యశః ప్రకాశయతి,
సౌరదశాయాం శుక్రః పత్నీధనవిజయలాభకరః. 54

శనిమహాదశయందైన రవ్యాదిగ్రహాంతర్దశలయందు ఆయాయిఫలములు జరుగును.

నీచోచ్చాదివిభేదేన శత్రుమిత్రబలాబలం,
అంతర్దశాసుమతిమా న్చింతయే చ్చ ప్రయత్నతః. 55

నీచ ఉచ్చ, శత్రుమిత్రబల దుర్బలాది భేదములచేత అంతర్దశాఫలములను ఆలోచించవలెను.

అంతర్దశాశుభాయాం మూలదశాయాం శుభాయదా భవతి,
భవతితదా బహుసౌఖ్యం ధనలబ్ధిరతీవపురుషాణామ్. 56

అంతర్దశ మూలదశ రెండును శుభప్రదములాయెనేని సౌఖ్యము మొదలుగాఁ గల యుత్తమఫలములు గలుగును.

రవికిరణముషితదీప్తే ర్దశాగ్రహస్య మలినాంతనుం కృత్వా,
మానయశోర్థవిలాస ప్రతాపరూపోద్యమా న్హంతి. 57

అస్తంగతగ్రహదశయందు శరీరమాలిన్యము మానహాని మొదలగు దుష్టఫలములు గలుగును.

హోరాజన్మాధిపయో శ్శత్రుదశాయాం నరోఽతిమూఢమతిః,
రాజ్యాచ్చ్యుతో విపక్షై రభిభూతోఽన్యం సమాశ్రయతి. 58

లగ్నాధిపతియొక్కయు జన్మకాలిక చంద్రాక్రాంత రాశ్యధిపతియొక్కయు శత్రుగ్రహదశయందు మాఢ్యము మొదలైనఫలములు జరుగును.

వ్యోమలగ్నప్రపన్నస్య దశాయాం రాజ్యమాప్నుయాత్,
నరేంద్రాణాం సమాయోగే సువీర్యస్యాథవా పునః. 59

దశమస్థానమును బొందిన గ్రహదశయందు రాజ్యప్రాప్తిగలుగును బలయుక్తుఁడాయెనేని రాజానుగ్రహము మొదలైనవి గలుగును.

లగ్నే జీవస్సితబుధయుత స్సప్తమస్థోఽర్కపుత్రః
కర్మప్రాప్తో దహనకిరణో భోగినాం జన్మకుర్యుః,
కేంద్రేసౌమ్యా నశుభగ్రహాగాయత్ర పాపాభిధానా
యద్యేవం స్యా చ్ఛబరనృపతి ర్జాయతే విత్తవాంశ్చ. 60

లగ్నమున బుధగురుశుక్రులు సప్తమమున శని దశమమున రవి ఇట్లుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు భోగవంతుఁడగును. దశమమందు రవి యుండఁగా లగ్నమున బుధగురు శుక్రుల సంభవములు. ఇట్లే వజ్రాదియోగములయందు జెప్పఁబడెను. గాని వికల్పము జేసిన సంభవమగును. ఎట్లన: లగ్నమున బుధగురుశుక్రులుండిరేని బుట్టినవాఁడు భోగవంతుఁడగును. లేక సప్తమమున శని దశమమున రవి యున్నచో భోగవంతుఁ డగును. శుభగ్రహ సంబంధంబులగు మిథున కర్కాటక కన్యా తులా ధనుర్మీనములు కేంద్రస్థానగతము లగుచుండఁగా పాపగ్రహసంబంధంబులగు మేష సింహ వృశ్చిక మకర కుంభములు పాపగ్రహయుతంబులై యుండెనేని బుట్టినవాఁడు శబరతస్కరాదులకు రాజై ధనవంతుఁ డగునని తాత్పర్యము.

ఇతి ఏకచత్వారింశోధ్యాయః.

దశారిష్టఫలములను దెలుపు నలువదిరెండవ యధ్యాయము.

క్రూరదశాయాం క్రూరః ప్రవిశ్య చాంతర్దశాం యదాకురుతే,
పుంసాం స్యాత్సందేహ స్తదాఽరియోగ స్సదైవ మహాన్. 1

క్రూరగ్రహదశయందైన క్రూరగ్రహ అంతర్దశయందు పురుషులకు ప్రబలమైన సందేహము (మారకము) గలుగును శత్రువృద్ధియున్ను గలుగును.

క్షితితనయస్య దశాయాం రవిజ స్యాంతర్దశా యదావిశతి,
బహుకాలజీవినామపి మరణం నిస్సంశయం కురుతే. 2

కుజదశయందు శన్యంతర్దశాకాలమున సంపూర్ణాయుర్దాయము గలవాఁడైనను మృతినొందును.

క్రూరరాశౌ స్థితః పాప ష్షష్ఠే స్యాన్నిధనేఽపి వా,
తత్స్థితే నారిణా దృష్ట స్స్వపాకే మృత్యుదో గ్రహః. 3

షష్ఠాష్టమములలో నొకటి క్రూరరాశియై అందు పాపగ్రహముండి క్రూరక్షేత్రమందున్న పాపగ్రహముచే బాధఁబడెనేని అట్టిదశయందు మరణము గలుగును.

విలగ్నాధిపతే శ్శత్రు ర్లగ్నస్యాంతర్దశాంగతః,
కరో త్యకస్మా న్మరణం సత్యాచార్యః ప్రభాషతే. 4

లగ్నముయొక్క దశయందైన అంతర్దశాధిపతి లగ్నాధిపతికి శత్రువైన గ్రహమగుచుండఁగా అంతర్దశయందు ఆకస్మికముగ మరణము సంభవించునని సత్యాచార్యులు చెప్పిరి.

ఇతి ద్విచత్వారింశోధ్యాయః.

దశారిష్టభంగములను దెలుపు నలువదిమూఁడవ యధ్యాయము.

ప్రవేశే బలవా న్ఖేట శ్శుభై ర్వా నునిరీక్షితః,
సౌమ్యాధిమిత్రవర్గస్థో మృత్యవే నభవే త్తదా. 1

అంతర్దశాప్రవేశకాలమున అంతర్దశాధిపతి క్రూరుఁడైన బలవంతుఁడు శుభులచే బాధఁబడినవాఁడు శుభాధిమిత్రవర్గమందు ఉన్నవాఁడు అయెనేని ఆఅంతర్దశయందు మరణము గలుగదు.

అంతర్దశాధినాథస్య విబలస్య దశాయదా,

బలిన స్సాన్య త్తదా భంగో దశారిష్టస్య తద్ధ్రువమ్. 2

మూలదశాధిపతి బలవంతుఁడై అంతర్దశాధిపతి బలహీనుఁడై యుండెనేని ఆఅం తర్దశయందు మరణము గలుగదు.

యుద్ధే చ విజయీ తస్మి న్గ్రహయోగే శుభేయది,
దశాయాం నభవే త్కష్టం స్వోచ్చాదిషు చ సంస్థితః. 3

యుద్ధమందు జయమును బొందినట్టియు శుభయుక్తుఁడైనట్టియు ఉచ్చయందు న్నట్టియు గ్రహదశయందును అంతర్దశయందును మరణము గలుగదు.

ఇతి త్రిచత్వారింశోఽధ్యాయః.

ఉచ్చాదులయందుండు గ్రహఫలములను దెలుపు
నలువదినాలవ యధ్యాయము.

అత్యుగ్ర మతిద్రవ్యం మహాంతమపి భాస్కర స్స్వతుంగస్థః,
మృష్టాశనాంబరాఢ్యం సుభూషణం శీతగుఃకురుతే. 1

సూర్యుఁ డుచ్చయందుండెనేని ఉగ్రము అధికధనము మొదలగుఫలములు గలుగును. చంద్రుఁ డుచ్చయందుండెనేని మృష్టాన్నమునూతనవస్త్రములుభూషణములు మొదలైనవి గలుగును.

తేజస్వినం కుతనయో దుష్ప్రసహం గర్వితం ప్రవాసరతం,
మేధావినం కులాఢ్యం సునిపుణవాక్యం బుధస్స్వోచ్చే. 2

కుజుఁడుచ్చయందుండెనేని తేజస్సు గర్వము మొదలైనవి గలుగును. బుధుఁ డుచ్చయందుండెనేని ధారణసమర్థమైన బుద్ధి మొదలైనవి గలుగును.

విఖ్యాతం గురురాఢ్యం విద్వాంసం సత్కృతం కుశలం,
స్వోచ్చే భృగో శ్చ తనయో విలాసహాస్యప్రగీతన్రృత్తరతమ్. 3

గురుఁ డుచ్చయందుండెనేని ఖ్యాతి విద్య మాన్యత మొదలైనవి గలవాఁ డగును. శుక్రుఁ డుచ్చయందుండెనేని విలాసాదులయం దాసక్తిగలవాఁ డగును.

స్వోచ్చస్థో రవితనయో నృపలబ్ధనియోగ మభిజనయేత్,
గ్రామపురాధిపతిత్వ మరణ్యధాన్యం కునారిలాభం చ. 4

శని యుచ్చయందుండెనేని రాజనియోగము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

భాను స్త్రికోణసంస్థో ధనవంతం ముఖ్య మతినిపుణం,

భోక్తారం గుణవంతం శశీ ప్రసూతౌ త్రికోణగః పురుషమ్. 5

జననకాలమున సూర్యుఁడు త్రికోణమందుండెనేని ధనము బుద్ధి మొదలైనవి గలవాఁడగును. చంద్రుఁడు త్రికోణమందుండెనేని భోగము గుణము గలవాఁడగును.

వక్రో పి తస్కరపతిం శూరం ఖలు నిర్దయం చాపి,
సౌమ్యో వినోదశీలం జయినం చ స్వత్రికోణగః కురుతే. 6

కుజుఁడు త్రికోణమందుండెనేని దొంగల కధిపతి శౌర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును. బుధుఁడు త్రికోణమందుండెనేని వింతపనులు సేయువాఁడు, జయమును బొందువాఁడు అగును.

జీవః పునర్నిత్యకరం మహాత్తరం నయవిదం సుఖోపేతం,
దానవపూజ్యో జనయే గ్గ్రామపురవసిష్ఠ మాఢ్య మతిసుభగమ్. 7

బృహస్పతి త్రికోణమందుండెనేని సుఖము మొదలైనవి గలవాఁడగును. శుక్రుఁడు త్రికోణమందుండెనేని శ్రేష్ఠుఁడు, సౌందర్యము ధనము గలవాఁడగును.

ఆత్మత్రికోణఆర్కి ర్ధనత్పృష్టం కులయుతం శూరం,
తీక్ష్ణమయూఖః కురుతే మహోగ్ర మత్యుచ్చకర్మాణమ్. 8

శని స్వత్రికోణమందుండెనేని ధనము శౌర్యము గలవాఁడగును. రవి స్వక్షేత్ర మందుండెనేని ప్రబలఉగ్రము ఉచ్చకార్యాసక్తి గలవాఁడగును.

ధర్మరతం హిమరశ్మి ర్మనస్వినం రూపవంత మాత్మర్క్షే,
ఆఢ్యం ప్రచండ మచలం భౌమః కురుతే స్వరాశిగః పురుషమ్. 9

చంద్రుఁడు స్వక్షేత్రమందుండెనేని. ధర్మాసక్తి మొదలైనవి గలుగును. కుజుఁడు స్వక్షేత్రమందుండెనేని ధనము మొదలైనవి గలుగును.

శశితనయోపి విధత్తే వల్గుకథం పండితంవాఽపి,
కావ్యశ్రుతిజ్ఞ మాఢ్యం గురుచేష్టం వాక్పతి స్స్వరాశిస్థః. 10

బుధుఁడు స్వక్షేత్రమందుండెనేని పాండిత్యము మొదలైనవి గలుగును గురుఁడు స్వక్షేత్రమందుండెనేని వేదములు మొదలైనవి దెలిసినవాఁడగును.

దానవపూజ్యః కురుతే కృషీవలం స్ఫీతవిత్తం చ,
కురుతే శనైశ్చరోఽపి చ మాన్య మదుఃఖం స్వరాశిగః పురుషమ్.

శుక్రుఁడు స్వక్షేత్రమందుండెనేని వ్యవసాయము మొదలైనవి గలుగును. శని స్వక్షేత్రమందుండెనేని గౌరవము సుఖము గలవాఁడగును.

మిత్రగృహే ర్కః ఖ్యాతం స్థిరసౌహృద మర్థదాతారం,

మిత్రర్క్షగ శ్శశాంకో యత స్తతో లబ్ధసౌఖ్యబహుమానమ్. 12

రవి మిత్రక్షేత్రమంగుండెనేని ఖ్యాతి మొదలైనవి గలుగును. చంద్రుఁడు మిత్రక్షేత్రమందుండెనేని సౌఖ్యము బహుమానము గలవాఁడగును.

అంగారకోఽపి కురుతే సుహృ ద్ధనారక్షణాస క్తం,
శశిజ స్సుహృ ద్గృహస్థః కరోతి చాతుర్యహాస్యధనవంతమ్. 13

కుజుఁడు మిత్రాలయమందుండెనేనిస్నేహితులను ధనమును రక్షించువాఁడగును. బుధుఁడు మిత్రాలయమందుండెనేని చతురత ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

వచసా మధిపః పూజ్యం సతాంచ సువిశిష్టకర్మాణం,
మిత్రగృహేభృగుతనయస్సుహృత్ప్రియందయితవి త్తమతిశూరమ్.

బృహస్పతి మిత్రక్షేత్రమందుండెనేని పూజ్యుఁడు, సత్కర్మాస క్తిగలవాఁడు అగును. శుక్రుఁడు మిత్రాలయమందుండెనేని మిత్రప్రియుఁడు, ధనము శౌర్యము గలవాఁడగును.

భాస్కరసూనుః కురుతే పరాన్నభోజన మధర్మకర్మరతం,
నీచే సవితా కురుతే ప్రేష్యం బాంధవజనావధూతం చ. 15

శని మిత్రాలయమందుండెనేని పరాన్నభోజనము సేయువాఁడు, అధార్మికుఁడు అగును. రవి నీచయందుండెనేని ప్రేష్యుఁడు, బంధుద్వేషి యగును.

హిమరశ్మి రల్పపుణ్యం రోగిణ మపి దుర్బలం లోకే,
నీచస్థః క్షితితనయోఽనర్థవ్యసనోపత ప్త మతినీచమ్. 16

చంద్రుఁడు నీచయందుండెనేని స్వల్పపుణ్యము వ్యాధిదుర్బలము గలవాఁడగును. కుజుఁడు నీచయందుండెనేని వ్యసనము వ్యయము హైన్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కురుతే హిమకరపుత్రః క్షుద్రం స్వజ్ఞాతిబంధువైరం చ,
నీచే గురుః ప్రకురుతే మలినం ప్రాప్తావమాన మతిదీనమ్. 17

బుధుఁడు నీచయందుండెనేని క్షుద్రుఁడు బంధువైరము గలవాఁడు అగును. గురుఁడు నీచయందుండెనేని మాలిన్యము అవమానము దైన్యము గలవాఁడగును.

అసురదయితోఽస్వతంత్రం ప్రణష్టదారం విషమశీలం,
కోణో విపన్నశీలం విగర్హితాచార మర్థరహితం చ. 18

శుక్రుఁడు నీచయందుండెనేని అస్వతంత్రుఁడు, దారహీనుఁడు, విషమస్వభావము గలవాఁడు అగును. శని నీచయందుండెనేని దుస్స్వభావము నిందితాచారము అర్థహీనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కురుతే శత్రుగృహేఽర్కో నిఃస్వం విషయప్రపీడితం చాఽపి,
తుహినమయూఖః కురుతే హృద్రోగిణ మరిగృహే నరం సతతమ్.

రవి శత్రుస్థానమందుండెనేని దరిద్రుఁడు, ఈప్సితచే పీడింపఁబడువాఁడు అగును. చంద్రుఁడుండెనేని హృదయరోగము గలవాఁడు, శత్రుగృహామందుండువాఁడు అగును. యవనేశ్వరమతముచే చంద్రునకు శత్రువులు గలరుగాన నిచట చంద్రునకు శత్రుక్షేత్రమని జెప్పఁబడెను.

బంధారిభంగభాజం దీనం వికలంచ దుర్భగం భౌమః,
అజ్ఞాన మతివిహీనం బుధోఽరిభే నైకదుఃఖ మతిదీనమ్. 20

కుజుఁడు శత్రుస్థానమందుండెనేని బంధనము శత్రువులవలన పరాజయము దైన్యముగలవాఁడగును. బుధుఁడు శత్రుక్షేత్రమందుండెనేని అజ్ఞానము మొదలుగాఁగలవిగలుగును.

క్లీబం గురు ర్విధత్తే నయహీనం ధనవిహీనం చ,
శుక్రోరిగృహేభృతకం కుతంత్ర మతిదుఃఖితం జనయేత్,
భాస్కరసుతోఽపి కురుతే మలినం వ్యాధ్యాదిశోకసంతప్తమ్. 21

గురుఁడు శత్రుస్థానమందుండెనేని నపుంసకుఁడు, నీతిమొదలైనవి లేనివాఁడగును. శుక్రుఁడు శత్రుస్థానస్థుఁడాయెనేని భృత్యుఁడు, కొండెములు జెప్పువాఁడు, దుఃఖములు గలవాఁడు అగును. శని శత్రుస్థానమందుండెనేని మాలిన్యము వ్యాధి శోకము మొదలైనవానిచే పీడితుఁడగును.

స్వోచ్చభాగేషు ఫలంసమగ్రంస్వక్షేత్రతుల్యంభవనాంశకేషు,
నీచారిభాగేషు జఘన్యమేవ మధ్యంఫలం మిత్రగృహాంశకేషు.

గ్రహములు తమతమ ఉచ్చాంశలయందుండిరేని పూర్ణఫలము నిత్తురు. స్వనవాంశలయందుండిరేని స్వక్షేత్రములకు జెప్పినఫలముల నిత్తురు. నీచశత్రుభాగలయందుండిరేని హీనఫలము నిత్తురు. (నిష్ఫలము గలుగునమట) మిత్రనవాంశలయందుండిరేని మధ్యమఫలము నిత్తురు.

ద్వౌ వుచ్చగౌ జనయతో ధనినం కీర్త్యాన్వితం సదాపురుషం,
నగరారక్షక మాఢ్యం చమూపతిం త్రయః ప్రథితమ్. 23

గ్రహములు రెండు ఉచ్చయందుండెనేని ధనము కీర్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును. మూఁడుగ్రహములుండెనేని నగరాధిపతి సేనాధిపతి యగును.

ఆఢ్యం నృపార్తకీర్తిం చత్వారో రాజధర్మసంయుక్తం,
ఖ్యాతం నృపతిష్టతమం పంచానేకవిధవృద్ధకోశం చ. 24

నాలుగు గ్రహములు ఉచ్చయందుండెనేని ధనము కీర్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును. ఐదుగ్రహము లుచ్చయందుండెనేని రాజప్రియుఁడు, ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

షడ్గ్రహైస్స్వోచ్చగాః కుర్యు ర్నృపతిం పురుషం సదా,
ప్రధానమానసంపన్నం బహువాహనమండితమ్. 25

ఆరుగ్రహము లుచ్చయంగుండెనేని అనేకవాహనములు మొదలైనవిగల ప్రభు వగును.

స్వోచ్చం యాతా స్సర్వే సముద్రపర్యంతమేదినీనాథం,
జనయంతి చక్రవర్తిన మవనీశం జాతకం చింత్యమ్. 26

బుధుఁడు ఉచ్చనవాంశయందును బుధేతరగ్రహములు స్వోచ్చలయందును యుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు చతుస్సముద్రపర్యంతము భూమిని పాలించు చక్రవర్తి యగును. సూర్యుఁ డుచ్చయందుండఁగా బుధునకు నుచ్చసంభవించదు గాన ఉచ్చ నవాంశయని వ్రాయఁబడెను. లేనిచో ఈయోగ మసంభవము.

ద్వాభ్యాం త్రికోణసంస్థాభ్యాం కుటుంబీ కులవర్ధనః,
శ్రేష్ఠః ప్రఖ్యాతకీర్తిశ్చ గ్రహాణాం భువిజాయతే. 27

ఇద్దరుగ్రహములు త్రికోణములయందుండిరేని కుటుంబి సంతానము ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మహాధన స్త్రిభిశ్చైవ గణగ్రామాధినాయకః,
ఆఢ్యో నృపాప్తసత్కార శ్చతుర్భి ర్లోకసంమతః. 28

మూఁడుగ్రహములు త్రికోణములయందుండిరేని ప్రబలగ్రామాధిపతి యగును. నాలుగుగ్రహములు త్రికోణములయందుండిరేని ధనికుఁడు, రాజప్రియుఁడు, జనహితుఁడు అగును.

ఆరక్షకః ప్రధాన స్సేనాపురనగరభూపకోశానాం,
పంచగ్రహై స్త్రికోణే భవతి కుటుంబీ సుబహుసౌఖ్యః. 29

ఐదుగురుగ్రహములు త్రికోణములయందుండిరేని శ్రేష్ఠుఁడు, సేనాధిపత్యము మొదలైనవి గలవాఁడు, కుటుంబము గలవాఁడు, సౌఖ్యము గలవాఁడగును.

విద్యాదానధనాఢ్యై స్సమన్వితో భవతి షడ్భిరేవ పుమాన్,
రాజ్యం ప్రశాస్తి నియతం గోపాలకులేఽపి సంజాతః. 30

ఆరుగురు గ్రహములు త్రికోణములయందుండిరేని విద్య మొదలైనవి గలవాఁడగును. రాజకులోద్భవుఁడాయెనేని ప్రభువగును.

స్వత్రికోణగతై స్సర్వై ర్భవే జ్జాతో మహీపతిః,
వసుస్త్రీబలసంపన్నో విద్యాశాస్త్రవిశారదః. 31

సూర్యాదిసప్తగ్రహములు తమతమత్రికోణములయందుండిరేని ధనము స్త్రీ బలము విద్యలు శాస్త్రములు మొదలైనవిగల నరేంద్రుఁ డగును.

ద్వౌ స్వగృహస్థౌ కురుతః కులాధికం బంధుపూజనం ధన్యం,
వంశకర మర్థసహితం స్థానయశోభి స్త్రయోవిహాగాః. 32

రెండుగ్రహములు స్వక్షేత్రములయందుండెనేని బంధుసన్మానము మొదలైనవి గలవాఁడగును. మూఁడుగ్రహములు స్వక్షేత్రములయందుండిరేని యశస్సు మొదలైనవిగల కులశ్రేష్ఠుఁడగును.

ఖ్యాతం విశిష్టచేష్టం శ్రేణీపురనగరపంచచత్వారః,
పంచావనీశ్వరసమం ప్రభూతగోభూమియువతిసంపన్నమ్. 33

నాలుగుగ్రహములు స్వక్షేత్రములయందుండిరేని సేనాధిపత్యము గ్రామాధిపత్యము ఖ్యాతి మొదలైనవి గలవాఁడగును. ఐదుగురు గ్రహములు స్వక్షేత్రములయందుండిరేని అధికభూమి స్త్రీలు గోవులు మొదలైనవి గిలిగి రాజతుల్యుఁడగును.

షడ్భిః ప్రవృద్ధశబ్దం ద్యుతికోశస్వజనవాజిమానాఢ్యః,
భవతి నృపవంశజాతో నియతం పృథివీపతి స్స్వర్క్షే. 34

ఆరుగ్రహములు స్వక్షేత్రములయందుండిరేని ధైర్యము ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రాజాధినృపం స్వర్క్షే జనయంతి జితారిపక్షమిహాసప్త,
మిత్రాశ్రయం సువృత్తం ద్వావిత్రగృహసమాశ్రితౌ కురుతః. 35

రవ్యాదిగ్రహములన్నియు స్వక్షేత్రములయందుండిరేని రాజ్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును. రెండుగ్రహములు మిత్రరాశియందుండిరేని స్నేహితులు సద్వృత్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

బాంధవసుహృదుపకర్తా త్రిభి ర్విశిష్టో భవే ద్గుణైః ఖ్యాతః,
బ్రాహ్మణదేవారాధనపరశ్చతుర్భి ర్ధురంధరః ఖ్యాతః. 36

మూఁడుగ్రహములు స్వక్షేత్రములయందుండెనేని బంధువులు, స్నేహితులు మొదలైనవారికి యుపకారము సేయువాఁడు, సద్గుణములు మొదలైనవి గలవాఁడ

గును. నాలుగుగ్రహములు స్వక్షేత్రమందుండెనేని దేవబ్రాహ్మణభక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రాజోపసేవక స్స్యా త్పంచభి రాఢ్యో నరేశ్వరః కర్తా,
వి స్తీర్ణ భోగ వాహనవసుమా న్షడ్భి ర్న రేంద్రతుల్య స్స్యాత్. 37

ఐదుగురుగ్రహములు స్వక్షేత్రములయందుండెనేని రాజానువర్తి దేశాధిపతి యగును ఆరుగురుగ్రహములు స్వక్షేత్రములయందుండెనేని అధికభోగము వాహనములు ధనము మొదలైనవి గలిగి రాజతుల్యుఁడు అగును.

నరైర్వ ర్మిత్ర ర్క్షగతై ర్బహువాహనభృత్యసాధనో రాజా,
ద్వాభ్యాం నీచే నీచ శ్చింతాబహుళ్వగ్రహానమేతః. 38

గ్రహములన్నియు మిత్రక్షేత్రములయందుండెనేని అనేక వాహనములు మొదలైనవిగల నరేంద్రుఁడగును. రెండుగ్రహములు నీచయందుండెనేని నీచుఁడు, అధికకోపము చింతగలవాఁడగును.

మూర్ఖోఽధర్మరతోఽస్వస్త్రిభి ర్గ్రహై రధ్వగో నరః ప్రేష్యః,
ఆలస్యనష్టచేష్ట శ్చతుర్భిరిహ నీచగై ర్భృతకః. 39

మూడుగ్రహములు నీచయందుండెనేని మూర్ఖుఁడు, దరిద్రుఁడు, అధర్మము సేయువాఁడు అగును. నాలుగుగ్రహములు నీచయందుండెనేని భృత్యుఁడు, నష్టముగు కార్యములు సేయువాఁడు అగును.

అగృహః ప్రభిన్నదారః పంచభిరిహ కథ్యతే నరో దాసః,
కాసభయశ్రమత ప్త షడ్భి ర్నీచో భవే త్క్షామః. 40

ఐదుగురు నీచయందుండిరేని గృహభార్యాదులు లేనివాఁడై దాసత్వము జేయువాఁడగును. ఆరుగురు నీచయందుండిరేని కాసరోగము భయము శ్రమ మొదలైనవానిచే పీడితుఁడగును.

భిక్షు స్త్యక్తా శితభు గ్భవతి పుమా న్విగతసర్వస్వః,
నీచై స్స ప్తభి రఖిలై ర్ది క్చీరవిధృతాంబర స్సూనతః. 41

గ్రహములన్నియు నీచయందు అనఁగా బుధుఁడు నీచాంశయందును తదితరగ్రహములు నీచయందునుయుండెనేని దరిద్రుఁడు, భిక్షాటనము మొదలగు అధికనీచమును బొందువాఁడగును.

ద్వా వరిభవనసమేతౌ క్లేశవతాం నిత్యవిగ్రహరుచీనాం,
అతిపరిభూతానా మపి నృణాం జన్మప్రదౌ కథితౌ. 42

రెండుగ్రహములు శత్రుక్షేత్రములయందుండెనేని క్లేశము కలహము తిరస్కారము మొదలైనవి గలుగును.

వివిధవ్యయదుఃఖభుజాం త్రయశ్చేమోత్పన్ననష్టవిత్తానాం,
చత్వారఇష్టయోఽపి త్వపుత్రార్థవినాశజాధితప్తానామ్. 43

మూఁడుగ్రహములు శత్రురాసులయందుండెనేని అనేకవిధములైన దుఃఖములు మొదలైనవి గలుగును. నలుగురు శత్రురాసుల యందుండిరేని ప్రియులు భార్య పుత్రులు ధనము మొదలైనవి నశించినవాఁడై అధికదుఃఖములను బొందువాఁడగును.

పంచారిగృహే విహగా ఇష్టవ్యసనాభిఘాతతప్తానాం,
షడ్రోగాంకితవపుషాం దుఃఖవతాం చైవ జన్మకరాః. 44

ఐదుగురు శత్రురాసులయందుండిరేని బంధువ్యసనముచే తపించువాఁడగును. ఆరుగురు శత్రుస్థానములయందుండిరేని రోగాక్రాంతమైన శరీరము దుఃఖములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సప్తారిభే గ్రహేంద్రా బీభత్సకులే ప్రసూతానాం,
శయ్యాచ్ఛాదనభోజనవంచితకానాం భవంతి సదా. 45

గ్రహములన్నియు శత్రుస్థానములయందుండెనేని నీచకులమందుబుట్టి శయ్యాదులు లేనివాఁడై మహాదరిద్రుఁడగును.

ఇతి చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః.

స్త్రీజాతకఫలములను దెలుపు నలువదైదవ యధ్యాయము.

స్త్రీణాం జన్మఫలం తుల్యం పుంభిస్సార్ధం యదుచ్యతే,
విశేష స్తత్రయో దృష్టః కథ్యతే విస్తరేణ సః. 1

పూర్వమున పురుషజన్మకాలమునకు జెప్పఁబడిన ఫలములన్నియు స్త్రీజన్మకాలమునను తెలియతగినవి గాని అందు కొన్ని విశేషములను జెప్పఁబోవుచున్నాను.

వైధవ్యం నిధనే చింత్యం శరీరం జన్మలగ్నతః,
సప్తమే పతిసౌభాగ్యం పంచమే ప్రసవ స్తథా. 2

స్త్రీలజన్మరాశికి అష్టమస్థానమువలన భర్త్రుమరణము తెలియతగినది. జన్మరాశి లగ్నముల ననుసరించి శరీరస్థితిని, సప్తమస్థానమునుబట్టి భర్తృసౌఖ్యము మొదలైనవి, పంచమస్థానము ననుసరించి సంతానము జెప్పతగినది.

ప్రకృతిస్థా లగ్నేందో స్సమభే సచ్ఛీలరూపాఢ్యా,

భౌమణగుణై రుపేతా శుభవీక్షితయో శ్చ యువతి స్స్యాత్. 3

స్త్రీజన్మకాలమున లగ్నచంద్రులు సమరాసులయందుండిరేని స్త్రీస్వభావము గలదగును. ఆలగ్నచంద్రులు శుభగ్రహములచే జూడఁబడిరేని సత్స్వభావము రూపము ఆభరణములు సద్గుణములు మొదలైనవి గలదగును.

పురుషాకృతిశీలయుతా దుశ్శీలా దుఃఖితా విషమరాశౌ,
క్రూరై ర్వీక్షితయుతయోః పాపా స్త్రీస్స్యా ద్గుణైర్హీనా. 4

లగ్నచంద్రులు విషమరాశియందుండిరేని పురుషరూపము పురుషస్వభావము దుస్స్వభావము దుఃఖములు గలది యగును. పాపులచే జూడఁబడి కలసియుండిరేని పాపాచారము గలదియు, గుణహీనురాలును అగును. మిశ్రముగ యుండెనేని మిశ్ర గుణములు గలది యగును.

లగ్నేందోర్వీర్యోబలవాంస్త్రింశాంశేఽధిష్ఠితోఽధిపైః ఫలం క్రమశః,
భూసుతభార్గవబోధనసురగురుమార్తాండదేహాభవైః. 5

లగ్నచంద్రులలో బలవంతుఁడు మేషాదిరాసులయందు త్రింశాంశాధిపతులగు కుజశుక్ర బుధగురుశనులలో ఏగ్రహాధిపతి త్రింశాంశయందుండునో ఆత్రింశాంశాధిపతి ననుసరించి ఫలములను జెప్పఁబోవుచున్నాను.

కన్యైవ స్వగృహే దుష్టా భౌమత్రింశాంశకే భవేత్,
కుచరిత్రాతథాశౌక్రే నమాయాబోధనేఽబలా. 6
జీవే సాధ్వీ నటీ దాసీ మాందే స్యాత్కపటీమతా,
శౌక్రే ఖ్యాతగుణాబౌధే కలాఢ్యాసుగుణాగురౌ. 7
శనౌ పునర్భూ ర్విజ్ఞేయా దుష్టా కౌజేసితర్క్షగే,
శౌక్రే ప్రకీర్ణకామాచ బౌధే గుణవతీగురౌ. 8
సతీశనౌ క్లీబసమా కాపటీ బుధభే కుజే,
స్వచ్ఛందా శశిభే కౌజే శౌక్లేచ కులపాంసనా. 9
బౌధే శిల్పాన్వితా నారీ జైవే బహుగుణాస్మృతా,
పతిఘ్నీచార్కభే కౌజే వాచాలాభార్గవేసతీ. 10
బౌధే పుంశ్చేష్టితా జీవే సతీమాందే కులచ్యుతా,
కౌజే బహుగుణార్యర్క్షే శౌక్రే వాగ్వ్యసనీసతీ. 11
బౌధే విజ్ఞానసంయుక్తా జైవే నైకగుణా స్మృతా,
మాందే చాల్పరతిః ప్రోక్తా దాసీకౌజే తథార్కిభే. 12

అప్రజాచ భవే చ్ఛౌక్రే బుధే దుష్టాఽబలాతథా,
జీవే పతివ్రతా నిత్యం మందే నీచానుసేవినీ. 13

కుజక్షేత్రమందలి కుజత్రింశాంశయందు లగ్నచంద్రులలో బలవంతుఁడు యుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ పెండ్లిగాకయుండఁగనే పురుషసంపర్కము జేయును. కుజక్షేత్రమందలి శుక్రత్రింశాంశయందుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ దురాచారయుక్తురాలగును. బుధత్రింశాంశయందుండెనేని మాయతోఁగూడినదగును. గురుత్రింశాంశయందుండెనేని పతివ్రతయగును. శనిత్రింశాంశయందుండెనేని దాసీభావమును బొందునదియు, నాట్యము సేయునదియునగును. లగ్నచంద్రులలో బలవంతుఁడు శుక్రక్షేత్రమందైన శుక్రత్రింశాంశయందుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ సౌశీల్యాదిగుణములచే ప్రసిద్ధురాలగును. బుధత్రింశాంశయందుండెనేని గీతాదికళలనెఱింగినదగును. గురుత్రింశాంశయందుండెనేనిమంచి గుణములుగలదౌను. శనిత్రింశాంశయందుండెనేని వివాహానంతరము తిరిగిమరియొకరిని పెండ్లియాడునది యగును. కుజత్రింశాంశయందుండెనేని దుర్మార్గురాలగును. లగ్నచంద్రులలో బలవంతుఁడైనవాఁడు బుధక్షేత్రమందైన శుక్రత్రింశాంశయందుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ అనేకపురుషులయందు వ్యాపించిన కామముగలదౌను. బుధత్రింశాంశయందుండెనేని సుగుణములు గలదౌను. గురుత్రింశాంశయందుండెనేని పతివ్రత యగును. శనిత్రింశాంశయందుండెనేని నపుంసకసమానురాలగును. కుజత్రింశాంశయందుండెనేని కపటము గలదౌను. లగ్నచంద్రులలో బలవంతుఁడు చంద్రక్షేత్రమందైన కుజత్రింశాంశయందుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ యథేష్టవ్యవహారిణి యగును. శుక్రత్రింశాంశయందుండెనేని వ్యభిచారిణి యగును. బుధత్రింశాంశయందుండెనేని శిల్పకర్మలు సేయునట్టిదౌను. గురుత్రింశాంశయందుండెనేని అనేకసుగుణములు గలదౌను. శనిత్రింశాంశయందుండెనేని మగని జంపునట్టిదగును. లగ్నచంద్రులలో బలవంతుఁడు రవిక్షేత్రమందైన కుజత్రింశాంశయందుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ పురుషాచారము గలదౌను. శుక్రత్రింశాంశయందుండెనేని వ్యభిచారిణి యగును. బుధత్రింశాంశయందుండెనేని పురుషస్వభావము గలదౌను. గురుత్రింశాంశయందుండెనేని పతివ్రత యగును. శనిత్రింశాంశయందుండెనేని తనస్వకులమును విడిచిపెట్టినది యగును. లగ్నచంద్రులలో బలవంతుఁడు గురుక్షేత్రమందైన కుజత్రింశాంశయందుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ బహుగుణములు గలదౌను. శుక్రత్రింశాంశయందుండెనేని విస్తరించి మాటలాడునదియు పతివ్రత యగును. బుధత్రింశాంశయందుండెనేని శాస్త్రజన్యజ్ఞానయుక్తురాలగును. గురుత్రింశాంశయందుండెనేని బహుగుణములు గలదౌను. శనిత్రింశాంశయందుండెనేని అల్పమైన రతిగలదౌను. లగ్నచంద్రులలో బలవంతుఁడు శనిక్షేత్రమందైన కుజ

త్రింశాంశయందుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ దాసియగును. శుక్రత్రింశాంశయందుండెనేని గొడ్రాలగును. బుధత్రింశాంశయందుండెనేని దుర్మార్గురాలగును. గురుత్రింశాంశయం దుండెనేని పతివ్రతయగును. శనిత్రింశాంశయందుండెనేని నీచపురుషగామినియగు ను. (కుజక్షేత్ర మనఁగా మేషవృశ్చికము లనుట) ఇట్లే అంతటను తెలియఁదగినది.

శుక్రాసితౌ యది పరస్పరభాగసంస్థౌ
శౌక్రేచ దృష్టిపథగా వుదయేఘటాంశే,
స్త్రీణా మతీవ మదనాగ్నిమదః ప్రవృద్ధ
స్త్రీభి శ్శమం చ పురుషాకృతిభి ర్లభంతే. 14

శుక్రశనులు ఏరాశియందైనను శనినవాంశయందు శుక్రుఁడు శుక్రనవాంశ యందు శని యున్నవారలై ఒకరినొకరు జూచుచుండిరేనియు ఇది యొకయోగము. శుక్రక్షేత్రములగు వృషభతులలలో నొకరాశి జన్మలగ్నమై ఆలగ్ననవాంశ కుంభన వాంశ యయ్యెనేనియు ఇది యొకయోగము. ఈరెండింటిలో నొకయోగమందు బుట్టినస్త్రీ అతికామాతురాలై పురుషసంయోగంబుచే తృప్తిబొందక చర్మమయలింగ మును గట్టుకొన్న మరియొకస్త్రీతో రమించునని తెలియదగినది.

శూన్యేఽస్తే కాపురుషో బలహీన సౌమ్యదర్శనవిహీనే,
చరభే ప్రవాసశీలో భర్తా క్లీబో జ్ఞమందయో శ్చ భవేత్. 15

లగ్నచంద్రులలో బలవంతుఁడైనవానివల్లనుంచి సప్తమస్థానము గ్రహవర్జిత మైనదయ్యెను, బలహీనమైనదయ్యెను, శుభదృష్టిలేనిదయ్యెను యుండఁగాఁ బుట్టిన స్త్రీ యొక్క పెనిమిటి కుత్సితపురుషుఁడగును. ఆసప్తమరాశి చరరాశియయ్యెనేని ఎల్లపుడు భర్త పరదేశము దిరుగువాఁడగును. సప్తమస్థానమున బుధశనులలో నొకఁ డుండఁగాఁ బుట్టిన స్త్రీయొక్క మగఁడు పుంస్త్వహీనుఁ డగును. ఇట్లు చరరాశికి ఫల ము జెప్పుటవలన స్త్రీజన్మరాశికి సప్తమరాశి స్థిరరాశి యయ్యెనేని ఎల్లపుడు గృహమం దేయుండుసు ద్విస్వభావరాశి యయ్యెనేని కొన్నిదినములు దేశాంతరమందును కొన్ని దినములు స్వగృహమందును యుండును.

ఉత్సృష్టా సూర్యే స్తే కుజే చ విధవా నవోఢైవ,
కన్యైవా శుభదృష్టే శనై శ్చరే వృద్ధతాం యాతి. 16

పూర్వోక్తసప్తమరాశియందు రవియుండెనేని బుట్టినస్త్రీ మగనిచే విడువఁబడి నదగును. కుజుఁడుండెనేని బాల్యమందే విధవయగును. శనియుండి పాపగ్రహములచే జూడఁబడుచుండఁగాఁ బుట్టినకన్యక వివాహము లేకయే ముసలితనమును బొందును.

అశుభే క్షీణేఽస్తగతే త్యక్తాపత్యాభవే దశుభదృష్టే,
క్రూరై ర్విధవాస్తగతై ర్భవతి పునర్భూస్తథామిశ్రైః. 17

లగ్నచంద్రులలో బలవంతుఁడైనవానికి సప్తమస్థానమందు సర్వబలహీనమైన పాపగ్రహముండి పాపగ్రహముచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ పెనిమిటిచే విడువఁబడినదగును. పాపగ్రహములు సప్తమరాశియందుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ విధవయగును. శుభపాపులు మిశ్రముగ యుండిరేని మొదటిమగని విడచి మఱియొకని పెండ్లియాడునది యగును.

అన్యోన్యభాగగతయో స్సితకుజయో రన్యపురుషసక్తా స్యాత్,
ద్యూనేవా శశిసహితౌ తౌ యువతి రనుజ్ఞయా భర్తుః. 18

ఏరాశియందైనను శుక్రనవాంశయందు కుజుఁడును కుజనవాంశయందు శుక్రుఁడును ఉండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ స్వేచ్ఛచేతనే పరపురుషసంగతురాలగును. సప్తమమందు శుక్రాంగారకులు చంద్రసహితులై యుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ పెనిమిటియనుజ్ఞచే పరపురుషసంగతురాలగును.

సౌగారగృహే తద్వ చ్ఛశిని సశుక్రే విలగ్నగే జాతా,
మాత్రాసాకం కులటా క్రూరగ్రహవీక్షితే భవతి. 19

శనికుజక్షేత్రములగు మకరకుంభ మేషవృశ్చికములలో నొకటి లగ్నమై అందు చంద్రశుక్రులుండి పాపులచే జూడఁబడుచుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ తల్లితోగూడ వ్యభిచారిణి యగును.

ద్యూనేతు కుజనవాంశే శనినాదృష్టే సరోగయోనిస్త్రీన,
సద్గ్రహభాగే చారుశ్రోణీపతివల్లభా భవతి. 20

సప్తమస్థానమందైన కుజనవాంశ శనిచే జూడఁబడుచుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ వ్యాధిపీడితభగ యగును. సప్తమరాశియందు శుభగ్రహములును శుభనవాంశయునై యుండఁగాఁ బుట్టినస్త్రీ సుభగయు, మగనికి ఇష్టురాలును అగును.

ద్యూనే వృద్ధో మూర్ఖ స్సౌరగృహే స్యా న్నవాంశకే నాథః,
స్త్రీలోలః క్రోధపరః కుజభేఽథ నవాంశకే భర్తా. 21

సప్తమస్థానము శనిక్షేత్రమై అందు శని నవాంశయైనను యయ్యేనేని బుట్టిన స్త్రీయొక్క మగఁడు ముసలివాఁడు, మూర్ఖుఁడు అగును. కుజక్షేత్రమైనను అందు కుజనవాంశయైనను ఆయెనేని భర్త స్త్రీలోలుఁడు, క్రోధస్వభావము గలవాఁడు అగును.

శుక్రగృహేఽథనవాంశేఽతిరూపసౌభాగ్యసంయుతో భర్తా,
నైపుణవిజ్ఞానయుత స్తథైవ బౌధేఽథవా నవాంశేవా, 22

వృషభతులలలో నొకరాశిగాని ఆనవాంశగాని సప్తమమందుండఁగాఁ బుట్టిన స్త్రీయొక్క పెనిమిటి రూపము సౌభాగ్యము గలవాఁడగును. బుధక్షేత్రములగు మిథున కన్యలలో నొకరాశిగాని ఆనవాంశగాని సప్తమమందుండెనేని బుట్టినదానిమగఁడు మంచినేర్పు జ్ఞానము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మదనార్తో మృదుచిత్తశ్శశిభే నవమేంశకేఽథవా భర్తా,
గురుభేభాగేప్యథవా గుణవా న్విజితేంద్రియో భవతి. 23

కర్కటకము లేక తన్నవాంశము సప్తమమందుండఁగాఁ బుట్టినదానిమగఁడు కామాతురుఁడు, మృదుస్వభావము గలవాఁడు అగును. గురుక్షేత్రమైనను ఆనవాంశయైనను సప్తమమందుండఁగాఁ బుట్టిన వనితభర్త గుణవంతుఁడు, జితేంద్రియుఁడు అగును.

అతికర్మకృదతితీక్ష్ణో రవిభేప్యథవాంశకే భవతి భర్తా,
సప్తమభవనోపేతే నిత్యం స్త్రీణాం సమవధార్యం. 24

రవిక్షేత్రమైనను రవినవాంశయైనను సప్తమమందుండఁగాఁ బుట్టిన స్త్రీయొక్క మగఁడు మృదుస్వభావము గలవాఁడు, బహువ్యాపారములు సేయువాఁడు నగును.

ఈర్ష్యాన్వితా సుఖపరా లగ్నే సితచంద్రయో ర్బుధేందోర్వా,
సుఖితా కలాసు కుశలా గుణశతసహితా వినీతా స్యాత్. 25

చంద్రశుక్రులు లగ్నమందుండఁగాఁ బుటినస్త్రీ మాత్సర్యయుక్తురాలు, సుఖాసక్తురాలును అగును. చంద్రబుధులుండిరేని సుఖముగలదియు,గీతావాద్యాదికళలయందు నేర్పరాలును, సుగుణవతియు నగును

శుక్రబుధయో ర్విలగ్నే రుచిరాసుభగా కలాసు నిపుణా చ,
దాస్యంబరసౌఖ్యయుతా శుభేషు పాపేషు విపరీతా. 26

బుధశుక్రులు లగ్నమందుండిరేని మనోహరమైనదియు, సౌందర్యమైనదియు, గీతాదుల నెఱింగినదియు నగును. ముగ్గురు శుభగ్రహములు లగ్నమందుండిరేని అనేక విధములైన సౌఖ్యములు గలదగును. పాపగ్రహములుండిరేని అనేకవిధములైన కష్టములు గలదౌను.

పాపేఽష్టమే తు విధవా నిధనాధిపతి ర్నవాంశకే యస్య,
తస్యదశాయాం మరణం వాచ్యం తస్యా శ్శుభై ర్ద్వితీయస్థైః. 27

జన్మలగ్నమునకు అష్టమమందు పాపగ్రహముండెనేని అష్టమస్థానాధిపతి ఏగ్రహముయొక్క నవాంశయందుండునో వివాహానంతరమందు ఆగ్రహము దశాధిపతి

లేక అంతర్దశాధిపతి రైనపుడు వైధవ్యము సంభవించుననితాత్పర్యము. ద్వితీయమున శుభగ్రహములుండి పాపగ్రహములు అష్టమమందుండఁగాఁ బుట్టిన స్త్రీకి భర్తకంటె ముందర మరణము గలుగును.

కన్యాళివృషభసింహే శశిరమయూఖేఽల్పపుత్రా స్యాత్,
పుత్రభవనే శుభయుతే నిరీక్షితేవా తథైవ స్యాత్. 28

చంద్రుఁడు కన్యావృశ్చికవృషభసింహములయందుండఁగాఁ బుట్టిన స్త్రీ స్వల్పపుత్రులు గలదియగును పుత్రస్థానము శుభయుతమైనను జూడఁబడినను స్వల్పపుత్రులు గలది యగును.

రిక్తై ర్బుధేందుభృగుజై రవిజే చ మధ్యే
శేషై ర్బలేనసహితై ర్విషమర్క్షలగ్నే,
జాతా భవే త్పురుషిణీ యువతీ సదైవ
పుంశ్చేష్టితా విచరతి ప్రథితా చ లోకే. 29

చంద్రబుధశుక్రులు బలహీనులై యుండఁగాను, శని మధ్యబలుఁడై యుండఁగాను, తక్కిన రవికుజగురువులు బలవంతులై యుండఁగాను, విషమరాసులగు మేషమిథునసింహతులాధనుఃకుంభములలో నొకటి జన్మలగ్నమయ్యేనేని బుట్టిన స్త్రీ పురుషస్వభావచేష్ట కలదియై లోకమందు ప్రసిద్ధిని బొందునది యగును.

క్రూరేజామిత్రగతే నవమేయది ఖేచరో భవతి నూనం,
ఆప్నోతి ప్రవ్రజ్యాం పాపగ్రహసంభవా మబలాం. 30

జననకాలమున సప్తమస్థానమున పాపగ్రహముండఁగా నవమస్థానమున మరియొక పాపగ్రహముండెనేని నవమస్థానమందున్న గ్రహమునకు సమమైన ప్రవ్రజ్యను బొందును.

బలిభి ర్బుధగురుశుక్రై శ్శశాంకసహితై ర్విలగ్నగై స్సమభే,
స్త్రీబ్రహ్మవాదినీ స్యా దనేకశాస్త్రార్థకుశలా చ. 31

చంద్రబుధగురుశుక్రులు బలయుక్తులై యుండఁగా లగ్నము సమరాసులగు వృషభకర్కటకన్యావృశ్చిక మకరమీనములలో నొకటి యయ్యేనేని బుట్టిన స్త్రీ అనేకశాస్త్రములయందు సమర్థురాలును బ్రహ్మజ్ఞానము గలదియు నగును.

జన్మకాలే వివాహేచ చింతాయాం వరణే తథా,
చింత్యం స్త్రీణాం తు యత్ప్రోక్తం ఘటతే తత్పతిష్వపి. 32

ఈ స్త్రీజాతకఫలమంతయు జన్మకాలమందును వివాహకాలమందును ప్రశ్నకాలమందును స్త్రీలకు నేఫలము చెప్పఁబడినదో అది తత్పతులకును జెప్పఁదగినది. అనఁగా నాఫలము తత్పతులకుఁగూడ సంభవించును.

ఇతి పంచచత్వారింశోఽధ్యాయః.

నిర్యాణఫలములను దెలుపు నలువదాఱవ యధ్యాయము.

శిఖిజలశస్త్రజ్వరజ స్త్వామయతృట్క్షుత్కృతో భవే న్మృత్యుః,
సూర్యాదిభి ర్నిధనగైః పరదేశపథిస్వకేచరాద్యైశ్చ. 1

జన్మలగ్నమునకు అష్టమస్థానమందు రవియుండెనేని అగ్నివల్లను, చంద్రుఁడుండెనేని ఉదకమువల్లను, కుజుఁడుండెనేని ఆయుధమువల్లను, బుధుఁడుండెనేని జ్వరమువల్లను, గురుఁడుండెనేని తెలియఁబడని దీర్ఘవ్యాధివల్లను, శుక్రుఁడుండెనేని దప్పివల్లను, శనియుండెనేని ఆఁకలివల్లను మరణము గలుగును. అష్టమరాశి చరరాశి యయ్యెనేని పరదేశమందును, ద్విస్వభావరాశియయ్యెనేని మార్గప్రదేశమందునను, స్థిరరాశియయ్యెనేని స్వదేశమందును మరణము గలుగును.

యో బలయుక్తో నిధనం పశ్యతి తద్ధాతుకోపజో మృత్యుః,
తత్సంయుక్త స్తనుజో బహుభి ర్బలిభి ర్బహుప్రకార స్స్యాత్. 2

జన్మలగ్నమునకు అష్టమస్థానము గ్రహశూన్యమైనపుడు బలయుక్తమైన ఏగ్రహముచే జూడఁబడునో ఆగ్రహధాతుజనితమైనవ్యాధివలన మరణము గలుగును. అది యెట్లనిన: రవికి పైత్యము, చంద్రునకు వాతశ్లేష్మములు, కుజునకు పైత్యము, బుధునకు వాతపిత్తశ్లేష్మములు, గురునకు శ్లేష్మము, శుక్రునకు వాతశ్లేష్మములు, శనికి వాతము. అష్టమస్థానగతమైనరాశి కాలపురుషునియొక్క ఏయంగమందుండునో ఆయంగమందు ఏగ్రహముచేత అష్టమస్థానము జూడఁబడునో ఆగ్రహమునకు జెప్పిన ధాతుదోషము వలన మరణము సంభవించును. అనేకగ్రహములు బలయుక్తులై గ్రహవర్జితమైన అష్టమస్థానమును జూచుచుండెనేని ఎన్నిగ్రహములు జూచునో అన్నిగ్రహములకు జెప్పఁబడిన వాతపిత్తాదిదోషములు కాలపురుషుని ఏయంగమందు అష్టమరాశియుండునో ఆయంగమందు ప్రకోపించి మరణమును జేయునని తెలియదగినది.

సూర్యాంగారకయోః ఖబంధుగతయో శ్శైలాగ్రపాతోద్భవో
మృత్యు ర్యాతనయేందుభానుతనయోః కూపే ఖసప్తాంబుగైః,

పాపాలోకితయో ర్హిమోష్ణకరయోః కన్యాస్థయో ర్బంధతో
లగ్నే సూర్యశశాంకయో స్తిమియుగే తోయే యదా మజ్జతి. 3

ఏకకాలమున రవికుజులు దశమమందుగాని చతుర్థమందుగాని యుండఁగాఁ బుట్టినవానికి పర్వతాగ్రమున రాతిదెబ్బలు తగులుటచేత మరణము గలుగును. కుజ చంద్రశనులు క్రమముగ దశమ సప్తమ చతుర్థములయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు బావియందుబడి చచ్చును. పాపగ్రహములచే జూడఁబడుచున్న సూర్యచంద్రులు కన్యారాశియందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు తనబంధువులవలన చంపఁబడును. మీనము లగ్నమై రవిచంద్రు లందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ఉదకమందు మునిఁగిపోవును.

కర్కిణి మందే మకరే చంద్రే మృత్యుర్జలోదరకృత స్స్యాత్,
పాపాంతస్థే చంద్రే కుజభవనే శస్త్రవహ్నిభవః. 4

కర్కటమున శని మకరమున చంద్రుండుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు జలోదర మనెడు వ్యాధిచే మరణము నొందును. కొందఱు జలమధ్యమున మరణము గలుగు నని జెప్పిరి. చంద్రుఁడు కుజక్షేత్రమందు పాపగ్రహమధ్యస్థుఁడై యుండఁగాఁ బుట్టినవానికి శస్త్రములవలనను అగ్నివలనను మరణము గలుగును.

కన్యాయాం పద్మినీశత్రుః పాపమధ్యగత స్తదా,
రక్తోత్థశోషజం మృత్యుం కరోతి ధ్రువమేవ హి. 5

చంద్రుఁడు కన్యయందు పాపమధ్యగతుఁడై యుండఁగాఁ బుట్టినవానికి దుష్ట రక్తముచేతనైనను క్షయవ్యాధిచేతనైనను మరణము గలుగును

సౌరర్క్షే శుభయో ర్మధ్యే శశీరజ్జ్వగ్నిపాతజం,
కుర్యా న్మృత్యుం నసందేహ శ్చాణక్యవచనం తథా. 6

చంద్రుఁడు శనిక్షేత్రమందు శుభమధ్యస్థుఁడై యుండఁగాఁ బుట్టినవానికి పగ్గముచేతగాని అగ్నిచేతగాని పడుటచేతగాని మరణము గలుగును.

నవమసుతయో రశుభయోః పాపగ్రహదృష్టయోర్భవే న్మృత్యుః,
ద్రేక్కాణైః పాశభుజగనిగళై శ్ఛిద్రేఽథవా గుప్త్యాం. 7

పంచమనవమములయందు రెంటియందును పాపగ్రహములుండి పాపగ్రహములచే జూడఁబడఁగాఁ (గ్రహములకు విశేషదృష్టి నంగీకరించవలయుననుట.) బుట్టినవానికి బంధనముచే మరణము గలుగును. అష్టమరాశియందు సర్పపాశద్రేక్కాణముగాని నిగళద్రేక్కాణముగాని ఉదయించుచుండఁగాఁ బుట్టినవానికి బంధనమువలన మరణ

ము గలుగును. ఆద్రేక్కాణము లెవ్వియనః కర్కటకాంత్యంబును మీనాంత్యంబును సర్పపాశద్రేక్కాణములు మకరప్రథమమునిగళద్రేక్కాణము.

మీనోదయే దినకరే చంద్రే పాపాన్వితేఽస్తగే మేషే,
స్త్రీహేతుకం తు మరణం స్వే మందిరే స్యాత్ స్వకం క్యేకే. 8

మీనము లగ్నమై సప్తమమగు కన్యయందు పాపగ్రహయుక్తుఁడైన చంద్రుఁడుండఁగా మేషమున రవియుండెనేని స్వమందిరమున స్త్రీమూలకముగ మరణము గలుగును.

రుధిరే సుఖేఽథవార్కే వియతియమే క్షీణచంద్రసంయుక్తైః,
పాపై స్త్రికోణలగ్నే శూలప్రోతస్య నిర్దిశే న్మరణం. 9

చతుర్థమున కుజుఁడైనను రవియైననుండఁగాను దశమమందు శనియుండఁగాను బుట్టినవాఁడు శూలముచేత వ్రక్కలింపఁబడిన శరీరముగలవాఁడై మృతినొందును. క్షీణచంద్రసహితములైన పాపగ్రహములన్నియు ఏకకాలమందు లగ్నపంచమనవమములయందేయుండెనేనియు బుట్టినవాఁడు శూలోద్భిన్నశరీరుఁడై మృతినొందును.

హిబుకేఽర్కే వియతికుజే క్షీణేందుయుతేఽర్కజేన సందృష్టే,
కాష్ఠే నాభిహత స్సన్మ్రియతే జాతో నసందేహః. 10

చతుర్థమున రవియు దశమమున కుజుఁడుండి వీరలలో నొకఁడు క్షీణచంద్రయుక్తుఁడగు శనిచే జూడఁబడఁగాఁ బుట్టినవాఁడు కర్రచే కొట్టఁబడినవాఁడై మృతినొందును.

క్షీణేందుభూతనయభాస్కరపుత్రసూర్యై
శ్ఛిద్రాస్పదోదయసుఖై ర్లగుడాహతస్య,
మృత్యు ర్ద్వియన్నవములగ్నసుతస్థితై స్తై
ర్ధూమాగ్నిబంధనశరీరనికుట్టనై స్స్యాత్. 11

జన్మకాలమునందు లగ్నమున శనైశ్చరుఁడు చతుర్థమున సూర్యుఁడు అష్టమమందు క్షీణచంద్రుఁడు దశమమున కుజుఁడు ఇట్లుండఁగా జనించినవాఁడు దుడ్డుకోలచే కొట్టఁబడినవాఁడైచచ్చును. దశమమున క్షీణచంద్రుఁడునవమమున కుజుఁడు లగ్నమున శని పంచమమందు రవి ఇట్లుండఁగాఁబుట్టినవానికి పొగచేతగాని అగ్నిచేతగాని బంధనముచేతగాని అంకుశాదులచేతగాని మరణముఁ గలుగును.

హిబుకాస్తకర్మసహితైః కుజభానుశనైశ్చరై ర్భవతి మృత్యుః,
ఆయుధహుతభుగ్నృపతికోపప్రభవ స్సదా పుంసాం. 12

చతుర్థమున కుజుఁడు సప్తమమున రవి దశమమున శని యిట్లుండఁగాఁ బుట్టిన వానికి ఖడ్గాద్యాయుధములవల్లగాని అగ్నివల్లగాని రాజకోపమువల్లగాని మరణము గలుగును.

కర్మాంబువిత్తసంస్థైః కుజేందుమందైః క్షతక్రిమికృతో౽ంతః,
ఖస్థే౽ర్కే సుఖసంస్థే భౌమే యానప్రపాతాచ్చ. 13

దశమమున కుజుఁడు చతుర్థమున చంద్రుఁడు ద్వితీయమున శని యిట్లుండఁగాఁ బుట్టినవానికి వ్రణములయందు బుట్టిన పురుగులచేత మరణము గలుగును. దశమమున రవి చతుర్థమున కుజుఁడు ఇట్లుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ఆందోళనాదివాహనముల మీఁదనుండి పడి మృతినొందును.

సప్తమభవనే భౌమే క్షీణేందుదివాకరార్కిభిర్లగ్నే,
మరణం జాతస్య వదేద్యంత్రోత్పీడనభవ మవశ్యం. 14

సప్తమమున కుజుఁడు లగ్నమున క్షీణచంద్రరవిశనులు ఇట్లుండ బుట్టినవానికి యంత్రపీడనజనితమైన మరణము గలుగును.

తులాయాం రుధిరే యాతే కుజర్క్షే భాస్కరౌ స్థితే,
చంద్రే మందగృహం ప్రాప్తే విణ్మధ్యే మరణం భవేత్. 15

తులయందు కుజుఁడు మేషమందు శని మకరమందుగాని కుంభమందుగాని చంద్రుఁడు ఇట్లుండ బుట్టినవాఁడు అమేధ్యమధ్యయందు మృతినొందును.

గలితేందుర్కభూపుత్రైర్గతైర్వ్యోమాస్తబంధుషు,
విణ్మధ్యే తు భవేన్మృత్యుస్సిద్ధసేనః ప్రభాషతే. 16

దశమమందు క్షీణచంద్రుఁడు సప్తమమున సూర్యుఁడు చతుర్థమందు కుజుఁడు ఇట్లుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు అమేధ్యమందు మృతినొందును.

బలినా కుజేనదృష్టే క్షీణేందౌ రంధ్రగే౽ర్కజే మృత్యుః,
గుల్మమహావేదనయా క్రిమిదాహాయుధకృతో భవతి. 17

క్షీణచంద్రుఁడు బలయుక్తుఁడైన కుజునిచే జూడఁబడుచుండఁగా శనైశ్చరుఁ డష్టమమునందుండఁగాఁ బుట్టినవానికి గొప్పగుల్మవ్యాధిచేతనైన పురుగులు మొదలైనవి గలిగి వానివలనను ఆయుధములచే శస్త్రము జేయుటచేతను మృతిగలుగును. నిప్పుతో కాచుటవల్లను గూడ మృతిగలుగును.

రవౌ రుధిరగే ద్యూనే నిధనే రవిసంభవే,
రసాతలస్థే హిమగౌ మృత్యుః పక్షికృతో భవేత్. 18

సప్తమమున రవికుజులు అష్టమమున శని, చతుర్థమున చంద్రుఁడు ఇట్లుండ బుట్టినవాఁడు పక్షికృతమైన మరణమును బొందును.

లగ్నచ్ఛిద్రత్రికోణేషు రవ్యర్క్యార్కనిశాకరైః,
మృత్యుస్సాన్యశ్చైలపాతేన శస్త్రకుడ్యాదిపాశజః. 19

లగ్నమున రవి పంచమమందు కుజుఁడు అష్టమమందు శనినవమమందు చంద్రుఁడు ఇట్లుండఁగాఁ బుట్టినవానికి పర్వతశిఖరములవల్లనుండి పడుటవల్లగాని శస్త్రములవల్లగాని గోడ తనమీఁద పడుటవల్లగాని గోడమీఁదనుండి పడుటవల్లగాని బంధనవల్లగాని మరణము గలుగును.

ఉదయనవాంశాధిపతే స్సమానభూమా వదంతి యవనేంద్రాః,
గ్రహయోగేక్షణకాద్యైః పరికల్ప్యం చాన్యదపి తద్జ్ఞైః. 20

లగ్నవవాంశాధిపతియొక్క రాశిసమానభూమియందునను హోరానవాంశాధిపతితో కూడినట్టియు లేక జూడఁబడినట్టియు గ్రహములయొక్క రాశిసమానభూమి యందు మరణము గలుగునని కొందఱు చెప్పుదురు అదెట్లనిన: లగ్నవవాంశాధిపయుక్తమైనరాశి మేషమయ్యేనేని మేకలు గొఱ్ఱెలు తిరిగెడు భూమియందును వృషభమయ్యేనేని వృషభప్రచారభూమియందును మిధునమయ్యేనేని గృహమందును కర్కటకమయ్యేనేని బావియందును సింహమయ్యేనేని అడవియందును కన్యయయ్యేనేని జలప్రాయప్రదేశమందును తులఅయ్యేనేని అంగడియందును వృశ్చికమయ్యేనేని గుంటయందును ధనస్సుఅయ్యేనేని అశ్వసంచారభూమియందును మకరమయ్యేనేని జలప్రాయప్రదేశమందును కుంభమయ్యేనేని గృహమందును మీనమయ్యేనేని జలప్రాయప్రదేశమందును మృతిగలుగును. అనేకప్రదేశములు సంభవించిన బలము ననుసరించి తెలియతగినది ఎచ్చటనైనను బహుత్వమందు బలము ననుసరించియే తెలియతగినదియనిభావము.

ఉదితాంశనవాంశాహ స్స్వేశేన నిరీక్షితే ద్విగుణతస్స్యాత్,
త్రిగుణశ్శుభైశ్చదృష్టే సమస్తమనయో వ్యవస్యంతి. 21

జన్మించినపుడు లగ్నమందు గడచిన నవాంశల కెంతకాలమగునో తత్తుల్యకాలము మృత్యుసమయమందు ఒళ్లుదెలియకుండును. అనఁగా లగ్నప్రమాణము నాలుగు ఘుడియలైనపుడు 15 భాగలుగతమాయెనేని రెండుఘుడియలకాలము ఒళ్లుదెలియకయుండునని భావము. బృహజ్జాతకమందు అనుదితాంశతుల్యకాలము ఒళ్లుదెలియకయుండునని యున్నది లగ్నము స్వాధిపదృష్టమాయెనేని నవాంశతుల్యకాలమునకు రెండంతల

కాలము స్మృతిదప్పియుండును. లగ్నము శుభులచేజూడఁబడుచుండెనేని నవాంశతుల్య కాలమునకు మూఁడంతలకాలము స్మృతిదప్పియుండును. అని సమస్తమునులు జెప్పిరి.

ఉదయా ద్వావింశతి మద్రేక్కాణే భవతి కారణం మృత్యోః,
తస్యాధిపతిర్భవో వా నిర్యాణం సూచయే త్స్వగుణైః. 22

ఈచెప్పఁబడినయోగములలో నొకయోగంబును లేక అష్టమస్థానము గ్రహ సంయోగవీక్షణరహితమైనదై యుండఁగా జన్మలగ్నమందే ద్రేక్కాణమున నరుండు జన్మించునో ఆద్రేక్కాణము మొదలు ౨౨ వ ద్రేక్కాణమునకు అధిపతి ఏగ్రహమో ఆగ్రహమునకు అగ్నిజ్వాలాదులలో ఏహేతువు చెప్పఁబడియున్నదో ఆహేతువువల్ల మరణము సంభవించుననియు అట్లుగాకున్న అష్టమరాశ్యధిపతిగానున్న గ్రహమునకు చెప్పఁబడియున్న అగ్నిజలాదికారణములవలన మరణము సంభవించుననియు తాత్ప ర్యము. ౨౨ వ ద్రేక్కాణం బెద్దియన్న: లగ్నప్రథమద్రేక్కాణమందు జననమాయె నేని అష్టమరాశియందైన ప్రథమద్రేక్కాణము ౨౨ వ ద్రేక్కాణమని భావము.

మేషాద్యద్రేక్కాణే క్రూరగ్రహవీక్షితే చ సంయుక్తే,
అంబ్వహి విషపిత్తకృతం మరణం నృణాం సమాదేశ్యమ్. 23

మేషప్రథమద్రేక్కాణము క్రూరగ్రహయుతముగాని దృష్టముగాని ఆయె నేని బుట్టినవాఁడు ఉదకము పాములు మొదలైనవానిచే మృతినొందును. ఈప్ర కారమే సర్వద్రేక్కాణములయందును తెలియవలెను.

విన్ద్యా ద్వితీయభాగే మరణం జలకృమిహిమారణ్యైః,
ఏవంతృతీయభాగే తటాకకూపప్రతాపాద్వా. 24

మేషద్వితీయద్రేక్కాణము క్రూరగ్రహయుతముగాని దృష్టముగాని ఆయె నేని జాలాదులచే మరణము గలుగును. తృతీయద్రేక్కాణ మట్లాయెనేని తటాకాదు లయందు పడుటచే మరణము గలుగును.

కరభాశ్వఖరోష్ట్రేభ్యో మృత్యుర్జ్ఞేయో వృషస్యాద్యే,
పిత్తాగ్నివాతచోరా ద్ద్వితీయభాగే వృషస్యైవ. 25
విన్ద్యా త్తృతీయభాగే యానాసనవాజిపాతకృతమ్,
పుంసాం భవతి హి మరణం రణశిరసి మహాస్త్రకృతమేవ. 26

వృషభప్రథమద్రేక్కాణ మట్లుండెనేని లొటిపిట అశ్వము మొదలైనవాని చేతను, ద్వితీయద్రేక్కాణ మట్లుండెనేని పైత్యము అగ్ని మొదలైనవానిచేతను, తృతీ యద్రేక్కాణమట్లుండెనేని పల్లకి ఆసనము గుఱ్ఱము మొదలైనవానిమీఁదనుండి పడుటచేతను మరణము గలుగును.

ఆద్యే మిథునత్ర్యంశే కాసశ్వాసోద్భవో భవతి,
మృత్యు ర్మహిషవిషాద్యా ద్ద్వితీయభాగేచ సంనిపాతాద్వా. 27
వనవాసి చతుశ్చరణా త్పర్వతపతనా ద్గజా త్తథారణ్యాత్,
భవతి హి మృత్యుః పుంసా మంతేభాగే తు జుతుమన్య. 28

మిథునప్రథమద్రేక్కాణ మట్లుండెనేని కాసాదిరోగములచేతను, ద్వితీయ ద్రేక్కాణ మట్లుండెనేని మహిషాదులచేతను, తృతీయద్రేక్కాణ మట్లుండెనేని వన మృగములు మొదలుగాఁగలవానిచేతను మరణము గలుగును.

గ్రాహేణ మద్యపానా త్కంటకదోషేణ వా తథాస్వప్నాత్,
భవతి హి కర్కటకాద్యే మృత్యు ర్నరాణాం తృతీయభాగేతు. 29
అభిఘాతా ద్విషపానా న్మధ్యే త్ర్యంశే భయం సమాదిష్టమ్,
విహగప్రమేహగుల్మా స్రక్తంద్రిదోషేణ చ తథా న్త్యే. 30

కర్కటకలగ్నముయొక్క ప్రథమద్రేక్కాణము పాపగ్రహయుతమైనను దృష్టమైనను మద్యపానాదులచే మరణము గలుగును. ద్వితీయద్రేక్కాణ మట్లుండెనేని దెబ్బలుతగులుటచేతను విషపానముచేతను మరణము గలుగును. తృతీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని పక్షికృతమైనట్టియు మేహాదివ్యాధులచేతను మరణము గలుగును.

సలిలవిషపాదరోగా త్సింహాద్యే త్ర్యంశకే భవే న్మృత్యుః,
మధ్యే తృతీయభాగే జలామయకృతో వనోద్దేశే, 31
విషశస్త్రరోగదోషై రభిశాపాద్వా తథాచ పాతాద్వా,
అంత్యే సింహత్ర్యంశే భవతి హి మృత్యు ర్నసందేహః. 32

సింహప్రథమద్రేక్కాణము పాపగ్రహయుతముగాని దృష్టముగాని ఆయెనేని ఉదకము విషము పాదములయందు రోగము మొదలైనవానిచే మృతిగలుగును. ద్వితీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని జలరోగముచేతను వనప్రాంతమున మరణము గలుగును. తృతీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని విషశస్త్రాదులచే మృతిగలుగును

ఆద్యే కన్యాత్ర్యంశే మస్తకరోగా త్తథానిలా న్మృత్యుః,
వ్యాలగిరిదుర్గవనజో మధ్యే భూపాత్మజా దథవా. 33
కరభఖరశస్త్రతోయా దతిఘాతా త్స్త్రీకృతాన్నపానాద్వా,
అంత్యే కన్యాత్ర్యంశే న్మాణాం మృత్యు స్సదాదృష్టః. 34

కన్యాప్రథమద్రేక్కాణమట్లుండెనేని శిరోరోగము మొదలుగాఁగలవానిచే మృతిగలుగును. ద్వితీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని సర్పము పర్వతములు మొదలుగాఁ

గలవానిచే మృతిగలుగును. తృతీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని ఒంటె గాడిద మొదలైనవానిచే మృతిగలుగును.

ఆద్యే వణిక్త్రిభాగే యువతిచతుష్పాన్నిపాతదోషేణ,
మధ్యే తు జఠరరోగై రంత్యే వ్యాలాంబుజాతేభ్యః. 35

తులా ప్రథమద్రేక్కాణమట్లుండెనేని పూర్ణవయస్సుగల ఆడజంతువుమీఁద నుండి పడుట మృతిగలుగును. ద్వితీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని జఠరరోగములచే మృతిగలుగును. తృతీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని పాములు ఉదకమందు పుట్టినవి మొదలుగాఁగలవానిచే మృతిగలుగును.

ఆద్యేఽవిని త్రిభాగే విషశస్త్రస్త్రీకృతాన్నపానభవః,
మధ్యేతు వస్త్రిభారస్రంసనరోగై ర్భవతి మృత్యుః. 36
అంత్యే తృతీయభాగే లోష్ఠకపాషాణజనితవేదనయా,
భవతి హి మరణం హ్యథవా నృణాం జంఘాస్థి భంగకృతమ్. 37

వృశ్చిక ప్రథమద్రేక్కాణమట్లుండెనేని విషముచేతను శస్త్రముచేతను స్త్రీకృతమైన అన్నపానాదులచేతను మృతిగలుగును ద్వితీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని మొలగజ్జి మొదలుగాఁగల బట్టకట్టుకొనుటకు శక్యముగానివ్యాధిచే మృతిగలుగును. తృతీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని చిల్లపెంకు రాయి మొదలైనవానివలన కలుగువేదనచే మృతిగలుగును. లేనిచో పిక్కలయందు ఎముకలు విరుగుటచే మృతిగలుగును

చాపస్యాద్యే త్ర్యంశే గుదానిలసముద్భవై ర్వివిధరోగైః,
మధ్యే విషగురుదోషై రనిలకృతై ర్వా భవే న్మృత్యుః. 38
అంత్యే తృతీయభాగే జలమధ్యే తత్సముత్థితై ర్వాఽపి,
మృత్యు ర్నరాణాం దృష్టో జఠరామయదోషసంభూతః. 39

ధనుః ప్రథమద్రేక్కాణము పాపగ్రహయుతముగాని దృష్టముగాని అయెనేని గుదప్రదేశమందైన వాతరోగముచే మృతికలుగును. ద్వితీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని విషదోషముచేతను వాతరోగములచేతను మృతిగలుగును. తృతీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని జలమధ్యయందుగాని జలసంభవములైన వివిధరోగములచేగాని లేక జఠరరోగముచే గాని మృతిగలుగును

మకరాద్యే ద్రేక్కాణే నృపహింసా వ్యాఘ్రకారణా న్మృత్యుః,
ఊరువినాశా దథవా జలచరసత్వాద్ద్విషైకశఫసర్పాత్ 40
దహనాస్త్రుతస్కరేభ్యో జ్వరాదమానుషవిభేదనా న్మధ్యే,
అంత్యే మకరత్ర్యంశే స్త్రీణాం మృత్యు స్సదాదృష్టః. 41

మకర ప్రథమద్రేక్కాణమట్లుండెనేని రాజదండన మొదలైనవానిచేతను, ద్వితీయద్రేక్కాణమాయెనేని అగ్ని అస్త్రములు దొంగలు మొదలైనవానిచేతను, తృతీయద్రేక్కాణమాయెనేని స్త్రీమూలముగను మరణము గలుగును.

కుంభే ప్రథమత్ర్యంశే స్త్రీభ్య స్తోయై స్తథాజఠరరోగైః,
జ్ఞేయో మృత్యు ర్నౄణాం గర్వతగహనద్విపాద్యైర్వా. 42
మధ్యే స్త్రీకృతదుఃఖై ర్గుహ్యజరోగై ర్భవతి మృత్యుః,
అంత్యే మిథునచతుష్పాన ముఖరోగకృతై ర్భవే త్పుంసామ్. 43

కుంభ ప్రథమద్రేక్కాణమట్లుండెనేని స్త్రీమూలముగను ఉదకములచేతను ఉదరరోగములచేతను మృతిగలుగును. ద్వితీయద్రేక్కాణమాయెనేని స్త్రీకృతములైన దుఃఖములచేతను గుహ్యప్రదేశమందైన రోగములచేతను మరణము గలుగును. తృతీయద్రేక్కాణమాయెనేని ముఖప్రదేశమందైన రోగములచేతను మరణము గలుగును.

అంశే మీనయుగాద్యే గుల్మగ్రహణీప్రమేహయువతీభ్యః,
జంఘాజఠరజరోగై ర్గజగ్రహకృతై స్సమాదిశే న్మృత్యుః. 44
నౌభేదా జ్జలమధ్యే ఝుషే ద్వగాణద్వితీయజాతాయాం,
అంత్యే భవతి హి మరణం కుత్సితరోగై ర్నరం దేహః. 45

మీన ప్రథమద్రేక్కాణము పాపగ్రహయుతముగాని దృష్టముగాని ఆయెనేని గుల్మరోగముల (కడుపులో బల్ల పెరుగుట) చేతను అతిసారముచేతను మేహరోగముచేతను స్త్రీలచేతను మరణము గలుగును ద్వితీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని జలమధ్యయందు నావబ్రద్దలగుటచేతను తృతీయద్రేక్కాణమట్లుండెనేని కుటిలరోగములచేతను మరణము గలుగును.

ఇతి షట్చత్వారింశోఽధ్యాయః.

నష్టజాతకమందైన లగ్నగుణములను దెలుపు నలువదేడవ యధ్యాయము.

జన్మవిధా వజ్ఞానే ప్రశ్నోత్థవికల్పతో భవే త్పృష్టుః,
జన్మసమయో నరాణా మతః ప్రయత్నేన సంచింత్యః. 1

జంతువులయొక్క జన్మకాలము ననుసరించి ముఖ్యముగ ఫలములు నాలోచించవలయును. జన్మకాలము దెలియనిచో పృచ్ఛకుని ప్రశ్నకాలము ననుసరించియైనను జన్మకాలస్థితి నాలోచించతగినది.

దశవిధచిహ్నై ర్జ్ఞాత్వా జాతం పురుషం ప్రసాధయే ల్లగ్నమ్,
అతఏవప్రథమతరం తాని సమస్తా న్యహం వక్ష్యే. 2

జన్మకాలము తెలియనివానిగూర్చి జెప్పఁబోవు దశవిధము లైన చిహ్నముల ననుసరించి లగ్ననిశ్చయము జేయఁదగినదిగాన వానినన్నిఁటిని జెప్పఁబోవుచున్నాను.

మేషవిలగ్నే జాతః ప్రచండరోషో విదేశగమనరతః,
లుబ్ధః కృశోఽల్పసౌఖ్య స్స్వర్ణ స్థ్సలితాభిధాయీచ. 3
పిత్తానిలోష్ణరోగై రభిత ప్తతనుః క్రియాపటు ర్భీరుః,
మేషస్థే ధర్మపర శ్చలోఽల్పమేధాః పరార్థనాశరతః. 4
భోక్తాఖ్యాతః కునఖో భ్రాతృవిహీన స్తథా పితృత్యక్తః,
శీఘ్రగతి ర్మందసుతో వివిధార్థయుత స్సుశీల శ్చ. 5
కుకులోద్గతాం విశీలాం స్వజనేఽపి చ నిర్ఘృణాం స్త్రియం లభతే,
అపకృష్టోదయసౌఖ్యః కుధర్మసంవర్ధితార్థ శ్చ. 6

అధికరోషము విదేశమందుండుటయం దాసక్తి మొదలైన గుణములు గలవాఁడు, భయస్వభావము గలవాఁడు, సోదరులు లేనివాఁడు, తండ్రిచే విడువఁబడువాఁడు, ధనికుఁడు, కుత్సితవంశమందు బుట్టినట్టియు దుస్స్వభావము గలిగినట్టియు స్వజనమందు నిర్దయురాలైనట్టియు భార్య మొదలైనవి గలవాఁడాయె నేని మేషలగ్నమందు బుట్టినవాఁడని తెలియఁదగినది. ఇట్లె అన్నిలగ్నములయందును గుణముల ననుసరించి తెలియదగినదని భావము.

వృషభవిలగ్నే శూరః క్లేశసహిష్ణు స్సుఖీరిపునిహంతా,
బాల్యే సంచయయుక్తః పృథుపీనలలాటఘోణగండోష్ఠః. 7
ఉద్యుక్తకర్మసుభగః పితుర్జనన్యా స్సుశర్మకృద్దాతా,
వివిధవ్యయోఽతిరౌద్రః కఫానిలార్తః పితాకుమారీణామ్. 8
స్వజనావమర్దనపరో ధర్మనియుక్తోఽబలాప్రియ శ్చపలః,
భోజనపాననిగృధ్ను ర్నానాంబరభూషణైకమతిః. 9

వృషభలగ్నమందు బుట్టినవాఁడు శూరుఁడు, క్లేశమును సహించువాఁడు, సుఖయుక్తుఁడు, శత్రువులను హింసించువాఁడు, బాల్యమందే ధనము నార్జించువాఁడు, గొప్పదైనట్టియు బలిసినట్టి ముఖము ముక్కు గండప్రదేశములు పెదవులు గలవాఁడు, మాతాపితృలకు సౌఖ్యమును జేయువాఁడు, దాత, అనేకవిధములైన వ్యయము మొదలైనవి గలవాఁడగును

మిథునవిలగ్నేజాతః ప్రియదారో భూషణప్రదానరతిః,
పూజ్యతమ స్సువచస్వీ ద్విమాతృకో రిపువినీత స్స్యాత్. 10
గాంధర్వశిల్పకుశల శ్శ్రుతిశాస్త్రార్థప్రహాస్యకావ్యమతిః,
సౌమ్యోఽథ మండనరుచి ర్మదనశ్చ స్స్యా త్సుతాం సత్యః. 11
అసహిష్ణు రనిష్టసుత శ్శిరోఽల్పబంధుశ్చ సంస్థితో భవతి,
హీనాధికాంగపాదో వినీతవృత్తాక్షిపక్ష్మాచ. 12
చండాకారో వశ్యో దారుణరిపుపక్షసంహారణశీలః,
భూరత్నకాంచనోర్మికజలార్థభాగీ భవే త్పురుషః. 13

మిథునలగ్నమందు బుట్టినవాఁడు ప్రియమైనభార్య భూషణాదులయం దాసక్తి మొదలైనవిగలవాఁడు అగును.

కర్కిణిలగ్నే భీరు ర్నైకనివాస శ్చలప్రజ్ఞః,
మేధావితో ఽతిధుర్యో గుహ్యరుగార్తో నిహంతి రిపూన్. 14
అంతర్విషమః కామీ ద్విజదేవాత్యర్చనప్రదానరతః,
ధర్మరతః కఫబహులో యువతితనుసంస్థితో గుణై ర్నియుతమ్. 15
కన్యానుజో నబంధు ర్దృష్టాల్పసుతో విగర్హితకుటుంబః,
బహుమతకుత్సితయువతిః పరార్థభాగీ దృఢగ్రాహీ. 16
పరదేశగ స్సుధీర స్సాహసకర్మాజలాధిగతవిత్తః,
స్త్రీభూషణాంబరసుఖై ర్భోగై శ్చ సమన్వితో భవతి. 17

కర్కాటలగ్నమందు బుట్టినవాఁడు భయస్వభావము గలవాఁడు, ఒక్కచోటే యుండువాఁడు, చంచలస్వభావము ధారణ సమర్థమైనబుద్ధి మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సింహోదయే ప్రసూతో మాంసరుచి ర్నృపతిలబ్ధమానధనః,
ధర్మాచ్చ్యుతోఽప్యసంస్థః కుటుంబకార్యేషు రతవామః. 18
సింహాస్య సమానముఖ స్స్తనితిమా న్గాంభీర్యసత్వసంయుక్తః,
ధృష్టోఽల్పవచాలుబ్ధః పరఘాతకరో బహూత్సవాన్. 19
పర్వతవనానుసారీ సుకోషణో దృఢసుహృత్ప్రమాదీచ,
దుష్ప్రసహో హతశత్రుః విఖ్యాతః ప్రణతసాధుజనః. 20
కృష్యాదికర్మధనవా న్వ్యాపారరతో బహువ్యయో భవతి,
వేశ్యానటీనియమనా ద్భార్యాతశ్చాతిదంతరోగాచ్చ. 21

సింహమందు బుట్టినవాఁడు మాంసమం దాసక్తిగలవాఁడు, రాజులవలన ధనాగమము గలవాఁడు, అధార్మికుఁడు, కుటుంబకార్యములయం దాసక్తి లేనివాఁడు, సింహముఖమువంటి ముఖము మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

షష్ఠే సాధుత్వయుత శ్శిక్షాగాంధర్వకావ్యశిల్పపటుః,
ప్రియమల్లుకథాభాషీ ప్రణయీ దానోపచారరతః. 22
కన్యావిలాసవత్త్వస్థితి ర్దయావా న్పరస్వభోక్తాచ,
భోక్తా దేశభ్రమణ స్త్రీప్రకృతి ర్వినయవా క్కితవః. 23
భూమండలవర్ధనభా క్సుభగః కామీ యశోచ్ఛ్రియం లభతే,
ఋజుధర్మవా న్సురూప స్సురుచిః కాంతో గుణానాం చ. 24
పాపై రహార్యవృత్తై స్సహాజై శ్చ సమం విరుద్ధ శ్చ,
కన్యాప్రజోఽనిష్కథో నీచారివివర్జితకథ శ్చ. 25

కన్యారాశియందు బుట్టినవాఁడు సాధువు శిక్ష (షట్ఛాస్త్రములలో నొకటి) సంగీతము కావ్యములు శిల్పవిద్య వీనియందు సమర్థుఁడు, ప్రియముగను మృదువుగను భాషించువాఁడు, నమస్కరించువాఁడు, ధార్మికుఁడు, కన్యావిలాసములచేతను బలముచేతను కూడుకొన్నవాఁడు, దయమొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

సప్తమలగ్నే జాతో విషమాంగ శ్శీలవర్జిత శ్చపలః,
ఉపచితహీనద్రవిణ స్సుఖహ్రాద్దేహానుసారీ స్యాత్. 26
కఫవాతికకలిరుచికో దీర్ఘముఖశరీరధర్మమతివేత్తా,
బహుదుఃఖభా క్సుమేధాః పరావమర్దీ సుచారుకృష్ణాశ్చ. 27
అతిథిద్విజదేవరతిః క్రతుక్రియావా న్గురుషు భక్తః,
పూజ్యః పితాన్యభాజాం జాత స్సత్యశ్చ మృదుశుక్లః. 28
భ్రాతృప్రియోఽర్కముఖ్య శ్శుచిశ్చ పాపోపచారబంధుశ్చ,
కాంతః కుత్సితవృత్తో ధర్మవ్యవసాయనీచమతిః. 29

తులాలగ్నమందు పుట్టినవాఁడు హెచ్చుతక్కువగలిగిన అవయవములు దుస్స్వభావము గలవాఁడు, చపలుఁడు, వృద్ధిపొంది తిరిగి నశించినధనము మొదలయినవి గలవాఁడు అగును.

వృశ్చికలగ్నే పురుషః పీనతను ర్వ్యాయతాంగ తీక్ష్ణ శ్చ,
అంతర్విషమ శ్శూరో మాతురభీష్టో రణోద్యత స్త్యాగీ. 30
గంభీరపింగలోద్ధతదృక్సుమహాహ్యాన్నిమగ్నజఠర శ్చ,
అంతర్విలగ్నఘోణ స్సాహసనిరత ష్ఠినరశ్చండః. 31

విశ్వాసహీనవశ్యః పిత్తరుగార్తః కుటుంబసంపన్నః,
గురుసుహృదాం ద్రోహరతః పరాంగనాకర్షణానురతః. 32
బంధోల్బణవక్త్ర స్స్యాద్భూపతిసేవీ సశత్రుపక్షస్స్యాత్,
ప్రయతోర్థద స్సుయువతి ర్ధర్మం పతివత్సలః క్షుద్రః. 33

వృశ్చికలగ్నమందు బుట్టినవాఁడు బలసినశరీరము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కార్ముకలగ్నే జాత స్స్థూలరద స్తుంగపృథులమూర్ధా చ,
ప్రణతానాం ప్రియకారీ ధృతిసత్వసమన్విత స్సునయః. 34
మలినాసికోష్ఠకునఖీ హ్రీమానతిపీవరోరుజఠరశ్చ,
విజ్ఞానశాస్త్రకుశలః ప్రత్యగ్రమతిః ప్రకోపశ్చ. 35
బలినామనుర్షణపరః కులముఖ్యో నాశితారిపక్షశ్చ,
సంగ్రామపదశ్రేష్ఠ శ్ఛలబహుళశ్ఛిద్రబంధుగుణః. 36
శిల్పాదికర్మనిరత స్స్వకర్మవాగ్బంధువర్గశుభద శ్చ,
కాంతో వదనాక్షిగదో నృపార్థధృతార్థ స్సుధర్మరతః. 37

ధనుస్సుయందు బుట్టినవాఁడు గొప్పవైన దంతములు ఎత్తైనట్టియు విశాలమైన శిరస్సు శరణను బొందినవారికి ప్రియము మొదలైనవి సేయువాఁడు, ధైర్యము బలము మొదలైనవి గలవాఁడు అగును.

మృగవదనే లగ్నస్థే కృశగాత్రో భీరు రేణవక్త్ర శ్చ,
వాతవ్యాధిభిరార్తః ప్రదీప్తతుంగోగ్రనాస స్స్యాత్. 38
లఘుసత్వోఽమితతనయో రోమచితః పాణిపాదవిస్తీర్ణః,
ఆచారగుణైర్హీన స్తృషార్తరామాభిరామమతిః. 39
గిరివనచారీ శూర శ్శాస్త్రశ్రుతిశిల్పగేయవాద్యజ్ఞః,
క్షుద్రబల స్సకుటుంబో ద్విష్టోదుష్టశ్చ బంధుశఠః. 40
కుత్సితశీలః కాంతః కుత్సితదారోఽనసూయకో ధనవాన్,
ధర్మరతో నృపసేవీ నచాతిదాతా సుఖీసుభగః. 41

మకరలగ్నమందు బుట్టినవాఁడు కృశించినశరీరముగలవాఁడు, భయముగలవాఁడు, జింకముఖమువంటి ముఖముగలవాఁడు, వాతరోగముచే పీడితుఁడు, పొడవైనముక్కు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కుంభవిలగ్నే పురుష స్సునీచకర్మాకులాధికో మూర్ఖః,
స్ఫుటితాగ్రనసో దీర్ఘ స్సక్రోధపరోఽలసాత్మా చ. 42

వైరప్రియోఽప్రహృష్టః పారుష్యద్యూతనీచ దాసీష్టః,
ఉపహృతబంధుః క్షుత్క్షుః క్షుదయోఽదయీప్రాప్తవిత్తశ్చ. 43
పిశునశ్చ శోదరిద్రో వినష్టబంధు ర్బహిష్కృతో లోకే,
నోసంమతః పరేషాం ప్రకృష్టసంపద్గుఽసురతిశ్చ. 44
కుంభోదయోఽనశస్తో లగ్నవిధా సర్వథైవ సత్యమతే;
యవనై ర్వర్గోపి తథా చాణిక్యో వదతి నోవర్గమ్. 45

కుంభలగ్నమందు బుట్టినవాఁడు నీచకర్మలు సేయువాఁడు, కులశ్రేష్ఠుఁడు, మూర్ఖుఁడు, నీచుఁడు, క్రోధము మొదలైనవి గలవాఁడగును. కుంభలగ్నము అన్నివిధములచేతను శుభకరమైనది కాదని సత్యాచార్యమతము. ఏరాశియందైనను కుంభద్వాదశాంశము అశుభమని యవనమతము. కుంభలగ్నమే అశుభకరముగాని ద్వాదశాంశగాదని చాణక్యమతము.

మీనవిలగ్నే జాతో ధనస్య స్స్ఫుటనాశికోఽస్ఫుటాక్షశ్చ,
విజ్ఞానకావ్యబుద్ధి ర్జ్ఞానావరలబ్ధకీర్తిశ్చ, 46
వివృతోష్ఠరదఃకుక్షీ విదారితాస్యో వృషాదిసంలుబ్ధః,
దాక్షిణ్యప్రత్యయివా న్స్మేషచ్ఛాగాదిసంపన్నః. 47
శౌచాచారశ్శ్రుతివా గ్ధృతిమా న్కన్యాప్రజో వినీతశ్చ,
సౌమ్యమతి స్సత్వయుతో గాంధర్వస్త్రీరతిజ్ఞశ్చ. 48
బహుశీలోఽదారమతి ర్భ్రాతృధనోఽమర్షణ స్సుబంధుశ్చ,
బలవతిరాశౌ వేత్త త్తదధిపతౌ వా బలంసర్వమ్. 49

మీనలగ్నమందు బుట్టినవాఁడు మంచివాఁడు, గొప్పముక్కుగలవాఁడు, స్వల్పమైననేత్రములు మొదలైనవి గలవాఁడగును. (అయాగుణములనుబట్టి లగ్ననిర్ణయము జేయతగినదని భావము.) లగ్నముగాని లగ్నాధిపతిగాని బలవంతుఁడైయుండెనేని చెప్పఁబడినఫలములు పూర్ణముగ నుండును.

ఇతి సప్తచత్వారింశోఽధ్యాయః.

హోరాగుణములను దెలుపు నలువదెనిమిదవ యధ్యాయము.

రిక్తోత్కటదృక్శూరో ధనప శ్శ్లాఘికోగ్రదారరతః,
పీనోన్నతః ప్రచండ స్తస్కరనాథః క్రియాదిహోరాయామ్. 1

మేషప్రథమహోర (మేషపూర్వార్థమనుట)యందు బుట్టినవాఁడు ఎఱ్ఱని నేత్రములు శౌర్యము ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

చోరః ప్రమాదబహుళః ఖరాగ్రపాదాంగుళి ర్ద్వితీయాయామ్,
స్నిగ్ధాయతాక్షచతురః పృథువీనతను స్సమేధాశ్చ. 2

మేషోత్తరార్ధము అనఁగా మేషద్వితీయద్రేక్కాణమునందు బుట్టినవాఁడు చౌర్యము ప్రమాదము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శ్యామోవిశాలచక్షు ర్లలాటపక్షః ప్రగల్భరతివశ్యః,
స్థూలాస్థితను ర్వృషభప్రథమార్థే స్యా ద్వపుష్మాంశ్చ. 3
పృథ్వాయతవృత్తతను ముదారసత్వం సుమూర్ధజం జనయేత్,
వ్యక్తకటిం వృషభాక్షం వృషభే హోరాద్వితీయాయామ్. 4

వృషభప్రథమహోరయందు బుట్టినవాఁడు శ్యామవర్ణము విశాలనేత్రములు మొదలైనవి గలవాఁడగును. ద్వితీయహోరయం దుండెనేని గొప్పదైనట్టియు వర్తులమైనట్టియు శరీరము ఉదారము బలము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సుధ్యాయతో౽తిదక్షో మధ్యతను ర్మృదుశిరోరుహాంఘ్రిశ్చ,
మిథునాద్యర్థేనూర స్సురతేప్సు స్స్యా ద్ధనీప్రాజ్ఞః. 5
మధురాయతాక్షకామీ శూరో౽మృదుకర్మతో వచస్వీచ,
పరదారదత్తదేహో భ వేన్నృమిథునద్వితీయహోరాయామ్. 6

మిథునప్రథమహోరయందు బుట్టినవాఁడు స్థూలమైన కటిప్రదేశము మొదలైనవి గలవాఁడగును. ద్వితీయహోరయందు బుట్టినవాఁడు శౌర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ఉద్ధతమూర్తి స్సుశిరాః ప్రగల్భధీర్మందవృక్ప్లాంగశఠః,
శ్యామతను స్సుకృతఘ్నో భగ్నాగ్రదః కులీరహోరాయామ్. 7
ద్యూతేరతో౽ధ్వనిరతః పృథువక్షా స్సత్ప్రమాణసంపన్నః,
కఠినశరీరః క్రోధీ జాయేత కులీరభద్వితీయాయామ్. 8

కర్కాటకప్రథమహోరయందు బుట్టినవాఁడు పొడవైనశరీరము సుందరమైన శిరస్సు మొదలైనవి గలవాఁడగును. ద్వితీయహోరయందు బుట్టినవాఁడు ద్యూతమందు ఆసక్తి మొదలైనవి కలవాఁడగును.

రక్తాంతవృక్ప్రగల్భో గురురాయతవిగ్రహశ్చ సింహాద్యే,
జిహ్మస్వభావసుఖభాగంతస్థిరకార్యసత్వశ్చ. 9

స్త్రీమృష్టపానభోజనవస్త్రేప్సు ర్భవాలువిచేష్టకఠినాంగః,
దాతాధ్వరతోఽల్పమతో భోగీస్థిరసౌహృదోఽంత్యార్ధే. 10

సింహప్రథమహోరయందు బుట్టినవాఁడు ఎఱ్ఱనైన నేత్రాంతములు మొదలైనవి గలవాఁడగును. ద్వితీయహోరయందు బుట్టినవాఁడు స్త్రీలు అన్నపానాదులు వస్త్రములు మొదలైనవానియం దభిలాష మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సుకుమారమూర్తికాంత స్సువాక్యగీతాంగనారతి ర్మధురః,
గాంధర్వవిద్యవత్యా స్సుభగః పూర్వార్థజ శ్శ్రేష్ఠః. 11
హ్రస్వోహతశ్రుతార్థ స్థూలశిరా స్స్మృతో వివాదీ చ,
సేవాలేఖ్యలిపిజ్ఞః క్షయవృద్ధియుత స్సుఖీద్వితీయార్థే. 12

కన్యాప్రథమహోరయందు బుట్టినవాఁడు సౌకుమార్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును. ద్వితీయహోరయందు బుట్టినవాఁడు పొట్టివాఁడు, స్థూలమైనశిరస్సు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

వృత్తాననఉచ్చనస స్త్వసితాయతసునయనో విలాసీస్యాత్,
పీనాయతోఽస్థిసారో ధనవా స్స్వజనప్రియస్తులాద్యర్ధే. 13
బహ్వర్థభాక్షినిరార్థ శ్శ్యామాకుంచితశిరోరుహ శ్చ శఠః,
వృత్తాక్ష స్త్వపరార్థే సుత్వగ్ఘనాగ్రపాదశ్చ. 14

తులాప్రథమహోరయందు బుట్టినవాఁడు వర్తులమైన ముఖము పొడవైన ముక్కు మొదలైనవి గలవాఁడగును. ద్వితీయహోరయందు బుట్టినవాఁడు అధిక ధనము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

రక్తాంతపింగదృష్టి స్సాహసకర్తాన్వితో రణేశూరః,
దుష్టస్వభావరామాప్రియోఽర్థభాగ్వృశ్చికాద్యర్థే. 15
విస్తీర్ణోపచితాయతపీనాంగఃక్ష్మాధిపోపసేవీస్యాత్,
బహ్వృణమిత్రసమేత స్స్ఫుటితాక్షో వృశ్చికాపరార్థేస్యాత్. 16

వృశ్చికపూర్వార్థమందు బుట్టినవాఁడు ఎఱ్ఱనైన నేత్రాంతములు పచ్చనైన నేత్రములు మొదలైనవి గలవాఁడగును. ద్వితీయహోరయందు బుట్టినవాఁడు విశాలమైనట్టియు వృద్ధిబొందినట్టియు బలిసిన అవయవములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

దారితపృథుముఖవక్షాః పరికుంచితనేత్రగండ స్స్యాత్,
బాల్యే త్యక్తాత్మగురు శ్చాపాద్యర్థే తపస్వీచ. 17
పద్మాక్షో దీర్ఘమహాబాహు శ్శాస్త్రార్థవి త్సుమూర్తి స్స్యాత్,

వాక్సుభగో ధన్యోఽపిచ ధనురపరే నిర్వృతో యశస్వీచ. 18

ధనుస్సు ప్రథమహోరయందు బుట్టినవాఁడు విడిపోయినట్టియు విశాలమైన ట్టియు ముఖము వక్షస్థలము మొదలైనవి గలవాఁడగును. ద్వితీయహోరయందు బుట్టిన వాఁడు పద్మములవంటి నేత్రములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

శ్యామోంమృగాక్షధస్య స్త్రీసమ్మ్వజితసౌఖ్యమూర్తిశరఆర్యః,
మృష్టాశన స్సుచేష్టో మృగాద్యభాగే తనూచ్చ ఘోణస్స్యాత్. 19
రక్తాంతదృష్టిరలసో గురుదీర్ఘాటనపరో భవతి మూర్ఖః,
శ్యామోరోమచితాంగ స్త్రీక్ష స్సహాస స్సురాద్రక్తాచ. 20

మకరప్రథమహోరయందు బుట్టినవాఁడు శ్యామలవర్ణము లేడిదృష్టివంటి దృష్టి మొదలైనవి గలవాఁడగును. ద్వితీయహోరయందుండఁగాఁ బుట్టినవాఁడు ఎఱ్ఱ నైన నేత్రాంతములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

స్త్రీమిత్రభాగరసవిస్మృదులోల్పసుత శ్చ సద్గుణ శ్శూరః,
తామ్రో, భాస్కరవర్ణో యానమతిః కుంభపూర్వార్థే. 21
ఆతామ్రదారితాక్షః కృశస్థిరో ఽత్యల్పమూర్తిరలస స్స్యాత్,
నైకృతిక స్సువిషాదీ కృపణః కుంభాపరే కుశరః. 22

కుంభపూర్వహోరయందు బుట్టినవాఁడు స్త్రీసౌఖ్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును. ద్వితీయహోరయందు బుట్టినవాఁడు అంతట ఎఱ్ఱనైనట్టియు విడినట్టియు నేత్రములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

ప్రాంస్వః పృథుచారుతను ర్మహాలలాటో బృహద్వదనవక్షాః,
స్త్రీదయితో మీనార్థే ప్రథమే సుయశాః క్రియాపటు శ్శూరః.23
దాతానుతుంగనాసో నిపుణో మేధాన్వితశ్శుభదనేత్రః,
నృపదయితస్త్రీసుభగ శ్చారు ర్మీనాపరే సువాక్య స్స్యాత్. 24

మీనప్రథమహోరయందు బుట్టినవాఁడు పొట్టివాఁడు, గొప్పదైనట్టియు సౌందర్యమైన శరీరము మొదలైనవి గలవాఁడగును. ద్వితీయహోరయందు బుట్టినవాఁడు దానము సేయువాఁడు, పొడవైన ముక్కు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

చంద్రార్కయో రేకతరే బలస్థే హోరాపతిః పశ్యతి కేంద్రగోవా,
హోరాయథోద్దిష్టఫలప్రదాస్యా ద్గర్భస్థసత్వస్య సముద్భవేషు. 25

హోరాధిపతి బలవంతుఁడైనను లేక హోరాధిపతి కేంద్రమందున్నను సంపూర్ణ ఫలము గలుగునని భావము.

ఇతి అష్టచత్వారింశోఽధ్యాయః.

నష్టజాతకాధ్యాయమందలి ద్రేక్కాణఫలములను దెలుపు నలువదితొమ్మిదవ యధ్యాయము.

దాతాహర్తాదీప్తః శూరోదయయా సంగరప్రచండ స్స్యాత్,
ప్రియవిగ్రహస్త్రిభాగే మేషాగ్రే బంధు షూగ్రదండశ్చ. 1
స్త్రీచంచలో విహారీ రతిమా న్గీతప్రియో మనస్వీ స్యాత్,
మిత్రార్థభాక్సురూప స్త్రీన్విత్తరుచి ర్ద్వితీయేచ. 2
గుణవా న్పరధోషకర శ్చలసత్రయుతో నరేంద్రసేవీ స్యాత్,
స్వజనప్రియోఽతిధర్మ స్తృతీయభాగే ప్రియాదరోఽజ్ఞశ్చ. 3

మేషప్రథమద్రేక్కాణమందు బుట్టినవాఁడు దాతయు, హరించువాఁడును, యుద్ధమంగు శౌర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును. ద్వితీయద్రేక్కాణమందు బుట్టినవాఁడు స్త్రీలయం దాసక్తి మొదలైనవి గలవాఁడగును. తృతీయద్రేక్కాణమందు బుట్టినవాఁడు మిత్రధనహారి, సౌందర్యము మొదలైనవి గలవాఁడగును. ఒక్కొక్క ద్రేక్కాణమునకు ఒక్కొక్కశ్లోక ముండుటవలనను సులభముగ యుండుటవల్లను సంక్షేపముగ వ్రాయఁబడినది. ఆయాగుణముల ననుసరించి ఆయాద్రేక్కాణములయందు బుట్టినవాఁడని తెలియఁతగినదని భావము.

ప్రియపానభోజ్యనారీ వియోగతప్తో వృషస్య పూర్వాంశే,
వస్త్రాలంకారయుతో యువతిప్రకృతానుసారీ స్యాత్. 4
సౌమ్యవపు స్త్రీన్సుభగో మహోధరో రూపధనయుక్తః,
ధనవా న్స్థిరో మనస్వీ లుబ్ధస్త్రీణాం ప్రియోద్వితీయేస్యాత్. 5
చతురోఽల్పభాగ్యవీరో మలీమస స్స్యాద్ధనా న్యపాదాయ,
సంతప్యతే తు పశ్చా ద్వృషస్యభాగే తృతీయేచ. 6

వృషభప్రథమద్వితీయ తృతీయద్రేక్కాణములయందు బుట్టినవాఁడు ఆయాయిగుణములు గలవాఁడగును.

మిథునాదిమేదృగాణే పృథూత్తమాంగో ధనాన్వితః ప్రాంశుః,
కితవో గుణీ విలాసీ నృపాప్తమానో వచస్వీ స్యాత్. 7
ప్రాస్వాననస్సురూప స్సౌమ్యవపు స్సూక్ష్మమూర్ధజతను స్స్యాత్,
ధన్యో మృదుర్మహోధీ ర్ద్వితీయభాగే ప్రతాపవా న్సుయశాః. 8

స్త్రీద్వేషణో వపుష్మా న్మహాశిరా శ్శత్రుసంయుతః ప్రాంశుః,
రూక్షనఖాంఘ్రికరతలశ్చలార్థవిభృతో దృఢ స్తృతీయేస్యాత్. 9

మిథునప్రథమ ద్వితీయ తృతీయద్రేక్కాణములయందు బుట్టినవాఁడు గొప్పదైనశిరస్సు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

కర్కటకాదిమభాగే దేవబ్రాహ్మణరతశ్చలో గౌరః,
కృత్యకరశ్చ పరేషాం సుధీ స్సుమూర్తి శ్శుభాంగన స్సుభగః. 10
లుబ్ధసాధ్వదనపర స్స్వప్నరత స్త్రీనిజితోఽభిమానీస్యాత్,
సహజాన్వితో విలాసీ చపలో బహురు గ్ద్వితీయేచ. 11
స్త్రీచంచలోర్థభాగీ విదేశనిరతః ప్రియాసవస్సాధుః,
కాననతోయానురతో దుర్ద ఎష్టి ర్హాలయవాం స్తృతీయేస్యాత్. 12

కర్కటకప్రథమ ద్వితీయ తృతీయద్రేక్కాణములయందు బుట్టినవాఁడు దేవబ్రాహ్మణభక్తి గౌరవము మొదలైనవి గలవాఁడగును.

సింహాదిద్రేక్కాణే దాతా భర్తారనిర్జిగీషు స్స్యాత్,
బహుధనయోషి త్సుసుహృ ద్బహునృపసేవక స్సుసత్వశ్చ. 13
సురుచిరకారీ దాతా స్థిరో వపుష్మా న్రణేషు స్స్యాత్,
సుఖభాక్ప్రకృతి ధర్మరుచి ర్విస్తీర్ణమతి ర్ద్వితీయేచ. 14
లుబ్ధః పరస్వహరణే కల్య స్తబ్ధో మహామతిః కితవః,
నాయతతనుమూర్తి స్స్యా న్నైకాపత్యః ప్రగల్భోఽన్యే. 15

సింహప్రథమద్వితీయతృతీయద్రేక్కాణములయందు బుట్టినవాఁడు ఆయాయి గుణములు గలవాఁడగును.

శ్యామ స్సువాగ్వినీతః ప్రాంశు స్సుకుమారమూర్తిరబలాద్యే,
స్త్రీభోగ్యర్థ భాగనిష్ఠో దీర్ఘశిరామధునమాక్షరశ్చ. 16
ధీరో విదేశభాగీ శిల్పకథాపండితస్సమరశౌండః,
వాచాట శ్శ్రితవాక్యో వనౌకసాం సమ్మతో ద్వితీయేస్యాత్. 17
గీతాపరార్థభాగీ సంగీతరతి ర్నరేంద్రదయిత స్స్యాత్,
హ్రస్వస్వరూపవేష శ్శాంతే పృథుదృక్శిరస్క శ్చ. 18

కన్యారాశియందైన ప్రథమద్వితీయతృతీయద్రేక్కాణములయందు బుట్టినవాఁడు శ్యామలవర్ణము మొదలుగాఁగలవి గలవాఁడగును.

కందర్పరూపనిపుణ స్తులాదిభాగేఽధ్వసేనజ్ఞః,
శ్యామకలాపణ్యరతో నియోగధీర స్సుమేధావీ. 19

పంకజవిశాలనేత్ర స్సురూపవా న్సహాసః కలాఢ్యః స్యాత్,
ఖ్యాత స్స్వవంశవర్ధితవృద్ధానుచరో ద్వితీయేచ. 20
చపల శ్శఠః కృతఘ్నో విరూపజిహ్మోపచితమూర్తిః,
నష్టసుహృ ద్ద్రవిణయశా స్స్వల్పమతి ర్భాగకే తృతీయే స్యాత్. 21

తులాప్రథమద్వితీయతృతీయభాగములయందు బుట్టినవాఁడు సౌందర్యము మొదలుగాఁగల గుణములు గలవాఁడగును.

గౌరస్థిరః ప్రచండో రణోత్కట స్సౌమ్య న్నరో విశాలాక్షః,
స్థూలవిశాలశరీరః కలిప్రియో వృశ్చికాద్యాంశే. 22
మృష్టాన్నపానచతుర శ్చలేక్షణో హేమగౌరమూర్తి స్స్యాత్,
కాంతః పరవిత్తయుత శ్శీలకలానా న్ద్వితీయేఽంశే. 23
నిశ్శ్మశ్రురోమహింస్రః పింగాక్షమహోదరః ప్రహర్తా చ,
సహజచ్యుత స్తృతీయే పీవరబాహు స్సుధీరహృదయశ్చ. 24

వృశ్చికప్రథమద్వితీయతృతీయద్రేక్కాణములయందు బుట్టినవాఁడు గౌరవర్ణము మొదలుగాఁగలవి గలవాఁడగును.

పరిమండలాక్షవక్త్రో గుణేషు ముఖ్యో ధనుర్ద్రేగాణాద్యే,
స్థోపచిత స్సాచార స్తథామృదు ర్భవతి సంజాతః. 25
శాస్త్రార్థవిత్ప్రవక్తా క్రతుశతహర్తా ద్వితీయేచ,
మంత్రభృతాం శ్రేష్ఠతము స్త్వనేకతీర్థాయతనచారీ. 26
బంధుప్రధానచతుర స్సతాంగతి ర్ధర్మభా క్తృతీయేఽపి,
మానీపరాంగనాభా గ్రూపయశో భాజనో విజిష్ణుశ్చ. 27

ధనుః ప్రథమద్వితీయతృతీయద్రేక్కాణములయందు బుట్టినవాఁడు వట్రువైన నేత్రములు ముఖము గలవాఁడు, సద్గుణములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

వాల్యంబభుజ శ్శ్యామః ప్రథితయశో రూపకాంతిశఠః,
స్మితభాషీ మకరాద్యే స్త్రీషుజితో వల్గుచేష్టధనయుక్తః. 28
అల్పవదనశ్చ మధ్యే చలః పరస్త్రీధనాపహర్తా స్యాత్,
చతురస్సతాం గతిజ్ఞః ప్రదానశీలో దురంతపాద స్స్యాత్. 29
వాచాలః కలుషకృశో దీర్ఘాంగః పితృవియుక్త శ్చ,
లభతే విదేశగమనా ద్వ్యసనాని మృగముఖస్యాంతే. 30

మకరప్రథమద్వితీయతృతీయద్రేక్కాణములయందు బుట్టినవాఁడు పొడవైన భుజములు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

స్త్రీమానయశోమూర్తి స్ఫీతప్రభవో ఘటస్యాద్యే,
ప్రాంశుః కర్మసు నిష్ఠో ధనవా న్నృపసేవకో జాతః. 31
లుబ్ధ స్సమర్థ మధుపో గౌరః పింగోద్ధతాత్మహాస్యధనః,
ఉద్ధృష్టవచామతిమా న్బహుమిత్ర స్స్యా ద్ద్వితీయేతు. 32
దీర్ఘశ్శఠః ప్రతాపీ కృశోఽల్పబాహు స్సుతార్థభాక్ స్తబ్ధః,
బహ్వన్నతో ఽంతర్విషమో విదారితాక్షో రతివిదంత్యే. 33

కుంభప్రథమద్వితీయతృతీయద్రేక్కాణములయందు బుట్టినవాఁడు సంపత్తు మొదలైనవి గలవాఁడగును.

మధుపింగాక్షో గౌరో మేధావీ సత్క్రియారతిజ్ఞశ్చ,
సుఖభాగీ మీనాద్యే జలచరయుతో వినీతశ్చ. 34
నార్యుపచారప్రవరో మృష్టాన్నరుచిః పరార్థభుక్కామీ,
స్త్రీసజ్జనాతిదయితో వదతాం శ్రేష్ఠో ద్వితీయేతు. 35
శ్యామః కలాసు నిపుణః పృథుపాదసుహృత్ప్రదాన శ్చ,
మృష్టాన్నపానహాస్యో మీనయుగాంత్యే భవే త్పురుషః. 36

మీనప్రథమద్వితీయతృతీయద్రేక్కాణములయందు బుట్టినవాఁడు ఆయాయి గుణయుక్తుఁడగును.

ఇతీరితోయం స్వగుణస్వభావో
ద్రేక్కాణజానాం గుణవిద్విశల్పైః,
ద్రేక్కాణకే వీర్యవతి స్వదృష్టే
ద్రేక్కాణకల్పంతు ఫలం విదధ్యాత్. 37

ద్రేక్కాణము బలయుక్తముగనుండి స్వాధిపతిచే జూడఁబడెనేని ద్రేక్కాణఫలము సంపూర్ణముగ గలుగునని భావము.

ఇతి ఏకోనపంచాశోఽధ్యాయః.

నష్టజాతకాధ్యాయమునందలి నవాంశఫలమును దెలుపు
ఏఁబదవ యధ్యాయము.

అతోంశకే లగ్నగతే తు వక్ష్యే వర్ణస్వభావాకృతిలక్షణాని,
ప్రధానవీర్యేంశపతౌ శశీవ తత్స్వామిరాశిక్రమశో విధత్తే. 1

ఏహేతువువలన చంద్రచారమును దెలుపు ౨౩వ అధ్యాయమందలి ౧౮. వ శ్లోకోక్తరీతిని రాశి రాశ్యధిపతి నవాంశాధిపతి పూర్ణబలయుక్తులై యుండిరేని అంశకు జెప్పఁబోవువర్ణము స్వభావము ఆకృతి లక్షణము మొదలుగాఁగలవి పూర్ణముగనుండునో ఆహేతువువలన అంశఫలములను జెప్పఁబోవుచున్నాము. నవాంశఫలముల ననుసరించి ఆయాయినవాంశయందు బుట్టినవాఁడని తెలియతగినదని భావము.

అజసంస్థానముఖ స్స్యాన్మేషాద్యాంశేఽల్పనాశికాంగభుజః,
చండధ్వనిర్విరూప స్సంకుచితాక్షః కృశోఽక్షతాంగశ్చ. ౨
శ్యామగురుస్కంధభుజో హ్రస్వలలాట స్సుజత్రుకస్స్ఫుటదృక్,
దీర్ఘాస్యనసో మృదువా గ్ద్వితీయభాగే కృశాంఘ్రిసంధిశ్చ. 3
వ్యాలుప్తకేశగాత్రో వ్యస్తభుజ శ్చారునయననాస శ్చ,
వాక్పండిత స్తృతీయే జాతస్తు కృశోరుజానుజంఘ శ్చ. 4
విభ్రాంతదృక్పిచండో హ్రస్వనసోఽటనఖరాంఘ్రిరోమ శ్చ,
అభ్రాతృకః కృశ స్స్యా చ్చతుర్థనవభాగజః పురుషః. 5
దృప్తోగజేంద్రనయనో పృథునాసాభ్రూలలాటకోమధ్యే,
పీనోపచితాగ్రతనుః ఖరతరరోమాంఘ్రితను కేశః. 6
శ్యామో మృదు ర్మృగాక్షో గురుః కృశస్ఫిక్కటోరుచరణస్స్యాత్,
వ్యస్తోదరకుభుజాంస షండో భీరుశ్చ బహుభాషీ 7
దూర్వాంకురాభచపల స్సితనేత్ర స్సప్తమేభవే త్పురుషః,
కులటాపతి ర్ఘృశాంసో విశాలవిస్తీర్ణమూర్తి స్స్యాత్. 8
వానరముఖప్రవక్తా ఖరపింగతనుశ్చ గుహ్యగదః,
హింస్రోఽనృతఘాతరత స్సుహృత్త్రివియోగ స్సదాష్టమజః. 9
దీర్ఘః కృశో విహారీ వ్యస్తలలాటశ్రవోఽశ్వవదనశ్చ,
బహ్వభిధానాభిరత స్త్వన్నృజు ర్నవమాంశజో భవతి, 10

మేషరాశియందైన ప్రథమద్వితీయతృతీయచతుర్థపంచమషష్ఠ సప్తమాష్టమ నవమనవాంశలయందు బుట్టినవాఁడు క్రమముగ ఆయాగుణములు గలవాఁడగును. ఒక్కొక్కనవాంశ కొక్కొక్కశ్లోక ముండుటవల్లను,ఫలములు బాలావబోధములై యుండుటవలన విస్తరించఁబడలేదు. ఇట్లే వృషభాదిరాసులయందును తెలియతగినది.

వృషభ రాశియందు:—

సముకృష్ణతనుస్తబ్ధః పూర్వమఘాంత్యేఽత్యేకర్తా స్యాత్,
నీచఃప్రకృతివిరుద్ధో విషమాక్షినిరీక్షణో వృషస్యాద్యే 11
గంభీరదృగలసాత్మా వినతశిరావక్రకశ్చ లఘుమేధాః,
ప్రతికూలకర్మమిథ్యా బహుప్రలాపీ ద్వితీయే స్యాత్. 12
మృద్వంగవా న్వపుష్మా న్సునసస్పష్టాయతాక్షబృహదంగః,
యజ్ఞాదికర్మనిరత స్థిరసార్ష్ణికర స్తృతీయనవమాంశే. 13
హ్రస్వోదర స్సురోషో మేషాక్షఃపింగల స్త్వధనయుక్తః,
పరధనహరణాభిరత శ్చతుర్థభాగే వృషస్యనరః. 14
వ్యాలస్సుతుంగఘోణో మహర్షభాకారవక్త్రఘనకేశః,
స్యా త్పంచమేవిలాసీ బృహద్భుజస్కంధకటిగాత్రః. 15
స్వక్షస్థిరస్సుకేశ స్స్నిగ్ధతను ర్వల్గువాక్ప్రగల్భ స్స్యాత్,
మాధుర్యహాస్యనిరతః కృశ స్సునిపుణో భవేత్షష్ఠే. 16
మృతసుతయువతీషు రతో మనాక్ప్రలంబాగ్రనాసికాక్ష స్స్యాత్,
ఉద్బద్ధాంగ స్స్వజనద్వేషీ గురుపాదనూత్మ్యకేశశ్చ. 17
వ్యాఘ్రేక్షణ స్సుకశన స్త్వజితస్ఫుటనాసికోఽల్పకర్మస్స్యాత్,
ఉద్వృత్తనీలకేశో గ్రనఖో ముఖర స్తదాఽష్టమజః. 18
మాన్యోఽల్పసత్వభీరుః క్రోధీ సముచిరమూర్తికితవ స్స్యాత్,
సంచితధనః ప్రసిద్ధః కృశ స్తవధస్స్యాత్ప్రలాప్యంతే. 19.

వృషభరాశియందైన ప్రథమాది తొమ్మిదినవాంశలయందు బుట్టినవాఁడు క్రమముగ ఆయాగుణములు గలవాఁడగును.

మిథునరాశియందు:—

రోమోపచితాం నభుజో ఘనాసితాపాంగదృక్తథోచ్ఛనసః,
దూర్వాకాండశ్యామః కృశాంఘ్రిపాణ స్తృతీయభవనాద్యే. 20
ఘటశీర్షో శుచికర్తా ఘాతరుచి ర్మధ్యలగ్నఘోణస్స్యాత్.

బహుభాషీ బహుచేష్టో ద్వితీయభాగే తు విగ్రహాధిపతిః. 21
గౌరోతిరక్తనయన స్సునాసిక స్సమతను స్సుమేధాస్స్యాత్,
దీర్ఘాననోసితభ్రూ ర్వాచాచతుర స్తృతీయేంశే. 22
సుభ్రూర్లలాటకామీ నీలోత్పలమూర్తివిపులవక్షా స్స్యాత్,
సితదంతో మృదువక్త్రః ప్రశస్తరోమాచిత శ్చతుర్థేంశే. 23
పృథ్వాననే బృహస్ఫిక్పీవరవక్షో భుజ శ్చ ఖలః,
స్థూలశిరామాయావీ సితానుకూలనయనస్తు పంచమజః. 24
మధ్యేక్షీణః ప్రలాపీ వ్యస్తలలాట స్సుమస్సుతనుః,
కితవ శ్చల శ్చ రుధిరోష్ఠరద ష్షష్ఠేతు సత్వయుతః. 25
తామ్రారుణాక్షవర్ణ స్సమున్నతాక్షో విశాలవక్షా స్స్యాత్,
శిక్షాసు శిల్పనిపుణో హాస్యరతి స్సప్తమేజాతః. 26
శ్యామో గురు ర్మనస్వీ లలితో మధురాభిధాన శ్చ,
వ్యస్తవివృద్ధశరీరో దీర్ఘాసితదృక్కలావిదష్టమజః, 27
వృత్తాసితదృక్సుతను స్సిద్ధో మేధాబలోరతిజ్ఞ స్స్యాత్,
విజ్ఞానకావ్యనిరతో నవమేజాయేతమిథునస్య. 28

మిథునరాశియందైన తొమ్మిదినవాంశలయందును బుట్టినవాఁడు క్రమముగ ఆ యాగుణములు గలవాఁడగును.

నిర్మలచారుసుగౌర స్సుమూర్ధజ స్స్యా ద్విశాలకుక్షి శ్చ,
మంగలముఖోన్నతాక్ష స్తన్వంగభుజఃకులీరాద్యే. 29
రక్తచ్ఛవిచర్మణో ఘఃకలాప్రియ స్స్యా ద్విడాలముఖనేత్రః,
కర్కిద్వితీయభాగే త్యాగీకృశజానుజంఘ శ్చ. 30
గౌర స్సునేత్రవాగ్మీ సుకుమార స్థూలరోమపిండక శ్చ,
ధీమా న్మృదుకర్మరత స్తృతీయభాగే భవే దలసః. 31
శ్యామచ్ఛవిర్నతభ్రూ ర్విలాసపీనోన్నత స్సునాసాక్షః,
క్షీణఃపురుషోదాతా సుజాతికార్యశ్చతుర్థే స్స్యాత్. 32
ఘంటాశిరోనతాస్య స్సుసంహతభ్రూ స్సుదీర్ఘబాహు స్స్యాత్,
సేవారతో వికర్తా మధ్యే దుర్మర్షణోఽల్పమేధా శ్చ. 33
దీర్ఘవిశాలశరీరః ప్రశస్తనయనో బయుప్రవాప స్స్యాత్,
గౌర స్సువంశఘోణో వక్త్రాషష్ఠేచ పృథుదంతః. 34
భిన్నశిరోరుహ[illegible]మా బృహత్తను స్స్యాత్సిరాలజంఘ శ్చ,

పరగృహరతుణశీలః కాకాకార శ్చ న_ప్తమజః. 35
ఘంటాశిరాఃకుశిల్పీ సుముఖభుజాంగ శ్చ కూర్మగతిః,
మధ్యవిలగ్ననన స్స్యా ద్దష్టమభాగేతు కృష్ణ శ్చ. 36
గౌరో ఝషనేత్రగురు ర్మృదూదరోఽథపృథుపీనవక్షా స్స్యాత్,
దీర్ఘహనుర్లంబోష్ఠో మహోరుకృశజానుగుల్ఫోఽన్యే. 37

కర్కాటకలగ్నమందైన తొమ్మిదినవాంశలయందును క్రమముగ బుట్టినవాఁడు ఆయాయిఫలములను బొందును. అనఁగా గుణముల ననుసరించి రాశియందైన నవాంశ నిర్ణయము జేయతగినదని భావము.

సింహరాశియందు:—

మందోదరః ప్రచండో రక్తాగ్రనసో బృహచ్ఛిరాశ్శూరః,
ఉన్నతమాంసలవక్షా స్సింహే ప్రథమేభవేద్భాగే. 38
ఉన్నతవితతలలాట శ్చతురశ్రతను ర్విలోమనేత్రశ్చ,
దీర్ఘభుజోన్నతవక్షాః పృథ్వగ్రఘోణో ద్వితీయేంశే. 39
రోమాన్వితాయతభుజ శ్చకోరనయన శ్చల స్త్యాగీ,
ఉన్నాసిక _స్తృతీయే స్నిగ్ధతను శ్శ్యామవృత్తగలః. 40
ఘృతమండగౌరగాత్రో దీర్ఘాసితలోచనో మృదుశిరోజః,
భిన్నధ్వనిశ్చతుర్థే పృథుకరచరణశ్చ భేకకుక్షిః స్స్యాత్. 41
ఘంటాశిరోఽల్పకేశో సితఘోణాక్ష శ్చలోమశాంగతనుః,
లంబోదరః ప్రచండో దంష్ట్రోత్కటపీనహృన్మధ్యే. 42
ప్రస్తాల్పరోమమూర్తి స్స్నిగ్ధసమాసితవిలోచనోదీర్ఘః,
శ్యామశ్స్త్రీణాం చతురో వికత్థనో వాక్యపండితష్షష్ఠే. 43
దీర్ఘానన స్సిరాలః పీనతను స్త్రీష్వసు దుర్భగః కృష్ణః,
స్యా త్సప్తమే సుచండో రోమచితః క్రూరనిష్ఠురాభాషీ. 44
ఉత్కృష్టవాక్షిరాంగ స్సుభగో గంభీరదృగ్వికర్తాచ,
నిమ్నస్త్రీకూటకర స్స్యా దష్టమభాగే ప్రసూతస్య. 45
రాసభముఖోఽసితాక్షో వ్యాలంబభుజ స్సుపార్ష్ణిజంఘ శ్చ,
శ్వాసనిపీడితవక్షా నవమాంశే జాయతే మనుజః. 46

సింహరాశియందైన తొమ్మిదినవాంశలయందును బుట్టినవాఁడు క్రమముగ ఆయాయిగుణములు గలవాఁడగును.

కన్యారాశియందు:—

సారంగాక్షో వక్తా ప్రదానసంభోగవా న్ధనాఢ్య శ్చ,
శ్యామోఽన్నతహృదయ స్స్యా త్షష్ఠే ప్రథమాంశకే జాతః. 47
పూర్ణాననస్సుచక్షు స్స్నిగ్ధో మృదువాదశీల శ్చ,
లంబోదర శ్చలస్స్యా ద్ద్వితీయభాగే మహోరుశ్చ. 48
స్ఫుటనాసికాస్ఫుటస్స్యా త్ప్రశస్తపాదశ్చ పీనపాదభుజః,
విస్పష్టవాక్చగౌరః కన్యాసు సుహృ త్తృతీయేంశే. 49
శ్రుతవాక్ష్త్రీషుచ రమతే సుకుమారో మధురరక్తగౌరశ్చ,
తీక్ష్ణ శ్చతుర్థభాగే ప్రబోధనోధఃకృశో ద్విమూర్ధాచ. 50
స్థూలోష్ఠబాహు రున్నతతనుః పృథుశిరోరుహాంస స్స్యాత్,
పంచమజః పృథువక్షాః పరాశ్రయోద్బద్ధజంఘశ్చ. 51
స్నిగ్ధచ్ఛవి స్సువాక్య శ్శ స్తతను శ్శాస్త్రకృతమతిప్రచురః,
లిపిలేఖ్యకలాభిజ్ఞ స్సుమనా షష్ఠాంశజో విహారీచ. 52
హ్రస్వవదనోన్నతాంస స్స్నిగ్ధభుజోంతేచ కేశగౌర స్స్యాత్,
సప్తమజః పృథుజఠరః పృథుతరచరణాంబుభీరుశ్చ. 53
సుకుమారగౌరదీర్ఘ శ్చిత్రోన్నతదృక్ప్రచండమానీస్యాత్,
వ్యాలంబపీనబాహుః పింగళరోమాష్టమేజాతః. 54
ఖ్యాతో మృదుసుఖమూర్తి ర్విశాలనేత్రో బలాసదృశసత్వః,
చతురో నవమేంశేస్యా న్నతాంసలేఖ్యాదివిద్వాంశ్చ. 55

కన్యారాశియందైన తొమ్మిదినవాంశలయందును బుట్టినవాఁడు క్రమముగ ఆయాయిగుణములు గలవాఁడగును.

తులారాశియందు:—

గౌరో విశాలనేత్ర శ్శ్యామీ దీర్ఘాననోర్ధగోప్తాస్యాత్,
నవపణ్యకర్మకుశల స్తులాధరాద్యాంశజ స్సువిఖ్యాతః. 56
ప్లుతమండలనేత్రస్స్యా త్కరాళదంతో నిమగ్నమధ్యస్స్యు,
యుగళే విస్మృతహృదయః కుతను ర్ఘనసంహతభ్రూశ్చ. 57
గౌరోఽశ్వముఖ స్సురదోసుహోన్నతాక్షః కృశోఽపి లబ్ధయశాః,
దీర్ఘకరోరుహఘోణ స్తృతీయజ స్స్యా త్సుచరణశ్చ. 58
తన్వంసబాహుభీరు స్తూన్నతదంతః కృశో మృగతరలదృక్,
హ్రస్వాసన స్సువిషాదీ శ్యామో శీల శ్చతుర్థజో భవతి. 59

గంభీరదృక్స్థిరాత్మా సుహృత్ప్రియః పంచమేహ్యమానీస్యాత్,
ఖర కేశ స్సమనేత్రో మధ్యప్రతలగ్నఘోణదృష్టశ్చ. 60
పీనాంగో గౌరస్స్యా ద్విశాలనేత్ర స్సునాశికావంశః,
స్నిగ్ధనసస్సునయజ్ఞ షష్ఠేంశే శాస్త్రవిజ్ఞాతః. 61
రక్తావదాతమతిమా న్గురుహ్రస్వతనుః కృశో లలాటేస్యాత్,
లుబ్ధః ప్రచండదుర్గ స్సప్తమభాగే మనస్వీచ. 62
తుంగాం సగండభోక్తా కఠినతను ర్దీర్ఘకృష్ణభ్రూః,
నిర్భిక్తవాక్ప్రశాంత స్సక్వక్షు స్త్వర్థమ స్తకోఽష్టమజః. 63
స్వక్షః ప్రసన్నగౌర స్సుచారుతనుః పటుః కలాభిరతః,
దాక్షిణ్యహాస్యనిరతో విటస్వభావో భవే న్నవమే. 64

తులారాశియందైన తొమ్మిదినవాంశలయందును బుట్టినవాఁడు క్రమముగ ఆయాయిగుణములు గలవాఁడగును.

వృశ్చికరాశియందు:—

హ్రస్వోన్నతోష్ఠఘోణ స్సులలాట స్స్యాద్దృఢాంగగౌరశ్చ,
దర్దురకుక్షిర్ఘటోఽష్టమరాశౌ ప్రథమనవభాగే. 65
గౌరఃపృథ్వాయతహృద్బాహుస్తామ్రోగ్ర దృగ్ద్వితీయేస్యాత్,
ఉద్వృత్తబలనిహంతా సాహసకృదనల్పకేశశ్చ. 66
ప్రాజ్ఞ స్పృధాంసబాహుః ప్రయత్నకోశో విశుద్ధవాక్యస్స్యాత్,
కానీనకో వపుష్మా న్గౌరో రుచిరాధర స్తృతీయేంశే. 67
పరదారద్రోహరతిః క్షేప్తాధీర శ్చతుర్థజో దీర్ఘః,
శ్యామోఽసితకేశాక్షో నటప్రగల్భశ్చ పీనరోమాంసః. 68
గంభీర స్తామ్రాక్షో మగ్ననసఃపంచమేధీరః,
మృష్టోదరోగ్రకర్మా వ్యస్తదృఢాంగో యశస్వీ స్యాత్. 69
ధృష్టోవరిష్ఠబుద్ధిః పృష్ఠోచ్చనసో గభీరసత్వ స్స్యాత్,
సునసః ప్రచండకర్మా షష్ఠే దక్షోఽల్పగచఘువభ్రూశ్చ. 70
దారితముఖ స్థిరాంగః ప్రవికీర్ణరదశ్శిరావనద్ధాంగః,
నిమ్నోదరఃప్లుతాక్ష స్స్రస్తతను స్సప్తమేభవేదంశే. 71
స్ఫుటతామ్రనసః కాలో విపన్నశీలో మలీమసాంగాస్స్యాత్,
భిన్నోత్కటై శ్శిరోజై స్సంత్యక్తమతి స్తథాష్టమజః. 72

గౌరోమృగాకృతిమృదుః ప్రశాంతపింగాక్షరోమదృఢపీనః,
మునసమేతశ్చ గురూణాం మతః ప్రజాతో నవమభాగే. 73

వృశ్చికరాశియందైన తొమ్మిదినవాంశలయందును బుట్టినవాఁడు క్రమముగ ఆయాగుణములు గలవాఁడగును.

ధనుస్సుయందు:—

సుబృహన్నసోజదృష్టి స్స్ఫుటాగ్రభాషీ సుదంతరోమాచ,
గౌర స్సుబుద్ధవృషణ శ్చాపాద్యంశే ప్రచండ స్స్యాత్, 74
ప్రోత్తుంగశిరా స్థిరవి ద్విస్తీర్ణాక్షో గురుస్ఫిగూరుశ్చ,
విస్తృతాక్షవసో దీర్ఘో మహాహను స్స్యా ద్ద్వితీయేంశే. 75
శిక్షా శాస్త్రమతిజ్ఞః ప్రగల్భగంభీరమూర్తిసునయశ్చ,
స్త్రీవల్లభో మనస్వీ తృతీయజో హాస్యశిల్పజ్ఞః. 76
దక్షోమధుమండలదృగ్గౌరః కృచ్ఛ్రప్రవృద్ధకుక్షి స్స్యాత్,
ప్రాజ్ఞోఽటనస్సుకేశః పృథుశుభమూర్తి శ్చతుర్థే స్స్యాత్. 77
పృథుకంఠనేత్రవదనః ప్రవృద్ధహారివిగ్రహో మహాభూర్నిస్స్యాత్,
పీనోన్నతాంసహంతా పంచమజో గూఢరోమదృఢబుద్ధిః. 78
స్నిగ్ధాసితాంతపృథుదృఙ్మహాలలాట స్సువృత్తికావ్యగతః,
పృథుపీనముఖోహీన ష్షష్ఠేవిద్వా న్కథాభిరతః. 79
శ్యామోమృదుర్వచస్వ్య తుంగశిరా స్సంగ్రహానుసంధిరతః,
దీర్ఘోవిశాలనయనో దాక్షిణ్యపటుశ్చ సప్తమజః. 80
చిపిటాగ్రనాసికస్స్యా ద్ద్వివర్ణశిరా స్సుబద్ధవైరశ్చ,
విభ్రాంతవక్రప్రలాపీ గురుష్వభిమతోఽష్టమాంశభవః 81
గౌరోహయాకృతిముఖో దీర్ఘాసితకృత్తథాల్పవాక్యస్స్యాత్,
సత్యస్సుతాం విషాదీ నవమేకుటిలోరుజంఘశ్చ. 82

ధనూరాశియందైన తొమ్మిదినవాంశలయందును బుట్టినవాఁడు క్రమముగ ఆయా యిగుణములు గలవాఁడగును.

మకరరాశియందు:—

విరళాగ్రరదశ్యామః ప్రభిన్నవాక్ఖరశిరోరునఖజానుః,
గీతాధ్వహాస్యనిరతో మకరాద్యే బలధనః కృశాంగ స్స్యాత్. 83
అలసశ్శటఃకుటిలనసో గీతాభిరతిర్విశాల దేహశ్చ,

ప్రచురాంగనానునిరతో బహుభాషీ స్యా ద్ద్వితీయజః కల్యః. 84
గాంధర్వకలాకామ ఖ్యాతాంగో గౌరదృక్సనసః,
బహుమిత్రబంధుశతిమా స్తృతీయజ స్స్వేష్టకర్తాచ. 85
రక్తాసితవృత్తాక్షో మహాలలాటభుజ దుర్బలాంగకరః,
భవతిహివికీర్ణ కేశ శ్చతుర్థజో విరలదంతవాక్యస్స్యాత్. 86
ఉద్దంశఘోణకుక్షి ర్భవతి హిభోక్తా సునాసికావంశః,
శ్యామోవృత్తోరుభుజః పంచమభాగే స్థిగారంభః 87
స్నిగ్ధచ్ఛ విస్సువేషః కామరతస్సూక్ష్మ సమరదమునక్తా,
షష్ఠాంశజః పృథుహను ర్మహాలలాటః పుమా న్భవతి. 88
శ్యామోలస స్సుభాషీ రూక్షితదేహో బృహ త్తనుఃకఠినః,
మృదుపాదపాణి మతిమా న్సప్తమజశ్శీలసంపన్నః. 89
గంభీరదృక్సుఘోణో రక్తాస్యో భిన్నవఖశిరోజస్స్యాత్,
ఉద్బద్ధతనుశ్శక్తో ఉష్టమజో ఘటపృథులలాటశ్చ. 90
విపులాక్షివ్యాత్సుమేధాః పూర్ణముఖో గీతవాద్య నిరతశ్చ,
మాధుర్యసత్వయు క్తస్సాధు ర్నవమే భవే త్సుజనః. 91

మకరలగ్నమందైన తొమ్మిదినవాంశలయందును బుట్టినవాఁడు క్రమముగ ఆయాయిఫలములను పొందును.

కుంభలగ్నమందు:—

శ్యామోమృదుఃకృశాంగః పీనహనుశ్శాస్త్రకావ్యమతిః,
కామీరతిమాన్కాంతః కుంభస్యా ద్యంశకే భవేజ్జాతః. 92
త్వగ్దంతనఖదృష్టిశిరోజైః ఖరైశ్చ సువిపన్నవత్సలస్సాధుః,
దీర్ఘోవిశిరామూర్ధో ద్వితీయభాగే భవేజ్జాతః. 93
సంసక్తతనుః ప్రమదాప్రియశ్చ వైడూర్యకాంతిధరః,
శాస్త్రార్థవిత్ప్రియోక్తా తృతీయ నవభాగసంజాతః. 94
కాంతానురతో గౌరో విదారితాస్యో రిపు ప్రణాశకరః,
గంభీరధీరసత్వ శ్చతుర్థజో భోగరతియుక్తః. 95
స్పష్టార్థవిత్కలాజ్ఞః ఖరరోమధరాంఘ్రిరుగ్రస్స్యాత్,
సంరుద్ధగండకర్ణః పంచమజః కృష్ణవర్ణశ్చ. 96
వ్యాఘ్రాననః ప్రగల్భః కుంచితకేశ స్సునిశ్చితార్థశ్చ,

వ్యాలమృగోరగహంతా షష్ఠాంశే వల్లభో నృపతేః. 97
మేషాక్షిముఖ స్త్రీఘ్నో గ్రామ్యరతి స్త్రీషు పరిభూతః,
పిత్తరుగర్దితదేహా స్సప్తమజ స్సత్వ ధృతియుక్తః. 98
స్థిరసత్వబుద్ధి రతిమా న్నరేంద్రయోధో నరేశ్వరస్సుభగః,
స్థూలరదో విపులాక్షః కుంభే స్యా దష్టమేంశకే పురుషః. 99
ఖ్యాత స్సముగ్రదశనో విశేషిత స్సుధనదారపుత్రశ్చ,
నవమాంశజ స్సువాక్యః ప్రథిత శ్శక్తో భవే త్పురుషః. 100

కుంభరాశియందైన తొమ్మిదినవాంశలయందును బుట్టినవాఁడు క్రమముగ ఆయాయిగుణములు గలవాఁడగును.

మీనరాశియందు:—

గౌరోఽపి రక్తదేహః ప్రభామృదు స్త్రీసమతిప్రచలచిత్తః,
హ్రస్వగలః కృశమధ్యో మీనస్యాద్యంశకే పురుషః. 101
పృథుపీనముగ్రనాసః క్రియాపటు ర్మాంసభు గ్రుచిరదేహః,
కాననపర్వతచారీ బృహచ్ఛిరా స్స్యా ద్ద్వితీయేంశే. 102
గౌర శ్శఠ స్సుచక్షు శ్శస్తతను ర్ధర్మవా న్సువిద్వాంశ్చ,
దాక్షిణ్యవా న్సునీత స్తృతీయజో రూపవాం శ్చతురః. 103
గుణవా న్విపన్నశీలః ప్రవృద్ధసేవీ క్రియాపటుర్విద్వాన్,
సత్వాధికోనయజ్ఞ స్తుంగనస స్స్యా చ్చతుర్థేతు. 104
దీర్ఘోఽసితః ప్రతాపీ తుంగాంగ స్స్వల్పనాసికస్స్వక్షః,
హింసారతి శ్శుభరదో దుష్టసహః పంచమే ప్రతాపీ స్యాత్. 105
కాంతః ప్రతాపగుణవా న్ప్రసన్నవంశోఽల్పనాసికోమానీ,
తిర్యగ్గవదనః ఖ్యాత ష్షష్ఠాంశేస్యా త్తథానిపుణః. 106
పురుషాభిమానపరకృ ద్ధర్మరుచి శ్శీఘ్రగ శ్చ సచివ స్స్యాత్,
ప్రబలో వివాదశీల శ్శఠోఽస్థిర స్సప్తమేభాగే. 107
దీర్ఘో బృహచ్ఛిరా స్స్యా త్కృశోఽలసో రూపనేత్రకేశ శ్చ,
మందాత్మజోఽర్థనిరతో రణకుశలో హ్యష్టమేభాగే. 108
హ్రస్వో మృదు స్సుధీరో విశాలవక్షోక్షినాసిక స్స్నిగ్ధః,
విహితాంగబుద్ధిగుణవా న్నవమేంశే స్యా త్పుమా న్ఖ్యాతః. 109

మీనరాశియందైన తొమ్మిదినవాంశలయందును బుట్టినవాఁడు క్రమముగ ఆయాయిగుణములు గలవాఁడు అగును.

యతోఽప్రోక్తాంశాదిఫలం ద్వాదశభాగేఽపి తత్ఫలంవాచ్యం,
సప్తమభాగనవానాం శేషేషు వినిర్దిశే త్ప్రాజ్ఞః. 110

ఈచెప్పఁబడిన అంశాదిఫలములను ద్వాదశాంశ సప్తాంశ త్రింశాంశలు మొదలగువానియందును ఊహించతగినదని భావము.

ఇతి పంచాశోఽధ్యాయః.

నష్టజాతకమందలి కాలనిర్ణయాదులను దెలుపు ఏఁబదొకటవ యధ్యాయము.

ప్రశ్నకాలే విలగ్నస్య పూర్వార్ధేఽప్యుత్తరాయణే,
అపరే దక్షిణే బ్రూయా జ్జన్మసంపృచ్ఛతో బుధః. 1

ఆధానకాలంబును జననకాలంబును దెలియకయున్న సమయమందు ప్రశ్నచేసినవానికి ప్రశ్నకాలమునుబట్టి జన్మకాలమును జెప్పఁదగినది ఎట్లన: పృచ్ఛకుఁడు లగ్నప్రథమహోరయందు ప్రశ్నచేసెనేని సూర్యుఁడు ఉత్తరాయణమగు మకరాది షట్కమందుండఁగా జననమనియు, ద్వితీయహోరయందు ప్రశ్నచేసెనేని దక్షిణాయనమగు కర్కటాదిషట్కమందుండఁగా జననమనియు తెలియతగినదని భావము.

ఋతుర్వాచ్యోద్రృగాణాంశే లగ్నసంస్థేపివా గ్రహైః,
అయనస్య విలోమేతు పరివర్తః పరస్పరమ్. 2

గ్రహయోనిభేదాధ్యాయమందు శ్లో. ౧౭ "శిశిరాదీనా మీశాః శనిసితభౌమేందుబుధజీవాః." అని చెప్పఁబడియున్నదిగాన ప్రశ్నలగ్నమందు శనియున్నను శనిద్రేక్కాణమైనను శిశిరఋతువుయందు జననమనియు ప్రశ్నలగ్నమందు శుక్రుఁడున్నను శుక్రద్రేక్కాణమైనను వసంతఋతువుయందనియు, ప్రశ్నలగ్నమందు కుజుఁడున్నను కుజద్రేక్కాణమైనను గ్రీష్మఋతువుయందనియు, ప్రశ్నలగ్నమందు చంద్రుఁడున్నను చంద్రద్రేక్కాణమైనను వర్షఋతువనియు, ప్రశ్నలగ్నమందు బుధుఁడున్నను బుధద్రేక్కాణమైనను శరదృతువనియు, ప్రశ్నలగ్నమందు గురుఁడున్నను గురుద్రేక్కాణమైనను హేమంతఋతువనియు జననము తెలియతగినది. లగ్నమందనేకులుండిరేని బలాధికముచే తెలియతగినది గ్రహశూన్యమైనదాయెనేని ద్రేక్కాణము ననుసరించియే తెలియతగినదని భావము, ఇట్లు ఋతునిర్ణయము

జేయఁగా అయనవ్యత్యయము గలిగనేని చెప్పఁబోవురీతిన నిర్ణయించతగినదని భావము.

శశిజ్ఞగురుభి స్సార్థం సితలోహితసూర్యజైః,
ద్రేక్కాణేఽర్థభవే త్పూర్వే మాసఃపూర్వః పరేపరః. 3

అయనవ్యత్యయము గలుగుచుండఁగా శుక్రఋతువయ్యేనేని చంద్రఋతువనియు, కుజఋతువయ్యేనేని బుధఋతువనియు, శనిఋతువయ్యేనేని గురుఋతువనియు దెలియతగినది అనఁగా ఉత్తరాయణమందు వర్షఋతువని తెలిసెనేని వసంతఋతువందు జననమనియు, దక్షిణాయనమందు వసంతఋతువని దెలిసెనేని వర్షఋతువందు జననమనియు, ఉత్తరాయణమందు హేమంతఋతువని దెలిసెనేని శిశిరమందు జననమనియు, దక్షిణాయనమందు శిశిరమని దెలిసెనేని హేమంతమందు జననమనియు, ఉత్తరాయణమందు శరదృతువని దెలిసెనేని గ్రీష్మర్తువందు జననమనియు, దక్షిణాయనమందు గ్రీష్మఋతువని దెలిసెనేని శరదృతువందు జననమనియు జెప్పతగినది. మాసము దెలియుక్రమం బెట్లనిన: ప్రశ్నలగ్నముయొక్క ద్రేక్కాణభాగలు ౧౦ టిలో మొదటి ౫ భాగలయందు ప్రశ్నజేసెనేని వచ్చిన ఋతువులో మొదటిమాసమనియు ప్రశ్నలగ్నద్రేక్కాణభాగలు ౧౦ టిలో ఉత్తరార్థమందున్న ౫ భాగలయందు ప్రశ్నజేసెనేని వచ్చిన ఋతువులో రెండవమాసమనియు దెలియతగినది.

అనుపాతాత్తిథిః కల్ప్యా కేచిదాహురినాంశజాం,
లగ్నభాగై ర్ద్విరభ్యస్తైః పంచభి ర్లభ్యతే గురుః. 4

ద్రేక్కాణమునకు ౬౦౦ లిప్తలు ఆద్రేక్కాణార్థమైన ౩౦౦ ల లిప్తలచేత మాసం బేర్పడును. గనుక పదేసిలిప్తల కొక్కొక్కతిథిప్రకారముగా ఆద్రేక్కాణమం దెన్నిలిప్తలు జెల్లినవో దెలుసుకొని తిథినిర్ణయము జేయతగినది. కొందఱు ప్రశ్నకాలమున సూర్యుఁడున్నరాశియందు ఎన్నిభాగలు భుక్తములైయుండునో అన్నితిథులు జ్ఞాతమాసమందు శుక్లప్రతిపదాదిగా గతించినవని యెంచి తత్కాలమాసమందు సూర్యుఁడెన్నవభాగయందుండునో అన్నవతిథియందు జననమనియు జెప్పతగినదని జెప్పుదురు. ప్రశ్నలగ్నమం దెన్నిభాగలు భుక్తములగునో ఆభాగలను ౨ చే గుణించి ౫ చే భాగించఁగా లబ్ధము ప్రశ్నలగ్నము మొదలు గురుఁడున్నరాశి యని తెలియతగినది. అనఁగా రాశికి ముప్పదిభాగలుగాన రెండున్నరభాగ కొక్కొక్కరాశి యందు గురుఁ డుండునని భావము.

వయోనుమానా ద్వర్షాణి ద్వాదశద్వాదశక్షిపేత్,
ఋత్వగాత్రినామధేయేషు విలోమాజ్జన్మసంభవః. 5

నష్టజాతకప్రశ్న జేసినవాని ఆకారమును జూచి వీనికి ఇన్నిసంవత్సరముల వయస్సుండునను ఊహావల్ల సంవత్సరములను కల్పించి చెప్పవలయును. ఎట్లనిన: బృహస్పతి ౧౨ సంవత్సరముల కొక్కమారు ద్వాదశరాశిసంచారము సేయును. గనుక పూర్వోక్తప్రకారముగా జన్మకాలమున గురువున్నరాశి నెఱింగి వర్తమానమగు ఈసంవత్సరమున ఈరాశియందుండెనుగదా రమారమిగా ఇన్ని గురు భగణములను గతించియుండవచ్చునని దెలిసికొని తదుపరి వీనిజననం బీసంవత్సరమందని నిశ్చయించి చెప్పతగినది దివారాత్రులు దెలియుక్రమం బెట్లనిన: రాత్రిసంజ్ఞలైన మేషవృషభమిథునకర్కాటకధనుర్మకరములలో నొకటి ప్రశ్నలగ్నం బాయెనేని పగలు జననమనియు, దివాసంజ్ఞలైన సింహకన్యాతులావృశ్చికకుంభమీనములలో నొకటి ప్రశ్నలగ్నం బాయెనేని రాత్రిజననమనియు తెలియతగినది.

లగ్నభాగైః క్రమేణైవ వేలామృగ్యాఽనుపాతతః,
లగ్నత్రికోణరాశీనాం యోబలీ జన్మకృద్భవేత్. 6

ప్రశ్నకాలమున లగ్నగతలిప్తలను దెలుసుకొని అలిప్తలను రాత్రియందు జననమాయెనేని దివాప్రమాణముచే గుణించి రాత్రిప్రమాణముచే భాగించఁగా రాత్రి జననఘటిక లేర్పడును. పగటియందు జననమాయెనేని అలిప్తలను రాత్రిప్రమాణముచే గుణించి దివాప్రమాణముచే భాగించఁగా పగటియందైన జననకాలఘటిక లేర్పడును. లగ్నపంచమనవమములలో నేరాశి ఉత్తమబలయుక్తమై యుండునో ఆరాశియందు చంద్రుఁడుండఁగాఁ బుట్టెనని చెప్పతగినది.

శీర్షాదిసంస్పృశ స్పృష్టా పృచ్ఛే త్తద్రాశిమాదిశేత్,
యావద్గత శ్శశిలగ్నా చ్చంద్రా త్తావతిజన్మభమ్. 7

పూర్వమందు చెప్పఁబడియున్న కాలపురుషుని అంగములలో నేరాశి యుండెడు అంగమును పృచ్ఛకుఁడు స్పృశించునో ఆరాశియందు చంద్రుఁడుండఁగాఁ బుట్టెననియైనను జెప్పవచ్చును. చంద్రుఁడు ప్రశ్నలగ్నము మొదలు ఎన్నవరాశియందుండునో చంద్రుఁడున్నరాశి మొదలు అన్నవరాశియందు జన్మమని తెలియతగినది.

మీనోదయే వదే న్మీనం లగ్నాంశసదృశోదయం,
లగ్నా ద్భానుదృగాణేచ యావ త్యర్కాచ్చ తావతి. 8

మీనము ప్రశ్నలగ్నమయ్యెనేని మీనమందు చంద్రుఁడుండఁగా జననమని తెలియతగినది. ప్రశ్నలగ్నమున నేరాశిసంబంధమైన నవాంశ ముదయించునో ఆరాశియే జన్మలగ్నమగునని తాత్పర్యము. మరియు ప్రశ్నలగ్నద్రేక్కాణము మొదలు రవియున్నద్రేక్కాణమువరకు లెక్కింపఁగా ఎన్నియౌనో ప్రశ్నలగ్నము మొదలు

లెక్కింపఁగా అన్నవరాశి జన్మలగ్నమానని తెలియఁదగినది. దేనికైనను ౧౨ కి అధికమయ్యేనేని ౧౨ పుచ్చి తక్కినవి లెక్కపెట్టి జన్మలగ్ననిర్ణయము జేయఁదగిన దనిభావము.

విలగ్నం కథయే త్ప్రాజ్ఞ ఇతి శాస్త్రస్య నిశ్చయః,
లగ్నగేవీర్యగేవాఽపి ఛాయాంగుళహతే హృతే. 9
రవిభి ర్జన్మశిష్టంహి కథయే దవిశంకితః,
తిష్ఠత శ్శయనస్థస్య నివిష్ట స్యోత్థితస్యచ. 10
లగ్నాది కేంద్రవేశ్మాని వదే జ్జన్మవిధౌ క్రమాత్,
భావం విచార్య సకలం యుద్య త్తుల్యంతు తత్తదా. 11

మరియొకరీతిని లగ్ననిర్ణయము జెప్పుచున్నాఁడు - ప్రశ్నలగ్నమందున్న గ్రహమును తాత్కాలికగ్రహముగా పెట్టుకొని లిప్తలుజేసి ద్వాదశాంగుళశంకుజనిత మైన తాత్కాలికఛాయాంగుళములచే గుణించి పండ్రెండింట పాలుగొనఁగా మిగిలి నసంఖ్య ఎన్నియగునో మేషము మొదలు అన్నవరాశి జన్మలగ్నమని తెలియఁదగినది. ప్రశ్నలగ్నమం దనేకగ్రహములుండెనేని ఆగ్రహములలో నేగ్రహము బలాధికమై యుండునో దానిని తాత్కాలికగ్రహముగా పెట్టుకొని లిప్తలుజేసి ఆలిప్తలను ద్వాదశాంగుళశంకువలన దృష్టములైన తాత్కాలికఛాయాంగుళములచేత గుణించి ౧౨ట పాలుగొనఁగా ఎన్నిమిగులునో మేషము మొదలు అన్నవరాశి జన్మలగ్నమని తెలియఁదగినది. మరికొన్నివిధంబులు జెప్పుచున్నాఁడు.-నిలుచుండి ప్రశ్నజేసెనేని ప్రశ్నలగ్నమే జన్మలగ్నమనియు, పరుండి ప్రశ్నజేసెనేని ప్రశ్నలగ్నమునకు చతుర్థకేంద్రము జన్మలగ్నమనియు, కూర్చుండి ప్రశ్నజేసెనేని ప్రశ్నలగ్నమునకు సప్తమకేంద్రము జన్మలగ్నమనియు, నడుచుచుండి ప్రశ్నజేసెనేని ప్రశ్నలగ్నమునకు దశమకేంద్రము జన్మలగ్నమనియు జెప్పఁదగినదనిభావము.

సంస్కారనామమాత్రా ద్విగుణాఛాయాంగుళై స్సమాయుక్తాః,
త్రిఘనవిభక్తా చ్ఛేషం నక్షత్రం తద్ధనిష్ఠాది. 12

ప్రకారాంతరముగ నక్షత్రమును దెలియుక్రమమును జెప్పుచున్నాఁడు.- మాతాపిత్రాదులచే విధ్యుక్తప్రకారముగా నుంచఁబడిన నామధేయముయొక్కమాత్రలను అనఁగా హల్లు అర్ధమాత్రకము, అచ్చు ఏకమాత్రకము. ఈప్రకారముగా ఆనామాక్షరము లెన్నిమాత్రలగుచున్నవో ఆమాత్రసంఖ్యను రెండింట గుణించి తత్కాలమందు ద్వాదశాంగుళశంకుజనిత ఛాయాంగుళములతోఁడగూడి ౨౭ట భా

గించఁగా శేషము ఎన్నిమిగులునో ధనిష్ఠాదిగా అన్వయనక్షత్రమందు జననమని తెలియఁతగినది.

వృషసింహౌ దశగుణితౌ వసుభి ర్మిథునాలికౌ వణిజ్మేషౌ,
మునిభిః కన్యామకరౌ బాణై శ్శేషా స్స్వసంమితై రేవ. 13
గురుణాకుజేనభృగుణా బుధేందుభాన్వర్కిభిః క్రమశః,
వర్ష ర్తుమాసతిథయో ద్యునిశాభనవాంశవేలాశ్చ. 14
ఏవంక్రమేణహత్వా స్వవికల్పవిభాజితా చ్ఛేషం,
ఏవంభవంతి సర్వే నవదానవిశోధనే చ పునః. 15

నష్టజాతకమంతయు ప్రకారాంతరముగ జెప్పుచున్నవాఁడై ప్రశ్నకాలమందు తాత్కాలికలగ్నమును లిప్తలుజేసి చేయతగినది. రాశిగుణకార గ్రహగుణకారక్రమమును జెప్పుచున్నాఁడు - గుణకారంబు లెవ్వియనిన: వృషభసింహములకు ౧౦ మిథునవృశ్చికములకు ౮ మేషతులలకు ౭ కన్యామకరములకు ౫ తక్కిన కర్కాటమునకు ౪ ధనుస్సునకు ౯ కుంభమునకు ౧౧ మీనమునకు ౧౨ గ్రహగుణకారములు గురునకు ౧౦ కుజునకు ౮ శుక్రునకు ౭ రవిచంద్ర బుధశనులకు ౫

మే	వృ	మి	క	సి	క	తు	వృ	ధ	మ	కు	మీ
౭	౧౦	౮	౪	౧౦	౫	౭	౮	౯	౫	౧౧	౧౨

ర	చ	కు	బు	గు	శు	శ
౫	౫	౮	౫	౧౦	౭	౫

ప్రశ్నలగ్నమును లిప్తలుజేసి ఈచెప్పఁబడిన క్రమంబున రాశిగుణకారములచే గుణించి తదుపరి ప్రశ్నలగ్నమం దొకగ్రహముండెనేని ఆగ్రహగుణకారముచేతనుం గుణింపవలయును. అనేకగ్రహములుండెనేని అన్నిగ్రహముల గుణకారములచేతను గుణింపవలయును లగ్నము గ్రహశూన్యమయ్యెనేని గ్రహగుణకము లేదనిభావము. తదుపరి సంవత్సర ఋతు మాస తిథి. దిన రాత్రి రాశి నవాంశవేళలను ఎఱుంగుతెఱంగును జెప్పుచున్నాఁడు -ప్రశ్నలగ్నలిప్తలను రాశిగ్రహగుణకారానంతరమునందు మరల ఆసంఖ్యను నాలుగుతావులయందుంచి అందు మొదటనున్నదాని ౧౦ టను రెండవచోట నున్నదాని ౮ టను మూడవచోట నున్నదాని ౭ టను నాలవతావున నున్నదాని ౫ టను గుణించి ఆనాలుగువిధములైన సంఖ్యలయందును నవకదానవిశోధనము జేయవలయును. ఎట్లన: భట్టోత్పలమతానుసారముగ ప్రశ్నలగ్నమందు ప్రథమద్రేక్కాణ మయ్యెనేని ఆనాలుగువిధములైన సంఖ్యలయందును ౯ కూడవలయును. ద్వితీయద్రేక్కాణ మయ్యెనేని కూడనక్కరలేదు తీయనక్కరలేదు. తృతీయద్రేక్కాణ మయ్యెనేని ౯ తీయవలయును. ఇట్లు నవకదానవిశోధనముజేసి వక్ష్యమాణప్రకారముగ వర్షాదిసంఖ్యలచేత భాగింపఁగా వర్షర్తుమాసాదులు ఏర్పడును,

ఎట్లన: ౧౨ ట గుణించి నవకదానవిశోధనము జేసినసంఖ్యను పరమాయుఃప్రమాణములైన ౧౨౦ చేత పాలుగొనఁగా శేషము స్పష్టమని ఇష్టమానవర్షసంఖ్యయగును. కొందఱు ఆసంఖ్యను ౬౦ ట పాలుగొనఁగా ఎన్నిమిగులునో ప్రభవాదిగా అన్నవ సంవత్సరమందు జననమని చెప్పవచ్చునందురు. అపదింట గుణించినసంఖ్యనే ఋతువికల్పమైన ౬ ట పాలుగొనఁగా నెన్నిమిగులునో శిశిరాదిగా అన్నవఋతువందు జననమని చెప్పవలయును ఆఋతుశేషసంఖ్యనే మాససంఖ్యావికల్పములైన ౨ ట పాలుగొనఁగా ౧ మిగిలెనేని ఆఋతువునందు మొదటిమాసమనియు, రెండు మిగిలెనేని అనఁగా శేషము లేకుండెనేని రెండవమాసమనియు తెలియతగినది. ఈరీతిగా దశసంఖ్యాగుణితసంఖ్యవలన వర్ష ఋతుమాసములు తెలుసుకొనతగినవి. అప్రకారముగనే ౮ట గుణించి నవకదానవిశోధము జేసినసంఖ్యను పక్షవికల్పమైన ౨ ట పాలుగొనఁగా ౧ మిగిలెనేని శుక్లపక్షమనియు, శూన్యమయ్యెనేని కృష్ణపక్షమనియు తెలియతగినది. ఆ ౮ ట గుణించినసంఖ్యనే తిథివికల్పమైన ౧౫ ట పాలుగొనఁగా ఎన్నిమిగులునో అన్నవతిథియని చెప్పతగినది. అప్రకారముగనే ౭ ట గుణించి నవకదానవిశోధనము జేసినసంఖ్యను దివారాత్రివికల్పమైన ౨ ట పాలుగొనఁగా ౧టి మిగిలెనేని పగలు జననమనియు, శేషము లేకుండెనేని రాత్రిజననమనియు తెలియతగినది. అప్రకారమే ౭ ట గుణించి నవకదానవిశోధనము జేసినసంఖ్యను నక్షత్రవికల్పమైన ౨౭ ట పాలుగొనఁగా నెన్నిమిగులునో అశ్వన్యాదిగా అన్నోనక్షత్రమందు జననమని తెలియతగినది. అప్రకారమే ౫ ట గుణించి నవకదానవిశోధనము జేసినసంఖ్యను ఏదినమందు పగలు జననమని ఏర్పడునో ఆదిన ప్రమాణఘటికలచేత పాలుగొనఁగా నెన్నిమిగులునో అన్నిఘడియలను పగలు జననమని తెలియతగినది. రాత్రి జననమని ఏర్పడెనేని రాత్రిప్రమాణముచేత పాలుగొనఁగా నెన్నిమిగులునో అన్నిఘడియలకు రాత్రిజననమని తెలియతగినది ఆ ౫ ట గుణించినసంఖ్యనే రాశివికల్పమైన ౧౨ ట పాలుగొనఁగా నెన్నిమిగులునో మేషాదిగా అన్నవరాశి జన్మలగ్నముగునని చెప్పతగినది. హోరా ద్రేక్కాణ నవాంశ ద్వాదశాంశ త్రింశాంశలను తాత్కాలికగ్రహంబులను ఈచెప్పఁబడిన విధానముచే నిర్ణయించి దశాంతర్దశాష్టకవర్గాదిఫలనిర్దేశము చేయతగినది ఇట్లు నష్టజాతకమును సాధించవలెను.

యవనేంద్రదర్శనాద్యైః కథితం తదిహాత్ర సర్వమేవమయా,
కింతు స్ఫుటం నసర్వం స్పష్టం సారస్వతం చింత్యమ్. 16

యవనాదులమతమును వ్యక్తపరచితిని గాని స్ఫుటమైనది గాదు. సారస్వతమతము స్ఫుటమైనది గనుక ఆలోచించతగినది,

పాదత్రితయం విదళం దినరజనీమానయోః క్రమాత్కృమశః,
వృశ్చికరాశివమాన్ద్రి దివసనిశాసంజ్ఞితాః పింశమ్. 17

తాత్పర్యము స్పష్టము.

వారఘ్నమనిహృతాగ్రం ప్రోద్గచ్ఛతి తావదేవనక్షత్రం,
అశ్వీమఘామూలాద్యం నవకం నవకం క్రమాద్దృక్షమ్. 18

తాత్పర్యము స్పష్టము.

తల్లిప్తాన ప్తహృతా ఛ్ఛేషాద్వారో భవే చ్చ ఋతురాది,
శేషంప్రాగ్వత్కార్యం వృశ్చికసూర్యాదిభి ర్ద్రాయమ్. 19

తాత్పర్యము స్పష్టము.

ఉగ్గతదశావ్యతీతాగమ్యాథ విలోమతో భవే న్నిత్యం,
తావ త్సంఖ్యాయోజ్యా నష్టవిధౌ కాలపరిమాణే. 20

బృహజ్జాతకాదిగ్రంథములయందు సారస్వతమతము లేకపోవుటచేతను ఈశ్లోకములయందు క్లిష్టత్వము లుండుటవల్లను తాత్పర్యము వ్రాయఁబడలేదు

ఇతి ఏకపంచాశోధ్యాయః.

అష్టకవర్గమును దెలుపు ఏఁబదిరెండవ యధ్యాయము.

ఉక్తోహి యవనవృద్ధై రష్టకవర్గో నివేదయతి పుంసాం,
హేతుం శుభ మశుభంవా ప్రతిదివసం సంభవంత మిహ. 1

పూర్వమందు యవనాదులచే చెప్పఁబడిన అష్టకవర్గమున్ను తదనుసారముగ పురుషులకు గలుగు అష్టకవర్గఫలమునున్ను జెప్పుచున్నానని తాత్పర్యము.

స్వాత్కేంద్రాయనవాష్టవిత్తగృహగో భౌమార్కనూన్వోరవి
ర్జీవాదాయ నవాత్మజారిషుసితా త్షడ్ద్వాదశా స్తస్థితః,
చంద్రా ద్వ్యృద్ధిషు బోధనా త్సవధీరిః షేషు లగ్నాచ్ఛుభ
స్సాంబుద్వాదశగోఽష్టవర్గవిధినా సంశోధితో భాస్కరః. 2

సూర్యుఁడు జన్మకాలమున తానున్నరాశిమొదలుకొని ౧-౨-౪-౭-౮-౯-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందు చారవశంబున నున్నవాఁడై శుభప్రదుఁడగును చెప్పఁబడని స్థానములయందుండెనేని అశుభప్రదుఁడని అంతట తెలియతగినది. కుజుఁడున్నస్థానము మొదలు (రవికినలెను) ౧-౨-౪-౭-౮-౯-౧౦-౧౧ స్థానములయందున్న సూర్యుఁడు

శుభఫలప్రదుండగును. శనియున్నస్థానము మొదలు (రవికివలెను) ౧-౨-౪-౭-౮-౯-౧౦-౧౧ స్థానములయందున్న రవి శుభఫలప్రదుం డగును. గురుఁడున్నస్థానము మొదలు ౫-౬-౯-౧౧ ఈస్థానములయందున్న సూర్యుఁడు శుభఫలప్రదుం డగును. శుక్రుఁ డున్నస్థానము మొదలు ౬-౭-౧౨ ఈస్థానములయందున్న సూర్యుఁడు శుభఫలప్రదుం డగును. చంద్రుఁడున్న స్థానము మొదలుకొని 3-౬-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న సూర్యుఁడు శుభఫలప్రదుం డగును. బుధుఁడున్నస్థానము మొదలు 3-౫-౬-౯-౧౦-౧౧-౧౨ ఈస్థానములయందున్న సూర్యుఁడు శుభఫలప్రదుం డగును లగ్నము మొదలుకొని 3-౪-౬-౧౦-౧౧-౧౨ ఈస్థానములయందున్న సూర్యుఁడు శుభఫలప్రదుం డగును: ఇది సూర్యాష్టకవర్గము.

లగ్నా ద్భాగ్యతృదశాయశత్రుషు శశీ సాస్తాదిషు స్వాచ్ఛుభో
భౌమాత్సార్థనవాత్మజేషు రవితః స్వాష్టాంగనాస్తో గురోః,
కేంద్రాంత్యాష్టభవేషు ధర్మసుఖధీత్ర్యాయాస్తఖస్థస్సితా
త్కేంద్రాయత్రిసుతాష్టగ శ్శశిసుతా ద్ధీత్ర్యాయషట్స్వర్కజాత్. 3

చంద్రాష్టకవర్గను జెప్పుచున్నాఁడు. లగ్నము మొదలు 3-౬-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న చంద్రుఁడు శుభప్రదుం డగును తానున్నస్థానము మొదలు ౧-3-౬-౭-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న చంద్రుఁడు శుభప్రదుం డగును కుజుఁడున్నస్థానము మొదలు ౨-3-౫-౬-౯-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న చంద్రుఁడు శుభప్రదుం డగును. సూర్యుఁడున్నస్థానము మొదలు 3-౬-౭-౮-౧౦-౧౧ బృహస్పతి యున్నస్థానము మొదలుకొని ౧-౪-౭-౮-౧౦-౧౧-౧౨ ఈస్థానములయందు చంద్రుఁడున్న శుభప్రదుం డగును. శుక్రుఁడున్నస్థానము మొదలు 3-౪-౫-౭-౯-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న చంద్రుఁడు శుభప్రదుం డగును. బుధుఁడున్నస్థానము మొదలు ౧-3-౪-౫-౭-౮-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న చంద్రుఁడు శుభుఁడగును. శనియున్నస్థానము మొదలు 3-౫-౬-౧౧ ఈస్థానములయందున్న చంద్రుఁడు శుభప్రదుం డగును. ఇది చంద్రాష్టకవర్గము.

భౌమో వృద్ధిషు సాత్మజాసు రవితః స్వాద్యాసు లగ్నా చ్ఛుభ
శ్చంద్రా త్షట్త్రిపదేషు కేంద్రవివరస్వాప్తిస్థితః స్వాద్గ్రహాత్,
ధర్మాయాష్టసుకంటకేషు రవిజా ద్ద్యాత్ర్యాయధీశత్రుషు
శుక్రాదంత్యభవారిమృత్యుషు గురో ష్షల్లాభకర్మాంత్యగః. 4

కుజాష్టకవర్గమును జెప్పుచున్నాఁడు. రవియున్నస్థానము మొదలు 3-౫-౬-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న కుజుఁడు శుభప్రదుం డగును. లగ్నము మొదలు

౧-౩-౬-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న కుజుఁడు శుభప్రదుఁడగును. చంద్రుఁడున్న స్థానము మొదలు ౩-౬-౧౧ ఈస్థానములయందున్న కుజుఁడు శుభప్రదుఁడగును. కుజుఁడు (తానున్న) స్థానము మొదలు ౧-౨-౪-౭-౮-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న కుజుఁడు శుభప్రదుఁడగును. శనియున్న స్థానము మొదలు ౧-౪ ౭-౮-౯-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న కుజుఁడు శుభప్రదుఁడగును. బుధుఁడున్న స్థానము మొదలు ౩-౫-౬-౧౧ ఈస్థానములయందున్న కుజుఁడు శుభుఁడగును. శుక్రుఁడున్న స్థానము మొదలు ౬-౮-౧౧-౧౨ ఈస్థానములయందున్న కుజుఁడు శుభప్రదుఁడగును. గురుఁడున్న స్థానము మొదలు ౬-౧౦-౧౧-౧౨ ఈస్థానములయందున్న కుజుఁడు శుభప్రదుఁడగును. ఇది కుజాష్టకవర్గము.

జ్ఞోఽష్టాయాదిశుభార్థబంధుషు సుతభ్రాతృస్థితో భార్గవా
ద్భౌమార్క్యో స్వదశాస్తగో రిపుభవ చ్ఛిద్రాంత్యసంస్థో గురోః,
ప్రాప్త్యంత్యారితపస్సుతేషు తపనాత్స్వాత్సత్రికర్మాదిషు
స్వాజ్ఞాయారిసుఖాష్టమేషు శశినో స్వాద్యేషు లగ్నాచ్ఛుభః. 5

బుధాష్టకవర్గమును జెప్పుచున్నాఁడు. శుక్రుఁడున్న స్థానము మొదలు ౧-౨-౩-౪-౫-౮-౯-౧౧ ఈస్థానములయందున్న బుధుఁడు శుభుఁడగును. కుజుఁడున్న స్థానము మొదలు శనియున్న స్థానము మొదలున్నూ ౧-౨-౩-౪-౫-౭-౮-౯-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న బుధుఁడు శుభుఁడగును. గురుఁడున్న స్థానము మొదలు ౬-౮-౧౧-౧౨ ఈస్థానములయందున్న బుధుఁడు శుభుఁడగును. సూర్యుఁడున్న స్థానము మొదలు ౫-౬-౯-౧౧-౧౨ ఈస్థానములందున్న బుధుఁడు శుభుఁడగును. తానున్న స్థానము మొదలు ౧-౩-౫-౬-౯-౧౦-౧౧-౧౨. ఈస్థానములయందున్న బుధుఁడు శుభుఁడగును. చంద్రుఁడున్న స్థానము మొదలు ౨-౪-౬-౮-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న బుధుఁడు శుభుఁడగును. లగ్నమువల్ల నుండి ౧-౨-౪-౬-౮-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న బుధుఁడు శుభప్రదుఁడగును.

కేంద్రాయాష్టధనేషు భూమితనయాత్స్వాత్సత్రిషు బ్రాహ్మణో
భానో స్సత్రినవేషు ధర్మదశధీస్వాయారిగో భార్గవాత్,
ధర్మాయాస్తధనాత్మజేషు శశినః కోణాత్త్రిషడ్ధీవ్యయే
స్వాజ్ఞాయాంబునవారిపుత్రతనుషు జ్ఞాత్సాస్తగస్తూదయాత్. 6

గుర్వష్టకవర్గు జెప్పుచున్నాఁడు. కుజుఁడున్న స్థానమునకు ౧-౨-౪-౭-౮-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న గురుఁడు శుభప్రదుఁడగును. తానున్న స్థానము మొదలు ౧-౨-౩-౪-౭-౮-౧౦-౧౧ స్థానములయందున్న గురుఁడు శుభుఁడగును. సూర్యుఁ

డున్న స్థానము మొదలు ౧-౨-3-౪-౭-౮-౯-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న గురుఁడు శుభుఁడగును. శుక్రుఁడున్న స్థానము మొదలు ౨-౫-౬-౯-౧౦-౧౧ స్థానములయందున్న గురుఁడు శుభుఁడగును. చంద్రుఁడున్న స్థానము మొదలు ౨-౫-౭-౯-౧౧ ఈస్థానములయందున్న గురుఁడు శుభుఁడగును. శనియున్న స్థానము మొదలు 3-౫-౬-౧౨ స్థానములయందున్న గురుఁడు శుభుఁడగును. బుధుఁడున్న స్థానము మొదలు ౧-౨-౪-౫-౬-౯-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందు గురుఁడు శుభుఁడగును. లగ్నము మొదలు ౧-౨-౪-౫-౬-౭-౯-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందైన గురుఁడు శుభప్రదుఁడగునని భావము. ఇది గుర్వష్టకవర్గము.

లగ్నాదాతనయాయరంధ్రనవగ శ్చంద్రాత్సిత స్సవ్యయ
స్స్వాత్స్యాత్షేషు శుభోయమాన్నవదశత్ర్యాయాష్టపంచాంబుషు,
త్ర్యంత్యాయారిసుహృన్నవేషు రుధిరాద్రిఃషాయరంధ్రేష్వినా
ద్జ్ఞాత్ర్యాయారినవాత్మజేష్విధగురో ర్ధీభాష్టధర్మాయగః. 7

శుక్రాష్టకవర్గను జెప్పుచున్నాఁడు లగ్నము మొదలు ౧-౨-3-౪-౫-౮-౯-౧౧ ఈస్థానములయందున్న శుక్రుఁడు శుభుఁడగును. చంద్రుఁడున్న స్థానము మొదలు ౧-౨-3-౪-౫-౮-౯-౧౧-౧౨ ఈస్థానములయందున్న శుక్రుఁడు శుభుఁడగును. తానున్న రాశి మొదలు ౧-౨-3-౪-౫-౮-౯-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న శుక్రుఁడు శుభుఁడగును. శనియున్న స్థానము మొదలు 3-౪-౫-౮-౯-౧౦-౧౧ ఈస్థానములయందున్న శుక్రుఁడు శుభుఁడగును. కుజుఁడున్న స్థానము మొదలు 3-౫-౬-౯-౧౧-౧౨ ఈస్థానములయందున్న శుక్రుఁడు శుభుఁడగును. సూర్యుఁడున్న స్థానము మొదలు ౮-౧౧-౧౨ స్థానములయందున్న శుక్రుఁడు శుభుఁడగును. బుధుఁడున్న స్థానము మొదలు 3-౫-౬-౯-౧౧ స్థానములయందున్న శుక్రుఁడు శుభుఁడగును. గురుఁడున్న స్థానము మొదలు ౫-౮-౯-౧౦-౧౧ స్థానములయందున్న శుక్రుఁడు శుభుఁడగును.

స్వాదాయాత్మజషట్త్రికేషు రవిజ స్సాంత్యాంబరస్థఃకుజా
ద్భానోః కేంద్రధనాయ మృత్యుషుతనోస్త్ర్యాయారిఖాద్యాంబుగః,
అజ్ఞాయాష్టనవాంత్యశత్రుషు బుధాదిందోర్భవారిత్రిషు
శుక్రాదంత్యభవారిషు ద్విజవరా త్పాప్త్యంత్యధీశత్రుగః. 8

శనైశ్చరాష్టకవర్గను జెప్పుచున్నాఁడు. శనైశ్చరుఁడు జన్మకాలమున తానున్న రాశి మొదలు 3-౫-౬-౧౧ స్థానములయందున్న శని శుభుఁడగును. కుజుఁడున్న స్థానము మొదలు 3-౫-౬-౧౦-౧౧-౧౨ స్థానములయందున్న శని శుభుఁడగును. సూ

ర్యుఁడున్నస్థానము మొదలు ౧-౨-౪-౭-౮-౧౦-౧౧ స్థానములయందున్నశని శుభుఁడగును. లగ్నము మొదలు ౧-3-౪-౬-౧౦-౧౧ స్థానములయందున్నశని శుభుఁడగును. బుధుఁడున్నస్థానము మొదలు ౬-౮-౯-౧౦-౧౧-౧౨ స్థానములయందున్నశని శుభుఁడగును. చంద్రుఁడున్నస్థానము మొదలు 3-౬-౧౧ స్థానములయందున్నశని శుభుఁడగును. శుక్రుఁడున్నస్థానము మొదలు ౬-౧౧-౧౨ స్థానములయందున్నశని శుభుఁడగును. గురుఁడున్నస్థానము మొదలు ౫-౬-౧౧-౧౨ స్థానములయందున్నశని శుభుఁడగును. ఇది శన్యష్టకవర్గము.

ఇత్యుక్తం శుభమన్యదేవ మశుభం చారక్రమేణ గ్రహా
శ్శస్తాశ స్తవిశేషితం విదధతి ప్రోత్కృష్ట మేతత్ఫలం,
స్వర్క్షస్వోచ్చ సుహృద్గ్రహేషు సుతరాం శస్తం త్వనిష్టం సమం
స్వన్యస్వామిగతా వశాపతిబలా ద్ధంత్యష్టవర్గోద్భవమ్. 9

జన్మకాలమునందు యేయేస్థానములయందు గ్రహములుండునో ఆయేడుస్థానములు జన్మలగ్నము గలసి ఈ ౮ స్థానములలో నొక్కొక్కస్థానము మొదలుకొని ఆ అష్టకవర్గమందు ఇష్టానిష్టసంశోధనము జేయుటవలన ఇష్టానిష్టఫలపరిపాకము దెలుసును. అనఁగా రాశిచక్రమందు జన్మకాలికగ్రహస్థితి వ్రాసి ఏగ్రహాష్టకవర్గమందు యేస్థానములు శుభములని చెప్పఁబడుచున్నవో ఆస్థానములయందు సున్నలు తదితరస్థానములయందు రేఖలును వ్రాయఁగా ఏరాశికి బిందువులు అధికముగా నుండునో ఆరాశికి సంచారక్రమముగా గ్రహము వచ్చినప్పుడు శుభము నిచ్చును. ఏరాశికి రేఖలు అధికముగ వచ్చునో ఆరాశికి సంచారక్రమముగా గ్రహము వచ్చినప్పుడు అశుభము నిచ్చును. అది ఎట్లనిన: ఏగ్రహముయొక్క అష్టకవర్గమందు ఏరాశికి ౮ బిందువులు వచ్చునో ఆగ్రహము ఆరాశికి వచ్చినప్పుడు సంపూర్ణశుభము నిచ్చును. ౭ బిందువులు ౧ రేఖ వచ్చెనేని బిందుసంఖ్యయందు రేఖాసంఖ్యను తోసివేయఁగా ఆఱుబిందువులు మిగులును గనుక ముప్పాతికశుభము నిచ్చును. ౬ బిందువులు ౨ రేఖలు వచ్చెనేని తోసివేయఁగా ౪ బిందువులు మిగులునుగాన అర్ధశుభము నిచ్చును. ౫ బిందువులు 3 రేఖలు వచ్చెనేని పాదాంశశుభమునిచ్చును. ౪ బిందువులు ౪ రేఖలు వచ్చెనేని శుభాశుభమిశ్రమమైన మధ్యమఫలము నిచ్చును. ౮ రేఖలు వచ్చెనేని అశుభఫలమును సంపూర్ణముగ నిచ్చును. ౭ రేఖలు ౧ బిందువు వచ్చెనేని ముప్పాతికపాలి యశుభము నిచ్చును. ౬ రేఖలు ౨ బిందువులు వచ్చెనేని అరపాలి యశుభము నిచ్చును. ౫ రేఖలు 3 బిందువులు వచ్చెనేని పాతికెపాలి అశుభఫలము నిచ్చును. స్వక్షేత్రములయందును ఉచ్చక్షేత్రములయందును మూలత్రికోణములయందును

మిత్రక్షేత్రములయందును ఉన్నగ్రహము అష్టకవర్గమందు శుభము నిచ్చునట్టిదయ్యే నేని అప్పుడు మిక్కిలి శుభఫలము నిచ్చును. అష్టకవర్గమందు అశుభఫలము నిచ్చునట్టి దయ్యేనేని మధ్యమఫలము నిచ్చును. ఇట్లు చెప్పుటవలన నీచారిశత్రుక్షేత్రములయం దున్నగ్రహము అష్టకవర్గమునందు అశుభఫలము నిచ్చునట్టిదయ్యేనేని మిక్కిలి అశుభ ఫలము నిచ్చుననియు అష్టకవర్గమందు శుభమునిచ్చునట్టిదయ్యేనేని మధ్యమఫలము నిచ్చుననియు భావము. ఈచెప్పఁబడినరీతిగా చారక్రమముగా శుభప్రదమగు కాల మైనను దశాధిపతి అశుభుఁడై బలహీనుఁడై యుండెనేని అష్టకవర్గజనితమైన గోచా రఫలము నశించుననియు చారక్రమముగా అశుభప్రదమగు కాలమైనను దశాధిపతి బలయుక్తుఁడై శుభప్రదుఁడై యుండెనేని గోచారఫలము జరుగక శుభము గలుగు ననియు తాత్పర్యము.

రవిరుధిరౌ భవనం ప్రవిశంతౌ గురుభృగుజౌ గృహమధ్యసమేతౌ,
శనిశశినౌ ఖలు నిర్గమకాలే శశితనయః ఫలదస్తు సదైవ. 10

అష్టకవర్గఫలకాలమును జెప్పుచున్నాఁడు. రవికుజులు ప్రవేశకాలమందు అనఁగా చారవశంబున ఏరాశియందుండి శుభమునుగాని అశుభమునుగాని అష్టకవర్గ ఫలము నిత్తురో ఆరాశియొక్క మొదటి తృతీయాంశమం దుండునపుడు రవికుజులు ఫలము నిత్తురు. గురుశుక్రులు ఆరాశియొక్క మధ్యతృతీయాంశమం దుండునపుడు ఫలము నిత్తురు. చంద్రశనులు ఆరాశియొక్క అంత్యతృతీయాంశమం దుండునపుడు ఫలమునిత్తురు. బుధుఁడు ఆరాశియం దెన్నిదినములుండునో అన్నిదినములును ఫలము నిచ్చువాఁడని తాత్పర్యము.

ఇతి ద్విపంచాశోధ్యాయః.

వియోనిజన్మమును దెలుపు ఏఁబదిమూఁడవ యధ్యాయము.

దైవవిదాం ప్రీతికరం విశ్వసనీయం సమస్తలోకస్య,
కనకాచార్యస్యమతా ద్వియోనిసంజ్ఞం ప్రవక్ష్యామి. 1

శ్రీకనకాచార్యులవారి మతానుసారముగ దైవజ్ఞులకు ప్రీతిగలుగునట్లుగను సర్వజనులకు విశ్వాసము గలుగునట్లుగను వియోనిజన్మాధ్యాయమును జెప్పఁబోవు చున్నాను.

లగ్నేకర్కటకే సశీతకిరణే వాసద్గ్రహై స్సంగతే
స్వర్క్షస్థైర్జగతోఽస్యసృష్టిమకరో ద్విశ్వేశ్వర శ్శాశ్వతీం,

యస్యైవంభవతి ప్రసూతిసమయే పుంసస్సనంపాలయే
త్రైలోక్యం సురసుందరీజనవృతః క్రీడాం సమాసేవతే. 2

లగ్నము కర్కాటకము లగ్నమున శుభయుతుఁడైనచంద్రుఁడు లేక గ్రహములన్నియు తమతమ స్వక్షేత్రములయందుండఁగాను జగదీశ్వరుఁడు శాశ్వతమైన సృష్టిని గలుగజేసెను. అనఁగా గ్రహస్థితి అతిశుభప్రదమైనదిగాన ఎవనిజన్మసమయమున ఇటువంటి గ్రహస్థితిగలుగునో వాఁడు త్రిలోకములయందును అప్సరసాదులతోఁగలసి క్రీడించుచుండువాఁ డగునని తాత్పర్యము.

సమభివ్యన క్తిహోరా సస్థావరజంగమం యథాలోకే,
కాలనిమిత్తాకారై ర్దేశేనచ తత్ప్రపంచోఽయమ్. 3

లోకమునందుకాలస్వరూపములచేతను దేశముచేతను యేరీతిగస్థావరజంగమరూపమగుజగత్తును హోరాశాస్త్రము ప్రకటనజేసునో ఆసమస్తము ఈయధ్యాయమునందు జెప్పఁబడు నని తాత్పర్యము. స్థావరజంగమజాతకవిభేద మీయధ్యాయమందు గలదు.

క్రూరై స్సుబలసమేతై సౌమ్యై ర్విబలై ర్వియోనిలగ్నే వా,
సౌమ్యార్కిభ్యాం కేంద్రే తదీక్షితే వా వియోనిస్స్యాత్. 4
ఆధానే జన్మనివా ప్రశ్నే వా ద్వాదశాంశగే చంద్రః,
యస్మి న్వ్యవస్థితస్స్యా ల్లగ్నే వా తత్సమం సత్వమ్. 5

వియోనిజన్మమనఁగా నానావిధములైన ఉత్పత్తిస్థానములుగల తిర్యక్పక్షి మృగాశ్వ మహిష వృషభ శునక మార్జార స్థావరాదులయొక్క ఉత్పత్తి+అందు దైవజ్ఞపరీక్షార్థముగాని ఉత్పన్నజంతుక్షేమాది పరిజ్ఞానార్థమైగాని ఎవ్వరైనను ప్రశ్న జేయుదురు కాఁబట్టి అట్టిప్రశ్న సేయువారివలన జన్మకాలము నెఱింగి వక్ష్యమాణక్రమంబున విచారముజేయఁగా వియోనిజన్మనిశ్చయజ్ఞానము గలుగుచున్నది కావున ఆవిషయము నీ అధ్యాయమందు జెప్పుచున్నాఁడు. ఆధానకాలము ననుసరించిగాని లేక జన్మకాలము ననుసరించిగాని లేక ప్రశ్నకాలము ననుసరించిగాని రవికుజశనులను పాపగ్రహయుక్తబుధుఁడు క్షీణచంద్రుఁడును ఈపాపగ్రహములు బలవంతులైయుండి శుభగ్రహములు బలహీనులైయుండఁగా బుధశనులు కేంద్రములయందున్నను లేక లగ్నమందున్నను లేక బుధశనులచే జూడఁబడుచున్నను వియోనిజన్మ గలుగును. ఏసంజ్ఞగలదియన: చంద్రుఁడున్న ద్వాదశాంశముగాని లేక లగ్నముగాని మృగమేషాదితిర్యగ్జంతునామము గలిగినదాయెనేని వియోనిజన్మమును జెప్పవలయును. అటుగాకపోయినయెడల జెప్పఁగూడదు. చంద్రుఁడు మేషద్వాదశాంశయందున్నను లగ్నము మేషమైనను మేక గొఱ్ఱె మొదలైనవానిజన్మమును జెప్పవల

యును. చంద్రుఁడు వృషభద్వాదశాంశయందున్నను లగ్నము వృషభమైనను వృషభ మహిషాదిజననము గలుగును. చంద్రుఁడు కర్కటద్వాదశాంశయందుండెనేని లగ్నము కర్కటకమయ్యెనేని ఎండ్రకాయ మొదలైనవానిజన్మమనియు, చంద్రుఁడు సింహద్వాదశాంశయందున్నను లగ్నము సింహమైనను సింహశార్దూలజంబుకశునక మార్జాలాదిజననమనియు, చంద్రుఁడు వృశ్చికద్వాదశాంశయందుండెనేనియు లగ్నము వృశ్చికమైనను సర్పవృశ్చికకీటాదిజననమనియు, చంద్రుఁడు ధనుర్ద్వాదశాంశోత్తరార్ధమందున్నను లగ్నము ధనురుత్తరార్ధమైనను అశ్వగర్దభాదిజననమనియును, చంద్రుఁడు మకరద్వాదశాంశపూర్వార్ధమందున్నను లగ్నము మకరపూర్వార్ధమైనను మృగజననమనియు, ఉత్తరార్ధమందుండెనేని కప్పమొదలగు జలచరజంతుజననమున్ను చంద్రుఁడు మీనద్వాదశాంశయందుండెనేనియు లగ్నము మీనమైనను మత్స్యజననమనియు చెప్పవలయు.

వర్ణాకృతిప్రభేదా గ్గ్రహయోగనిరీక్షణై ర్మునిభిరుక్తాః,
తా నహమపి ప్రవక్ష్యే విశేషత స్సారమాదాయ. 6

గ్రహయోగమును దృష్టిని అనుసరించి వర్ణము ఆకృతి మొదలైనవి యోనిజన్మభేదములను పూర్వశాస్త్రానుసారముగ అందలిసారమును గ్రహించి విస్తరించి చెప్పఁబోవుచున్నానని భావము.

మేషవృషౌ ముఖగలయో రంసకపా దేషు మిథునమీనౌస్థః,
పృష్ఠోదయపార్శ్వేష్వపి చ నివేశితౌ కర్కికుంభధరౌ. 7
సింహమృగౌజఘనస్థౌ పశ్చిమచరణే స్థితౌ యువతిచాపౌ,
గుహ్యవృషణప్రదేశస్థితౌ చాఖ్యా జూకకీటకౌ. 8

చతుష్పాదాది నానావిధములైన జంతువులయొక్క ముఖము మొదలైనవి మేషాదిరాసుల ననుసరించి తెలియఁదగినది. ఎట్లన: మేషము ముఖము, వృషభము కంఠము, మిథునము భుజములు, మీనము పాదములు, కర్కటకము వీపు, కుంభము రెండుప్రక్కలు, సింహమకరములు జఘనములు. అనఁగా రెండుపిక్కలు, కన్యాధనుస్సులు పాదములయొక్క వెనుకభాగములు, తుల పిఱుఁదులు, వృశ్చికము తోక, తుల గుదస్థానము, వృశ్చికము మేఢ్రవృషణములున్ను అని తెలియఁదగినది బృహజ్జాతకమునం దీయవయవములు భిన్నముగ నున్నవి.

మిథునాదయ స్తులాంతా స్సవ్యేభాగే చతుష్పదానాం చ,
వామేఝషఘటధరమృగకార్ముకభృద్వృశ్చికా శ్చింత్యాః. 9

మిథునకర్కటసింహకన్యాతులలు చతుష్పదాది జంతువులయొక్క సవ్యభాగమనియు, వృశ్చికధనుర్మకరకుంభమీనములు వామభాగమనియు తాత్పర్యము. దీని

ననుసరించి పూర్వశ్లోకమందు జెప్పఁబడిన భుజములు పాదములు మొదలైన ప్రదేశ ములయొక్క సవ్యవామభాగముల విమర్శ జేయఁదగినదని భావము.

మేషాదిభి రుదయస్థై రంశై ర్వా గ్రహయుతై శ్చ దృష్టై ర్వా,
స్వంస్వం వర్ణం బ్రూయా ద్గాత్రే చిహ్నం వ్రణంవాఽపి. 10

వియోనిజంతువర్ణాదులను జెప్పుచున్నాఁడు. లగ్నమందు ఏగ్రహముండునో ఆగ్రహమునకు జెప్పఁబోవురీతిని ఏవర్ణము చెప్పఁబడియున్నదో ఆవర్ణమును వియోనిజంతువునకు చెప్పతగినది. లగ్నమందు గ్రహములేనిపక్షమందు ఏగ్రహముచే జూడఁబడుచున్నదో ఆగ్రహముయొక్కవర్ణమును వియోనిజంతువుకు జెప్పతగినది. లగ్నము ఏగ్రహముచేతను జూడఁబడక కూడఁబడక యుండెనేని లగ్నమందు ఏరాశి నవాంశ ముదయించుచున్నదో ఆరాశికి చెప్పినవర్ణమును వియోనిజంతువుకు చెప్పతగినది. అనేకగ్రహములు లగ్నమందున్నను చూడఁబడినను బలవద్గ్రహవర్ణమును బాహుళ్యముగా జెప్పి బలహీనగ్రహవర్ణమును హీనముగ జెప్పతగినది. ఆగ్రహములను నవాంశను అనుసరించియే అంగములయందు పుట్టుమచ్చలు వ్రణములు మొదలైనవి తెలియతగినవి.

స్వగృహాంశకసంయోగా ద్వింద్యాద్వర్ణా న్పరాంశకే సూతౌ,
సప్తమసంస్థాః కుర్యుః పృష్ఠే రేఖాంస్స్వవర్ణసమామ్. 11

లగ్నముగాని లగ్నవాంశముగాని స్వస్వామియుక్తదృష్టమై యుండెనేని అప్పుడు ఆవర్ణమునే చెప్పనలయును. వియోనిజంతువుయొక్క ఏఅంగమందు ఏగ్రహముండునో ఆఅంగమందు ఆవర్ణము జెప్పతగినది. సప్తమస్థానమందున్న గ్రహములచేత వీపుయందైన రేఖలను దెలియతగినది.

వీక్షంతే యావంతో వియోనివర్ణా శ్చ తావంతః,
బలదీప్తో గగనచరః కరోతి వర్ణం వియోనీనామ్. 12

ఎన్నిగ్రహములు లగ్నమందుండునో జూచునో అన్నిగ్రహములవర్ణమును దెలియతగినది. బలాధికగ్రహవర్ణము అధికముగ నుండును

పీతంకరోతి జీవ శ్శశీసితం భార్గవో విచిత్రం చ,
రక్తం దినకరరుధిరౌ రవిజః కృష్ణం బుధ శ్శబలమ్. 13

పసపుఛాయకు బృహస్పతి, తెలుపుఛాయకు చంద్రుఁడు, విచిత్రములైన నానావిధవర్ణములకు శుక్రుఁడు, రక్తవర్ణమునకు రవికుజులు, నీలవర్ణమునకు శని, పసురువన్నెకు బుధుఁడు అధిపతు లగుదురని తాత్పర్యము.

స్వేరాశౌ పరభాగే పరరాశౌ స్వాంశకే తిష్ఠన్,
పశ్య న్గ్రహోఽపి లగ్నం స్వవర్ణవర్ణం తదాకురుతే. 14

గ్రహము స్వక్షేత్రమందు పరనవాంశయందైనను పరక్షేత్రమందు స్వనవాంశయందైనను యుండి లగ్నమును జూచెనేని ఆగ్రహవర్ణము గలుగును.

పరిఘపరివేషజలదై శ్శంకుకవేధై ర్ధ్వజై శ్చ వృక్షైశ్చ,
వృషమృగదండై స్సరైవ శ్శక్రధనుః పాంసుభి ర్వాఽపి. 15
యద్వర్ణేనవృత స్స్యా ద్గ్రహ స్తమిహవర్ణ మాదిశే న్మతిమాన్,
స్వాభావికై ర్గ్రహాణాం వర్ణై ర్వర్ణాభవంతి జాతానామ్. 16

వియోనిజన్మకు కర్తయగు గ్రహము పరివేషాదులచేత ఏవర్ణము గలిగియుండునో బుట్టినజంతువు ఆవర్ణము గలదియగును. అట్లు లేనిచో ఆగ్రహవర్ణమే గలిగియుండునని భావము.

విహగోదితదృక్కాణే గ్రహేణ బలినాయుతేచ చరభాంశే,
బౌధేంశేవా విహగా స్థలాంబుజా శ్శనిశశీక్షితాద్యోగాత్. 17

పక్షిజన్మజ్ఞానసాధనము ఎట్లన: పక్షిద్రేక్కాణము అనఁగా మిథునద్వితీయద్రేక్కాణము సింహప్రథమద్రేక్కాణము తులాద్వితీయద్రేక్కాణము కుంభప్రథమద్రేక్కాణము పక్షిద్రేక్కాణములు గనుక వీటిలో నొకద్రేక్కాణము శని దృష్టమైకాని యుక్తమైకాని యుండెనేని మెట్టయందైన పక్షిజన్మమును జెప్పవలయును. పక్షిద్రేక్కాణము చంద్రయుతమైనను దృష్టమైనను జలపక్షిజన్మమును జెప్పఁదగినది. ఇది యొకయోగము. బలయుక్తమైన గ్రహముతోఁగూడిన చరరాశిగాని చరనవాంశగాని శనియుతదృష్టమై యుండెనేని స్థలపక్షిజననమున్ను చంద్రయుతదృష్టమై యుండెనేని జలపక్షిజననమున్ను చెప్పవలయును. ఇది రెండవయోగము. జన్మలగ్నమందు బుధనవాంశములగు మిథునకన్యలలో నొకనవాంశము బలవద్గ్రహయుతమై యుండి శనియుతదృష్టమై యుండెనేని స్థలపక్షిజననమున్ను చంద్రయుతదృష్టమై యుండెనేని జలపక్షిజననమున్ను చెప్పవలయును.

లగ్నే జలజే బంధౌ పక్షీస్యా ద్వీక్షితేఽపివా జలజః,
స్థలజేవా తద్దృష్టే గ్రహవర్ణసమస్థలప్రభవః. 18

లగ్నము జలరాశియైనను జలగ్రహముచే జూడఁబడినను జలపక్షియనియు, స్థలరాశిలగ్నమగునేని స్థలపక్షి యనియును దెలియఁదగినది.

లగ్నార్కజీవచంద్రై రబలై శ్శేషై శ్చ మూలయోనిస్స్యాత్,

స్థలజలభవనవిభాగాః వృక్షాదీనాం ప్రభేదకరాః. 19

లగ్నము చంద్రుఁడు రవి గురుఁడు వీరలు బలహీనులై ప్రశ్నకాలమున యుండిరేని వృక్షజన్మప్రశ్న జేయుచున్నాఁడని తెలియతగినది. అందు స్థలజలవిభాగమున్ను వృక్షభేదమున్ను జెప్పఁబోవుచున్నాను.

అంతస్సారా న్వృక్షా న్భాను ర్దుర్గా న్కరోతి తద్రూపాన్,
క్షీరస్నేహసమేతా న్శశీగురుః ఫలసమేతాన్. 20

కటుకంటకినో రుధిర స్సుదుర్భగా స్తరణిజ స్తథాశుక్రః,
కుసుమఫలస్నేహయుతా న్బుధశ్చ బలవర్జితం జనయేత్. 21

జన్మలగ్నమందైన నవాంశాధిపతి రవియయ్యేనేని మధ్యదృఢంబులగు కుంకుపాదివృక్షంబులను పుట్టించును. చంద్రుఁడు నవాంశాధిపతి యయ్యేనేని పాలతో గూడిన చెరకుమొదలైనవానిని బుట్టించును. గురునవాంశ యయ్యేనేని సఫలవృక్షములను బుట్టించును. కుజుఁడు నవాంశాధిపుఁ డయ్యేనేని ముండ్లతోగూడిన చంద్రమొదలగువృక్షములను బుట్టించును. శని నవాంశాధిపతి యయ్యేనేని మనశ్చక్షుస్సులకు అప్రియమైన వృక్షములను బుట్టించును. శుక్రుఁడు నవాంశాధిపతి యయ్యేనేని మాలతీచామంతికాది పుష్పవృక్షములను బుట్టించును. బుధుఁడు నవాంశాధిపతి యయ్యేనేని ఫలహీనములైన వృక్షములను బుట్టించునని తాత్పర్యము

క్రూరసౌమ్యగృహస్థో వృక్షమనిష్టం కరోతి శుభదేశే,
సౌమ్యశ్చ పాపభవనే కుత్సితదేశేశుభంచాపి. 22

వ్యామిశ్రై శ్చ్యభభూమా భవంతి మిశ్రా స్సదావృక్షాః,
స్థలజలపతయ స్తేషాం స్థలజలజానాంతు సంభవేదక్షాః. 23

లగ్ననవాంశరాశి స్థలరాశిగాని జలరాశిగాని తదధిపతియైన పాపగ్రహము తత్కాలంబున శుభగ్రహక్షేత్రమం దుండెనేని చెడ్డచెట్టు మంచి ఉద్యానాదులయందు బుట్టెనని చెప్పవలయును. నవాంశాధిపతి శుభగ్రహమై పాపరాశియం దుండెనేని మనోహరమైన వృక్షమును అశుభభూములగు శ్మశానాదులయందు బుట్టినదానినిగా తెలియతగినది నవాంశాధిపతి శుభగ్రహమై శుభరాశియం దుండెనేని మంచిభూమియందు మంచిచెట్టుపుట్టినదని తెలియతగినది నవాంశాధిపతి అశుభగ్రహమై అశుభరాశియం దుండెనేని చెడ్డభూమియందు చెడ్డచెట్టు మొలచినదని తెలియతగినది స్థలజలాధిపత్యముల ననుసరించి సంఖ్యమొదలైనవి తెలియతగినది.

స్థలజలఖగా విలగ్నా ద్యావతిరాశౌ తు తేఽపి తావంతః,
స్వాంశా త్పరాంశగామిషు యావత్సంఖ్యాభవంతి తావంతః. 24

స్థలజలరాశినవాంశాధిపతియైన గ్రహము లగ్నము మొదలు ఎన్నవరాశియందుం డునో. తత్తుల్యసంఖ్యాయని తెలియతగినది. మరియు లగ్ననవాంశాధిపతి స్వనవాంశము నుండి చలించినవాఁడై ఎన్నవదైన నవాంశయందుండునో అన్నిసంఖ్యలుగల తజ్జాతీయములైన వృక్షములు స్థలమందుగాని జలమందుగాని మొలచియున్నవని తెలియ తగినది.

స్వాంశే సౌమ్యై రబలై ర్వియోనిలగ్నే వియోనిజాతంచ,
తద్వద్బలిభిః పాపై స్వరాశిసదృశాంశసంయుక్తైః. 25

శుభగ్రహములు బలహీనులై లగ్నమందైనను స్వనవాంశయందైనను యుండెనేని వియోనిజన్మ గలుగును. మరియు పాపగ్రహములు బలయుక్తులై స్వక్షేత్రమందైనను స్వనవాంశయందైనను యుండెనేని వియోనిజన్మ గలుగును.

అబలగ్రహారాశిగతా అస్తంయాతాః పరాజితాభిన్నాః,
క్రూరయుతాదృష్టావా సద్యోనిఘ్నంతి తే నిత్యమ్. 26

ఆయోగకారకులగు గ్రహములు స్త్రీగ్రహములతోఁడను స్త్రీరాసులయందును యుండి అస్తంగతులైనను పరాజితులైనను చెట్లు విరిగిపోవును. క్రూరయుతులైనను దృష్టిగలవారైనను పుట్టినవెంటనే చచ్చిపోవును.

ఉద్భిజ్జరాయుజానాం తథైవ సంస్వేదజాండజానాంచ,
ప్రసవం వ్యస్తసమస్తం గ్రహయోగై ర్లక్షణై ర్వక్ష్యే. 27

ఉద్భిజ్జములు జరాయుజములు స్వేదజములు అండజములు అని సృష్టి చతుర్విధములు గలది. గాన గ్రహయోగముల ననుసరించి దాని నిచట జెప్పెదుననితాత్పర్యము.

దుర్బలగ్రహే గ్రహేంద్రా మేషోరాశిర్యదోదయం యాతి,
భాను శ్చతుష్పదగృహే చతుష్పద స్తత్ర భవతి సామాన్యే. 28

గ్రహములు బలహీనరాశియందుండి మేషరాశి లగ్నమయి సూర్యుఁడు చతుష్పదరాశియందుండెనేని చతుష్పదజంతుజననమని తెలియదగినది.

సామాన్యేనాభిహితో వియోనిసంజ్ఞో మయాసమాసేన,
అధునా కౌతుకజననం విశేషత స్సంప్రవక్ష్యామి. 29

సామాన్యముగ వియోనిజన్మ నాచే సంక్షేపముగ జెప్పఁబడెను. ఇపుడు విస్తరించి వియోనిజన్మను చెప్పఁబూనితిని.

ఇహతు ద్వాదశభాగో రాశౌరాశౌ ప్రచోదితః పూర్వం,
జనయంతి తే వియోనిం యాతాబలిభి శ్శశాంకరవిలగ్నే. 30

ప్రతిరాశియందుగల ప్రతిద్వాదశాంశ ననుసరించి వియోనిజన్మ గలల విధములు గలదిగనుండును. దాని నిచట వివరించెదనని తాత్పర్యము.

మేషే శశీ తదంశే ఛాగాదిప్రసవ మాహురాచార్యాః,
గోమహిషాణాం గోంశే నరరూపాణాం తృతీయేంశే. 31

ఆధానజననప్రశ్నకాలములయందు చంద్రుఁడు మేషమందైనను మేషాంశయందైనను యుండెనేని మేకలు గొఱ్ఱెలు మొదలైనవాని జననమగును. వృషభద్వాదశాంశయందుండెనేని వృషభమహిషాదిజననమున్ను మిథునాంశయందుండెనేని మనుష్యజన్మయనియు తెలియతగినది.

తత్ర చతుర్థే భాగే కూర్మాదీనాం భవే దుదకజానాం,
వ్యాఘ్రాదీనాం పరతః పరతో జ్ఞేయం నరాణాంచ. 32
వణిగంశే నరరూపా వృశ్చికభాగే తథాభుజంగాద్యాః,
ఖరతురగాద్యానవమే మృగశిఖినాం స్యా త్తథాదశమే. 33
జ్ఞేయాశ్చ తత్ర వివిధావృక్షా స్తృణజాతయ శ్చిత్రాః,
ఏకాదశే చ పురుషా జలజానానావిధాశ్చాంత్యే. 34

కర్కటకాంశయందు చంద్రుఁడుండెనేని కూర్మాదులజన్మమున్ను సింహాంశయందుండెనేని వ్యాఘ్రాదులజననమున్ను కన్యాంశయందుండెనేని మనుష్యజననమున్ను తులాంశయందుండెనేని నరజననమనియు వృశ్చికాంశయందుండెనేని సర్పాదులజననమున్ను ధనుర్ద్వాదశోత్తరాంశమందుండెనేని అశ్వగర్దభాదిజననమనియు మకరద్వాదశాంశపూర్వార్ధమందుండెనేని మృగజననమున్ను ఉత్తరార్ధమందుండెనేని కప్పలు మొదలగు జలచరజంతువుల జననమనియు మకరాంశయందుండెనేని వివిధములైన వృక్షములు తృణజాతులు తెలియతగినవి. కుంభాంశయందుండెనేని పురుషజననమనియు మీనాంశయందుండెనేని మత్స్యాదులజననమనియు తెలియతగినది. అంశయనఁగా ద్వాదశాంశయని భావము. ఈవిషయము పూర్వము ౫ వ శ్లోకతాత్పర్యమునందు ప్రసంగరీతిచే విస్తరించఁబడినది

మేషేద్వాదశభాగే జాయంతే జాతయో వివిధరూపాః,
శేషే ష్వపిచైవం స్యా ద్భవనేషు యథాక్రమం నియతమ్. 35

మేషరాశియందైన మేషద్వాదశాంశయందు అనేకవిధములైన జంతువులు పుట్టుచున్నవి. తక్కినరాసులయందును ఈరీతిగనే యూహించతగినది.

యోయత్రభ వేదాద్య స్తస్యాకృతిమాదిశే త్కృతే తత్ర,
బ్రాహ్మయా త్క్రమేణ మతిమా న్ద్వాదశభాగాత్మకే నవమే. 36

ఏరాశియొక్క ప్రథమనవాంశయందైనను ద్వాదశాంశయందైనను జననము య్యెనేని ఆనవాంశద్వాదశాంశాధిపత్యముయొక్క ఆకృతిగల జంతువు పుట్టును.

జ్ఞేయా దేవం పుంగ్రహానవాంశకై ర్లగ్నగై ర్ద్విపమూర్తిభృశః,
ఆద్యాంశే యోగ్నైరపి జాయంతే బహువిధా స్సత్వాః. 37

తాత్పర్య మతిసులభము.

శ్వప్రభృతీనాం ప్రసవే యావంతో ద్వాదశాంశకే లగ్నే,
తావంతి వదే త్ప్రాజ్ఞః పుంస్త్రీసంజ్ఞా న్యపత్యాని. 38

కుక్కలు మొదలైనవానియొక్క ప్రసవకాలమున లగ్నమం దెన్ని ద్వాదశాంశలు గతములో అన్ని స్త్రీపురుషసంజ్ఞలుగల సంతానములని తెలియుతగినది. నవాంశాధిపతులయొక్క స్త్రీపురుషభేదమువలనను స్త్రీసంఖ్యను పురుషసంఖ్యను తెలియతగినదని భావము.

లగ్నే జీవోఽథవా సౌర శ్చంద్రోవాఽపి స్థితో భవేత్,
కూర్మాదీనాం తథాసంఖ్యా ద్వాదశాంశేషు యావతీ. 39

లగ్నమున గురుఁడుగాని లేక శనిగాని లేక చంద్రుఁడుగాని యుండఁగా లగ్నమం దెన్ని ద్వాదశాంశలు గతములో అన్ని కూర్మములు పుట్టునని భావము

శుక్రో భౌమో బుధోవాఽపి చంద్రోవాఽపి శనైశ్చరః,
కుర్వంతి బలయుక్తాని భాగే ష్వంగాని పూర్వవత్. 40

శుక్రుఁడుగాని కుజుఁడుగాని బుధుఁడుగాని చంద్రుఁడుగాని శనిగాని లగ్నమందుండిరేని లగ్నరాశి పూర్వోక్తప్రకారమే అవయవమగునో ఆ అవయవము బలముగలిగియుండును. కొందఱు వీరలు యేయేస్థానములయందుందురో ఆయాస్థానములకుచెప్పిన అవయవములన్నియు బలముగలిగి యుండునని తాత్పర్యము.

స్వాంశాత్పరస్య భాగే యస్మిన్కాలే గ్రహా స్సముపయాంతి,
తత్ర వికారాజ్ఞేయా లోకవిరుద్ధా ధ్రువం ప్రాజ్ఞైః. 41

గ్రహములు స్వాంశవల్లనుంచి పరనవాంశకు బోవుసమయమున జంతువులకు లోకవిరుద్ధములైన వికారములు గలుగునని నిశ్చయముగ జెప్పఁదగినది.

వృశ్చికలగ్నే భవనే తన్నవభాగేఽథవా ద్విపదసంజ్ఞే,
బిలవాసినాం ప్రసూతి ర్ఘోరాణాం నిర్దిశే త్తత్ర. 42
గోధానాం సర్పాణాం లోపాశానాం చ శల్యకానాం చ,
మూషకబిలేశయానాం రాశిమతాం చాపి కీటానామ్. 43

వృశ్చికలగ్నమందు వృశ్చికనవాంశయైనను లేక ద్విపదనవాంశ అనఁగా: మిథునకన్యాతులధనుఃపూర్వార్ధ మకరోత్తరార్ధ కుంభరాసులయొక్క నవాంశలైనను ఉదయమగుచుండెనేని బిలవాసులగు సర్పములు వృశ్చికములు మొదలైనవాని జననమని తెలియతగినది.

హాయనరవి దేహలగ్నే ద్వాదశభాగే నవాంశకే వాఽపి,
పశ్యతి నరేంద్రసచివ స్త్రస్త్రోత్పత్తి ర్భవే దేషామ్. 44
లూతానాం నకులానాం వృశ్చికమద్బిందుజాతకానాం చ,
అవిషాణాం సర్పాణాం శ్వభ్రాశ్మనివాసినాం చైవ. 45
వాజిఖరాశ్వతరాణాం గోమహిషాణాం తథోష్ట్రాణాం,
గురువర్ణకల్పరూతో న్నిపదే న్మతిమా న్బలేనైవ. 46

ధనుర్లగ్నమందు కీటద్వాదశాంశయైనను నవాంశయైనను ఉదయమగుచుండఁగా గురుఁడు చూచెనేని సాలెపురుగులయొక్కయు ముంగిసలయొక్కయు విషములేని సర్పములు అజగరము (కొండచిలువ) మొదలైనవానియొక్కయు రాళ్లలోనుండు జంతువులయొక్క గుడ్డములు మొదలుగాఁగలవానియొక్కయు జననము గలుగునని తెలియతగినది.

మృగవదనే లగ్నస్థే తన్నవభాగే తథాఽపి సూర్యాంశే,
ఆరణ్యానాం సూతిం సత్వానాం నిర్దిశే త్క్రమశః. 47
నాగానాం ఖండానాం సృకశరభవరాహవానరాణాం చ,
ఋక్షోగ్రసృగాలానాం వ్యాఘ్రాదీనాం భవే త్సూతిః. 48

మకరలగ్నమందు మకరనవాంశ లేక రవినవాంశ యైనను ఉదయించుచుండెనేని ఆరణ్యములగు ఏనుఁగులు మొదలగువానిజననము అని తెలియతగినది.

మీనే మీనాంశేవా తజ్జే సూత్మాంశకేఽపి వా లగ్నే,
గురుదృష్టే విజ్ఞేయో బహూదకోత్థ స్సదాసత్వః. 49

మీనలగ్నమందు మీనాంశయందైనను మీనద్వాదశాంశయందైనను గురుదృష్టి గలుగుచుండఁగా అధికజలమందు బుట్టు జంతుజననమగునని తెలియతగినది.

మేషే మేషాంశేవా భౌమేన నిరీక్షితే సదా జాపీ,
వృషభే తు వదే త్తద్వ ద్గోమహిషాద్యా న్సదాభృగుణా. 50

మేషలగ్నమందు మేషాంశకుజునిచే జూడఁబడుచుండఁగా ఉదయమయ్యెనేని గొఱ్ఱెలు మొదలగువాని ప్రసవము గలుగునని తెలియతగినది. వృషభలగ్న

మందు వృషభాంశము శుక్రునిచే జూడఁబడుచుండఁగా ఉదయమయ్యె నేని గోవులు గేదెలు మొదలగువాని ప్రసవము గలుగునని తెలియుతగినది.

స్వంస్వం పూర్వవిలగ్నం స్వైస్స్వైర్దృష్టం యదేహాపతిభిస్తు,
స్వభవనసదృశా న్విద్యా న్వ్రిపదే దవిశంకితం తత్ర 51

లగ్నాధిపతి లగ్నమును జూచుచుండెనేని లగ్నరాశి సదృశమైన జంతువు బుట్టునని తెలియుతగినది

గ్రామ్యగృహేషు నవాంశాః పంచమనవమాష్టరాశిసంయుక్తాః,
ఆరణ్యానాం సూతిం గ్రామేషు సునిశ్చితాం కుర్యుః. 52

గ్రామ్యరాసులగు మేష వృషభ మిథున కన్య తుల ధనుస్సు కుంభములలో నొకరాశి లగ్నమై అందు ఆలగ్ననవాంశ రాశిలగ్నము మొదలు పంచమాష్టమనవమరాసులలో నొకటి యయ్యెనేని గ్రామములో ఆరణ్యజంతువుయొక్క ప్రసూతి గలుగునని తెలియతగినది.

స్థలజలరాశివిభాగా నాగరభవనేషు లగ్నసంస్థేషు,
స్థలజలచరసత్వానాం జనయంతి భవం హి విటపానామ్. 53

పూర్వోక్తములగు గ్రామ్యరాసులు లగ్నము లగుచుండఁగా ఆలగ్నములయందైన స్థలసంజ్ఞగల నవాంశలు ఉదయించుచుండఁగా మెరకప్రదేశమందు చెట్లు పుట్టుననియు జలసంజ్ఞగలనవాంశలు ఉదయించుచుండఁగా జలప్రదేశములయందు చెట్లుపుట్టుననియు తెలియుతగినది.

ఉదయతి వణిగ్విలగ్నే తద్ద్రేక్కాణే సితేన సందృష్టే,
శుకశారికాన్యపుష్టా శ్చకోరభాసాశ్చ జాయంతే. 54

తులాలగ్నమందు శుక్రాధిపద్రేక్కాణము శుక్రునిచే జూడఁబడెనేని ఆట్టిసమయమున చిలుకలు గోరలు కోవెలలు చకోరములు అనఁగా: చక్రవాకములు మొదలైనవి పుట్టును.

సింహోదయే తథాద్యే సూర్యాంశే రవినిరీక్షితే సూతిః,
కుక్కుటమయూరతిత్తిరిపారావతచంతునాదీనామ్. 55

సింహలగ్నమందు ప్రథమనవాంశగాని ప్రథమద్వాదశాంశగాని రవి జూచుచుండఁగా ఉదయమయ్యెనేని కోడి నెమలి మొదలగువాని జననము గలుగును.

స్థిరభోదయేశదంశే శేషా గ్రహాసంయుతే చ దృష్టే చ,
ప్రాసాదగృహాదీనా ముత్పత్తిః పూర్వవద్జ్ఞేయా. 56

స్థిరరాశిలగ్నము లగ్నమందలి నవాంశకూడ స్థిరరాశిసంబంధియై గ్రహము తదృష్టముగు నేని ప్రాసాదాదుల జన్మయని తెలియతగినది.

ఇతి త్రిపంచాశోఽధ్యాయః.

అష్టకవర్గబిందుఫలములను దెలుపు ఏఁబదినాలవ యధ్యాయము.

తిర్యగ్రేఖోర్ధ్వరేఖం గిరిగిరిశపదం న్యస్యచక్రం తదూర్ధ్వం
మేషాద్యా రాశయ స్స్వగ్రహగణసహితా శిష్టమిష్టస్య సద్మ,
తస్యాద్యస్యాపి ముఖ్యం గ్రహగణముదయం చా....త్మా క్రమేణ
న్యస్యాథస్సీ వ్యయచక్రే స్వపదసహితభా శాస్వవష్టకే బిందురేఖా. 1
పూర్ణై ర్బిందుభి రష్టభిః పదగతై ర్హీనోఽపి భూపోభవే
దేకైకోనతయా క్రమా త్ఫలవిధి స్సర్వేష్వి................,
..............ప్రియసుహృత్ప్రాప్తిర్విపచ్చాన్యతా
విత్తానామపి హానిగాధిక్యశతా శూన్యక్రమే సంక్షయః. 2
సూర్యస్యాష్టసుబిందుషు క్షితిపతే రాప్తావిభూతి ర్భవేత్
...............శౌర్యవిజయ ష్షట్సు ప్రతాపోన్నతిః,
పంచస్వర్థసమాగమ స్సదసతో స్సామ్యం చతుర్థే త్రికే
త్వధ్వభ్రాంతిరథద్వికే గదభయం కూపేఽథ శూన్యేమృతిః. 3
ఇందో ర్భాగవిభూతికాంచన........వస్త్రాన్నగంధోద్భవా
స్సన్మంత్రి ద్విజసంగమోద్ధృతమహీ........దుఃఖసౌఖ్యాస్థితిః,
ద్వేషోబంధుజనైః ప్రియార్థవిరహోఽకస్మాద్విపద్దుస్తరా
చోక్తో ద్వేగబలా....నియతం ప్రోక్తం ఫలానామిదమ్. 4
ఆరస్యార్థమహీనపత్నవిజయా స్సౌభాగ్యకాంతిప్రదాః
రాజ్ఞాం వల్లభతా ప్రసిద్ధగుణతా సామ్యం విపహ్యం పదోః,
భ్రాతృస్త్రీవిరహో విపత్పరిభవో రాజాగ్నిపి త్తజ్వరై
స్సోఢ్పై గ్దూషితమూత్రతాజఠరరుఙ్మూర్ఛాక్షిరుజ్మృత్యవః. 5
జస్యత్వ్మాపతిమాన్యతా ద్రవిణభో విజ్ఞానసౌఖ్యాస్తయ
స్సర్వోద్యోగఫలోదయో నవసుహృత్ప్రాప్తి ర్నిరుద్యోగతా,
ఉత్తవ్యాకులతా...
...................................సర్వస్వహా నిర్వృతిః. 6

.... స్తయో
వాసో వాహనహేమలబ్ధిరహితధ్వంసక్రియాసిద్ధయః,
లాభచ్ఛేదవిహీనతాశ్రవణదృక్పుంస్త్వప్రణాశాదయో
భూభృత్తో౽పభయం గదైః....రశదా ద్బంధ్వర్థపుత్రక్షయః. 7
శుక్రస్యాఖిలభోగవస్త్రవనితాపుష్పాన్నపానాస్తయో,
భూషామౌక్తికపుష్టయః ప్రియవధూలాభ స్సుహృత్సంగమః,
మధ్యస్థ శ్శుభపాదయో ర్జనపదగ్రామాన్నవిద్వేషతా
స్థానభ్రంశరుజః కఫశ్చవిషమే సర్వాపదాం సంగమః. 8
సౌరేర్గ్రామపురాధిపాద్యధిపతా దాసీఖరోష్ట్రాప్తయః
పూజాచోరనిషాదసైన్యపతిభి ర్ధాన్యార్థలాభాగమః,
అన్యో.........లికసౌఖ్యతా సుతవధూభృత్యార్థవిధ్వంసనం
బంధోద్వేగరుజో మహాధనతయా భార్యాదిసర్వక్షయః. 9
ఇత్థం హోరాశాస్త్రం రచితం కల్యాణకోవిదేనైవ,
పూర్వాచార్యై ర్నిర్మిత.............................దైవజ్ఞః. 10
పౌలిశరోమశవాసిష్ఠయవనబాదరాయణాశ్శక్తిః,
అత్రిశ్చభారద్వాజో విశ్వామిత్రోగుడాగ్నికేశౌచ. • 11
గర్గ..విస్తరం రచితం,
........శాస్త్రేషూక్తం జాతకమితిచిత్రగుప్తకృతమ్. • 12

ఈఅధ్యాయము అంతయు శ్లోకములు పూర్తిగా లేకుండుటంబట్టియు మఱియు కపుస్తకము లభించకపోవుటంబట్టియు సంభవములగు బృహజ్జాతకాదిగ్రంథములయందు ఈఅధ్యాయము లేకుండుటంబట్టియు సామాన్యముగనైన సవరణ జేయుటకు వీలు లేకుండుటంబట్టియు తాత్పర్యము వ్రాయఁబడలేను.

ఇతి కల్యాణవర్మవిరచితాయాం సారావళ్యాం
చతుఃపంచాశో౽ధ్యాయః.

వేదాంతగ్రంథములు.

		ప్రతి 1-కి రూ.	అ.
అపరోక్షానుభూతి, సాంధ్రతాత్పర్యము, చిన్నసైజు	...	0	4
అద్వైతపంచరత్నమ్	...	0	2
అద్వైతోపదేశపంచరత్నములు (సాధనపంచకము)	...	0	2
అద్వైతానుభూతి, ఆంధ్రతాత్పర్యవివరణసహితము	...	0	2
ఆత్మపూజ ,,	...	0	1
ఆత్మవిద్యావిలాసము ,,	...	0	6
ఆత్మానాత్మవివేకము ,,	...	0	4
ఆత్మబోధము, సటీక	...	0	4
ఉత్తరగీతా, సటీక, చిన్నసైజు, మంచికాకితములు	...	0	12
పంచీకరణము, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	...	0	2
డిటో తెలుగువచనము	...	0	2
బ్రహ్మసూత్రములు, మూలము, చిన్నసైజు	...	0	3
బ్రహ్మసూత్రములు, తెనుగువచనము, శ్రీశంకరాచార్యులవారిభాష్యము అందరికి తెలియుటదుర్లభమనితలంచి చక్కనిశైలిలో అనేక వ్యాఖ్యలననుసరించి తెనుఁగువ్యాఖ్యానమును ప్రకటించినారము		12	0
భగవద్గీతలు, మూలముమాత్రము, చిన్నసైజు	...	0	6
,, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము చక్కనికూర్పు	...	1	4
,, ,, చిన్నసైజు	...	0	10
,, అనిబిసెంటుగారి ఇంగ్లీషుతర్జుమాతో	...	0	8
,, శ్రీరామచంద్ర సరస్వతీకృత ఆంధ్రటీకాతాత్పర్య సహితము, మతత్రయ భాష్యములనుండి అనేక అంశము లిందుచేర్చి శ్లోకానుక్రమణికతో ముద్రింపబడినది	...	2	12
శ్రీమద్భగవద్గీతారహస్యము, శ్రీ బాలగంగాధరతిలక కృతము	...	3	4
రామగీతా, సటీక, చిన్నసైజు	...	0	6
వ్యవహారపంచకము, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	2
వేదాంతస్తోత్రపంచకము, శ్రీశంకరాచార్యకృతము, ఆంధ్రతాత్పర్య సహితము:—ఇందు ఏకశ్లోకి, యతిపంచకము, మనీషాపంచకము, ప్రాతఃస్మరణము మొదలైనవి గలవు	...	0	4
సౌందర్యలహరి, ఆంధ్రటీకాతాత్పర్యసహితము, చక్కనికూర్పు	...	0	4
శివగీతా, సాంధ్రతాత్పర్యము, చిన్నసైజు	...	0	12
శుకాష్టకమ్ ,, ,,	...	0	2
హరిమీడే స్తవము, సటీక, చక్కనికూర్పు	...	0	4
ద్వాదశోపనిషత్తులు, తెనుగువచనము	...	3	0
అమృతబిందూపనిషత్తు, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	2
తైత్తిరీయోపనిషత్తు, ఆంధ్రతాత్పర్యవివరణసహి	...	3	0